

Львівська національна
наукова бібліотека

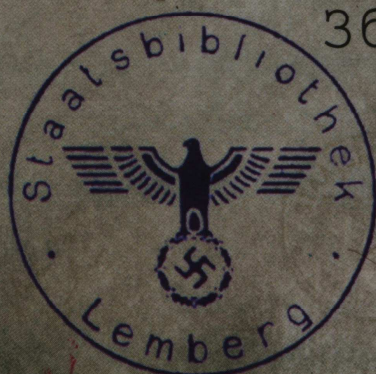
України імені В. Стефаника:

переміщення і втрати фондів

Т. 1

1939-1945

Збірник документів
і матеріалів

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ імені В. СТЕФАНИКА
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ВІДДІЛ ІСТОРИЧНИХ КОЛЕКЦІЙ

**Львівська національна наукова
бібліотека України імені В. Стефаника:
переміщення і втрати фондів**

**Т.1
1939-1945**

**Збірник документів
і матеріалів**

Львів - 2010

Надруковано за ухвалою вченої ради
Львівської національної наукової бібліотеки
України імені В. Стефаника

УДК 027.54:025.855](477.83-25)(093)

ББК 4734(4Ук-2Львів)711+4736.1

Л 89

Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника: переміщення і втрати фондів. Т. 1 (1939–1945) : зб. документів і матеріалів / [упоряд.: Галина Сварник (керівник), Роман Дзюбан, Маргарита Кривенко, Леся Кусий, Володимир Муравський ; наук. ред.: Ярослав Дашкевич], Мирослав Романюк, Галина Сварник ; НАН України, Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника, Науково-дослідний відділ історичних колекцій. — Львів, 2010. — 620 с. — (Джерелознавча серія).

У збірнику публікується 245 документів, які висвітлюють історію Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника за 1939–1945 рр., а саме: втрати і переміщення книжкових, рукописних та мистецьких колекцій бібліотеки внаслідок подій Другої світової війни. Зокрема йдеться про переміщення фондів до Польщі, Росії, Німеччини, а також про передачу окремих збірок та колекцій іншим академічним установам, архівам та музеям України. Публіковані документи і матеріали, писані українською, німецькою, польською, російською мовами, зберігаються в бібліотеках і архівах Львова, Києва, Берліна, Вроцлава, Варшави, Кракова та Москви. Більша частина документальних матеріалів публікується вперше.

Збірник розрахований на широке коло дослідників української культури, зокрема в галузі бібліотекознавства.

Упорядники: ГАЛИНА СВАРНИК (керівник), РОМАН ДЗЮБАН,
МАРГАРИТА КРИВЕНКО, ЛЕСЯ КУСИЙ, ВОЛОДИМИР МУРАВСЬКИЙ

Наукові редактори: ЯРОСЛАВ ДАШКЕВИЧ, д-р іст. наук, професор,
МИРОСЛАВ РОМАНЮК, чл.-кор. НАН України, д-р іст. наук, професор,
ГАЛИНА СВАРНИК

ISBN 978-966-02-5595-1

© Львівська національна наукова бібліотека
України імені В. Стефаника, 2010
© Г. Сварник, Р. Дзюбан, М. Кривенко, Л. Кусий,
В. Муравський, упорядкування, науково-
довідковий апарат, 2010
© Г. Сварник, вступне слово, 2010
© Р. Дзюбан, передмова, 2010
© Т. Стефанишин, художнє оформлення, 2010

ВСТУПНЕ СЛОВО

Збірник документів і матеріалів «Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника: переміщення і втрати фондів» є першою системною спробою відповісти на питання і проблеми, які поставили перед АННБ України імені В. Стефаника, львівськими бібліотеками, музеями, архівами та перед українською культурою й наукою загалом – про долю культурних цінностей у трагічний і переломний час Другої світової війни.

Перший том збірника стосується 1939–1945 рр. і містить документальні джерела, які засвідчують кількісний і якісний вимір втрат, що їх зазнали книжкові, рукописні, мистецькі та інші збірки львівських бібліотек, зокрема створеної 70 років тому Львівської філії Бібліотеки Академії наук УРСР, західноукраїнські музеї, архіви, родинні та приватні колекції.

Матеріали видання охоплюють коло питань, яке виходить далеко поза рамки теми переміщення і втрат фондів АННБУ – йдеться про історію наукових, бібліотечних та музейних установ Львова, створених усіма національними громадами Галичини до 1939 р., їх ліквідацію, реформування, реорганізацію у різні історичні періоди – перший радянський (1939–1941), короткий період Української держави 1941 р., німецький (1941–1944) та другий радянський післявоєнний період, – про їх організаційну структуру та кадрове забезпечення; відображають процеси централізації, концентрації та перерозподілу майна і фондів поміж різними інституціями, містами і, навіть, країнами. Мистецькі колекції та книгозбірні – від величезних магнатських до невеличких особистих, спеціалізованих наукових, церковних, національних товариств, громадських об'єднань, освітніх закладів, розташованих за сотнями адрес по всьому місту, творять його культурну географію, їх барвиста палітра відображає багатство духовного і матеріального життя населення. Документи дозволяють простежити драматичну долю окремих збірок та їх власників.

Користуючись джерелами з українських, польських та німецьких архівів і бібліотек, дослідники матимуть змогу співставити офіційну статистику, проаналізувати кількісні і якісні дані, дослідити комплекс опублікованих документів, наративних та мемуарних матеріалів, статей у

періодиці і вже тоді спростувати чи погодитись із висновками, зробленими радянською, українською діаспорною і польською історіографією щодо характеру знищення, розпорошення, концентрації, переміщення, вивезення та повернення культурних цінностей, простежити національний компонент цих процесів.

Тематика збірника є важливою не лише з точки зору історії, науки і культури, але й політики, – польсько-українських суперечок навколо т. зв. спільної культурної спадщини, переміщених культурних цінностей та їх ревіндикації¹. Видання не уникає «незручних» питань, намагаючись подати зрівноважені аргументи у вигляді документальних джерел, створених різними сторонами. Публікація радянських, німецьких, польських та українських текстів, які стосуються однієї проблеми, дозволяє порівняти і зверифікувати їх зміст.

Тривалий час вважалося, що вивезення і знищення творів мистецтва і літератури зі Львова здійснювалося лише німецькими окупантами. Проте, як уже доведено істориками, також польськими, німецький та радянський режими мали схожу природу і спосіб дій, зокрема, в ділянці культури. Також, як свідчать документальні джерела, польські бібліотекарі, архівісти й музейники зробили все для того, щоб максимально вивезти з України (зокрема, Західної), Білорусі та Литви все, що вони вважали надбаннями польської культури – цю «боротьбу за львівські»², – й не лише львівські, – культурні цінності цілком можна зрозуміти. В той же час інтереси українського, вірменського, єврейського населення Галичини майже ніхто не захищав. За польськими переселенцями стояла Польська держава, яка намагалась усіма силами сприяти щонайповнішому вивезенню до Польщі культурної спадщини і пам'яток, тоді як українські бібліотечні й наукові працівники робили відчайдушні спроби на місцевому рівні затримати документальні матеріали, які стосувалися історії і культури України. Цей потік вимивав цілі культурні

¹ Див., напр. : Wnioski rewindykacyjne księgozbioru Ossolineum oraz dzieł sztuki ze zbiorów lwowskich / red. nauk. J. Pruszyński. – Warszawa : MKiS, Biuro Pełnomocnika Rządu do spraw Polskiego Dziedzictwa Kulturalnego za Granicą, 1998. – 148 s. – (Polskie dziedzictwo kulturalne. Seria C : Materiały i Dokumenty). У 1997 р. Польща подала вісім ревіндикаційних заяв, які стосувалися збірок колишнього Оссолінеуму, що зберігаються в АННБУ ім. В. Стефаника – Національного інституту ім. Оссолінських, збірок Владислава Лозинського, бібліотеки Вітольда Чарторийського, збірок Болеслава Ожеховича та ін. Українська сторона подала ревіндикаційні заяви, зокрема про частину архіву Наукового товариства ім. Шевченка, яка потрапила до Національної бібліотеки у Варшаві (офіційну ревіндикаційну заяву подано 2002 р., на той час ще не було докладних відомостей про вроцлавську частину збірок НТШ). Порушувалось питання про бібліотеку Перемиської греко-католицької митрополичої капітули (частина зберігається в Національній бібліотеці у Варшаві, частина – у фондах Бібліотеки Католицького університету ім. Яна Павла II в Любліні). Всі заяви було відхилено.

² Видана ще 1996 р. книга відомого польського дослідника історії Оссолінеуму Мацея Матвіюва «Walka o lwowskie dobra kultury w latach 1945–1948» містить цілу добірку яскравих документальних матеріалів про те, якими шляхами й засобами користувалися польські діячі політики і культури в боротьбі за львівську культурну спадщину.

пласти з ґрунту Галичини й залишав мілини або й зяючі прогалини в збірках, яких досі нічим заступити. Офіційних документів, які підтверджують вивезення бібліотечних та мистецьких скарбів, залишилось небагато. Часто маємо лише побіжні згадки в листуванні і спогадах самих учасників подій про те, як їм доводилось порушувати міжнародні угоди про обмін населенням і майном та потерпати за долю нелегально вивезених за допомогою знайомих або й монастирів цінностей. Часом не знаходилося відповідних умов зберігання (так сталося у Кракові в 1943 р.), іноді бракувало транспорту для дальшого перевезення (як трапилося у Перемишлі та в Кемпні). Бібліотекарі не могли захистити вивезених скарбів, навіть запакованих у скрині, від бомбардувань і пожеж, від того, що їх могли викинути з вагонів чи автомобілів на якійсь станції, аби звільнити вагони для війська, зрештою, від знищення на новому місці (як це відбулося в Аделіні у 1945–1946 рр.). Навіть збірки, які залишалися на місці, часто зазнавали пошкоджень з різних причин.

На жаль, матеріали збірника не дозволяють однозначно відповісти на питання, яким чином документація державних установ Львова за перший радянський та німецький періоди опинилася у Вроцлаві, в новоствореному Національному закладі ім. Оссолінських, котрий «успадкував» більшість рукописних матеріалів колишньої Бібліотеки ім. Оссолінських у Львові³. Навіть знайдена після закінчення війни в Аделіні у Нижній Сілезії частина рукописних збірок Бібліотеки Наукового товариства ім. Шевченка у Львові не повернулася до України згідно з міжнародним правом. Більшість скринь НТШ потрапила до Національної бібліотеки у Варшаві⁴, а решта була перевезена 1946 р. до Вроцлава, де протягом п'ятдесяти років пролежала неопрацьованою й прихованою від дослідників⁵. Серед рукописних і мистецьких збірок, які знаходяться тепер у вроцлавському Оссолінеумі, опинилося чимало інших матеріалів, важливих для дослідження

³ Докладніше про долю Бібліотеки НТШ та Бібліотеки Національного закладу ім. Оссолінських у Львові під час II світової війни див.: Бібліотека Наукового товариства ім. Шевченка: книги і люди : матеріали круглого столу / [упорядкув. та заг. ред. текстів Л. І. Гльницької]. – Львів, 1996. – 138 с.; Дашкевич Я. Як нищили незнищенне / Ярослав Дашкевич // Дзвін. – 1991. – № 8. – С. 114-119; Його ж. Про долю і недолю нашої бібліотеки / Ярослав Дашкевич // Вісник НТШ. – 1991. – № 1. – С. 2; Крушельницька Л. Правдиво про Оссолінеум / Лариса Крушельницька // Пам'ятки України. – 1994. – № 3/6. – С. 85-86; Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України: документи, факти, коментарі / [авт. вступ. ст. і упоряд. текстів Л. І. Крушельницької]. – Львів : [ЛНБ], 1996. – 98, [1] с.; Крушельницька Л. Збірки Оссолінеуму реституції не підлягають / Лариса Крушельницька // Універсум. – 1997. – № 3/4. – С. 42-45.

⁴ Про ці збірки див. : Сварник Г. Архівні та рукописні збірки Наукового Товариства ім. Шевченка в Національній Бібліотеці у Варшаві : каталог-інформатор / Галина Сварник. – Варшава ; Львів ; Нью-Йорк : Український архів ; НТШ, 2005. – 352 с.

⁵ Щойно у 2003 р. на виставці в Окружному музеї у Тарнові вперше було показано частину вроцлавських збірок. Див.: Tarnów – siedziba władz Ukrainńskiej Republiki Ludowej : Prezentacja archiwaliów ukraińskich ze zbiorów Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. – Tarnów, 2003. – 24 s.

історії й культури України. На тему вроцлавських збірок існує вже досить чисельний перелік праць американських та польських авторів⁶, в якому, однак, українця майже не згадана.

Сподіваємося, що підготоване видання хоча б частково заповнить ці прогалини у джерелознавстві і сприятиме дослідженню процесів, що відбувалися в ділянці української, єврейської, вірменської, російської культурної спадщини у час війни та в повоєнний період.

* * *

Ідея підготовки збірника виникла після здобуття Україною незалежності, коли стало можливим відкрито говорити на дражливі теми міжнародних стосунків, не прикриваючись неодмінними радянськими стереотипами про «братню дружбу» між народами. Першою закордонною дослідницею, яка порушила тему розпорошення культурних цінностей внаслідок подій Другої світової війни та післявоєнної політики, стала Патриція Грімстед-Кеннеді, зумівши ще в радянські часи здобути вагому інформацію про склад і зміст фондів архівів, бібліотек і почасти рукописних збірок музеїв України⁷.

Професор Ярослав Дашкевич, керівник Львівського відділення Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. Г. Грушевського НАН України, який чи не першим в Україні, ще у 1991 р. відверто заговорив «про долю і недолю нашої бібліотеки», вважав, що добрим аргументом у дискусії можуть бути лише дослідження, базовані на документальних джерелах. Реалізація цього проекту стала одним із завдань спеціально створеного у 2004 р. відділу АННБУ – Науково-дослідного відділу

⁶ Див.: *Grimsted Kennedy P. Lviv Manuscript Collections and Their Fate / Patricia Kennedy Grimsted // Harvard Ukrainian Studies. – 1979–1980. – N 3/4. – P. 349–375; Idem. The Stefanyk Library of the Ukrainian Academy of Sciences: A Treasury of Manuscript Collections in Lviv / Patricia Kennedy Grimsted // Harvard Ukrainian Studies. – 1981. – N 5. – P. 195–229; Idem. The Fate of Early Records in Lviv Archives: Documentation from Western Ukraine under Polish Rule (Fifteenth Century to 1772) / Patricia Kennedy Grimsted // Slavonic and East European Review. – 1982. – July (N 60). – P. 321–346; Idem. Trophies of War and Empire : The Archival Heritage of Ukraine World War II, and the International Politics of Restitution / Patricia Kennedy Grimsted. – Cambridge : Harvard Ukrainian Research Institute, 2001. – P. 695; *Matwijów M. Rola profesora Mieczysława Gębarowicza w ratowaniu polskich dóbr kulturalnych we Lwowie / Maciej Matwijów // Semper Fidelis. – Wrocław, 1994. – № 2. – S. 8–12; Idem. Ewakuacja zbiorów polskich ze Lwowa w 1946 r. / Maciej Matwijów // Rocznik Lwowski, 1995–1996. – Warszawa : Instytut lwowski, 1996. – S. 31; Idem. Zbiory rękopiśmienne Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie w latach 1939–1946 / Maciej Matwijów // Czasopismo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. – Wrocław, 1999. – Z. 10. – S. 211–241; *Його ж. Евакуація польських зібрань зі Львова в 1944 р. / Мацей Матвійов // Архіви України. – 2001. – Чис. 2/5. – С.149–163; Idem. Zakład Narodowy imienia Ossolińskich w latach 1939–1946 / Maciej Matwijów. – Wrocław : T-wo Przyjaciół Ossolineum, 2003. – 350 s.***

⁷ *Grimsted Kennedy P. Archives and Manuscript Repositories in the USSR : Ukraine and Moldavia. B. I : General Bibliography and Institutional Directory / Patricia Kennedy Grimsted. – Princeton : University Press, 1988. – 1108 p.*

історичних колекцій, – який впродовж декількох років проводив фронтальне виявлення документальних джерел у доступних сховищах України (Львова і Києва) та вибіркоче в Польщі (Вроцлаві і частині Кракові). Було здійснено масштабне копіювання, відбір та археографічне опрацювання цих матеріалів. Можливість доступу до вивезених у Вроцлав фондів з'явилася для українських дослідників щойно на початку 2000-х років. На жаль, з об'єктивних причин поки що не вдалося безпосередньо опрацювати збірки Кракова, Варшави, Москви, Берліна і Потсдама, де зберігаються комплекси документальних матеріалів з періоду Другої світової війни.

Відхід проф. Ярослава Дашкевича у вічність в лютому 2010 р. залишив упорядників збірника без наукового керівника, який підтримував щоденною порадою й енциклопедичними знаннями. Його відсутності в українській історичній науці й археографії ніхто не зможе заступити, і наша скромна праця є даниною вдячності світлій пам'яті цього великого Історика України.

Сподіваємося, видання прислужиться дослідникам історії та культури; допоможе позбутися стереотипів минулого і сприятиме пошукові нових шляхів вирішення проблем, пов'язаних із переміщенням культурних цінностей, які внаслідок довгого періоду бездержавності України потрапили на території інших країн. Втім, наукове дослідження спільних втрат Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника та Національного Закладу імені Оссолінських у Вроцлаві і загалом української та польської культур внаслідок подій Другої світової війни спонукає перейти «від суперечок до співпраці».

Галина СВАРНИК

ПЕРЕДМОВА

1-го вересня 1939 р. Німеччина своїм вторгненням у Польщу¹ розпочала нову світову війну і започаткувала період воєнних та суспільно-політичних катаклізмів планетарного і, в першу чергу, європейського масштабів. Одними з перших його відчували мешканці західноукраїнських земель, які, згідно з радянсько-німецьким договором про ненапад, його таємної частини – пакту Молотова-Ріббентропа² про розподіл сфер впливу, були приречені на зустріч з новою реальністю. На відміну від звичних суспільних укладів монархічної Австро-Угорщини та «санаційної» другої Речі Посполитої, що вимагали в першу чергу політичної лояльності, новоприбула радянська влада встановлювала контроль не лише над політикою, адміністрацією, правовою системою, але й розповсюджувала його на культуру, науку, освіту, віровизнання та родину. Централізація адміністративної системи, зведення всіх норм діяльності до радянських зразків, втручання партійних та державних органів у всі ділянки життя ставали звичними прикметами нового режиму. Умови функціонування культурно-освітніх установ, незалежно від їх національної, релігійної чи якої-небудь іншої приналежності та спрямування радикально змінилися, припинилося їх звичне функціонування. Зміни влади, які відбувалися впродовж війни, зумовлювали нові правила гри, порядки, методи функціонування культурної галузі, що, без сумніву, суттєво впливало на збереження культурних та мистецьких цінностей у формі контролюваного й безконтрольного їх переміщення, розграбування та вивезення поза територію Західної України.

22 вересня 1939 р. Червона армія була вже у Львові. Почалась поступова ліквідація попередніх структур управління, державних та культурних установ у містах і селах окупованих західноукраїнських територій. Ліквідації або націоналізації підлягали всі політичні, громадські та куль-

¹ Німці захопили територію Польщі за неповних три тижні.

² Радянсько-німецький кордон і межі зон впливу двох держав були визначені договором про дружбу і секретним протоколом з 28 вересня 1939 р. Див.: Косик В. Україна під час Другої світової війни, 1938–1945 / Володимир Косик. – Київ ; Париж ; Нью Йорк ; Торонто, 1992. – С. 71.

турні установи. «З приходом Червоної армії Західна Україна занурилась у важку й задушливу атмосферу чужоземної окупації»³. Освіта, яка була українською на початку радянської окупації, дуже швидко стала інструментом радянзації та русифікації. Великі труднощі спіткали релігійне життя місцевого населення. Почалися перші вивезення до Сибіру. Численні українські патріоти були заарештовані політичною поліцією (НКВС), і ніхто не знав їхньої подальшої долі. Кожен очікував арешту чи депортації. Така ситуація тривала до початку війни між Німеччиною та СРСР⁴.

З метою обліку культурного надбання 17 листопада 1939 р. було організовано окрему Комісію з охорони пам'яток культури при Тимчасовому управлінні у Львівській області. Очолив її письменник Петро Панч, який для цього прибув з Києва, серед членів були львівські науковці Іван Крип'якевич та Михайло Возняк, представники радянської адміністрації Анатолій Задорожний і Юхим Дудко, пізніше увійшли науковці Ярослав Пастернак, Іларіон Свенціцький, Володимир Дорошенко, Володимир Паньків (інспектор музеїв), Іван Карпинець (інспектор архівів), Михайло Драган (інспектор пам'яток культури)⁵ та В. Ткаченко (комісар з бібліотек)⁶. Вирішено було взяти на облік усі музеї, архіви, бібліотеки, пам'ятки старовини, які належали державним установам, місту, або приватним особам, що емігрували на Захід. Не зі своєї вини, як писав директор Бібліотеки Наукового товариства ім. Шевченка Володимир Дорошенко, «комісія ця працювала вяло, збиралася дуже рідко, не розпоряджала потрібними грошовими і транспортними засобами, та, яко установа обласна львівська, не мала ширших уповажнень і навіть у себе в області небагато охоронила, не кажучи вже про сусідні області»⁷.

Організаційна структура бібліотеки

Організацію найбільшої бібліотеки в західних областях УРСР було започатковано ще восени 1939 р. – 30 листопада було ухвалено на базі існуючих ще на той час бібліотек Наукового товариства ім. Шевченка (НТШ), Національного закладу ім. Оссолінських у Львові (Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Оссолінеум) та бібліотеки Єврейської віросповідної громади (Жидівська кагальна бібліотека) – створити єдину Наукову Державну Бібліотеку, яка мала стати філією Бібліотеки Академії наук у Києві⁸ з трьома відділами: Україніки й Росієки, Полоніки та Гебраїки⁹.

³ Косик В. Україна під час Другої світової війни... – С. 72-73.

⁴ Там само. – С. 73.

⁵ Смірнов Ю. Діяльність Комісії з охорони пам'яток культури у Львові в 1939–1940 роках / Юрій Смірнов // Галицька брама (Львів). – 2009. – № 7/9. – С. 30.

⁶ Matwijów M. Zakład Narodowy imienia Ossolińskich w latach 1939–1946 / Maciej Matwijów. – Wrocław, 2003. – S. 35.

⁷ Дорошенко В. Бібліотеки й архіви на Зах[ідній] Україні за большевицького панування / В. Дорошенко // Краківські вісті : [щоденник]. – 1941. – 9 листоп. (№ 250). – С. 2.

⁸ Львівська галерея мистецтв. Архів (далі – ЛГМ. Архів), оп. 1, спр. 1, арк. 5.

⁹ ЛГМ. Архів, арк. 8-9 зв.

2 січня рішенням Ради Народних Комісарів УРСР була створена Львівська філія Бібліотеки Академії наук УРСР¹⁰. Прийнято вважати, що вона організована на базі більше, ніж 80 бібліотек (із загальним фондом приблизно 1 мільйон одиниць збереження) як громадських, так і приватних. Сюди увійшли також книгозбірні львівської Політехніки, Педагогічна, «Студіону», частини фондів бібліотеки-музею «Ставропігон», товариства «Просвіта», монастирів, національних товариств, різних установ та організацій, а також тих приватних збірок, власники яких були ув'язнені НКВС (наприклад, відомих українських діячів: д-ра Володимира Старосольського, д-ра Остапа Луцького, проф. В'ячеслава Заїкина, проф. Івана Шендрика та ін.). Депозитними рукописними матеріалами окремих осіб (які самі передавали свої збірки, або забраних з покинутих помешкань) поповнювався рукописний відділ бібліотеки (у польському й українському відділі відповідно), а книжкові зібрання (кількістю до кількох десятків тисяч одиниць) вливалися до основного книжкового масиву бібліотеки¹¹.

Існувала певна конкуренція за архіви поміж Архівним управлінням НКВС УРСР та бібліотечними установами, які з січня 1940 р. були одержавлені¹².

Була заборона інвентаризації прибулих у 1939–1940 рр. рукописів і архівів (діяла вже на початку лютого 1940), вона стосувалася і рукописних депозитних фондів бібліотек НТШ і Оссолінеуму. Кількість депозитних надходжень зростала і на початок лютого 1940 р. становила: в українському відділі: з 200 надходжень у збірці НТШ – до 500; у польському відділі: з 6 000 – до 9 168 од. зб. Деякі з незаінвентаризованих фондів під час війни були повернуті їх власникам: Оссолінеум повернув матеріали василіянам із Жовкви та Крехова, а НТШ – товариствам «Просвіта», «Сільський господар» та ін. товариствам і приватним особам¹³.

Серед бібліотек, на базі яких формувався фонд Львівської філії БАН УРСР, за якістю й кількістю збірок вирізнялися шість книгозбірень.

Першою за величиною була одна з найбільших польських культурних інституцій Львова – Національний заклад ім. Оссолінських (НЗіО), заснований у 1817 р. з фундації відомого бібліофіла, історика літератури та

¹⁰ Науковий архів Президії НАН України, ф. 251, оп. 1, спр. 79, арк. 1.

¹¹ Таких бібліотечних збірок тільки в передвоєнний період надійшло майже три сотні. Були і значні збірки, які надходили як у воєнний, так і повоєнний час. Так, уже після війни, 25 жовтня 1945 р. до складу Львівської філії БАН УРСР було включено Центральний василіанський архів і бібліотеку у Львові, який містив понад 20 000 книжок.

¹² Так, наприклад, виконувач обов'язків начальника Архівного відділу Управління НКВС у Львівській області тов. Фурман навесні 1940 р. звертається до «Наукового Т-ва Оссолінських» з проханням «негайно передати до Львівського обласного Історичного Архіву архівні матеріали». Подібні листи були надіслані до Наукового товариства ім. Шевченка, «Ставропігону» та ін. львівських установ і громадських організацій. Див.: Державний архів Львівської області (далі – ДАЛО), ф. Р-230, оп. 1, спр. 5, арк. 23–25.

¹³ Гуцаленко Т. Відділ рукописів Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України у 1940–1949 рр.: постаті та події / Тетяна Гуцаленко // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника : [зб. наук. пр.]. – Львів, 2005. – Вип. 13. – С. 192.

письменника Юзефа Максиміліана Оссолінського. У 1939 р. бібліотека нарахувала 330 000 скаталогованих книжкових одиниць і понад 190 000 нескаталогованих. Тут зберігалися: 318 інкунабул, 500 палеотипів, велика кількість раритетів. У рукописному відділі зберігалось майже 6 000 інвентаризованих манускриптів, 5 960 автографів визначних політичних діячів і літераторів. Бібліотеку доповнювала самостійна книжкова колекція Павличковських (яка мала також збірки графіки та оригінальні рисунки визначних майстрів). Крім того Оссолінеум мав свою друкарню та палітурню¹⁴. За іншими даними, нескаталогованих фондів НЗіО налічувалось приблизно 120 000 од. зб. (бл. 600 000 томів), неопрацьованих манускриптів – 6 000 од. зб. і 2 220 документів. Займав приміщення на вул. Оссолінських, 2, 11 та 13, а також на вул. Калічій, 5. У бібліотеці працювали відділи: обробки, обслуговування, рукописів, стародруків та музейний¹⁵, окремою структурною одиницею був Музей ім. Любомирських.

Другою за величиною була Бібліотека Наукового товариства ім. Шевченка, яке, крім бібліотеки, мало ще музей, друкарню та палітурню й займало будинки на вул. Чарнецького, 24 і 26 (за німців – Distriktstrasse, в радянські часи – вул. Радянська, тепер – вул. В. Винниченка). Бібліотека, створена 1893 р., відразу після реорганізації літературного товариства у наукове, нагромаджувала насамперед україніку, яка становила 90 % усіх збірок. У 1939 р. тут було майже 99 000 скаталогованих книжок (204 000 томів) та приблизно 20 500 нескаталогованих, 1 інкунабула, 34 стародруки XVI ст. та незначна кількість видань XVII–XVIII ст. Скаталогованих рукописів було 1 430 од. зб., нескаталогованих – майже 500. Найціннішою частиною книгозбірні НТШ була бібліотека, рукописи й архів Івана Франка та Шевченкіана. Бібліотека складалась із відділів: обробки, обслуговування та рукописів¹⁶.

Третя – Бібліотека Баворовських (Бібліотека фундації Віктора Баворовського, «Баворовіанум») на вул. Уейського, 2 (з 1916 р. – частина вул. Баворовських, за німців – Ujejskigasse, в радянські часи і тепер – вул. Бібліотечна) була заснована у 1857 р., для читачів стала доступною лише на початку XX ст. За структурою фондів подібна до Оссолінеуму, – збирала матеріали, які стосувалися історії, мистецтва й літератури західноукраїнських земель та Польщі. Крім книг та рукописів, тут зберігалися колекції, а саме: гравюри, різні музейні цінності¹⁷. У 1939 р. бібліотека нарахувала майже 21 000 од. зб. (бл. 50 000 томів), в т. ч. 46 інкунабул, 5 000 палеотипів та приблизно 500 нескаталогованих од. зб. Скаталогованих рукописів було 1 660. Окрім книжкового та рукописного фондів бібліотека мала відділи каталогування та обслуговування читачів¹⁸.

¹⁴ Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника. Відділ рукописів (далі – ЛННБУ. ВР), ф. 9, спр. 302, арк. 17.

¹⁵ ЛННБУ. ВР, ф. 9, спр. 3896/8, арк. 1.

¹⁶ Там само.

¹⁷ Там само, спр. 302, арк. 17.

¹⁸ Там само, спр. 3896/8, арк. 2.

Четверта – Бібліотека Публічна Руського Народного Інституту «Народний Дім» (Бібліотека Народного Дому) на вул. Курковій, 14 (за німців – Ungarnstrasse, за радянських часів – у 1939–1941, 1944 рр. – вул. Куркова, а з 1945 р. і дотепер – вул. М. Лисенка), заснована у 1849 р., відкрита для читачів лише на початку ХХ ст. Серед установ, які забезпечували просвітницьку діяльність Народного Дому, була бібліотека з читальнею¹⁹. До кінця 1920-х років бібліотека (знаходилась на партері будинку на вул. Курковій, 14) нагромадила значні фонди. Як писав І. Калинович: «це одна з найстарших українських бібліотек, що повстала зі жертв цілого українського народу. Найціннішою частиною бібліотеки є відділ церковно-славянських стародруків і рукописів XV–XIX вв.»²⁰. На кінець 1920-х рр. книгозбірня займала четверте місце у Львові після бібліотек Національного Закладу ім. Оссолінських, університету та Наукового товариства ім. Шевченка. До 1939 р. тут було зібрано майже 150 000 томів. Поруч з літературою, яка стосувалася західноукраїнських земель, значними були фонди росієки, в т. ч. видання, заборонені царською цензурою в Росії. Особливо багатими були колекції кириличних стародруків. Великий інтерес представляли збірки Антонія Петрушевича, Кипріяна Коцовського та композитора Порфирія Бажанського, які творили окремі структурні одиниці²¹. Тут зберігалися: 6 інкунабул, 374 палеотипи, понад 1 000 рукописів²².

П'ята – Бібліотека Єврейської конфесійної громади (Кагальна бібліотека), містилась за адресою – вул. Різницька, 5 (за німців – Schlachthofstrasse, в радянські часи – знову вул. Різницька, а з 1950 р. і дотепер – вул. С. Наливайка), заснована у 1905 р. львівським кагалом. Наприкінці 1939 р. нараховувала майже 18 000 скаталогованих томів (в т. ч. приблизно 300 друків XVI ст.) та 106 рукописних од. зб., – майже виключно юдаїки та єврейських богословських книжок²³. За іншими даними, перед війною єврейська бібліотека нараховувала близько 40 000 бібліографічних позицій, а серед них – майже 8 000 стародруків і 2 000 рукописів²⁴.

Шоста бібліотека – книгозбірня «Студіону», заснована на початку ХХ ст. митрополитом Андреем Шептицьким при інституціях ченців Студійського уставу на вул. Петра Скарги, 2а (з 1938 р. перенесена у нове приміщення на вул. Петра Скарги, 2б, за німців – Spitalstrasse, в радянські часи – вул. М. Пирогова, тепер – вул. Є. Озаркевича). До 1939 р. не була доступною для широкого кола читачів. Нарاهовувала приблизно 60 000 томів,

¹⁹ Колосовська О. Бібліотека Народного Дому: з історії формування фондів / Ольга Колосовська // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника : [зб. наук. пр.]. – Львів, 2002. – Вип. 9/10. – С. 114.

²⁰ Калинович І. Показчик українських культурних установ за 1925 рік / Іван Калинович // Народній ілюстрований календар товариства «Просвіта» на звичайний рік 1926. – Львів, 1925. – Р. 48. – С. 66.

²¹ ЛННБУ. ВР, ф. 9, спр. 302, арк. 16.

²² Там само, спр. 3896/8, арк. 2.

²³ Там само.

²⁴ Там само, спр. 4910, арк. 1-2.

за змістом, передовсім, візантиністику, україніку та россіку, а також видання з історії Церкви та літургічні книги. Великий архів складався з майже 10 000 фасцикулів документів²⁵.

Ще перед вступом Червоної армії до Львова, 19 вересня 1939 р. помер директор Оссолінеуму Людвік Бернацький. Колегіальне керівництво установою тимчасово взяли на себе троє кустошів (охоронців фондів): історик мистецтва, медієвіст, професор Львівського університету Мечислав Гембарович, кустош бібліотеки Казимир Тишковський і кустош відділу друків Владислав Віслоцький, а також керівник видавництва установи Антоні Левак. Після приходу більшовиків установою став керувати колегіальний орган – Комітет управління видавництвом (очолював його професор Львівського університету Францішек Буяк).

27 листопада 1939 р. директорське крісло посів радянський комісар Пустовойтов з Облліту, який у свою чергу передав керівництво новому директоріві установи польському письменникові прокомуністичної орієнтації Єжи Бореїшці (Беніамін Гольдберг) – за спогадами Юрія Смолича, давньому приятелеві Ярослава Галана, і політичному (військовому) комісарові Дружбацькому. Призначений тимчасовим обліковиком для нагляду за бібліотекою Оссолінеуму та фондами, які до неї надходили, Дружбацький приймав і видавав книжки та рукописи, розгорнувши діяльність відділу концентрації (цей відділ, як слід неформлений, уже тоді діяв як одне з нововведень і займався збиранням і сортуванням бібліотечних збірок та архівів). 15 січня 1940 р. замість нього політичним комісаром «Закладів Оссолінеум» Є. Бореїша призначив колишнього перекладача в тюрмі НКВС у Львові Давида Кіршбрауна. Кількість працівників бібліотеки за керівництва Є. Бореїши зросла майже удвічі.

30 січня 1940 р. у Києві був підписаний наказ по Академії наук УРСР про створення Львівської філії Бібліотеки Академії наук УРСР. Від цього дня до жовтня 1940 р. обов'язки директора тимчасово виконував присланий з Києва Яків Зайкін (його заступниками були Єжи Бореїша та Володимир Дорошенко), а після нього – з 10 жовтня 1940 р. до червня 1941 р. – Ілля Зеленко, теж приїжджий.

Зразком реорганізації, прийнятої Львівською філією БАН УРСР, були радянські бібліотеки, тобто – централізована однорідна організаційна структура. З середини січня 1940 р. у бібліотеці паралельно з польськими написами появилися й написи українською мовою, а з 29 січня почали вести обома мовами канцелярську документацію. Розпочалися й кадрові

²⁵ АННБУ. ВР, ф. 9, спр. 3896/8, арк. 3. Див. також: *Кривенко М.* Книгозбірня «Студіону» у Львові (1909–1940): історія, сучасний стан фонду : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / *Кривенко Маргарита Олександрівна* ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2010. – 20 с. Цій темі присвячено також цілий ряд статей цієї ж авторки, зокрема: *Кривенко М.* Бібліотека «Студіону» у Львові: переміщення книжкових та рукописних колекцій (1940–1947) / *Маргарита Кривенко* // *Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника* : [зб. наук. пр.]. – Львів, 2005. – Вип. 13. – С. 247–267 : іл.

зміни. У квітні 1940 р. після тривалої хвороби помер колишній кустош Оссолінеуму Казимир Тишковський. У жовтні було заарештовано Антонія Левака і вислано на важкі роботи до Сибіру. Проте кількість працівників установи далі зростала. З українців одержав посаду колишній редактор «Записок чину св. Василя Великого» василіянин о. Йосафат Скрутень, а також польські біженці з Сілезії (Роман Лютман, Міхал Антонув), з Кракова (Юзеф Фельдман), з Варшави (Вацлав Ольшевич, Станіслав Оссовський). До штату було також зараховано вдову Тишковського Марію та відомого львівського історика мистецтва, правника, колекціонера Тадеуша Маньковського.

У бібліотеці створювались окремі структурні підрозділи: відділ опрацювання книг і каталогів (спочатку «сектор обробки книжок і каталогів»), відділ обслуги читачів, а також ті, які групували окремі види збірок: рукописів, стародруків і раритетів (рарів), мистецтва та ін. В самому ж приміщенні Оссолінеуму функціонувало 9 відділів і 6 кабінетів. Влітку 1940 р. було сформовано кабінети бібліотекознавства та музичний.

До кінця 1940 р. була завершена організація таких структурних підрозділів, як кабінет Маркса-Енгельса-Леніна-Сталіна, кабінет мистецтвознавчої літератури (на базі ліквідованого відділу мистецтва), відділ комплектування, відділ бібліографічно-консультаційний. Деякі структурні підрозділи формувалися, організація деяких ще й не починалася (відділ дитячої літератури). Музейний відділ (колишній Музей ім. Любомирських) працював лише до 8 травня 1940 р. з причини його ліквідації. Збірки графіки, рисунки й фотографії залишилися у бібліотеці, а його музейні колекції розділено поміж львівськими музеями. Картографічний кабінет почав працювати з IV кварталу цього ж року.

Керівництво бібліотеки враховувало місцеву національну специфіку, тобто наявність у Львові трьох основних національностей: поляків, українців та євреїв, але чіткого поділу за національною ознакою не було. У центральному корпусі (Оссолінеум) працювали переважно поляки. Відділ української мови й літератури знаходився у колишній Бібліотеці НТШ, єврейський концентрував бібліотеки єврейських громад і знаходився на вул. Різницькій, 5. Колишні бібліотеки Народного Дому, «Студіону», Баворовських²⁶ існували як окремі відділи.

Відділ рукописів тільки формувався і фактично поділявся на два автономні відділи: українську частину, де упорядковувались українські рукописи, очолила Марія Деркач; польську частину, в якій опрацьовувались передовсім польські рукописи та архіви – очолив дослідник суспільно-господарської історії Польщі Стефан Інґльот.

Бібліотеку колишнього Народного Дому в другій половині 1940 р. було закрито, а Антін Генсьорський (у минулому директор Бібліотеки Народного Дому) в середині грудня став керівником Музею книги. Відділ мистецтва, у приміщенні колишньої Бібліотеки Баворовських, вул. Уейсь-

²⁶ Ще в листопаді 1939 р. бібліотека Баворовських змінила назву на «Бібліотеку і музей ім. Баворовських у Львові» і була підпорядкована Оссолінеуму.

кого, 2, до дня свого арешту (13 квітня 1940 р.) очолював Рудольф Котуля. Після нього відділом керував Мечислав Гембарович. Сама ж будівля відділу мала стати осередком упорядкування стародруків із цілого Львова²⁷.

Короткий період існування Української держави у Львові (червень-липень 1941 р.) небагато змінив у житті бібліотек. Українська влада здійснила спробу взяти бібліотеки, музеї й архіви під свій контроль. Так, уже 30 червня 1941 р. ополудні представники ОУН поставили перед Оссолінеумом свою варту, не допускаючи до будинку нікого. 1 липня виявилося, що очолити Львівську філію БАН має Володимир Дорошенко, призначений ОУН комісаричним керівником громадських бібліотек Львова. 2 липня Дорошенко перейняв від Гембаровича ключі від директорської каси і скликав збори працівників ЛфБАН. Справа ця не проходила без непорозумінь та ексцесів. Майже одночасно в приміщенні Оссолінеуму з'явився працівник Бібліотеки НТШ Ярослав Олійник, який намагався, нібито з наказу ОУН, охоронити документи й цінніші речі, опечатуючи письмові столи й шафи²⁸.

Німці не збиралися враховувати українських інтересів – вони заборонили будь-яку політичну діяльність, не визнавали жодної української політичної партії. Українці отримали дозвіл створити комітети взаємодопомоги, якими керував Український Центральний Комітет (УЦК), що знаходився у Кракові – столиці Генерального Губернаторства. 16 грудня 1941 р. генерал-губернатор Франк заявив, що українці не повинні думати, ніби німці визнають якусь Українську державу. Вирішення українського питання можна здійснити, за його словами, так само як і з поляками: «вони повинні бути у нашому розпорядженні як робоча сила, тоді як територія Генерального Губернаторства мала зазнати повного онімечення»²⁹.

23 червня 1941 р. Міністерство науки, виховання й народної освіти в Берліні призначило директора Головного управління бібліотек в Генеральному Губернаторстві Густава Абба комісаром для забезпечення бібліотек та опіки над книжковими збірками на східному оперативному відтинку. До Львова він приїхав 1 липня разом зі своїм керівником Адольфом Вацке – президентом Головного відділу науки й навчання уряду ГГ, який мав доручення по забезпеченню музеїв.

²⁷ Sprawozdanie «Archiwa, biblioteki, i muzea lwowskie» z 1940 r. / podał do druku *Matwijów Maciej* // *Rocznik Lwowski* 1997–1998. – Warszawa, 1998–1999. – S. 15.

²⁸ *Matwijów M.* Zakład Narodowy... – S. 115. Надмірна ретельність Я. Олійника викликала тривогу в Головному осередку пропаганди ОУН, змушуючи його 17 липня 1941 р. звернутися до Міської команди Української народної міліції у Львові: «Просимо зайнятися особою Олійника, що робить по місті різні бешкети. В неділю – 13 ц. м. при допомозі сяюсаря відчинив помешкання чекіста Зехцера в Оссолінеум і забрав різні речі. Забрав ключі від кас й бюр Оссолінеум. У нього теж знаходиться дуже важний архів НКВД. Олійник грозить людям наганом, що носить при собі й покликується в своєму «урядуванню» на друга Ігоря [Миколу Лебеда – Р. Дз.], що незгідне з фактичним станом. Просимо врешті полагодити справу з ним, бо поступування Олійника компромітує Організацію і вносить хаос в життя». Див.: ДАЛО, ф. 3833, оп. 1, спр. 23, арк. 59.

²⁹ Див.: *Косик В.* Україна під час Другої світової війни... – С. 216.

Вже на початку німецької окупації Львова у липні 1941 р. радянська організаційна структура бібліотек у місті, хоч й не була повністю ліквідована, проте зазнала суттєвих змін, які торкнулись насамперед внутрішньої організації бібліотек, наближаючись до передвоєнної. Так, у колишньому приміщенні Оссолінеуму влітку 1941 р. офіційно було ліквідовано більшість відділів і кабінетів, організованих у радянський час. З відділів і кабінетів залишились тільки відділ Мистецтва (в приміщенні Бібліотеки Баворовських) і Картографічний кабінет³⁰.

У серпні 1941 р., після включення Галичини п'ятим дистриктом до складу Генерального Губернаторства³¹, німецька окупаційна влада призначила історика мистецтва проф. Мечислава Гембаровича комісаричним керівником колишніх Бібліотеки Оссолінеуму та Бібліотеки Баворовських (незабаром II відділу Державної бібліотеки у Львові)³². Його заступником було призначено Стефана Інгльота. Бібліотекою Баворовських у 1941–1944 рр. керував мистецтвознавець др. Тадеуш Маньковський.

Рішення керівництва Генерального Губернаторства³³ про створення у Львові Державної бібліотеки (Staatsbibliothek in Lemberg) було прийняте 12 січня 1942 р., хоч саму назву затверджено лише 14 березня 1942 р. Нагляд над системою бібліотек на території Генерального Губернаторства здійснювало Головне управління бібліотек, яку очолив колишній директор бібліотеки Берлінського університету, комісар Державного міністерства нагляду за бібліотеками східного оперативного відтинку др. Густав Абб. Комісаричним керівником Державної бібліотеки у Львові 15 жовтня 1941 р. був призначений славіст, член Націонал-соціалістичної робітничої партії Німеччини (НСРПН) др. Ульріх Йогансен. Пробув він на цій посаді лише два роки і 15 жовтня 1943 р. пішов на фронт. Його замінив недавній німецький працівник бібліотек Кракова й Варшави др. Олександр Гімпель, з 1 січня 1944 р. – комісаричний керівник Державної бібліотеки у Львові. Німецьке керівництво львівських бібліотек функціонувало приблизно до половини квітня 1944 р. (хоча прийнято вважати, що Державну бібліотеку у Львові ліквідовано ще 31 березня 1944 р.).

Спочатку відділи Державної бібліотеки у Львові очолювали комісаричні управителі, а від 24 червня 1942 р. вони носили титули керівників

³⁰ Ліквідація деяких колишніх радянських відділів, як наприклад, спецфонду чи кабінету марксизму, потребувала багато часу й тривала ще в 1943 р.

³¹ 17 липня 1941 р. Галичина перейшла у підпорядкування генерал-губернатора Ганса Франка, тобто була приєднана до Генерального Губернаторства. Як повідомив капітан Еріх Кох, представник міністерства Розенберга при групі армій «Південь», українське населення Галичини сприйняло вістку про приєднання їхньої провінції до польських земель з боєм і розчаруванням, але «спокійно», протести й найсуворіша критика йшли тільки від прихильників і членів ОУН Степана Бандери. Але ця звістка викликала радість серед поляків. Див.: *Косик В.* Україна під час Другої світової війни... – С. 136.

³² Тобто, ще до створення системи Державної бібліотеки у Львові.

³³ На частині територій окупованої центральної Польщі декретом від 12 жовтня 1939 р. Адольф Гітлер створив Генеральне Губернаторство (Generalgouvernement) як різновид колоніальної території, якою керував цивільний німецький уряд на чолі з генерал-губернатором Гансом Франком, який безпосередньо підпорядковувався Гітлеру.

з досить широкими повноваженнями як господарськими, так і адміністративними³⁴.

Влітку 1942 р., після кількох реорганізацій, до складу львівської Державної бібліотеки входило шість відділів: I відділ (Університетська бібліотека); II відділ (бібліотеки Осолінських та Баворовських); III відділ (бібліотеки НТШ та Народного Дому); Технічний відділ (бібліотека Політехніки); Медичний відділ (бібліотека Медичного інституту); Педагогічний відділ (Педагогічна бібліотека)³⁵. Бібліотека була закрита для загалу, студіюючи молодь мала змогу користати лише з медичної та технічної літератури. Очевидно, що усі відділи були доступними для німецьких службовців, а також за окремими дозволами – для осіб, які займалися науковою роботою.

27 липня 1944 р. Червона армія знову зайняла Львів. Розпочалося відновлення колишніх радянських культурних та адміністративних установ. Було відновлено і Львівську філію БАН УРСР, хоча точної дати ми достеменно не знаємо. Цікаво, що на документі від 26 серпня 1944 р. є відбиток гербової печатки з написом: «Міністерство культури УРСР. Львівська державна наукова бібліотека»³⁶, хоча в цьому ж та наступних документах, опублікованих у збірнику, і надалі йдеться про Львівську філію БАН УРСР³⁷.

31 липня представник Президії Академії наук УРСР у Львові тимчасово довірив обов'язки керівника Львівської філії Бібліотеки Академії наук УРСР (далі ЛфБАН УРСР) Мечиславу Гембаровичу. 22 серпня Президія АН у Києві своїм розпорядженням призначила новим директором ЛфБАН УРСР відомого українського історика літератури й письменника, члена АН УРСР 73-річного Василя Щурата³⁸ (обіймав посаду вже з 1 серпня 1944 р.). Однак фактичними керівниками ЛфБАН УРСР були начальником адміністративного керівництва АН УРСР у Львові Іван Романченко та заступник директора бібліотеки з адміністративно-господарських справ Віктор Печенюк (призначений наприкінці січня 1945 р.), а згодом два чергових заступники директора з наукових питань: Михайло Пархоменко (з травня по жовтень 1945 р.) і Павло Гнип (з жовтня 1945 р.)³⁹.

³⁴ Matwijów M. Zakład Narodowy... – S. 143.

³⁵ [Дорошенко В.]. Шість відділів Державної Бібліотеки у Львові: у них працює постійно 150 працівників // Львівські вісті. – 1942. – 28 лип. (Чис. 167). – С. 3.

³⁶ АННБУ. ВР, ф. 9, спр. 840, арк. 1-2.

³⁷ Зокрема, Л. А. Дубровіна та О. С. Онищенко у монографії «Бібліотечна справа в Україні в XX столітті» (Київ, 2009) на с. 312 зазначають: «Львівська бібліотека залишалася під загальним керівництвом БАН на правах філії до 1951 р., коли у Львові було створено філію Академії наук, і вона перейшла до безпосереднього підпорядкування Академії наук УРСР». Автори посилаються на документ: Про організацію в м. Львові філіалу Академії наук УРСР : 3 Постанови Ради Міністрів СРСР від 21 лют. 1951 р. // Радянський Львів, 1939–1955 : документи і матеріали. – Львів, 1956. – С. 471.

³⁸ В. Щурат помер 27 квітня 1948 р. Функції директора бібліотеки до кінця року виконував П. Гнип. Його заступниками були: В. Труш та В. Куш. У грудні директором бібліотеки призначено колишнього партизана-орденоносця Антона Одуху.

³⁹ Matwijów M. Zakład Narodowy... – S. 240.

* * *

Пропоновані увазі читача документи про переміщення і втрати фондів та колекцій Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника за весь час її існування можна хронологічно поділити на такі періоди:

- 1) переміщення і втрати під час Другої світової війни (1939–1945 рр.):
 - а) перший радянський період 1939–1941 рр.;
 - б) німецької окупації Львова 1941–1944 рр.;
 - в) другий радянський 1944–1945 рр.
- 2) переміщення і втрати у повоєнний (1946–1953 рр.) період;
- 3) втрати після 1953 р. – до моменту проголошення незалежності України у 1991 р.

До першого тому збірника увійшли документальні матеріали за період II світової війни – 1939–1945 рр. Фактично ж, хронологія подій, висвітлених у документах, виходить поза дати початку й закінчення війни і охоплює весь 1939 та 1945 роки.

Перший радянський період (вересень 1939 – червень 1941 рр.)

Одним із найцікавіших аспектів діяльності Львівської філії Бібліотеки АН УРСР (ЛфБАН УРСР) у 1939–1941 рр. був, без сумніву, процес концентрації книжкових та рукописних колекцій. Формально його метою було збереження збірок, що внаслідок суспільно-політичних змін, пов'язаних із приходом радянської влади та початком Другої світової війни опинилися без власника. Увесь процес відбувався на тлі тотальної ліквідації установ та організацій, незалежно від їх функцій та приналежності (національної, релігійної тощо), міграції окремих верств населення та арештів. Внаслідок цього значна кількість громадських та приватних бібліотек фактично залишилася без господарів і була наражена на знищення. З початку створення ЛфБАН УРСР концентрацією книжкових збірок займався відділ комплектування під керівництвом Івана Боднара, а з вересня 1940 р. зі складу цього підрозділу було виокремлено окремий відділ обміну, обмінного фонду і первісного опрацювання сконцентрованих фондів на чолі з Вацлавом Ольшевичем⁴⁰. Так звана «група обміни» в кінці 1940 р. функціонувала лише на початку організації. Відділ комплектування і далі займався концентрацією, вишукуючи у Львові і на провінції книжки, якими ніхто не опікувався. Націоналізація охопила бібліотеки ліквідованих установ, монастирів і приватних осіб, які змушені були залишити Львів. На кінець року було сконцентровано майже 750 000 книжок⁴¹. За іншими даними, станом на жовтень 1940 р. у ЛфБАН УРСР було сконцентровано приблизно 300 000 книг⁴².

⁴⁰ Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника. Архів (далі – ЛННБУ. Архів), оп. 1, спр. 2, арк. 109.

⁴¹ ЛННБУ. ВР, ф. 9, спр. 3896/8, арк. 6.

⁴² Там само, спр. 302, арк. 115.

Концентрація фондів не була системним явищем. Перевезення бібліотек відбувалося принагідно, за розпорядженням державних органів чи на звернення громадян, процес гальмувався відсутністю транспортних засобів⁴³, технічних працівників і, що важливо, акцентацією на необхідність комплектування бібліотеки в першу чергу радянськими виданнями. Для працівників бібліотеки головним було перевезти літературу до сховищ, а опрацювання збірок вважалося питанням перспективи. Попри те поступово відбувалося опрацювання фондів концентрації. Упорядкування літератури розпочиналося з розкладання книг за тематикою в алфавітному порядку, причому цілком не враховувалося походження книжок. Вилучаючи найнеобхіднішу та найціннішу літературу, в першу чергу енциклопедії, різного типу довідники та стародруки, значною мірою було втрачено їх первісне походження. На кінець 1940 р. до Львівської філії БАН УРСР було переміщено вже понад 70 бібліотек, які нараховували від кількох десятків – до кількох десятків тисяч томів, як наприклад, бібліотека Латинської духовної семінарії (майже 30 000 томів, в т. ч. стародруки)⁴⁴. Щоб швидко упорядкувати і первісно опрацювати зведені книжки, з червня 1940 р. за договором набирались додаткові працівники, які за спеціальними планами і схемою (за змістом і абеткою) сортували націоналізовані книжки. Ця група до вересня 1940 р. формувала частину відділу комплектування, а з жовтня цього ж року працювала самостійно, готуючи приміщення для нових партій націоналізованих книжок⁴⁵.

При перевезенні великих втрат зазнала т. зв. Поторицька бібліотека Дідушицьких, яка зберігалася в родинному палаці на вул. Курковій, 15 (тепер вул. Лисенка) і нараховувала 48 222 томи⁴⁶. Оскільки «військо зайняло палату графа, яку червоні командири дочиста обрабували й грозили спалити книжки та рукописи»⁴⁷, то вже 26 листопада 1939 р. на засіданні Комісії з охорони пам'яток культури при Тимчасовому управлінні у Львівській області було прийнято рішення про негайне перенесення бібліотеки Дідушицьких⁴⁸. Аж у лютому 1940 р. звідси було перевезено майже 30 000 вцілілих томів до Львівської філії БАН УРСР⁴⁹. За іншими даними, у 1940–1941 рр. з поторицьких збірок було перевезено 20 000 томів⁵⁰.

⁴³ В середині лютого 1940 р. «київська центральна бібліотека» прислала вантажний автомобіль. Див.: ЛННБУ. ВР, ф. 9, спр. 3896/8, арк. 5.

⁴⁴ Там само, арк. 9, 10.

⁴⁵ Там само, арк. 9.

⁴⁶ Chwalewik E. Zbiory Polskie : Archiwa, biblioteki, gabinety, galerje, muzea i inne zbiory pamiątek przeszłości w ojczyźnie i na obczyźnie w porządku alfabetycznym według miejscowości ułożone / Edward Chwalewik. – Warszawa ; Kraków : Wyd-wo J. Mortkowicza, T-wo wydawnicze w Warszawie, 1926. – T. 1. – S. 379. Однак дані Хвалевіка не зовсім точні. Так, за путівником М. Орловича, вже на 1920 р. збірки Дідушицьких нараховували більше, ніж 50 000 книжок. Див.: Orłowicz M. Ilustrowany Przewodnik po Lwowie / Mieczysław Orłowicz. – Lwów, 1920. – S. 116.

⁴⁷ Дорошенко В. Бібліотеки й архіви... – С. 2.

⁴⁸ Смірнов Ю. Діяльність Комісії ... – С. 30.

⁴⁹ Національний Заклад ім. Оссолінських. Відділ рукописів (далі – НЗіО. ВР), № 17066/II, арк. 8.

⁵⁰ Там само, арк. 3.

Збірки, ще перед перевезенням їх до відділу концентрації (у колишній будинок Оссолінеуму на вул. Оссолінських, 11), дуже пошкодили розквартировані у палаці солдати: zdekomплектували деякі стародруки, потоптали ногами скинуті на підлогу з полиць книжки, можливо, що їх використували для розпалу у грубках. Нелегко було працівникам ЛфБАН УРСР одержати доступ до цих збірок, а коли й одержали його, то змушені були у великому поспіху та в стані повного неладу відкритими вozами без жодної охорони перевозити їх до відділу концентрації. Оскільки безцінні стародруки Дідушицьких перевозились (як згадувала колишня працівниця Оссолінеуму Кристина Опшенauer-Сренювська) під проливним дощем, очевидно, через це вони зазнали втрат⁵¹. Перш, ніж одержано дозвіл на перевезення, певна кількість збірок вже була розпродана. Частина скринь з дипломами потрапила до монастиря бернардинців, значна частина документів і стародруків – до монастиря домініканців⁵². Їх розподіл почався в червні 1940 р. під керівництвом мистецтвознавця Тадеуша Маньковського в будинку колишнього Оссолінеуму (у тісному й брудному двокімнатному приміщенні у т. зв. II-му подвір'ї). Частину бібліотеки Дідушицьких було залишено у відділі концентрації, стародруки (XV–XVIII ст.) включено до відділу стародруків, інші книжки, виходячи з їхнього змісту, розподілено поміж іншими відділами й кабінетами. Рукописи потрапили до відділу рукописів, графічні збірки – до відділу мистецтва. Частину триплетів, призначених на обмін, було вислано до Москви й Києва. Скриньки карткового каталогу перевезено теж не всі, деякі з них були порожні й пошкоджені, ще в інших картки були перемішані. Цей неповний картковий каталог перенесено до відділу рукописів⁵³. Через знищення карткового каталогу й розпорошення цілої бібліотеки (мала власний екслібрис), повна реконструкція Поторицької бібліотеки Дідушицьких неможлива, а точні втрати її фондів навряд чи колись вдасться встановити.

Така ж доля спіткала бібліотеки з палаців Голуховських і Потоцьких, книгозбірню «Студіону» ще перед її включенням до Львівської філії БАН УРСР, приватні бібліотеки професора Роляуера, діяча УНДО Володимира Кузьмовича, вивезеного на заслання, д-ра Альфреда Говиковича, заарештованого органами НКВС у жовтні 1940 р., та ін. книжкові колекції⁵⁴. Наприклад, з бібліотеки вірменського архієпископа Юзефа Теодоровича до ЛфБАН УРСР було перевезено майже 18 000 томів, серед яких: вірменські стародруки, теологічні видання, рукописи. Частину розкрадено на місці радянськими функціонерами, які квартирували в палаціку архієпископа⁵⁵.

⁵¹ *Oppenauer-Sreniowska K. Lwowskie Ossolineum w latach 1939–1941 / Krystyna Oppenauer-Sreniowska // Zeszyty Historyczne. – Paryż : Instytut Literacki, 1993. – S. 222.*

⁵² Після війни, під час евакуації польських католицьких релігійних громад зі Львова, ці матеріали опинилися в Польщі.

⁵³ НЗіО. ВР, № 17066/II, арк. 210–213.

⁵⁴ *Дорошенко В. Бібліотеки й архіви... – С. 2.*

⁵⁵ НЗіО. ВР, № 17066/II, арк. 8 зв.

Окрім покинутих бібліотек, до ЛфБАН книгозбірні та колекції потрапляли й іншим шляхом: страх перед конфіскацією майна змушував людей передавати свої збірки на тимчасове зберігання (як депозит) до Оссолінеуму, бібліотек Наукового товариства ім. Шевченка, Народного Дому, «Студіону» тощо. Заборона тримати в помешканнях будь-яку зброю також спричинила справжню лавину депозитів до Оссолінеуму⁵⁶.

У грудні 1939 р. директор Оссолінеуму Єжи Борејша, ще до утворення Львівської філії БАН УРСР, розпочав акцію із включення до фонду бібліотеки приватних депозитів, розміщених там під час польсько-німецької війни та в перші місяці радянської влади. В першу чергу були націоналізовані рукописи й музеалії, депозити аристократії, збірки відсутніх у Львові осіб, а також депозити тих інституцій і товариств, які перестали існувати. Депозити відкривали і складали списки їхнього вмісту під час організації Львівської філії БАН УРСР у січні-лютому 1940 р. Тоді до бібліотеки було прийнято 15 великих депозитів і приватних архівів, а до Музею ім. Любомирських майже 20 колекцій. Під час відкриття 5 січня 1940 р. однієї із скринь депозиту Тарновських з Дзікова було виявлено портрет молодого людини роботи Рембрандта, рукопис «Papa Tadeusza» Адама Міцкевича та багато інших пам'яток і документів. За розпорядженням комісара Дружбацького і Борејші були націоналізовані й включені до збірок Музею ім. Любомирських і приватні речі куратора Оссолінеуму Анджея Любомирського та його дружини Елеонори: кореспонденція, твори мистецтва (твори П. Міхаловського, А. Гротґера, Ю. Коссака), столове приладдя, саксонська порцеляна, годинники, персні, шаблі. Є. Борејша користувався меблями, постілью і столовим посудом з приватного помешкання куратора Любомирського, пив його вино. Частину порцеляни Любомирських (в т. ч. мейсенської й корецької) було розпродано поміж нових працівників бібліотеки⁵⁷. Та директор не лише розпоряджався приватним майном колишніх власників, є відомості, що з власної ініціативи він подарував два оригінальні рисунки Тараса Шевченка Музеєві Шевченка у Києві⁵⁸. Йдеться, очевидно, про рисунки «Смерть Богдана Хмельницького» та «Козацький бенкет»⁵⁹, отримані М. Гембаровичем 16 січня 1940 р. з Музею ім. Любомирських, де вони зберігалися під № 4820 і 4821.

За час від 22 вересня 1939 до 30 червня 1941 рр. музейні збірки ЛфБАН УРСР зменшилися приблизно на 19 000 предметів, з них близько 4 000 походили з переданих у депозит⁶⁰, або націоналізованих збірок інших власників і були розподілені поміж чотирма львівськими музеями.

⁵⁶ *Matwijów M. Zakład Narodowy...* – S. 51.

⁵⁷ *Ibidem.* – S. 51-56.

⁵⁸ НЗіО. ВР, № 17065/II, арк. 26.

⁵⁹ Рисунки «Смерть Богдана Хмельницького» (1836–1837 рр.) та «Козацький бенкет» (1838 р.), відомий ще під назвою «Прийом Богданом Хмельницьким польського посольства на чолі з Адамом Киселем в лютому 1649 року в Переяславі», «Козацьке весілля», – зберігаються в Національному музеї Тараса Шевченка в Києві. У «Шевченківському словнику» походження рисунків не зазначене.

⁶⁰ *Matwijów M. Zakład Narodowy...* – S. 71.

Відомостей про книжкові втрати за перший радянський період збереглося порівняно небагато. У 1940–1941 рр. з Львівської філії БАН УРСР вислано до Інституту історії у Києві 5 000 томів, до самої Академії наук УРСР – 2 000 томів, до Університету в Москві – 2 000 томів⁶¹. За іншими даними в 1940–1941 рр. було виділено й вислано до Києва кільканадцять тисяч томів з історії, економіки й польської літератури⁶². Список «Книжки, що бракують в бібліотеці І. Франка» інформує про відсутність на місці 209 книжок, друкованих кирилицею, переважно українознавчої тематики другої пол. XIX – поч. XX ст.⁶³ «Спис книжок, що бракують в Б[ібліоте]ці Франка (латинка)» складений у 1941 р., очевидно, невдовзі після приходу німців. У ньому зазначено 167 книжок, – серед них і стародруки, тобто книги, видані до 1800 р., проте в переліку переважають видання середини й другої пол. XIX ст.⁶⁴ Є також списки книжок, «що бракують у бібліотеці НТШ», який інформує про відсутність 130 видань, друкованих латинкою⁶⁵ та 345 кирилических книжок⁶⁶.

Переміщення й втрати книжкових фондів були пов'язані також з діяльністю спецвідділу бібліотеки т. зв. спецфонду (на вул. Оссолінських, 11, Баворовських, 2, Чарнецького, 24), який створено у травні 1940 р. з метою вилучення із загальних фондів значних масивів ідеологічно шкідливої для радянського режиму літератури. Ця література постановами відповідних органів заборонялась для масового вжитку в бібліотеках та навчальних закладах і, звичайно ж, вилучалася з книготорговельної мережі. Організація роботи спецвідділу здійснювалась на основі інструктивних документів Бібліотеки АН у Києві та секретних переліків Головліту та Облліту. Багато книжок було вилучено до спецфонду поза літвіськими списками, лише за підозрою у «ворожості»⁶⁷. Книги вилучались безперервно – з весни 1940 р. до 22 червня 1941 р. За цей час у спецфонді ЛфБАН УРСР на підставі лише часткового перегляду книгосховищ, за даними польського дослідника М. Матвіюва, опинилося близько 8 500 заінвентаризованих одиниць зберігання, з яких із фондів Оссолінеуму – 2 864 кн. (з них 144 книги українською мовою), з Бібліотеки НТШ – 1 029 кн., а також із інших книгозбірень, що увійшли до складу Львівської філії БАН, зокрема: Бібліотеки товариства «Szkół Ludowej» та Міської бібліотеки – 866 кн., Педагогічної – 704 кн., Університетської – 649 кн., Політехнічної – 612 кн., Баворовських – 256 кн. та ін. Разом із незаінвентаризованими

⁶¹ НЗіО. ВР, № 17066/II, арк. 5.

⁶² Там само, № 17073/II, арк. 48.

⁶³ Там само, арк. 48–51.

⁶⁴ ДАЛО, ф. Р-49, оп. 3, спр. 3, арк. 43–47.

⁶⁵ Там само, арк. 52–55.

⁶⁶ Там само, арк. 56–67. Очевидно, деякі з цих книг потрапили до інших відділів ЛфБАН УРСР, зокрема до спецфонду, деякі вкрадено чи загублено під час реорганізації Бібліотеки НТШ.

⁶⁷ Кусий Л. «Спецфонд» Львівської філії Бібліотеки АН УРСР: початки організації (1940–1941) / Леся Кусий // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника : [зб. наук. пр.]. – Львів, 2007. – Вип. 15. – С. 369, 375, 376.

зованими книгами відділу концентрації, шкільних бібліотек та випозичалень на червень 1941 р. спецфонд налічував майже 50 000 видань⁶⁸.

Незабаром навіть окупаційна німецька влада зверне увагу на той факт, що найбільшої шкоди збіркам львівських бібліотек у перший радянський період завдали безконечні реорганізації та переселення й перевезення збірок з одного приміщення в інше⁶⁹. Ці події яскраво відображені у «Щоденнику» відділу комплектування АфБАН УРСР за 1 червня 1940 р. – 21 червня 1941 р., який докладно нотує щоденні перевезення та переміщення фондів різних підрозділів бібліотеки та зведення приватних і громадських книгозбірень з метою їхньої концентрації й подальшого перерозподілу між установами та містами Радянського Союзу⁷⁰.

Окремого дослідження заслуговує діяльність більшовицької цензури – т. зв. Обліту, жертвою якої була величезна кількість української світської і релігійної літератури.

Період німецької окупації Львова (червень 1941 – липень 1944 рр.)

Відразу ж після зайняття Львова німецькими військами у червні 1941 р. колишній віденський мистецтвознавець, на той час «спеціальний уповноважений для захисту творів мистецтва на колишніх польських територіях» Кастан (Кай) Мюльман змусив тодішнього директора Бібліотеки Мечислава Гембаровича видати всі рисунки Альбрехта Дюрера, залишивши при цьому розписку про конфіскацію, датовану 2 липня 1941 р.⁷¹ Факт конфіскації художніх творів із відділу мистецтва бібліотеки Мюльман засвідчив на Нюрнберзькому процесі. В акті йдеться про колекцію рисунків Дюрера, відому під назвою «колекція Любомирського»⁷².

⁶⁸ Кусий Л. «Спецфонд» Львівської філії... – С. 377. Під час німецької окупації спецфонд упродовж 25 липня – 15 листопада 1941 р. було розформовано. Практично всі вилучені видання, зокрема й з Бібліотеки НТШ, повернулися на свої старі місця. Див.: НЗіО. ВР, № 17067/ II, арк. 51-53.

⁶⁹ Там само, № 17065/II, арк. 27.

⁷⁰ ЛННБУ. ВР, ф. 9, спр. 3896/10, арк. 1-77.

⁷¹ НЗіО. ВР, №17088/II, т. 1, арк. 39. На своїй посаді Мюльман перебував до вересня 1943 р. Після війни схоплений в Австрії, 19 листопада 1945 р. допитаний Міжнародним трибуналом в Нюрнбергу. Вимоги польської сторони про видачу його як воєнного злочинця були відхилені американською владою.

⁷² Trial of the Major War Criminals before the International Military Tribunal. Nuremberg 14 November 1945 – 1 Oktober 1946. – Nuremberg, 1949. 5 січня 1943 р. між США, Великобританією, СРСР та ще 15-ма країнами антигітлерівської коаліції було підписано спільну декларацію, де сказано: «Викрадачі, або особи, що пізніше придбали крадені предмети мистецтва, повинні повернути їх після закінчення війни потерпілій стороні». Див.: Крушельницька Л. Довідка про книги, рукописи та інші цінності, вивезені з фондів ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України / Л. І. Крушельницька // Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України: документи, факти, коментарі / [авт. вступ. ст. і упоряд. текстів Л. І. Крушельницька]. – Львів, 1996. – С. 80-81. Згідно з конвенцією Генеральної Асамблеї ЮНЕСКО 1985 р., Конвенцією ЮНІДРУА в Римі 1995 р. і багатьма форумами (в т. ч. у Києві у 1996 р.) пограбовані культурні цінності мають бути повернені туди, звідки їх пограбовано. Див.: Крушельницька Л. І. Доля Львівського Дюрера та інших вивезених

У лютому 1943 р., коли приміщення університету були зайняті німецьким військом, до II відділу надійшло на зберігання приблизно 300 000 томів видань з бібліотек колишніх університетських факультетів і кафедр гуманітарного профілю. Є згадка, що ці книжки в травні 1944 р. перевезились до Домініканського монастиря⁷³. Бібліотеки інших факультетів потрапили до Бібліотеки Політехніки та українських бібліотек (очевидно, колишніх бібліотек НТШ та Народного Дому), а бібліотеки географічного та етнографічного факультетів були передані в депозит львівській філії Інституту німецької праці на Сході (Institut für die Deutsche Ostarbeit, т. зв. Остінститут)⁷⁴. Ці книги ще в 1945 р. знаходились у стосах «в кінці будинка» головного корпусу бібліотеки⁷⁵, а на 1946 р. планувались роботи з їх переміщення⁷⁶.

У березні 1943 р. у III відділі Державної бібліотеки через прорив водопровідної труби були пошкоджені «раритетні друки і криптадія»⁷⁷.

З наближенням фронту до Львова постала проблема евакуації культурних цінностей з метою забезпечення їх перед можливими бомбарду-

з АНБ ім. В. Стефаника мистецьких творів / А. І. Крушельницька // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника : [зб. наук. пр.]. – Львів, 2000. – Вип. 7/8. – С. 430. Львівську колекцію рисунків А. Дюрера 1945 р. було знайдено в американській окупаційній зоні в Зальцбургу (австрійський Тироль). Порушуючи декларацію 1943 р., колекцію передали правнукові дарувальника, князеві Георгу (Єжи) Любомірському, який, попри обіцянки подарувати її Вашингтонській Національній галереї, розпродав рисунки на аукціоні у 1954 р. 16 рисунків придбав дилер лондонської антикварної фірми Колнегі («Colnaghi») в Лондоні, решту було продано Нью-Йоркській галереї Пола Дрея.

Місця їхнього зберігання: **Громадські колекції**: Музей Бойманс фон Бенінген, Барбер інститут красних мистецтв університету в Бірмінгемі, Галерея Куртолд інституту, Національна галерея Канади, Художній інститут у Чикаго, Художній музей Нельсона Аткінса в Канзас-Сіті, Метрополітен-музей мистецтва у Нью-Йорку, Художній музей у Клівленді, Музей Красних мистецтв у Бостоні, Бібліотека Пірпонта Моргана у Нью-Йорку, Вроцлав (Ossolineum). **Приватні колекції**: Британський національний музей у Лондоні, Віддшир, Нюрнберг, Нью-Йорк, Монреаль. Про три рисунки інформація відсутня.

⁷³ НЗіО. ВР, № 16600/ II, арк. 47. Можливо, згодом вони були вивезені до Польщі.

⁷⁴ *Matwijów M. Zakład Narodowy...* – S. 169-170. За іншими даними, до будинку II відділу Державної бібліотеки було перенесено понад 100 000 томів книжок. Див.: *Pajczkowski F. Zakład Narodowy im. Ossolińskich w ostatnim dwudziestoleciu (1928–1948)* / *Franciszek Pajczkowski* // *Rocznik Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich* / pod red. M. Jakóbca. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1948. – S. 629.

⁷⁵ АННБУ. Архів, оп. 1, спр. 77, арк. 42. Зокрема, академік М. Возняк 23 червня 1944 р. писав до заступника директора ЛфБАН УРСР листа з проханням видати книжки, семінарські праці студентів та бібліотечні картотеки, які були вивезені з кабінету української літератури АДУ ім. І. Франка. Див.: НЗіО. ВР, № 17066/II, арк. 236.

⁷⁶ НБУВ. Архів, оп. 1, спр. 657, арк. 133. У найновішій публікації про історію Львівського університету під час II світової війни зовсім нема згадок про переміщення його збірок у 1943 р. Див.: *Redzik A. Szkic o dziejach Uniwersytetu Lwowskiego w latach 1939–1946* / *Adam Redzik* // *Львів: місто, суспільство, культура* : [зб. наук. пр.]. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2007. – Т. 6. Львів – Краків: діалог міст в історичній ретроспективі / за ред.: О. Аркуші й М. Мудрого. – С. 577-592. – (Вісник Львівського університету. Серія історична ; спец. випуск).

⁷⁷ ДАЛО, ф. Р-49, оп. 1, спр. 2, арк. 31.

ваннями радянської авіації. Очевидно, ініціатива вивезення збірок II-го відділу на Захід походила від керівника II відділу Державної бібліотеки у Львові Мечислава Гембаровича, котрий ще влітку 1943 р. планував вивезти найціннішу частину рукописів до Ягеллонської бібліотеки у Кракові, очолюваної істориком д-ром Едвардом Кунце.

У листопаді 1943 р. Кунце, мабуть, під впливом Гембаровича, намагався переконати директора Головного управління бібліотек ГГ д-ра Г. Абба про доцільність евакуації найцінніших збірок зі Львова до Кракова. Абб спершу не погоджувався, однак, подальші поразки на Східному фронті змусили німецьку владу скоригувати свої рішення. Зрештою Абб дав згоду на можливе перевезення збірок Оссолінеуму до Кракова, водночас сподіваючись, що їх усе ж можна буде забезпечити перед нальотами авіації безпосередньо у Львові⁷⁸.

Спочатку планувалося спакувати стародруки й рукописи до скринь і помістити їх у підвалах львівських монастирів. Проте таємне розпорядження німецького правління наказувало готувати до евакуації перш за все нову німецьку наукову літературу⁷⁹. Всупереч цьому було спакковано і вислано до Кракова вартісні збірки з усіх відділів Державної бібліотеки у Львові.

Ще 6 грудня 1943 р. Кунце писав до Гембаровича про згоду німців на можливе переміщення найцінніших збірок Оссолінеуму до Кракова: «З певністю, запакування в скрині не забезпечить потяга чи авт перед бомбардуванням і спаленням, перед викиданням скринь на якійсь станції, аби звільнити вагони для війська, врешті перед знищенням у новому місці зберігання, але це ж саме грозило транспортові збірок без опакування»⁸⁰ (пер. з пол. – Р. Дз.).

З Оссолінеуму підлягали вивозу найцінніші рукописи та стародруки, для чого було зарезервовано більшу частину з замовлених Державною бібліотекою 150 скринь. Проте в Оссолінеумі під керівництвом М. Гембаровича вже в середині листопада 1943 р. розпочався відбір для евакуації найцінніших друків XV–XVIII ст., а як припускає польський дослідник історії Оссолінеуму Мацей Матвійов, також і рукописів⁸¹. Щоб уникнути розголосу, підготовку до евакуації здійснювало дуже вузьке коло осіб. Обставини цієї акції висвітлив у своїх працях М. Матвійов⁸².

Доля львівських культурних цінностей турбувала і діячів Українського Центрального Комітету (УЦК). Ось як про це згадував Кость Паньківський: «Ми [керівництво УЦК – Р. Дз.] виробили плян перевезти в безпечне місце архіви, бібліотеки й музеї, якщо не вповні, то принайменше важ-

⁷⁸ *Matwijów M. Lwowskie Ossolineum w listach Mieczysława Gębarowicza z lat 1943–1946 / Maciej Matwijów // Czasopismo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. – Wrocław, 1992. – Z. 1. – S. 157–158, 172–173.*

⁷⁹ *Matwijów M. Zakład Narodowy... – S. 191.*

⁸⁰ НЗіО. ВР, № 16395/II, арк. 219–220.

⁸¹ Там само.

⁸² *Matwijów M. Lwowskie Ossolineum w listach... – S. 159–161.*

ніші і неповторні бібліографічні і музейні речі. Тільки німецька влада могла забезпечити транспорт і кошти. Я представив наші пляни віцегубернаторові Бауерові, але він злякався. В тодішніх умовах, восени 1943, за його словами, це було не прощальним проявом дефетизму»⁸³. Бауер пояснював, що невдачі на фронті – це явище тимчасове, треба тільки протриматись зиму. Про цю розмову він доніс до СД.

Втрати II відділу Державної бібліотеки у Львові навесні 1944 р.

До евакуації бібліотечних збірок Львова німецька влада почала готуватись на початку 1944 р. Згідно з виданими на початку лютого розпорядженнями, евакуація мала охопити всю мережу Державної бібліотеки у Львові, тобто збірки Бібліотеки Оссолінеуму та Бібліотеки Баворовських (відділ II), а також бібліотеки Університету, Політехніки, НТШ і Народного Дому. Наказано вивозити такі категорії видань: сучасну німецьку фахову літературу, зокрема, медичну й технічну, усі покажчики, бібліографічні довідники, підручні збірки головних бібліотек, радянську технічну літературу, новопридбану Оссолінеумом 1941 р. Все це належало вивезти спочатку до Кракова, а далі – углиб Німеччини⁸⁴.

У звіті Олександра Гімпеля з 18 квітня 1944 р детально розглядаються всі труднощі транспортування бібліотечних збірок зі Львова за період від 21 березня до 1 квітня 1944 р.⁸⁵

Кількісні дані про вивезення збірок ЛфБАН УРСР транспортами 18 березня і 1 квітня 1944 р. можна встановити на підставі ряду джерел. У Відділі рукописів ЛННБУ зберігається **звіт про загальну кількість втрат по Філії Бібліотеки Академії наук УРСР у Львові** від 26 серпня 1944 р.⁸⁶, підписаний завідувачем відділу мистецтва Ярославом Янчаком. Згідно з цим документом втрати були такими:

Польський сектор (за інвентарями збірок Оссолінських, Павликовських, Баворовських, Любомирських, Відділу мистецтв).

Старі друки – німцями вивезено 3 116 інвентарних одиниць.

Водночас, якщо порівняти ці дані зі списками скринь у першому транспорті (18 березня 1944 р.), німцями було вивезено 1 177 друків, другим транспортом (1 квітня 1944 р.) – 962, разом – 2 139 стародруків⁸⁷. Різницю в 977 одиниць, очевидно, можна пояснити їхнім нелегальним вивезенням, або неточністю даних Янчака.

⁸³ Паньківський К. Роки німецької окупації : 1941–1944 / Кость Паньківський. – 2-е вид. – Нью-Йорк ; Париж ; Сидней ; Торонто, 1983. – С. 418. – (Серія : Бібліотека Українознавства ; т. 42).

⁸⁴ Matwijów M. Ewakuacja zbiorów polskich ze Lwowa w 1944 r. / Maciej Matwijów // Rocznik Lwowski, 1995–1996. – Warszawa : Instytut Lwowski, 1996. – S. 38.

⁸⁵ Biblioteki naukowe w Generalnym Gubernatorstwie w latach 1939–1945 : wybór dokumentów źródłowych = Wissenschaftliche Bibliotheken im Generalgouvernement in den Jahren 1939–1945 : Ausgewählte Quellendokumente / Polskie Towarzystwo Bibliologiczne ; wybór i opracowanie A. Meżyńskiego przy współpracy H. Łaskarzewskiej. – Warszawa, 2003. – S. 197, 198.

⁸⁶ ЛННБУ. ВР, ф. 9, спр. 840, арк. 1-2.

⁸⁷ НЗіО. ВР, № 17070/II, арк. 57-58, 86.

За звітом Янчака, німцями було вивезено 1 611 інвентаризованих і 763 незаінвентаризованих рукописів, разом – 1 374 од. зб.

Натомість, за списками скринь, у першому транспорті було 1 278 рукописів, у другому – 1 067. Разом – 2 345 рукописів⁸⁸. Отже, різниця становить майже 1 000 од. зб.

За даними Янчака, німцями вивезено 1 714 інвентаризованих дипломів і 953 незаінвентаризованих, разом – 2 667.

Натомість, за списками скринь, у першому транспорті було 2 291 документ (диплом), у другому – 384. Разом 2 677 документів⁸⁹. Отже, різниця у даних – лише на 10 позицій.

За звітом Янчака, німцями забрано, і загинуло під час війни 237 прим. карт. Ця цифра підтверджується і нотаткою М. Гембаровича з квітня 1946 р., за якою серед збірок, вивезених нацистами, знаходилось близько 240 мап⁹⁰. Є деяка інформація про вивезення кількох десятків картографічних матеріалів у липні-серпні 1941 р. до Берліна і Варшави⁹¹. Проте у списках збірок, вивезених навесні 1944 р., картографічні матеріали відсутні. Це питання потребує додаткового вивчення.

Гравюри та фотографії – німцями вивезено 2 396 одиниць (у Янчака)⁹². Тут і в наших, і в підрахунках Матвіюва цифри майже збігаються. За списками скринь у другому транспорті було 2 371 од. зб.⁹³

Збірки Бібліотеки Оссолінських та Бібліотеки Баворовських, запаковані у 67 скринях, були вивезені **двома транспортами** залізницею.

Отже, в обох транспортах зі збірок Бібліотеки Оссолінеуму (очевидно, разом із Бібліотекою Баворовських, а також включених у її склад збірок Павликовських, Любомирських, Дідушицьких) згідно з переліком скринь, а також їхнього вмісту⁹⁴ було вивезено 2 345 **рукописів** (у Матвіюва – 2 300⁹⁵), 2 675 **дипломів** (документів, грамот) (у Матвіюва – майже 2 200), 2 139 **друків – інкунабул і стародруків** (у Матвіюва – прибл. 1 800 друків майже у 1 855 томах), а також – 2 371 **рисунок** (за документами тільки **гравюри** – *sztuchy, Kupferstiche*)⁹⁶, очевидно, зі збірок Бібліотеки Павликовських і Музею ім. Любомирських (у Матвіюва – прибл. 2 390 позицій).

Вивозили гравюри у 4-х скринях: 63 скриня – 791 гравюра (інв. № 1272-2046), 64 скриня – 820 гравюр (інв. № 456-1271), 65 скриня – 377 гравюр (інв. № 8-тисячні, 3-тисячні, 4-тисячні, 11-тисячні, 29-тисячні), 66 скриня –

⁸⁸ НЗіО. ВР, № 17070/II, арк. 57-58, 86.

⁸⁹ Там само.

⁹⁰ *Matwijów M. Lwowskie Ossolineum w listach...* – S. 160.

⁹¹ НЗіО. ВР, № 17065/II, арк. 26-28.

⁹² ЛННБУ. ВР, ф. 9, спр. 840, арк. 1-2.

⁹³ НЗіО. ВР, № 17070/II, арк. 86.

⁹⁴ Там само, арк. 184-188.

⁹⁵ *Matwijów M. Zakład Narodowy...* – S. 198.

⁹⁶ Див.: *Дзюбан Р. Переміщення і втрати мистецьких пам'яток з львівських музеїв під час Другої світової війни / Роман Дзюбан // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника : [зб. наук. пр.]. – Львів, 2006. – Вип. 14. – С. 312, 313. У цій статті автор, посилаючись на М. Матвіюва, помилково вважав, що йдеться лише про рисунки.*

383 гравюри (інв. № 8-тисячні, 3-тисячні, 4-тисячні, 1-тисячні)⁹⁷. В описах вмісту скринь подані тільки інвентарні номери без назв робіт та їхніх авторів. Цифри ці, за нашими підрахунками, неточні й розходяться на кілька позицій. Деякі гравюри взагалі не були вказані у загальному списку вивезених. Так у 67-й скрині (другий транспорт), якщо вірити переліковій скрині, знаходилося лише 58 рукописів з колекції Баворовських. Насправді, окрім них, там ще містилося більше 500 гравюр із колекції Павликовських, зазначених у вмісті скрині⁹⁸.

Радянських книжок (за звітом Янчака) німцями було вивезено 8 000 прим. Ця цифра викликає сумнів, оскільки 30 березня 1944 р. за ініціативою д-ра Ганса-Пауля Мюллера (з Німецького Східного інституту у Кракові) одним вагоном залізницею німці вивезли зі Львова **70 скринь** з радянською науковою літературою – технічною, природознавчою, медичною, військовою, сільськогосподарською і т. д. Густав Абб видав розпорядження не евакуювати зі Львова російських книжок, та Мюллер одержав від військової влади Львова згоду на вивезення «цілої російської бібліотеки природничої з Палацу Оссолінських»⁹⁹. Всього тоді було вивезено прибіл. **40 000 книжок без жодних списків**¹⁰⁰. Серед цих 70 скринь, **40** містили радянські дублети – більш-менш вартісні підручники, і то в кількох примірниках¹⁰¹.

Вивезені збірки з Музею ім. Любомирських та з Бібліотеки Павликовських, які після війни були віднайдені частково у Кракові, частково у Нижній Сілезії, були передані до відновленого Оссолінеуму у Вроцлаві, де започаткували колекції Кабінету графіки і Нумізматично-сфрагістичного кабінету. Львівські матеріали включають прибіл. 700 рисунків західноєвропейських майстрів з колекції Генрика Любомирського, Ігнатія Скарбка і частково Карла Кюнля, 1 627 одиниць графіки з колекції Павликовських і становлять розділ «оригінальних праць польських митців» від літери D до S (без рисунків Ходовецького і Смуґлевича), фрагмент колекції графіки (гравюри з колекції Леона Пінінського, а також кілька сотень гравюр польських майстрів міжвоєнного періоду), а також колекцію 218 портретних мініатюр. Частина рисунків Ходовецького залишилась у ЛННБ України імені В. Стефаника. На графічні матеріали з колекції Павликовських у Вроцлаві складено каталог, в якому зареєстровано 1 627 оригінальних рисунків¹⁰².

Досить сумнівними виглядають твердження М. Матвіюва, що це були «виключно полоніки, найстаріші екземпляри і найцінніші матеріали до

⁹⁷ НЗіО. ВР, № 17070/II, арк. 161-176, 180-183, 188.

⁹⁸ Там само, арк. 180-182.

⁹⁹ Biblioteki naukowe... – S. 197, 236.

¹⁰⁰ Matwijów M. Zakład Narodowy... – S. 194; Matwijów M. Lwowskie Ossolineum w listach... – S. 160.

¹⁰¹ Matwijów M. Zakład Narodowy... – S. 196.

¹⁰² Zbiory Pawlikowskich : katalog / oprac. M. Grońska, M. Ochońska ; red. T. Solski. – Wrocław : W-wo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, 1960. – 287 s. : il.

польської історії і літератури»¹⁰³. Тоді ж було вивезено й кириличні рукописні книги: Литовський Статут XVII ст. (інв. № 35 – 1 скриня), Євангеліє тетр. 1597 р. (інв. № 37 – 1 скриня) та Євангеліє першої пол. XVI ст. (інв. № 369 – 2 скриня), Мінея 1492 р. (інв. № 368 – 2 скриня). Тепер вони зберігаються у Національному закладі ім. Оссолінських у Вроцлаві¹⁰⁴. З рукописної збірки Бібліотеки фундації графа Віктора Баворовського (налічує 11 кириличних книг) у 1944 р. вивезено Перший Литовський Статут другої чв. XVI ст. (інв. № 952 – 32 скриня), – тепер зберігається в Національній бібліотеці у Варшаві (Акс. 9835)¹⁰⁵.

Серед евакуйованих збірок Оссолінеуму були й матеріали, які безпосередньо стосуються українських етнічних земель, зокрема одна з найстарших пам'яток польської мови т. зв. «Карта медицька» з XV ст. (с. Медика біля Перемишля), збірки коронних і литовських прав та привілеїв, інвентарі земських маєтків і люстрації королівських староств, судові, цехові і маєткові акти міст, в т. ч. м. Станіславова (тепер Івано-Франківськ), архіви магнатських родин (напр. Мнішків із с. Ляшки Муровані, тепер с. Муроване Старосамбірського р-ну Львівської обл.), матеріали львівських істориків, матеріали до історії Галичини. Серед збірок Бібліотеки Баворовських також знаходились найцінніші середньовічні рукописи («Kronika» Вінцентія Кадлубека, статuti Казимира Великого)¹⁰⁶.

Назвемо лише деякі з рукописних матеріалів Оссолінеуму, вивезених навесні 1944 р., які викликають значний інтерес: середньовічні кодекси (починаючи з XII ст.), матеріали до історії Польщі XVI–XVIII ст., діаріуші сеймів, донесення закордонних посольств, листи польських королів, збірки коронних і литовських прав та привілеїв, акти судові, маєткові і цехові (в т. ч. Станіславова і Львова). Були там також: документи папи Григорія IX з 1227 р. та сілезького князя Генрика Бородатого з 1229 р., інвентар Хмельницького староства (інв. № 6267), Діарій посольства до Москви С. П. Бжостовського (інв. № 6246), «Akta państwa Brody i Łopatyn» (інв. № 7219)¹⁰⁷, а серед рукописів Бібліотеки Баворовських – рукопис, очевидно каталог «Biblioteka i zbiory Baworowskich» (інв. № 1098), інвентар Підгорецького замку (інв. № 424), книга лавничого суду в Щуровичах (інв. № 624), книга лавничого суду в Тернополі (інв. № 625), акти судові Могильницькі (інв. № 617), тестамент Шеліги (інв. № 1271) та ін.¹⁰⁸

Вивезено також: «Annalia urbis Leopoliensis» (інв. № 124, 147 – 2-га скриня), «I. B. Zimorowicz. Historia civitatis Leopoliensis» (інв. № 125 – 2 скри-

¹⁰³ Matwijów M. Ewakuacja zbiorów... – S. 39.

¹⁰⁴ Кольбук М. Передмова / Марія Кольбук // Кириличні рукописні книги у фондах Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України : каталог / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаника ; уклад. : М. М. Кольбук (голов. ред.), Т. М. Гуцаленко, О. О. Дзьобан та ін. ; уклад. наук.-довідк. апарату : М. М. Кольбук, Я. П. Сенік]. – Львів : Оріяна-Нова, 2007. – Т. 1 : XI–XVI ст. – С. IV.

¹⁰⁵ Там само. – С. V.

¹⁰⁶ Matwijów M. Ewakuacja zbiorów... – S. 39–40.

¹⁰⁷ ЛННБУ. ВР, ф. 787, п. 183, арк. 6.

¹⁰⁸ Там само, арк. 33.

ня), «Prawa i dekreta kramarzów lwowskich» (інв. № 1645 – 4 скриня), Акти міста Станіславова, в т. ч. вірменські (інв. № 1355-1367 – 7 скриня), «Rzeź humańska» (інв. № 266 – 18 скриня), «Acta terminorum terrestrium Leopoliensium 1684–1780» (інв. № 2493 – 27 скриня), «Acta castrī inferiori Leopoliensis» (в 4-х томах, інв. № 2494–2497 – 27 скриня), «Acta Camenecensis» (інв. № 2513 – 27 скриня), з бібліотеки Павликовських: Пальчовської «О Kozakach» (інв. № 737 – 34 скриня) та стародрук Гербурта «Statuta» (інв. № 5732 – 38 скриня), судові львівські акти вірменської нації (інв. № 1730, 1731 і далі – 22 скриня), листи барона Пергена у справі організації Галичини (інв. № 2318 – 41 скриня) та ін.¹⁰⁹, а також безліч рукописних праць львівських вчених (Людвіка Бернацького, Кароля Шайнохи, Освальда Бальцера та ін.).

Серед вивезених у той час рукописів Оссолінеуму були й копії листів Богдана Хмельницького, на той час ще неопублікованих. Повернення їх з Польщі у 1945 р. домагався завідувач Львівського відділення Інституту історії України проф. Іван Крип'якевич¹¹⁰, який ще у 1927 р. займався їх вивченням¹¹¹. Зараз важко ствердити, про які саме листи Хмельницького йдеться. Вони могли бути і в шляхетських, і міщанських збірниках т. зв. «Silva rerum», або, скажімо, в рукописі Мартіна Ґолінського (№ 189)¹¹². Рукопис був позичений у лютому 1939 р. до Кракова, а після війни, через Вроцлав, Варшаву, Москву і Київ заплутаними шляхами знову повернувся до Львова у 1978 р.¹¹³ Інші томи рукописів Ґолінського (№ 188, 190) зберігаються у НЗіО у Вроцлаві.

* * *

Перший транспорт – **35 скринь** (в одному залізничному вагоні) був завантажений 18 березня 1944 р., а відправлений до Кракова, найвірогідніше, наступного дня. Слід відзначити, що скрині з рукописами й стародруками, окрім **некаталогізованих** набутків I-го, II-го й III-го відділів Державної бібліотеки, містили також **найцінніші нумізматичні колекції без жодних списків**, серед яких – усі золоті медалі й монети давньої збірки Музею ім. Любомирських (за Матвіювим, – 16 пакетів – близько

¹⁰⁹ НЗіО. ВР, № 17070/II, арк. 3-185.

¹¹⁰ Див.: Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. Архів, оп. 1, спр. 657, арк. 117.

¹¹¹ У статті «Студії над державою Богдана Хмельницького (IV. Гетьманські універсали, VI. Суд.)» (ЗНТШ. – 1927. – Т. 147. – С. 63-64) І. Крип'якевич помістив перелік неопублікованих універсалів і склав програму їх виявлення і публікації. Документи ці були опубліковані вже в радянський час. Див.: Документи Богдана Хмельницького / упоряд. І. Крип'якевич, І. Бутич. – Київ, 1961. – 720 с.

¹¹² Давній номер Бібліотеки Оссолінських у Львові, тепер: АННБУ. ВР, ф. 5, спр. 189/II, 1668 арк.

¹¹³ Ярослав Федорук розглядає декілька версій «мандрівки» рукопису М. Ґолінського. Див.: Федорук Я. Рукописи Мартіна Ґолінського – археографічна пам'ятка середини XVII століття / Ярослав Федорук // Український археографічний щорічник. Нова серія. – Київ ; Нью-Йорк : Вид-во М. П. Коць, 2004. – Вип. 8/9. – С. 80, 85-86. – (Український археографічний збірник; т. 11/12).

330 штук медалей і монет)¹¹⁴. Як писав М. Гембарович до Е. Кунце 17 березня 1944 р.: «Біля заінвентаризованих речей є й інші неохоплені ще інвентарями набутки останніх літ, котрі показуємо тільки сумарно, є також речі з інших бібліотек (Курнік, Дзіків); до того ж найцінніші зразки нашої нумізматичної колекції в запечатаних сургучем скринях, коробках і пакетах включено до окремих скринь з рукописами і друкami, аби не привертати уваги некомпетентних, надто цікавих [осіб]. Особливо важливою під цим поглядом є скриня № 12, де вміст малої скриньки з уваги на жовтий метал може збудити нездорові апетити...»¹¹⁵ (пер. з пол. – Р. Дз.). За поміткою в інвентарному списку 12 скрині: «1 скринька в папері з медалями»¹¹⁶. Насправді, за загальним списком вивезених 18 березня 1944 р. позицій, нараховувалось 18 (пакетів, пачок, паперових коробок) з нумізматами¹¹⁷. Нумізмати знаходились: у 12 скрині – «1 скринька в папері з медалями», у 27 скрині – «3 пакети з медалями /I, II, V/», у 28 скрині – «2 пакети з медалями /III, IV/», у 34 скрині – «Дві запечатані коробки з медалями», у 35 скрині – 3, очевидно, такі ж паперові запечатані коробки, хоча у списку цієї скрині запис про це відсутній, у 37 скрині – «Дві запечатані коробки з медалями, № VI і XII», у 38 скрині — три запечатані коробки з медалями, у 39 скрині – «Дві коробки (запечатані) з медалями, № XI, VII»¹¹⁸. На жаль, під час проходження фронту скрині були розбиті, більшість монет розграбовано (точна кількість втрат невідома).

Вагон зі збірками, з довіреністю від Бібліотеки Оссолінських, супроводжував до Кракова працівник львівської транспортної фірми «Kathen-Transport» Казимир Смолярський. Саме він за дорученням Гембаровича мав особисто зустрітися з істориком мистецтва та директором краківського Національного музею Феліксом Коперою й домовитися з ним про майбутню передачу рисунків Рембрандта, яку мав здійснити консерватор творів мистецтва з Львівської картинної галереї Ян Марксен. Очевидно, саме Смолярський домовився з Коперою про майбутню передачу Марксенем так званого «депозиту», в якому знаходився останній львівський рисунок Альбрехта Дюрера «Портрет старого на червоному тлі» і рисунки Рембрандта та ін. західноєвропейських митців¹¹⁹. Вивезення зі Львова рисунків Рембрандта, як і згаданого рисунка Дюрера, які знаходились у переданому Гембаровичем депозиті, й досі приписують нацистським окупантам. Деякі з цих рисунків у радянський час навіть були опубліковані¹²⁰. Тепер вони зберігаються у вроцлавському Оссолінеумі. Окрім рисунків Рембрандта Гембарович переховував також і авто-

¹¹⁴ Matwijów M. Zakład Narodowy... – S. 197.

¹¹⁵ НЗіО. ВР, № 16406/II, арк. 95-98.

¹¹⁶ Там само, № 17070/II, арк. 30.

¹¹⁷ Там само, арк. 185.

¹¹⁸ Там само, арк. 30, 59, 62, 77, 92, 96, 100.

¹¹⁹ Там само, № 16402/II, арк. 325-326. Див.: Дзюбан Р. Переміщення і втрати... – С. 309-324.

¹²⁰ Самвелян М. Замах / Микола Самвелян, Андрій Топачевський // Всесвіт. – 1971. – № 5. – С. 72, 73.

портрет великого фламандця. З ледь помітних написів олівцем рукою Гембаровича на поштівках дізнаємось, що цей автопортрет з підписом «R.H. 1628» – так званий «Рембрандт з відкритим ротом» (з приватної збірки покійної Елеонори Любомирської), теж був вивезений зі Львова за посередництвом Марксена¹²¹.

Через чотири дні транспорт без жодних пригод прибув до Кракова.

За неповні два тижні в Оссолінеумі приготували наступний транспорт. Вагон із колекціями Бібліотеки Оссолінських у **32-х скринях** завантажили 1-го квітня 1944 р. і відправили наступного дня. Його супроводжував працівник «Karpathen-Transport» Тадеуш Ланьцуцький. У цих скринях знаходились збірки Оссолінеуму: 969 рукописів, 381 документ (диплом), 846 стародруків і 2 371 гравюра (sztychy, Kupferstiche)¹²². Із збірок Бібліотеки Баворовських цим транспортом було вивезено: 58 рукописів і 103 стародруки, з інших бібліотек: 30 рукописів, 3 грамоти і 13 стародруків¹²³.

Серед переміщених рисунків із колишнього Музею ім. Любомирських було приблизно 760 гравюр зі збірки Любомирських (містились у 5 теках) і майже 1 630 рисунків з колекції Павликовських (у 5 теках)¹²⁴. З Музею ім. Любомирських вивезено тоді переважно твори західноєвропейських художників (щонайменше 700). Серед них було біля 40 одиниць ще зі старої, подарованої у 1874 р. м. Львову, колекції майора австрійської армії Карла Кюня, а також твори з колекції Генрика Любомирського та Ігнатія Скарбка, які представляли художників італійських шкіл. Були там роботи Рафаеля, Вазарі, Веронезе, Тіціана, Тьєполо, Вероккйо, Перуччі, Корреджо, Караваджо, Цуккаро та нідерландських, зокрема Рембрандта та Пітера Брейгеля Старшого (вочевидь, тільки гравюри). З колишньої

¹²¹ Саме Марксен супроводжував транспорт картин Львівської державної картинної галереї наприкінці березня 1944 р. до Вісьничка Нового, вантаж складався із 5 скринь з 98 картинами невеликого розміру, серед яких було 29 картин колишнього Музею ім. Любомирських, переважно німецьких, голландських та французьких майстрів. На початку квітня 1944 р. Марксен супроводжував до Вісьничка три великі полотна Яна Матейка: «Люблінську унію», «Рейтана», «Баторія під Псковом». Усі три картини Матвіюв вважає власністю Музею ім. Любомирських, хоча є відомості про те, що картини «Рейтан» і «Баторій під Псковом» перед війною зберігались у Королівському замку у Варшаві, під час війни – у Волинському краєзнавчому музеї та про їх вивезення 27 березня 1944 р. з Львівської картинної галереї разом з «Люблінською унією» і п'ятьма скринями, в які було запаковано 98 полотен. Див.: *Matwijów M. Rola profesora Mieczysława Gębarowicza w ratowaniu polskich dóbr kulturalnych we Lwowie / Maciej Matwijów // Semper fidelis (Warszawa).* – 1994. – № 2. – S. 9; *Кот С. Волинський краєзнавчий музей : [документи] / Сергій Кот, Олексій Ошуркевич.* – Київ : Українознавство ; Бремен, 1996. – С. 26-27. – (Доля культурних скарбів України під час Другої світової війни: архіви, бібліотеки, музеї ; вип. 1). Тепер «Люблінська Унія» перебуває в Королівському замку в Любліні, «Рейтан» і «Баторій під Псковом» – у Королівському замку у Варшаві.

¹²² НЗіО. ВР, № 17070/II, арк. 161-176, 180-183, 188. Матвіюв чомусь згадує лише про рисунки. Див.: *Matwijów M. Zakład Narodowy...* – S.198.

¹²³ НЗіО. ВР, № 17070/II, арк. 184-188.

¹²⁴ *Matwijów M. Zakład Narodowy...* – S. 198.

збірки Павликовських були представлені полотна переважно польських майстрів XVIII–XIX ст. (прізвища яких починались на літери D – S) – Яна Непомуцена Гловацького, Рафала Гадзевича, Юліуша Коссака, Яна Норбліна, Ципріана Норвіда, Антонія Олещинського, Олександра Орловського, Юзефа Пешки¹²⁵.

Збірки з цих двох транспортів початково знаходились у пивницях краківської Ягеллонської Бібліотеки. Але, як писав згодом у своїх спогадах директор Державної бібліотеки у Львові Олександр Гімпель, умови для зберігання мистецьких цінностей там були цілком невідповідними¹²⁶.

Як згадує Едвард Кунце, саме він від квітня до кінця липня 1944 р. намагався переконати Густава Абба, що вивезення до Німеччини є небезпечним і шкідливим для книг. Абб оповістив про необхідність вивезти набутки за 1944 р. і підручну бібліотеку без польського відділу. Мотивував це знищенням німецьких бібліотек і необхідністю їх підсилення німецькими виданнями. Не мав натомість наміру вивозити польські цінності, ані взагалі книжки, які походили з часу польської державності і твердив, що др. Гембарович, директор Оссолінеуму, і др. Габерле, директор Університетської бібліотеки у Львові, перекрутили його інструкції, виславши зі Львова частину рукописів¹²⁷. Що ж до приміщення, Абб запевнив, що воно є цілком придатним. Для складування культурних цінностей в маєтку Аделін (Адельсдорф) біля Золоторії (Гольдберга) призначено старий шпихлір з XVI ст., з дуже товстими мурами. Придатність приміщення підтвердив Абб, відвідавши восени 1944 р. це сховище, і повідомив Е. Кунце, що всі книжки дійшли туди в дуже доброму стані і цілком безпечно зберігаються¹²⁸.

Відомо, що збірки усіх трьох відділів Державної бібліотеки у Львові в **загальній кількості 181 скриня** вроцлавська фірма «Кнауер» вивезла до Аделіна в середині липня 1944 р. першим евакуаційним транспортом¹²⁹. Також відомо, що в листопаді 1945 р. ці скрині було забрано до Національної Бібліотеки у Варшаві¹³⁰.

Колишній працівник бібліотеки Вроцлавського університету, а з 1951 р. перший директор відновленого Оссолінеуму у Вроцлаві др. Францішек Пайончковський писав: «У травні [1947 р. – Р. Дз.] привезено до Вроцлава транспорт рукописів і стародруків, евакуйованих німцями до Аделіна, звідти перевезених до Національної бібліотеки у Варшаві. Було це 39 скринь безцінних рукописів і актів»¹³¹. Якраз тоді проводився капітальний ремонт у приміщеннях відновленого вроцлавського Оссолінеуму

¹²⁵ Matwijów M. Zakład Narodowy... – S. 198-199.

¹²⁶ Biblioteki naukowe... – S. 370.

¹²⁷ Як бачимо з наведених джерел, це були не тільки рукописи.

¹²⁸ Biblioteki naukowe... – S. 297-298.

¹²⁹ Matwijów M. Zakład Narodowy... – S. 202.

¹³⁰ Сварник Г. Архівні та рукописні збірки Наукового Товариства ім. Шевченка в Національній Бібліотеці у Варшаві : каталог-інформатор / Галина Сварник. – Варшава ; Львів ; Нью-Йорк : Український архів ; НТШ, 2005. – С. 21-23.

¹³¹ НЗіО. ВР, № 17157/ II, арк. 179.

за адресою вул. Шевська, 37. Незабаром у Вроцлаві довідались про наявність нових скринь у Національній бібліотеці. Для перевезення цих скринь у серпні 1947 р. виїхала делегація, яка після звірки, скерувала їх до Вроцлава. Виявилося, що у 18 скринях знаходилось 280 рукописів, 267 фасцикулів архіву Водзіцьких, 384 стародруки, 608 грамот і 8 коробок з гравюрами. Кількість перевезених до Вроцлава рукописів, порівняно з евакуйованими до Аделіна, зменшилась, але Пайончковський висловив надію, що не всі вони втрачені, хоча відзначив, що під час воєнних дій скрині було порозбивано, певну частину збірок знищено й забруднено, а частину розкрадено ще перед прибуттям забезпечувальної комісії. У 1947 р. певні видання з Аделінських збірок з'являлись не тільки на книжковому ринку, але й серед вуличних торговців¹³². Скрині, спроваджені у березні 1948 р. з Варшави до Вроцлава, містили 70 рукописів, 40 стародруків, 262 грамоти, а також частини архіву Водзіцьких. Як підсумував Ф. Пайончковський: «Аделінські втрати з трьох транспортів з Варшави виявились невеликими»¹³³.

У листі до Стефана Інґльота з 10 (?) травня 1945 р. М. Ґембарович, не знаючи нічого про долю вивезених до Аделіна збірок Оссолінеуму, писав: «Коли б знайшлись випадково у Кракові, належало б їх чимшвидше розпакувати, відповідно розміщаючи їх вміст. Списки повинні зникнути»¹³⁴ (пер. з пол. – Р. Дз.).

Евакуація культурних цінностей навесні 1944 р. з II відділу Державної бібліотеки у Львові була чи не найбільшою за весь період німецько-нацистської окупації Львова, і за масштабами (кількістю й якістю вивезених позицій) її можна прирівняти до втрат повоєнного періоду.

Бібліотека зазнала втрат і від нальотів радянської авіації. Так, 1 травня 1944 р. на вул. Калічій, 5 пошкоджене одне з приміщень, де знаходилась переплетня видавництва Оссолінських. 2 травня було пошкоджено і головний корпус Оссолінеуму (який 9 квітня вже був зачеплений вибухами бомб, які впали поруч з бібліотекою) від вибуху шести бомб, одна з яких потрапила в будинок головної книгозбірні. Знищено 40 % даху, повністю вибито вікна. У головному книгосховищі ряд книг знищено осколками бомб. У сховищі інкунабул і старих друків шафи були частково повалені, стародруки, які з них повипадали, значно пошкоджені осколками лежали на підлозі серед румовища й куряви. Рукописи теж пошкоджені осколками бомб. Потерпіла картографічна збірка, а також деякі твори мистецтва, історичні портрети і т. п., які були розташовані у канцелярських приміщеннях. Пошкоджено також друкарню, мури будинку, навколишній парк¹³⁵.

¹³² НЗіО. ВР, № 17157/ II, арк. 179.

¹³³ Там само, арк. 201.

¹³⁴ *Matwijów M.* Lwowskie Ossolineum w listach... – S. 180. Останнє речення вельми симптоматичне і свідчить про усвідомлення того, наскільки незаконними чи нелегальними були дії польських бібліотекарів під час вивезення львівських збірок.

¹³⁵ НЗіО. ВР, № 16600/ II, арк. 6.

**Втрати III відділу Державної бібліотеки у Львові в 1944 р.
(фонди Бібліотеки Наукового товариства ім. Шевченка
та Бібліотеки Народного Дому)**

У вересні 1939 р. фонди Бібліотеки НТШ, як і більшості львівських бібліотек, було включено до новоствореної Львівської філії Бібліотеки АН УРСР і розділено за профілем її відділів.

Колишня Бібліотека НТШ в часи нацистської окупації Львова разом із колишньою Бібліотекою Народного Дому входила до III відділу Державної бібліотеки у Львові. Загальне керівництво III відділом здійснював Володимир Дорошенко, одночасно керуючи колишньою Бібліотекою НТШ. Бібліотеку Народного Дому очолював Антін Генсьорський. Крім того, А. Генсьорський у 1943 р. деякий час був заступником директора III відділу Державної бібліотеки у Львові. Після евакуації у березні 1944 р. В. Дорошенка Генсьорський став директором (з квітня 1944 р.) III відділу Державної бібліотеки у Львові і одночасно залишився керівником Бібліотеки Народного Дому в складі III відділу¹³⁶.

За звітом завідувача відділу рукописів НТШ Марії Деркач від 10 квітня 1946 р., у 1944 р. з колишньої Бібліотеки НТШ німці вивезли **14 скринь**¹³⁷. Спершу ці скрині було перевезено на теперішню вул. Лисенка, 14. Серед них – 7 скринь Архіву Українських січових стрільців, 6 скринь архіву Української Галицької Армії, 1 скриня листування Донцова¹³⁸.

З III відділу було вивезено **25 скринь**¹³⁹. Зі звіту Олександра Гімпеля дізнаємось, що ці скрині прийняла для перевезення 20 березня транспортна фірма «Henry Roese» у Львові. Проте представники фірми пояснили, що вони неспроможні забезпечити цей транспорт, оскільки не мають у Кракові приміщення для вантажів. Однак 25 березня несподівано прийшли за вантажем і на початку квітня до Кракова прибули перші 12 скринь, (решту 13 скринь доставили 13 квітня)¹⁴⁰. Відбувалося це 31 березня 1944 р. перед самою ліквідацією Державної бібліотеки у Львові¹⁴¹.

Усі львівські збірки були перевезені вроцлавською фірмою «Knaue» першим евакуаційним транспортом в середині липня 1944 р. до маєтку

¹³⁶ Див.: ДАЛО, ф. Р-49, оп. 1, спр. 5, арк. 15.

¹³⁷ За звітом М. Деркач від 21 квітня 1944 р., про роботу відділу за березень, спочатку підготовлено до висилки у Краків **13 скринь** з архівами: УСС (скрині 12-18); УГА (скрині 19, 20, 21, 22); архів Бачинських-Донцова (скрині 23-24). Див.: ДАЛО, ф. Р-49, оп. 1, спр. 5, арк. 18. У звіті зав. відділу № 3 Миської бібліотеки В. Дорошенка з 4 березня 1944 р. йдеться про роботу і пакування найважливіших цінних матеріалів у **3 скрині**. Див.: ДАЛО, ф. Р-49, оп. 1, спр. 5, арк. 23. У звіті дирекції бібліотеки відділу № 3 за лютий 1944 р. мовиться про те, що з метою збереження фондів вибрано стародруки і складено у 3 скрині. Див.: ДАЛО, ф. Р-49, оп. 1, спр. 5, арк. 27-27 зв.

¹³⁸ АННБУ. ВР, ф. 9, спр. 302, арк. 120.

¹³⁹ Звіт завідувача III відділу Державної б-ки А. Генсьорського від 25 квітня 1944 р. про роботу відділу за березень: відправку до Кракова **25 скринь** бібліотечних матеріалів, щоб вберегти їх від військових дій. Див.: ДАЛО, ф. Р-49, оп. 1, спр. 5, арк. 15.

¹⁴⁰ Biblioteki naukowe... – S. 198.

¹⁴¹ Ibidem. – S. 485.

Адельсдорф (Аделін) у Нижній Сілезії (**загальною кількістю 181 скрині** з книгами та рукописами)¹⁴². У листопаді 1945 р. ці скрині було забрано до Національної бібліотеки у Варшаві.

Скрині Бібліотеки Львівського університету, тобто **I відділу** було позначено сигнатурами L I, **II відділу** – Оссолінеум разом з Бібліотекою Баворовських – L II, **III відділу** – Бібліотека НТШ і Бібліотека Публічна Руського Народного Інституту «Народний Дім» – L III. У Варшаві документи зі скринь були розібрані, згрубша впорядковані та сформовані польськими бібліотекарями в архівні фонди. Матеріали III відділу наново розсортовані в Національній бібліотеці у 28 скринях, які згодом майже 40 років припадали пилюкою на горіщі одного з приміщень Національної бібліотеки у Варшаві. На початку 1980-х рр., під час ремонту палацу Красінських, злодій виніс кілька пачок книжок і матеріалів і, очевидно, не вміючи читати кирилицю, викинув їх до смітника в парку. Документи потрапили до рук українського історика Євгена Місила. Через його настирливі запити польські бібліотечні працівники змушені були взятися до їхнього впорядкування. Через брак відповідних фахівців зі знанням української мови й історії фондоутворювачів опрацювання збірок розтяглося на довгі роки. Цим зайнялась львівський архівіст Галина Сварник, описавши архівні й рукописні збірки НТШ у виданому в 2005 р. каталозі-інформаторі¹⁴³. Назвемо лише основні збірки-архіви: Архів Легіону Українських Січових Стрільців (1914–1918); Архів редакції часопису «Свобода» у Львові; Архів Українського національно-демократичного об'єднання; Архів Української парламентарної репрезентації у польському Сеймі та Сенаті (1920–1938); Архів Українського народного об'єднання; Архів Народної організації українців м. Львова; Архів Дмитра Донцова; Архів Олени Кисілевської; Архів Андрія Жука; Архів Євгена Архипенка; Архів Товариства «Просвіта» у Львові; Архів редакції журналу «Життя і знання» у Львові; Архів Українського горожанського комітету рятунку України; Архів Українського педагогічного товариства «Рідна школа»; Архів редакції журналу «Визволення» у Львові; Архів Івана Липи та Юрія Липи; Архів Української Народної Республіки та Західно-Української Народної Республіки; Архів Харчового уряду УНР у м. Станіславові; Архів Української Галицької Армії, УНР, ЗУНР; Архів Начальної команди Української Галицької Армії та Начальної інтендатури УГА; Архіви таборів інтернованих вояків Армії УНР і УГА та цивільного населення в Австрії та Польщі (1914–1921); Архів Партизансько-повстанчого штабу УНР; Архіви редакцій, видавництв; Архіви політичних партій, організацій, товариств¹⁴⁴.

За даними Г. Сварник, у відділі рукописів Національного закладу ім. Оссолінських у Вроцлаві опинились фрагменти українських збірок, вивезених зі Львова навесні 1944 р. – через брак транспорту, яким львів-

¹⁴² *Matwijów M. Zakład Narodowy...* – S. 202.

¹⁴³ *Сварник Г. Архівні та рукописні збірки...* – 352 с.

¹⁴⁴ Там само. – С. 33–241.

ські збірки перевозили зі складу кооперативу «Rolnik» у Кемпні. Це частини архівів Директорії УНР (1919); Ради Республіки (1919–1921); Уряду УНР (1919–1921); Армії УНР (1919); Партизансько-повстанчого штабу (1921); Української Парламентарної Репрезентації у польському Сеймі і Сенаті; матеріали з архіву родини Луцьких; матеріали про український кооперативний рух; документи Українського банку у Львові (1920-ті рр.); збірка документів Назара Гнатюка (журналіста часопису «Рідний край»); листування і матеріали різних українських інституцій і товариств. Невідомо, як сюди потрапила незначна кількість актів НКВС Західного округу (1940). Усі ці документи і матеріали зберігаються як акцесійні матеріали.

Загальна кількість фонду Бібліотеки Народного Дому у 1942 р. становила: закаталогованих друків – 105 057 (серед них 7 інкунабул), рукописів 1 077, графіки – 6 008 од. зб. (серед них – 4 170 гравюр), нотних друків – 1 176, незакаталогованих друків – 19 000, рукописів – 44 томи і 106 скриньок, графіки – 3 000 та нот 866 позицій¹⁴⁵).

Після «золотого вересня» 1939 р. фонди Бібліотеки Народного Дому, як і більшості львівських бібліотек, було включено до новоствореної Львівської філії БАН УРСР і розділено за профілем її відділів¹⁴⁶.

У вересні 1943 р. за браком місця в колишній Бібліотеці НТШ з вул. Distriktstrasse, 24 (Чарнецького) на вул. Ungarnstrasse, 14 (Куркову) було перевезено частину архіву: депозити чч. 1-382 і некаталоговані збірки рукописів чч. 875, 896, 1221, 1227, 1276, 1453, 1460, де їх і впорядковано за сигнатурами, частину дрібних друків і некаталоговані архіви УНДО і НТШ. У перевезенні і впорядкуванні брали участь як працівники Бібліотеки НТШ, так і Бібліотеки Народного Дому¹⁴⁷.

У 1944 р. з приміщення Бібліотеки Народного Дому німці вивезли всього **11 пачок** книг і архівних матеріалів, тобто скринь невеликого розміру, серед них – 7 скринь¹⁴⁸ архівних матеріалів (депозити і архів Української Парламентарної Репрезентації). Решта 4 скрині (тобто, суто матеріали Бібліотеки Народного Дому) були заповнені книжками загальною кількістю **191 прим.** (в основному дублети). Серед цих книжок було **52 стародруки** (в основному латинські)¹⁴⁹. Очевидно, їх слід шукати у Національній бібліотеці у Варшаві. Можливо, деякі з них потрапили до Національного Закладу ім. Оссолінських у Вроцлаві.

На сьогодні в Архіві НТШ у Національній бібліотеці у Варшаві у скрині № 23 збереглося 37 книжок, які походять в основному з Бібліотек Народного Дому та НТШ. Загалом в Архіві НТШ в Національній Бібліотеці у Варшаві виявлено всього 14 друків зі штампом Народного Дому і близько десятка без штампів¹⁵⁰.

¹⁴⁵ ДАЛО, ф. Р-49, оп. 1, спр. 2, арк. 8.

¹⁴⁶ Колосовська О. Бібліотека Народного Дому... – С. 132.

¹⁴⁷ ДАЛО, ф. Р-49, оп. 1, спр. 2, арк. 97, 98, 101.

¹⁴⁸ Ця кількість входить до загального числа (25 скринь), вивезених з III відділу Державної бібліотеки у Львові.

¹⁴⁹ ЛННБУ. ВР, ф. 9, спр. 302, арк. 121.

¹⁵⁰ Сварник Г. Архівні та рукописні збірки... – С. 48, 170-171, 175-178.

На 1942 р. бібліотека мала закаталогованих мап, планів та атласів 1 850 од. зб., незакаталогованих карт та атласів – 10 од. зб.¹⁵¹ Як подає Тарас Огородник, у результаті проведеного порівняльного аналізу старої інвентарної книги Бібліотеки Народного Дому та сучасної інвентарної книги картографічного фонду «НД» ЛННБУ імені В. Стефаника, встановлено відсутність **53 одиниць зберігання картографічних матеріалів**. Серед них **один** атлас XVII ст., та **п'ять** атласів XVIII ст., а також **двадцять** стародрукованих карт XVII-XVIII ст.¹⁵² Можливо, серед вивезених навесні 1944 р. матеріалів III відділу Державної бібліотеки у Львові були й ці картографічні матеріали. На жаль, нам досі невідомі ні загальний список вивезених тоді матеріалів Бібліотеки Народного Дому, ні списки кожної з 11 скринь вивезених збірок, що утруднює ідентифікацію цих документів. Список кожної скрині було виготовлено у двох примірниках. Як доповідав 19 лютого 1944 р. тодішній комісаричний керівник Державної бібліотеки у Львові Олександр Гімпель керівництву СС: «Переліки вмісту для кожної скрині слід виготовляти у 2-х примірниках, один з яких додаватиметься до скрині»¹⁵³. Можливо, ці описи скринь були вилучені бібліотекарями, які першими опрацьовували матеріали в Національній бібліотеці у Варшаві й бібліотеці Національного Закладу ім. Оссолінських у Вроцлаві.

Слід зазначити, що вивезенням бібліотечних колекцій також займалась зондеркоманда Кюнсберга «Потсдам» під керівництвом д-ра Пацака, яка мала свої підгрупи в містах Києві, Львові, Одесі, Харкові, у Криму і діяла в межах військової групи армій «Південь» в Україні¹⁵⁴.

Втрати Бібліотеки єврейської віросповідної громади

Як відомо, ще в період німецької окупації 4 липня 1941 р. Бібліотека єврейської громади у Львові була конфіскована і опечатана директором Головного управління Бібліотек Генерального Губернаторства Г. Аббом з наміром передати її до Кракова спеціальній структурі – Секції єврейських досліджень в Інституті для німецької роботи на Сході, щоб разом з іншою єврейською бібліотекою «Fundation Perl» в Тернополі, вивезти їх

¹⁵¹ ДАЛО, ф. Р-49, оп. 1, спр. 2, арк. 8.

¹⁵² Огородник Т. Картографічна збірка з бібліотеки Народного Дому у Львові у фондах кабінету картографії ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України / Тарас Огородник // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника : [зб. наук. пр.]. – Львів, 2006. – Вип. 14. – С. 203.

¹⁵³ ДАЛО, ф. Р-49, оп. 1, спр. 5, арк. 2.

¹⁵⁴ Онищенко О. Бібліотечний фонд України в контексті Другої світової війни та її наслідків / О. С. Онищенко // Бібліотеки Києва в період нацистської окупації (1941–1943) : Дослідження. Анотований покажчик. Публікації документів / НАН України, НБУВ, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського, Держком архівів України, ЦДАВОВУ ; [уклад.: Л. А. Дубровіна, Н. І. Малолетова]. – Київ, 2004. – С. 23; Малолетова Н. Нацистська бібліотечна політика у період окупації Києва у 1941–1943 рр. і доля книжкових фондів Бібліотеки Академії наук УРСР / Н. І. Малолетова, Л. А. Дубровіна // Рукописна та книжкова спадщина України : Археографічні дослідження унікальних архівних та бібліотечних фондів / НБУВ, Ін-т рукопису. – Київ, 2000. – Вип. 5. – С. 145.

углиб Райху¹⁵⁵. Очевидно, не вся юдаїка була вивезена, оскільки на базі Бібліотеки єврейської громади в серпні 1944 р. у ЛфБАН УРСР організовано III (єврейський) сектор. Перенесені з вул. Різницької, 5 єврейські фонди було розміщено у двох приміщеннях: на вул. Оссолінських, 2 та вул. Сикстуській, 14 (тепер – вул. Дорошенка, 14)¹⁵⁶. Німці вивезли стародруки цієї бібліотеки до Франкфурта-на-Майні, значну частину фондів було знищено, а решту – у 1945 р. передано до Бібліотеки АН УРСР у Києві¹⁵⁷. 19 жовтня 1944 р. директор цієї бібліотеки (яка вже була включена III-м сектором до Львівської філії БАН УРСР) Давид Кагане, доповідав директору Львівської філії БАН УРСР Василю Щурату, що перед війною єврейська бібліотека нараховувала приблизно 40 000 бібліографічних позицій, а серед них «около 8 000 стародруків і около 2 000 рукописів. Рукописи, стародруки та підручна бібліотека вивезені німцями, дальші втрати дадуться усталити доперва по спорядженню інвентарного каталогу»¹⁵⁸. Оскільки «з інвентарного каталогу осталися тільки марні рештки», а також єдиний працівник сектору (окрім директора) Тадеуш Задерецький незабаром виїхав до Польщі, то й підраховувати збитки було нікому. На жаль, повністю визначити їх кількість напевно вже не вдасться. У доповідній записці парторганізації Львівських установ Академії наук УРСР Львівському Обкому КП(б)У про втрати культурних цінностей у Львові під час німецької окупації з 11 квітня 1946 р. повідомляється, що в єврейському секторі ЛфБАН УРСР під час війни пропало 15 000 книжок¹⁵⁹.

В річному звіті III Сектору Філії Бібліотеки Академії наук УРСР у Львові за 1945 р., згадується, що найцінніша частина єврейських збірок (інкунабули та стародруки) під час війни частково через Іспанію була продана до Америки, а частково вивезена до Франкфурта-на-Майні¹⁶⁰. Ще до перенесення бібліотечних фондів III сектору, приміщення на вул. Різницькій було зайняте транспортною конторою «ТЕК», і бібліотечні фонди довелося поспішно збирати й сортувати. Відчувався брак спеціалістів зі знанням івриту та східних мов. Штат відділу тоді складався з його завідувача Т. Задерецького й двох працівників, яких, як неспеціалістів, у кінці травня 1946 р. було переведено до інших відділів, натомість прийнято д-ра Яра. У звіті керівника відділу за 1945 р. відображено наслідки злочинної діяльності «ТЕК» щодо майна й книжкових фондів, зокрема, знищено майже **п'ятдесят** стародруків та інкунабул¹⁶¹. До головного корпусу

¹⁵⁵ Biblioteki naukowe... – S. 233, 234, 136, 137.

¹⁵⁶ Гуцаленко Т. Відділ рукописів... – С. 208.

¹⁵⁷ Головата Л. Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України. 1940–2005: історичний нарис / Лариса Головата // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника : [зб. наук. пр.]. – Львів, 2005. – Вип. 13. – С. 151.

¹⁵⁸ ЛННБУ. ВР, ф. 9, спр. 4910, арк. 1-2.

¹⁵⁹ ДАЛО, ф. П-3, оп. 18, спр. 485. арк. 13-14; Культурне життя в Україні : Західні землі : док. і матеріали / НАН України, Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича ; [упоряд.: Т. Галайчак, О. Луцький, Б. Микитів та ін.]. – Київ : Наук. думка, 1995. – Т. 1 : 1939–1953. – С. 328.

¹⁶⁰ ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 77, арк. 57.

¹⁶¹ ЛННБУ. ВР. – Ф. 9, спр. 3896/14, арк. 56-62.

ЛфБАН УРСР (вул. Оссолінських, 2) рукописна збірка теж дійшла із втратами **16 одиниць**. Як припускає Т. Гуцаленко, можливо, ці рукописи разом із найціннішими були вивезені зі Львова під кінець війни і продані у США, як це трапилося з іншими єврейськими книгозбірнями, про що писав Т. Заdereцький у згаданому звіті. Але це могло трапитися і в повоєнний час¹⁶². У квітні 1945 р. з вини Етнографічного музею, який займав приміщення над бібліотечними на вул. Чарнецького, залито водою частину неопрацьованих книг відділу комплектування, складених у комірці на балконі, серед яких були також єврейські книги¹⁶³.

У 1945 р. для Інституту єврейської культури при Академії наук у Києві було передано прибл. 500 дублетних книг і журналів¹⁶⁴.

* * *

У серпні чи на початку вересня 1944 р.¹⁶⁵, як вважає М. Матвійов, віце-міністр ресорту культури Польського Комітету національного визволення в Любліні майор І Армії Війська Польського Олександр Рафаловський, за фахом художник, запропонував М. Гембаровичу запакувати збірки і разом з працівниками колишнього Оссолінеуму вивезти на Захід, «доки влада перебувала в руках війська». Усвідомлюючи цілковиту авантюризм такого плану, Гембарович відмовився. Згодом, уже в останніх роках життя, йому за це дорікали надто ревні польські патріоти¹⁶⁶.

У грудні 1944 р. у Москві президент Крайової Ради Народової Болеслав Берут у розмові з І секретарем КП(б)У Микитою Хрущовим під час обговорення питань про репатріацію польського населення з території України вперше порушив проблему Оссолінеуму¹⁶⁷. Згодом, десь у середині літа 1946 р., в листі до віце-прем'єра УРСР Дмитра Мануїльського Берут писав: «Принципову згоду на передачу такого роду культурних цінностей і пам'яток **тов. Сталін** дав у розмовах на цю тему, при чому ми надіялись домовитись конкретно щодо цього з керівниками Української РСР. При зустрічах з М. С. Хрущовим ми торкалися цих питань, і при останній зустрічі він інформував нас, що ці питання доручені Вам. Тому я й осмілююсь потурбувати Вас, Димітрію Захаровичу» і далі: «Швидка передача Польщі «Оссолінеуму» – можливо в цілісному вигляді (**при вилученні лише книг і документів, які стосуються історії України і її культури, а також творів українських письменників**) – виклика-

¹⁶² Гуцаленко Т. Відділ рукописів... – С. 210, 211.

¹⁶³ ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 79, арк. 2-3 зв.

¹⁶⁴ Там само, спр. 77, арк. 42.

¹⁶⁵ Вважаємо, що це відбулося до 22 серпня, оскільки цього дня вже був підписаний наказ уповноваженого Президії АН УРСР П. А. Власюка про тимчасове зарахування на роботу співробітників філії Бібліотеки Академії наук УРСР у Львові з призначенням В. Щурата директором бібліотеки.

¹⁶⁶ Matwijów M. Walka o lwowskie dobra kultury w latach 1945–1948 / Maciej Matwijów. – Wrocław : T-wo Przyjaciół Ossolineum, 1996. – S. 71-72; Matwijów M. Zakład Narodowy... – S. 276-278.

¹⁶⁷ Matwijów M. Zakład Narodowy... – S. 278.

ла б виключно благотворний вплив на настрої найширших кіл інтелігенції в нашій країні»¹⁶⁸ (пер. з рос. – Р. Дз.).

На початку червня 1945 р. в бібліотеці розпочали перепис книжок, рукописів і стародруків для передачі їх Тимчасовому Урядові Національної Єдності Польської Республіки. Вже через три місяці приступили до пакування відібраних матеріалів у скрині¹⁶⁹. Справа невдовзі застопорилася. З Академії наук УРСР до керівництва ЛфБАН УРСР надходили спішні телеграми з вимогою: «терміново складіть списки рукописів та раритетних книг видатних польських діячів з фондів бібліотеки Академії наук і надішліть терміново у Київ для вирішення питання»¹⁷⁰. «Терміновість», якої в реальних обставинах дотриматись було неможливо, викликала, без сумніву, шаленим тиском офіційної Москви на київських виконавців. Польща, хоч і залежала від Росії, мала набагато більше можливостей для отримання з України культурних цінностей, і повною мірою це використовувала, аніж Україна, яка була у становищі безправної московської колонії. Треба віддати належне керівництву львівської бібліотеки в особі Василя Щурата та її українським працівникам, які в умовах всезростаючих апетитів польської сторони зуміли вберегти хоч якусь частину безцінних для української культури матеріалів. Щурат відбивався як міг і терпеливо пояснював київським властям, що: «передавати цілу Бібліотеку Оссолінеум Польщі – ні в якому разі не можна. Цим самим було би підірвано дальніший розвиток української науки, українські вчені позбавились би таких матеріалів, яких в нічім не можна компенсувати або замінити. Передавати бібліотеку по частинам – означало би порушувати цілість Бібліотеки Оссолінеум і розпорошувати дорогоцінні скарби. Єдиний раціональний вихід полягає в тому щоби за один раз вилучити й передати Польщі книжки, рукописи й стародруки польською мовою, за виключенням тих з них, які пов'язані з проблемами вивчення історії зах[ідної] України та історії всієї України. Для цього треба скласти компетентну комісію з істориків та літераторів українських а також польських»¹⁷¹. В Києві, очевидно, дослухалися до цих аргументів. Вочевидь, і сам Микита Хрущов погодився з позицією львівських науковців.

Як зауважив історик Ярослав Федорук, точні цифри офіційних документів не змальовують справжньої картини тих подій у бібліотеці: критичний стан, в якому опинилися її фонди після війни, доповнювався українсько-польським протистоянням. Поділ рукописів і стародруків на україніку й полоніку мав дуже відносний характер. Поляки, підтримувані офіційною Москвою, намагалися вивезти зі Львова всі найцінніші матеріали, однак, і це цілком природно, наражалися на великий супротив українських діячів культури й науки на всіх рівнях. Є свідчення,

¹⁶⁸ *Matwijów M.* Walka o lwowskie dobra... – S. 267.

¹⁶⁹ ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 77, арк. 52-52 зв.

¹⁷⁰ НЗіО. ВР, № 17073/II, арк. 45-45 зв.

¹⁷¹ ЛННБУ. ВР, ф. 9, спр. 302, арк. 128.

що окремі скрині з укладеними описами перепаковувалися по декілька разів. Як згадував у 1980-х рр. член комісії з передачі львівських збірок Ярослав Янчак, поляки, працівники бібліотеки, мали свої ключі від приміщень, де зберігалися вже відібрані й запаковані матеріали, і після робочого дня поверталися у сховище й перепаковували їх¹⁷². Ситуація з перепаковуванням бібліотечних матеріалів нагадує ситуацію з перепаковуванням скринь під час нацистської окупації навесні 1944 р. перед їхнім вивезенням до Кракова. Досить цікавим питанням є вивчення механізму вивезення документації львівських бібліотечних, архівних та музейних установ за час їх функціонування як радянських чи німецьких інституцій. Очевидно, що жодним чином легальним шляхом ця документація не могла бути вивезена зі Львова.

Протистояння польських і українських працівників було лише наслідком й епізодом загального напруження польсько-українських стосунків на західноукраїнських теренах у міжвоєнний період внаслідок асиміляційної політики Варшави щодо українців та особливо під час війни.

Керівник польського сектору М. Гембарович був рішучим щодо розбиття збірок колишнього Оссолінеуму. Свою позицію він емоційно обстоював у листі до приятеля Тадеуша Маньковського, котрий на той час уже виїхав до Польщі¹⁷³.

20 липня 1945 р. газета «Радянська Україна» опублікувала замітку під назвою «Святкування в Грюнвальді». «На святі польського народу» представник радянської делегації письменник Микола Бажан виступив з промовою про польсько-українську дружбу, «яка була вислухана з великою увагою і вкрита оплесками». Завершив промову словами: «Український народ одностайно схвалив **ініціативу глави уряду України М. С. Хрущова** про передачу польському народові всіх культурних цінностей Польщі, які перебувають на території радянської України»¹⁷⁴. Того ж таки дня директору Львівської філії БАН УРСР В. Щурату президент АН УРСР Олександр Богомолець надіслав листа, в якому повідомив, що: «Надіслані Вами списки рукописів та раритетних книг видатних діячів польської культури слід переробити. Всі рукописи та книги, зв'язані з проблемами вивчення історії Західної України та історії всієї України, повинні бути залишені у Львівському відділі Бібліотеки АН УРСР». Списки рукописів та книг для передачі у дар польському народові треба було подати на затвердження Президії АН УРСР не пізніше 5 серпня¹⁷⁵.

У Києві в Центральному державному архіві вищих органів влади та управління України зберігається машинописна копія постанови Ради Народних Комісарів УРСР № 1673 від 18 жовтня 1945 р.¹⁷⁶ У «Додатку 1»

¹⁷² Федорук Я. Рукописи Мартина Голінського... – С. 78.

¹⁷³ Matwijów M. Lwowskie Ossolineum w listach... – S. 180-182; Matwijów M. Walka o lwowskie dobra... – S. 176-177.

¹⁷⁴ Святкування в Грюнвальді // Радянська Україна (Київ). – 1945. – 20 лип. (№ 143).

¹⁷⁵ НЗіО. ВР, № 17073/II, арк. 47.

¹⁷⁶ Центральний державний архів вищих органів влади та управління України, ф. 2, оп. 7, п. 3, спр. 2147, арк. 121-122.

було поміщено «Список культурних цінностей польського народу, які передаються з музеїв і бібліотек України Урядові Польської Республіки». За цим списком Львівський філіал бібліотеки Академії наук УРСР мав передати 50 000 книжок і рукописів¹⁷⁷. Згодом ця цифра зросла у кілька разів.

Стосовно висилки 10 000 книг до Москви, то ще 16 жовтня 1945 р. віце-президент АН СРСР, академік В. Волгін звернувся до президента АН УРСР, академіка О. Богомольця з листом про поповнення Московської фундаментальної бібліотеки польськими виданнями для відділу «Полоніки», який планувалося сформувати. Ось що він писав: «...за відомостями, що є у нас, у складі Львівської Бібліотеки Академії Наук України є велике число книг з гуманітарних наук польською мовою, частину яких без шкоди для себе Львівська бібліотека могла б передати Фундаментальній бібліотеці. Нам відомо, що секретар Львівського обкому КП(б)У Іван Самійлович Грушевський*, котрий знає стан справ, готовий підтримати нашу пропозицію про передачу нам невеликої кількості книг з питань, що нас цікавлять»¹⁷⁸. Хоча ці книги й вислали, проте відділ «Полоніки» так і не було створено¹⁷⁹.

Рукописний відділ польського сектору Львівської філії БАН УРСР у 1945–1947 рр. втратив понад 80 % рукописів колишнього Оссолінеуму, які були вивезені до Польщі. Про збіднення цього відділу його колишній працівник Владислав Бандура писав: «Теперішній стан виник внаслідок двох операцій [тобто, в часі війни і післявоєнної передачі рукописних матеріалів урядові Польщі – Р. Дз.], які повністю окраями кількість та вплинули на зміну загального характеру колекції. Досить сказати, що з **8 091** записаних в інвентарі одиниць наявних зараз **2 250** [...]. Під час другої операції спричинено розірвання деяких фондів (особистого та родинного характеру) та деяких помилок»¹⁸⁰.

Акція передачі книжкових і рукописних збірок Польщі, як робить висновок Ярослав Федорук, була суто політичною. Для Сталіна старовинні рукописи і книжки були одним із засобів узалежнення Польщі від СРСР. Тиск на тодішнього директора бібліотеки Василя Щурата відбувався на всіх рівнях – по лінії Львівського обкому КП(б)У і його секретаря Івана Грушецького; по лінії Президії АН УРСР, а також дирекції БАН УРСР (директор Юрій Меженко)¹⁸¹. Усі юридичні трансакції здійснювалися через Москву. Українці, які намагалися гальмувати перебіг підготовки мате-

¹⁷⁷ *Matwijów M. Walka ...* – S. 216–217.

* Має бути: Грушецький.

¹⁷⁸ АННБУ. Архів, оп. 1, спр. 78, арк. 11 ; Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України: документи, факти, коментарі / [авт. вступ. ст. і упоряд. текстів Л. І. Крушельницька]. – Львів, 1996. – С. 26–27.

¹⁷⁹ Крушельницька Л. До історії нищення пам'яток української культури / Лариса Крушельницька // Записки Наукового Товариства імені Шевченка. – Львів, 1994. – Т. ССХХVII : Праці Секції мистецтвознавства. – С. 450–468.

¹⁸⁰ АННБУ. ВР, ф. 9, спр. 3896/14, арк. 2 зв.

¹⁸¹ Федорук Я. Рукописи Мартина Голінського... – С. 76.

ріалів, тоді взагалі не мали голосу¹⁸². Донедавна польська сторона постійно намагалася нав'язати українській питання так званої «реституції» фондів колишнього Оссолінеуму, хоча в міжнародно-правовому аспекті питання реституції цих фондів вже у повоєнний час суперечило статуту Організації об'єднаних націй з питань просвіти, науки й культури від 16 листопада 1945 року¹⁸³. Тепер ситуація виправляється¹⁸⁴.

За Постановою РНК СРСР від червня 1945 р. була створена Військова адміністрація в радянській зоні окупації Німеччини (документи й досі закриті для широкого доступу)¹⁸⁵. З реституції було виключено фонди, які належали єврейській культурі. За попередніми даними Патриції Грімстед Кеннеді, вони потрапили до деяких єврейських наукових центрів та інститутів в Єрусалимі, Нью-Йорку, Вашингтоні. Ті фонди, власники яких знайшлися на еміграції, а також матеріали, що мали стратегічний інтерес для визначення політики щодо СРСР, вивчення його науки й економіки, були переміщені до США¹⁸⁶.

Окрім цього велика кількість матеріалів Львівської філії БАН УРСР, переважно неопублікованих, була вивезена під час евакуації приватних осіб, парафій і монастирів під час т. зв. обміну населенням між Польщею та УРСР у 1944–1946 рр. Інформація про це трапляється у листуванні бібліотечних працівників колишнього Оссолінеуму, зокрема М. Гембаровича, Т. Маньковського. Багато з цих матеріалів було вивезено, зрозуміло, без жодних списків і, також, очевидно, що значна їх кількість пропала безповоротно.

27 липня 1944 р. було підписане таємне порозуміння про польсько-радянський кордон, яке стало вихідним пунктом для встановлення територіальних позицій до закінчення першого етапу переселення в грудні 1945 р. і затвердження 14 грудня 1945 р. додаткового протоколу до угоди (підписаної 9 вересня 1944 р.) поміж Польським комітетом національного визволення і урядом Української Радянської Соціалістичної Республіки в справі переселення української людності з території Польщі до УРСР та польських громадян з території УРСР до Польщі. За цим договором не дозволялося вивозити: «г) твори мистецтва й предмети старовини, якщо одні чи інші становлять колекцію, чи є в окремих примірниках, якщо вони не є родинною власністю евакуйованого; д) зброю (за винятком мисливських рушниць) і предмети військового обладунку; е) фотографії (крім особистих),

¹⁸² Крушельницька Л. Збірки Оссолінеума реституції не улягають / Лариса Крушельницька // Галицька брама (Львів). – 1997. – № 12. – С. 6.

¹⁸³ Романюк М. Н. Границы не должны разъединять / Романюк М. Н. // Библиотеки Национальных Академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития : науч.-практ. и теорет. сб. – Киев, 2006. – Вып. 4. – С. 418.

¹⁸⁴ Як доказ – підписання у квітні 2004 р. «Угоди про реалізацію спільного документально-інформаційного проекту про культурну спадщину українського й польського народів у фондах Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України і Національного закладу ім. Оссолінських у Вроцлаві». Див.: Романюк М. Н. Границы не должны разъединять... – С. 423.

¹⁸⁵ Онщенко О. Бібліотечний фонд України... – С. 26, 34.

¹⁸⁶ Там само. – С. 26.

плани й карти»¹⁸⁷. Саме шостий пункт додаткового протоколу з 14 грудня 1945 р. дозволяв духовенству вивозити майно костьолів і предмети релігійного культу¹⁸⁸, що стало приводом для численних зловживань. До того ж польське духовенство, за польсько-радянськими домовленостями, було забезпечене транспортом. Якусь частину львівських збірок вивезли з собою оо. Єзуїти, якусь оо. Домініканці.

Деталі цих подій пригадував у 1957 р. останній пріор домініканського монастиря отець Сильвестер Палюх: «При моїх транспортах зі Львова висилав я різних людей. Не всі транспорти заїжджали до Кракова. Так пропало мені за одним транспортом близько 20 пак, здається що їх залишив проф. Лінк (?) у Вроцлаві на станції і тільки залишки (2 %) вдалося врятувати; мене ще тоді не було по цій стороні. Багато пак пропало мені в Кракові на станції. Теж був я ще тоді у Львові. Так пропали мені майже всі львівські інкунабули (з 200 екз. залишилось щось близько 30). Взяли їх дружні солдати, які розташувалися біля двірця (роки 1946 – [194]7). Думали, що там є щось поїсти чи що, досить що розчаровані, кинули ці безцінні книжки до груби. Вирятувала ці рештки жінка – й занесла до ректора сем[інарії] Ченстоховської. Цей же нам віддав в р. 1949. Оскільки «моїх» речей зі Львова було близько 20 вагонів, отже досить багато, неможливо було всього припилювати. [...] З паками моїми діялися «чуда». Коли на кінець переїхав я до Кракова, то застав тільки рештки. Наскільки знаю, що тільки мав, віддав я до Оссолінеуму все (це значить їхні речі). Подібно віддав я все до музею п. Маньковському і курії Архієпископа зі Львова. Так наші костьольні речі, як і книжки діставали «руки»¹⁸⁹ (пер. з пол. – Р. Дз.). Це лише маленький епізод тих драматичних подій, які відбувалися із львівськими збірками...

* * *

У АННБ України імені В. Стефаника збереглось дуже мало документів за 1939–1941 рр. Проте відомо, що ще навесні 1943 р. було складено список діловодчої документації про діяльність бібліотеки в перший радянський період, т. зв. «акти з часів окупації большевицької в 1939–1941 рр., які стосуються Національного закладу ім. Оссолінських у Львові...», які на той час знаходились у приміщенні бібліотеки. Були там: персональні акти, документи місцевому, накази й копії наказів по АфБАН УРСР, плани та звіти з виконаної роботи відділів, а також матеріали спецфонду (течка «Архів Зехцера», списки вилучених з бібліотеки публікацій, зразки книжок, які проходили через спецфонд) й Обліту (різні листи)¹⁹⁰. Тепер більшість із цих документів знаходиться у відділі рукописів Національного закладу ім. Оссолінських у Вроцлаві.

¹⁸⁷ Репатріація чи депортація: Переселення українців з Польщі до УРСР : [1944–1945] : зб. док. / за ред. Є. Місила ; пер. з пол. І. Сварника. – Львів : Каменяр, 2007. – С. 39-45.

¹⁸⁸ Там само. – С. 33-34.

¹⁸⁹ НЗіО. ВР, № 16401/II, арк. 31, 32. Частково опубл.: *Matwijów M. Zakład Narodowy...* – S. 313.

¹⁹⁰ НЗіО. ВР, №17057/II, арк. 13-14.

Протоколи засідань Комісії з охорони пам'яток культури при Тимчасовому управлінні у Львівській області зберігаються в архіві Львівської галереї мистецтв. Окрім протоколів засідань різних організацій, первинну джерельну вартість мають різноманітні постанови, розпорядження, акти передачі книгозбірень (наприклад, акт передачі Бібліотеки НТШ до складу Львівської філії БАН УРСР з 10 лютого 1940 р.), звіти функціональних підрозділів організацій, як, наприклад, постанови Ради Народних Комісарів УРСР 1940 р. про організацію наукових установ у західних областях УРСР (Науковий архів Президії НАНУ), доповідні записки партійних структур КП(б)У, списки та реєстри переміщених книг та документів.

Цінним джерелом про концентрацію книжкових та рукописних фондів є «Щоденник» відділу комплектування АФБАН УРСР за 1 червня 1940 – 21 червня 1941 р., опрацьований Володимиром Муравським, який вибрав до збірника лише ті частини тексту, що безпосередньо стосуються теми видання. Деякі документи, зокрема звіт про роботу АФБАН УРСР за 1945 р., доповнені річними звітами різних секторів бібліотеки, поданими як коментар до окремих пунктів загального звіту¹⁹¹.

Комплекс документальних джерел суттєво збагачено й доповнено фактажем, опублікованим у тогочасній пресі, яку за своїм значенням дослідники ставлять на другому місці після архівних джерел. Про Бібліотеку НТШ в часі війни знаходимо повідомлення в тогочасній українській періодиці («Львівські вісті» – за 21 жовтня 1941 р.; «Наші дні» – за грудень 1941 р.). Слід відзначити, що преса часто знаходилась під тиском окупаційної цензури (як німецької, так і радянської), проте часто виявляється єдиним джерелом, яке повідомляє про важливі події чи факти. Наприклад, стаття «Шість відділів Державної Бібліотеки у Львові» (яку приписують керівнику III відділу бібліотеки В. Дорошенкові) у «Львівських вістях» за 28 липня 1942 р. суттєво доповнює розпорядження (з 25 листопада 1941 р.) комісаричного керівника Державної бібліотеки у Львові У. Йогансена про плановану ним організаційну структуру бібліотеки, яка на практиці виявилась не дуже ефективною і зазнавала змін. Про структуру бібліотеки 19 січня 1942 р. у листі до губернатора дистрикту Галичина Отто Вехтера писав керівник Головного відділу науки і навчання Генерального Губернаторства Адольф Вацке¹⁹². Листи, як наративне джерело, хоч і займають проміжне місце між документами та мемуарами, часто не менш важливі, ніж документи. Саме в них нерідко трапляються відомості, які дозволяють збагнути причини і суть подій, про які нема згадок в офіційних документах.

Однак особливе значення мають документи, які стосуються питань переміщення цінних книжкових та рукописних збірок бібліотеки. Так, під час німецької окупації Львова восени 1943 р. виникло занепокоєння керівників відділів Державної бібліотеки у Львові щодо забезпечення збірок перед можливими бомбардуваннями радянської авіації.

¹⁹¹ АННБУ. Архів, оп. 1, спр. 77, арк. 36-37, 38-40 зв, 41 зв-42, 44-45.

¹⁹² Бундесархів, Потсдам. Головне управління бібліотек, St. 12.01, № 18, арк. 80.

Важливими є переліки скринь із матеріалами бібліотеки, що були відправлені до Кракова у березні-квітні 1944 р., а також списки вмісту цих скринь, фрагменти з яких ми публікуємо¹⁹³. Транспортні труднощі при переміщенні цих збірок на захід описані у звіті О. Гімпеля з 18 квітня 1944 р.

Основний масив включених до збірника документів зберігається у Львівській національній науковій бібліотеці України імені В. Стефаника – в архіві бібліотеки та у відділі рукописів. Насамперед, це матеріали про організацію Львівської філії БАН УРСР та її відділів, матеріали, які стосуються перевезення до бібліотеки ряду книжкових та архівних збірок, переміщення музейних колекцій до львівських музеїв, протоколи засідань Вченої ради та комісій бібліотеки, звіти відділів бібліотеки, листування з установами, накази про відрядження наукових працівників у справах перевезення книжкових зібрань. Зокрема, привертають увагу матеріали, які стосуються націоналізованих приватних бібліотек та їхньої концентрації у стінах новоствореної Львівської філії БАН УРСР, в тому числі переліки нових надходжень. Серед матеріалів радянського періоду викликають інтерес документи про матеріальні втрати, завдані бібліотеці під час німецької окупації, а також про повоєнну передачу книг і рукописів до Польщі.

Майже тотожна йому за величиною колекція документів, які походять з рукописного відділу Національного закладу ім. Оссолінських у Вроцлаві. Це, переважно, матеріали, які стосуються діяльності Оссолінеуму, Музею ім. Любомирських (зокрема, матеріали передачі музейних експонатів після його ліквідації), II і III відділів Державної бібліотеки у Львові (розпорядження та повідомлення німецького керівництва бібліотек, звернення керівників відділів, доповідні записки, листи, звіти про стан збірок в радянський час, документи у справі евакуації львівських збірок навесні 1944 р. до Кракова та їхнього забезпечення перед бомбардуванням). Є там також документи післявоєнного польського сектору Львівської філії БАН УРСР, які, очевидно, М. Гембарович включив до матеріалів, які підлягали вивозу до Польщі, як і самі документи, що стосуються вивезення збірок у ПНР у 1946–1947 рр.

Великий інтерес мав би становити архів Державної Бібліотеки у Львові, але, на жаль, він не зберігся. Цей архів Гімпель вислав до Кракова, а потім Абб перевіз його до Східного Берліна, де здепонував у якомусь банку, який згорів у 1945 р. У вроцлавському Оссолінеумі знаходиться лише 13 одиниць з цього архіву, які потрапили сюди разом з частиною збірок Оссолінеуму¹⁹⁴. Це переважно матеріали I і II відділів Державної Бібліотеки у Львові, які потрапили до Вроцлава з обома транспортами навесні 1944 р., свідомо включених туди директорами цих відділів – Евстахієм Габерле* та Мечиславом Гембаровичем.

Порівняно невелика частина матеріалів Державної бібліотеки у Львові, які стосуються періоду Другої світової війни, зберігається у Львові у Держав-

¹⁹³ Зберігаються у відділі рукописів НЗіО у Вроцлаві (рук. № 17070/II).

¹⁹⁴ Biblioteki naukowe... – S. 371, 465.

* Очолював I відділ Державної бібліотеки у Львові у 1943 р. після Богдана Барвінського, офіційно будучи одним із трьох заступників Г. Абба.

ному архіві Львівської області (ДАЛО) (це переважно матеріали III відділу Державної бібліотеки у Львові), а також окремі документи можна знайти в Центральному державному історичному архіві України у м. Львові (ЦДІАЛ). Доводиться констатувати, що вроцлавська збірка документів, як джерело до виявлення й вивчення матеріалів евакуації бібліотечних збірок зі Львова, є найповнішою.

У збірнику опубліковано документи, які стосуються переважно українських та польських збірок. Але важливе значення в культурному житті Львова мали і збірки єврейської та вірменської громад, бібліотеки яких практично повністю втрачені для Львова. Вірменські книжкові та рукописні збірки в переважній кількості тепер знаходяться в Польщі, а єврейські – потрапили до Києва¹⁹⁵. Шукати їх треба у Національній бібліотеці України ім. В. Вернадського.

Важливі документи про діяльність львівської бібліотеки в радянські періоди зберігаються в Науковому архіві Президії НАН України, Архіві Львівської галереї мистецтв, ЦДІАЛ, ДАЛО, Державному архіві Служби безпеки України, Центральному державному архіві громадських об'єднань України (ЦДАГОУ), Центральному державному архіві вищих органів влади та управління України (ЦДАВОВУ), відділі рукописів Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАНУ в Києві, архіві Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського у Києві.

У праці використано документи і матеріали ряду опублікованих збірників, зокрема: «Збірник постанов і розпоряджень уряду Української Радянської Соціалістичної Республіки» (окремі випуски 1940 р.), «Українське державотворення. Акт 30 червня 1941» (Київ ; Львів, 2001), «Biblioteki naukowe w Generalnym Gubernatorstwie w latach 1939–1945» (Warszawa, 2003), «Polsko-radzieckie stosunki kulturalne, 1944–1949» (Warszawa, 1984), «Repatriacja czy deportacja : Przesiedlenie ukraińców z Polski do USSR, 1944–1946. T. 1 : Dokumenty, 1944–1945» (Warszawa, 1996)¹⁹⁶ та ін.

Важливе джерелознавче значення мають дослідження відомого польського історика Мацея Матвійова, який багато років займається вивченням долі Оссолінеуму, зокрема, такі його праці як: «Walka o lwowskie dobra kultury w latach 1945–1948» (Вроцлав, 1996) та «Zakład Narodowy imienia Ossolińskich w latach 1939–1946» (Вроцлав, 2003) та ряд окремих публікацій. Нещодавно вийшла друком його праця, присвячена полонікам у відділі рукописів ЛННБ України імені В. Стефаника¹⁹⁷. У збірнику використано деякі матеріали, опубліковані в документальних додатках до книжки «Walka o lwowskie dobra kultury w latach 1945–1948».

¹⁹⁵ ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 117, арк. 20, 38–38 зв.

¹⁹⁶ Репатріація чи депортація : Переселення українців з Польщі до УРСР : [1944–1945] : зб. док. / за ред. Є. Місила ; пер. з пол. І. Сварника. – Львів : Каменяр, 2007. – 256 с.

¹⁹⁷ Informator o polonicach w zbiorach rękopiśmiennych Lwowskiej Narodowej Naukowej Biblioteki Ukrainy im. Wasyła Stefanyka. Cz. I : Zbiory Biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich zinwentaryzowane przed 1945 r. / oprac. M. Matwijów i E. Ostromecka. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 2010. – 540 s.

У додатку вміщено пізніші спогади сучасників подій Костя Паньківського-молодшого, Івана Брика, Олександра Гімпеля та Яніни Келлес-Крауз, які стосуються діяльності львівських бібліотек під час Другої світової війни.

Географічно збірник охоплює терени не лише Західної України, але й етнічні українські землі в сучасній Польщі та Білорусі. Частина документів стосується організацій та інституцій колишнього Радянського Союзу, куди потрапили львівські збірки.

Документи, які висвітлюють втрати бібліотеки в післявоєнний період, планується включити до другого тому збірника.

* * *

Тексти документів передано за сучасними археографічними вимогами, з максимальним збереженням орфографії і особливостей мови джерела. Деякі матеріали подано з помилками й перекрученнями, які містяться в оригіналі, оскільки вони відтворюють колорит епохи і специфіку авторів – носіїв мови. Помилково написані прізвища чи реалії по можливості пояснено в підрядкових примітках, або в покажчиках. Документи і матеріали, використані з друкованих джерел, подані за їх публікаціями. У збірнику вміщено документи мовою оригіналу, з єдиним винятком – збірник «Репатріація чи депортація : Переселення українців з Польщі до УРСР : [1944–1945] (Львів, 2007), який є українським перекладом збірника документів, опублікованого українським істориком у Варшаві Євгеном Місилом «Repatriacja czy deportacja : Przesiedlenie ukraińców z Polski do USSR, 1944–1946. T. 1 : Dokumenty, 1944–1945» (Варшава, 1996). Оскільки оригіналу українського тексту угоди про переселення з 9 вересня 1944 р. віднайти не вдалося, було використано польський варіант цього документа в перекладі українською мовою. Додаток № 2 до протоколу з 14 грудня 1945 публікується російською мовою.

У збірнику подаються адреси установ та приватних збірок, де зберігалися бібліотеки, рукописні та музейні збірки, за якими часто можна встановити їхнє походження.

В легенді, окрім прийнятих за чинними в Україні стандартами вказівок на місце зберігання документа: назви установи чи архіву, номери фонду, опису справи та аркушів (чи сторінок), зазначається спосіб виготовлення документа (машинопис чи рукопис), оригінал чи копія, мова документа. Якщо документ було опубліковано, то в легенді теж вказуються важливіші публікації у хронологічному порядку. Коли ж публікація здійснювалася за друкованим джерелом, то це відзначено в дужках. Скорочення тексту зазначено трьома крапками в квадратних дужках. У квадратних дужках подано розкриття скорочень, наявність підписів, печаток, штампів та деяка інша інформація. Виправлення явних помилок спеціально не обумовлюються. Деякі публіковані документи уточнено й виправлено за першоджерелом.

Сумнівне датування, або дата та місце створення документа, встановлені упорядниками, теж зазначено у квадратних дужках. Дати написання спогадів, вміщених у додатку, хронологічно виходять поза рамки збірника. У збірнику подаються адреси установ та приватних збірок, де

зберігалися бібліотеки, рукописні та музейні збірки, за якими часто можна встановити їхнє походження. В машинописних документах курсивом зазначено рукописні помітки.

До другого тому збірника планується додати загальний перелік документів з анотацією іншомовних текстів.

Збережено деякі правописні особливості (у польських та українських документах), які вживалися в Західній Україні до 1939 р.

Публіковані документи писані українською, польською, німецькою та російською мовами зі вставками латинською, французькою, чеською та іншими мовами.

Науковий апарат збірника складається з: вступного слова (Галина Сварник), передмови (Роман Дзюбан), списку використаних джерел (Маргарита Кривенко), словничка рідковживаних та застарілих слів (Володимир Муравський), біограм (Леся Кусий), покажчиків: іменного (Маргарита Кривенко), географічного (Леся Кусий), скорочень (Володимир Муравський), архівних, бібліотечних та музейних збірок (Володимир Муравський), приватних збірок (Леся Кусий). В додатках подано 66 біограм осіб, прізвища яких найчастіше зустрічаються у збірнику.

Виявлення матеріалів, їх відбір, комп'ютерний набір та археографічну підготовку документів здійснювали упорядники збірника. Підрядкові примітки, коментування документів – авторства Галини Сварник та Володимира Муравського. Загальна редакція текстів та НДА – Галини Сварник.

На етапі задуму цього збірника документів, пошуку та збору матеріалів робота відбувалася під керівництвом наукового редактора видання професора Ярослава Романовича Дашкевича¹⁹⁸ – свідка та учасника подій, про які йдеться в історичних джерелах. Цінними були також наукові консультації, які надали д-р М. Матвіюв, п. Тетяна Гуцаленко та директор Львівської обласної універсальної наукової бібліотеки п. Іван Сварник – дякуємо їм за витрачений час та прагнення покращити наше видання.

Роман ДЗЮБАН

¹⁹⁸ Дашкевич Ярослав Романович (13. 12. 1926, Львів – 25. 02. 2010, Львів) – історик, археограф, орієнталіст, гром. діяч. Навч. у Львів. мед. ін-ті (1944) (Medizinische Fachkurse), закін. Львів. ун-т (1949). Водночас працював бібліотекарем відділу рукописів, ст. бібліотекарем та бібліографом Кабінету І. Франка, в. о. зав. бібліогр. відділу Львів. філії БАН УРСР. У грудні 1949 р. заарештований за звинуваченням у антирад. діяльності та засуджений до 10-ти р. виправно-трудових таборів. Відбував покарання у спеціальному Піщаному таборі (Песчлаг) у Спаську, у Караганді в таборі (Карлаг). 1956 повернувся до Львова. У 1957–1966 рр. – бібліограф Ін-ту сусп. наук АН УРСР, у 1967–1972 рр. – працівник Державного музею етнографії та худож. промислу АН УРСР. З 1993 – заст. директора Ін-ту укр. археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського НАНУ. Докторська дисертація «Стан і напрями джерелознавчих та історіографічних досліджень історії України (2-а пол. XIX–XX ст.)» (1994). Від 1996 – проф. кафедри давньої історії України та спец. істор. дисциплін, від 1998 – зав. кафедри сходознавства Львів. ун-ту. Автор понад 1 тис. 700 наукових та науково-популярних праць.

№ 1

11. November 1939, Lemberg. Informationsbericht über den Zustand des Ossolinski'schen National-Institutes in Lemberg vom 1. September 1939.

Das Ossolinski'sche National-Institut in Lemberg ist dem Reich vom 1. September 1939.

I. Realisation:

1. Das Ossolinski'sche Gebäude in Lemberg, Postgasse 2, 4 Joch 22, lk 23. Bogen / Grundeigentum / 1. Joch 4 Joch 998 / Klatte / 2, wovon für das Gebäude 990 kl.², für den Hof 4 Joch 8 kl.² / darin 1 Joch 960 kl.² des flachen Front.

Документи і матеріали 1939-1945

2. Das Ossolinski'sche Gebäude in Lemberg, Postgasse 2, 4 Joch 22, lk 23. Bogen / Grundeigentum / 1. Joch 4 Joch 998 / Klatte / 2, wovon für das Gebäude 990 kl.², für den Hof 4 Joch 8 kl.² / darin 1 Joch 960 kl.² des flachen Front.

3. Das Ossolinski'sche Gebäude in Lemberg, Postgasse 2, 4 Joch 22, lk 23. Bogen / Grundeigentum / 1. Joch 4 Joch 998 / Klatte / 2, wovon für das Gebäude 990 kl.², für den Hof 4 Joch 8 kl.² / darin 1 Joch 960 kl.² des flachen Front.

4. Das Ossolinski'sche Gebäude in Lemberg, Postgasse 2, 4 Joch 22, lk 23. Bogen / Grundeigentum / 1. Joch 4 Joch 998 / Klatte / 2, wovon für das Gebäude 990 kl.², für den Hof 4 Joch 8 kl.² / darin 1 Joch 960 kl.² des flachen Front.

5. Das Ossolinski'sche Gebäude in Lemberg, Postgasse 2, 4 Joch 22, lk 23. Bogen / Grundeigentum / 1. Joch 4 Joch 998 / Klatte / 2, wovon für das Gebäude 990 kl.², für den Hof 4 Joch 8 kl.² / darin 1 Joch 960 kl.² des flachen Front.

6. Das Ossolinski'sche Gebäude in Lemberg, Postgasse 2, 4 Joch 22, lk 23. Bogen / Grundeigentum / 1. Joch 4 Joch 998 / Klatte / 2, wovon für das Gebäude 990 kl.², für den Hof 4 Joch 8 kl.² / darin 1 Joch 960 kl.² des flachen Front.

7. Das Ossolinski'sche Gebäude in Lemberg, Postgasse 2, 4 Joch 22, lk 23. Bogen / Grundeigentum / 1. Joch 4 Joch 998 / Klatte / 2, wovon für das Gebäude 990 kl.², für den Hof 4 Joch 8 kl.² / darin 1 Joch 960 kl.² des flachen Front.

8. Das Ossolinski'sche Gebäude in Lemberg, Postgasse 2, 4 Joch 22, lk 23. Bogen / Grundeigentum / 1. Joch 4 Joch 998 / Klatte / 2, wovon für das Gebäude 990 kl.², für den Hof 4 Joch 8 kl.² / darin 1 Joch 960 kl.² des flachen Front.

9. Das Ossolinski'sche Gebäude in Lemberg, Postgasse 2, 4 Joch 22, lk 23. Bogen / Grundeigentum / 1. Joch 4 Joch 998 / Klatte / 2, wovon für das Gebäude 990 kl.², für den Hof 4 Joch 8 kl.² / darin 1 Joch 960 kl.² des flachen Front.

10. Das Ossolinski'sche Gebäude in Lemberg, Postgasse 2, 4 Joch 22, lk 23. Bogen / Grundeigentum / 1. Joch 4 Joch 998 / Klatte / 2, wovon für das Gebäude 990 kl.², für den Hof 4 Joch 8 kl.² / darin 1 Joch 960 kl.² des flachen Front.

11. Das Ossolinski'sche Gebäude in Lemberg, Postgasse 2, 4 Joch 22, lk 23. Bogen / Grundeigentum / 1. Joch 4 Joch 998 / Klatte / 2, wovon für das Gebäude 990 kl.², für den Hof 4 Joch 8 kl.² / darin 1 Joch 960 kl.² des flachen Front.

№ 1

[1 вересня 1939, Львів]. Інформаційна довідка про майновий стан львівського Оссолінеуму станом на 1 вересня 1939 р.

Das Vermögen des Ossoliński'schen National-Institutes in Lemberg nach dem Stande vom 1. September 1939.

I. Realisation:

1. Das Bibliotheks-Gebäude in Lemberg, Postgasse 2.
Grundbuch Lwh 22, lk 23. Bogen /Grundeigentum/: No 4081/I.
Areal: 4 Joch. 998/Klafter/², wovon für das Gebäude 990 kl.², für den Garten und Hof 4 Joch 8 Kl.² /darin 1 Joch 960 Kl.² des flachen Front-Hofes/ entfallen.
2. Miethaus in Lemberg, Postgasse 11.
Lwh 335, lk 376 ¼. – Grundbücher der Stadt Lemberg, I Teil, Bogen № 335.
Ein drei-stöckiges Gebäude von 224 Räumen.
Areal: 992.45 Kl.², wovon das Gebäude 2475 m² einnimmt.
3. Realität in Lemberg, Kalcza-Gasse Räumen.
Lwh 267. Grundbücher der Stadt Lemberg, 1 Teil, lk 293 ¼.
Grundbesitz-Bogen № 658/I.
Ein 2-Stöckiges Gebäude, dessen Front auf die Kalcza-Gasse ausgeht; von der Lelewela-Gasse aus ein Bau-Grundstück.
Areal: 1290 Kl.², wovon auf die verbaute Oberfläche 595 m² entfällt.
4. Realität in Lemberg, Kopernikus-Gasse No 28 und 28 a und Sixtus-Gasse No 33.
Lwh 9/II und 534/II; Grundbücher der Stadt Lemberg, Grundstücke lk 1637, 1638, 1683. 4970. 4971. /Gesamt/Areal 1,127 Kl.² /.
Diese Realität besteht aus:
a/ einen 2-stöckigen, und einem senkrecht-gelegenen 1-stöckigen Hofgebäude einem 2-stöckigen Front-Miethause Sixtus-Gasse 33; dabei ein 2-stöckiges Hofgebäude mit Souterrains, ein Industrie-Gebäude von 6 Stockwerke, ein Gebäude von 5 Stockwerke, ein Stall
5. Ein Miethaus in Warschau. Nowy Świat-Gasse No 33.
Lk 1759/A.
Areal 900 m², davon verbaute Grund/Oberfläche 665 m².
Ein 2-stöckiges Haus mit einem Hofgebäude.

II. Landgüter:

1. Landgut «Michalewice», Kreis Rudki.
Lwh 372, Grossgrundbesitz – Buch in Sambor.
Areal: 492 Joch, 20 Kl.².
2. Landgut «Koniuszki Siemianowskie», Kreis Rudki.
Lwh 512, Grundbuch des Bezirksgerichtes in Sambor.
Areal 685 Joch.
3. Wald «Ponorz», Gemeinde Rudniki, Kreis Podhajce.
Areal 200 Joch.
4. Landgüter des sog. Ekonomischen Kuratoriums /Kreise Mieliec, Brzesko, Kolbuszowa/.
Partyn Lwh 770, Grundbuch. B. des Bez.-Ger. Tarnów.
Grzybów « 912 « « « « «
Piątkowiec « 920 « « « « «
Giełda « 922 « « « « «
Schabowiec « – « « « « «
Wola Mielecka « 928 « « « « «
Zgórsko « 932 « « « « «
Jamy « 949 « « « « «
Izbiska « 954 « « « « «
Strzelce Wielkie « 335 « « « « Krakau.
Gesamt Areal: ca 8,000 Joch.

III. Unternehmen:

Eigener Verlag mit zwei Buchdruckereien /Bibliotheksgebäude, Postgasse 13/ und einer Buchbinderei /Kalecza Berggasse 5/, der als Einkommens-Unternehmen mit einer eigenen Administration geführt wurde.

IV. Kapital und Effekten:

1. Eigenes Kapital des Instituts 1,500,000. – zł.
im Verlag.
2. Effekten /Nominal-Wert/ 182,694. – zł.
Die obigen Effekten wurden von den Sowjets beschlagnahmt und abgeholt.
3. Rückständigen Summen /hauptsächlich an den Verlag/ 177,332. – zł.

№ 2

22 вересня 1939, Львів. Лист Президії м. Львова до радянського коменданта Львова генерала Іванова з проханням про опіку над містом

List wzgl. przemówienie Prezydium miasta do gen. Iwanowa z 22/9.939

Panie Generale!

Przedstawiam Panu Prezydium miasta, Starostę Grodzkiego i powiatowego, Zarząd Miejski i grono przedstawicieli Rady miejskiej Lwowa.

Wkraczasz Panie Generale na czele wojsk największego państwa słowiańskiego do starego słowiańskiego miasta, które jest wielkim ośrodkiem pracy i zbiorowego życia. Życie to wytracone z równowagi działaniami wojennymi, wróci obecnie, mamy niepłonną nadzieję do możliwie normalnego trybu.

Ludność naszego miasta zachowa się wobec Armii Związku Socjalistycznych Sow. Republik z pełną powagą i spokojem. Wierzimy głęboko, że Władza Sowiecka i Armia odniosą się do Lwowa i jego mieszkańców z wyrozumiałością i względnością. Z tą głęboką wiarą ludność miasta Lwowa z pełną ufnością składa w Twoje ręce losy własne i losy tego miasta¹.

Jednocześnie zanosimy do Ciebie, Panie Generale, gorącą prośbę, byś raczył przyjść z pomocą naszemu miastu i jego mieszkańcom i umożliwił nam egzystencję w tych historycznych chwilach, jakie świat przeżywa.

W szczególności prosimy Cię Panie Generale, byś życzliwą opieką swoją zapewnił prawidłowe funkcjonowanie organów życia zbiorowego Lwowa, oraz jego gospodarczych, kulturalnych, humanistycznych i sanitarnych zakładów, które służą podstawowym potrzebom życiowym najszerzych mas naszego 350-tysięcznego miasta.

Z tą prośbą stajemy przed Tobą Panie Generale, jako przedstawiciele niebronionego i otwartego miasta.

НЗіО. ВР, № 16271 /І, арк. 71. Копія, маш., пол. мова.

¹ 23 вересня 1939 р. у генерала Іванова і Міщенка – політичного представника радянської влади – побувала й українська делегація з 29 осіб під проводом д-ра Костя Левицького. Зустріч пройшла спокійно. Генерал говорив по-російськи, обіцяючи всілякі блага народові, свободу і землю, вільний розвиток української культури. Запевняв, що советська влада несе українському народові не тільки визволення, але й добробут. Вона не буде звертати увагу на дотеперішню діяльність громадян, лише вимагатиме від усіх лояльності. А через три дні більшовицька влада заарештувала усіх членів української делегації – д-ра Костя Левицького, ред. «Діла» д-ра Івана Німчука, посла Володимира Целевича, Володимира Кузьмовича, д-ра Дмитра Левицького, Остапа Луцького, адвоката д-ра Володимира Старосольського та багато інших визначних українських громадян.

№ 3

30 вересня 1939, Львів. Розпорядження львівського міського управління про негайне відновлення роботи та відкриття для публічного користування музеїв, архівів та бібліотек м. Львова

Zarząd Miejski w kr. stoł. m. Lwowie – wydział VIII

we Lwowie, dnia 30 września 1939

L.W. 2841/39/VIII

Do
Dyrekcji Archiwum
na ręce Dra Badeckiego
we Lwowie

Zarząd Miejski w kr. stoł. m. Lwowie poleca bezzwłocznie uruchomienie i otwarcie do publicznego użytku wszystkich Muzeów, Zbiorów, Panoramy Racławickiej, Dioramy m. Lwowa i Biblioteki Publicznej m. Lwowa. O wykonaniu niniejszego zarządzenia należy zawiadomić Wydział VIII. Z. M. do dni trzech.

Naczelnik Wydziału
[Підпис] /Mgr Mazar Bolesław/
[Печатка овальної форми з гербом м. Львова]
Zarząd Miejski w król. stoł. m. Lwowie 33

НЗіО. ВР, № 16271/III, т. 2, арк. 725. Оригінал, рук., пол. мова.

№ 4

21 листопада 1939, [Львів]. Опис майна, вилученого при обшуку у помешканнях Оссолінських і Любомирських

Опись изымаемого при обыске

На основании ордера от 21/XI 39, УНКВД по Львовской области: мы сотрудники НКВД Черпаков, Шитиков, Пимонов, Бардина в присутствии Директора музея им. «Любомирских» – Гембарович Мечислава Теофиловича технического помощника Бобовского Станислав Яновича, Технического работника музея – Городецкого Стефана Яновича

составили опись на изъятые у б[ы]вших графов, бежавших не известно куда – Голуховского, Любомирского по адресу Усулинских № 2

у б[ы]вшего гр. Любомирского.

1	Тареллей белого цвета – – – – –	7 шт.
2	— // — — // — – – – – –	14 шт.
3	Подносов белого цвета – – – – –	8 шт.

4	Стол[овых] Ножей — // — — — — — — — —	121 шт.
5	— // — Вилоч — // — — — — — — — —	100 шт.
6	— // — Ложеч — // — — — — — — — —	51 шт.
7	Парсигар желтого цвета — — — — — — — —	1 шт.
8	Карманных часов желтого цвета — — — — —	7 шт.
9	Колец — — — — — — // — — — — — — — —	15 шт.
10	Карманных часов белого цвета — — — — —	1 шт.
11	— — — — — — — — — — — — — — — — — —	
у б[ывшего] гр. Голуховского		
12	Кострюля белого цвета — — — — — — — — —	1 шт.
13	Миска — // — — // — — — — — — — — —	1 шт.
14	Подносов 4 малых и больших белого цвета — —	8 шт.
15	Вазок — белого цвета — — — — — — — — —	3 шт.
16	Тарелок белого цвета — — — — — — — — —	95 шт.
17	Подцвечников — белого цвета — — — — — — —	8 шт.
18	Звонок — // — — // — — — — — — — — —	1 шт.
19	Часы настольные белого цвета — — — — — — — — —	1 шт.
20	Подносов белого цвета — — — — — — — — —	19 шт.
21	Тарелок — // — — // — — — — — — — — —	6 шт.
22	Сахарниц белого цвета — — — — — — — — —	4 шт.
23	Паровики — // — — // — — — — — — — — —	2 шт.
24	Савков — // — — // — — — — — — — — —	2 шт.
25	Шкагулок — // — — // — — — — — — — — —	2 шт.
26	Шпилек крестовых белого цвета — — — — — — —	6 шт.
27	Пепельниц белого цвета — — — — — — — — —	2 шт.
28	Подставка с чашкой белого цвета — — — — —	1 шт.
29	Шкагулка белого цвета — — — — — — — — —	1 шт.
30	Щипцы для сахара белого цвета — — — — — — —	1 шт.
31	Чайников — — — — // — — // — — — — — — —	1 шт.
32	Тарелок — — — — // — — // — — — — — — —	5 шт.
33	Гарнитур для Морож[еного] 4 чашки 4 ложк[и] б[елого] ц[вета] — — — — — — — — — — — — —	1 шт.
34	Рюмок белого метала — — — — — — — — — —	18 шт.
35	Морожница б[елого] метала — — — — — — — — —	4 шт.
36	[Малых к....] б[елого] метала — — — — — — — — —	2 шт.
37	Стакан с блюдцем б[елого] метала — — — — — — —	2 шт.
38	Подцвечник желтого метала — — — — — — — — —	4 шт.
39	Черничный прибор желт[ого] метала — — — — — — — — —	1 шт.
40	Часы настольные желт[ого] метала — — — — — — — — —	4 шт.
41	Ложки чайные желт[ого] метала — — — — — — — — —	30 шт.
42	Ложки стол[овые] — // — — // — — — — — — —	55
43	Ваз желтого метала — — — — — — — — — —	3 шт.
44	Щипцы желт[ого] метала — — — — — — — — —	1 шт.
45	Чайное Ситко желт[ого] метала — — — — — — — — —	1 шт.

46	Вилоч желтого метала	- - - - -	49 шт.
47	Ножей желтого метала	- - - - -	47 шт.
48	Сах[арных] щипцов белого метала	- - - - -	3 шт.
49	Разливная ложка бел[ого] мет.	- - - - -	1 шт.
50	Ложки стол[овые] белого метала	- - - - -	113 шт.
51	— // — чайны[e] — // — — // —	- - - - -	67 шт.
52	Вилоч белого метала	- - - - -	154 шт.
53	Ножей — // — — // —	- - - - -	158 шт.

При обыске обнаружено в туалетной спрятан чемодан с ложками, вилками и вазами желтого цвета, которые проходят по описи.

Кроме того обнаружены охотничьи ружья и винтовки: 8 ружьев двухствольных различного калибра, 7 штук одноствольных и 1 м/к винтовка.

Обыск произвели сотрудники НКВД

[Підписи] Черпаков

Шитиков

Пимонов

Бардин,

присутствовали при обыске

Директор музея [підпис] /Гембарович/

технический помощник [підпис] /Батовский/

технический работник [підпис] /Городецкий/

21 ноября 1939 г. Копию акта получил [підпис] /Гембарович/.

Всі зазначені в цьому опису обиску речі жовтий білий колір.

Одержав крім викреслених речей

Младший Лейтенант (Черпаков)

Присутні були тов. Пустовойт Борейша Дружбацький

[Підписи] Пустовойт

Дружбацький

Борейша

НЗіО. ВР, № 17085/ІІ, арк. 89-94. Оригінал, рук., рос. мова.

№ 5

26 листопада 1939, Львів. Протокол № 2 засідання Комісії з охорони пам'яток культури при Тимчасовому управлінні у Львівській області

ПРОТОКОЛ Ч. 2.

з засідання Комісії по Охороні Пам'ятників Культури при Тимчасовому Управлінні по Львівській Області з дня 26. листопада 1939 р. год. 13. в Клубі Письменників м. Львова у Львові при вул. Коперника 42.

П р и я в н і : Голова Комісії Петро Панч

члени Комісії : Др. Іван Крип'якевич, Олександр Друз,
інспектори Комісії : В. Паньків, М. Драган, І. Карпинець.
Запрошені до співпраці в Комісії : Вайсброд, Іржа, Іван Ле,
Луфер.

Секретарював І. Карпинець.

С л у х а л и : пропозицію голови Петра Панча, щоби з огляду на брак плановості в дотеперішній праці, інспектори виробили план праці на майбутнє, зладили реєстр установ, які треба контролювати та реєстр бібліотек, які треба відпечатати. Видати документ Омелянові Прицакові*, що охороняє будинок при вул. Жовківській 36, зайнятий Комісією для стягнених бібліотечних і архівних фондів.

С л у х а л и : інформацію інсп. М. Драгана, що каталоги консерватора з польських часів Горнунга пропали; залишки цих каталогів здепоновано в музею Любомирських, а негативи в Промисловому музею. Дещо з тих актів буде міг Горнунг зреконструювати із пам'яті. Акти цього консерватора були в одній книзі і в одному примірнику і обіймали пам'ятники культури на території трьох воєвідств: львівського, станіславського і тернопільського.

С л у х а л и : пропозицію В. Панькова, обіцяти Горнунгові за зреконструювання хоча б частинного з пам'яті винагороду 100. – карб.

С л у х а л и : інформацію Голови Комісії Петра Панча для представників відділу мистецтва тов. Вайсброда і Іржі про роль Комісії, а саме, що вона має зберігти і захистити від пропажі і привезти до Львова пам'ятники культури і тому прохання Комісії до обох представників допомогти їй в праці. Для стягнення фондів Комісія зайняла монастир Василян у Львові при вул. Жовківській 36.

С л у х а л и : інформацію П. Панча, В. Панькова й Вайсброда про потрібні кошти на видатки Комісії.

С л у х а л и : інформацію Луфера про розгалуження музеїв на дві групи: 1) мистецькі, підпорядковані Управлінню в справах мистецтва, 2) наукові, підпорядковані Наркомосові. Комісія повинна зробити відповідний проєкт для уряду.

С л у х а л и : пропозицію П. Панча зробити на 28. XI. список музеїв, архівів і пам'яток культури й куди їх приділити. Зробить список нерозприділених фондів Пінінського, Бруніцького, Кагалу, Вірменські, наявність кадрів наукових, на яких можна покласти організацію музеїв, підрахувати приблизні кошти до кінця цього року й евентуально кошти до кінця 1940 р., а також список і опис будинків, що мають бути закріплені для музеїв, навіть такі, які зараз хтось замешкує, або зайняті якоюсь інституцією чи військом.

* Помиляково, має бути – Прицакові.

С х в а л и л и : написати до тов. Дудка з Тимчасового Управління прохання дати розпоряд управі будинку Тимчасового Управління відшукати акти консерваторського уряду, який був на П. поверсі; в цих актах були зазначені всі пам'ятки культури з трьох областей.

С х в а л и л и : написати до тов. Юшкевича письмо й просити Відділ Наросвіти виасигнувати 10. 000 крб. на видатки Комісії.

С х в а л и л и : написати до керівника Львівського Палацу Піонерів тов. Коваленка письмо такого змісту: Комісія по Охороні Пам'яток Культур при Тимчасовому Управлінні по Львівській Області доводить до Вашого відома, що в палаці Голуховських, зайнятому під палац Піонерів є музейні цінності (картини, бібліотеки, архів, медалі, порцеляна, меблі). Просимо вжити всіх заходів для їх збереження і допустити нашого інспектора від Музеїв Володимира Мих. Панькова до ознайомлення з тими цінностями.

Голова Комісії:
/Петро Панч/

Секретар:
[Підпис]
Карпинець Іван

ЛГМ. Архів, оп. 1, спр. 1, арк. 1-3. Копія, маш., укр. мова.

№ 6

30 листопада 1939, Львів. Протокол засідання Комісії з охорони пам'яток культури при Тимчасовому управлінні у Львівській області про визначення музеїв, бібліотек і архівів, які мають стати державними

П Р О Т О К О Л Ч. 3

з засідання Комісії по Охороні Пам'яток Культур при Тимчасовому Управлінні по Львівській Області з дня 30. листопада 1939 р. год. 5. м[ісцевого] ч[асу].

ПОВІСТКА ДЕННА:

1. Визначення музеїв, бібліотек і архівів, які мають стати державними.
2. Поточні справи.

Приявні: Голова Комісії Петро Панч.

Члени Комісії: Крип'якевич, Возняк, Друз, Ткаченко, Дудко.

Запрошені до співпраці в Комісії: Свенціцький, Дорошенко,

Пастернак, Борейша, Вайсброд.

Інспектори Комісії: Паньків, Карпинець, Драган.

Секретарював: Грабович.

Слухали: звідомлення голови Панча про потребу розділення музеїв на підпорядковані НКО і Управління Мистецтв, зложення бюджетів музеїв на рік 1940, підшукування приміщення для музеїв і вислання пропозиції до Раднаркому.

Слухали: пропозиції інсп. Панькова про створення у Львові 10 державних музеїв в місце дотепер існуючих 21.

Слухали: звідомлення Юрія Бореїші про перевантаження музеїв і бібліотеки Осолінських.

Слухали: інформації тов. Дутка про потребу приступлення негайне до реорганізації музеїв.

Ухвалили: із існуючих у Львові 21 музеїв зорганізувати 7 музеїв:

- 1) Етнографічний з приміщенням в будинку бувшої палати латинського єпископа і латинської духовної семінарії;
- 2) Доісторичний з прим[іщенням] в будинку бувшої палати латинського єпископа;
- 3) Природничий з прим[іщенням] в будинку в музею Дідушицьких;
- 4) Мистецького промислу з прим[іщенням] в музею ім. Ожеховича при вул. Осолінських і в музею Броніцьких при вул. Технічній;
- 5) Історичний з прим[іщенням] в музею історичному Яна III., в Музею Міста Львова і в будинку товариства «Просвіти»;
- 6) Музей Сходу з відділами а) єврейським, б) вірменським, в) Далекого Сходу з прим[іщенням] в палаті Бєсядецьких на площі Галицькій;
- 7) Галерія образотворчого мистецтва з двома відділами:
 - а) Мистецтва Земель Західної України;
 - б) Мистецтва західньо-європейського, з приміщенням в Національному музеї, промисловому і поштової касі ощадности при вул. 3-го Мая 9.

Шість перших музеїв мають підлягати НКО, семий Управлінню Мистецтва.

Слухали: реферату тов. Карпинця про бібліотечні і архівальні фонди у Львові. Дотепер існували у Львові слідуєчі наукові бібліотеки:

- 1) бібліотека Наукового Товариства ім. Шевченка;
- 2) Народного Дому;
- 3) Богословської Академії;
- 4) Студіону;
- 5) Міська;
- 6) Українського Робітничого Дому;
- 7) Т-ва «Просвіти»;
- 8) Інституту Ставропігії;
- 9) Літературно-наукового Касина;
- 10) Польської Комісії до дослідів над обороною східних земель;
- 11) Осолінеум;
- 12) Баворовських;
- 13) Потурицька (Дідушицьких);

- 14) Єврейської віроісповідної громади;
- 15) різних монастирів;
- 16) і інші дрібніші бібліотеки.

Ухвалили: на базі існуючих у Львові бібліотек Наукового Товариства ім. Шевченка, Осолінеум і бібліотеки Єврейської віроісповідної громади – створити єдину Наукову Державну Бібліотеку, яка має стати філіалом Бібліотеки Академії Наук в Києві. Державну Наукову Бібліотеку примістити: а) в дотеперішньому приміщенні бібліотеки Наукового Товариства ім. Шевченка при вул. Чарнецького 24 і 26, в будинку Народного Дому при вул. Курковій 14 (Україніка і Россіка); б) в дотеперішньому приміщенні бібліотеки Осолінеум (Польоніка); в) в Осолінеум або в палаті Бесядецьких на площі Галицькій (Юдаїка).

Ухвалили: створити на базі міських бібліотек і приватних, покинутих шляхто[ю] створити Загальну Обласну Бібліотеку, і зарекомендувати для неї приміщення в будинку при вул. Сокола 7, який давніше належав до польського Сокола.

Ухвалили: створити діточу бібліотеку з приміщенням в бібліотеці Баворовських, Міську бібліотеку і бібліотеки районів.

Слухали: реферату тов. Карпинця про існуючі у Львові фонди архівні.

- 1) У Львові був державний архів, що містився у двох будинках, 2 консисторські архіви, 2 архіви монастирів. Крім цього на провінції існували: 1) 2 консисторські архіви в Перемишлі, 1 в Станиславові;
- 2) архіви при монастирях;
- 3) при міських управліннях;
- 4) при панських садибах.

Ухвалили: на базі Державного Архіву і міського Львівського створити Державний Історичний Архів у Львові, до якого увійшли б архівні фонди капітул, консисторії, кагалів, монастирів і міст.

Архівні фонди з панських садиб, цебто приватні з огляду на їхній родовий або літературний характер передати до Наукової Державної бібліотеки і створити при ній архівний відділ, включаючи до нього Студію*. Приміщенням для Державного Архіву були б:

- 1) дотеперішній будинок Державного архіву на Підвалі;
- 2) будинок монастиря Домініканів;
- 3) - // - Бернардинів;
- 4) - // - Францішканів, куди вже міський архів перепроводжується.

Слухали: інформації тов. Дорошенка про замкнення і опечатання в перші дні по приході Червоної Армії рукописного відділу Наукового Товариства ім. Шевченка, Народного Дому, Національного музею і бібліотеки Василян.

* Мається на увазі Студіон.

Ухвалили: доручити членам Комісії тов. Дуткові і Крип'якевичеві ознайомитися з опечатаним матеріалом і коли виявиться, що опечатання було безпідставне зняти печатки, коли до цього не буде ніяких перешкод, з огляду на це, що матеріал цей потрібний є до наукової праці.

Ухвалили: за згодою тов. Ткаченка з відділу Наросвіти зняти печатки інвентарних книг і листувань Наукового Товариства ім. Шевченка. Матеріал цей опечатав тов. Ткаченко.

Ухвалили: вислати доповідну записку до Раднаркому, повідомляючи про ухвали Комісії. – В год. 21. 30 за міс[цевим] часом голова Комісії замкнув засідання.

ЛГМ. Архів, оп. 1, спр. 1, арк. 4-6. Копія, маш., укр. мова.

№ 7

1 грудня 1939, Львів. Доповідна записка Голові Тимчасового управління по Львівській області Миколі Мацкові та секретареві ЦК КП(б)У Микиті Хрущову в справі реорганізації львівських музеїв, бібліотек та архівів

Голові Тимчасового Управління по Львівській області
товаришу Мацкові
Секретареві ЦК КП(б)У
Тов. ХРУЩОВУ

В. III. Микито Сергієвич!
В. III. Миколо Григоровичу !

В місті Львові і по всій Львівській області є багато музеїв і окремих приватних збірок по мастках покинутих шляхтою. В одному лишень Львові маємо такі **музеї**:

1. Музей Етнографічний Наукового Т-ва ім. Шевченка.
2. Музей Доісторичний Наукового Т-ва ім. Шевченка.
3. Природничий Музей Наукового Т-ва ім. Шевченка.
4. Історично-Воєнний Музей при Науковім Т-ві ім. Шевченка.
5. Музей «Народного Дому».
6. Музей Інституту «Ставропігії».
7. Музей Оржеховича.
8. Єврейський Музей.
9. Вірменський Музей.
10. Історичний Музей м. Львова.
11. Народовий Музей ім. короля Яна III.
12. Музей Етнографічний Міський.

13. Музей Праісторичний.
14. Музей Природничий ім. Дідушицьких.
15. Музей Баворовських.
16. Національний Музей.
17. Музей Мистецького Промислу.
18. Музей Бруніцького.
19. Галерія Народова.
20. Музей Пінінських.
21. Музей Любомирських.

Крім цього є шість музеїв районних:

Самбір – Яворів – Перемишль – Стрий – Сокаль – Рава-Руська.

За малим винятком ці музеї є скорше магазинами до яких безсистемно настягано різних скарбів і тому вони дублюють один одного.

Комісія по охороні пам'яток культури при Тимчасовому Управлінні по Львівській Області вважає, що за доцільне буде на базі усіх цих музеїв створити у Львові тільки сім державних:

шість наукових підвладних НКО

і один мистецький підвладний Управлінню в справах мистецтв, а саме:

НКО

1. Е т н о г р а ф і ч н и й Музей

До цього музею увійшли б збірки етнографічні з музеїв: Музей НТШ – Національний – Міський – Дідушицьких – Мистецького Промислу. Музей цей пропонується примістити в будинку бувшої палати латинського єпископа і латинської духовної семінарії, які зараз зайняті Червоноармійцями.

НКО

II. Д о і с т о р и ч н и й Музей

До цього музею увійшли б доісторичні збірки з музеїв: Музей Наукового Т-ва ім. Шевченка – Національний – Богословської Академії – Ставропігії – Народного Дому – Дідушицьких – Любомирських (Оссолінеум). Музей цей пропонується примістити разом з музеєм етнографічним то є в палаті латинського єпископа.

НКО

III. П р и р о д н и ч и й Музей

До цього музею увійшли б природничі збірки Дідушицьких і Наукового Т-ва ім. Шевченка. Приміщення музею Дідушицьких.

НКО

IV. М и с т е ц ь к о г о П р о м и с л у Музей

До цього музею увійшли б збірки з музеїв Промислового, Бруніцького і ін. Приміщення в музею Ожеховича при вул. Оссолінських і в музею Бруніцьких при вул. Технічкій. Будинок при вул. Технічкій був до війни міським музеєм, тепер хвилево зайнятий Червоноармійцями.

НКО

V. І с т о р и ч н и й Музей

До цього музею увійшли б збірки музеїв: Короля Яна III – м. Львова – Національний – Ставропігій – Любомирських – Народного Дому. При

музею відділи нумізматики і медалів. Приміщення в Музею Історичному Яна III, Музею м. Львова і будинок Т-ва «Просвіта». Всі три кам'яниці знаходяться в Ринку і сусідують зі собою.

НКО

VI. Музей С х о д у з відділами:

Єврейський

Вірменський

Далекий Схід

Приміщення в палаті Безядецьких на площі Галицькій.

Управління в
справах мистецтв

VII. Галерія образотворчого мистецтва

До цього музею увійшли б два відділи:

Мистецтво Західної України

Мистецтво західно-європейське

Зі збірок музеїв: Національного – Богосл[овської]

Академії – Ставропігії – Народного Дому – Ожеховича – Любомирських.
Приміщення в будинках: Національного музею, Промислового і Почтової
Каси Ощадности при вул. 3 Мая.

Приміщень, які б відповідали вимогам музеїв у Львові немає, особливо для картинної галерії. А тому необхідно вставити в план майбутньої розбудови Львова також приміщення і для картинної галерії.

Так само стоїть справа і з **бібліотеками**. У Львові загальної освітньої бібліотеки не було, цю роль виконували крамниці, але було багато наукових збірок, розкиданих по різних музеях а саме: Бібліотека Наукового Т-ва ім. Шевченка – Народного Дому – Богословської Академії – різних монастирів – Студіону – Міська – Українського Робітничого Дому – Т-ва «Просвіта» – Ставропігії – Літературно-Наукового Касина – Польської Комісії до дослідів над обороною Східних Земель – Оссолінеум – Баворовських – Потурицька (Дідушицьких) – Єврейської Віроісповідної Громади і інші дрібніші бібліотеки.

Комісія по охороні пам'ятників культури вважає за доцільне на базі бібліотек

1. Наукового Т-ва ім. Шевченка

2. Оссолінеум

3. Бібліотеки Єврейської Віроісповідної Громади у Львові створити об'єднану Наукову Державну Бібліотеку як філіяльну бібліотеку Академії Наук в Києві з трьома відділами:

1. Україніка і Россіка

2. Польоніка

3. Гебраїка.

Приміщення для Українки і Росії пропонується в дотеперішньому приміщенні бібліотеки Наукового Т-ва ім. Шевченка при вул. Чарнецького і в будинку Народного Дому при вул. Курковій ч. 14.

Приміщення для Польоніки пропонується в дотеперішньому приміщенні бібліотеки Оссолінеум.

Приміщення для Юдаїки в Оссолінеум (або в палаті Бєсядецьких при Галицькій площі).

За браком відповідного приміщення Державну Бібліотеку доводиться розмішувати в трьох будинках. Це до деякої міри буде гальмувати роботу і особливо Управління такою відповідальною інституцією, тому потрібно в плані розбудови Львова передбачити асигнування на будівництво великої наукової бібліотеки.

Окрім цього Комісія ухвалила утворити Обласну Бібліотеку освітнього характеру для дорослих на базі бібліотечних фондів приватних покинутих шляхтою і на базі міських бібліотек.

Комісія ухвалила створити Обласну Діточу Бібліотеку з приміщенням в колишній бібліотеці Баворовських.

Врешті створити Міську Бібліотеку і ряд бібліотек районних.

Нарешті щодо історичних **архівів**. Вони таксамо були розкидані по різних музеях і особливо по монастирах.

Був архів 1. Державний, приміщений в двох будинках то є на вул. Підвалю (в старому арсеналі) і в частині монастира Бєрнардинів.

2. Міський Архів приміщений в Ратуші

3. Три архіви консисторські і капітульні у Львові і два в Перемишлі.

4. Архіви монастирські

5. Архіви при деяких панських садибах

6. Архіви міські деяких міст.

Пропонується залишити бувший Польський Державний Архів базою Державного Архіву і долучити до нього всі архіви з міст, консисторіяльні, капітульні, кагальні.

Архіви з панських садиб і монастирів повинні зайти до Наукової Державної бібліотеки з огляду на свій спеціальний характер. За Державним Архівом залишаються його дотеперішні приміщення, поширені будинками монастирів Домініканів і Бєрнардинів. Будинки бібліотеки й архіву Студіону при вул. П. Скарги передати до архівного відділу Українки Державної бібліотеки.

Реорганізацію музеїв потрібно почати зараз, провадити під керівництвом авторитетної інституції і сумлінних спеціалістів. У Львові є досить поважних і авторитетних науковців, які можуть забезпечити керівництво музеями, бібліотеками і архівами і їх реорганізацією.

Реорганізація музеїв, бібліотек і архівів потребуватиме не менше року. На це потрібно буде зважити при наданні коштів відповідним облас-

ним організаціям. Ті музейні цінності які маємо у Львові і по всій Західній Україні становлять незчисленні скарби які збагатять і столичні музеї.

Голова Комісії	/Петро ПАНЧ/
Члени Комісії	/Володимир Дорощенко/
	/Михайло Возняк/
	/Юхим Дудко/
	/Друз/
	/Анатоль Задорожний/
	/Іван Крип'якевич/
	/Ярослав Пастернак/
	/Іларіон Свенціцький/
	[Підпис] /В. Ткаченко/

ЛГМ. Архів, оп. 1, спр. 1, арк. 8-9 зв. Копія, маш., укр. мова.

№ 8

3 грудня 1939, Київ. Обіжник Архівного управління НКВС УРСР керівникам обласних архівних відділів НКВС про взяття на облік архівних матеріалів музеїв, бібліотек, архівів та інших установ

Н[оме]р вх[ідний] 3 10. XII. 1939 р.
[Штамп] УССР
Народный Комиссариат Внутренних Дел
Архивное Управление
Отдел *Відд[іл]. Іст[оричний]*
3/XII. 1939 г. № С-8
г. Киев, [ул.] Короленко, 22-а тел. 3-29-34

ВСЕМ НАЧАЛЬНИКАМ ОБЛ[АСТНЫХ] АРХИВНЫХ ОТДЕЛОВ УНКВД
Согласно циркуляра ГАУ НКВД СССР за № ОД/1323 от 20/XI-[19]39 г. в целях единого централизованного учета архивных материалов, хранящихся в Гос[ударственных] архивах, музеях, библиотеках, институтах и др. научно-исследовательских учреждениях Союза ССР, предлагаем Вам не позже 15/XII-[19]39 г. взять на учет архивные материалы музеев, библиотек и др. научно-исследовательских учреждений, находящихся на территории В[ашей] области по прилагаемой при этом форме и в дальнейшем обеспечить контроль и сохранность учтенных арх[ивных] материалов, требуя в соответствующих случаях передачи этих материалов в гос[ударственные] архивы.

ОСНОВАНИЕ: Закон о ЕГАФе УССР см[отрите] сборник узаконений 1930 г. № 10 § 6-й закона.

И.О. Нач. Архивного
Управления НКВД УССР
Зав[едующий] отделом
ведомственных архивов

[Підпис] /ГУДЗЕНКО/

[Підпис] /КРЕТОВ/

ДАЛО, ф. Р-230, оп. 1, спр. 5, арк. 1-2. Оригінал, маш., рук., рос. мова.

№ 9

9 грудня 1939, Київ. Витяг з протоколу засідання Президії АН УРСР про підпорядкування Наукового товариства ім. Шевченка у Львові Академії Наук УРСР

[...] 1. Слухали: Інформацію голови бригади акад. Палладіна О. В. про наслідки відрядження на Західну Україну. (Допов[ідав] віце-президент акад. Палладін О. В.)

Ухвалили: Вважати перехід наукового товариства ім. Шевченка во Львові в існуючому стані до Академії наук УРСР недоцільним.

2. Для забезпечення робіт в галузі гуманітарних наук, приймаючи до уваги значну кількість видатних фахівців, що знаходяться зараз у Львові та працюють переважно на базі наукового товариства ім. Шевченка та інших наукових організацій, організувати во Львові сектори таких інститутів: Відділу суспільних наук АН УРСР: Інституту історії України, Інституту української літератури ім. Шевченка, Інституту мовознавства та Ін-ту українського фольклору, Ін-ту археології і Ін-ту економіки.

3. Зважаючи на велику кількість секторів інститутів Академії наук, що мають бути організовані, з метою об'єднання роботи та зміцнення зв'язку їх з Академією наук, для забезпечення керування цією роботою з боку президії та відділу суспільних наук, вважати за потрібне, щоб у Львові постійно працював II-й заступник голови Відділу суспільних наук, з відповідним апаратом при цьому, для чого утворити посаду II заступника голови Відділу суспільних наук. Доручити Відділу суспільних наук, разом з Фінсектором АН УРСР, терміново скласти кошторис і штати вищезгаданих секторів інститутів Академії наук у Львові.

4. Вважати за потрібне для забезпечення дальшої планомірної роботи музеїв в галузі археології і етнографії і в галузі наук природничих, на базі музеїв Наукового товариства Шевченка та музею Дзедушицьких утворити музеї Академії наук, як базу для роботи академічних інститутів.

Доручити Відділу біологічних наук скласти план роботи, штати і бюджет цих музеїв.

5. На базі бібліотеки Наукового т-ва Ім. Шевченка, бібліотеки наукового дому і бібліотеки Оссолінеума вважати за потрібне організувати філіал бібліотеки Академії наук УРСР у Львові.

6. На базі друкарні Наукового товариства ім. Шевченка і друкарні Оссолінеума організувати поліграфічну базу Академії наук УРСР у Львові.

7. Доручити Відділу біологічних наук виявити і вивчити об'єкти в Західній Україні, які було б доцільно перетворити в заповідники Академії наук УРСР, і подати свої пропозиції на розгляд та затвердження президії; для проведення цієї роботи доручити Відділу біологічних наук утворити відповідну бригаду та відрядити її до Львова.

8. Доручити Інституту мікробіології АН УРСР ознайомитись з роботою інституту, керованого проф. Вейгль у Львові і подати свої міркування в справі організації на базі цього інституту Сектору протозоїдів Інституту мікробіології АН УРСР.

9. Включити до складу Академії наук УРСР астрономічну обсерваторію, що знаходиться на Карпатах, на горі «Піп Іван».

10. Вважати передачу Львівського національного музею до Академії наук УРСР недоцільним, оскільки на думку президії цей музей повинен перейти у відання Управління в справах мистецтв при РНК УРСР.

11. Вважати, що бригада Академії наук, що її було відряджено до Львова з метою вивчення наукової роботи наукових організацій м. Львова, в складі: акад. Палладіна, акад. Калиновича, тов. Белоусова, тов. Ємчук, тов. Бойко, т. Богаєвського, т. Городкова, т. Ткачука, т. Шабеки, т. Стебуна і т. Копиці — успішно виконала покладене на неї завдання.

12. З метою налагодження зв'язків в науковій діяльності Академії наук з науковцями Західної України, вважати за конче потрібне відрядити в найближчий час бригади наукових співробітників інститутів Академії наук УРСР до Львова та інших центральних областей Західної України для зачитання низки наукових доповідей та ознайомлення з науковою роботою місцевих наукових робітників.

[...]

4. Слухали: Про введення до штатів Академії наук УРСР академіків Студинського К. Й., Щурата В. Г., Колесси Ф. М. і Возняка М. С.

(Допов[ідав] віце-президент акад. Палладін).

Ухвалили: Згідно з постановою Загальних Зборів АН УРСР від 3. XII ц. р. про поновлення в званні дійсних членів АН УРСР Студинського К. Й., Щурата В. Г., Возняка М. С. і Колесси Ф. М. внести цих академіків до штатів Академії наук УРСР з 1. XII ц. р.; просити Раду народних комісарів УРСР відповідно збільшити кількість дійсних членів АН УРСР.

Президент Академії наук УРСР академік [Богомолець]
Секретар президії АН УРСР [Фраймович]

№ 10

16 грудня 1939, Краків. Розпорядження генерал-губернатора Ганса Франка про встановлення опіки над пам'ятками культури й культурними цінностями в Генеральному Губернаторстві

Verordnung

über die Beschlagnahme von Kunstgegenständen im Generalgouvernement.

Von 16. Dezember 1939.

Auf Grund des § 5 Abs. 1 des Erlasses des Führers und Reichskanzlers über die Verwaltung der besetzten polnischen Gebiete vom 12. Oktober 1939 (Reichsgesetzbl. I S. 20077) verordne ich:

§ 1.

Der gesammte öffentliche Kunstbesitz im Generalgouvernement wird zur Erfüllung gemeinnütziger öffentlicher Aufgaben beschlagnahmet, soweit er nicht schon durch die Verordnung über die Beschlagnahme des Vermögens des früheren polnischen Staates innerhalb des Generalgouvernements von 15. November 1939 (Verordnungsblatt G. G. P. S. 37) erfasst ist.

§ 2.

Als öffentlicher Kunstbesitz gelten, abgesehen von den Kunstsammlungen und Kunstgegenständen, die Eigentum des ehemaligen polnischen Staates gewesen sind, 1. die privaten Kunstsammlungen, die durch den von mir eingesetzten Sonderbeauftragten für die Erfassung und Sicherung der Kunst- und Kulturschätze unter Denkmalschutz gestellt werden, 2. der gesamte kirchliche Kunstbesitz, mit Ausnahme der für die täglichen liturgischen Handlungen erforderlichen Gegenstände.

§ 3.

Zum Zwecke der Feststellung, ob öffentlicher Kunstbesitz im Sinne dieser Verordnung gegeben ist, ist jeder private und kirchliche Kunstbesitz mit genauen Angabe über Art, Beschaffenheit und Stückzahl anzumelden.

Zur Anmeldung ist jeder verpflichtet, der solche Kunstgegenstände seit dem 15. März 1939 in Gewahrsam gehabt, in Gewahrsam hat, oder über sie Verfügungsberechtigt ist.

Jeder ist verpflichtet, auf Anfordern wahrheitsgemäss Auskunft zu erteilen und sachdienliche Angaben zu machen.

§ 4.

Der von mir eingesetzte Sonderbeauftragte für die Erfassung und Sicherung der Kunst- und Kulturschätze entscheidet im Zweifelsfalle, welche Kunstsammlungen und Kunstgegenstände im einzelnen nach den Bestimmungen des § 2. dieser Verordnung als öffentlicher Kunstbesitz anzusehen sind. Er trifft auch die Entscheidung über etwa erforderliche Ausnahmen.

§ 5.

- (1) Mit Gefängnis wird bestraft:

1. Wer es unternimmt, Kunstgegenstände zu verheimlichen, zu veräußern oder aus dem Generalgouvernement zu verbringen.
 2. Wer eine ihm nach dieser Verordnung obliegende Auskunft verweigert oder unvollständig erteilt.
- (2) Zur Aburteilung ist das Sondergericht zuständig.

§ 6.

Die zur Durchführung dieser Verordnung erforderlichen Vorschriften erläßt der Sonderbeauftragte für die Erfassung und Sicherung der Kunst- und Kulturschätze.

§ 7.

Diese Verordnung tritt sofort in Kraft.

Krakau, den 16. Dezember 1939.

[Підпис] Frank

НЗіО. ВР, № 17088/II, т. 1, арк. 45. Копія, маш., нім. мова.

№ 11

28 грудня 1939, Львів. Акт про повернення до Музею ім. Любомирських частини історичних цінностей, конфіскованих співробітниками НКВС 21 листопада 1939 р.

Акт

гор. Львов. 28 декабря 1939 г. Мы сотрудник Управ[ления] НКВД по Львов. обл. Черпаков, директор музея Осолинеу[м] Борийша* сего числа составили настоящий акт в нижеследующем.

На основании ордера от 21/XI-39 г. были изъяты ценности графа Глуховского** и князя Любомирского скрытые в музее Осолинеу***. Часть изъятых ценностей представляет историческую ценность. На основании просьбы директора музея Борийша и устного распоряжения Пом[ощника] Нач[альника] Управления НКВД польского Комиссара Серебрянского выданы директору музея Борийша следующие ценности, которые проходят по описи от 21/XI-39 г.

1. Карманных часов желтого цвета 5 штук за №№ 1173. 4390, часы 1683 года, часы с монограммой ИМЛ и часы белого цвета с борок.
3. Колец желтого цвета – в количестве 9 штук – переданные часы и кольца подлежат выключению из описи изъятых ценностей от 21/XI-39 г.

* Має бути Борейша.

** Має бути Годуховського.

*** Має бути Оссолінеум.

В чем и составили настоящий акт.

Часы и кольца – выдал.

Сотрудник НКВД по Львов[ской] обл[асти]

[Підпис] /Черпаков/.

Часы и кольца принял –

Директор музея Осолинеу[м]

/Борийша/ Ю. Борейша [Підпис]

Копия получил [Підпис Ю. Борейші]

Предметы вчислені в протоколі НКВД я приняв до інвентаризації музею²

Mieczysław Gębarowicz

НЗіО. ВР, № 17085/ІІ, арк. 87-88. Оригінал., рук., рос., укр., пол. мови.

№ 12

[Початок 1940], Львів. Список книг, альбомів світлин та інших предметів колишньої Поторицької бібліотеки Дідушицьких, переданих до Музею ім. Любомирських

З бувшої бібліотеки Потужицької одержав тутешній Музей слідуючі книжки, альбоми, фотографії і т[аке] и[нше]:

1)	Album de Vilna	–	9 томів
2)	Album Giwarskiego		1 том
3)	Wizerunki pol. Fajansa		1 «
4)	Wizerunki narodowe polskie I i III		2 «
5)	Wizerunki « Greka		1 «
6)	Album Szczawnickie		1 «
7)	Groby i pomniki królów		1 «
8)	Wojsko polskie w 1831		1 «
9)	Widoki Krakowa		1 «
10)	Образи та життєписи королів та визначних особистостей польських		1 «
11)	Album Polonais		1 «
12)	Szkice i rysunki zesz. 1		1 «
13)	Album Kijowa z[esz]. I i II		2 «
14)	Album J. I. Kraszewskiego		1 «
15)	Album rytownika polskiego		1 «
16)	Poszyt dodatkowy do Albumu Kielisińskiego		1 «
17)	Nowa Alexandria		1 «
18)	A. Dürers Wandgemälde		1 том

² Дописано на звороті аркуша рукою М. Гембаровича.

19	Syberia	1	«
20	Metamorphoses du jour	1	«
21	Album malarzy polsk. Monachium	1	«
22	Truskawiec	1	«
23	Pomniki dawnej Małopolski	1	«
24	Zbiór okolic Galicji	1	«
25	Album pomników Ukrainy z. I	1	«
26	Staroż. gmachy Krakowa	1	«
27	Venedig	1	«
28	Panorama du Phin	1	«
29	Widoki Warszawy	1	«
30	Album Suworowa	1	«
31	Album Lubelskie z. I – II	2	«
32	Album mężów polskich i obc.	1	«
33	Chefs-d'oeuvre de Ruysdal	1	«
34	Panoramen der Rheinlande	1	«
35	Wystawa staroż. w Krakowie 1858	1	«
36	Orbis pictus 1896	1	«
37	Album fotogr. wystawy zabytków 1858/9	1	«
38	Збірка фот[ографій] видів Києва	1	«
39	Gateschi, Restaurations de...Rome	1	«
40	Etnograficzna wystawa w Tarnopolu 1887	1	«
41	Album artystyczne 1886/7	2	«
42	Pidonia i legendy z. I i II	2	« зворот
43	Grottger, Im Thale Thränen	1	«
44	Gobeliny katedry krakowskiej	1	«
45	Stachowicz, Dekoracje sali Jagiellońskiej	1	«
46	Bassirilievi in Venezia	1	«
47	Album ozdób	1	«
48	Альбом видів Львова	1	«
49	Красічин (альбом фотогр.)	1	«
50	Królowie polscy (альбом фот[ографій])	1	«
51	Альбоми фот[ографій] осіб та діл містечтва	4	«
54			
55	Orientalische Teppiche з[ошит] I – II	6	«
56	Русскій народний орнамент	1	«
57	Initialalphabet z. I – VI	5	« + 1 дуб[лет].
58	Deutsche Renaissaince з I – VI	6	«
59	Album 1683 – 1883	1	«
90	Interieres	1	«
91	Sylwetki krakowskie	1	«
92	Вишивки всхідної Галичини	1	«
93	Ornamente der Gewebe	1	«
94	Gemälde Galerie з. V – IX	5	«
95	Galerie Werk, з.: IV, V, X i XIII	4	«
96	Der Holbein-Tisch	1	«

97	Album de Kiyow	1	«
98	Gailhaband, Architecture	1	«
99	Dahl, Holzbaukunst	1	«
100	Projekt budynku Muzeum Przemysł. we Lwowie	1	«
101	Bilderatlas	1	«
102	Vignola, Regola	1	«
103	Album Rysunkowe	1	«
104	Папка, в котрій міститься 200 фотографій і 7 інших репродукцій		
105	Папка менша, в котрій міститься 20 фотографій та репродукцій		
106	Гравюра Целіни Дзилинської		
107	Папка з акварелями представляючими рослини та цвіті		
108	3 медаліони гіпсові, з них оден збитий		
109	2 плити гравюрові (мідь)		
110	Альбом знімок: «Рим»		
111	« « «Везувій і Помпеї»		
112	« « «Неаполь»		
113	Каталог гравюр 2 томи		
114	Окрема збірка аквафорт Кієлісінського та видів Заріча		
115	Альбом відручно барвених знімок: «Наталін & Вілянів»		
116	11 знімок – репродукції різб		
117	16 знімок видів Люблина		
118	38 знімок в конверті		
119	16 різних знімок в папці бронзовій		
120	66 видів Львова, фот[ограф] Едер		
121	6 гравюр в синій папці		
122	Пляни ахітектонічні в темно-сірій папці		
123	Пляни архітектонічні в більшій сірій папці		

М. Гембарович

*НЗіО. ВР, № 17085/II, арк. 97-105. Оригінал, рук., укр, пол., нім., франц., латин. та ін. мови.***№ 13****2 січня 1940, Київ. Постанова № 39 Ради Народних Комісарів УРСР про організацію наукових установ в західних областях УРСР**

2 січня 1940

З метою створення відповідних умов для розвитку наукової роботи в західних областях Української РСР Рада Народних Комісарів УРСР постановляє:

Доручити Президії Академії наук УРСР:

1. Організувати в м. Львові відділи таких наукових установ АН УРСР:

а) Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка,

б) Інституту мовознавства,

- в) Інституту фольклору,
- г) Інституту історії України,
- д) Інституту археології,
- е) Інституту економіки.

2. Організувати в м. Львові філію Бібліотеки Академії наук УРСР, передавши їй бібліотеки: а) Наукового товариства ім. Т. Г. Шевченка; б) Наукового товариства «Осолоінеум» і в) Народного дому.

3. Організувати у м. Львові науковий природознавчий музей як базу для наукової роботи по вивченню флори, фауни і корисних копалин в західних областях УРСР. Передати АН УРСР Природничий музей Наукового товариства ім. Т. Г. Шевченка та Музей Дідушицьких.

4. Передати Академії наук УРСР для наукової роботи Карпатську астрономічну обсерваторію, що знаходиться в урочищі «Долина Зелена» Станіславської області.

5. Зобов'язати Львівський облвиконком забезпечити зазначені наукові установи АН УРСР відповідними приміщеннями.

Голова Ради Народних Комісарів УРСР Л. Корнієць
Керуючий справами РНК УРСР О. Шинкарьов

Оригіналові відповідає: [Підпис, протокольна печатка]

НАП НАНУ, ф. 251, оп. 1, спр. 79, арк. 1. Засвідчена копія, маш., укр. мова; Опубл.: Історія НАНУ. – С. 239.

№ 14

4 січня 1940, Київ. Постанова № 4 Ради Народних Комісарів УРСР про передачу Львівських друкарень Академії наук УРСР

ПОСТАНОВА № 4 РАДИ НАРОДНИХ КОМІСАРІВ УРСР

Про передачу Львівських друкарень Академії Наук УРСР

Рада Народних Комісарів УРСР постановляє:

Друкарню бувшого наукового товариства ім. Т. Г. ШЕВЧЕНКО та друкарню «Осолоінеума», що знаходяться в м. Львові, передати Академії Наук УРСР.

Заступник Голови
Ради Народних Комісарів УРСР В. СТАРЧЕНКО

Заст. Керуючого Справами
РНК УРСР Д. ПЛАТОВ

Оригіналові відповідає: [Підпис, протокольна печатка].

НАП НАНУ, ф. 251, оп. 1, спр. 79, арк. 2. Засвідчена копія, маш., укр. мова.

№ 15

7 січня 1940, Львів. Замітка в московській газеті «Правда» про знахідку у львівському Оссолінеумі рукопису «Пана Тадеуша» Адама Міцкевича й картини Рембрандта «Портрет невідомого»

ЦЕННЫЕ НАХОДКИ

ЛВОВ, 7 января. (Корр. «Правды»).

Во Львове имеется научное учреждение – «Оссолинеум», организованное графом Оссолинским в начале XIX века. Оно состоит из большой библиотеки, где хранятся книги и рукописи, из музея и картинной галереи.

Некоторые польские магнаты, убегая из Польши при приближении Красной Армии, избрали «Оссолинеум» местом для сокрытия своего ценного имущества.

При вскрытии одного из ящиков, оставленных каким-то бежавшим графом, специальная комиссия вчера обнаружила оригинал рукописи Адама Мицкевича «Пан Тадеуш». Подлинность рукописи не вызывает никаких сомнений. При рукописи оказалось письмо сына Мицкевича, в котором говорится, что он в 1871 году продал эту рукопись графу Станиславу Тарновскому.

В том же ящике обнаружен оригинал картины Рембрандта «Портрет незнакомца», с паспортом, доказывающим подлинность оригинала.

Опубл.: Правда. – 1940. – 8 янв. (№ 8).

№ 16

14 січня 1940, Львів. Протокол надзвичайних зборів Наукового товариства ім. Шевченка у Львові про «саморозпуск» і передачу майна НТШ Академії наук УРСР

Загальні збори — надзвичайні Наукового товариства ім. Шевченка у Львові дня 14 січня 1940 р. в залі Культурно-історичного музею НТШ

Порядок денний:

1. Справа розв'язання Товариства;
2. Передача майна Товариства Академії наук УРСР;
3. Справа Ліквідаційної комісії.

Поч[аток] год. 20

Приявних 43 членів: В. Щурат; Ю. Гірняк; [О.]Дучимінська; В. Левицький; д-р Іван Копач; Юрій Полянський; Д. Коренець; К. Студинський; В. Гарасимчук; М. Семчишин; Омелян Сасевич; д-р Богдан Барвінський; д-р Володимир Кучер; Осип Роздольський; д-р Йосип Пеленський; М. Тершаковець; С. Гевак; Амврозій Андрохівич; Вол. Дорошенко; Роман Гарасимчук; В. Рижевський; Микола Капуста; Омелян Терлецький; Іван Грабар; д-р Р. Цегельський; д-р І. Крип'якевич; В. Сімович; В[...]; Ан. Добрянський; Іван

Боднар; Юліян Дроздовський; Марія Фуртак-Деркачева; д-р Кость Кисілевський; Йосип Шемлей; Філарет Колесса; д-р О. Тисовський; С. Пастернак; І. Ковалик; д-р Станіслав Старосольський; д-р Д. Лукіянович; В. Лев; д-р Роман Зубик; м-р Яр. Чума.

Збори відкрив заступник голови проф. Іван Боднар, вказавши на завдання, яке вони мають виконати; а саме — мають рішити у зв'язку з новими подіями, що має з Товариством статися. Присвятив теж згадку покійним дійсним і звичайним членам товариства, що померли у звітному часі, а саме др. Ярослав Гординський, Ольгерд Бочковський, акад. Граве, проф. Ол. Лотоцький; із звичайних [членів] — др. Лициняк і директор М. Грицак. Пам'ять усіх вшанували прихильні повстанням з місць. Опісля на пропозицію проф. Боднара вибрали провідником зборів акад. др. Кирила Студинського, який покликав на секретаря зборів др. Романа Гарасимчука.

Першу справу за ухвалою Виділу, реферував проф. Василь Сімович. Він підніс значення й завдання товариства, його працю останніми роками й ті важкі умови, з якими Товариство боролось не маючи матеріальної допомоги. Тим-то Виділ зараз-таки після зміни обставин, коли Радянський Союз визволив кол[ишню] Західну Україну з-під панування Польщі, звернувся до Академії наук в Києві, щоб вона заопікувалася Товариством і зустрівся з прихильністю Академії. Треба було тільки винайти форму для переходу НТШ під опіку Академії. Для тієї справи Академія делегувала в листопаді 1939 р. двох своїх співробітників, Д. Д. Копицю та І. І. Стебуна, які на місці зазнайомилися із справами Товариства, його організацією, дотеперішньою науковою працею і планом майбутньої праці, складом наукових працівників і т. д. Опісля Товариство провідали — віце-президент Академії акад. Палладін, голова відділу суспільн[их] наук акад. М. Калинович, керівник відділу історії Белоусов і цілий ряд інших наукових працівників Академії. Акад. О. Палладін і М. Калинович відбули з проводом Товариства та представниками секцій і установ ряд конференцій, у висліді яких виявилось, що НТШ, як Товариство, можна б зберегти в цілості, але праці в ньому не буде, бо радянська влада таких товариств не визнає й не дає їм допомоги та що з Товариства не можна утворити філії Академії, бо на це не дозволяє статут Академії (в тій самій державі філій не буває). Залишилося утворити філії Київських інститутів і то таких, де для наукової праці є підстави (для математиків, фізиків, природознавців такої бази немає, дарма, що геологічні збірки поважні і цінні) і в тому дусі представники рішилися вести переговори в Києві. В грудні йшли в цім напрямі наради в Академії, так що в половині грудня делегат Академії І. І. Стебун подав Товариству рішення Академії наук щодо Товариства, а саме, щоб:

1. Товариство зліквідувалося;
2. Ухвалило передати майно на власність Академії наук.
3. З секцій та комісій Наук. тов[ариства] ім Шевченка мають повстати філії таких інститутів Академії наук: 1) мови, 2) літератури, 3) економіки,

4) фольклору, 5) археології та 6) історії. З кінцем грудня навідалися до Києва наші члени Академії і повноважений Товариства акад. др. Кирило Студинський, який привіз такі рішення Академії: після ліквідації Наукового тов[ариства] ім. Шевченка всі наукові відділи (крім музеїв) і промислові підприємства (друкарня, переплетня, книгарня) і нерухоме майно (доми, поле) залишаються при Академії наук у Києві, а музеї як наукові лабораторії при інститутах переходять під опіку Нар. Комісаріату Освіти УРСР. Так стоїть справа, сьогоднішні Збори повинні відповідними ухвалами її завершити.

Дир. Капуста подав перегляд білянсу Товариства. На основі перевірки книг і діловодства білянс Товариства з кінцем 1939 р. виносив около 660 000 карб., майно 540 000 карб.; рухомости мають вартість 634 000 карб.;

чужі кредити, довги мають зрівноваження в банках. Найбільший вплив був у біжучому році, бо на загальну суму 63 000 карб. одержало Товариство 45 000 карб. від Обласного Фін. Комітету, підмога, якої Тов[ариство] досі не мало. Референт висловився за передачею майна Товариства Академії наук УРСР.

Заслухавши інформаційну доповідь академіка К. О. Студинського та обговоривши звітну доповідь відповідального секретаря Товариства тов. Сімовича Загальні збори Наукового товариства ім. Т. Г. Шевченка ухвалюють:

1. Вважаючи на те, що Наукове товариство ім. Шевченка відіграло свою роль в історії визвольного руху українського народу проти економічного, політичного й культурного гніту панської Польщі, а в зв'язку з залученням українського народу в Союзі Радянських Соціалістичних Республік для західних областей УРСР створені винятково сприятливі умови для всебічного розвитку й розквіту радянської науки і культури — Наукове товариство ім. Шевченка ліквідувати.

2. Передати все майно та допоміжні установи Наукового товариства ім. Шевченка у Львові, зокрема майно бібліотеки, музеїв Природознавчого, Культурно-історичного і Воєнних пам'яток, книгарню, друкарню, переплетню та нерухоме майно (два будинки на вулиці Чернецького, № 24, 26, два будинки по вул. Супінського, № 21, 23 та господарство в Белелуї (Снятинського повіту), а також майно всіх інших товариств і установ, яке за їх статутами та на іншій підставі припало Науковому товариству ім. Шевченка у Львові.

3. Доручити виконання цієї постанови члену Товариства академіку Студинському та під його керівництвом і спільно з ним управлінню товариства.

У кінцевій промові акад. др. Кирило Студинський зазначив, що останні збори Наукового товариства ім. Шевченка зрозуміли вагу хвилини, бо винесли таке, а не інше рішення. Він вказав на великий рівень науки в СРСР і в УРСР, на незвичайну дбайливість влади Союзу для науки й наукових інституцій, то видно хоч би з бюджету Академії наук (32 мільйони карб.

річно!), зазначив, що сподівається світлої майбутності для колишнього Наукового товариства ім. Шевченка і, зокрема, безпеки всіх його відділів (бібліотеки, музеїв, книгарні, друкарні, переплетні) і теперішніх і колишніх його співробітників, нарешті згадав про всіх голів Наукового тов[арист]ва ім. Шевченка, а саме: Кирило Сушкевич, Дем'ян Гладилович (двічі), Ізидор Громницький, Юліян Целевич — від 1873 до 1893 рр., від 1893 р., коли Товариство стало Науковим — Олександр Барвінський, проф. Михайло Грушевський, якого в часі світової війни заступав Степан Томашівський, як заступник голови, по війні — др. Василь Щурат, др. Кирило Студинський, др. Володимир Левицький й др. Іван Раковський. Всі вони серед тяжких умов працювали якнайкраще для науки, для Товариства з доброї волі, працювали, вкладаючи в цю працю весь свій хист, вміння і душу та за це їм належить від останніх зборів тепла згадка й належна подяка. Така сама подяка належить Радянській владі, що довгий час відносилася до Наукового товариства ім. Шевченка у Львові з великим довір'ям та йому помагала. Подякою за поважний настрій на зборах учасникам і [з] заповіддю якнайкращого розвитку українській науці в новій організаційній формі акад. Кирило Студинський у год. 21-шій 30 хвилин закрити збори.

К[ирило] Йосифович Студинський, провідник зборів
Роман Гарасимчук, секретар зборів

ЦДІА України у Львові, ф. 309, оп. 1, спр. 31, арк. 93-96. Оригінал, рук., укр. мова; Опубл.: Антонович О. – С. 432-434; Культурне життя. Т. 1. – С. 79-83.

№ 17

**16 січня 1940, Львів. Розписка про отримання директором
Оссолінеуму у Львові Мечиславом Гембаровичем двох рисунків
Тараса Шевченка з Музею ім. Любомирських**

L.p. 3895.

Poświadczenie odbioru

Potwierdzam niniejszym, że otrzymałem z Muzeum im. Lubomirskich
dwa rysunki Tarasa Szewczenki, a mianowicie:

nr. 4820, «Śmierć Bohdana Chmielnickiego»

« 4821, «Gody kozackie»

[Підпис М. Гембаровича]

[Штемпель]

DYREKTOR ZAKŁADU IM. OSSOLIŃSKICH WE LWOWIE

We Lwowie dnia 16 stycznia 1940 r.

НЗіО. ВР, № 17085/II, арк. 113. Оригінал, маш., пол. мова.

№ 18**30 січня 1940, Київ. Наказ по Академії наук УРСР про організацію роботи Львівської філії Бібліотеки АН УРСР**

Наказ
по Академії Наук УРСР від 30. I. 1940 р.

§1

Згідно з постановою Уряду про передачу бібліотек: колишн[іх] «Осолінеум», Наукового Товариства ім. Шевченка та бібліотеки Народного Дома Академії Наук на базі яких організовується єдина Філія бібліотеки, призначається тимчасово Виконуючий обов'язки директора Філії бібліотеки Зайкин.

§2

Т. Зайкину негайно приступити до прийому книжкового фонду та майна бібліотек, скласти акта та подати на затвердження.

§3

Після перегляду особового складу бібліотек колишн[іх] «Осолінеума», Наукового Товариства ім. Шевченка та бібліотеки Народного Дома подати списки осіб на затвердження керівних посад по філії бібліотеки АН. у Львові.

Вице Президент АН. УРСР
академик /Чернышев/

Згідно: [Підпис] Каганов

ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 2, арк. 16. Засвідчена копія, маш., укр. мова.

№ 19**1 лютого 1940, Львів. Звернення дирекції Львівської філії Бібліотеки АН УРСР до фінансового відділу міського управління з проханням передати Бібліотеці твори мистецтва**

Городське управління
Міський фінансовий
Відділ у Львові

В складах Міського фінансового Відділу при вул. Шимоновичів 8. знаходяться деякі предмети напр. образи, оправленні в рами шкіци та мініятури, гравіюри купферштихи (мідьорити), порцеляна, предмети мідяні і інші предмети мистецької і історичної вартости, котрі на підставі зезволення начальника Міського фінансового Відділу т. Кравченка делегати заведення Оссолінеум оглянули і осібно відділили від інших. Отсим прошу о переказанне згаданих предметів музейної вартости до збору нашого інституту, котрий становить один з відділів Академії наук в Києві.

У Львові 1.ІІ.1940.

НЗіО. ВР, № 17085/ІІ, арк. 109-111. Чернетка, рук., укр. мова.

№ 20

1 лютого 1940, Львів. Акт передачі приміщень, рукописів, книжок і музейних збірок Фундації ім. Баворовських до складу Львівської філії Бібліотеки АН УРСРАкт передачі Фундації ім. Баворовських

Комісія в складі тов. тов. Зайкина Я. Й., Кіршбравна Давида Шасевича, Оссовського Станіслава Володиславовича і Ассордобрай Ніни Наумовни, переняла на користь Львівської Філії Бібліотеки Академії Наук УРСР фундацію ім. Баворовських у Львові від директора Котулі, на доказ чого списано слідуєчий акт.

I. Розміщення будинку:

Фундація ім. Баворовських займає у Львові посілість при вул. Баворовського № 2 (давніша назва Уейського № 2). Ця посілість була записана за польського уряду під № Л. конскр. 19 2/4.

Комісія ствердила, що згадана посілість складається з площі (городу) в розмірі приблизно 3 ½ морга і двохповерхового будинку, в якому знаходяться такі приміщення:

I/ сутерина (подвал):	а) кімната сторожа
б) складова сторожа
в) місце на вугілля
г) магазин зі старими річами
II/ I поверх:	а) зал архіву рукописів (опечатаний доктором Зуб[и]ком
представ[ником] Держ[авної] Влади Архів[ної]
у Львові)
б) 3 зали архіву старих друків
в) 4 кімнати з кухнею і лазничкою, заняті
директором Котулею
г) 1 кімната курієра
III/ II поверх:	а) 2 зали призначені на читальню
б) 1 робіт[нича] кімната директора
в) 3 зали зі збірками, позначеними буквами Б.С.М.
г) 1 зал часописів (давний зал Р).
IV/ 2 сходові клітки.	

II. Книжки, рукописи, музейні збірки:A/ Інвентар

при передачі рукописів, книжок і музейних збірок фундації ім. Баворовських Комісії предложено такі інвент[арні] книжки:

1/ Рукописи: а) інвентар рукописів опрацьований том, не шнурований, не пагінований, але новий, що займає позиції від 1 до 1309.

б) Інвентар рукописів в аркушах, що займає позиції від 1310 до 1659 (№ 1348 перенесений до архівного відділу, а № 1551 перенесений до № 1601).

Згідно з заявою дир. Котулі, інвентар обняв усі рукописи крім одного (Спомини польського жовніра з часів останньої війни). Комісія не могла виконати оглядин через те, що зал архівний опечатаний.

2/ Інкунабули: а) Друкований каталог інкунабулів з 1932 року, що заступає інвентар і обіймає позиції 44/2 позиції 45 і 46 дописані пізніше).

3/ Книжки: а) Інвентар книжок опрацьований і шнурований, що обіймає позиції від 1 до 6000.

б) Інвентар книжок опрацьований і шнурований, що обіймає позиції від 6001 до 12000.

в) Інвентар книжок опрацьований і шнурований, що обіймає позиції від 12001 до 18000.

г) Інвентар книжок в аркушах, що обіймає позиції від 18001 до 18181 (13 позицій зарезервовано для нових часописів).

д) Інвентар книжок в аркушах, що обіймає позиції від 18201 до 19622 (378 позицій зарезервовано для нових набутоків).

е) Інвентар Бібліотеки Чарнецьких, що обіймає позиції від 20001 до 20538.

Згідно з заявою дир. Котулі Комісія ствердила біля 7000 книжок, що належать до Бібліотеки Чарнецьких, дотепер не вписаних в інвентар, хоч записаних до каталогів. Неточний інвентар, складений Бібліотекою Чарнецьких обіймає 6366 позицій. Крім того комісія ствердила біля 500 книжок недавно набутих, що їх ступнево обіймається інвентарем.

є) Аркушевий інвентар дублетів книжок, що обіймає 865 позицій (частинно випроданих).

ж) Аркушевий інвентар книжкових дублетів з 1928 р., що обіймає 2508 позицій (частинно випроданих).

В загалі Бібліотека Фондації Баворовських зберігає поверх 50000 томів.

4. Музейні збірки: а) Інвентар музейних збірок, опрацьований, повний, що обіймає 159 нумерованих листків:

Листок 1-8 – образи залу В – 79 позицій

[Листок] 9-14 – [образи залу] С – 55 [позицій]

[Листок] 15-19 – [образи залу] Р – 36 [позицій]

Листок 19-24 – образи в клітці сход[овій] 43 позицій

[Листок] 25-26 – в залі І – 12 поз.

[Листок] 27 – сіни – 1 [позиція]

[Листок] 27 – зал О – 1 [позиція]

[Листок] 27-28 – зал А – 4 [позиції]

[Листок] 29-30 – зал О – 5 [позицій] (дальший тяг)

[Листок] 31 – працівня – 2 [позиції]

[Листок] 32-40 – давнє мешкання куратора – 44 поз.

[Листок] 41-46 – давнє мешкання Уленицького 17 і 19 поз.

[Листок] 51-53 – мініатюри – 7 поз.

[Листок] 54 – дагеротипи – 3 [позиції]

[Листок] 59-64 – картини – 30 [позицій]

- [Листок] 65 – фотографії
[Листок] 71-74 – скульптура – 23 [позиції]
[Листок] 79-90 – музейна обстановка – 88 поз.
[Листок] 90а – обстановка закуплення – 14 поз.
[Листок] 91-96 – годинники, бронзи, металові вироби – 22 поз.
[Листок] 97-101 – зброя, збройні одяги, упряж – 32 поз.
[Листок] 103-105 – скло, фарфор – 12 поз.
[Листок] 107-108 – гафти, тканини – 6 [позицій]
[Листок] 109-110 – археологічні пам'ятки – 16 поз.
[Листок] 111-117 – ордери, відзнаки, пам'ятки – 40 поз.
[Листок] 118 – дороге каміння – 39 поз.
[Листок] 118 – гіпсові відливи – 66 [позицій]
[Листок] 119-121 – дрібні предмети – 23 [позиції]
[Листок] 125-129 плюс 134 стор[інки] – нумізматична збірка – 32 поз.
[Листок] 130 – нумізматична збірка – 17 поз.
[Листок] 131-133 – спис покрадених монет в 1918 р. (згідно з заявою дир. Котулі, відповідний акт знаходиться в архіві фундації).
[Листок] 138 – природнича збірка – 7 поз.
Згідно з заявою дир. Котулі в залі архівних рукописів знаходяться крім того:
а) Іконографічні набутки останнього часу
б) Зшиток ескізи Гротгера
в) Збірки картин Й. Панкевича (біля 80 штук)
г) Ритовини Норбліна (біля 5 штук)

5/. Пергамінові документи:

- а) Провізоричний інвентар пергамінових документів

Б/ Каталоги

Комісії предложено слідуючі каталоги:

- I/ Каталог загальний, основний, картковий, азбучний, за авторами або за предметними ознаками, що обіймає 4 шафки малі, кожна по 15 шуфляд
II/ 47 каталогів в осібних шафах за відділами
III/ Картковий каталог Бібліотеки Чарнецьких, що обіймає 6 коробок
IV/ Науковий каталог образів
V/ Картковий каталог картин в 32 коробках
VI/ Картковий каталог дублетів за азбукою

III. Ужиткова обстановка

З огляду на це, що показаний нам інвентар ужиткової обстановки виявився частинно перестарілий, Комісія склала власний список, при чому ствердила слідуюче:

I робітня:

- а) Американський стіл з кріслами
б) Стіл тов. Нагановського
в) Дубовий стіл

- г) Вісім крісел
- д) Дві стоячих лампи
- е) Чотироламповий жирандол
- є) Одна м'яка софка
- ж) Одна машина до писання «Контіненталь»
- з) Одна машина до лічби
- і) Дві підставки

II робітня:

- а) Один столик з м'яким кріслом
- б) Сім крісел
- в) Три білі шафки (дві подвійні, одна поодиночка)
- г) Три висячі лампи (одна горішня)
- д) Одна стояча лампа
- е) Одна вішалка
- є) Чотири каталогові шафи

III робітня керівника:

- а) Шафи на книжки ч. 37 і 38
- б) Дві драбинки
- в) Письменний стіл з м'яким кріслом
- г) Мала шафа (належить до шафи ч. 37)
- д) Вільхова шафка на ключі
- е) Стіл на часописи
- є) Два м'яких крісла
- ж) Одна вішалка
- з) Дві лампи на стіл
- і) Вішалка на рушники
- к) Мідниця
- л) Одна лампа двораменна
- м) Одна лампа в умивальні
- н) Один стінний годинник
- о) Один нумератор

IV Зал Б:

- а) Шафа на книжки ч. 32
- б) Східки
- в) Трьохраменна лампа

V Зал С:

- а) Шафи на книжки від № 33 до 36
- б) Дві білі шафки (подвійні й поодинокі)
- в) Східки
- г) Двораменна лампа

VI Зал М:

- а) Шафи на книжки № 10-20 плюс № 43
- б) Чотири підставки на річи
- в) Одна чотирьохраменна лампа

VII Зал Р:

- а) Шафи на книжки № 22 до 26, 28 до 31, 42, 46, 49, 50
- б) Дві шафки під вікнами
- в) Одна драбина
- г) Дві горішні двораменні лампи
- д) Одна шафка на «Times» (Таймс)
- е) Три нафтові лампи

VIII Роздягальня:

- а) Шафа № 39
- б) Вішалка
- в) Стояк на парасолі
- г) Стояча вішалка
- д) Висяча лампа
- е) Одна драбинка

IX Кімната курієра:

- а) Шафа на знаряддя до замітання
- б) Один стіл
- в) Одно крісло
- г) Одна висяча лампа

X Архів старих друків:

Перша кімната:

- а) Шафи на книжки № 1 до 6, 8, 27
- б) Темна шафа під вікнами
- в) Одна горішня лампа
- г) Одна лампа до перенесення
- д) Дві залізні шафи системи Ліпмана – двобічні

Друга кімната:

- а) Шафи № 7 і 9
- б) Одні східки
- в) Двораменна лампа
- г) Один електролюкс

Третя кімната:

- а) Три шафи системи Ліпмана
- б) Одна умивалька

- в) Одна висяча лампа
- г) Дві драбини

XI Головна сходова клітка:

- а) Одна лавка

XII Друга сходова клітка:

- а) Полиця № 45
- б) Висяча лампа
- в) Одна шафа на книжки № 40 і 41
- г) Одна шафа під вікном на дублети
- д) Одна драбина

IV Персонал:

Згідно з інформаціями поданими директором Котулею, до складу персоналу Фундації ім. Баворовських належали в день 1 лютого 1940 р. такі особи:

- а) дир. Котуля Рудольф Карлович др.
- б) др. Єнджейовська Анна Івановна – кустош Бібліотеки
- в) мгр. Бандура Володислав – старший бібліотечний помічник
- г) мгр. Журовська Софія Станиславівна – молодший бібліот[ечний] пом[ічник]
- д) мгр. Жданська Елеонора – молодший бібліотечний помічник
- е) Гошовський Йосиф Петрович – курієр
- є) Дронь Мартин – сторож будинку
- ж) Скажинський Іван – помічник курієра
- з) мгр. Губер Марія – безплатний практикант

V Загальні Висновки

Комісія стверджує, що книжки і музейні збірки знаходяться в зразковому порядку і зберігаються з великою дбайливістю. Бібліотека ім. Баворовських працює і є доступна для публіки від 14 до 16 і від 18 до 22 години.

[Підписи] Д. Ш. Кіршбраун

Dr. Kotula

Н. Н. Ассордобрай

St. Ossowski

Цим стверджую, що дня 1 лютого 1940 р. я передав фундацію ім. Баворовських Комісії, в склад котрої входять тов. тов. Я. И. Зайкін, Кіршбравн Д. Ш., Осовський С. В., Ассордобрай Н. Н. – згідно з повижчим актом передачі

Львів, 1 лютого 1940 р.

№ 21

1 лютого 1940, Львів. Акт передачі майна та експонатів музею Осолінеуму у Львові до системи АН УРСР

Акт

1940 р. 1-го лютого м. Львів. Ми нижче підписані тт. Терещенко А. П. та Бурвіков І. І. діючи на підставі наказу по Академії Наук УРСР від 31. І. ц. р. в присутності директора Культурно-історичного музею Осолінеум, гром[адянина] Гембаровича М. Т. цього числа прийняли майно та експонати музею Осолінеум до системи Академії Наук УРСР.

І. Загальна частина.

Музей складається з Культурно-історичного відділу, Відділу мистецтв та бібліотеки при музею. У всіх цих відділах музею нараховується 77934 експонатів та предметів в тому числі 58963 записано в 18 інвентарних книгах 1879 предметів записано в 7 каталогах, 9618 предметів оприбутковано в одній книзі надходжень, 3464 монети записано в власній інвентарній книзі Свіжавського /Точність запису та наявності не перевірено/, різних експонатів що надійшли підчас війни визначених протоколами прийому дарунків від приватних і інших осіб біля 4000 предметів, які знаходяться в магазинах і зараз інвентаризуються.

ІІ. Експозиція.

Заінвентаризовані експонати та предмети, що знаходяться в музеї поділяються на такі групи:

- 1/ Бібліотека: Підручна бібліотека музею нараховує 3732 примірники різних книг, які записані в одній інвентарній книзі під номерами від 1 – 3732.
- 2/ Гравюри: В кількості 28167 предметів записані в трьох томах інвентарних книг під номерами від 1 – 28167.
- 3/ Фотографії: В кількості 8791 примірників записані в двох томах інвентарних книг під номерами від 1 – 8791.
- 4/ Картини: В кількості 1308 штук записані в одній інвентарній книзі під номерами від 1 – 1308.
- 5/ Скульптури: В кількості 461 предмет, які записані в одній інвентарній книзі під номерами від 1 – 461.
- 6/ Історичні пам'ятки: /меблі, художні вироби, тканини, тощо/ в кількості 2594 предмети записані в одній інвентарній книзі під номерами від 1 – 2594.
- 7/ Монети та медалі різні: В кількості 13186 штук записані в 8 інвентарних книгах в тому числі монети польські різної чеканки 5559 штук записані в одній інвентарній книзі під номерами від 1 – 5559, банкноти польські 91 штука записані в цій же книзі під номерами від 1 – 91. М о н е т и римські в кількості 2689 штук записані в одній інвентарній книзі під №№ від 1 – 2689. М о н е т и угорські в кількості 227 штук

записані в одній інвентарній книзі під №№ від 1 – 227. Монети чеські в кількості 129 штук записані в одній інвентарній книзі під №№ від 1 – 129. Медаль польські в кількості 1460 штук записані в двох томах інвентарних книг під №№ від 1 – 1460. Медаль різних народів в кількості 3031 штука записані в двох інвентарних книгах в тому числі російські 420 штук, австрійські 432 штуки, французькі 1008 штук, італійські 614 штук, німецькі 319 штук, англійські 80 штук, датські та шведські 71 штука, еспанські та португальські 16 штук, бельгійські та голандські 28 штук, швейцарські 16 штук, країн Далекого Сходу 17 штук, американських 9 штук, румунських 1 штука.

8/ Зброя різних віків та систем в кількості 724 штуки записані в одній інвентарній книзі.

9/ Монети різні незінвентаризовані, але ще записані в семи каталогах в загальній кількості 1879 штук в тому числі: грецькі 379 штук, міст німецьких 174 штуки, князівств німецьких 302 шт., провінцій німецьких 345 штук, австрійські / від XIV–XVII вв./ 233 штуки, Австрія від XVII–XIX в. 118 штук., Франція 328 штук.

При перегляді інвентарних книг встановлено, що в інвентарних книгах, історичних пам'яток, картин, бібліотеки та гравюр є випадки незаповнення номерів що під цими номерами знаходиться, але ці речі записані в старому інвентарі, з якого переносяться поступово в новий інвентар, але не у всіх випадках під зайнятий номер дається пояснення, що на нього записано. Крім того є випадки закреслень записів зроблених в інвентарних книгах. Перелік номерів, пропусків та закреслень до акту додається /Додаток № 1/³.

В книзі прибутків зроблено записи надходження різних експонатів та предметів переданих музею різними особами та установами а також придбаних музеєм за власний кошт в кількості 11381, з яких 1763 предмети пернесено вже в інвентарні книги, а решта значиться в книзі надходжень /Додаток № 2, номери річей пернесених до інвентарних книг/⁴.

III.

Майно та інвентар.

Перевіркою та описом встановлено наявність такого майна та інвентаря в приміщеннях музею, що лічиться в прикладаемому до цього списку майна і інвентаря /Додаток № 3/⁵.

³ Додаток № 1 – «Список чисел що не мають описів речей записаних під цими числами та закреслених в інвентарних книгах» (арк. 141 справи) не подаємо.

⁴ Два додатки № 2 – «Список чисел що з книги прибутків пернесено до інвентаря» (арк. 143 справи) і «Вільні позиції в новім інвентарі образів» (арк. 145 справи) не подаємо.

⁵ Додаток № 3 – «Список Музею «Осолоінеум-а» за станом 1.ІІ.1940.» (арк. 147 справи) не подаємо.

Цього акта складено в 4 примірниках.

Підписи: Уповноважені Академією Наук УРСР.

[Підписи] /Терещенко/
/Бурвіков/

Директор Культ[урно-]істор[ичного] музею Закладу
Осолінеум

/Гембарович/

Експонати, майно та інвентар і всі інші речі передаваемі за цим актом Академії Наук УРСР прийняв на охорону під свою відповідальність директор музею.

Директор музею
[Підпис] /Гембарович/

НЗіО. ВР, № 17085/II, арк. 135-139. Оригінал, маш., укр. мова.

№ 22

7 лютого 1940, Львів. Акт передачі бібліотеки Народного Дому до складу Львівської філії Бібліотеки АН УРСР

АКТ

ПЕРЕДАЧІ БІБЛІОТЕКИ НАРОДНОГО ДОМУ

Комісія в складі тов. тов. т. в. о. директора львівської філії Бібліотеки А. Н. УРСР тов. Я. І. Зайкіна, заступника директора Володимира В. Дорошенка, наукового секретаря філії Владислава Т. Віслоцького, старшого бібліотекара Маріана Я. Якубца та бабліотекара Анни Кобринської передала для бібліотеки Академії Наук УРСР від директора Антона І. Генсьорського бібліотеку Народного Дому у Львові, на доказ чого списано отсей акт.

I. Книжки й рукописи

При передачі книжок і рукописів Комісії предложено такі інвентарі:

1) 7 інвентарних книг фонду Народного Дому досі скаталогованих друків від № 1 до 40391, в цьому багато порожніх сигнатур, з котрих книжки пропали під час війни, або перенесені на інші сигнатури.

2) Три інвентарні книги відділу бібліотеки А. С. Петрушевича. Обіймають друки від № 1 до 19037. І тут багато позицій перечеркнених. Оба фонди з першого і другого інвентаря обіймають приблизно 50000 номерів. За словом тов. директора Генсьорського нема на місці біля 25 % книжок, записаних у інвентарях.

3) Одна інвентарна книга збірки К. Н. Коцовського. Обіймає №№ від 1 до 4347, з чого незаповнених 2031 позицій.

4) Одна інвентарна книга географічних карт, атласів і т. д., обіймає №№ від 1 до 3986.

5) Одна інвентарна книга музикаліїв (друки та рукописи, фонди Бажанського), обіймає позиції від 1 до 1054.

6) Дві інвентарні книги фонди стародруків А. С. Петрушевича. Том I обіймає друки слов'янські (кирилицею), а саме №№ 1-383 друковані від XVI до XIX ст. Бракують №№ 142, 285, 304, 313, 337, 345, 346, 348, 360, 374, 379, 380.

Том II обіймає друки латиницею, №№ 1 – 92 з XVI–XVIII ст.

7) Одна інвентарна книга рукописів збірки Народного Дому, обіймає №№ 1-435 (бракує № 236, 334, 335, пропали в Росії, вивезені під час світової війни).

8) Дві інвентарні книги рукописів збірки А. С. Петрушевича. Том I обіймає рукописи кирилицею, а саме №№ 1-462 (бракує: 160, 202, 208, 214, 258; пропали під час війни в Росії).

Том II обіймає рукописи латиницею, №№ 1-104.

9) Одна інвентарна книга пергаментних документів та грамот (збірка А. С. Петрушевича). Дипломи обіймають №№ 1-42 (бракує № 37, деякі здефектовані). Паперові грамоти мають №№ 1-443 (деякі дефекти).

10) Одна інвентарна книга особистого архіву А. С. Петрушевича (6 зшитків).

11) Дві інвентарні книги збірки автографів.

Том I обіймає збірки Петрушевича, фасцикули 1-70, у чому деякі браки, означені на особнім листку у книзі.

Том II обіймає збірки Народного Дому, а саме фасцикули 1-223.

12) Одна інвентарна книга дублетів, обіймає №№ 1-2823.

Інвентарні книги друків та рукописів не прошнуровані, почеркані, хаотичні, неупорядковані, з великими люками, в котрих неможлива орієнтація без помочі управителя бібліотеки. Багато люк та позицій перечеркнених, котрих кількість доходить до 25 %.

У бібліотеці ось такі абеткові каталоги: фонди Народного Дому (89 коробок), Фонди А. С. Петрушевича (49 коробок), географічних карт, атласів і т. д. (11 коробок), збірки А. Коцовського (7 коробок), музикаліїв (2 коробки), рукописів Народного Дому (1 коробка), стародруків А. С. Петрушевича (1 коробка), провізоричний показчик до архіву (2 коробки), каталог дублетів (5 коробок), окремий каталог друків XV–XVIII в.в. Народного Дому (5 коробок) – разом 172 коробок. Каталоги проваджені по старих методах, з пол[овини] XIX віку. Систематичного каталогу нема.

Скаталоговані друки приміщені у чотирьох кімнатах: двох у партері, одній на першій поверсі та одній у сутеренах.

Кімната у сутеренах опечатана, у ній містяться дублети та рукописи. Загальний стан приміщення дуже добрий.

Інкунабулів посідає бібліотека 6 штук, друків з XVI в. – 374.

II. Нескаталоговані фонди

Нескаталогованих та незінвентаризованих фондів має бібліотека біля 1500 томів. Вони зберігаються у головних книгосховищах на підлозі.

III. Ужиткове устаткування

Директор бібліотеки подав ось такий список бібліотечного устаткування, котрій Комісія перевірила:

5 столів, 26 крісел, 4 конторок (бюр), 10 шкафів (з чого 2 з дрібними друками стоїть у музею), 2 вішал[ки] плюс 1 стояча – 3, 1 етажерка, 1 електролюкс, 16 драбин (різних), 3 ступінки, 2 табуреток низьких (конторки), 126 полиць на книжки (різних) плюс частин 11, 1 залізне відро, 1 гачок, 1 сплювачка, 1 плетінка (корзинка), 1 витирачка до ніг (рогожка), 1 карафка плюс 1 стакан, 2 ручників, 1 підставка на мило, 1 щиточка до рук, 1 побільшаюче скло, 3 чорнильниць, 1 ножиці, 1 розрізний ніж, 1 прескопіє, 27 висячих ламп.

IV. Персонал

До складу персоналу бібліотеки Народного Дому належали в дні передачі отсі працівники:

- 1) Генсьорський Антон Іванович – завідувач бібліотеки
- 2) Мухевич Михайло – технічний працівник

Цим стверджую, що дня 7 лютого 1940 р. я передав бібліотеку Народного Дому Комісії бібліотеки Академії Наук УРСР в складі товаришів: т.в.о. директора львівської філії Бібліотеки Академії Наук УРСР тов. Я. І. Зайкіна, заступника директора Володимира В. Дорошенка, наукового секретаря філії В. Т. Віслоцького, ст[аршого] бібліотекаря Маріана Якубца та бібліотекаря Анни Кобринської, згідно з поданим вище актом передачі.

Львів, 1940 р.

[Підписи] В. Вислоцький, Маріан Я. Якубец

НЗіО. ВР, № 17059 II, арк. 7-10. Оригінал, маш., укр. мова.

№ 23

10 лютого 1940, Львів. Акт передачі бібліотеки НТШ до складу Львівської філії Бібліотеки АН УРСР

АКТ

Передачі Бібліотеки Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові через Бібліотеку Академії Наук Української Радянської Соціалістичної Республіки в Києві

Спеціальна Комісія зложена з директора філіалу Бібліотеки Академії Наук УРСР у Львові тов. Я. І. Зайкіна як голови, Віслоцького В. Я.* наукового секретаря цієї установи, Оссовського С. В. працівника худож-

* Має бути Віслоцького В. Т.

ньої секції, Марковської В. І. працівниці Кабінету Маркса-Енгельса-Леніна-Сталіна тої самої Бібліотеки, пішли дня 10 лютого 1940 р. в 11 год. до приміщення Бібліотеки Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, при вул. Чарнецького 28 в партері, де в імені Бібліотеки Академії Наук УРСР в Києві переняли на річ названої установи наукової всі збірки, приміщення, урядження і персонал. В імені Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові цілість передали тов. Дорошенко В. В. директор Бібліотеки Н. Т. ім. Ш. і Деркачева М. Д. працівника тої інституції.

В подрібности Комісія ствердила слідуючий стан фактичний.

I. Інвентарі

а) Головний інвентар друків складається з 18 (вісімнадцять) оправлених томів і 7 (сім) неоправлених, зложених в 3 теки. Разом 25 (двадцять п'ять) томів в 22 (двадцять два) волюмінах. Писані чисто, однак не бракує в них поправок, змін і заліплювань. Стан оправи книжок згідно добрий. Інвентарні книги не опечатані, ані прошнуровані.

Останній номер вписаний в інвентар – 123100 (сто двадцять три тисячі сто) однак фактично дуже нижчий тому, що Комісія ствердила слідуючі прогалини в нумерації:

від № 65001 до 95429

[від №] 106400 [до] 109399

[від №] 111400 [до] 116999

[від №] 122900 [до] 123100

разом прогалини виносять 29728 (двадцять дев'ять тисячі сімсот двадцять вісім) позицій.

З огляду не це слід ствердити, що дійсний стан книгозбору виносить 93372 (дев'яносто три тисячі триста сімсот* два) номерів. Правдоподібно ця цифра ще нижча, чого довело би точне шконтрум, якого з багато причин не переведено від 1918 р. тобто від 22 років.

б) Інвентар книгозбору Івана Франка обнятий одним оправленим томом писаний частинно рукою поети, заключає 5921 (п'ять тисячі дев'ятсот двадцять один) позицій. Стан заховання добрий, письма взглядний.

в) Інвентар дублетів складається з 506 (п'ятсот шість) поокремих карт ін фоль, писаних на машині, обнятих в одній теці. На 361 (триста шістдесят першої) стороні зіставлено публікації друковані кирилицею, на 145 (сто сорок п'ять) книжки оголошені латинкою. Інвентар писаний густо, без інтерлінії, мало проглядний, чимало черкань. За словом тов. Дорошенка числить він біля 40000 (сорок тисячі) позицій. Якій є фактичний стан, важко ствердити, тому що збірка дублетів знаходиться в жаліснім стані, про що нище обширно.

г) Інвентар рукописів розподілений на чотири частини:

I. Інвентар рукописів опрацьований в формі одної теки, в якій знаходяться окремі інвентарні аркуші, записані рукою. Останній номер, які тут вписано 544 (п'ятсот сорок чотири).

* Очевидно, має бути «сімдесят».

II. Інвентар рукописів неопрацьованих, складається як попередній, з окремих, ручно записаних аркушів, обнятих одною текою. Заключені в нім позиції від 546 (п'ятсот сорок шість) до 1461 (тисяча чотириста шістьдесят один). Попередній фасцикул писаний виразно і зовсім чисто, цей невиразний, повний черкань, дописків, закліень і т. д.

III. Тимчасовий список незінвентаризованих рукописів творить кілька аркушів жовтого паперу, записаного дуже стенографічним способом, на яких зіставлено загально 213 (двісті тринадцять) позицій, одержаних останнього року.

IV. Інвентар рукописів Івана Франка, обнятий одним, зеленим зошитом писаний дуже невиразно. Виокремлено в ньому 551 (п'ятсот п'ятдесят один) рукописів. Стан заховання і письма поганий.

З огляду на це, що наведені інвентарі зовсім не дають образу фактичного стану, Комісія поручила тов. тов. Деркачової Марії Демяновній, Гостомської Зофії Владиславовні та Лютманові Романові Францішковичеві переведення точного шконтрум рукописів. Ця праця розпочата дня 12. II ц. р. зістала перервана 13. II о год. 1-ої з причини поновного опечатання складу з рукописами представниками Н.К.В.Д.

д) Інвентар мап, атласів і планів, писаний ручно, досить чисто, представляється в формі одного, добре опрацьованого тому та заключає 662 (шістсот шістьдесят два) позицій.

е) Інвентар уладження, писаний на машині, обіймає сім сторін неопрацьованих та подає стан з 1. I. 1940 р. На його підставі Комісія ствердила слідуєчий стан фактичний: шаф отвертних 82, – шаф замкнених 19, – столів 17, – бюрок 5, – крісел 43, – фотелів 5, – полок 137, – драбин 7, – коробок на каталоги та реверси 288, – картин 18, – ламп 25, – вішалок 4, – різьб 3, – машина до писання (зіпсована), – печаток 14, – подушок до печаток 2, – нумераторів 2, а також 1 пересувач до нумераторів та одна щоточка, – каламарів 16, – бібулярів 11, – ножів до різання карток 4, – звиклих ножів 2, – ножиців 3, – етажерка, – стінний годинник, – сплювачки 4, – витирачки 3, – скланки 3, – каліндари 3, – держалок до пера 20, – підкладок на бюрка 2, – коші на папери 2, – місочок 12, – перфтораторів 2, – сукно до вікна 2, – щоточок 6, – ручників 2, – 1 терометр, карафка, підставка на парасолі, параван, побільшаюче скло, охоронний пас до миття вікон, метер, шило, долото, молоток, дзеркало, кліщі, смітьярка, гачок до печі, шуфля, скринька на листи, телефон № 13831, залізна каса.

II. Каталоги

а) Алфавітний каталог книжок друкований кирилицею, уложений в 126 (сто двадцять шість) картонованих коробках.

б) Алфавітний каталог книжок друкований латинкою, замкнений в 94 (дев'яност чотири) картонованих коробках. Формат каталогових карт усіх каталогів, спосіб їх виповнювання і уклад дуже архаїчний, точно

скопійований з давнішого алфавітного каталогу Бібліотеки Університетської у Львові.

в) Алфавітний каталог графіки обнятий 4 (чотири) картоновими коробками. Це дійсно список обкладинок мистецьких поодиноких книжок та авторів.

г) Алфавітний каталог мап, атласів та планів, знаходиться в 2 (два) картонових коробках.

д) Алфавітний каталог головної збірки рукописів перехований в 10 (десять) картонових коробках.

е) Алфавітний каталог рукописів збірки Івана Франкі, обнято в 7 (сім) картонових коробках.

є) Каталог кириличного книгозбору Івана Франкі, розміщений в 3 (три) картонових коробках.

ж) Каталог латинського книгозбору Івана Франкі, також в 3 (три) картонових коробках.

з) Каталог за відділами (реальний) міститься в 24 (двадцять чотири) подовжних коробках. Внутрішню карту покищо приміщені хаотично, без жодної системи, тому користування цим каталогом ще трудне. Однак слід підкреслити, що цей каталог знаходиться ще в стані початкового опрацювання.

и) Каталог заборонених друків, в 1 (один) картоновій коробці.

і) Алфавітний каталог дублетів приміщений в окремій дерев'яній шафці.

й) Каталог загинених творів в формі окремих карток ручно писаних, дуже знищений і почеркнений, нагадує більш приватний, зужитий нотатник ніж офіційний каталог. За словом тов. Дорошенка виокремлено в ньому 391 (триста дев'яносто один) творів по стану шконтру з 1918 року.

к) Алфавітний каталог подручної бібліотеки в формі 1 (один) тому ручно писаного, зладженого діловою системою.

III. Збірки

а) Книжки. Розміщені понайбільш у 9 кімнатах складу, деякі друки залишені в урядових працівниках наукових. Побіжно судити можна, що стан збереження зовсім добрий, однак більшість неопрацьованих творів. Розміщені по системі «нумерус курренс» і трьох форматів 8°, 4°, фол. Стан чистоти вигляду. Від часу до часу появляються шкідники (правдоподобно Тростес дівінатус) слідів корника (Анобум стріатум) не знайдено. Згідно з інформацією тов. Дорошенка кількість томів скаталогованих виносить 219742 (двісті дев'ятнадцять тисячі, сімсот сорок дві) позицій. Маючи однак на увазі що фактичне число публікацій вписаних до інвентаря виносить 93372 Комісія висловлює погляд, що цифра подана тов. Дорошенком за висока. Взявши пересічну з інших книгозборів кількість томів в відношенні до творів як 100:140, або книгозбір Н.Т.Ш. не повинен числити більше 135000 томів. Докладні дані може дати шконтрум, яке слід перевести у всіх книгозборах об'єднаних філією Бібліотеки А.Н. УРСР, оскільки тепло дозволить на систематичну працю в неопалених магазинах.

Кількість творів нескаталогованих виносить згідно інформації тов. Дорошенкі 20379 (двадцять тисячі триста сімдесят дев'ять), це книжки одержані як дари вже під час останньої війни. Знаходяться головним чином в коридорі між робітнями а магазинами. Деяку кількість перенесених в останніх днях з вул. Коперніка 36 скинено в безладді в малім, дуже невикіднім магазині на подвір'ю. Належить зарядити негайне забрання їх відтуда. Серед друків знаходиться 1 (один) інкунабул з р. 1481, 34 (тридцять чотири) друків з XVI віку і 731 (сімсот тридцять один) друків з XVII і XVIII віку.

Слід ще тут підчеркнути, що магазини книгозборів Н.Т.Ш. переповнені до найвищого ступня і що вже треба подумати про нове приміщення на дальші набутки.

б) Дублети. Згідно інформації віддаючих бібліотеку знаходяться скаталогованих 40000 (сорок тисячі), нескаталогованих 23581 (двадцять три тисячі п'ятсот вісімдесят один). Приміщені головним чином в трьох зовсім темних і вогких пивницях, в наслідок чого книжки дуже утерпіли, а тому оправлені покрилися плісню грубою часом на 2 (два) сантиметри. Дублети ці треба негайно та необхідно забрати з пивниць, очистити, висушити та розташувати в інших приміщеннях. Якщо нема його в будинку на улиці Чарнецкого 24 належить їх перенести хоч до сухих та ясних подвалів на ул. Оссолінських 2 або 11. Одна часть дублетів переховується в магазині біля малої технічної робітні.

в) Рукописи знаходяться в замкнених шафах спеціальної кімнати в магазинах книжок. Кімната ця була два місяці тому назад опечатана Архівним Відділом Нарко[м]просу. Комісія зняла печатки та відчинивши магазин ствердила, що збірки й шафи ненарушені.

Кількість всіх рукописів разом зі збірками Івана Франкі виносить згодом 2012 (два тисячі дванадцять) номерів в 2301 (два тисячі триста один) томах.

Згідно інформації тов. Деркачевої в згаданих інвентарях є прогалини на 63 (шістдесят три) позиції. Оскільки відлічити їх від цифри 2012 залишиться правдоподібно точна сума 1949 (тисяча дев'ятсот сорок дев'ять) манускриптів.

г) Мапи, атласи і плани – загальна кількість 2275 (два тисячі двісті сімдесят п'ять) номерів, приміщені досить примітивним способом в відкритої шафі одної з кімнат магазину.

IV. Поміщення

Передана бібліотека Н.Т.Ш. числила 26 (двадцять шість) слідуючих приміщень в першому поверху взглядно в підвалі:

- а) Входовий передпокій до Наукової Читальні
- б) Наукова читальня
- в) Канцелярія дирекції з подручною бібліотекою
- г) Технічна робітня (головна)

- д) Технічна робітня (менша)
- е) Підручний магазин Технічної Робітни
- є) Коридор до магазину
- ж) Магазин Бібліотеки
- з) Входовий передпокій перед головним магазином
- и) Магазин рукописів
- і) Перша кімната магазину
- й) Друга кімната магазину
- к) Трета кімната магазину
- л) Четверта кімната магазину
- м) П'ята кімната магазину
- н) Шеста кімната магазину
- о) Сьома кімната магазину
- п) Восьма кімната магазину
- р) Дев'ята кімната магазину
- с) Коридор пивниці
- т) Перший відділ в пивниці
- ф) Другий відділ в пивниці
- х) Третій відділ в пивниці
- аа) Магазин дублетів в кімнаті на галерії
- бб) Магазинок в подвірю з виданнями «Нової Зорі» та дублетами
- вв) Магазинок в подвірю з дублетами часописів
- гг) Магазинок в подвірю з видавництвами Н.Т.Ш. і інших культурних українських установ.

V. Персонал

1. Дорошенко Володимир Вікторович
2. Кревецький Іван Іванович
3. Левицький Володимир Іванович
4. Кобринська Анна Омеляновна
5. Штеліга Марія Мартинівна
6. Гумецький Володимир Корнилович
7. Войковський Маріан Іванович
8. Хитра Пантелеймон Олександрович
9. Чекановський Володимир Йосипович
10. Гуменний Степан Іванович
11. Чума Ярослав Лонгинович
12. Деркач Марія Деміановна

[Підписи]

Як. Зайкин
В. Віслоцький
В. Марковская
Ст. Ossowski

№ 24

10, 12 лютого 1940, Львів. Протокол засідання комісії з передачі бібліотеки Студіону до фондів Львівської філії Бібліотеки АН УРСР

П р о т о к о л

Комісії для перебрання бібліотеки б. СТУДІОНУ з дня 10. і 12. лютого 1940 р.

В склад Комісії входили:

В. о. Директора т. ЗАЙКИН,
проф. др. Ст. ІНГЛОТ,
проф. І. БОДНАР,
мгр. Я. ЧУМА,

і переняли бібліотеку від бібліотекаря ХОМИНА Романа.

I. Бібліотека б. СТУДІОНУ міститься у двох будинках. Перший, старий, при вул. Скарги 2а, другий, новий, побудований заходом митроп[олита] А. Шептицького 1939 р. при вул. Петра Скарги 2б. Новий будинок під кожним оглядом відповідає модерним вимогам техніки у відношенні до схоронищ книг. Має залізні двері, залізні полиці, електричне освітлення, центральне ogrівання, підлоги залізно-бетонові та внутрішню вінду, що лучить усі поверхи. В новому будинку бібліотека займає 10 кімнат. (Крім цього 5 бібліотечних кімнат заняла Роб[ітнича] Клініка на свої потреби, і одну велику кімнату переробила на три менші).

У старому будинку займає бібліотека одну велику салю і коридор.

Ключі до всіх кімнат є у керівника бібліотеки Романа Хомина.

II. Комісія ствердила, що бібліотека б. СТУДІОНУ не має інвентарних книг. За це має бібліотека алфавет[ичний] каталог картковий, приміщений у п'ятьох шуфлядах. Картки нанизані на металевих прутах. Картковий каталог, латинкою і кирилицею доведений до числа 5353.

Усіх книжок є в бібліотеці б. СТУДІОНУ приблизно 60. 000 томів. Книжки лежать на полицях, але, як сказано, незінвентаризовані і невпорядковані ані теж нема поділу на рукописи, стародруки, книжки, мапи і часописи. Лише в двох кімнатах на третьому поверсі книги є впорядковані на такі предметові відділи: Україніка, Руссіка, загальна історія, історія сходу, історія церкви і літургічні книги.

Характеристичною прикметою, що надає бібліотеці СТУДІОНУ окремішне знам'я це, можна би сказати, в и з а н т и н о з н а в с т в о. У Львові не має більшої і повнішої збірки книг по тому питанні.

У бібліотеці знаходиться історичний і митрополичий архів, який запечатала держ[авна] влада (др. Зубик) у грудні 1939 року.

Цей архів має приблизно 10. 000 фасцикулів і творить з бібліотекою одну цілість.

III. В бібліотеці СТУДІОНУ знаходяться ось такі депозити:

а) депозит митроп[олита] А. Шептицького, який міститься на третьому і четвертому поверсі нового будинку разом з книгами СТУДІОНУ. Книжки з цього депозиту пізнати по тому, що на кожній книжці є печатка або екслібрис, або одно і друге, або власноручний підпис митрополита. Як подають бібліотекарі, цей депозит має яких 2-3 тисячі томів.

б) депозит Катрі Гриневичевої міститься на окремих полицях на другому поверсі. Є це книжки, які вона видала «Шестикрилець» і «Шеломи на сонці» в числі около 5. 000 примірників.

в) депозит Миколи Лади міститься на партері в окремій скрині. Є там біля 3000 томів теологічного змісту.

г) депозит Петра Хомина має біля 1500 томів теолог[ічного] змісту, є на другому поверсі, на підлозі.

д) депозит А. Червінського на третьому поверсі в окремих полицях, біля 200 томів правничого змісту.

е) архів господарчий дібр Перегінська (столові, добра митрополита) міститься на четвертому поверсі.

IV. Працівники бібліотеки:

а) РОМАН ХОМИН, керівник,

б) ВОЛОДИМИР ЕВСТАХІЄВИЧ КОТОВИЧ, бібліотекар.

V. Інвентар бібліотечного урядження долучається.

П о б а ж а н н я.

1. Комісія вважає за необхідне можливо якнайскорше завести інвентарі і каталоги. Перед інвентаризуванням треба би завести тимчасовий спис.

2. Перенести решту бібліотеки зі старого будинку до нового.

3. Вилучити депозити, зокрема депозит митр[ополита] Шептицького.

4. Вилучити і зінвентаризувати дублетний фонд.

5. Призначити одну кімнату на технічну роботу.

6. Відпечатати замкнений в грудні м[инулого] р[оку] митрополичий архів.

7. Перенести господарчий архів Перегінська до архівного відділу.

У Львові 12 лютого 1940 р.

Члени Комісії:

[Підписи]	Яків Зайкін
	Іван Боднар
	Стефан Інгльот
	Ярослав Чума

Передав: Роман Хомин [Підпис]

С П И С
інвентаря бібліотеки б. С Т У Д І О Н У у Львові
зладжений дня 12. лютого 1940 року

П а р т е р – саля І.

-
1. 2 лампи електричні і 2 жарівки.
 2. 3 столи великі.
 3. 2 шафи залізні, (взори поличок).
 4. 4 полички дерев'яні на книги.
 5. 4 шафи на документи і книжки.
 6. 12 крісел.
 7. 1 ліжко і постіль, (власність керівника).
 8. 1 столова електрична лампа, (власність керівника).
 9. 1 велика залізна шафа, (власність митр[ополита] Шептицького).
- І. П о в е р х – саля ІІ.

-
1. машина до писання (зіпсута).
 2. 16 крісел (власність Кл. Шептицького).
 3. 2 великі нові столи, ясні, (власність Кл. Шептицького).
 4. 1 ліжко залізне з постелю, (власність бібл[іотекаря] Котовича).
 5. 5 скринь старих з книжками.
 6. 4 лампи електричні і 3 жарівки.
 7. 2 ведра на воду, (одно нове, власність бібл[іотекаря] Котовича).
- ІІ. П о в е р х – саля ІІІ.

-
1. 51 рухомі залізні великі полички бібліотечні.
 2. 3 лампи і 2 жарівки.
 3. 1 стіл.
 4. 4 крісла з них одно старе.
 5. 1 шафа на плани, (власність бібл[іотекаря] Котовича).
 6. 1 шафа каталог.
 7. 1 машина електрична до чищення від пороху.
 8. 1 дошка.
 9. 1 каламар.
 10. 1 ручка.

ІІІ. П о в е р х – саля ІV.

-
1. 344 поличок залізних довгих.
 2. 49 поличок коротких залізних.
 3. 5 ламп електр. і 5 жарівок.
 4. 2 крісла.
 5. 1 стояча лампа електрична.
 6. 1 столик малий.

III. П о в е р х – с а л я V.

- 1. 153 полицки залізні довгі.
- 2. 1 щітка до замітання.
- 3. 1 столик.
- 4. 3 жарівки.
- 5. 1 дошка до праці.
- 6. 1 лампа електрична ручна.
- 7. 1 крісло.

IV. П о в е р х – с а л я VI.

- 1. 410 полицок залізних більших.
- 2. 5 ламп електричних і 5 жарівок.
- 3. 1 столик.

IV. П о в е р х – с а л я VII.

- 1. 256 полицок залізних довгих.
- 2. 38 полицок запасових довгих.
- 3. 2 жарівки.
- 4. 1 крісло.
- 5. 1 столик малий.

V. П о в е р х – с а л я VIII.

- 1. 457 полицок залізних довгих.
- 2. 82 полицок залізних довгих запасових.
- 3. 5 полицок залізних коротших запасових.
- 4. 48 полицок залізних коротших.
- 5. 2 лампи.
- 6. 3 крісла.

V. П о в е р х – с а л я IX.

- 1. 269 полицок залізних.
- 2. 15 полицок запасових.
- 3. 4 лампи електричні з жарівками.
- 4. 1 столик старий з дошок.

С а л я X.

В цій салі архів і тому, що вона запечатана, інвентаря не списано.

Д а в н и й б у д и н о к

Велика сая

- 1. 1 кіш з лози, (власність Т. Пересипка).
- 2. 2 письменні столи, (чорний власність Гриневичевої).

3. 1 крісло.
4. 1 комода, (власність Мирона Держка).
5. 46 шкляних посуд, (власність шпиталю).
6. 2 фотелі.
7. 1 великий вішак.
8. 1 етажерка.
9. 1 драбина.
10. 1 лавка.
11. 2 образи.
12. 2 шафи.
13. 1 каса залізна на деревляній підставці.
14. 3 лампи електричні і 1 жарівка.
15. 8 шаф (відкриті полиці на книжки).
16. 4 малі шафки під вікнами.
17. гіпсовий погруддя митрополита.

К о р и д о р

1. 7 шаф на книжки.
2. 1 стара шафа поломана.
3. 3 лавки.
4. 2 софи.
5. 3 образи з капиці.

Львів 12 лютого 1940 р.

Члени Комісії:

[Підписи] Яків Зайкін
Іван Боднар
Стефан Інґльот
Ярослав Чума

Передав: [Підпис] Роман Хомин

НЗіО. ВР, № 17059/ІІ, арк. 30-36. Копія, маш., укр. мова.

№ 25

**14 лютого 1940, Львів. Протокол засідання Архівної Ради
Львівської філії Бібліотеки АН УРСР про створення відділу
рукописів на підставі рукописних відділів львівських бібліотек**

P r o t o k ó ł

posiedzenia Rady Archiwalnej odbytego dnia 14 lutego 1940 r.

Obecni tow : tow.: Inglot, T. Lutman, R. Lutman, Kreczmar oraz Feldman.
Przewodniczy tow. Inglot, protokołuje tow. T. Lutman.

Tow. Inglot zagaja posiedzenie komunikując wyniki konferencji, która odbyła się w Dyrekcji Biblioteki dnia 13 bm. Komunikuje, że tow. Dyr. Zajkin

wyraził dezyderat, by do dwu dni przygotować plan organizacji Oddziału Rękopisów Filii Biblioteki Akademii Nauk U.R.S.R. Zaznacza, że tow. Dyr. Zajkin stoi na stanowisku, iż organizacja jednego Oddziału Rękopisów, obejmującego zbiory rękopiśmienne dotychczasowych bibliotek naukowych nie ma być przeprowadzona odrazu, ale należy ułożyć plan, jakby już teraz istniało jedno ciało : tow. Inglot zastanawia się nad tym jakby przeskoczyć do tego planu i prosi o uwagi w tej sprawie. Uważa, że byłoby wskazane prowadzić na razie prace jak dotychczas, tzn. żeby dotychczasowe biblioteki inwentaryzowały rękopisy oddzielnie w swoich zbiorach. Dopiero po zebraniu rękopisów w jednym miejscu można by stworzyć jeden indeks /katalog/ dla całości. Stwierdza, że w Bibliotece Naukowego Towarzystwa im. Szewczenki praca inwentaryzacyjna jest w zaczątkach. Jest tam ponad 2000 rękopisów. W Bibliotece Baworowskich są zinwentaryzowane prawie wszystkie rękopisy. Jest tam 1659 rękopisów. Nie ma tam prawie żadnych nabytków, jakie Ossolineum posiada w bardzo wielkiej ilości. Pozatem robiono tam próby katalogu, które jednak ograniczyły się do cenniejszych rękopisów. Zaznacza, że tow. Dyr. Zajkin jest zwolennikiem podziału całego zbioru rękopisów Filii Biblioteki Akademii Nauk U.R.S.R. na dwa oddziały, na oddział literacki i oddział historyczny.

Tow. Kreczmar komunikuje, że według informacji tow. Hafnera Biblioteka Gminy Wyznaniowej nie ma prawie żadnych rękopisów.

Tow. R. Lutman informuje o stanie zbiorów w Bibliotece Naukowego Towarzystwa im. Szewczenki, w którym mógł się zapoznać w czasie dwudniowego szkoleń odbytego wspólnie z tow. Gostomską i Pelcem. Nie ma tam podziału rękopisów na formaty, rękopisy po największej części są nieoprawne, są opakowane w paczki obwiązane sznurkami. Jedynie tylko papiery Iwana Franki, liczące ponad 500 rękopisów są oprawione. Inwentarz rękopisów jest prowadzony bardzo ogólnikowo, a dokładniejszy opis rękopisów zinwentaryzowanych znajduje się w katalogu. Inwentarz obejmuje przeważnej części rękopisy nieuporządkowane. Stwierdza, że z pośród bibliotek lwowskich największe zasoby rękopisów posiada Ossolineum, potem idą Biblioteka Baworowskich i Biblioteka Naukowego Towarzystwa im. Szewczenki, Biblioteka Narodnego Domu i gminy wyznaniowej nie posiadają prawie żadnych rękopisów. Uważa, że o ile idzie o uzgodnienie sposobu inwentaryzowania i katalogowania, to należy go dostosować do systemu tej biblioteki, gdzie zbiory są najliczniejsze i gdzie inwentaryzacja była prowadzona oddzielnie w poszczególnych bibliotekach.

Tow. Inglot zaznacza, że w razie przeniesienia zbioru rękopiśmiennego do Biblioteki Baworowskich uzyska się dogodny lokal, ale za to straci się kontakt z biblioteką, który przy porządkowaniu i inwentaryzacji rękopisów jest niezbędny. Zauważa również, że dokładny indeks preczowy posiadają tylko rękopisy Ossolineum. Indeks jest doprowadzony do sygn. 6422.

Tow. R. Lutman uważa, że ujednolinitenie inwentarza da się w ten sposób skutecznie, że wprowadzi się dla poszczególnych bibliotek system kontyngentu sygnatur.

Tow. R. Lutman, T. Lutman i Feldman są za stworzeniem centralnego indeksu rękopisów dla wszystkich dotychczasowych bibliotek.

Tow. Inglot porusza sprawę języka w jakim rękopisy mają być inwentaryzowane.

Tow. R. Lutman zaznacza, że w N. T. Sz. inwentaryzacja jest stosowana w języku rękopisu.

Tow. T. Lutman zauważa, że w dawnym Archiwum Państwowym zachowano odnośnie do aktów austriackich język niemiecki.

Wszyscy opowiadają się za tym, że przy inwentaryzowaniu i katalogowaniu rękopisów należy stosować język rękopisu.

Tow. Inglot zauważa, że w rękopisach Ossolineum od r. 1923 daje się karty tytułowe, na których podaje się bardzo dokładną treść. Są tam dane szczegółowe, które nie zawsze da się wprowadzić do inwentarza rękopisów.

Tow. R. Lutman jest za tym, by położyć nacisk na załatwienie rękopisów niezinwentaryzowanych i oprawienie rękopisów nieoprawnych /zwłaszcza w bibliotece N.T.Sz./.

Tow. Inglot uważa, że to co robimy obecnie przy porządkowaniu rękopisów nie jest ostatecznym celem, mamy ambicję sporządzenia opisu drukowanego, który by objął całość zbiorów.

Tow. Inglot reasumując wyniki dyskusji stwierdza, że wszyscy obecni zgadzają się na następujący program organizacji i pracy Oddziału Rękopisów Filii Biblioteki Akademii Nauk U.R.S.R.

I. Program ogólny

a / należy stworzyć jeden wspólny oddział Rękopisów Filii Biblioteki Akademii Nauk U.R.S.R., który powinien mieć techniczne urządzenia według nowoczesnych zasad archiwistyki,

b / należy stworzyć wspólny inwentarz, wspólny indeks / katalog / rzeczowy działowo- przedmiotowy. Realizacja tego programu wymaga dłuższego czasu,

c / należy sporządzić drukowany katalog z szczegółowym opisem rękopisów całego Oddziału.

II. Program na najbliższą przyszłość

a / należy ustalić wspólny sposób inwentaryzowania rękopisów, przy czym jest wskazane przyjąć system pracy tych zbiorów, w których inwentaryzacja jest najdalej posunięta,

b / należy przeprowadzić jak najszybsze zinwentaryzowanie rękopisów niezinwentaryzowanych,

c / należy ustalić wspólny sposób przechowywania rękopisów,

d / należy ustalić wspólny sposób konserwowania / oprawy / rękopisów. Należy oprawić rękopisy dotąd nie oprowione,

e / należy stosować przy katalogowaniu numerus currens poszczególnych bibliotek z podaniem biblioteki z której pochodzą. Zaznaczenie tej proveniencji jest wskazane ze względów naukowych. Rękopisy wszystkich dotychczasowych bibliotek są według istniejącej proveniencji i sygnatury znane w nauce i jako takie cytowane.

№ 26**14 лютого 1940, Львів. Акт передачі бібліотеки Національного Закладу ім. Оссолінських до складу Львівської філії Бібліотеки АН УРСР****АКТ****ПЕРЕДАЧІ БІБЛІОТЕКИ ЗАКЛАДУ ім. ОССОЛІНСЬКИХ**

Комісія в складі тов. тов. Т. в. о. директора львівської філії бібліотеки Академії Наук УРСР Я. І. Зайкіна, заступника директора В. В. Дорошенка, Маріана Якубца, Францішки Натансон та Ванди Марковської перебрала для бібліотеки Академії Наук УРСР від кустоса Владислава Віслоцького бібліотеку Закладу ім. Оссолінських, на доказ чого списано сей акт.

I. Будинок бібліотеки

Будинок Закладу, де приміщені бібліотека й архів, знаходиться на вул. Оссолінських № 2 і складається з двох поверхів та надбудови на другому поверсі й підвального приміщення (сутеренів). На першому поверсі (партері) 35 кімнат і 1 коридор, на другому 37 кімнат, у надбудові (неповний 3й поверх) 7 кімнат та 5 кімнат у підземеллі, зайятих мешканнями технічних робітників Закладу.

II. Книжки й рукописи

При передачі книжок і рукописів Комісії предложено такі інвентарі:

1. 15 інвентарних книг досі скаталогованих друків від № 1го до № 220450, з пропусками №№ 140101 – 141000 (інв. книга II), 159751 – 162899 (кн. 12/13) та 211151 – 217000 (кн. 15).
2. Дві інвентарні книги скаталогованих мап, №№ 1 – 741.
3. Одну інвентарну книгу карт (мап), №№ 1 – 2399.
4. Картковий абетковий каталог скаталогованих друків, що складається з двох частин: а) каталогу польських друків та польоніка й б) каталогу чужих друків. Каталоги ці об'єднуються тепер в один спільний, досі зву́чені разом картки від А до Бі включно.
5. Дві інвентарні книги скаталогованих та зінвентаризованих рукописів, що обіймають: том I – №№ 1 – 2790, том II – №№ 2791 – 6756.
6. Тимчасові каталоги збірок Яблоновських, Люба-Радзимінського, Шнай-дера та архіву Закладу.
7. Одну інвентарну книгу дипломів (№№ 1 – 2166).
8. Дві інвентарні книги автографів: том I, №№ 1 – 3096, том II, №№ 3097 – 5298.
9. Абетковий каталог автографів.
10. Окремий інвентар рукописної збірки Павліковських (рукописів 290, дипломів 242, автографів – 4270).
11. Тимчасовий спис незінвентаризованих рукописів.

Крім згаданих вище писаних інвентарів та каталогів є кілька друкованих, а саме: 1) загальний каталог рукописів, що обіймає рукописи від

№ 1 до 6000 включно (5 томів: 3 друкованих і 2 на циклостилі), 2) каталог рукописів Павліковських, 3) каталог дипломів та 4) інвентар архіву Любомірських.

Інвентарні книги друків прошнуровані тільки від тому I до IX включно, решта книг не прошнурована; ведуться вони чисто й акуратно й тільки подекуди трапляються зміни і поправки, написані на окремих стяжечках паперу та наклеєні на первісних записах.

Інвентарні книги правлять рівночасно за каталогові. Каталогів книжки ще старого зразка (розмір: 19 x 14.5 см). Систематичного каталогу нема, тільки за авторами. Лише при читальні, для користування читачів є підручний реальний каталог цюважнішої літератури, майже виключно до польської історії і літератури (12 пачок) та абетковий каталог (17 пачок).

Скаталоговані друки (330000 тт) приміщені в двох книгосховищах – більшому й меншому. Стан зберігання їх назагал задовільний. Тільки велике книгосховище досить темне й подекуди – при мурах, особливо знизу – вогке. У зимі мури беруться намороззю. Все це зле відбивається на зберіганих тут друках, надто в нижче положених полицях.

Рідкі видання – інкунабули (числом 318) і друки XVI віку (5096 томів) зберігаються окремо в сухому приміщенні коло каталогової кімнати, при чому інкунабули зібрані в окремій шафі.

Ноти і мапи зберігаються в великому книгосховищі в окремих шафах. Порнографічні друки вилучені окремо й переховуються в замкненій шафі в рукописному відділі. Окремо від загального книжкового збору Закладу зберігаються збірки Павліковських (на 2-му поверсі) – разом друки (26000 томів) і дипломи (242 штуки); рукописи цієї збірки приміщені в загальному відділі рукописів Закладу, що знаходиться на 1-му поверсі (партері). Крім рукописів приміщені в цьому відділі також дипломи, але тільки ті, що в рулонах та великого формату; менші зложені в течках в окремій шафі в кабінеті заступника кустоса рукописного відділу, др. Інґльота, на 2-му (чи то пак 1-му поверсі).

Дублети (коло 20000 томів) скаталоговані тільки в незначній частині (2766); каталог їх переховується у кустоса Віслоцького. У нього ж зберігається й окремий інвентар та каталог запропащених книжок (1509 тт).

III. Незінвентаризовані фонди

1. Книжки

Нескаталогованих та незінвентаризованих друків є понад сто тисяч томів, зберігаються вони в різних місцях бібліотеки та в окремому будинку напроти бібліотеки на другому боці вулиці.

В будинку бібліотеки зложені: на 2-му (чи то пак 1-му) поверсі збірки Бальцера, Бернацького, Купчинського й В. Морачевського. У відділі Павліковських лежить ще нескаталогованих 1 ½ тисячі томів. На 3-му (чи то 2-му) поверсі – у надбудові – складені: перевезена частина бібліотеки Латинської Духовної Семінарії (16000 томів) і Товариства театрів і хуров влощянянських (5000 тт). В бувшій квартирі Любомірських зложені збірки

Товажиства Опекі над Поляками заграницон (коло 1000 томів, переважно підручники).

Крім того цілий ряд збірок складено в окремих магазинах у будинку Закладу № 11, що напроти бібліотеки. Тут у магазині № 1 (сходи 3) лежать ще від 1916 року нескаталоговані книжки з бібліотеки Стефана Любомірського (15000 тт. у паках) – в 1й кімнаті, в 2й кімнаті – 1000 томів Академії Закордонної Торговлі; в 3й – бібліотека Хшановських з Морочина (5000 томів) та бібліотека Ценських (1000 тт); в магазині № 2 (сходи 5) лежить 15 пак нескаталогованих брошур нез'ясованої кількості; в 3-й кімнаті – 5000 томів з дару Ст. Бадені (випозичальня Губриновича) та 1 ½ тисячі Фредри. В магазині № 3 (сходи 2, мешкання 18) лежить невписана ще частина книжок Яблоновських (10000 томів).

Дублети – зложено в магазинах будинку № 11. Тут зберігаються скаталоговані дублети (в кількості 2766 тт.) у 2й кімнаті магазину № 1 (сходи 3), а нескаталоговані в 1й і 2й кімнаті магазину № 2 (сходи 5) – коло 1 ½ тис., та в 3й кімнаті – 15000 тт.

2. Рукописи

Нескаталоговані рукописи збіраються: у меншому книгосховищі – депозит кн[язя] Генриха XV Плеса з Пщини – 33 паки архіву з стародавніми рукописами, від XIIIго віку починаючи (є загальний тільки спис), у більшому – архів фундації Скарбка. Ціла низка архівів і збірок знаходиться коло каталогової кімнати в т. зв. залі Бельовського: архів Лановецького, Бальцера, Франке, Чоловського, Товажиства Штук Пенкних та багато інших, зазначених у тимчасовому списі незінвентаризованих рукописів. На 2-му (чи то на 1-му) пов[ерсі] коло бюр обробки рукописів, у двох передпокоях (кабінету др. Тишковського й др. Інґльота) зберігаються в 6-тьох замкнених шафах архіву й збірки: Яблоновських, Любардимінського, Змартвихвстанців, Ружі Лукасевичевої, Більчевського, ред[акції] час[опису] «Сигнали», В. Морачевського, а в окремій кімнаті безпосередньо коло кабінету др. Інґльота незінвентаризовані збірки Сапіг, Козловського, Рея з Псар, Т. Рутовського, Б. Вислоуха. Папери Польського Звйонзку Заходного, обвуд львовскі (114 штук) і Товажиства попераня Людових Шкул Повшехних, оддзял львовскі (1154 штуки) складені в бувшій квартирі Любомірських. Кореспонденція Елеонори Любомірської знаходиться в архіві Закладу (в фотографічнім ателіє), на долі ж у коридорі складено й папери Сьвєжавських. Крім того ряд рукописів лежить у бюрах обробки на руках відповідних працівників. Кільканадцять архівів та чимало різних актів складено поза бібліотекою в будинку № 11, в магазині № 2. Перелік їх подано в тимчасовому списі.

Таку розкиданість незінвентаризованих фондів, як книжок, так і особливо рукописів, Комісія вважає за річ ненормальну. Всі вищі фонди належить негайно сконцентрувати в окремому приміщенні в інтересі кращого їх зберігання.

IV. Ужиткове устаткування

Інвентарних книг господарства бібліотеки Комісія не могла перебрати, бо їх не ведено, тому Комісія сама зладила спис меблів та іншого ужиткового устаткування за кімнатами, при чому ствердила, що:

1. У першій передпокою направо при вході: 3 шафи з дверцятами, 1 шафа отверта, 1 лампа висяча, 1 умивальня.

2) У фотографічній кімнаті: 4 шафи з дверцятами, 3 столи, 2 крісла, 1 лампа висяча, 3 лампи стоячі, 1 фотографічний апарат до знімок рукописів з приладдям.

3) Кімната переплетників: 1 шафа з дверцятами, 1 шафа американка, 2 столи, 1 пульпіт, 4 крісла, 1 вішалка, 1 лампа висяча, 1 перепл[етна] преса (власність переплетні А.Н., давн[ього] «Оссолінеум»), 1 кошик на сміття.

4) Кімната письменників: 3 шафи отверті, 1 етажерка, 2 столи, 1 бюро, 2 крісла, 1 фотель, 1 канапа, 1 вішалка, 1 лампа висяча, 1 коц, 1 кошик на сміття.

5) Кімната секретаріату II: 1 стіл, 2 бюро, 4 крісла, 1 вішалка, 1 лампа висяча, 1 умивальня, 1 мідниця, 1 дзбанок, 6 образів, 2 коври, 1 коц, 1 телеф[онний] апарат, 1 кошик на сміття.

6) Відділ часописів та стародруків: 1 шафа з дверцятами, 2 шафи отверті, 2 етажерки, 3 столи, 3 бюро, 5 крісел, 1 вішалка, 1 лампа висяча, 1 лампа стояча, 1 умивальня, 1 мідниця, 1 дзбанок, 22 образи, 3 коври, 2 коци, 3 коші на сміття, 1 годинник, 1 термометр, 1 драбина.

7) Кімната каталогів I: 3 шафи отверті, 1 стіл, 2 бюро, 3 крісла, 1 вішалка, 1 лампа висяча, 1 лампа стояча, 8 образів, 2 коври, 1 коц, 1 кошик на сміття.

8) Покій кустоса: 1 шафа з дверцятами, 1 шафа отверта, 2 шафи-американки, 1 бюро, 3 крісла, 1 канапа, 1 вішалка, 1 лампа висяча, 1 лампа стояча, 10 образів, 1 коц, 1 кошик на сміття.

9) Кімната каталогів II: 5 шаф отвертих, 1 стіл, 1 бюро, 5 крісел, 2 вішаки, 1 лампа висяча, 3 образи, 1 коц, 1 машина до писання «Ремінгтон», 1 стільчик під машину, 1 кошик на сміття, 1 кожа під ноги.

10) Почекальня перед каталогом: 2 шафи-американки, 2 столи, 3 крісла, 1 вішалка, 2 лампи висячі, 1 кошик на сміття, 2 таблиці до оголошень, 1 підставка на парасолі, 1 полиця на каталог.

11) Каталог: 1 шафа з дверцятами, 14 шаф отвертих, 4 столи, 1 бюро, 1 пульпіт, 7 крісел, 1 вішалка, 2 лампи висячі, 4 лампи стоячі, 3 дзбанки, 1 образ, 6 коців (2 переполовинені), 4 коші на сміття, 1 годинник, 2 кожні під ноги, 1 залізна каса, 2 полиці, 1 табурет, 2 малі столики, 2 стільчики, 1 козільчик, 1 таблиця на оголошення, 4 глобуси, 8 бюстів, 1 рельєф, 1 залізна піч, 1 котара, 1 машинка до гострення олівців, 1 таблиця на ключики, 3 шафи на ключики, 1 скринька на реверси.

12) Зал рукописів I (Бельовського): 1 отверта шафа п'ятидільна, 1 отверта шафа дводільна, 12 поодиноких шаф отвертих, 1 низька шафка під вікном, 1 шафа замкнена з пульпітом, 1 гіпсовий бюст, 1 табурет, 2 столи, 3 крісла, 2 висячі лампи, 2 драбини.

- 13) Зал рукописів II (Кентшинського): 20 шаф отвертих, 1 полиця над дверми, 1 полиця під вікном, 2 подвійні вітрини, 1 лампа висяча, 2 драбини.
- 14) Зал стародруків: 1 шафа чотиродільна з дверцями, 1 шафа трьохдільна з дверцятами, 1 шафа поодинака з дверцями, 2 гіпсові бюсти, 1 дерев'яна скринька.
- 15) Кімната перед великим магазином: 10 шаф отвертих, 1 лампа висяча, 1 вішалка, 1 кошик на сміття, 1 стільчик, 1 пас до миття вікон, 1 параван до печі.
- 16) Великий магазин бібліотеки: 463 шафи бібліотечні отверті (число обіймає також малий магазин), 6 столів, 1 пака до дезинфекцій, 1 подвійна шафа на географ[ічні] карти, 6 образів, 1 стільчик, 1 крісло, 1 лампа зі шнуром, 5 ламп висячих, 14 гіпсових бюстів, 1 глобус, 34 драбини.
- 17) Малий магазин бібліотеки (крім шаф): 2 столи, 6 драбин, 8 висячих ламп, 4 гіпсові бюсти, 2 глобуси.
- 18) Коритар великий: 2 крісла, 1 лавка, 1 таблиця на оголошення, 6 бюстів на постументах, 4 хідники, 1 сплювачка, 4 витирачки до чобіт, 1 кошик, 1 дзбанок, 1 протипожежна скринька, 8 ламп висячих.
- 19) Поміщення під сходами: 3 шафи з дверцями, 1 таблиця, 2 лавки, 1 складана драбина, 1 пака на образи, 2 полиці, 4 старі куфри, 1 кіш, 3 висячі лампи.
- 20) В.С.: 2 шафи зачинені, 1 драбина, 1 сплювачка, 2 висячі лампи.
- 21) Сходовая клітка: 2 великі образи, 3 висячі лампи, 1 кіш на сміття, 1 вішалка, 2 шафи з дверцятами.
- 22) Гардероба перед науковою працівнею: 1 полиця на підручний каталог, 4 вішалки, 4 полиці на калощі, 3 столи, 3 крісла, 1 кіш на сміття, 3 таблиці на оголошення, 1 зеркало, 7 образів, 1 карафка, 1 гачок, 1 висяча лампа.
- 23) Покій керівника наукової працівні: 6 шаф з дверцями, 1 етажерка, 1 полиця, 1 бюрко, 2 столики, 6 крісел, 1 подвійна драбина, 1 стояк, 2 лампи висячі, 1 лампа стояча, 5 образів, 2 таблиці на оголошення, 1 медаліон.
- 24) Наукова працівня: 7 столів, 35 крісел, 5 потрійних ламп, 1 лампа подвійна, 1 годинник, 9 образів, 2 таблиці на оголошення, 1 кошик на сміття.
- 25) Бібліотека Павліковських: 24 бібліотечних шафи, 10 шаф на гравюри, 6 шафок під вікнами, 1 вітраж, 2 образи на завісах, 1 іконостас, 10 образів, 4 плакати, 1 музейна шабля, 13 бібельотів (вазони та різьби), 3 лампи висячі.
- 26) Канцелярія бібліотеки Павліковських: 1 трьохдільна шафа з дверцятами, 1 шафа отверта, 2 шафки під вікнами, 2 античні шафи, 1 мале бюрко, 2 великі бюрка, 1 стіл, 1 мозаїковий столик, 1 фортепіян, 1 табурет, 1 крісло, 1 кіш на папери, 1 столик під писану машину, 1 підстава під умивальню, 1 висяча лампа, 1 лампа стояча, 18 образів, 3 плакати, 12 бібельотів.
- 27) Передпокій відділу рукописів I: 3 шафи з дверцятами, 1 лампа висяча, 2 образи, 1 витирачка.
- 28) Передпокій відділу рукописів II: 3 шафи з дверцятами, 1 мала шафка, 1 стіл, 1 умивальня, 2 образи, 1 лампа висяча.

29) Канцелярія відділу рукописів: 2 шафи зачинені, 1 шафа отверта, 1 шафка на інвентар, 3 столи, 1 бюро, 5 крісел, 1 кошик на сміття, 1 шафка на ключики, 5 образів.

30) Архів Сапіг: 5 шаф з дверцятами, 3 шафи отверті, 1 полиця, на картотеку, 1 стіл, 1 драбинка, 1 лавка, 2 кошики, 1 лампа висяча, 1 лампа стояча, 3 образи, 2 коші, 1 вішалка, 2 куфри.

31) Покій кустоса рукописів: 2 шафи з дверцятами, 1 бюро, 1 стіл, 1 столик під машину, 1 машина до писання, 1 етажерка, 1 фотель м'який, 1 фотель бюрковий, 2 крісла, 1 вішалка, 1 лампа висяча, 1 лампа стояча, 12 образів, 1 сукно під ноги, 1 кіш на папери, 1 коц на вікно.

32) Зал часописів I: 4 шафи на часописи, 2 столи, 1 бюро, 1 крісло, 1 висяча лампа, 2 полиці під вікнами, 1 драбина.

33) Зал часописів II: 2 шафи на часописи, 1 шафка під вікном, 1 стіл, 1 висяча лампа, 1 драбинка.

34) Зал часописів III: 1 полиця на часописи, 1 шафка під вікном, 1 нічний столик, 3 образи, 1 лампа.

Магазини у будинку при вул. Оссолінських 11

35) Поміщення при сходах II, кварт[ира] 18: 9 отвертих шаф, 1 драбина.

36) Поміщення при сх[одах] III, покій I: 1 розбита шафа.

37) Поміщення дублетів I: 10 шаф з дверцятами, 2 шафи отверті, 1 шафа-американка, 4 столи, 1 крісло, 1 драбина.

38) Поміщення дублетів II: 6 шаф отвертих, 1 полиця над вікном, 1 полиця над дверями, 1 стіл, 2 драбини.

39) Сходи V, кімната 1: 4 шафи отверті, 1 полиця над дверми.

40) Сходи V, кімната 2: 3 шафи отверті, 1 полиця при стіні, 1 полиця над дверми.

41) Сходи V, кімната 3: 2 столики з полицями, 2 стояки без полиць, 6 полиць, 2 столи, 1 крісло, 1 шафка, 6 шаф бібліотечних, 1 полиця над дверми, 1 полиця над вікном.

В інститутах Академії Наук УРСР, поміщених у кімнатах б. «Оссолінеум», а також в Інституті Маркса-Енгельса-Леніна-Сталіна, знаходяться предмети та меблі з помешкання куратора «Оссолінеум» Любомірського. Докладний список усіх меблів знаходиться в Дирекції Бібліотеки Академії Наук (філія).

Дрібні предмети

18 каламарів

5 попільничок

5 підставок до печаток

3 нумератори

16 бібулярів

25 ручок

10 лінійок

Приватна власність
працівників Бібліотеки

- 1) У кімнаті Бібліотеки Павліковських: 1 бюро, приватна власність тов. Гелени Бäum.
- 2) У кімнаті Архіва Сапіг:
 - 1 бюро, прив[атна] власність тов. Станислави Чоловської,
 - 1 бюро, прив[атна] власність тов. Казимира Тишковського,
 - 2 скриньки, прив[атна] власність тов. Ст[анислави] Чоловської
- 3) У покою кустоса відділу рукописів:
 - 1 бюро, 1 отверта шафа, прив[атна] власність тов. К. Тишковського.

V. Персонал

До складу персоналу бібліотеки Закладу ім. «Оссолінських» належали в дні передачі отсі працівники:

1. Ассородобрай Ніна – Кабінет Історії Села
2. Брікман Станислава – Бібліотечний відділ
3. Харшевський Адам – --»--
4. Чернецька Марія – Відділ рукописів та архівів
5. Чоловська-Карчевська Станислава – Відділ рукописів і архівів
6. Фельдман Йосиф – Відділ рукописів та архівів
7. Гостомска Софія – Бібліотечний відділ
8. Гомме Ядвіґа – Бібліотечний відділ
9. Інґльот Степан – Кабінет Історії Села
10. Якубец Маріан – Бібліотечний відділ
11. Келлес-Кравзівна Яніна – Бібліотечний відділ
12. Керніцька Гелена – Бібліотечний відділ
13. Красіцка Зофія – Бібліотечний відділ
14. Кіршбравн Давід – Інститут Маркса-Енгельса-Леніна-Сталіна
15. Кречмар Юрій – Відділ рукописів та архівів
16. Куркова Євгенія – Бібліотечний відділ
17. Лютман Роман – Відділ рукописів та архівів
18. Лютман Тадей – Відділ рукописів та архівів
19. Марковська Ванда – Інститут Маркса-Енгельса-Леніна-Сталіна
20. Оппенавер Христина – Відділ рукописів та архівів
21. Борейша Юрій – Заступник Директора
22. Олексюк Марія – Бібліотечний відділ
23. Гебултовський Казимир – Бібліотечний відділ
24. Осовський Станислав – Інститут Маркса-Енгельса-Леніна-Сталіна
25. Пайончковський Францішек – Бібліотечний відділ
26. Пайпер Тадей – Міцкевічівська виставка
27. Пельц Юліан – Бібліотечний відділ
28. Полєвка Адам – Міцкевічівська виставка
29. Пшибось Юліан – Міцкевічівська виставка
30. Розенбуш Анна – Бібліотечний відділ

31. Сафаль Альойзій – Переплетний відділ
32. Семкович Владислав – Переплетний відділ
33. Стефанович Адам – Бібліотечний відділ
34. Шнейберг Бронислава – Бібліотечний відділ
35. Тишковський Казимир – Відділ рукописів та архівів
36. Вежбянська Данута – Бібліотечний відділ
37. Віслоцький Владислав – Бібліотечний відділ
38. Девехи Гелена – Секретаріат
39. Натансон Францішка – Секретаріат
40. Фльорек Леонтина – Секретаріат

Технічні Працівники

1. Гармази Павло
2. Гармази Болеслав
3. Бляшинський Фелікс
4. Бось Казимир
5. Коц Йосиф
6. Кулік Станислав
7. Міських Здзіслав
8. Ольшинський Йосиф
9. Онуцак Йосиф
10. Сатурський Михайло
11. Скерленський Бронислав
12. Півовар Ян
13. Солярський Збігнєв
14. Сьліпецький Михайло
15. Падох Тадей

Цим стверджую, що дня 1 лютого 1940 р., я передав бібліотеку Закладу ім. Оссолінських Комісії бібліотеки Академії Наук УРСР в складі тов. тов.: Директора львівської філії бібліотеки Академії Наук УРСР тов. Я. І. Зайкіна, заступника директора тов. В. В. Дорошенка, Маріана Якубца, Францішки Натансон та Ванди Марковської, згідно з поданим вище актом передачі

Львів, 14. II. 1940 р.

[Підписи]	В. Віслоцький
	Яків Зайкін
	В. Дорошенко
	Марян Якубец
	Фр. Натансон
	Марковська Ванда

№ 27

21 лютого 1940, Львів. Доручення Комісії з охорони пам'яток культури, надане Львівській державній картинній галереї перебрати музейну колекцію з Бібліотеки ім. Баворовських

**ТИМЧАСОВЕ УПРАВЛІННЯ
по Львівській області**

одержано 21. II. 1940 р.
ч. 11.

**Комісія по охороні пам'ятників культури
Львів, Коперника 42
Телефон 136-81**

Дня 21. лютого 1940.

До Львівської Державної Картинної Галереї
ч. 104/40. у...Львові

Комісія по Охороні Пам'ятників Культури доручає Вам перебрати до своїх збірок музейну збірку з Бібліотеки Баворовських. Щоб допильнувати правильний перебір збірки належить делегувати Вашого уповноваженого, який враз з нашим представником інсп. Михайлом ДРАГАНОМ переберуть по інвентарному списку всі предмети. Після перевозу збірки зложити до Комісії акт підписаний керівником Бібліотеки Баворовських і дирекцією Львівської Державної Картинної Галереї.

Голова Комісії
[Підпис] /Петро Панч/

За Секретаря:
[Підпис] /Іван Карпинець/

НЗіО. ВР, № 17184/II, арк. 65. Оригінал, маш. на бланку, укр. мова.

№ 28

15 березня 1940, Львів. Лист ігумена монастиря Студитів у Львові Климентія Шептицького до проф. Кирила Студинського у справі бібліотеки «Студіону»

Львів, 15/3 1940

В[исоко]Поважаний Пане Професоре!

О. Котів (в заступстві о. Хомина) представить п. Професорови небезпеку, в якій знаходиться бібліотека «Студіону». Д-р. Тригуб і нова «директорша» шпиталю хотять цілісний дім П. Скарги 2б взяти на свою клініку – отже викинути і бібліотеку – 1) цілком без права – бо та є вже передана Академії наук, а 2) без хісна і потреби для клініки – бо льокаль бібліотеки не до ужитка на шпитальні цілі, а зрештою мають 2 поверхи вже ними заняті, а цілком порожні.

Просимо конечно о поміч і інтервенцію.

З поклоном

[Підпис]

ЦДІА України у Львові, ф. 362, оп. 1, спр. 432, арк. 15. Оригінал, рук., укр. мова.

№ 29

15 березня 1940, Львів. Стаття Тетяни Тесс в московській газеті «Известия» про мистецькі збірки львівського Оссолінеуму**«Ossolineum»**

В 1871 году сын Адама Мицкевича Владислав Мицкевич продал графу Тарновскому оригинал рукописи своего отца – единственный рукописный экземпляр «Пана Тадеуша». У Владислава Мицкевича был книжный магазин в Париже; в дни Парижской Коммуны магазин был разрушен версальской армией, владелец его впал в бедность. Продавая рукопись, он написал письмо; подлинник этого письма сохранился.

Вот оно:

«Этим письмом я заявляю, что рукопись «Пана Тадеуша» передаю пану Брониславу Залесскому. Это собственноручная рукопись моего отца, которую я вынужден продать вследствие катастрофы с моим книжным магазином, разрушенным версальской армией во время последних парижских событий. Эту рукопись я продал в собственность графу Станиславу Тарновскому.

Владислав Мицкевич.

Париж. 6 октября 1871 года».

Письмо хранилось у графа Тарновского вместе с рукописью. Никто в мире не знал, где находится оригинал «Пана Тадеуша», все следы были утеряны.

Покидая Львов, граф Тарновский оставил в музее «Ossolineum» запечатанный со всех сторон ящик с указанием не прикасаться к нему до возвращения графа. Ящик стоял в музее до той поры, пока Львов не заняла Красная армия и пока музей «Ossolineum» не перешел в ведение государства.

Тогда ящик был вскрыт новым директором музея, тов. Борейша, писателем и журналистом.

Вместе с рукописью «Пана Тадеуша» в ящике была обнаружена еще одна драгоценность. Там лежала картина Рембрандта «Человек в черной одежде». Описание картины с указанием, кому она принадлежит, можно было найти в целом ряде монографий и работ по искусству. Теперь мы держали ее в руках. Из бархатной глубокой черноты выступало желтое лицо человека так сильно и полно, как дано только руке Рембрандта.

На столе, вынутая из сейфа, лежала рукопись «Пана Тадеуша». Знаменитый переплетчик Семкович одел легкие и тонкие страницы в чудесный переплет. Имя Семковича знали во многих библиотеках мира, он славился своим искусством переплетать и реставрировать редкие книги.

Косой, мелкий, нервный почерк, страницы почти без помарок, как бы рожденные одним дыханием, – и вдруг страница, исчерченная вся, вдоль и поперек, с десятками помарок на полях, написанная в минуты, когда строка как бы начинает заикаться и толкает другую, требуя выбора, требуя новых и новых решений. И вот, наконец, выбор сделан, все решено, на страницы нанесены лучшие слова в лучшем порядке...

«Ossolineum» – один из самых древних музеев мира. Некогда здесь был монастырь «Босых кармелиток», монастырь сгорел, руины его откупил граф Оссолинский. В той части, где был монастырь, отстроили библиотеку; рядом, вплотную, выстроили здание музея, галереи его, просторные, высокие комнаты из окон которых сейчас видна узкая и тихая улица, идущая в гору, верхушки деревьев, шпили и флагера островерхих крыш.

В галерее музея висят чудесные картины старых мастеров. Мы видим портрет работы Тициана, долгое время живший под слоем красок картины неизвестного художника и, наконец, обнаруженный, когда верхний слой красок был снят. Мы видим большое полотно работы польского живописца Яна Матейко «Люблинская уния» – картину с беспокойной и нервной композицией, блестящим колоритом, сильной и выразительной характеристикой действующих лиц. В том же зале висит картина Иозефа Брандта, живописца большой силы и тонкости. Дальше идут картины голландских живописцев, редкие полотна старых мастеров.

Во время бомбардировки Львова все ценные картины были вынуты из рам и унесены из этих комнат со стеклянными потолками. Они лежали в коридорах, укрытые сверху мешками с песком, в то время, когда город сотрясали взрывы, когда дома взлетали и рассыпались щебнем и пылью.

Сейчас они все висят по своим местам.

Старый сторож, вежливый и тихий, идет впереди и открывает скрюченными от ревматизма руками двери, одну за другой. Он молчит и только иногда, прислушиваясь, наклоняет голову на бок, как птица. Когда мы останавливаемся перед дверью, покрытой замечательной резьбой, он вдруг говорит тонким голосом:

– То копия. Но оригинал скоро тоже тут будет. – Он значительно подымает вверх палец. – Четыреста картин привезли сейчас до музея из поместий та палацов. Яки мастера! А! А! – он качает головой. – Яки кисти, який колер... Чудово, чудово!

И он идет вперед, осторожно шаркая ногами в валенках.

В одной из комнат музея собрана коллекция старинного оружия. Здесь есть турецкая сабля, на клинке которой записана вся удивительная история ее жизни.

Каждый хозяин оставлял на клинке свою запись. Из Турции сабля попала в Венгрию. Затем ее хозяином стал французский солдат. Вместе с армией Наполеона она путешествовала по Египту. Во время польской революции она была в Польше, – на ней записана песня Вольнского полка:

«Лучше так судьбу закончить,
Чем чтоб душу чорт украл...

Во время итальянской революции, в 1849 году, она попала в Рим. На ней написано изречение:

«Одно дело – умирать,
Другое дело – говорить со смертью».

И, наконец, последним ее владельцем был Искандер-паша – прозвище авантюриста Илинского. Искандер-паша служил в войсках Марии Христины испанской и Дон-Педро португальского, участвовал в осаде

Герата, сражался с Абд-эль-Кадером в Алжире в рядах французских войск, участвовал в венгерской войне и, наконец, бежал в Турцию. На полях сражения Европы и Азии он получил 40 ран. Последний раз он ударил этой саблей за год до своей смерти. На клинке оставлена его запись:

«Последний ударил этой шашкой Искандер-паша в 1863 году».

Сейчас сабля находится в музее. Сколько рук ее держали, в каких странах она была в боях, каких дел и событий была свидетельницей...

В книгохранилище музея лежат манускрипты XII века; на пергаменте между текстом проложены красками и золотом чудесные рисунки. В музее хранятся инкунабулы – первые книги, отпечатанные не с досок, а с наборных букв. Заставки и концовки инкунабул сделаны чеканным золотом тончайшей работы.

Каждый день в музей прибывают все новые и новые старинные книги огромной ценности. Мы видим первое издание Данте, реставрированное тем же знаменитым переплетчиком и реставратором Семковичем. Он сделал вещь поистине волшебную: расщепил истлевшую, тончайшую страницу вдоль, разделил ее как бы на две пластины, вставил внутрь пергамент и затем склеил таким образом, что страница оказалась на плотной и прочной основе. Так были реставрированы все страницы рассыпающейся, гибнущей от ветхости книги.

В 1830-х годах при библиотеке музея существовала типография. Здесь были напечатаны поэмы Мицкевича; за издание их директора библиотеки Слотвинского посадили в тюрьму. Сидя в тюрьме, Слотвинский нацарапал иголкой на полях библии поэму. Сейчас эта библия находится в книгохранилище музея, научные сотрудники работают над ней, разбирая текст поэмы.

Наверху, над книгохранилищем, находилась квартира последнего владельца музея, князя Любомирского. Это – комнаты, обставленные скучно и вульгарно, с унылой претензией не слишком чистоплотного холостяка. Над бесценными сокровищами, над чудесными картинами и книгами жил человек равнодушный и обладающий дурным вкусом, жил грязно, с драной обивкой на креслах и закапанными вином и жиром шелковыми обоями.

В сейфе у князя Любомирского тоже хранилась «драгоценность».

Сейф долго вскрывали, приезжали специальные мастера, осторожно, как бы колдую, трогали затвор кончиками пальцев, искали секрет, поворот пружины, волшебный звон, после которого мягко и плавно отойдет тяжелая дверца.

Наконец, сейф был открыт.

Внутри на алом бархате лежал зуб с фарфоровой пломбой сбоку.

Рядом с зубом лежала записка: «Выбит в 1926 году».

Татьяна ТЭСС.

г. ЛЬВОВ.

№ 30

12 квітня 1940, Львів. План роботи відділу рукописів Львівської філії Бібліотеки АН УРСР на II квартал 1940 р. зокрема, щодо перевезення до бібліотеки ряду архівних збірок

Програма
праці Відділу Рукописів Філії Бібліотеки Академії Наук УРСР
на II квартал 1940 р.

[...]

2. Спровадження до Рукописного Відділу Бібліотеки Акад. Наук слідуючих збірників:

- а) бібліотечних рукописів монастиря Домініканів у Львові,
- б) решту архіву фундації Скарбка з Дороговижа,
- в) решту архіву Радзімінських з Берегу Мукосієвого біля Крем'янця,
- г) решту архіву Сапігів з Красичина біля Перемишля,
- д) рукописи, що знаходяться в Захисті Єзуїтів у Хирові біля Старого Самбора.

[...]

Львів, 12 квітня 1940 р.

/Деркач Марія Дем'янівна/
/Інгльот Стефан Томашевич/

ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 28, арк. 9, 11. Копія, маш., укр. мова.

№ 31

16 квітня 1940, Львів. Протокол про випозичення картин з фондів колишньої бібліотеки Баворовських у Львові для виставки у Львівській державній картинній галереї

Львів, дня 16 квітня 1940

ПРОТОКОЛ

Присутні: Іменем Філіялу Акад[емії] Наук УРСР тов. тов. Віслоцький, Інгльот і Маньковські. Іменем Львів[ської] Держ[авної] Картинної Галерії тов. тов. Гітлер*, Горнунґ і Крамарчик. На підставі письма керівника Львів[ського] Облвідділу в справах мистецтва тов. Гончарова з дати 13 / VI 1940 р. ч. 629 спрямованого до директора Філіялу Акад[емії] Наук УРСР тов. Зайкіна, зістали делеговані через цього послідного тов. тов. Інгльот, Маньковський і Віслоцький до випожичиня з б. Бібліотеки Баворовських

* Помилково, насправді: Гюттлер.

входячої в склад Філіялу Акад[емії] Наук трийцяти образів Львів[ської] Держ[авної] Карт[инної] Галерії, до удоповнення приготованої в цій Галерії вистави.

Виконуючи вище наведене поручення видано з б. Бібліотеки Баворовських як випожичене Львів[ській] Держ[авній] Карт[инній] Галерії, а Львів[ська] Держ[авна] Карт[инна] Гал[ерея] відібрала випожичені її слідуєчі образи⁶:

	Ч. інвен[арне]
1/ Франс Фльоріс : Старець / сьв[ятий] Нікодем /	1
2/ Йоган Хрісціян Бранд : Став	5
3/ Пётроделья Венхія : Старець і молодець	8
4/ — // — // — // — // — Молодець і дівчина	9
5/ Франц Антон Грестайн : Птиці I	10
6/ — // — // — // — // — : Птиці II	11
7/ Гіованні Люїф Бокко : Борба з Турками I	17
8/ — // — // — // — // — II	18
9/ Ф. Ф. Там : Морські свинки	33
10/ — // — // — // — // — : Голуби з кінця XVII ст.	34
11/ Школа Влошка : Дівчина зі збанками	35
12/ Бернардо Строцці : Лютніста	46
13/ Антоніо Каналэ зв. Каналэтто : Краэвид міста Мурано від сторони Вэнеції	48
14/ — // — // — // — // — Краэвид на Сан Міхеле і Мурано	49
15/ Карльо Дальці : Сьв[ята] Марія Магдалена	51
16/ Школа німецька з XVII в. : Мойсей відганяючий пастиря	53
17/ XVIII вік : Щигли	63
18/ — // — Чижики	64
19/ Школа голэндерська з кінця XVIII віку : Битва їзди I	71
20/ — // — // — // — // — // — // — Битва їзди II	72
21/ Гуїдо Рені / Гуерчіно / : Сибілля	231
22/ Герріт фон Гонтгарет : Гітаристка	234
23/ — // — // — // — // — Вялянчелістка	235
24/ Франц Хрістоф Каннеук : Відвідини у маляра	238
25/ — // — // — // — // — Відвідини у різьбаря	279
26/ Юзеф Пітшманн : Юзеф Коморовські	271
27/ Андреа Лянцані : Мойсей яко дитя доптаючий корону Фараона	56
28/ Школа Французька з перелому XVII віку : Портрет Тарли	263
29/ Бродовські Антоні : Александр Батовські	260
30/ Школа влошка з I пол[овини] XVII в. : Алэгорична стаття жіноча	47

⁶ Перелік польською мовою див. у наступному док. від 17 квітня 1940 р.

Підписані представники Львів[ської] Дер[жавної] Карт[инної] Г[алереї] потверджують видбір вище наведених вypoжичених її образів, заявляє заразом, що кожде бажання Ф.А.Н. позістають ті образи до її розпорядження і будуть звернені Ф.А.Н.

[Підписи] Стефан Інґльот
Юрій Ґюттлер
В. Віслоцький
Горнунґ
Тадей Маньковский
Крамарчик

ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 10^а, арк. 177-178. Ориґінал, маш., укр. мова.

№ 32

17 квітня 1940, Львів. Лист в. о. директора Львівського державного історичного музею Ярослава Пастернака до дирекції Львівської державної картинної галереї з проханням забрати зразки церковного мистецтва з колишніх музеїв Ставропігії та Народного Дому

Н.К.О – У.Р.С.Р
Львівський Державний
Історичний Музей
17. IV. 1940 р.

До
ч.17/40 Дирекції Державної Картинної Галереї у Львові

Прохаю перебрати негайно призначені для Галереї пам'ятки церковного мистецтва з бувших музеїв Ставропігії та Народного Дому.

Я. Пастернак
в.о. директора

НЗіО. ВР, № 17184/II, арк. 65. Ориґінал, рук., укр. мова.

№ 33

17 квітня 1940, Львів. Список картин з колишньої Бібліотеки Баворовських, позичених до Львівської державної картинної галереї⁷

Spis obrazów wypożyczonych z b. Biblioteki Baworowskich dn. 17. IV. 1940 r.
dla Lwowskiej Państwowej Galerji Obrazów

1. Frans Floris: Starzec /św. Nikodem/	1
2. Johann Christian Brand: Staw	5
2. Pietro della Vecchia: Starzec i młodzieniec	8
4. — // — // — // — // — Młodzieniec i dziewczyna	9
5. Franz Anton Graffenstein: Ptaki I	10
6. — // — // — // — // — Ptaki II	11
7. Giovanni Luigi Rocco: Bitwa z Turkami I	17
8. — // — // — // — // — // Bitwa z Turkami II	18
9. F. von Tam: Morskie świnki	33
10. — // — // — Gołębie	34
11. Szkoła włoska z końca XVII w.: Dziewczyna z dzbanem	35
12. Bernardo Strozzi: Lutnista	46
13. Szkoła włoska z 1-szej poł. XVII w.: Alegoryczna postać kobieca	47
14. Antonio Canale zw. Canaletto: Widok miasta Murano od strony Wenecji ..	48
15. — // — // — // — // — // — Widok na San Michele i Murano	49
16. Carlo Dolci: Sw. Maria Magdalena	51
17. Szkoła niemiecka z XVII w.: Mojżesz odpędzający pasterza	53
18. Andrea Lanzani: Mojżesz jako dziecko dępcący koronę faraona	56
19. Wiek XVII: Szczygły	63
20. — // — // — Czyże	64
21. Szkoła holenderska z końca XVIII w.: Bitwa jazdy I	71
22. — // — // — // — // — // — // — Bitwa jazdy II	72
23. Guido Reni /Guercino/ : Sybilla	231
24. Gerrit van Honthorst: Gitarzystka	234
25. — // — // — // — // — Wiolonczelista	235
26. Franz Christoph Janneck: Odwiedziny u malarza	238
27. — // — // — // — // — // — Odwiedziny u rzeźbiarza	239
28. Antoni Brodowski: Portret Aleksandra Batowskiego	260
29. Szkoła francuska z przełomu XVII na XVIII w.: Portret Tarły	263
30. Józef Pitschmann: Portret Józefa Komorowskiego	271

[Печатка] Библиотека Ossolineum

НЗіО. ВР, № 17112/II, арк. 9. Оригінал, маш., пол. мова.

⁷ 6 травня 1940 р. Обласна картинна галерея «прийняла до своїх фондів» 30 картин // НЗіО. ВР, № 17112/II, арк. 10.

№ 34

[Кінець квітня 1940, Львів]. Список експонатів, переданих до відділу західно-європейського мистецтва Львівської державної картинної галереї з колишніх приватних та міських збірок

С п и с о к

мистецьких предметів які входять в склад відділу зах. европ.
мистецтва Львівської Державної Картинної Галереї.

	Картини	Рисунки	Мініатюри	Плакети бронзи	Медаліони	Різби	Штихи
Народня Галерея м. Львова	1484	560	137	84	628	73	
Збірка ім. Б. Ор- жеховича	178	65	20	15		13	
Збірки А. Пі- нінського	216	87	55			214	
Збірки Діду- шицьких	132	20	1	16		2	
Збірки Голу- ховських	88			3		1	74
Збірки К. Бру- ніцького	34	13	6				81
Збірки Вибра- новських	65	9					41
Національний Музей	22						
Музей ім. Со- беського	41					51	
Музей Мистець- кого Промислу	2					14	1717
Музей ім. Любо- мирських	695						
Музей Баворов- ських	30						
Разом	2987	754	219	118	628	368	1913

Разом всіх предметів

6987

№ 35

[Квітень] 1940⁸, Львів. Лист виконуючого обов'язки начальника Архівного відділу Управління НКВС по Львівській області Фурмана до Наукового товариства ім. Шевченка з вимогою передати до Львівського обласного історичного архіву архівні матеріали НТШ⁹

До Т-ва ім. Шевченка

На підставі наказу Головного Архівного Управління НКВС УРСР, архівний відділ УНКВС по Львівській області просить негайно передати через вашого представника до Львівського обласного Історичного Архіву архівні матеріали Вашої установи

В.о. Начальника Архівного відділу
Управління НКВС по Львівській обл.

/Фурман/

ДАЛО, ф. Р-230, оп. 1, спр. 5, арк. 25. Копія, маш., укр. мова.

№ 36

6 травня 1940, Львів. Протокол засідання Комісії з охорони пам'яток культури при Тимчасовому управлінні у Львівській області

ПРОТОКОЛ ч. 5

з засідання Комісії по Охороні Пам'ятників Культури, що відбулося дня
6. травня 1940 р. о 7. год. вечора.

П р и я в н і були: Голова Комісії Петро Панч, члени Комісії: акад. Михайло Возняк і Антон Приходько, запрошені до праць в Комісії: Іляріон Свенціцький і Володимир Дорошенко;
запрошені на засідання: Лев Гончаров, Іван Бондар, Зільберман, Генрих Цесля, Ксавери Півочський, Григорій Піжук і інспектори Комісії: Михайло Драган і Іван Карпинець.

Секретарював Іван Карпинець.

На повістці денній було:

- 1) Затвердження пам'ятників культури по Львівській області (реферував інсп. Драган);
- 2) справа музейної збірки Володимира Панькова;
- 3) Справа раціонального поділу фондів поміж музеї;
- 4) Доповідна записка музейної бригади (реф[ерент] Голова П. Панч);

⁸ Дата встановлена приблизно на підставі суміжних документів.

⁹ Подібні вимоги були надіслані до націоналізованих інституцій «Оссолінеуму», «Ставропігіону» та інших державних установ та громадських організацій.

- 5) Про археологічні заповідники (реф[ерент] інсп. Драган);
6) Поточні справи: а) звільнення з посади інсп. Панькова;
б) про бібліотеку в Медиці.

[...]

У х в а л е н о: доручити бібліотекареві Комісії т. Прицакові виїхати до Медики к. Перемишля й перевезти звідтам до фондів Комісії рештки бібліотеки поміщика Павліковського. Просити капітана тов. Ровінського допомогти в цій справі.

У х в а л е н о: на пропозицію тов. В. Дорошенка і акад. М. Возняка, просити Академію Наук УРСР звернути особливу увагу на бібліотеку й архів греко-католицької капітули в Перемишлі, де є старі пергаменти, стародруки і рідкі видання. Також звернути увагу на Василянські монастирі в інших областях (Добромиль і Лаврів в Дрогобицькій області і Бучач в Станиславівській області), де є цінні рукописи, портрети, ікони тощо.

У х в а л е н о: звернутися до Облспоживспілки, Держбанку і інших установ, в яких знаходяться цінні картини, з пропозицією, передати їх в розпорядження музеїв.

На цьому засідання закінчилося.

Голова Комісії:
(Петро Панч) [Підпис]

За секретаря:
(І. Карпинець) [Підпис]

ЛГМ. Архів, оп. 1, спр. 8, арк. 1, 3. Копія, маш., укр. мова.

№ 37

20 червня 1940, Київ. Постанова № 900 Ради Народних Комісарів УРСР про забезпечення наукових і обласних бібліотек платними примірниками книжкової продукції видавництва УРСР

З метою забезпечення наукових і обласних бібліотек платними примірниками літератури Рада Народних Комісарів УРСР постановляє:

1. Зобов'язати всі видавництва УРСР здавати Управлінню Книгокультторгу при Раді Народних Комісарів УРСР з першої частини тиражу обов'язкові платні примірники книжкової продукції в кількості, визначеній в додатку № 1.

2. Зобов'язати Управління Книгокультторгу при Раді Народних Комісарів УРСР:

а) організувати постачання наукових і обласних бібліотек згідно з додатком № 2¹⁰ обов'язковими платними примірниками літератури відповідно до тематики комплектування;

¹⁰ Додаток пропущено в тексті.

б) провадити інформаційно-бібліографічні консультації в питаннях комплектування літературою наукових і обласних бібліотек.

Видання, що випускаються з зазначенням вартості, здаються Управлінню Книгокультторгу при Раді Народних Комісарів УРСР по номіналу з відповідною книготорговою знижкою.

Видання, в яких не визначена вартість, відпускаються по собівартості.

м. Київ, 20 червня 1940 р. № 900.

Голова Ради Народних Комісарів УРСР

Керуючий справами Ради Народних Комісарів УРСР

Л. Корнієць

О. Шинкарьов

Опубл.: Збірник постанов і розпоряджень УРСР. № 21/23. – С. 47.

№ 38

28 червня 1940, Львів. Акт передачі музейних цінностей з фондів колишнього Музею ім. Любомирських у Львові до Державного історичного музею у Львові

А К Т № 1

М. Львів 1940. 28. / VI. (6 місяць)

Ми нижче підписані склали цього А К Т А про те, що на підставі постанови РНК УРСР і наказу НКО від 10-го травня про організацію Державного Історичного Музею в м. Львові, та постанови Комітету Охорони Пам'яток Культури по Львів. обл., протягом часу від 25. / V. (травня) 1940 року по 25. / VI. (червня) 1940 р. Ми перевели передачу музейних цінностей з бувшого музею Любомирських до Державного Історичного Музею. До цього додається список з переліком музейних експонатів¹¹ у кількості порядкових номерів 1078 (тисяча сімдесят вісім) на 57 (п'ятдесят семи) аркушів, що є не відємним додатком цього акта.

Передав:

Стангрет З.

На підставі доручення

Державного Історичного Музею у Львові

Приняв:

Володченко З. А. [Підпис]

ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 10^а, арк. 1. Оригінал, маш., укр. мова.

¹¹ Список з переліком переданих музейних експонатів подано на арк. 1а - 57.

№ 39

[Червень] 1940, Львів. Звіт про роботу відділу комплектування Львівської філії Бібліотеки АН УРСР за другий квартал 1940 р.

I.

Працівники

Керівник відділу:
Співробітники:

Боднар Іван Андрієвич
Кребс Роберт Янович
Войновська Іванна Іванівна
Гумецький Володимир К[орнилович] до 4/6 1940
Харчевський Адам Мечисл[авович] до /6 1940
Котович Володимир Євст[ахійович] від 24/4 1940
Скерленський Бронислав Юревич від 24/4 1940
Хитра Пантелеймон Олекс[андрович] 24/4 1940
Маньковський Тадей від 1/6 1940
а крім цього: Брат А. Ш. від 1/6 до 14/6 і від 28/6 1940
Ольшевич Вацлав Адольфович від 1/6 1940
Лютманова Франціска Мартинівна від 1/6 1940
Вайнлез Ізраель від 1/6 1940
Скочек Осип від 1/6 1940
Зайнфельд Абрагам Пінкасович від 1/6 1940
Кенігсберг Давид Касієлович від 1/6 до 14/6
і від 28/6 [1]940
Заленська Антоніна Вільгельмівна від 1/6 1940
Усліп Рожя Абрамівна від 1/6 1940
Губер Марія Максиміліянівна від 15/6 1940
Грін Гінда Абрамівна від 17/6 1940
Гурвіц Сара Вольфівна від 1/6 1940
Люфтова Марія Блянка Іванівна від 1/6 1940*
Гануляк Григ[орій] Григор[ович] від 17/6 1940

II. Праця відділу

Відділ приймав до бібліотеки і віддавав до інвентаризації книжки, газети і журнали, карти, ноти та ізографики, що приходили а) з книжної палати як обов'язковий примірник, б) з обміну, в) купівлі, г) дарів і інших придбань.

Протягом II чвертьріччя придбано з цих жерел 24015 екземплярів почислених і 58 великих возів різної літератури. Такого великого числа різної літератури не міг ані провирити з каталогом, ані осмотрити печатками, ані на[віть] обчислити, тим більше, що книжки наспівали масово і в короткім протязі часу. Для того віддавано до інвентаризації у першу чергу книги за якими повинен був бути найбільший по[пит], отже обов'язковий примірник, з купна і обміну, а з дарів невеличкі книгозбірні.

* Помилково, має бути Люфтова-Блянка Марія Іванівна.

В другім чвертьріччу віддано по осмотренню печатками стародруків 3370, нових книг 15171, періодиків крім газет 9510, карт 632 і 1 атлас, разом 28583 і вісім штук та 5 пачок рукописів. До того опечатано і почислено і приготовано до віддачі 2859 екземплярів пак, що відділ приготував дійсно 31442 екземплярів і 5 пакетів непочислених рукописів.

Предбачений плян виконано в тім напрямі навіть з невеличкою надвишкою.

Закуплено книг 522, а в обмін одержано 1213 книг і 67 журналів. Через брак відповідних працівників в тім напрямі зроблено мало і в слідуючій чвертьріччу відділ повинен дістати бодай одного працівника, щоби правильно zorganizувати так обмін, як і купно книжок.

Крім нормальної праці відділ виконував велику працю зв'язану з наслідками воєнних подій.

Відділ вишукував у Львові збірки книжок, якими ніхто не опікувався. Були це книжки переважно приватних людей, які в часі війни опустили свої мешкання у Львові, або виїхали зі Львова перед війною і після початку війни не могли вже вернути, або вкінці люди, яких примушено опустити Львів.

За послідні три місяці привезено 58 великих возів (з глибокою п'ятак-формою) книжок, журналів, газет і рукописів і то зі самого Львова.

Перевезено збірки книг з бібліотеки: 1) Вибрановських, 2) Польського Товариства педагогічного, 3) Патайдля, 4) Янковського, 5) Шведзіцького, 6) Дзедушицького (26 возів з великим числом старих друків), 7) Чоловського (115 пачок около 300000 рукописів), 8) Старосольського, 9) Стефанусової, 10) Галицько Руської Матиці 11) Шендрика, 12) Українського робітничого дому, 13) Заїкина, 14) Савчинської, 15) Ляховича, 16) Розтворовського, 17) Віт. Левицького, 18) Піщаківського, 19) Поліграфістів, 20) Бачевського, 21) Військової (10 великих возів) і 22) одну єврейську. Крім цього з відділу при вул. Чарнецького ч. 24 привезено 5 возів. Поза пляном перевезено 18 бібліотек, а не перевезено двох львівських бібліотек і ані одної поза Львовом. Коли б не було конечности перевозити цих 18 бібліотек було би можна було виконати плян в цілости. До цього причинилася й ця обставина, що бібліотека мала до розпорядимости або віз або автомашину, які дуже часто були заняті іншими працями і до перевозу книжок не можна було їх ужити. Також відділ не мав достаточного числа технічних працівників, щоби книжки переносили на віз і збирали з воза, а нераз треба було носити книжки й 3 поверха. Щоби праця йшла справнійше виконували цю працю працівники відділу тт. Котович і Скерленський полишаючи на цей час працю, до якої були призначені.

Щоби зібрані книжки, журнали і рукописи упорядкувати і почислити прийнято на працю 14 працівників, які під проводом тов. Маньковського мають обов'язок зібрані книжки розмістити по групах відповідно до їх змісту. Ця праця ще не закінчена; протягом червня розділено на поодинокі групи 206213 книжок.

В кінці годиться сказати, що опрацьовано інструкцію для відділу, яка однак ще потребує обговорення і затвердження.

Розуміється, що праці яких не можна було виконати протягом послідного чвертьріччя будуть поміщені в плані на 3 чвертьріччє і в першу чергу виконані.

Працю відділу перевірювала окрема комісія зазначена профспілкою, а її справоздання знаходиться в актах дирекції

Іван Боднар

АННБУ. Архів, оп. 1, спр. 10, арк. 1-2. Оригінал, рук., укр. мова.

№ 40

26 липня 1940, Львів. Протокол першого засідання Вченої ради Львівської філії Бібліотеки АН УРСР, зокрема, про впорядкування архіву Івана Франка та про концентрацію бібліотек з Галичини

Протокол

Першого засідання Вченої Ради Львівської Філії Бібліотеки
Академії Наук УРСР від 26. VII. 1940 р.

Присутні: а) Члени Ради: директор Філії Бібліотеки А. Н. УРСР тов. ЗАЙКИН Я. І. як голова Ради, вчений секретар Львівської Філії тов. ВИСЛОЦЬКИЙ В. І.^{*}, як секретар Ради, академік СТУДИНСЬКИЙ К. І., зам[існик] зав. Львівським відділом Інституту економіки тов. ГАК, заст. директора Львівської філії тов. ДОРОШЕНКО В. В., керівник відділу Львівської філії Бібліотеки тов. ДЕРКАЧ М. Д., директор Львівського музею А. Н. УРСР тов. ПОЛЯНСЬКИЙ Ю., зав. відділу мистецтва Бібліотеки тов. ГЕМБАРОВИЧ М. Ф., б) запрошені як спеці тов. тов. БОДНАР І. А., ЗЕХЦЕР, ІНГЛОТ С., КЕЛЛЕСКРАЗ І. К., КУРКОВА Е., СЕМКОВИЧ В. в) делегат Меморіально-літературного музею ім. І. Франка.

Відсутні члени Вченої Ради: академік ВОЗНЯК М. С., зам[існик] зав. Львівським відділом Інституту історії тов. КРИП'ЯКЕВИЧ І. П.

О годині 19.15 тов. дир. ЗАЙКИН відкрив засідання, подякував присутнім за їх участь, обговорив загально завдання Вченої Ради, та запропонував отсей порядок денний.

I. План роботи Бібліотеки на 3-ій квартал (референт тов. Дорошенко).

II. Стан рукописів Івана Франка і питання про їх реставрацію (реферують тов. Деркача і Семкович).

III. Про дислокацію фондів і відділів (референт тов. Вислоцький).

^{*} Має бути Віслоцький В. Я.

IV. Інформація про хід концентрації Бібліотеки (референт тов. Боднар).
V. Внески.

Присутні ухвалили одноголосно предложенний порядок дня.

До першої точки: Тов. Дорошенко відчитав план роботи Бібліотеки на третій квартал б. р., один примірник якого додається до цього протоколу.

В дискусії тов. Полянський ставить питання про можливість обміну книжок між бібліотекою та Природничим Музеєм А.Н. УРСР у Львові.

Тов. ЗАЙКИН звернув увагу, що у плані не відбита праця бібліотеки, щоб інформувати інститути А. Н. УРСР про нові книжки, які виходять у Радянському Союзі. Зараз повідомляємо суспільство при допомозі постійної виставки тільки про те, що попадає в Бібліотеку як обов'язковий примірник, але це далеко до того, щоби можна вповні виконати інформаційну працю.

Пропонує, щоби тов. Боднар зв'язався з Інститутами і скомплектував для них передовсім довідкову літературу, яка їм негайно потрібна.

По промовах тов. Студинського і Зайкина ухвалено і записано до протоколу ось такі внески:

I. Затвердити предложенний план праці бібліотеки на III. квартал б. р.

II. Зорганізувати інформаційну роботу (бібліографічні розвідки) для інститутів А. Н. УРСР, академиків та кращих наукових робітників.

До другої точки: Тов. ДЕРКАЧ реферує про стан рукописів Івана Франка: «Архів Франка прибув до Бібліотеки НТШ 25. VII. 1917 р. Його перебрав тов. В. Дорошенко від гром[адянина] Бандрівського, управителя спадщини Івана Франка. Всіх чисел списаних було 521. До цього числа прибуло ще кілька чисел, так що разом є зараз 558 чисел. З цього вже деякі пам'ятки передано до Музею І. Франка, деякі рукописи позлучувані разом і остаються люки. Архів І. Франка ділиться на такі групи:

А. Твори Франка: поезія, проза, драми, наукові статті.

Б. Листування Франка: Листи Франка та листи до Франка.

В. Збірка рукописів Франка (Рукописи редакційні, листування різних людей, старі рукописи, етнографічні записи, акти, протоколи). Документи. Перший спис зроблений для суду за нумерацією Івана Франка. Багато рукописів Франко давав опрацювати, нумерував, на сорочках опрацьованого рукопису подавав зміст. Багато рукописів такого змісту не має. Листи опрацьовував І. Франко всуміш: свої листи до дружини, листи до себе, все опрацьоване разом без ніякої системи тільки за форматом. Є задержаний потрохи хронологічний порядок, але не у всіх збірниках листів. Подібно опрацьовував і збірники чужих рукописів, які приходили до ред[акцій] журналів, що їх редагував (Друг, Світ, Життя і Слово, Народ і Літ[ературно-]Науковий Вісник). Деякі з цих рукописів теж опрацьовані всуміш, без системи – часто всередині поплутані сторінки, часто початок рукопису в одному томі, кінець у другому. Коли приступати до впорядкування архіву, то найперше вирінає питання, чи зберегти архів в такому вигляді, як він є тепер, а користування ним уможливити покажчиками, чи

впорядкувати рукописи зовсім по новому, здаючи старі індекси і каталоги до архіву. Від вирішення цього питання залежатиме напрям праці в архіві, яка повинна би бути виконана бодай з грубшого. Є дві думки. Одна випливає з живого психічного джерела: великої пошани і пієтизму для поета, що велить кожну найменшу дрібницю зберігати так, як вона є, друга з потреб – тому я воліла б, щоб цей архів розшити й оправити за вимогами та правилами архівістики. Коли ж тепер ще не є всі цієї думки, виринає в мене компромісова думка оправити і позлучувати все те, що неоправлене, а оправлені лишити і зберегти на пам'ять. Акад. СТУДИНСЬКИЙ нагадує, що він користувався часто з рукописів І. Франка і бачив, що вони не впорядковані, лежать хаотично. Радить розшивати рукописи і каталогувати їх за авторами, вилучивши чужі рукописи і листи.

Тов. СЕМКОВИЧ думає, що Франко давав оправляти рукописи тільки тимчасово, щоб колись їх упорядкувати і краще оправити. Рукописи в течках потрібно перед переплетом упорядкувати, вже оправлені оправити наново сильно і краще, але не змінити порядку і залишити старі шабатурки.

Тов. ЗАЙКИН стверджує, що найліпше видрукувати цілий архів, щоб не було потрібно визичувати в широкому масштабі оригінальні рукописи. Пам'ятки по великим поеті і борцеві за свободу народу треба дуже шанувати і зберегти на довгі століття так, як їх властитель і автор полишив. Ставить питання І. Чи розшивати рукописи, ІІ. Коли ні, то зробити до архіву точний науковий каталог і індекс.

При голосуванні всі одноголосно ухвалили І. щоб рукописів не розшивати, ІІ. Тов. Семкович складе проект реставрації архіву І. Франка, ІІІ. Тов. Деркачева складе проект каталогу та індексу архіву. ІV. Тов. Деркачева складе в короткім часі план організації розбірки неоправлених рукописів.

До третьої точки: З огляду на пізню пору обговорення плану дислокації відділів і фондів відложено до наступного засідання.

До четвертої точки: Тов. БОДНАР обговорив перебіг концентрації книжок і архівів. Він подав до відома, що до бібліотеки напливають книжки і періодики з трьох джерел, а саме: 1) обов'язковий примірник, який надсилають Книжні палати, 2) закупно книжок у магазинах у Львові і Києві, 3) дари і 4) концентрація книжок з бібліотек, які приділила Комісія по охороні пам'ятників культури або інші власті.

Щодо обов'язкового примірника, то бібліотека одержує тільки видання, що [у] великих накладах, видань малих накладів не одержує, бо сама Книжна палата не одержує стільки примірників, щоб обділити всі бібліотеки. Купується книжки переважно видані перед 1940 р., яких вже не можна одержати з Книжної палати, або видання, потрібні в більшому числі примірників, щоб приділити їх до окремих кабінетів, – або рідкі тепер друки, ці останні від приватних осіб. Щодо концентрації, то до

цієї пори придбано для бібліотеки АН 41 книгозбірнень, з них найповажніші як числом, так і вартістю книжок: бібліотека лат[инської] духовної семінарії (около 30000 томів), т. з[в]. бібліотека Потужицька, що має велику кількість старих друків, рукописів і цінних книжок різного змісту, а також давніх річників польських щоденників, далше бібліотека проф. Яна Розвадовського, в якій знаходяться цінні твори з історії і суспільних наук, збірка около 300000 актів до генеалогії і історії польських родів, дарована Александром Чоловським, бібліотека польського військового касина, бібліотека Кшечуновичів, Старосольського, Шендрика, Вибрановських, Гузара та інших. Далше подав до відома, то саме тепер перебираються вельми цінні бібліотеки Василян у Жовкві і Національного музею у Львові. Відтак заявив, що у Львові треба ще перебрати 16 малих і невеликого значіння бібліотек, крім того 92 бібліотек у краю, між ними архів Йосипа Маковея в Бережанах, Капітульну Бібліотеку в Перемишлі, рукописи Словацького в Кременці, бібліотеку Єзуїтів в Хирові [та] інші. Тов. ЗАЙКИН повідомив, що академік Кирило Йосипович Студинський подав свій дуже цінний архів до Бібліотеки і пропонує, щоб Наук. Рада висказала йому за цей дар свою подяку.

По довшій дискусії присутні ухвалили план праці тов. Боднара і доручили ще ліпше розгорнути роботу у Львові і на провінції. В біжучім кварталі між іншим закінчити організовано звозити книжки та рукописи з б[ібліотеки] Національного музею у Львові, з капітульної бібліотеки в Перемишлі, з Кременця, Дрогобича, Хирова тощо.

На пропозицію тов. Гака ухвалили скласти список усіх важніших бібліотек західних областей, без огляду на те, чи вони будуть завезені до нашої бібліотеки, чи ні. Тут замало писати листи, треба післати делегатів, щоб у порозумінні з делегатами Наросвіти на листи склали список.

Тов. ДОРОШЕНКО радить, щоб з капітульної бібліотеки в Перемишлі не забирати всього, а тільки рукописи і цінні книжки.

Тов. СТУДИНСЬКИЙ пропонує негайно забрати з Городка бібліотеку Озаркевича, яка там нищиться. Також звернутися з проханням до дир. Богдана Барвінського про передачу до бібліотеки архіву його пок[ійного] батька Олександра, яка тепер зберігається у акад. Студинського.

У тов. Зайкина прохання до тов. Студинського, щоб підчас своєї подорожі на Буковину купив від відомої письменниці О. Кобилянської її архів і перевіз його до Львова.

До п'ятої точки: На пропозицію тов. Зайкина ухвалили сесії Наукової Ради робити раз на місяць.

Нараду закрив тов. Зайкин о годині 21.

№ 41

31 липня 1940, Львів. Наказ про відрядження наукових працівників Львівської філії Бібліотеки АН УРСР до Крем'янця для перевезення до Львова документальних пам'яток, пов'язаних з постаттю польського письменника Юліуша Словацького

31 липня 1940

Відрядження.

Дирекція Львівської Філії Бібліотеки Академії Наук УРСР у Львові відряджує на три дні своїх наукових робітників, тов. тов. ІНГЛОТА Степана Томашевича і БОДНАРА Івана Андреевича, та шофера БОСЯ Казимира Генриковича до КРЕМІНЦЯ, в цілі перебрання пам'яток зв'язаних з особою польського письменника Ю. Словацького і перевезення їх до Львова.

Директор Філії Бібліотеки Академії Наук УРСР у Львові /Зайкин/
Секретар /Девехи/

ЛННБУ. Архів, оп. 1, Особові справи звільнених працівників бібліотеки ім. В. Стефаника до 1944 р., т. III, арк. 156. Копія, маш., укр. мова.

№ 42

[Липень] 1940, Львів. Звіт про роботу відділу комплектування Львівської філії Бібліотеки АН УРСР за липень 1940 р.

Львівська Філія бібліотеки Академії наук УРСР

Відділ комплектування

Звідомлення за липень 1940 [р.]

Праця відділу йшла нормально і відділ виконав таку працю протягом липня Прибуток книжок, журналів, газет і і[ншого].

а) Обов'язковий примірник	
Книжок	4500
Журнали і газети	15000
Карти	-
Ноти	-
Ізографіка	-
Разом 19500	

б) Купівля

Куплено 484 томів за 2444 карб.

в) Концентрація

Привезено бібліотеки

Говиковича¹² 1 віз, Перльмуттер 1 віз, Потоцького 1 віз, Національний музей 4 вози, Василян Жовква 7 возів, з Медики 1 віз, і Н.Т.Ш. 3 вози, разом 17 возів з чого чужих бібліотек 14 возів. [...]

Іван Боднар

ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 10, арк. 3. Оригінал, рук., укр. мова.

№ 43

6 серпня 1940, Львів. Протокол засідання комісії Львівської філії Бібліотеки АН УРСР у справі консервації книгозбірні «Студіону»

Згідно з наказом ч. 58 дирекції Бібліотеки Академії наук, Філія у Львові, уконституовалась назначена Комісія в той спосіб: провідник Комісії: В. В. Дорошенко, секретар Комісії Гр. Гр. Гануляк, члени Комісії: Деркачева, Туріян, Харшевський.

Комісія зійшлася дня 6 серпня 1940 на засідання, щоб вислухати звіти з визначених для перебрання «Студіону» від уступившого т. Хомина, – тт. Дорошенка і Гануляка, та прийти перед дирекцією Бібліотеки АН з пропозицією, що зробити з бібліотекою «Студіону», та як її фонди вихіснувати.

Провідник Комісії, тов. Дорошенко звідомляє, що бібліотека «Студіону» знаходиться вже в цілості в новому будинку при вул. П. Скарги, та з приводу браку входу до неї, не можна її вихіснувати. Треба рахуватися, врешті з цим, що приміщення бібліотеки буде зарекувроване на лічницю, тому слід нам придумати спосіб, куди бібліотеку забрати та як її вихіснувати, щоб вона могла служити працюючим масам громадянства.

Тов. Гануляк ознайомив членів Комісії зі змістом протоколів по ділу «Студіону», з 10 і 12 січня 1940 і з 3 серпня 1940, а тов. Дорошенко запропонував з черги взяти під увагу два приміщення, які могли б помістити бібліотеку «Студіону», а саме: будинок Просвіти, Ринок 10 і будинок б. монастиря Василян, Жовківська 36.

В дискусії забирали голос всі члени Комісії, а саме: тт. Харшевський, Деркачева, Туріян, при чому на різні справи давали вияснення тт. Дорошенко і Гануляк.

¹² Йдеться про д-ра Альфреда Говиковича, який проживав у Львові на вул. Дверницького, 32 (зараз вул. І. Свенціцького). Говикович був заарештований органами НКВС у жовтні 1940 р. і загинув за нез'ясованих обставин.

Після вичерпуючої дискусії прийшла Комісія однозгідно до переконання що для бібліотеки «Студіону» немає іншого виходу, лише: перенести її з будинку при вул. П. Скарги у пропоновані тимчасовим наглядом приміщення, цебто: або до будинку «Просвіти» або до б. монастиря Василян. Децизію в справі вибору будинку полишено Дирекції бібліотеки АН.

Це рішення Комісія прийняла до відома однозгідно, прохаючи провідника тов. Дорошенка, щоб вислід дискусії та рішення Комісії подав до відома Дирекції, а на коли б тов. Дорошенко з приводу відпустки не міг цього зробити, то справу має зреферувати Дирекції – тов. Гануляк.

На цьому засідання Комісії закінчено, причому т. Гануляк подав ще до відома, що має наказ дир. тов. Зайкина опечатати всі входи до «Студіону» і виконає те завтрашнього дня ранком.

Львів дня 6 серпня 1940.

ЦДІА України у Львові, ф. 577, оп. 1, спр. 10, арк. 2. Копія, маш., укр. мова.

№ 44

7 серпня 1940, Львів. Акт про передачу монет колишнього Музею ім. Любомирських до Львівського історичного музею

Акт

м. Львів м[ісяця] серпня 7 дня 1940 р.

складений між представниками Академії Наук УРСР між Др. М. Гембаровичем і Марією Хмельовською та представниками Львів. Держ[авного] Історичного Музею т.т. Р. Менкицьким і В. Левицьким про те, що перші передали, а другі перебрали збірку монет колишнього Музею Любомирських.

Дня 7. VIII. почали перебирати збірку Свіжавського, при чому взято за підставу його власноручний інвентар, який займає 107 записаних сторінок.

[...]¹³

НЗіО. ВР, № 17088/II, т. 1, арк. 1. Оригінал, рук., укр. мова.

¹³ Пропущено перелік на 1 – 32 арк.

№ 45

16 серпня 1940, Москва. Лист віце-президента Академії Архітектури СРСР К. С. Алабяна до директора Львівської філії Бібліотеки АН УРСР у Львові Якова Зайкина про можливість відбору з фондів бібліотеки книг з архітектури та мистецтва

КОМИТЕТ ПО ДЕЛАМ ИСКУССТВ ПРИ СНК СССР

АКАДЕМИЯ АРХИТЕКТУРЫ СССР

Москва, Пушкинская, 24

ACADEMIE D'ARCHITECTURE

de l'Union

des Républiques Sovietiques Socialites

Moscou, rue Pouchkinskaia, 24

ACADAMY of ARCHITECTURE

of the Union

of the Soviet Socialist Republics

Moscow, Pushkin-street, 24

16 августа 1940 г.

т. Боднару

[Підпис]

ДИРЕКТОРУ ФИЛИАЛА БИБЛИОТЕКИ АКАДЕМИИ НАУК УССР

тов. ЗАЙКИНУ

В беседе с директором Музея Академии Архитектуры СССР тов. ЦАПЕНКО, Вы сообщили о возможности отбора для нас книг по архитектуре и смежных с ней искусствам из Ваших книжных фондов.

Просим Вас подтвердить Ваше согласие на это, после чего мы немедленно командировем во Львов сотрудника нашей библиотеки для отбора книг.

ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТ АКАДЕМИИ АРХИТЕКТУРЫ СССР

[Підпис] (акад. арх[итекту]ры К. С. АЛАБЯН)

АННБУ. ВР, ф. 9, спр. 3896/33, арк. 22. Оригінал, маш. на бланку, рос. мова.

№ 46

19 серпня 1940, Львів. Наказ про відрядження працівника Львівської філії Бібліотеки АН УРСР Давида Кенігсберга до Перемишля для виявлення бібліотек з метою перевезення їх до Львова

19 серпня [19]40 р.

Відрядження.

Дирекція Львівської Філії Бібліотеки Академії Наук УРСР відряджує тов. КЕНІГСБЕРГА Давида Касієловича на два дні до Перемишля, Дрогобицької

області¹⁴ і уповноважує його перевірити, які бібліотеки можна перебрати до Львова та перевести відповідні переговори.

Директор Філії Бібліотеки Академії Наук УРСР /Зайкин/
Секретар /Заячківська/

ЛННБУ. Архів, оп. 1, Особові справи звільнених працівників бібліотеки ім. В. Стефаника до 1944 р., т. III, арк. 216. Копія, маш., укр. мова.

№ 47

21 серпня 1940, Львів. Уповноваження дирекції Львівської філії Бібліотеки АН УРСР працівнику Давиду Кенігсбергу про перевезення до відділу єврейської літератури бібліотеки товариства «Леополіс Бней Бріт»

21 серпня [19]40 р.

Уповноваження

Дирекція Львівської Філії Бібліотеки Академії Наук УРСР уповажнює тов. КЕНІГСБЕРГА Давида Касіелевича перебрати до єврейського відділу бібліотеки А.Н. книжки з колишньої бібліотеки Бней Бріт у Львові, приміщених тепер у міській бібліотеці сталинського району у Львові. вул. Радянська ч. 1.

Директор Філії Бібліотеки Академії Наук УРСР /Зайкин/
Секретар /Заячківська/

ЛННБУ. Архів, оп. 1, Особові справи звільнених працівників бібліотеки ім. В. Стефаника до 1944 р., т. III, арк. 214. Копія, маш., укр. мова.

№ 48

22 серпня 1940, Львів. Наказ № 66 директора Львівської філії Бібліотеки АН УРСР у Львові Якова Зайкина у справі перебрання архівів з Обласного архівного управління НКВС

НАКАЗ 66

по Філії Бібліотеки Академії Наук УРСР у Львові від 22 серпня 1940 р.

§ 1

В зв'язку з тим, що архівна управа розпечатала рукописний відділ по вул. Баворовських, Народного Дому утворити комісію в складі Вислоцького, Інглота, Деркач, Ассордобрай і представника архівної управи

¹⁴ З вересня 1939 р. до червня 1941 р. частина території м. Перемишля (до р. Сян) належала УРСР і входила до складу Дрогобицької обл.

тов. Янчака якій накреслити ті архіви, які мають бути передані з архівної управи. Просити тов. Інгляота, який перебуває на відпустці повернутись на два дні до роботи.

Головування всею комісією поставити на тов. Вислоцького.

Термін роботи комісії 2 дні. Після закінчення роботи подати мені матеріал комісії на затвердження.

[...]

Директор Філії Бібліотеки Академії Наук УРСР
[Підпис] (Зайкин)

ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 2, арк. 99. Оригінал, маш., укр. мова.

№ 49

23 серпня 1940, Львів. Протокол засідання Комісії Львівської філії Бібліотеки АН УРСР щодо можливості передачі бібліотечних архівних збірок до Обласного архівного управління

Протокол
списаний на засіданні Комісії до обговорення
побажань Обласної архівної управи

Згідно з порученням дирекції з дня 22. VIII. 1940 р. зібралася дня 23 серпня Комісія в складі тов. Деркачової, Віслоцького, Інгляота, Ассордобрай з метою обговорення жадань Обласної архівної управи проголошених представником цієї установи тов. Янчаком у відношенні до деяких рукописних матеріалів, котрі знаходяться у збірках рукописів у відділах Львівської філії бібліотеки АН УРСР при вул. Баворовських 2 і Куркової 14. Провід обняв тов. Віслоцький.

Предметом нарад було: 1) питання, що то є рукописи архівальні, а що бібліотечні, і 2) Конференція з комісією, визначеною Обласною архівною управою.

По переведенні наради устійнено, що слідує:

1. Під назвою архів треба розуміти акти і документи Уряду, т[о] є писані сліди діяльності державних і автономних властей і урядів, а також матеріали організацій 19 і 20 віку, до котрих матеріалів могла би мати архівна управа претенсії.
2. Якщо архівна управа буде жадати архівів, зложених у бібліотеці А.Н. УРСР, то навпаки бібліотека повинна зажадати, щоб архівна управа передала бібліотеці бібліотечні рукописи і друки, що переховує у своїх збірках.
3. Рукописні матеріали, вписані до інвентаря і каталогів не можуть бути забрані під ніякою умовою. Бажання архівної управи можуть відноситися лиш до збірок до цієї пори не вписаних до інвентаря та можуть бути вказівкою при припинанні нових матеріалів.

4. Комісія пригадує, що тов. академік Калинович, коли був у бібліотеці Баворовських висловив думку, що представники НКВС опечатали тамошню архівну збірку у переконанні, що там знаходяться політичні матеріали 19 і 20 сторіччя.
5. Комісія пригадує теж, що свого часу тов. Олійник бувший начальник архівної управи заявив, що нема мови про це, щоби з бібліотеки А.Н. УРСР забирати які небудь рукописні матеріали.

Комісія висказує погляд, що наколиби архівна управа поновила свої бажання – то їх вирішить Президія Академії наук.

Опісля комісія зайшла на ул. Підвалля ч.13, щоби порозмовляти з Комісією з Обласної архівної управи в складі осіб: тов. Королева, Шепеленко і Янчак.

Комісія ця не устійнила своїх бажань, заявила лиш загально, що Обласна архівна управа має право забирати архіви, що зберігаються в бібліотеці Акад. Наук, не дала однак заяви, що треба розуміти під назвою архів.

Ствердила, що не має наміру розбивати бібліотечних збірок зінвентаризованих і скаталогованих, з виїмки хиба таких рукописних одиниць, що походять зі збірок архівної управи.

Реченець дальших переговорів устійниться по повороті з Києва директора Фурмана.

Мерітум питання буде обговорене на нараді тов. Фурмана і Зайкина.

Всякі постанови що до передавання яких небудь матеріалів з бібліотеки Академії до Обласного Архіву і на відворот повинні бути виконані після затвердження їх висшою владою обох установ.

Комісія іменована дирекцією бібліотеки вважає, що в теперішньому стані річей не має причини займатися цією справою, доки Обласна архівна управа не зголосить під адресою бібліотеки нових бажань.

Комісія вважає цей протокол як матеріал для дирекції бібліотеки якби Обласна архівна управа підняла на нове це питання.

ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 29, арк. 7-9. Копія, маш., укр. мова.

№ 50

31 серпня 1940, Київ. Постанова № 1193 Ради Народних Комісарів УРСР про організацію Комітету з охорони та зберігання історико-культурних, архітектурних і археологічних пам'ятників УРСР

Рада Народних Комісарів УРСР постановляє:

1. Організувати при Раді Народних Комісарів УРСР Комітет охорони та зберігання історико-культурних, архітектурних і археологічних пам'ятників УРСР.

2. Затвердити Комітет в такому складі:

Голова Комітету – тов. Панч П. Й.

Заст. голови Комітету – тов. Воскобойнік О. І.

Члени Комітету – т. т. Бажан М. П., Богомолець О. О., Бухало О. М., Бурчак М. Г., Головка Г. В., Довженко О. П., Кричевський Ф. Г., Кримський А. Ю., Козицький П. О., Компанієць М. П., Колеса Ф. М., Моргилевський І. В., Петровський М. М., Славін Л. М., Студинський К. Й., Тичина П. Г., Яновський Ю. І.

3. Zobov'язati виконавчі комітети обласних рад депутатів трудящих та обласні виконавчі комітети утворити при виконавчих комітетах обласних рад та обласних виконавчих комітетах комітети охорони історико-культурних, архітектурних і археологічних пам'ятників УРСР.
4. Zobov'язati Комітет до 10 вересня 1940 р. опрацювати та подати на затвердження Ради Народних Комісарів УРСР Положення про роботу Комітету охорони історико-культурних, архітектурних і археологічних пам'ятників УРСР.

м. Київ, 31 серпня 1940 р. № 1193.

Заст. голови Ради Народних Комісарів УРСР В. Старченко

Заст. керуючого справами Ради Народних Комісарів УРСР С. Суліма

Опубл.: Збірник постанов і розпоряджень УРСР. № 24. – С. 20-21.

№ 51

[Серпень] 1940, Львів. Звіт про роботу відділу комплектування Львівської філії Бібліотеки АН УРСР за серпень 1940 р.

Львівська філія бібліотеки Академії наук УРСР

Відділ комплектування

Звіт за серпень 1940 [р.]

Персональний склад: Керівник: Іван Боднар, бібліотекарі: Хитра Пантелеймон, Роберт Кребс, Котович Володимир, Скерленський Бронислав, Фраєр Шева і Маньковський Тадей. [...]

1. Впливи

а) обов'язковий примірник		б) куплено	
книжки	4375	книжок	1157
періодики	11775	періодики	—
карти	187	карти	—
ноти	83	ноти	7
ізографіка	1000	ізограф[іка]	—
разом	17420	разом	1164
		за 7193.39 карб.	

в) Концентрація

Привезено книжки з бібліотек:

1. Василян в Жовкві	2 вози
2. Теодоровича	12 возів
3. Величка	1 віз
4. Історичного музею	2 вози

5. 4[-та] Середня школа	1 віз
6. 8[-ма] Середня школа	3 вози (втім 2 вози архіву)
7. Тов[ариство] «Рідна школа»	3 вози
8. Словіта, Василіянки	½ воза (архів)
9. Золочів, Калинович	½ воза (архів)
10. Національний музей	1 віз
Разом	26 возів

[...]

Дари

З дарів прийшло 1341 томів в тім 1200 томів до Єврейського відділу.

[...]

4. Видано

[...]

Разом віддано одиниць: 19289

Крім того віддано всі старі друки до відділу стародруків з бібліотеки Потужицької, з 6. Націон[ального] Музею і Наук. Тов[ариства] ім. Шевченка около 5500 томів. Разом з попередніми 24789 томів.

5. Розгортання книжок з концентрації:

Розгорнено книжок на групи: 191099, поазбучно 126580, разом 317679.

По азбуці розділено польську літературу (красне писменство) і частину історії.

[...]

Надзвичайні праці

[...] 4. Хитра, Кребс і Котович списували книжки до перебрання з кол[ишнього] Національного музею і «Рідної Школи».

5. Переговори в справі перебрання бібліотек та інформації засягали тов. Хитра 3 дні і Котович 3 дні.

Нав'язання зносин з іншими бібліотеками

Пороблено договори в справі обміну книжками з Бібліотекою А. Н. УРСР і Державною історичною бібліотекою.

Іван Боднар

ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 10, арк. 4-5. Оригінал, рук., укр. мова.

№ 52

13 вересня 1940, Львів. Наказ директора Львівської філії Бібліотеки АН УРСР Якова Зайкина у справі перейменування Кабінету мистецтв на Відділ мистецтвознавчої літератури і призначення Мечислава Гембаровича його керівником

НАКАЗ 74

по Філії Бібліотеки Академії Наук УРСР у Львові від 13 вересня 1940 р.

§ 1

[...] Кабінет Мистецтв перетворити у відділ мистецтвознавчої літератури, призначивши керівнику відд. тов. Гембаровичу ставку 720.- карб. починаючи з 5. IX. 1940 р. [...]

§ 2

[...] Відділити роботу по розборі і опрацюванні звезених фондів в складі відділу комплектування в окремий відділ обміну, обмінного фонду і первісного опрацювання концентрованих фондів, на чолі котрого поставити тов. Ольшевича В. зі ставкою 720.- карб. на місяць починаючи з 5. IX. [19]40 р. [...]

§ 4

Тов. МІСЬКІВ повернувся з відрядження до Ожидова і П. IX. [19]40 р. приступив до роботи.

§ 5

Тов. БОДНАРА І. А. відрядити до Перемишля в справах капітульної бібліотеки з дня 13. IX. [19]40 р. на три дні.

Тов. КЕНІГСБЕРГА відрядити до Перемишля в справах капітульної бібліотеки з дня 13. IX. [19]40 р. на три дні. [...]

Директор Філії Бібліотеки Академії Наук УРСР

(Зайкин)

АННБУ. Архів, оп. 1, спр. 2, арк. 109-109 зв. Оригінал/копія, маш., укр. мова.

№ 53

[Вересень] 1940, Львів. Звіт про роботу відділу комплектування Львівської філії Бібліотеки АН УРСР за вересень 1940 р.

Звіт за вересень 1940 [р.]

Персональний склад відділу: Керівник Боднар, співпрацівники: Кребс, Котович, Скерленський і Фраєр. [...]

1. Вплив книжок

	а) обов'язк[овий] прим.	б) купівля
книжки	2863	1545
періодики	17439	—
карти	50	3
ноти	—	3
ізографіка	400	7
разом	20752	1624

в) Концентрація

Привезено книжки з бібліотек

1. Історичного музею, Ринок 6,	возів	4
2. Желізнодорожн[ої] станції, Підзамче (невикупл[ений] багаж)		1
3. Державного банку, вул. Костюшки 8		4
4. Павликовського і тов.(8 шаф і стіл)		5
5. Промислового музею (Гетманська 20)		1
6. Вайнштока, Берштайна 16		1

7. Районової бібліотеки, Радянська 1			2
8. Палати піонерів, Коперника			1
	разом	возів	19
і 8 шаф та 1 стіл.			
[...]			

Іван Боднар

ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 10, арк. 6. Оригінал, рук., укр. мова.

№ 54

5 жовтня 1940, Львів. Акт про надходження з відділу концентрації бібліотек та колекцій до Львівської філії Бібліотеки АН УРСР

З концентрації прибули до Львівської Філії Бібліотеки Академії Наук УРСР слідуючі поодинокі бібліотеки і книгозбірки:

- 1) Бібліотека проф. Яна Розвадовського, біля 5000 томів. Переважно історія і суспільні науки, також художня література і рукописи праць професора.
- 2) Бібліотека барона Бруніцького, біля 3000 томів. Французька і англійська література, також кілька стародруків.
- 3) Бібліотека Романа Гузара з Делятина. Біля 1000 книжок української, польської і німецької художньої і наукової літератури, в тім числі річніки рідких галицьких часописів.
- 4) Книгозбірка кн[язів] Любомірських, рештки, біля 100 штук.
- 5) Бібліотека Вибрановських з Обри. 7 скринь, біля 5000 томів. Польська і французька художня література.
- 6) Бібліотека Польського Педагогічного Товариства. Два вози, біля 3000 томів, книжки і журнали педагогічного змісту.
- 7) Бібліотека проф. Патайдя, біля 1000 томів, науково-педагогічного змісту.
- 8) Бібліотека Янковського, 1 скриня, 600 томів, художня і наукова польська література.
- 9) Бібліотека проф. Пшивари, 850 томів. Наукова і художня література.
- 10) Бібліотека Шведзіцького, біля 1000 томів, право.
- 11) Книгозбірка Музею Заслужених польок. 60 чисел, дрібна література, брошури.
- 12) Книгозбірка студентів б. Ветеринарної Академії. 124 книг[и] звітів к[олишнього] галицького сойму.
- 13) Книгозбірка Журавського, 67 томів, суспільно-політична і художня література.
- 14) Бібліотека Остапа Луцького, біля 2000 томів, економічна література, кооперація, журнали.
- 15) Бібліотека графа Володимира Дідушицького, т. зв. Потужицька. Біля 30000 томів. Велике число цінних стародруків, кілька інкунабулів, ком-

плетні річники часописів і журналів, художня польська, німецька і французька література.

16) Бібліотека дра В. Старосольського. Біля 3000 томів. Суспільно-економічна і правнича література.

17) Бібліотека Савчинського, біля 2000 томів, польська література.

18) Єврейська бібліотека. Біля 3000 томів, юдаїка.

19) Бібл[іотека] Стефануса, біля 5000 томів, польська література.

20) Бібл[іотека] Ляховича, біля 1000 томів, польська література.

21) Бібл[іотека] Ростворовських, 15 скринь, біля 5000 книжок, польська мистецька література.

22) Бібл[іотека] Галицької Руської Матиці, біля 1000 томів, часописи і книжки.

23) Бібліотека Шендрика, біля 2000 томів (українська мистецька література і журнали).

24) Бібл[іотека] Українського робітничого дому, около 3000 томів, научна література суспільного характеру.

25) Бібл[іотека] Вячеслава Заїкіна, біля 1500 томів, художня і научна література.

26) Бібл[іотека] Волянської, 4 рукописи, 19 томів, в тім 3 стародруки.

27) Бібл[іотека] Тікват Ціон, 1862 томів, юдаїка.

28) Бібл[іотека] Гембаровича, біля 200 томів, в тім 61 томів стародруків.

29) Збірка А. Чоловського, 113 пакетів, біля 300000 актів до генеалогії і історії польських родів і маєтків.

30) Бібліотека Бачевського, біля 1000 томів, польська художня література.

31) Бібліотека військова. Біля 3000 томів воєнно-технічного та суспільно-наукового змісту.

32) Бібліотека промислової комори, біля 5000 томів. Суспільно-економічна література та річники економічних часописів.

33) Бібліотека Кшечуновичів, біля 4000 томів. Суспільно-політична література, стародруки.

34) Бібліотека Говиковича, біля 600 томів, різні друки.

35) Бібл[іотека] Перльмуттера, біля 500 томів.

36) Бібл[іотека] гр. Потоцького, біля 1500 томів.

37) Бібліотека Національного музею. До цієї пори привезено біля 5000 книжок. Переважно стародруки і журнали.

38) Бібліотека Василян з Жовкви. Біля 30000 томів. Стародруки, літер[атура] теологічна та суспільно-наукова.

39) Бібліотека Медицька, біля 600 томів.

40) Бібліотека Теодоровича, біля 18000 стародруки, література вірменська, теологія, суспільні науки. Рукописи.

41) Бібл[іотека] Велички, біля 400 томів, українська література.

42) Бібліотека Історичного Музею. Біля 10000 томів. Стародруки, театральні рукописи з цензорськими замітками, театральні афіші.

43) Бібл[іотека] 4-ої середньої школи, біля 800 книжок теологічного змісту.

44) Бібл[іотека] 8-ої середньої школи, біля 200[0] книжок та цілий архів школи.

- 45) Бібл[іотека] Товариства «Рідна Школа». Біля 2000 томів, педагогічного змісту.
- 46) Бібліотека Теологічної Семінарії і її професорів. Біля 30000 томів, теологічна література.
- 47) Бібл[іотека] Монастиря СС. Василянок у Словіті. Архів.
- 48) Бібл[іотека] Калиновича з Золочева. Матеріали бібліографічні.
- 49) Промисловий музей, бібліотека. Біля 800 книжок.
- 50) Бібліотека б. Банку Краєвого Господарства. 4 вози. Біля 3200 книжок. Суспільно-економічна література.
- 51) Бібліотека Я. Г. Павліковського, біля 6000 томів, з цінними автографами. Література і філософія.
- 52) Районна бібліотека, біля 5000 томів, наукового змісту. Велика кількість діапозитивів.
- 53) Бібліотека з палати піонерів, біля 300 книжок.

По звезенню тих бібліотек та частинним виділенню рукописних збірок до Рукописного Відділу, зміщено книжки у по-музейним крилі та на другім поверсі головного будинку бібліотеки, а також в будинку при вул. Оссолінських 11.

Загальна кількість придбаних з концентрації книжок, виносить біля 208000 томів.

Крім цього влучено до концентрації старі необроблені фонди б. Оссолінеум, а саме збірки Любомірських, Яблоновських і ін., так що загальна кількість книжок в концентрації виносить біля 300000 томів.

II. Книжки з концентрації, зміщені в центральнім будинку при вул. Оссолінських 2 і Оссолінських 11, частинно розділені в групи до дальшого опрацювання. Дня 5 жовтня 1940 р. [в]они розміщені так:

A) При вул. Оссолінських 2.

Кімната № 90: 1) Малий стіс книжок багато-екземплярних.

2) Стіс попакованих і упорядкованих рукописів Калиновича.

3) Великий стіс неупорядкованих пресових відтинків.

4) Скриня і список неупорядкованих дефектів.

5) 2 полицки музикаліїв.

6) Великий стіс неупорядкованої української і російської літератури.

7) одна шафа технічної літератури.

8) одна шафа російської художньої літератури.

9) великий стіс неупорядкованої юдаїки.

Кімната № 31: 1) великий стіс неупорядкованих річників періодики,

2) стіс довідників і інформаторів,

3) стіс енциклопедіїв,

4) стіс суспільної літератури,

5) 2 стоси неупорядкованої бібліографії,

6) стіс неупорядкованої різноманітної літератури.

Кімната № 92: 1) Великий стіс та 2 шафи стародруків,
2) Великий стіс та 2 шафи теології,
3) Два стоси суспільної літератури,
4) Стіс філософії і математики,
5) Стіс педагогіки,
6) шафа юдаїки,
7) стіс шкільних підручників,
8) малий стіс природознавства,
9) шафа неупорядкованих рукописів,
10) стіс видавництв у багатьох примірниках,
11) 2 шафи географії,
12) стіс мистецтвознавчої літератури.

Кімната № 93/94: Мистецька література, історія літератури, теорія і критика літератури латинкою, розібрані за першою буквою абетки. Зачата праця над упорядкуванням за автором (виділений Міцкевич).

Кімната 95: 1) стіс словників і енциклопедій,
2) стіс книжок у східних мовах,
3) [стіс книжок] дефектів,
4) великий стіс упорядкованих театральних афішів,
5) стіс і шафа папочної літератури,
6) великий стіс (6 возів) книжок, нерозібраних, до упорядкування (з останніх днів).
7) стіс книжок у багатьох примірниках,
8) Стіс книжок з мовознавства.

Кімната 39: 1) Стіс історичної літератури,
2) великий стіс періодики,
3) мала шафа мовознавства,
4) 2 шафи та 1 великий стіс суспільної літератури,
5) стіс мистецтвознавчої літератури,
6) стіс літератури з фольклору.

Кімната при 39. Великі два стоси теологічної літератури (біля 25000).

Б) При вул. Оссолінських 11

Сходи № 3, кв. 28:

Кімната 1: 1) 2 великі стоси стародруків,
2) 1 стіс періодики,
3) 1 стіс видавництв Галицького Союму

Кімната 2: 1) стіс стародруків з бібліотеки Морочинської (біля 4 тисячі).
2) стіс суспільної літератури,
3) малий стіс теологічної літератури,
4) стіс літератури з філософії і педагогіки,
5) стіс упорядкованої періодики,
6) великий стіс енциклопедій і словарів.

Кімната 3: великий стіс неупорядкованої періодики.

Сходи № 4, кв. 38:

Кімната 1: 1) 1 великий стіс періодики,
 2) стіс соціальної літератури,
 3) малий стіс довідково-інформаційної літератури,
 4) малий стіс бібліографії,
 5) стіс суспільної літератури.

Кімната 2: 1) великий стіс періодики,
 2) стіс мистецтвознавчої літератури,
 3) стіс технічної літератури,
 4) стіс природознавчої літератури,
 5) стіс медичної літератури.

Сходи № 4, кв. 41:

Кімната 1, 2, 3: Історія, упорядкована за першою буквою абетки.
 Зачата праця над упорядкуванням за автором і перевірка за каталогами.
 Крім цього у кімнаті № 1: стіс статистики, у кімнаті 2: великий стіс довідково-інформаційної літератури і 1 стіс правничих книжок.

Кімната 3: 1) Стіс теології,
 2) стіс суспільних книжок,
 3) стіс філософії,
 4) малий стіс музичної літератури,
 5) стіс мовознавства,
 6) стіс юдаїки.

Кімната 4: 1) 2 великі стоси періодики,
 2) стіс енциклопедіїв,
 3) малий стіс географії,
 4) [малий стіс] шкільних книжок (підручників).

Кімната 5: 1) Великий стіс суспільних книжок,
 2) малий стіс фольклору,
 3) великий стіс книжок не розложених.

Сходи № 4, кв. 39: Кімната 1-3: 1 стіс книжок з географії.

Сходи № 5, біля кв. 42:

Кімната 1, 2, 3: повні неупорядкованих книжок з давніх неопрацьованих фондів б. Осолінеум.

III. До дня 5 жовтня 1940 р. передано з концентрації

а) до Відділу опрацювання	20747
б) до Відділу стародруків	10100
в) до поодиноких кабінетів	2000
Разом	32850

У Львові, 5 жовтня 1940 р.

Акт склали

В. ОЛЬШЕВИЧ в[ласною] р[укою]

М. І. ЯКУБЕЦ в[ласною] р[укою]

№ 55

[Жовтень] 1940, Львів. Довідка № 279 про роботу Комітету з охорони пам'яток культури у Львівській області за серпень-жовтень 1940 р.

Д О В І Д К А № 279

про працю Комітету по охороні пам'ятників культури за серпень-вересень-жовтень 1940 р.

В другій половині серпня переведено реорганізацію напівгромадської установи, що нею була Комісія по охороні пам'ятників культури при Тимчасовому Управлінні Львівської області на державну установу з чітко окресленими обов'язками й засягом праці.

Виконуючий обов'язки керівника Комісії, (відтак Комітету) Тов. Константинов разом з інспектором Голубцем устійнили план роботи, якого головні тези зясовувалися в: 1). Провіренні стану пам'ятників культури по Львівській області; 2). Приступленні до реставрації й встановлення пам'ятників пошкоджених війною; 3). Популяризації зрозуміння для культурних пам'ятників минулого.

1. Провірення стану пам'ятників культури по Львівській області.

Продовж вересня й жовтня 1940 р. провірено д е в' я т н а д ц' я т ь районів, а саме: 1. Бібрка, 2. Броди, 3. Буськ, 4. Глиняни, 5. Городок, 6. Жовква, 7. Золочів, 8. Дунаїв, 9. Камінка Струмилова, 10. Краковець, 11. Красне, 12. Лопатин, 13. Львів-місто, 14. Мости Великі, 15. Олесько, 16. Перемишляни, 17. Щирець, 18. Яворів, 19. Винники.

Поза інсп. Голубцем, що провірив пам'ятники Львова-міста, Винник, Жовкви, виїздили в райони люди з-поза постійного складу працівників Комітету: Велічкер, Зеленко, Іваницький, Лур'є, Нестор, Паркасевич, Тищук, Посипайко.

Поза Львовом, що був у польсько-німецькій війні виставлений на воздушне бомбардування, при чому постраждали деякі цінні пам'ятники культури (м. і. Корняківська вежа, семинарицька вежа, монастир бернардинів), на терені області воєнні пошкодження незначні. Зате в часах переміни влади постраждали рухомі пам'ятники культури, а саме поміщицькі й монастирські архіви, бібліотеки та галереї так, що Комітетові в більшості випадків доводилося констатувати або їх повний загин (Крехів) або рятувати тільки їх залишки від остаточної заглади.

Комітет врятував від остаточної заглади або розбазарення: 1. Частину бібліотеки монастиря домініканів у Жовкві, яку привезено до Львова, а кращу її частину передано до бібліотечних фондів Інституту історії України. 2. Бібліотеку князів Любомирських у Львові, яка покищо залишається

в магазині Комітету. 3. Галерею родинних портретів та залишки цінного фарфору князів Сапіг. Саме тепер виїхали представники Комітету (Нестор і Іваницький) до Помор'я, аби привезти відтіля бібліотеку графів Потоцьких, що покищо збереглася під охороною місцевого РПК. В одному випадку, а саме в Щирецькому районі, де висланник Комітету ствердив існування двох бібліотек (в Бродах і Гуті Щирецькій) місцеві органи влади не допустили до перебрання тих бібліотечних цінностей до фондів Комітету. В Яворові ствердив наш представник (Зеленко), що велика бібліотека графів Дембійських була частинно знищена, а частинно перевезена до Львова й продана букіністичному відділові Академії Наук (Ринок ч. 10) де й продається до сьогодні. А були там речі великої цінності, головне стародруки з «Хронікою» Меховіти (1521) у перекладі.

2. Реставрація й встановлення пам'яток пошкоджених війною.

На загальному зібранні Комітету ()^{*} а відтак на засіданнях комісії по справі реставрації пошкоджених війною пам'яток (в складі: Касіанов, Паньків, Голубець) вирішено рятувати від руїни такі пам'ятники: 1. Корняківську вежу, збудовану в 1572-8 рр. італійським архітектором Петром ді Барбона, в ренесансовому стилі й надбудовану в другій половині XVII в. архітектором Іваном Вебером в стилі барокко, як найцінніший пам'ятник того роду архітектури на всьому Сході Європи. Давним давно входила вона в систему львівських укріплень, а крім того завішаний на ній найбільший з дзвонів Галичини «Кирило» вилитий в XVI в. направлений і перелитий в XVIII в. Порохову башту одинокий залишок львівських укріплень з XVI в. пам'ятну обороною Львова перед Хмельницьким у 1648 р. 3. Портал колегії єзуїтів, з 1723 р. як рідкий у Львові тип світського бароко. 4. Портал пізно-рококового будинку (попф-стиль) по вул. Рутівського ч. 10. 5. Семинарську вежу, по вул. Коперника 26 з 1710 р., що залишилася з розбитої бомбою семинарської церкви й становить інтегральну архітектонічну прикрасу найближчої околиці. 6. Манастир бернардинів з XVI–XVII в., що був колись фортечним «форверком» львівських укріплень і відзначився кривавою пімстою патрів над українським населенням Львова й околиці під час облоги Львова Хмельницьким в 1648 р. Частина названих об'єктів буде оновлена на кошти Комітету, а частина, що залишається в користуванні приватних осіб та установ буде оновлена й встановлена на кошти тих же, при допомозі й фаховій консультації Комітету. По лінії збереження пам'яток культури від заглади інтерв'ював Комітет в справі поліхромії М. Бойчука в б. дяківській бурсі по вул. Скарги, старого Єврейського кладбища, по вул. Шпитальній, монастирської каплиці в Словіті (Дунайського району), монастирського будинку в Підкамені.

^{*} Вставка відсутня.

3. Популяризація розуміння для культурних пам'яток минулого

Для популяризації й закріплення стану пам'яток культури по Львівській області порішено Комітетом видати д о в і д н и к, спертий на джерельних матеріалах, що їх під теперішню пору опрацьовує Комітет. Досі зроблено в тому напрямі слідує: 1. Складено підручну картотеку пам'яток, що зараз утворює 564 конверт. 2. Зібрано матеріал до археологічно-історичного словника Львів. обл., що зараз обіймає 5 папок з ок. 600 місцевостями. 3. Зібрано дві папки джерельних матеріалів та одну папку знімок і рисунків з пам'яток культури Львова. Крім цього, для порівнюючих зіставлень створено картотеку пам'яток культури західно-українських областей в числі ок. 2000 назв у конвертах та біля 1000 назв у чотирьох об'ємистих папках. Невпорядкованими залишилися матеріали й знімки до решти місцевостей Західної України гідних уваги з огляду на свої пам'ятники культури. З реманенту майна б. Консерваторського Уряду при б. Львівському воєвідстві ревіндував Комітет збірку фото-кліше (ок. 6000 штук) що зараз зберігаються в приміщенні Музею Мистецького Промислу. При Комітеті твориться підручна бібліотека, без якої науково-дослідна праця Комітету немислима. Для тривалої популяризації розуміння для культурних цінностей минулого приступив Комітет до видання м е м о р і а л ь н и х т а б л и ц ь, що будуть вміщені на найвидатніших пам'ятниках та на місцях гідних уваги з аспект у історії. Виконання таблиць доручено Спілці радянських художників у Львові. Таблиці будуть виконані з тривкого матеріалу (цемент з марморним піском) і вміщатимуть у декоративній рамці кілька стрічок необхідного пояснення про даний пам'ятник. Напр.: «Дім Корнякта. Збудований 1580 р. Сіль ренесанс. Тут у 1668 р. заключено «вічний мир» поміж Польщею й Росією». [...]

ЛГМ. Архів. Довідки про працю Комітету по охороні пам'яток культури за 1940 р., арк. 1-3. Копія, маш., укр. мова.

№ 56

[Жовтень] 1940, Львів. Звіт № 280 про роботу Комітету з охорони пам'яток культури у Львівській області за серпень-жовтень 1940 р.

З В І Д О М Л Е Н Н Я № 280

по праці Комісії по охороні пам'яток культури за серпень, вересень, жовтень 1940 р.

В серпні місяці, підчас літніх канікул і відпусків, переведено реорганізацію комісії на засадах максимальної рухливості й працездатності. Провід комісії перейшов у руки Тов. Жарченка, як голови, а радше Тов. Константінова, як його заступника, що був справжнім, діловим керівником комісії.

Заангажований ще Тов. Ткаченком, на правах і обов'язках совмісництва, Тов. Голубець М. Б. (до того часу старший науковий співробітник Центрального Архіву Давніх Актів у Львові), перейшов з днем 24. серпня на постійного інспектора комісії й разом з Тов. Константіновим почав організацію розіздів для перевірки, обслідування й забезпечення пам'ятників культури в Львівській області. Незалежно від цього почав складати вичерпну й джерельну картотеку пам'ятників.

Досі обслідувано такі райони Львівської області:

1. Г О Р О Д О К (тов. Велічкер). 2. Ж О В К В А (тов. Лурье і Голубець). 3. П Е Р Е М И Ш Л Я Н И (тов. Іваніцький). 4. Б І Б Р К А (тов. Зильберг). 5. К Р А К О В Е Ц Ь (тов. Тищук). 7. Щ И Р Е Ц Ь (тов. Іваніцький). 8. Б У С Ь К, 9. З О Л О Ч І В, 10. К Р А С Н Е, 11. О Л Е С Ь К О (тов. Нестор), та 12. Я В О Р І В (тов. Зеленко). Крім цього комісія користувалася принагідними виїздами товаришів з Сектора Політосвіти. Зараз знаходиться в Брідському й Лопатинському районі тов. ПАРКАСЕВИЧ.

Звідомлення з поїздок названих товаришів, залучені до актів комісії й використовувані для заряджень комісії як теж для укладання довідника про стан пам'ятників культури в Львівській області, маюють нам доволі вимовно долю й недолю пам'ятників підчас воєнної завірюхи й у момент переміни влади в нашій країні. Не без того, щоби багато пам'ятників потерпіло й узагалі пропало, при чому славна василіянська бібліотека в К Р Е Х О В І сьогодні не існує... А були там, крім цінних стародруків і рукописи, в тому листування гетьманів Дорошенка та Мазепи й універсали польських королів, а навіть лист царя Петра Великого... З домініканської бібліотеки в Жовкві вдалося вибрати кількасот томів стародруків і науково-історичної літератури, які передано в інститут історії України. Позатим, у фондах комісії знаходиться кілька рукописів XVIII в. церковного характеру, що будуть передані куди слід.

З товаришів, що їздили в терен, особливо гарно вивязалися зі свого завдання тов. Лурье, Нестор та Іваніцький, якнебудь дотепер не мали вони нагоди працювати в характері консерваторсько-дослідчих працівників.

З праць доконаних комісією на терені Львова, слід підкреслити справу передачі музейних фондів з Картинної Галереї до Історичного Музею, нажалі дотепер іще не вповні закінчену.

Розглядаючи львівські пам'ятники культури пошкоджені війною, прийшла комісія до переконання, що негайної реставрації вимагають такі: Корняківська вежа, клясичний зразок ренесансової архітектури XVI в. Святодухівська вежа, пам'ятник XVII-вічного барока. «Порохова башта», унікат фортечної архітектури Львова, єзуїтська колегія, рідкий зразок світського барока; та «Чорна кам'яниця» в якій знаходиться відділ Історичного Музею.

Комісія визнала побажаним не допустити до руйнування фресків М. Бойчука в будинку робполіклініки по вул. Петра Скарги, як теж застерегла собі рішення про долю мальовил у бувшому василіянському монастирі в Словіті.

Комісія вийшла в зв'язок зі Спілкою Художників Радянської України у Львові по ділу виконання меморіальних таблиць, що будуть вміщені на пам'ятниках архітектури особливої важності й історичної цінності. Спілка доставила плани й кошториси, які предкладаємо.

Нарешті комісія вважає потрібним складення й видання історичного довідника по Львівській області, для чого тов. Голубець предложив план умови на виконання довідника.

ЛГМ. Архів. Довідки про працю Комітету по охороні пам'ятників культури за 1940 р., арк. 4-5. Копія, маш., укр. мова.

№ 57

[Жовтень] 1940, Львів. Звіт про роботу відділу комплектування Львівської філії Бібліотеки АН УРСР за жовтень 1940 р.

Відділ комплектування

Звіт за жовтень 1940 [р.]

Персональний склад: керівник Боднар Іван Андрієвич. Працівники: Кребс Роберт Янович, Котович Володимир Євстахіївч, Скерленський Бронислав Юркович, Фраєр Шева Аврамівна, від 16 жовтня Цехановський, від 17 жовтня Хитра Пантелеймон.

[...]

Прибуток книжок

	Рукоп[иси]	Книжки	Періодики	Карти	Ноти	Ізограф[іка]	Разом
Обов'язк[овий] прим.		3011	10133	61	68	682	13955
Купівля		199	33	3			235
Концентрація		3309			3000		6309
Дари							
Обмін		71					71
Разом		6590	10166	64	3068	682	20570

[...]

Концентрація

Привезено книжок зі Львова з 1) Район[ової] бібл[іотеки] при вул. Радянській 1 – 11 возів, 2) бібл[іотеки] поліграфістів – 1, [3]) середньої школи № 31 і 32 – 3, [4]) міської бібл[іотеки] – 1, [5]) рай[онової] бібл[іотеки] з вул. Старотандетної – 2, [6]) з «Відродження» – 4. Разом 11 возів.

Обмін

До організації обміну приділено від 16 жовтня окремого працівника тов. Цехановського. Він вже розглянувся в призначених до цієї пори матеріалах, уложив картотеку дезидератів так бібліотеки, як і інститутів, перебрав з рай[онової] бібліотеки книжки для нашої бібліотеки. [...]

Надзвичайні праці

[...] Тов. Хитра працював через два дні у відділі при ул. Радянській ч. 24, полагоджував справи бібліотеки в Облліті і Обкомі партії, збирав інформації в справі перебрання книжок і брав участь у засіданнях наукової конференції.

[...] Тов. Скерленський збирав інформації в справі перебрання книжок.
Іван Боднар

ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 10, арк. 7. Оригінал, рук., укр. мова.

№ 58

[Жовтень] 1940, Львів. Звіт про роботу відділу інкунабул, стародруків та рарів Львівської філії Бібліотеки АН УРСР за III квартал 1940 р.

Звіт

Відділу інкунабулів, стародруків та рарів за III квартал 1940 р.

[...] З першої точки плану побрав відділ 11025 стародруків з фонду Дзе-душицьких, латинського семінара, Н. Т. Ш., Бернацького і Павліковських і розташував на століття, не вилучено стародруків зі Студіону, Н. Т. Ш. / цілого /, Народного Дому та Єврейської Бібліотеки з причини браку поміщення та працівників.

Поза планом вилучено з фонду б. Оссолінеум та Павліковських 1230 стародруків і виписано на них картки до каталогу для читачів.

[...]

Львів, жовтня 1940

Е. Куркова [Підпис]

Архів ЛННБУ, оп. 1, спр. 34, арк. 6. Засвідчена копія, маш., укр. мова.

№ 59

7 листопада 1940, Львів. Довідка про стан пам'яток львівського Ставропігіону, подана в Комісію з охорони пам'яток культури при Тимчасовому управлінні у Львівській області

ч. 153

30. XII. 40.

Справка

В доповнення заяви, поданої в Комісію по охороні пам'ятників, [вважа]ємо своїм обов'язком подати до відома наступні інформації відносно історичних пам'яток Львівського Ставропігіона :

Оснoване в 16-омy столітті Братство ремісників-міщан було засноване в Ставропигійський Інститут в 1788 р. Сей Інститут [про]являв свою діяльність аж до приходу Червоної Армії в 1939 р., а діяльність [його] заключалась в культурно-освітніх задачах, а саме: в утриманні друкарні, основаної Іваном Федоровим, в друкуванні книг і їх переплеті, збереженні галицької старовини в музеї, основанім проф. І. Шараневичем, наданні безплатного гуртожитка для бідних селянських дітей і в опіці пам'яток галицької культури.

В минулому ж році відділено від Ставропигіона: друкарню, переплетню, музей і гуртожиток. Церков відійшла під власть митрополита. Остались доми, які тільки 24-го листопада* 1940 р. знаціоналізовано. Рівночасно Комісія по охороні пам'ятників культури заопікувалася спадщиною Ставропигійського Інститута. Між тим вже два тижні добро Інститута остається без хазяїна. До цінних предметів, які негайно належало би взяти під опіку, треба зачислити:

1. Вежу, побудовану греком Константином Корняктом в 16 в., разом з великим дзвоном «Кирилом»;
2. Успенський храм разом з гарною часовнею;
3. Книгу-альбом з 1588 року в шкірянім переплеті, куди вписували свої імена братчики, а потім члени Ставропигіона;
4. Помяник старшин Ставропигіона від 1586 року;
5. Позолочений крест;
6. Бронзовий крест;
7. Великий склад книг церковного і мірського змісту;
8. Фотографічні знімки часовні і церкви;
9. Різні записки, що знаходяться в канцелярії.

Наприкінці завважуємо, що головний комплекс будинків Ставропигійського Інституту лежить в близькому сусідстві з будинком централі Історичного Музею, тому будинки Ставропигійського Інституту можуть бути ужиті на поширення поміщення Історичного Музею, тим більш, що в цих будинках є відповідні просторі кімнати.

Львів, 7-го листопада 1940 р.

Др. Р. Ваврик, б. член і служаший Ставр[опігійського] Інст[итуту]

І. Г. Полянський б. член і службовець Ставр[опігійського] Інст[итуту]**

ДАЛО, ф. Р-2591, оп. 1, спр. 1, арк. 81-81 зв. Оригінал, рук., укр. мова.

* Очевидно, тут помиака.

** Рядок написано І. Полянським.

№ 60

15 листопада 1940, Львів. Доручення працівникові Львівської філії Бібліотеки АН УРСР Давиду Кенігсбергу про перевезення приватної бібліотеки Туміна з Перемишля до Львова

15.XI./19/40

Доручається тов. Д. Кенігсбергу домовитися з Обллітом у Львові в справі перебрання бібліотеки Туміна, яку цей дарує Філії Бібліотеки А. Н. УРСР у Львові.

Бібліотека ця знаходиться у м. Перемишлі Дрогобицької області.

Директор Філії Бібліотеки А.Н. УРСР / Зеленко /
Секретар / Заячківська /

ЛННБУ. Архів, оп. 1, Особові справи звільнених працівників бібліотеки ім. В. Стефаніка до 1944 р., т. III, арк. 212. Копія, маш., укр. мова.

№ 61

[Листопад] 1940, Львів. Звіт про роботу відділу комплектування Львівської філії Бібліотеки АН УРСР за листопад 1940 р.

Львівська філія бібліотеки А.Н. УРСР

Відділ комплектування

Звіт за листопад 1940 [р.]

Персональний склад: Керівник Боднар, співпрацівники: Кребс, Котович, Хитра, Скерленський, Цехановський і до 24 Фраєр.

[...]

Евіденція книжкового руху

	Рукоп[иси]	Книжки	Періодики	Карти	Ноти	Ізогр[афіка]	Разом
Обов[язковий] прим.		2508	9245	42	112	163	12070
Купівля		117					117
Концентрація		7522					7522
Дари							
Обмін		12					12
Разом		10159	9245	42	112	163	19721

[...]

Концентрація

Привезено книжки:

з «Відродження»	4	вози
з лазарету, вул. Лич[аківська]	2	— // —
з вул. Жовківської	1	— // —
з вул. Калечої 25	1	— // —

з вул. Рутівського 1 — // —
Разом 9 возів.

[...]

Організація обміну

[...] Переслано бібл[іотеці] ім. Салтикова-Щедрина в Ленінграді в обмін 126 томів видань Н.Т. ім. Ш. [...]

Надзвичайні праці

[...] Тов. Скерленський виготовив карту зах[ідних] областей з розміщенням бібліотек призначених до концентрації, працював 6 днів.

Котович і Скерленський привозили меблі зі «Студіону».

Тов. Каменецький, бібліотекарці бібліотеки ім. М. [Горького] в Москві і Ухмиловій з бібліотеки ім. Салтикова-Щедрина в Ленінграді по 16 томів видань к[олишнього] Закладу ім. Осолінського.

Іван Боднар

АННБУ. Архів, оп. 1, спр. 10, арк. 8. Оригінал, рук., укр. мова.

№ 62

[Грудень] 1940, Львів. Звіт про роботу відділу комплектування Львівської філії Бібліотеки АН УРСР за грудень 1940 р.

Відділ комплектування
Звіт за грудень 1940 [р.]

Персональний склад: Керівник: Боднар І. А.

Працівники: Хитра, Кребс, Цехановський, Котович, Скерленський і від 22/12 Ваксман. [...]

II. Евіденція руху книжок Впливи

	Рукоп[иси]	Книжки	Періодики	Карти	Ноти	Ізогр[афіка]	Разом	
Обов'язк[овий] пр[имірник]		2960	9243	39	70		12312	
Купівля	4	778		1	4	42	829	За 3211.55 [карб.]
Концентрація		4469			1130		5599	
Дари		3					3	
Обмін		2419					2419	
Разом	4	10629	9243	40	1204	42	21162	

[...]

III. Концентрація

Привезено два вози книжок, а то з Кооптранса 1 віз і з ул. Лозинського 6 – 1 віз. [...]

VI. Організація обміну

[...] ... зладжено картковий спис б. Закладу ім. Осолінських поміщених у 4 шафах, привезено 3 вози давних видань з друкарні і приготовано висилку по одному примірникови тих видань в обмін для університетської бібліотеки в Москві. [...]

Іван Боднар

ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 10, арк. 9-10. Оригінал, рук., укр. мова.

№ 63

[Грудень] 1940, Львів. Звіт про роботу відділу української літератури й мови Львівської філії Бібліотеки АН УРСР за 1940 р.

ВІДДІЛ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ Й МОВИ

ЗВІТ за 1940 рік

КОМПЛЕКТУВАННЯ БІБЛІОТЕКИ ВІДДІЛУ

В 1940 р. Відділ одержав 20.457 томів книжок, 287 карт, 3 плани і 2 атласи. З того: 1) з обміну (прислали 32 закордонні наукові інституції, що стояли в обміні з Наук. Т[оварист]вом ім. ШЕВЧЕНКА) 389 томів і 1 атлас; 2) від відділу комплектування 11 тт.; 3) від приватних осіб, установ та з концентрації 20.057 [томів], 287 карт, 3 плани, 1 атлас.

[...]

Володимир Дорошенко [Підпис]

Керівник Відділу укр. літератури й мови

[...]

ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 10, арк. 11-12. Оригінал, маш., укр. мова.

№ 64

1940, Львів. Перелік нових надходжень до Львівської філії Бібліотеки АН УРСР в 1940 р.

ДАРИ ДО БІБЛІОТЕКИВІДДІЛУ УКР. ЛІТЕРАТУРИ І МОВИ в 1940. р.

1. Андрусак Микола	книжок	508	мап
2. Байгер Й.	— // —	3	—
3. Барвінський Богдан	— // —	1	—
4. Божик Ст.	— // —	1	—
5. Бедріло Іван	— // —	3	—
6. Бережницька Олена	— // —	90	—
7. Браславський С.	— // —	1	—

8. Вакулко Василь	— // —	1	—		
9. Василіяни	— // —	47	—		
10. Т[оварист]во «Відродження»	— // —	956	—		
11. Возняк Михайло	— // —	323	—		
12. Галан Я.	— // —	2	—		
13. Галицько-Руська Матиця	— // —	1299	—		
14. Гануляк Григорій	— // —	13	—		
15. Голубець Микола	— // —	101	—		
16. Гонта Дмитро	— // —	86	—		
17. Греко-кат[олицька] духовна семінарія	— // —	1714	15		
18. Дитвидав /Київ/	— // —	6	—		
19. Т[оварист]во «Дністер»	— // —	1	—		
20. Добрянський К.	— // —	10	—		
21. Дорошенко Володимир	— // —	270	—		
22. Дорошенко Гануся	— // —	1	—		
23. Євангелицька громада	— // —	1472	—		
24. Жук Андрій	— // —	55	—		
25. Заклинський Богдан	— // —	57	1 план		
26. Залеський М.	— // —	13	—		
27. Т[оварист]во «Зоря»	— // —	1467	—		
28. Кісільов	— // —	1	—		
До переносу разом		[книжок]	8302	15[мап]	1 пл[ан]
З переносу		книжок		мап	
		8302		15	
29. Книжкова палата /Харків/		887		—	
30. Книжкова палата /Москва/		274		—	
31. Відділ комплектування		11		—	
32. Коцюбинський Хома /Чернігів/		5		—	
33. Кревецький Іван		200		—	
34. Левицький Віталій		37		—	
35. Левицький Омелян		1549	1 пл[ан]	3 мап.	1 атл.
36. Лещинська Теодора		14		—	
37. Лисий Володимир		1		—	
38. Марійське Т[оварист]во молоді		600		—	
39. Менцінська Олена		17		—	
40. Мітріновіч Д. С. /Београд/		2		—	
41. Мочульська Олена		5		—	
42. Етнографічний музей		91		—	
43. Мушак Юрко		10		—	
44. Назаров М. /Москва/		50		—	
45. Нижанківський Тарас		3		—	
46. Огоновський Володимир		60		24	
46. Островський Микола		169		—	
47. Палладін О. акад. /Київ/		1		—	

48. Паньків Володомир	2	—
49. Пастернак Яр.	2	—
50. Пашкевич Степанія	12	—
51. Полянський Юрій	9	4
52. Раковський Іван	808	6
53. Ревюк Володимир	46	—
54. Редакція «Вільне життя»	1	—
55. Редакція «За нове життя»	1	—
56. Рудович Волод.	24	—
До переносу разом	13.193	52 мап[и]
3 переносу	13.193 книжок	52 мап[и] 1 атлас 2 плани
57. Рудович Олександр	47	14 мап
58. «Свобода» В[идавниц]тво /Джерсі Ситі/	1	—
59. «Сільський господар»	6.322	2
60. Сімович Василь	11	—
61. Сопотницький Олександр	11	—
62. Таранько Михайло	136	—
63. Тарнович Юліан	45	—
64. Терлецький Михайло	54	—
65. Тершаковець Михайло	3	—
66. Томашівська Марія	1	219 мап
67. The trident /Тризуб/ Нью Йорк/	4	—
68. Турганов Б. /Москва/	8	—
69. Університет ім. І. Франко Львів	2	—
70. Ухмилова /Ленінград/	7	—
71. Федорчакова Софія	3	—
72. Федун В. /Вінниця/	1	—
73. Федусевич Мирон	6	—
74. Храпливий Євген	22	—
75. Ціпановська Ольга	18	—
76. Чабан Іван	2	—
77. Щурат Степан	33	—
78. Янчак Ярослав	134	1 план
79. Яськів Микола	4	—
Разом в 1940 р.	книжок 20068 п'янів 3	мап 287 атлас 1
[...] ¹⁵		

ЛННБУ. ВР, ф. 9, спр. 302, арк. 44-47. Копія, маш., рук., укр., рос, пол., франц., нім. мови.

¹⁵ Пропущено перелік «Придбані книги для Львівської Філії Бібліотеки Академії Наук УРСР», який міститься у звіті про діяльність Львівської філії Бібліотеки АН УРСР за 1940 р. Див. наступний документ.

№ 65

[Кінець 1940, Львів]. Звіт про діяльність Львівської філії Бібліотеки АН УРСР за 1940 р.

Львівська Філія бібліотеки Академії Наук УРСР творилася поступово в лютому 1940 р. зі сполучення в одну цілість ось таких інституцій.

1/. Народне Заведення ім. Осолінських /скорочена назва «Осолінеум»/: бібліотека, історичний музей, картинна галерея, друкарня та переплетня при вул. Осолінських 2, 11, 12 та Калечії 5. – Бібліотека уфундована в 1817 році Йосифом Осолінським збирала передовсім «полоніка» з історії, літератури та суспільних наук. Вони становили тут майже 75 % всіх збірок. Наприкінці 1939 року ця бібліотека числила 330.000 скаталогованих одиниць, та біля 120.000 нескаталогованих і неупорядкованих /біля 600.000 томів/. Між ними було 318 інкунабулів, 500 палеотипів, багато книжок XVII–XVIII віка, цікава збірка рарів та заборонених урядом книжок. У відділі рукописів зберігалось приблизно 6.000 зінвентаризованих і частинно скаталогованих манускриптів і друге 6.000 неопрацьованих, 5260 автографів і 2220 дипломів. У бібліотеці працювали відділи: обробки, обслуговування, рукописів, стародруків та музейний. У одній читальні, яка була відкрита 8 годин денно працювало пересічно 25 осіб денно. Весь персонал, разом з музейним відділом числив: 18 бібліотекарів, 6 техбібліотекарів та 7 техробіт.

2/. Наукове Товариство ім. Шевченка /скорочена назва: «Н.Т.Ш»/: бібліотека, музей, друкарня і переплетня – при вул. Радянській ч. 24 і 26. Бібліотека заложена в р. 1890 Науковим Товариством ім. Шевченка, згромаджувала передовсім «україніка», історію, літературу та суспільні науки, які становили тут 90% всіх збірок. Наприкінці року 1939 було тут біля 99.000 скаталогованих одиниць /204.000 томів/ та біля 20.500 нескаталогованих, втім і інкунабул, 34 друків XVI в., та неозначена кількість друків XVI–XVIII в. Скаталогованих рукописів було 1.430, нескаталогованих приблизно 500. Найціннішою частиною збірок була бібліотека, рукописи і архів Івана Франка та Шевченкіяна. – Інституція мала відділи: обробки, обслуговування та рукописів. Одна загальна читальня була розрахована на 24 осіб. Читачів пересічно 15 денно. – Персонал: 3 бібліотекарів, 3 техбібліотекарів, 1 тех[нічний] роб[ітник].

3/. Бібліотека фундації В. Баворовського при вул. Баворовських ч. 2 /скорочена назва «Баворовіанум»/. Акт фундаційний виданий графом Віктором Баворовським, в року 1857, але бібліотека відкрита лише в році 1900, за змістом була зовсім подібна до Бібліотеки Осолінських але значно менша, себто гороматила передовсім польські гуманіора /історію, літературу та мистецтвознавчу літературу/. Наприкінці 1939 р. бібліотека мала приблизно 21.000 бібліографічних одиниць /біля 50.000 томів/ втім 46 інкунабулів та 5.000 палеотипів, та біля 500 нескаталогованих одиниць. Скаталогованих рукописів меншої наукової вартості було тут 1660.

Крім книжкового і рукописного фонду зберігалося тут багато картин, велика кількість гравюр та невелике число античних меблів. – Бібліотека мала відділи: каталогування та обслуговування читачів. В читальні розрахованій на 12 осіб працювало пересічно 8 читачів денно. – Персонал бібліотеки складався з 4 бібліотекарів, які працювали на півставки, та 2 техробів.

4/. Бібліотека «Народного Дому» – при вул. Куркової ч. 14 основана в 1849 році Руською Народною Радою складалася передовсім з «росиків» та галицьких друків. На прикінці 1939 року було тут згромаджених і упорядкованих біля 150.000 томів, у тім 6 інкунабулів та 374 палеотипів і приблизно 600 рукописів. В одній читальні, розрахованій на 30 осіб працювало пересічно 4 читачів денно. – Персонал числив 1 бібліотекара і 1 техбібліотекара.

5/. Бібліотека «Єврейської Конфесійної Громади» – при вул. Різницькій ч. 5 заложена в 1905 р. львівським кагалом. Вона числила в кінці 1939 р. приблизно 18.000 скаталогованих томів /в тім біля 300 друків XVI в./ та 106 томів менше цінних рукописів. За змістом знаходились тут майже виключно «юдейка», богословські єврейські книжки. Читальня розрахована на 30 осіб мала денно пересічно 15 відвідувачів. Персонал: 1 бібліотекар, 1 техробітник.

6/. Бібліотека «Студіон» при вул. Петра Скарги ч. 26, початково приватна бібліотека митрополита львівського Андрея Шептицького, в році 1937 перенесена до окремого спеціального будинку з метою створення бібліотеки для греко-католицьких духовників. До кінця 1939 року організація нової інституції не була закінчена, тому бібліотека не була ще доступна для читачів. «Студіон» числив приблизно 6.000 томів, за змістом передовсім «україніки» та «росіки» історія сходу, церкви, та літургічні книги /византинознавство/. Великий архів складався з приблизно 10.000 фасцикулів. – Двох бібліотекарів щойно зачало в 1936 році порядкувати вище названі збірки.

Протягом 1940 р.: 1/ з комбінату «Осолінеум» виділено друкарню, та передплатню, і створено з них друкарню Академії Наук УРСР ч. 1 під управою окремої дирекції. До неї долучено також в другій половині 1940 р. друкарню і переплатню Н.Т.Ш. які переведено в приміщення при вул. Радянській 26 – до будинків при вул. Осолінських 2 і Осолінських 13 – 2/ З комбінату «Осолінеум» зліквідовано історичний музей і картинну галерею, віддано велику частину зібраних в них експонатів до поодиноких міських музеїв та галереї, лишивши тільки такі експонати які були потрібні до зорганізування габінету образотворчого мистецтва – 3/ З комбінату Н.Т.Ш. виділено крім друкарні і переплетні також музей, з якого створено самостійну інституцію.

Всі вище названі інституції, до кінця 1939 р. існували зовсім окремо і пильно стерегли своєї незалежності. Кожна з них була створена в іншій цілі та в інших умовах, мала свою окрему історію та традицію, зовсім

інші методи праці, окремі джерела фінансів тощо. Межи ними існували лише цілком слабкі взаємини а часто давалися відчувати деякі конкурентційні прояви.

Лише що відноситься до техніки внутрішньої праці, всі ті бібліотеки були дуже подібні до себе тому що они всі приміювали у себе систему абеткового авторсько-реального каталогу та формальної розташовки книжок /нумерує курренс/. Жадна з них, як і взагалі жадна у Львові, не мала систематичного каталогу, доступного читачам, котрі могли користуватися існуючими каталогами лише за посередництвом і в присутности бібліотекарів.

Дирекція нової бібліотеки мала від початку цілий ряд дуже важливих і тяжких завдань, а передовсім влучити в одну цілість всі дотепер самостійні бібліотеки, розділені в семи будівлях значно від себе віддалених, створені з них одної доцільно зорганізованої бібліотеки, відтак змінити старі системи і норми праці на нові, полегшити читачам користуватися збірками і тим чином збільшити кількість відвідувань, доси дуже обмежену, наставити всю внутрішню і зовнішню працю установи на шлях вказаними Леніном та Сталіном. На кінці підготувати ряди бібліотекарів-фахівців.

У тій дуже важкій і відповідальній праці, було потрібно пильно бачити, щоби швидкими та недостатчно передуманими постановами не знищити дотеперішних успіхів, а радше їх поволи змінити та побільшити. Також було доконче потрібно приглянутися місцевим обставинам та умовам праці, і не наслідувати сліпо метод праці інших бібліотек.

При кінці 1940 р. організаційна праця була в повнім ході. Організація деяких відділів і кабінетів була закінчена і они вже добре і справно працювати. /Кабінет Маркса-Енгельса-Леніна-Сталіна. – Кабінет мистецтвознавчої літератури. – Відділ комплектування. – Відділ бібліографічно-консультаційній/, інші формувалися. організація деяких ще й не зачалася (Відділ дитячої літератури). Особливо важкі перепони організаційної праці були: брак поміщення і брак середків транспорту.

Дирекція бібліотеки сподівається, що організаційна праця буде зовсім закінчена до кінця 1941 р., оскільки Львівські уряди винесуть швидке рішення щодо приналежности до нашої бібліотеки деяких будинків та поміщень, а передовсім будинки Бібліотеки: «Баворовських», «Народного Дому» і «Студіону».

В коротко тут накреслених тяжких і дуже скомбінованих обставинах поодинокі відділи бібліотеки виконали в 1940 році ось такі праці:

ВІДДІЛ КОМПЛЕКТУВАННЯ

До 15. II. 1940 р. працював на старих умовах, себто займався тільки концентрацією і купівлею книжок і то в дуже плохих услівях, тому що він мав за мало працівників, за мало грошей на доконче потрібні витрати і майже не мав середників комунікації.

В половині лютого місяця умови змінилися, бо бібліотека одержала обов'язковий примірник всіх друків які входять в ССРСР, а київська центральна бібліотека прислала тягарову машину. Тоді дирекція бібліотеки приступила до zorganizування відділу комплектування, котрий зачав точно працювати з I. III. 1940 р. Остаточні принципи комплектування і розподілу книжок були означені лише в половині грудня м[инулого] р[оку] і доперва з того часу можна вважати організацію цього важливого відділу закінчену. До нормальної праці відділ потребує переселення до більшого приміщення, що дирекція бібліотеки має на увазі.

В 1940 р. відділ комплектування перевів слідуючі праці:

Приймав до бібліотеки і віддавав до інвентаризації книжки, газети і журнали, карти та ізографіки, що приходили:

а/ з книжкових палат у Москві і Харкові, як обов'язковий примірник,

б/ з концентрації,

в/ з обміни,

г/ з купівлі,

д/ з дарів та інших джерел.

Протягом минулого року прийнято з цих джерел 120.737 почислених книжок крім газет та журналів і 144 тягарових автомати різної літератури.

В тій частині плян праці був виконаний, а навіть трохи перевиконаний хоча в листопаді і грудні місяцях зменшився, тому що: обов'язковий примірник не приходив точно і в меншій кількості, гроші на купівлю були вже витрачені, а авто стояло майже цілий квартал в ремонті, або возило вугіль та дрова.

До інвентаризації віддано по опечатанню 172.383 одиниць, а саме 149.672 нових книжок, періодиків і пачок газет, 8870 старих друків, 9.582 нот, 3203 ізографіки, 774 мап, атласів та планів, 82 рукописів і 29 пачок архівадіїв. Закуплено 4571 книжок за біля 30.000 карб.

Група обміни є доперва в зачатках організації. Не має ще окремого поищення ані персоналу. Лише від листопада один працівник зачав вступні праці до організації цього відділу, а саме підготовляє список книжкових дезидератів нашої бібліотеки.

В галузі концентрації відділ вишукував у Львові і на провінції збірки книжок якими ніхто не опікувався. Були це книжки деяких зліквідованих установ, монастирів і приватних людей, які перед війною або за війни полишили свої мешкання, або вкінці були примушені опустити Львів. Протягом року ця концентрація дала приблизно 750.000 книжок, а булаби дала і 100 % більше, оскільки умови комунікаційні булиби ліпші. На примір відділ зладив спис 92 бібліотек на провінції, з яких звезлося буквально одну і то не цілу. Також доси не відібрано наших експонатів з Кременця /рукописи Словацького і памятки по тім великим польським письменнику/.

Придбані книги для Львівської Філії бібліотеки Академії Наук УРСР

1. Бібліотека проф. Яна Розвадовського около 5.000 томів. Історія і суспільні науки, також художня література і рукописи праць професора.
2. Бібліотека барона Бруницького, около 3000 томів, французька і англійська література, також кілька стародруків.
3. Бібліотека Романа Гузара з Делятина. Около 1.000 томів, української, польської і німецької художньої і наукової літератури, в тім числі річніки рідких галицьких часописей: Зоря, Правда і т. п.
4. З помешкання князів Любомирських рештки друків, около 2000 штук.
5. Бібліотека Вибрановських з Обри. 7 скринь, 5.000 томів. Польська і французька художня література.
6. Бібліотека Польського Педагогічного Товариства, два вози, около 3.000 томів. книжки і журнали педагогічного змісту.
7. Бібліотека проф. Патайдля около 1.000 томів, науково-педагогічного змісту.
8. Бібліотека Янковського 1 скриня, 600 томів, художня і наукова польська література.
9. Бібліотека проф. Пшивари 850 томів, наукова і художня література.
10. Бібліотека Шведзіцького около 1.000 томів /правнича/.
11. Бібліотека музею заслужених Польок, 60 чисел дрібних книжок і брошур.
12. Абрагам Зайнфельд документ з 1785 р. і два документи з початку XIX ст.
13. Бібліотека студентів б. Ветер. Академії 124 книг справознань к[райового] галицького сойму.
14. Борейша 19 томів, художня література.
15. Бібліотека Журавського 67 томів, суспільно-політична і художня література.
16. Бібліотека Остапа Луцького около 2.000 томів, научна економічна література, кооперація, журнали.
17. Бібліотека графа Володимира Дідушицького, около 30.000 томів (26 возів). Велике число старих друків, кілька інкунабулів, комплетні річніки часописів і журналів, художня література польська, німецька і французька.
18. Бібліотека др. Володимира Старосольського около 3.000 томів суспільно-політична і правнича література.
19. Бібліотека Савчинського, около 2.000 томів, польська література.
20. Єврейська Бібліотека около 3.000 томів /Юдаїка/.
21. Бібліотека Стефануса, около 5.000 томів, художня польська література.
22. Бібліотека Ляховича, около 1.000 томів, польська мистецька література.
23. Бібліотека Ростворовських 15 скринь, около 5.000 книжок, польська мистецька література.

24. Бібліотека Галицько Руської матиці, около 1.000 томів, часописи і книжки з ХІХ ст.
25. Бібліотека Шендрика, около 2.000 томів /українська мистецька література і журнали/.
26. Бібліотека Укр. Робітничого Дому, около 3.000 томів, научна-суспільного змісту і мистецька література.
27. Бібліотека Вячеслава Заїкіна, около 1.500 томів, художня і научна література.
28. Бібліотека Волянської, рукописи, 19 томів в тім 3 стародруки, /Французька література/.
29. Бібліотека Тікват Ціон, 1862 томів, /Юдаїка/.
30. Бібліотека Гембаровича, около 200 томів, в тім 60 стародруків.
31. Бібліотека, збір Чоловського, 113 пакетів около 300.000 актів до генеології і історії польських родів і маєтків.
32. Бібліотека Бачевського, около 1.000 томів, польська художня література.
33. Бібліотека Військова, около 30.000 томів, воєнно-технічна і мистецька та суспільно-наукова література.
34. Бібліотека Промислової Палати, около 5.000 томів, суспільно-економічна-научна література і річники економ. часописей.
35. Бібліотека Кшечуновичів, около 4.000 томів, суспільно-політична література, також стародруки.

СПИС ПРИВЕЗЕНИХ БІБЛІОТЕК В 1940 р.

ПРОДОВЖЕННЯ

36. Бібліотека Поліграфічного тресту
37. – //– Віталія Левицького около 1000 томів.
38. – //– Єврейська (Краківська 11) около 2000 томів.
39. – //– Національного музею около 14000 томів (багато стародруків)
40. – //– ОО. Василіян, Жовква, 9 возів 18.000 томів
41. – //– Потоцького (з ул. Коперника) 1000 томів (багато стародруків)
42. – //– Др. Говиковича около 800 томів
43. – //– Перлмутера около 800 томів
44. – //– 3 Медики 1 віз
45. – //– Теодоровича 12 возів около 20000 томів (багато стародруків, церковно-вірменська література)
46. – //– Дра Величка Григ. около 500 томів
47. – //– Історичного музею, 6 возів театральна бібліотека, книжки цензуровані австр[ійською] цензурою, велика збірка афішів театральних 15000 томів.
48. – //– 4 Середньої школи 1000 томів
49. – //– 8 Середньої школи 5000 томів і архів.
50. – //– тов. Рідна Школа 5000 томів
51. – //– Василіянок (із Словіти) архів
52. – //– Калиновича (Золочів) Бібліографія
53. – //– Жалізнодорожна станція Підзамче

54. – // – б. Банку господарства краєвого около 6000 томів
55. – // – Яна Гвальберія Павликовського, Вольської, Обертинської, 5 возів
около 8000 томів дуже цінна научними працями.
56. – // – Промислового музею около 1500 томів
57. – // – Вайнштока (ул. Берштайна) 1 віз – 800 томів.
58. – // – Районова (ул. Радянська 1) 13 возів около 20.000 т. і 10.000
діяпозитивів.
59. – // – Палата Піонерів, около 1000 томів
60. – // – Поліграфічного тресту 1 віз около 1000 томів.
61. – // – 31 і 32 Середньої Школи 3 вози около 5000 томів
62. – // – Мійської бібліотеки 1 віз около 1.000 томів
63. – // – Районова (з вул. Старотанд[етної]) 2 вози 2000 томів
64. – // – Відродження. 4 вози 6000 томів
65. – // – Лазарету військового (вул. Личаківська) 2 вози 3000 томів
66. – // – 3 Поморян, Потоцького 1 віз, 1000 томів, французька література
67. – // – Військової частини (ул. Рутовського) 1 віз 1000 томів
68. – // – Кооптранс 1 віз около 800 томів
69. – // – Прив. (ул. Лозинського) 1 віз около 800 томів
70. – // – Лат[инської] Духовної Семінарії около 30.000 томів духов.
літер. багато стародруків і инша наук. література.
71. – // – Тов. театрів і хорів селянських /польська/ около 6000 томів.
Щоби звезені книжки швидко упорядкувати і первісно обробити, при-
нято з 1 червня на договір 14 працівників /кількість працівників на
договорі змінювалась від 14 до 29/ які за спеціальними планами і схемою
розбирають всі знаціоналізовані книжки за змістом і за абеткою. Ця
група становила до вересня частину відділу комплектування, від жовтня
працює самостійно. Праця поступає швидко вперед. Всі доси звезені
книжки вже розложені за змістом, первісно і за абеткою. деякі частини
вже віддані до поодиноких відділів та габінетів. Підготовляюєся поміщення
на нову серію бібліотек привезених до націоналізації.
На прикінці червня відділ розпочав організовувати в головнім коридорі
бібліотеки постійну виставку нових книжок, які поступають в бібліоте-
ку передовсім з обовязкового примірника. Ця виставка змінилась два
рази протягом кожного місяця. Від вересня вона не існує тому, що по-
міщення і стенди заняті на инших виставках: до річниці звільнення за-
хідних областей України, з нагоди 500 річниці винаходи друкування
Гутенбергом і 85 річниці з дня смерти Адама Міцкевича. – Зараз дирек-
ція лагодить нове поміщення для постійної виставки новості і нову систему
організування тої виставки.
План роботи за I, II квартал виконано, з плану на III квартал деяких
точок не виконано /передача Перемиської капітульної бібліотеки і ру-
кописів Словацького з Кременця, хотя роблено всі заходи, з подоро-
жами представників бібліотеки включно/ частину виконано неповно:
напр. розгорнено 733.056 одиниць місто 1.050.000 запланованих; оштам-
повано 51.369 томів місто 82.500, встановлено звязок з 25 науковими

організаціями а не з 50; відділ обміни знаходився в стані первісної організації.

План на IV квартал перепрацьований, наприклад прийнято 56.717 книжок місто запланованих 21.840; (163 %); місто 21.840 видано до інвентаря 57.445 (224 %), оштамповано 68.705 одиниць місто 54.600 (126 %). [...] Міжбібліотечним абонаментам користувалося 33 крупних бібліотек та кращих наукових установ Львова, Києва, Москви та Ленінграду. Нище подаємо їх список:

Центральна Наукова Бібліотека Державного Університету ім. Горького в Харкові; Бібліотека Історичного Музею у Черніхові.

Бібліотека Державного Педагогічного Інституту іноземних мов у Дніпропетровську; Бібліотека Учительського Інституту у Феодосії АССР; Научна Бібліотека Державного Університету в Казані Тат. Республіки; Всеукраїнська Бібліотека Академії Наук УРСР в Києві; Бібліотека Інституту Археології АН УРСР в Києві; Бібліотека Інституту Геології АН УРСР в Києві; Фундаментальна Бібліотека Українського Управління Гидрометслужби в Києві; Державна Історична Бібліотека УРСР в Києві; Бібліотека Державного Університету ім. Шевченка в Києві; Бібліотека Академії Наук в Ленінграді; Державна Публична Бібліотека ім. Салтикова-Щедріна в Ленінграді.

Бібліотека Державного Університету ім. І. Франка у Львові; Бібліотека Політехнічного Інституту у Львові; Державний Історичний Музей у Львові; Державна Обласна Бібліотека у Львові; Філія Інституту Економіки А. Н. УРСР у Львові; Філія Інституту Фольклору АН УРСР у Львові; Філія Інституту Української Літератури АН УРСР у Львові; Інститут Зоології Львівського Політехнічного Інституту у Львові; Кабінет Історії Держ[авного] Університету у Львові; Кафедра Фольклору і Етнографії Держ[авного] Університету у Львові; Педшкола I у Львові; Обласний Радіокомітет у Львові; Редакція Ленінської Молоді у Львові; Єврейський Державний Театр у Львові; Державне Видавництво Національних Меншостей Львівська Філія у Львові; Державна Публична Історична Бібліотека в Москві; Всесоюзна Бібліотека ім. Леніна в Москві; Державна Політехнічна Бібліотека в Москві; Бібліотека Державного Педінституту в Нижині. [...]

ВІДДІЛ РУКОПИСІВ

Рукописні збірки Бібліотеки покищо не є сцентралізовані, вони знаходяться в поодиноких бібліотеках. Праця в відділі була утруднена через це, що при кінці минулого року Н.К.В.С. опечатав в цілім місті всі збірки рукописів та архівів. З рукописів головного відділу /при вул. Оссолинських/ знято печатки протягом першого кварталу; рукописи з відділу української мови і літератури відпечатано в березні, опісля знова запечатано на два місяці; Збірки з був[шого] Народного Дому і бібл[іотеки] Баворовських відкрито лише в четвертому кварталі а збірки Бібліотеки «Студіон» залишалася лише одна частина. Працю над рукописами можна було розпочати тільки в бібл[іотеці] Оссолінеум та в бібл[іотеці] НТШ.

З Відділу рукописів при вул. Оссолинських 2 опрацьовано передовсім польські рукописи та архіви, /примір Ценських /25 тек/, Даровських /26 тек/, Любомирських з Пшеворська, Козловських /179 тек/, Романовського /3 теки/, Калінки /10 тек/, Лемпівського /77 тек/, Ленартовича /8 тек/, Бернацького /18 скр./, Павловича /16 тек/, Чоловського /734 рукописів/, Вислоуха /47 тек/, Театральної Бібліотеки /670 рукописів/, Фредри /40 тек/, Дрогойовських /5 тек/, Морачевського /7 тек/, Товариства Прихильників Мистецтв /40 тек/, Гогендорфів /5 тек/, Рибіцького /5 тек/, Реїв /48 тек/ тощо.

З відділу при вул. Радянській 24 порядковано рукописи українські передовсім Івана Франка. Приготовлявано до друку каталог рукописів автора «Мойсея» порядковано за абеткою і хронологом листування Франка, ладжено індекси, відписи тощо.

Порядковано рукописи Лесі Українки, Федьковича, архів Маковея, листування Студинського тощо.

Цілий рік відділ працював на старих умовах і системах, при кінці року працівники відділу опрацьовали новий правильник для відділу. Дирекція Бібліотеки подбає про нове приміщення на всі рукописи і архіви та затвердить нову інструкцію опрацювання та зберігання і удоступлення цих збірок.

ВІДДІЛ СТАРОДРУКІВ ТА РАРІВ

Організація цього відділу почалась в квітні й досі не закінчена, передовсім з браку відповідного приміщення на книгосховище старих друків. До кінця року робітники цього відділу, яких кількість змінювалася від одного в квітні до шести при кінці грудня. Працьовано частинно в приміщенні при вул. Оссолинських, частинно при вул. Баворовських 2, лише в листопаді відділ одержав окреме приміщення в лівому крилі будинку при вул. Оссолинських 2; тут зміститься тільки наукова читальня, обробка і можливо що всі друки 15 та 16 сторіччя. На магазин друків 17 і 18 сторіччя зараз нема місця, тому вони покищо лишаться в книгосховищах всіх поодиноких бібліотек. В плані праць Дирекції Бібліотеки на 1941 рік є підготувати місце на центральний магазин друків 17 та 18 віка і на рара.

Протягом минулого року робітники відділу зложили проспект організації відділу і перевели ряд вступних праць, переглядали каталоги друків 15 та 16 в. усіх злучених бібліотек, поправили в них чимало блудів, точно описали низку друків дотепер неозначених, вибрано з концентрованих бібліотек всі друки печатані латиною до 1800 року а кирилицею до 1825 року (7937 одиниць). Зауважуємо це тому, що дотепер всі львівські бібліотеки уважали за стародруки лише книжки надруковані до 1600 року включно.

Відділ закінчив роботу каталогу інкунабулів доступного для читачів, брав живу участь в організації виставки та на науковій сесії з нагоди 500 річниці винаходу книгодрукування Іваном Гутенбергом а тов. Куркова і

тов. Хмельовська виголосили підчас сесії доповіді, перша про «Гутенберіана та визначні інкунабули у львівських фондах», а тов. Хмельовська про «Ельзевіри в Фондах Філії Бібліотеки А. Н. УРСР».

З планів праці за минулий рік невиконано всіх точок, котрі були зв'язані з питаннями нового достаточного великого і відповідно устаткованого книгосховища, де можнаби сконцентрувати всі друки відділу.

Протягом грудня розпочато організувати при відділі стародруків та рарів музей книжки. Властива організація цього музею буде проведена лише в будучому році.

ВІДДІЛ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ та ЛІТЕРАТУРИ

Відділ цей міститься при вул. Радянській 24. Відділ посідає і обслуговує читальню наукову та позику книжок. Протягом 1940 р. було читачів 5197 осіб почитали 18377 книжок, та користувалося 1848 рукописами.

По галузі концентрації зведено і знесено тут від 59 осіб та 13 установ 19820 томів. Керівник відділу давав читачам много устних консультацій пересічно місячно для 250 осіб.

По галузі обробки книжок скаталоговано 4740 нових книжок, упорядковано хронологічно дрібні друки що відносяться до Тараса Шевченка /1066 шт./. Списано і скаталоговано збірку патентів австрійських цісарів та розпорядків старих галицьких урядів, виділено дальших 12727 дублетів, переглянено 160 річників газет та журналів до бібліографії І. Франка.

Робітники відділу, а в першу чергу керівник відділу тов. Дорошенко, брали дуже видатну участь майже у всіх виставках уряджуваних Бібліотекою і Клубом письменників м. Львова/ з нагоди як нпр: Сторічча «Кобзаря»; до наукової сесії АН. УРСР; до річниці звільнення Західних Областей України; до 500 річниці винаходу книгодрукування. Крім цього самі організовували менші виставки як нпр.: буковинська, В. Сосюри.

Тов. Дорошенко виголосив на Гутенберській сесії доклад про женецькі видання «Кобзаря».

БІБЛІОТЕКА бувш[ого] НАРОДНОГО ДОМУ

Міститься при вул. Курковій, ч. 14. Працювала лише в І і II кварталі в другій половині року бібліотека була закрита а бібліотекар цього відділу тов. Генсьорський перенесений до головної бібліотеки де працював у бібліографічному відділі, а з половини грудня зістав керівником і організатором Музею книжки.

Збірки цього фонду переноситься поволи до інших відділів /Оссолинських 2 та на Радянську 24/. Протягом першої половини 1941 р. дирекція мусить забрати з цього поміщення цілу бібліотеку /біля 150000 книжок та 2000 рукописів /разом з устаткуванням, тому що рішенням Львівських урядів цілий будинок прикріплений середній школі ч. 9. Ця справа становить велике клопотання Дирекції Бібліотеки, яка зараз не має ані відповідного як льокалю, ані середників транспорту, ані грошей на так великі витрати.

БІБЛІОТЕКА бувш[ого] СТУДІОНУ

Прилучена до Львівської Філії Бібліотеки АН. УРСР 10 лютого 1940 р. Та Бібліотека була обслугована в першому чвертьріччю двома бібліотекарями, в другому лише одним. Праця ішла тим шляхом, щоби умістити в одному будинку всі збірки, які знаходяться у трьох окремих місцях, забезпечити бібліотеку, виділити рукописи та стародруки і їх хочай частинно зінвентаризувати. З різних причин Бібліотека була недоступна для відвідувачів. В другому півріччю Бібліотека була зовсім закрита, праця застановлена, а бібліотекар звільнений.

був[ша] БІБЛІОТЕКА БАВОРОВСЬКИХ

Про читальну цього відділу описано при обговоренні відділу обслуговування, про його працю при відділі стародруків і відділі українських рукописів /листування К. І. Студинського/. Крім цього один бібліотекар опрацьовував тут деякі нескаталоговані книжки того фонду, за даними інструкціями та на старих формулярах.

ВІДДІЛ ЄВРЕЙСЬКИЙ

Міститься при вул. Різницький 5, головно обслуговував читальню, про що ми подали точну відомість при відділі обслуговування. Тут потрібно додати що місцеві бібліотекарі давали читачам устні бібліографічні довідки /пересічно місячно 120-ти особам /, в другому півріччю зорганізували в читальні постійну виставку нових книжок, які приходили до відділу, зорганізовано окремі виставки і вечірки присвячені єврейський письменникам Гольдаденові і Перезові, брали участь у виставках: До 17 вересня; Гутенберга та Міцкевича.

З інших праць робітники відділу концентрували тут всі незабезпечені єврейські бібліотеки і книжкові фонди. Книжки цього джерела і всякі нові прибутки /обовязковий примірник, купівля/ порядкували, каталогували і удосконалювали читачам, початково за старою системою, опісля від другого півріччя за новими інструкціями і нормами.

Плани праці на 1940 рік і плани соцзмагання виповнені, але до деяких точок, яких поагодження невиконано зі зовнішніх причин. /Бувший керівник цього відділу тов. Е. Кон виголосив на науковій сесії доповідь про «Єврейські стародруки»/.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ВІДДІЛ

Зорганізовано в четвертому кварталі. Працю розпочато 18. X. 40 р. Протягом половини жовтня і листопад дано читачам 108 консультацій /19 з української літератури; 10 з російської літератури; 24 з польської і західноєвропейської літератури; 8 з історії; 15 з педагогіки та історії культури; 13 з технічних наук; 22 з економічних наук і поагоджено 15 довідок на різні теми. Один співробітник працював цілий місяць на виставці Міцкевича, другий знова був хворий.

КАБІНЕТ БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА

Відкрито 30 липня, працю розпочато 29 серпня 40 р. Праця в кабінеті була утруднена тим, що його профіль комплектування змінювався три рази а приміщення раз. Підобрані фонди книжкові керівником. як зміст і

кількість змінювалась, рівнож потрібно було робити великі зміни в каталогах та інвентарі відділу. При дуже тяжких обставинах, габінет уділяв консультації з питань бібліотекознавства, зложено нові проекти формулярів та інструкції, помагав при організації виставки з нагоди 500 річниці книгодрукування, в місячі грудні підготовлено проект курсів бібліотекознавства та бібліографії для наукових працівників Бібліотек Львова, як наша Бібліотека проведе протягом першого півріччя 1941 р.

КАБІНЕТ КАРТОГРАФІЧНИЙ

Доля цього габінету ще тяжша як габінету бібліотекознавства, а це через зміну квартир не раз а три рази. Його профіл комплектування змінювся також часто, а остаточно затверджений лише в половині грудня.

Керівник відділу робив спис усіх мап та атласів, які знаходилися в усіх бібліотеках злучених; він не зміг виповнити точки плану праці про скупчення цілого фонду у габінеті, тому що там недостарчає місця на це. Керівник відділу зладив також проект інструкції про зберігання та каталогування картографічних збірок, клопотався про підручну бібліотеку уділяв консультації /пересічно місячно 25 особам/ обслуговував читачів /від III кварталу 215 осіб та 1019 карт/, розпочато інвентаризацію та каталогування картографічних засобів установи, уложив схему габінету, зложено акцесійний каталог для 11 видань карт періодиків, підбирав матеріали на Гутенберговичеву виставку і інше.

ВІДДІЛ МИСТЕЦТВОЗНАВЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Він існував до початків травня. як історичний музей, це самостійна частина бувш[ого] Оссолінеум. До цього часу він був відкритий через 110 днів. Відвідувачів було 3321, цебто 30 денно, головно шкільні та червоноармійські прогульки. Науковою працівнею користало 244 осіб це приблизно 2 читача денно, наукових консультацій уділено 114 особам це 1 денно.

У першому кварталі переведено великі праці з галузи концентрації музейних цінностей з поміщицьких, спекулянських та опущених квартир у Львові. До прибуткової книги вписано тоді 3712 чисел а саме від числа 10888 до 14544, це приблизно 34 денно. Дня 8 травня розпочалась ліквідація музейного відділу, а саме передача до міських музеїв: історичного, природничого, фольклорного, картинної галерії тощо. Та праця тривала майже до листопада, та передано 18248 експонатів.

З початком третього кварталу почато організовувати новий кабінет мистецтвознавчої літератури та закінчено його 15 серпня й тоді відкрито в новому приміщенні /6 кімнат та коридор на другім поверсі при вул. Оссолинських II/. Влаштовано тут наукову читальню та скупчено потрібну літературу, велику збірку гравюр, та деякі інші експонати, які для кабінету є доконче потрібні. З читальні користувалося до кінця року 498 осіб, видано для них 845 книжок та 786 картин.

Персонал зложив каталог нових надбань, упорядкував книжковий фонд та дав 94-ом особам консультації. Крім цього габінет брав велику участь у всіх виставках, що влаштовувала Бібліотека. Зложено проект виставок

до кінця першого півріччя 1941 р., бібліографію іконографії Міцкевича, бібліографічний показчик до історії театру і костюмології, бібліографічний показчик до історії мистецтва Західних Областей України та інші. Працівники кабінету читали на науковій сесії три лекції, це тов. Гембарович про Ілюміновані інкунабули у Львівському Філіалі Бібліотеки АН УРСР; тов. Маньковський про: Львівські вірменські стародруки; тов. Блюм про: Характеристику та еволюцію декорації італійських стародруків.

КАБІНЕТ МУЗИЧНИЙ

Організаційні роботи розпочато в липні 1940 р. але вони незавершені до кінця року, а це тому, що кабінет дістав приміщення /2 кімнати і устаткування/ лише в початках грудня минулого року.

До того часу персонал підбирав книжковий і нотний матеріал з б. Оссолінеум і біб[ліотеки] НТШ, опрацював каталоги та інвентар. Працівники складали бібліографії; теорії та загальної історії музики і музичні твори до віршів А. Міцкевича. Добре персонал працював при уформленні виставок: 17 вересня; до 500 річниці винаходу книгодрукування; та в честь Адама Міцкевича. Консультації надано 119. З читальні ніхто не користувався бо їй просто ще не було, ще не має музичних інструментів, крім фортепіано, скрипки та арфи без струн.

ПІДГОТОВКА ВИСТАВКИ В ЧЕШЬ А. МІЦКЕВИЧА

Бібліотека підготувала від грудня 1939 р. велику виставку в честь кращого польського поета, демократа – революціонера Адама Міцкевича. Праця йшла в першу чергу тим шляхом, щоби радянському суспільству показати перший раз автора «Пана Тадеуша» таким яким він безумовно був, щоби борцем про свободу і дружбу всіх народів, про поступ науки, тощо, а не таким яким його дотепер представляли польські пани і їх віддані літерати. В другу чергу йшло о точне вияснення зв'язків Міцкевича з Росіянами і Українцями, а також показати як народи СРСР шанують пам'ять того письменника. Цю працю розгортали початково /2 місяці/ 3 працівники, до кінця першого півріччя – 2, а в другому півріччі до листопада – один робітник, в листопаді 10 чоловік.

ЛННБУ. ВР, ф. 9, спр. 3896/8, арк. 1-24; спр. 302, арк. 69-71. Копія, маш., укр. мова.

№ 66

7 лютого 1941, Львів. Звіт про роботу відділу обміну і концентрації Львівської філії Бібліотеки АН УРСР за січень 1941 р.

Концентрація

Привезено на двох возах бібліотеку бл[аженої] п[ам'яті] Садовського. 500 книжок 2 повної середньої школи.

Приділ книжок

Приділено до відділів і кабінетів:

Книжки 5566, періодика 5613, карт 31, нот 52. Разом 11943.

Обмін

Після приготувань з попереднього місяця приступлено до реалізації обміну. Того місяця вислано до Научної бібліотеки ім. Горького М.Д.У. в Москві Н.Т.Ш. і Осолінеум разом 492 томів і з бібліотеки А.Н. УРСР і з бібліотеки Київського державного унів. одержано разом 412 томів. Окрім того завязано переміну з іншими бібліотеками.[...]

Львів, дня 7. II. 1941 р.

[Підпис І. Боднара]

ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 52^а, арк. 1-2. Оригінал, маш., укр. мова.

№ 67

[Кінець квітня] 1941, Львів. Звіт про роботу відділу обміну і концентрації Львівської філії Бібліотеки АН УРСР за квітень 1941 р.

Звіт

за місяць квітень 1941 р.

Привезено з Львівських бібліотек :

книжок томів 1.450 / з Музею Академії Наук, з Райбібліотеки, з тов. Мисливського та фрагменти збірок Чеської Бесіди /

Мап – 27

Рукописів – 8 / фрагменти фамілійних паперів Голуховських /

Тов. Пельц виконав картотеку бібліотек зах. областей України і опрацював норму маршруту.

Передано бібліотеці – крім 103 мап та свіжо набутих рукописів – томів 2.049 для кабінетів і відділів / в цім 2 інкунабули, 21 інших стародруків, для Спецфонду 1027, для Кабінету Маркс.-Лен. 215, для відділу єврейського 395 /.

Бригада тов. ЛЮТМАНА порівнала з каталогами бібліотеки та передала 3641 книжок :

до нового магазину унікатів	1.345
— // — // — // — // дублетів	1.234
до обмінного фонду	1.012

Написала 142 карт каталогових до старого каталогу та переглянуто 148 періодиків з головного магазину і поновлено їх карти каталогові.

Бригада тов. БРАТА переглянула частку групи книжок філософічних і педагогічних та статистики як рівнож групу книжок новопривезених.

Перевезено з «Музею» до магазинів концентрації цілу групу суспільної літератури, частку періодиків /латинка/ та полишені прочі менші групи. Упорядковано магазини «Морочин» /3 кімнати/ і «Новий Партер» /теологія/, а у магазині № 5 приготовлено полиці на нові унікати та дублети; рівнож сконцентровано у тому магазині деякі заграничні періодики, на II поверсі – частку суспільних, а на I – більшість бібліотеки проф. Бальцера.

Обмінний фонд упорядковано по абетковій системі тов. Вдовинським, який теж улаштував каталог абетковий. Крім цього вислано в цілі обміну до Львівських Інститутів Історії та Фольклору 90 одиниць.

ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 52^а, арк. 1-3. Оригінал, маш., укр. мова.

№ 68

29 травня 1941, Львів. Акт про передачу експонатів з фондів Львівської філії БАН УРСР до Музею художньої промисловості у Львові

А К Т

м. Львів, 29 травня 1941 р.

складений між представником Філіалу Академії Наук у Львові по вул. Оссолінських 2. в особі *т. Гембаровича* з одного боку і представником Музея Художньої Промисловості у Львові по вул. Першого Травня 20. тов. Вальницькою С. Т. з другого боку про те, що в дні 29 травня б. р. були передані по предложенному списку речі з фондів Академії Наук для Музея Художньої Промисловості.

Передав: [Підпис] *М. Гембарович*

Перебрала: [Підпис] *Вальницька*

[Кругла печатка з написом по колу: «У.Р.С.Р. Відділ в справах Мистецтв при Виконкомі Львівської Обласної Ради Депутатів Трудящихся» і написом по центру: «МУЗЕЙ ХУДОЖНЬОЇ Промисловості»]¹⁶

НЗіО. ВР, № 17088/II, т. 1, арк. 37. Оригінал, маш., укр. мова.

¹⁶ «Список речей одержаних Музеєм художньої промисловості від Академії Наук у Львові», всього 184 експонати, переважно жіночого одягу, зберігається в цій же справі, арк. 33-36.

№ 69

[Травень] 1941, Львів. Звіт про роботу відділу рукописів Львівської філії Бібліотеки АН УРСР за травень 1941 р.

Звіт

з чинностей працівників Відділу Рукописів Філії Бібліотеки Академії
Наук УРСР за місяць травень 1941 р.

І. Бюра при вул. Оссолінських 2.

Склад персоналу: Стефан Інґльот, Тадей Лютман, Йосиф Фельдман, Казімір Гебультовський, Юрій Кречмар, Ніна Ассордобрай, Станіслава Карчевська, Кристина Оппенауер.

На відпустці були від 26 травня: тов. Ассордобрай, тов. Кречмар.

Виконано слідуючі праці:

Тов. Стефан Інґльот – сконтролював і вписав до інвентаря рукописи Ст. Закржевського, які зінвентаризував тов. Фельдман (сигн[атура] 7343-7351) і папери Едварда й Вацлава Руліковських, які зінвентаризувала тов. Оппенауер (сигн[атура] 7352-7446). Спільно з тов. Кречмаром перевів поміри нового приміщення на рукописи й опрацював план розміщення рукописів. Написав на жадання Дирекції характеристику польської частини Відділу рукописів. Як представник Бібліотеки мав участь в працях Комісії, яка приїхала з Києва задля переведення опису Архіву Пщинського (також в годинах надурочних). Полагодив 1 наукову кверенду.

...

В ділянці наукового опису матеріалів до історії Зах[ідної] України опрацював 16 рукописів виписуючи 206 карток.

Тов. Казімір Гебультовський – проводив далі працю над провізоричним порядкуванням і означанням рукописів Й. Теодоровича, рукописів із Жовкви, Крехова і інших, які зістали відібрані з Відділу Концентрації. Досі відокремив слідуючі групи: 1. Рукописи Й. Теодоровича, 2. Папери торкаючіся Вірменської Метрополітальної Курії, 3. Папери Йосифа Більчевського, 4. Папери Метрополітальної Курії латинського віросповідання та Духовної Семінарії, 5. Рукописи василіянських бібліотек у Крехові й Жовкві; 6. Книги Друкарні Василянів у Жовкві; 7. Папери й книги Парцеляційного Товариства «Земля»; 8. Папери Українського Педагогічного Товариства; 9. Папери Б. Антонича і папери, які по нім зістались; 10. Папери Вол. Садовського; 11. Папери Стан. Щурка; крім цього цілий ряд рукописів, які видно були приготовані до друку поодинокими авторами й фасцикули, які тимчасово є означені як «Різні».

№ 70

11 червня 1941, Львів. Список рукописів та нот, переданих з колишньої бібліотеки Народного Дому у Львові до кабінету музики Львівської філії Бібліотеки АН УРСР

Львів, 11 червня 1941 р.

Список

рукописів та нот перейнятих з Бібліотеки Народного Дому у Львові
(збори Порф. Бажанського) для Відділу музики та нот БАН

Рукописі :	№199	Матюк
	№ 803	— // — // — // — (II Бас)
	№ 193	Літургія (8- ^и гласна)
	№ 827	Тенор I, II Б, I Бас, II Б.
	№ 108	Пан Домонос
	№ 172	Вербицький Сл. Божа (голоси)
	№ 154	— // — // — // — // — Битва
	№ 616	Слов'янські гимни
	№ 970	Вербицький «До зорі»
	№ 410	Ще не вмерла...
	№ 195	Партитура руска мірських пісень
	№ 298	Бортнянський
	№ 998	Вербицький: Хто за нами
	№ 297	— // — // — Христос воскрес
	№ 198	Лаврівський : Allegro Многая літа!
	№ 994	Вербицький : Сльози
	№ 207	Лаврівський : Вічная пам'ять
	№ 205	— // — // — Христос воскрес
	№ 410	Вербицький Симфонія II, V, VII, VII ε, VI ε
	№ 161	Лаврівський : Думка
	№ 121	— // — // — Домінос
Ноти :	№ 761	Завіщанє Вербицького
	№ 692	Лаврівський : Корона
	№ 692	Zölliker spis potraw
	№ 832	Коректа
	№ 264	Матюк Боян
	№ 1034	— // — // — Церк. Нар. Співаник
	№ 931	— // — // — До весни
	№ 906	— // — // — Нещасний
	№ 1011	Гимн св. Кирилу
	№ 1016	Матюк На твердой скалі
	№ 907	— // — // — Веснівка

Блюм О. Ф. [Підпис засвідчений печаткою бібліотеки]

Гнатюк, Роздольський, Колесса :
 Матеріали до укр. етнології том XII «Гаївки»
 «Ягілки» М. Миханько – Львів
 Колесса : Ритміка укр. нар. пісень, Львів 1907
 Колесса : Етнограф[ічний] збірник XI Львів
 Колесса : Нар. пісні з Південного Підкарпаття, Ужгород 1923
 Колесса : Збірник нар. пісень в укл[аді] на 3 голоси, Львів, 1927
 Людкевич : Етнограф[ічний] збірник т. XXI 1906, XXII,
 Гнатюк В., Колесса : Етнограф[ічний] збірник т. XXIX, XL

Мої (Ярославенко) (власні ноти й книжки) передані в 1941 р. тимчасово
 Бібліотеці Академії Наук

Нижанковський О : Минули літа сольоспів з фортеп[іано] і скрипки
 Колесса Ф. Ритміка укр. нар. пісень
 Тележинський : Церковні
 Січинський : — // — // —
 Музика до слів І. Фр[анка] збірка хорів мішаних і чоловічих
 Лисенко М. Наталка Полт[авка] опера, фортеп[іано] витяг 19 / V 1941 р.
 Збірка похор[онних] пісень на муж. хор. Львів 1912 р.
 — // — // — — // — // — - Львів 1922 р.
 Ярославенко : Ви хотіли б спинить мішаний хор
 Панахида на мішаний хор Луцьк – Варшава
 Бажанський : Повна інструментація
 Тележинський : Волинські укр. нар. пісні
 Тележинський : Вечорниці оперета

Спис

нот переданих від п. пр[офесора] Шухевича
 «Різд[вяна] Ніч» автограф один том
 «Т[арас] Бульба» — // — // — // — // —
 «Енеїда» — // — // — // — // —
 Збірник (з цензури)
 «Про Палія і Маз[епу]»
 «Огні горять»
 «La tristesse»
 «Марш чорном[орських] козаків»
 Соната
 «Le reve» Мрія
 «Коли розлучаються двоє»
 «Без тебе Олесю» (спів)
 — // — // — фортепіан
 «Ой зрада»
 Prelude з сюїти

Перебрав 22. IV 1942 з умовою
 [Підпис нерозбірливий] 2 листи – умова

№ 71

1 червня 1940 – 21 червня 1941, Львів. Щоденник відділу комплектування Львівської філії Бібліотеки АН УРСР**Відділ комплектування***1 червня 1940*

[...] 2) Хитра: Був на вул. Длугоша ч. 33 в справі перебрання прив[атної] бібліотеки для Філ[ії] Акад. Наук (Адм[іністратора] дому і дозорець). [...]

3 червня 1940

1) Хитра: Був на вул. Ринок ч. 31/II (у адмін[істративному] домі), на вул. Кохановського ч. 18 (давня Еванг[елицька] Школа) у дир. школи і на вул. Унія Любельська ч. 15 у тов. д-ра Екерса в справі перебрання бібліотек для Філії Бібл[іотеки] Акад. Наук. Був також у такій самій справі на вул. Сикстуській (давня винарня «Дідоліч»). [...]

4 червня 1940

1) Хитра: Був на вул. Длугоша ч. 33 (у адмін[істративному] дому і у дозорця) в справі перебрання приватної бібліотеки для Філії Акад. Наук. Був у Обліті в справі перебрання книжок з Когиз-у для Філії Акад. Наук. Спакував часописи і книжки. [...]

5 червня 1940

1) Хитра: Звозив книжки до год. 1-шої, а від 1-4.30 сортував і упорядковував афіші, прислані з Києва (4 пачки). [...]

6 червня 1940

1) [Хитра:] Був в справі перебрання бібліотек: а) Ринок ч. 31/II у адмін[істратора] дому тов. Фрідмана і у Фінвідділі при вул. Баторого ч. 26/I. у тов. К. Ашкеноз, б) при вул. Длугоша ч. 33 у сторожа і адмін[істратора] дому. [...]

7 червня 1940

1) Хитра: Був у Фінвідділі при вул. Баторого, ч. 26/I у тов. Ашкеноз і у Ринку, ч. 31/II, у тов. Фрідмана в справі перебрання, перечислення і списання книжок (по тов. Бачевським) для нашої бібліотеки (до год. 13.30). [...] о год. 2.30 пішов далі перебирати бібліотеку (Ринок ч. 31/II) з тов. Ашкеноз. [...]

8 червня 1940

1) Хитра: Був на вул. Зіморевича ч. 3/I і у книгарні ім. Шевченка в справі перебрання 12 (дванадцять) опр[авлених] річників «Діла». Був на вул. Длугоша ч. 33 в справі прив[атної] бібліотеки тов. Мазакової, згл[ядно] Панської. [...]

3) Котович В.: [...] По перерві займався через цілий час биттям печаток екземпляру обов'язкового і книжок з магазину (Розвадовського). [...]

10 червня 1940

1) Був у Фінвідділі при вул. Баторого 26 в справі дозволу перевезти книжки тов. Бачевського до сховищ нашої Бібліотеки і при вул. Ринок 31/II у адмін[істративному] дому у тій самій справі. Привіз один віз

книжок (тов. Бачевського) з Ринку, ч. 31/II і списав у Фінвідділі акт в справі перебрання тих книжок.

2) [Скерленський.] Їздив по книжки Бачевського [...]

11 червня 1940

1) Хитра: Привіз один повний віз книжок з Пл. Бандурського (давна військова бібліотека). [...]

2) Скерленський: [...] привіз один віз книжок [...]

12 червня 1940

[...] 2) Скерленський: Привіз один віз книжок [...]

3) Хитра: Звозив книжки д[авньої] військової бібліотеки з Пл. Бандурського, ч. 1. Від год. 13-ої – 14.30 був на вул. Кохановського, ч. 18 в справі бібліотеки б. Еванг[елицької] Школи.

13 червня 1940

1) [Хитра:] Звозив книжки давньої військової бібліотеки з Пл. Бандурського ч. 1 до сховищ нашої Бібліотеки.

2) Котович В.: [...] по перерві поїхав звозити книжки з військової бібліотеки під Ч: 10. [...]

4) Скерленський: Возив книжки з пл. Бандурського.

14 червня 1940

[...] 2) [Хитра.] Звозив книжки давньої військової бібліотеки з Пл. Бандурського ч. 1 до сховищ нашої Бібліотеки. [...]

3) Скерленський. Возив книжки з пл. Бандурського [...]

15 червня 1940

[...] 3) Хитра: [...] Оглянув прив[атну] бібліотеку при вул. Малаховського, ч. 2. Був у справі перебрання прив[атних] бібліотек при вул. Кохановського, ч. 18 і при вул. Домініканській ч. 11. [...]

17 червня 1940

[...] 2) Хитра: Був на вул. Соняшній ч. 23, на [вул.] 3-го Мая ч. 7 і на вул. Пекарській ч. 18 в справі перебрання прив[атних] бібліотек. Від год. 13.30 – 15.30. привіз оден віз (неповний) книжок з вул. Кадецької ч. 12 від тов. Піщковської.

3) Скерленський: [...] їздив по книжки на вул. Кадецьку 12. [...]

18 червня 1940

1) Хитра: Звозив книжки до сховищ нашої Бібліотеки з вул. Пекарської ч. 18 (Związek Poligraficzny), з вул. Малаховського ч. 2 (тов. Левицький Віталій) і з вул. Косинерської ч. 9 (тов. Застирець). [...]

4) Скерленський. Возив книжки з ул. Пекарської, Косинерської і Малаховського.

19 червня 1940

[...] 2) Скерленський. Звозив книжки з вул. Оссолінських 2 до Н.Т.Ш. і з пл. Бандурського до Бібл[іотеки] [...]

[...] 4) Хитра: Завіз один віз книжок до НТШ, забрав книжки з вул. Чарнецького ч. 26/I, привіз один повний віз книжок з Пл. Бандурського ч. 1 (д[авня] військова бібліотека) і був на вул. Боримельській ч. 23/I в справі перебрання прив[атної] бібл[іотеки] до наших сховищ.

20 червня 1940

1) Хитра: 1) Був на вул. Кохановського ч. 18 (українська гімназія) у справі перебрання до наших сховищ бібліотеки давньої Євангелицької Школи (1005 прим.), 2) на вул. Домініканській ч. 11/І у такій самій справі і 3) у Книг[арні] НТШ (Ринок) в справі перебрання 12 опр[авлених] річників «Діла» (власність тов. Таранька). [...]

21 червня 1940

1) Звозив давню польську військову бібліотеку з Пл. Бандурського ч. 1 до наших бібліотечних схоронищ (2 повні авта).

2) Скерленський: [...] звозив книги з пл. Бандурського. [...]

22 червня 1940

[...] 3) Хитра: Привіз решту польської військової бібліотеки (одно повне авто) і дубети з НТШ Чарнецького 24 (одно повне авто).

4) Скерленський: Возив книжки з пл. Бандурського, з вул. Чарнецького [...]

24 червня 1940

1) Хитра: Перевіз 17 пачок з євр[ейськими] книжками з Пл. Краківської ч. 11 на вул. Різницьку ч. 5. Привіз одно повне авто книжок (дублетів) з НТШ до наших схоронищ. [...]

25 червня 1940

1) Хитра: Був на вул. Баторого 32/ІІІ, 2 X (в Zw[iazku] Naucz[ycielstwa] Polskiego), на вул. Коперника 17 (палата Потоцького) і на вул. Красіцьких 1 (Палата Голуховських) у справі перебрання до наших схоронищ бібліотек і на вул. Ринок 4 [у] справі перебрання театральних рукописів та інших архівалій. [...]

26 червня 1940

1) Хитра: Був (2х) на вул. Красіцьких 1 (військова частина) у справі перебрання бібліотеки Голуховських. Був (3х) на вул. Коперника ч. 17 (військова частина) у справі перебрання бібліотеки Потоцьких. Був на вул. Баторого 32 в справі бібл[іотеки] Zw[iazku] Naucz[ycielstwa] Polskiego, на вул. Чарнецького 24/І в справі перебрання театр[альних] рукописів і у Книгарні НТШ в справі перебрання 12 опр[авлених] річн[иків] «Діла» (власність тов. Таранька). [...]

27 червня 1940

[...] 3) Хитра: Звозив книжки з вул. Чарнецького 24 (НТШ) до наших схоронищ [...]

28 червня 1940

[...] 2) Хитра: [...] звозив книжки з вул. Чарнецького 24 (НТШ) до наших схоронищ. [...]

4) Скерленський: [...] Від 1.30 – 5.30 звозив книжки з вул. Чарнецького.

29 червня 1940

[...] 3) Хитра: [...] Був у палаті Потоцького і Голуховських у [справі] перебрання прив[атних] бібліотек. [...]

1 липня 1940

1) Хитра: Привіз одно повне авто книжок з вул. Чарнецького 24 (бібл[іотека] НТШ) до наших схоронищ. Був на вул. Коперника 17 (Палата

Потоцького), на вул. Пекарській 17, на вул. Різницькій 5 і на вул. Modziejewskiej у справі перебрання бібліотек. [...]

2 липня 1940

[...] 3) Хитра: Привіз один віз книжок з вул. Чарнецького 24 (бібл[іотека] НТШ) до наших схоронищ. [...] Був на вул. Коперника 17 (Палата Потоцького) в справі прив[атної] бібліотеки. [...]

3 липня 1940

1) Хитра: [...] Робив спис книжок в б. бібліотеці Потоцьких (Коперника 17). Зносив книжки з першого поверху на партер (до Музею) і привіз одно повне авто книжок з Оссолінських 11 на Оссолінських 2. (б. льокаль Музею).
2) Котович В.: [...] Від год. 16 помагав зносити книжки до музею і ладованням книжок на автомашину і їх перевезення. [...]
3) Скерленський: [...] їздив по книжки до Тов. Потоцького та списивав кн. в Пал[аті] піонерів. [...]

4 липня 1940

1) Хитра: [...] Був на вул. Modziejewskiej 16 у справі перебрання прив[атної] бібліотеки. [...]

5 липня 1940

[...] 2) Хитра: Був на вул. Modziejewskiej 16 і на вул. Пекарській 19 в справі перебрання прив[атних] бібліотек. [...]

6 липня 1940

[...] 4) Хитра: Перебрав бібліотеку (стародруки) від Нац[іонального] Музею, при вул. Мохнацького 42 для схоронищ Філії Бібл[іотеки] Акад. Наук (через цілий день).

8 липня 1940

1) Хитра: Перебирав бібліотеку (стародруки) від Нац[іонального] Музею, при вул. Мохнацького 42 для схоронищ Філії Бібліотеки Акад. Наук. [...]

9 липня 1940

1) Хитра: Перевозив (одно повне авто) бібліотеку (стародруки) від Нац[іонального] Музею при вул. Мохнацького 42 для схоронищ Філії Бібліотеки Акад. Наук. [...]

3) Гануляк Гр. в днях 6, 8 і 9 липня працював в Нац[іональному] Музею при вул. Мохнацького; в днях 6. і 8. липня відібрав в сутерині нового будинку стародруки й рукописи (враз з тов. Хитрою) і приготував 88 пакетів до перевозу.

В дні 9 липня працював в гол[овному] будинку Н[аціонального] Музею перебіраючи періодики й приготував до перевозу всі часописи (поверх 200 річників). [...]

10 липня 1940

[...] 2) Хитра: Перебирав бібліотеку (стародруки, книжки і часописи) від Нац[іонального] Музею, при вул. Мохнацького 42 для схоронищ Філії Бібліотеки Акад. Наук з тов. Гануляком через цілий день.

3) Гануляк Гр. Перебрано в «Нац[іональному] Музеї» бібліотеку Акад[емічного] Дому (887 томів), котру приладжено в посортованому стані до перевозу; в післяполудневій перерві списувано до протоколу латинські стародруки. Всі ці чинности виконував спільно з тов. Хитрою. [...]

11 липня 1940

[...] 3) Хитра: Перебирав з тов. Гануляком бібліотеку (стародруки) від Нац[іонального] Музею, при вул. Мохнацького 42 для схоронищ Філії Бібліотеки Акад. Наук, через цілий день.

4) Скерленський: Возив книжки з вул. Мохнацького [...]

5) Гануляк Гр. працював далі при Музеї по Мохнацького вулиці; зранку видав на віз приладжені пакети а опісля випорожнював у вестибюлі музею шафи зі стародруками, записуючи кожну книжку в протокол.

12 липня 1940

[...] 2) Хитра: Перебирав бібліотеку (стародруки) з тов. Гануляком від Нац[іонального] Музею, при вул. Мохнацького 42, для схоронищ Філії Бібліотеки Акад. Наук, через цілий день.

3) Гануляк Гр. скінчив перебирати стародруки у вестибюлі музею Мохнацького 42 й списавши проколярно перебрані книги, приготував їх до перевозу. [...]

13 липня [1940]

[...] 4) Гануляк Гр. переносив архів укр. поета Антонича з дому дра Свенціцького до будинку Нац[іонального] Музею і там враз з тов. Хитрою приготував до перевозу періодика з цього архіву.

5) Хитра: Ждав 1 год. і 30 хв. у палаті тов. Потоцького на відповідь у справі перебрання прив[атної] бібліотеки. Був на вул. Потоцького 38 в справі перебрання прив[атної] бібліотеки. Опісля приготував, разом з тов. Гануляком, бібліотеку Антонича до перевозу до наших схоронищ.

15 липня 1940

1) Хитра: Привіз один раз (не повне авто) книжок з Нац[іонального] Музею, вул. Мохнацького 42, пів авта книжок з вул. Домініканської 11 і пів авта книжок від НТШ (бібл[іотека] ім. Шевченка), разом ціле авто. Ждав близько півтора години у палаті Потоцького на ключ від прив[атної] бібліотеки, а потім до год. 17.30. працював у Нац[іональному] Музею при вул. Мохнацького 42.

2) Гануляк Гр. працював в «Нац[іональному] Музею» при вул. Мохнацького 42, перебираючи архів Антонича. Перебрав усі періодики й почав списувати приготовлений матеріал. Увесь день працював сам один, тому, що тов. Хитра був призначений до іншої роботи, щойно в 17.30 прийшов тов. Хитра й пов'язав приготовлені матеріали. Рано від 9-10 помагав носити книги на авто.

3) Скерленський: [...] Ходив до Пал[ати] піонерів списувати кн.

4) Котович В.: [...] Ходив списувати книжки до піонерів на вул. Коперника 17. Це тривало від год. 1-3. Перечислював стародруки з бібл[іотеки] Н.Т.Ш. Є 887. [...]

16 липня 1940

1) Хитра: Був на вул. Modziejewskiej 16 в справі перебрання бібліотеки тов. Обжута і на вул. Коперника 17 в справі бібліот[еки] Потоцького. Списав з тов. Котовичем і Скірленським прив[атну] бібліотеку Потоцьких і перевіз її до наших схоронищ. [...]

- 2) Котович В.: [...] Ходив списувати стародруки до Потоцького при вул. Коперника. Списав їх та привіз до Академії Наук [...]
- 3) Скерленський: [...] Списовав книжки при вул. Потоцького (Палац піонерів) та привез їх на вул. Оссолинських.
- 4) Гануляк Гр. працював в держ[авній] карт[инній] галереї (Нацмузею) сам один, списуючи архів Антонича й приготавляючи до друку. Подрібний виказ праці є у зладженому протоколі, котрий буде нам достарчений при оконченому відборі бібліотеки. [...]

17 липня 1940

- [...] 4) Хитра: Працював через цілий день з тов. Гануляком у Нац[іональному] Музею, при вул. Мохнацького 42. Там приготавляв бібліотеку тов. Антонича (списування, сортування і пакування) для перебрання її до наших схоронищ.
- 5) Гануляк Гр. викінчив сортировку й протоковування архіву Антонича в Держ[авній] Карт[инній] Галереї при вул. Мохнацького 42. Приготовлено все до перевозу до наших магазинів. Працював враз з тов. Хитрою; від Держ[авної] Карт[инної] Галереї був приявний при наших працях тов. Ковалик.

18 липня 1940

- [...] 2) Гануляк Гр. Працював з тов. Хитра в Держ[авній] Карт[инній] Галереї списуючи «під вежею» книги й періодики, які не були закаталоговані. Подрібний виказ праці є у протоколі з цього ж дня. Ранком, з 9-10 год. носили ми пакети на фіру, яка приїхала забірати приготовані нами матеріяли.
- 3) Хитра: Привіз один віз книжок від Нац[іонального] Музею, вул. Мохнацького 42. Опісля працював у Нац[іональному] Музею, вул. Мохнацького 42, з тов. Гануляком, при приготуванні книжок (сортування, списування і пакування) до перевезення їх до наших схоронищ. [...]

19 липня 1940

- [...] 3) Хитра: Працював через цілий день з тов. Гануляком у Нац[іональному] Музею, при вул. Мохнацького 42, при перебиранні бібліотеки до наших схоронищ.
- 4) Гануляк Гр. працював в Держ[авній] Карт[инній] галерії при сортировці й протоковуванні Книг, які мають бути перебрані до нашої бібліотеки. Вписано до протоколу около 800 позицій, в котрих є около 1500 книжок і журналів, які приготовлено до вивозу. [...]

20 липня 1940 р.

- [...] 3) Хитра. Працював з тов. Гануляком через цілий день у Нац[іональному] Музею при вул. Мохнацького 42 при перебранні бібліотеки для наших схоронищ. [...]
- 5) Гануляк Гр. працював в Нац Музею, Мохнацького 42, висортовуючи бібліотеку під вежею. Приготовлено до перевозу 1800 шт. книжок і періодиків, які пов'язано в пакети. (Помагав у праці тов. Хитра).

22 липня 1940

- 1) Котович В. Занимався сьогодні звозженням книжок з Національного музею. [...]

2) Хитра: Привіз один раз книжок (неповне авто) від Нац[іонального] Музею, вул. Мохнацького 42, до наших схоронищ. Опісля через цілий день працював з тов. Гануляком у Нац[іональному] Музеї при сортуванні, порядкуванні і пакуванні бібліотеки, котра має перейти до наших схоронищ. [...]

4) Гануляк Гр. продовжував працю в музеї при Мохнацького, висортувавши біля 1600 друків та книг, вписуючи те все одночасно до протоколу. Ранком передав приготовлені попереднього дня матеріали на вант[ажне] авто, яке перевезло Книги до схоронищ А.Н. при вул. Осолінських. [...]

23 липня 1940

1) Хитра: Привіз одно повне авто книжок зі Жовкви (власність д[авнього] Монастиря оо. Василян).

2) Скерленський: Привез книжки з Жовкви. Опечатовав 200 книжок. [...]

5) Гануляк Гр. працював сам один в Музею при вул. Мохнацького 42, де приготував около 900 книжок і друків, приготувавши їх одночасно до перевозу. (Протоколярний список матеріалу є в музеї, а копія списку буде по перевезенні цілої бібліотеки передана АН.)

24 липня 1940

[...] 3) Скерленський: Привез книжки з Жовкви та переберав книжки до печаткування.

4) Хитра: Привіз одно повне авто книжок зі Жовкви (давня власність Василян) з тов. Скерленським, Миськовим і Мрозавським. [...]

6) Гануляк Гр. працював сам один в Музеї при Мохнацького ч. 42, приготувавши далішні партії бібліотеки до перевозу. Приготував поверх 900 книжок і друків, котрі одночасно вписав у реєстр (кожну кн. зокрема) і пов'язав у пакети.

25 липня 1940

[...] 3) Хитра: Привіз одно повне авто книжок зі Жовкви (власність Василян) з тов. Скерленським, Мрозовським і Миськовим.

4) Гануляк Гр. приготував у Музею при Мохнацького 42 поверх 2000 друків і книг до перевозу. Все приготовлене списав у протоколі й пов'язав матеріал у пакети. [...]

6) Скерленський: Привез книжки з Жовкви.

26 липня 1940

1) Хитра: Привіз одно повне авто книжок зі Жовкви (д. власність Василян) з тов. Скерленським, Миськовим, Мрозовським, Солярським і Онуцаком. [...]

4) Скерленський. Їздив до Жовкви по книжки. [...]

6) Гануляк Гр. працював в Музею, Мохнацького 42. Скінчив перебірати «на вежі» матеріал нenumерований – і приготував 37 пакетів до перевозу.

27 липня 1940

[...] 2) Хитра: Привіз одно повне авто книжок зі Жовкви (д[авня] власність Василян) з тов. Скерленським, Мрозовським, Миськовим і Онуцаком.

3) Скерленський: Привез книжки з Жовкви та з вул. Коперника. [...]

6) Хитра: Привезено 476 книжок з Медики (через Клуб Письменників).

7) Гануляк Гр. працював в Музею при Мохнацького 42. Перейшов до праці на I пов. в гол[овному] поміщенні бібліотеки (Стародруки і рукописи), приготавляючи до перевозу до бібл[іотеки] А.Н.

29 липня 1940

[...] 3) Хитра: [...] Привіз одно повне авто книжок з Жовкві (д[авня] власність Василян) з тов. Скерленським, Миськовим, Мрозовським і тов. Гартелем. [...]

5) Гануляк Гр. рано до перерви працював у Музеї при Мохнацького 42, де пов'язав в пакети стародруки. По перерві працював у відділі комп[лектування] при Осолінських 2, тому, що в Музеї не було на цей день роботи. З причини браку підводи до перевозу приготовленого матеріалу.

6) Скерленський: Привіз книжки з Жовкві.

30 липня 1940

1) Хитра: Привіз одно повне авто книжок зі Жовкві (д[авня] власність Василян) з тов. Котовичем, Миськовим, Мрозовським і Гартелем. З поворотом до Львова, стояли ми більше як годину під Львовом, бо дорога була забита автами за бензиною. Від год 4-5.30 працював в Нац[іональнім] Музею. [...]

3) Котович В.: Занимався звозженням книжок зі Жовкві. Зносив до автомашини, опісля до будинку давнього Музею при вул. Осолінських 2. [...]

6) Гануляк Гр. працював далі в музею при Мохнацького ч. 42, переймаючи для наших схоронищ періодики (нумеровані) й приготував усе до перевозу. Спеціальний звіт є в протоколі, який зладжено окремо.

31 липня [1]940

[...] 3) Хитра: Працював через цілий день з тов. Гануляком у Нац[іональнім] Музею, при вул. Мохнацького 42, при перебиранні тамт[ейшої] бібліотеки до наших схоронищ.

4) Гануляк Гр. закінчував перебирати бібліотеку Музею при Мохнацького 42, приготувавши місячний виказ праці й 46 пакетів до перевозу. Праця в Музею переривається з огляду на відпустку т. Ковалика, котрий був уповажнений до передачі бібліотеки. Від завтра прошу приділити мене до іншої праці. [...]

1. VIII. 1940

1) Хитра: Працював через цілий день з тов. Гануляком у Нац[іональному] Музеї при переби[ранні] бібліотеки до наших схоронищ. [...]

2 серпня 1940

1) Котович В.: [...] Ходив на вул. Длугоша до 4-тої гімназії в справі перебрання бібліотеки. [...]

3 серпня 1940

Котович В.: [...] Їздив фірою до Національного [музею] та привіз фірою книжки з мовознавства на вул. Ринок 7, опісля привіз книжки з гімназії № 4 до бібліотеки Ак[адемії] Наук 2345 vol. [...]

Кребс Роберт [...] працював при розбірці книжок при вул. Оборони Львова 12 (Бібліотека Рідней Школи).

5 серпня 1940

Котович В.: [...] Ходив на вул. Оброни Львова до давньої бібліот[еки] Рідної Школи та там перебирав книжки для Бібліот[еки] Ф[ілії] АН з тов. Кребсом та тов. Скерленським.[...]

8 серпня [1940]

Котович В.: [...] Опісля звозив книжки з Головної Управи Рідної Школи, звожено до 5000 книжок. [...]

9 серпня 1940

1) Хитра: Привіз одно повне авто книжок зі Жовкви (д[авня] власність Василян) з тов. Котовичем, Мрозовським, Миськовим і тов. Гартелем. [...]

3) Котович В.: Їздив по книжки до Жовкви автомашиною.[...]

10 серпня 1940

1) Хитра: Привіз одно повне авто книжок зі Жовкви (власність Василян) з тов. Котовичем, Мрозовським, Миськовим і тов. Бушем. [...]

3) Котович В.: Їздив до Жовкви по книжки [...]

14 серпня 1940

[...] Котович В.: Їздив по книжки до капітули ормянської, привіз 1 віз до 3.000 книжок [...]

3) Хитра: Привіз бібліограф[ічну] працю від тов. Калиновича зі Золочева і Монастирський архів зі Словіти (з тов. Інґльотом). [...]

15 серпня 1940

[...] Котович В.: Занимався звоженням книжок з бібл[іотеки] Теодоровича приведено три вози до 5.000 vol. [...]

16 серпня 1940

[...] Котович В.: [...] привіз бібліотеку Теодоровича від год. ½ 6 до 10 – 5 годин. [...]

17 серпня 1940

[...] Котович В.: Занимався звоженням книжок з бібліотеки Теодоровича. Привіз два авта. [...]

18 серпня 1940

[...] Котович В.: [...] привіз дві автомашини книжок з бібл[іотеки] Теодоровича. [...]

20 серпня 1940

[...] Котович В.: Занимався звоженням книжок з бібл[іотеки] Теодоровича опісля від тов. Величка і також з Музею Історичного – Ринок 7. Ходив рівнож до бібліотеки при вул. Красіцких в справі зв'язки книжок. [...]

21 серпня [1940]

[...] Котович В.: Їздив автомашиною до Музея історичного по книжки, ходив на вул. Красіцких в справі перебрання бібліот[еки] [...]

27 серпня 1940

Котович В.: Їздив два рази по архів 8-ої гімназії, привіз на вул. Баворовських. [...]

28 серпня 1940

Котович В.: Їздив по книжки до 8-ої гімназії. Привезено до 800 vol. [...]

29 серпня 1940

1) Хитра: Був на вул. Боремельській, (2х), на вул. Пекарській 13 і 19, (2х), у книгарні НТШ і Бібл[іотеці] НТШ в справі перебрання прив[атних] бібліотек до наших схоронищ. [...]

30 серпня 1940

[...] 2) Хитра: [...] Опісля ждав у Райфінвідділі на відпечатання приватних бібліотек тов. Семіньського і Залеского.[...]

31 серпня 1940

1) Хитра: Був два рази у Фінвідділі і на вул. Льва Сапіги у справі перебрання приватних бібліотек. [...]

2 вересня 1940

1) Хитра: Перевозив книжки з під ч. 2 (Оссолінських) під ч. 11 і ходив до Райфінвідділу в справі перебрання прив[атної] бібліотеки [...]

5 вересня 1940

[...] Скерленський: Звезено 2 фіри книжок з Музей Ринок 6. [...]

9 вересня 1940

Котович В.: [...] Привезено 1 віз книжок з Підзамча. [...]

11. IX. [1940]

Скерленський В.: Занимався звозженням книжок з Музею історичного. Привезено 2 вози. [...]

14 вересня 1940

[...] Скерленський: Ходив на залізницю по билети до Перемишля для Боднара.

[...] Скерленський: Звезено 4 фіри книжок з Госбанку при вул. Костюшкі 8.

16 вересня 1940

[...] Скерленський: Їздив по книжки на пл. Маряцкі 8, не привезено тоді. [...]

20. IX. 1940 р.

[...] Котович В.: [...] Ходив від год 9 – 1 до бібл[іотеки] «Студіону» з тов. Гануляком, Гудзович, Скочек, Пельц і ін. [...]

21. IX. [1940]

[...] Скерленський: Звозив книжки з вул. Калеча 24. 3 вози та 2 шафи.

23. IX. [1940]

[...] Скерленський: Привез з ул. Гетманської 1 фіру книжок, з вул. Калеча 24 3 вози книжок, 3 шафи, стіл та креденс. [...]

25 вересня 1940

[...] Скерленський: Привез 2 вози книжок з вул. Чарнеського та книжки з Когизу. [...]

27 вересня 1940

[...] Скерленський: Привіз книжки з ул. Бернштейна 16 [...] Ходив на ул. Домагалівичів оглянути книжки до перебрання. [...]

28 вересня [1940]

[...] Скерленський: Привез книжки з «Палати піонерів» (30 кн.). Ходив 2 рази до «Палати піонерів» та до Когизу по вул. Академічну 7 по рахунок.[...]

30. IX. 1940

Скерленський: Привез 2 вози книжок з ул. Чарнецкого ч. 1. [...]

1. X. 1940

[...] Скерленський: Привіз 2 вози книжок з ул. Чарнецького 1.

2. X. 1940

Скерленський: Привез 1 фіру книжок з ул. Пекарской 18 та 3 фіри книжок з ул. Чарнецького 1. [...]

3. X. 1940

[...] Скерленський: Привіз 2 вози книжок з ул. Зигмунтівської 17 та 2 вози книжок з ул. Чарнецкого 1.

4. X. [19]40

[...] Скерленський: Ходив на дворець відобрати книжки та привез 2 вози книжок з ул. Чарнецького 1.

5. X. [1940]

Котович: [...] Їздив з тов. Директором і тов. Боднаром до бібл[іотеки] «Студіон». [...]

Скерленський: Привез з ул. Чарнецкого 1 1 віз кн. та 1 віз клішів. [...]

7. X. [1940]

[...] Скерленський: Привез 1 екран з ул. Чарнецького 1.

-//- ½ воза книжок з -//- 24 [...]

9. X. [1940]

Котович В.: [...] Від год. 1 ходив до бібліотеки Студіон з тов. Гануляком в справі виставки «Гутенберга». [...]

10. X. 1940

Скерленський: Ходив [...] на ул. Домагаличів в справі книжок. [...]

12. X. 1940

Скерленський: Ходив до Когизу № 3, Когизу № 6, Райбібліотеки при ул. Чарнецкого та на ул. Калеча № 24 в справі книжок. [...]

14. X. 1940

[...] Скерленський: Привіз одну фіру книжок з ул. Дзедушицьких з Міської Бібліотеки. Ходив на ул. Калеча ч. 24 в справі книж[ок]. [...]

15. X. 1940 р.

Скерленський: Привіз одну фіру книжок з Студіону та Міської Бібліотеки. Ходив на ул. Калеча в справі книжок. [...]

17. X. [1940]

[...] Хитра: Був у середн[ій] школі ч. 36, при вул. Пекарській ч. 19 в справі перебрання бібл[іотеки]. [...]

25. X. [1]940

1) Хитра: [...] привіз книжки з вул. Зигмунтовської 17 [...]. Привіз оден віз книжок з вул. Старотанденської до наших схоронищ.[...]

26. [X. 1940]

[...] Скерленський: Привіз 1 фіру кн. з ул. Домагальєвічів 8.

28. X. [1]940

[...] 5) Скереленьський: Привіз одну фіру книжок з ул. Домагальєвічів 8.

29. X. [1]940

[...] Скерленський: Привіз 2 вози кн. з ул. Домагальєвічів 8. [...]

30. X. [1]940

[...] 4) Хитра: Привіз один раз книжок з вул. Старотандетської до наших схоронищ. Був на вул. Зигмунтовській 17 у справі посвідки за одержані книжки. [...]

5) Скерленський: Привез одну фіру книжок з ул. Старотандетної.

31. X. [1]940

[...] 5) Скерленський: Ходив на ул. Калєча 2 разів в справі кн.

1-ий листопада 1940

[...] 4) Хитра: [...] Ходив на вул. Зигмунтовську (2х) за книжками для наших схоронищ. [...]

2. XI. [1]940

1) Хитра: Звозив книжки з вул. Домагалічів, ч. 60 до наших схоронищ. [...]

4. XI. [1]940

1) Хитра: [...] Був на вул. Зигмунтовській 17 і у кн[игарні] НТШ в справі Бібліотеки. [...]

5. XI. [1]940

[...] 3) Котович: Видавав книжки в Студіоні. [...]

11. XI. [1]940

1) Хитра: Приніс книжки призначені для Москви з Гол[овної] Канц[елярії] Акад. Наук, тоті книжки описав і упорядкував. [...]

12. XI. [1]940

[...] 3) Хитра: [...] Був на вул. Личаківській 107 у військовім лазареті у справі перебрання бібліотеки. [...]

5) Скерленський: Їздив до Студіону 2 разів по кн.

13. XI. [1]940

1) Хитра: [...] Був на вул. Личаківській 107 в справі перебрання бібліотеки. [...]

14. XI. [1]940

1) Хитра: Привіз один віз книжок з вул. Личаківської 107 (військовий лазарет) до наших схоронищ. [...]

5) Скерленський: Їздив по книжки на ул. Личаківську.

15. XI. [1]940

1) Хитра: Привіз один раз книжок від військ[ового] лазарету з вул. Личаківської 107. [...]

2) Котович В.: [...] видав до концентрації 500 пр[имірників] з бібл[іотеки] Павліковських. [...]

16. XI. [1]940

1) Хитра: Приготовляв і пакував книжки для висилки до Москви. [...]

18. XI. [1]940

1) Хитра: [...] Приготовляв книжки для висилки до Москви. [...]

19. XI. [1]940

[...] 5) Скерленський: Їздив по книжки до Інст[итуту] Іст[орії] України на ул. Жовківську.

20. XI. 1940

1) Хитра: [...] Привіз один віз книжок з вул. Жовківської (Монастир). Опісля приготував (пакував) книжки для висилки до Москви. [...]

21. XI. [1]940

[...] 5) Скерленьский: Ходив по книжки на ул. Калєча, принез 8 пачок. [...]

23/XI. [1940]

Котович В.: [...] Їздив по книжки на вул. Рutowського 22 – привіз та ви-ладував.

2) Хитра: Був 3х на вул. Рutowського 22 за прив[атною] бібліотекою. Привіз один раз книжок з вул. Рutowського 22. [...]

[...] 5) Скерленьский: Їздив по книжки на ул. Рutowського. [...]

27. XI. [1]940

1) Хитра: Завіз книжки до Нац[іонального] Музею. [...]

29. XI. [1]940

[...] 3) Хитра: Був 2х на вул. Рutowського 22 (військова частина) в справі обміну книжками. [...]

30. XI. [1]940

1) Хитра: Був у філ[ії] Бібл[іотеки] НТШ у справі обміну книжками з Бі-бл[іотекою] у Москві. Був у військ[овій] частині при вул. Рutowського 22 в справі посвідки за одержані книжки. [...]

10. XII. [1]940

1) Хитра: Був у «Кооптранс» при вул. 1-го травня, 22 у справі пере-брання бібліотеки. Там списав даровані нам книжки, опісля привіз тоті книжки до наших схоронищ (один неповний віз).

2) Скерленьский: [...] ходив списувати книжки в «Кооптранс» вул. 1 Трав-ня 22. [...]

4) Котович: Занимався пакуванням книжок до Ленінгра[ду] [...]

11. XII. 1940

[...] 3) Хитра: Приготував книжки (обмін) для висилки до Москви. [...]

12. XII. [1]940

1) Хитра: [...] Провірював книжки, що прийшли з Москви. [...]

18. XII. [1]940

[...]4) Скерленьский: Привез 2 вози книжок з ул. Кальєча 5 та 1 віз зжинків.

19. XII. [1]940

1) Хитра: Ходив на вул. Лозинського, ч. 6/II в справі перебрання при-в[атної] бібліотеки. [...]

Скерленьский: Привез 4 вози книжок з ул. Кальєча 5.

20. XII. [1]940

[...] 4) Котович: Ходив на пошту та надавав книги до Москви. [...]

24. XII. [1]940

1) Хитра: [...] Ходив 2х на вул. Лозинського ч. 6 в справі перебрання прив[атної] бібліотеки. [...]

25. XII. [1]940

1) Хитра: [...] Привіз один віз книжок з вул. Лозинського ч. 6/II. [...]

30. XII. [1/940

[...] 3) Скерленський: Вибрав і списивав книжки на висилку до Москви.

1941

6. I. [1/940

[...] 2) Скерленський: Паковав книжки до Москву. [...]

9. I. [1/941

1) Хитра: [...] Привіз один віз книжок з вул. Личаківської 37 (12 Середня Школа). [...]

4) Скерленський: Їздив по книжки на ул. Личаків[ську].

11. I. [1/941

1) Хитра: Приготовляв всі видання Т-ва ім. Шевченка в магазині при вул. Чарнецького 24 для висилки їх до Москви. [...]

4) Скерленський: Привез 2 вози книжок з ул. Краківської.

13. I. [1/941

1) Хитра: Приготовляв видання Н[аукового] Т-ва ім. Шевченка при вул. Чарнецького 24 для висилки їх до Москви [...]

2) Скерленський: Привез 1 віз книжок з Н.Т.Ш. [...]

14. I. [1/941

1) Хитра: [...] Сортнував видання Н[аукового] Т[овариств]а ім. Шевченка і приготовляв їх для висилки у Москву. [...]

15. I. [1/941

1) Хитра: [...] Опісля сортнував книжки для Книжної Палати у Москві. [...]

4. II. [1/941

[...] 5) Скерленський: Паковав книжки до Київа.

5. II. [1/941

[...] 5) Скерленський: Паковав книжки до Київа.

7/II. [1/941

[...] 5) Скерленський: Надав книжки в Києв.

28. II. [1/941

[...] 3) Скерлен[с]кий: Привез книжки з Університету, з ул. Жовковской та Ринку на обмін. [...]

1. III. [1/941

[...] 5) Скерленський: Ходив в справі обміну на Жовківську.

4. II. [1/941

[...] 5) Скерленський: Привез книжки з Ринку, Університету, [вул.] Жовк[івської] та інших.

6. III. [1/941

[...] 3) Котович В.: Ходив з тов. Скерленським до бібліотеки списувати книги (Бібліотека на Політехніці). [...]

4) Скерленський: гляди Котов[ич]. [...]

7. III. [1/941

[...] Котович Володимир: Ходив з тов. Скерленським до бібліотеки політехнічної та списував їх до передання [до] нашої бібліотеки. [...]

5) Скерленський: Списивав кн. в Політехніці.

13. III. [1/941

[...] 2) Котович Волод[имир]: [...] Пакував книжки до Києва [...]

28. III. [19]41

1. Котович: [...] Ходив на пошту по цінні посилки та до проф. Мазура по книжки для Ак[адемії] Наук в Києві. [...]

7. IV. [1]941

1) Котович: Ходив на вул. Карпінського та до Гуртожитка театру ім. Л. Українки по книжки [...]

30. IV. [1]941

[...] 3) Бандрівчак: [...] Ходив до Лекційного бюро (:Кармеліцка:). [...]

6. V. [1]941

[...] 3) Бандрівчак: Списував книжки (обмін до Києва).[...]

ЛННБУ. ВР, ф. 9, спр. 3896/10, арк. 1-77. Оригінал, рук., укр. мова.

№ 72

22 червня 1941, Львів. Розпорядження управи міста Львова про призначення директором Львівської філії Академії Наук Костя Кисілевського та управителем Івана Пашкевича

V e r o r d n u n g

der Verwaltung der Stadt L e m b e r g vom 22. Juli 1941.

Zwecks ord[n]en und leiten aller ökonomischen Angelegenheiten der Lemberger Filiale der Akademie der Wissenschaften bis zum Erneuern der Tätigkeit der Akademie der Wissenschaften in Kiew, soll man als einen diesweiligen Direktor Prof. Dr. Kość Kysilewski bestimmen.

Als Verwaltungsleiter wird der bisherige Direktor der Filiale der Akademie der Wissenschaften in Lemberg H. Johann Paszkiewicz ernannt.

Auf seine Aufforderung wird bestätigt:

a/ der diesweilige Direktor der Druckerei H. Andreas Kusyk; unter seine Verwaltung sollen solche Betriebsanstalten wie die Druckerei, Buchbinderei und der Verlag übergeben werden;

b/ diesweiliger Verwalter der Immobilien H. Dymitr Chomiak.

Der Sekretär Dmytrow G. soll in die Verwaltung versetzt werden.

Als Eigentum der Akademie d. Wissenschaften sollen alle im Gebiete der Stadt Lemberg sich befindlichen Immobilien und Betriebsanstalten, die der Akademie d. Wissenschaften U.R.S.S. angehörten sicher gestellt werden.

Diese Verordnung bezieht sich nicht, was die wissenschaftlichen und Personalangelegenheiten anbelangt, auf die wissenschaftlichen Institute und Bibliotheken.

Bürgermeister der Stadt Lemberg

Dr. In. Polanśkyj

НЗіО. ВР, № 17065/II, арк. 47. Копія, маш., нім. мова.

№ 73

2 липня 1941, Львів. Розписка Каєтана Мюльмана, особливого уповноваженого з забезпечення мистецьких цінностей на окупованих польських територіях, про вилучення ним рисунків Альбрехта Дюрера з колекції Музею ім. Любомирських у Львові

Amt des Generalgouverners

Lemberg, den 2. Juli 1941

Der Sonderbeauftragte für die Sicherung
der Kunstschatze

Aktenzeichen:

Bei allen Eingaben ist unser

Aktenzeichen anzugeben.

Als Sonderbeauftragter für die Sicherung der Kunstschatze in den ehemals Polnischen Gebieten habe ich Handzeichnungen von Albrecht Dürer (Sammlung Lubomirski) als reichswichtig sichergestellt und sie an mich genommen. Meist entnommenen Handzeichnungen sind im Katalogwerk M. Gebarowicz und Hans Tietze «Albrecht Dürers Handzeichnungen in Lubomirski-Museum in Lemberg» verzeichnet. Ausserdem ein Blatt sign. AD 1515. Inv. № 8321

Dr Kai Mühlmann

[Кругла печатка з гербом Великої Німеччини]

Der Sonderbeauftragte für die Sicherung der Kunstschatze

НЗіО. ВР, № 17088/II, т. 1, арк. 39. Оригінал, рук., нім. мова.

№ 74

5 липня 1941, Львів. Інтерв'ю, опубліковане в часописі «Краківські вісті», з помічником команданта Львова Гансом-Йоахімом Баєром у Кракові про події у Львові до і після звільнення міста від більшовиків з запереченням існування Українського уряду

**Події на західно-українських землях
(інтерв'ю з доц[ентом] д-ром Г.-Й. Баєром)
Краків, 5 липня 1941 р.**

Наш кореспондент і відпоручник Українського центрального комітету мав нагоду розмовляти із співробітником команданта міста Львова про положення досі звільненого західно-українського терену.

Наш кореспондент поставив доцентіві д-рові Ганс-Йоахім Баєрові такі запити:

1. Як проходило у Львові життя під большевиками аж до вибуху війни?

– Всі українці, що жили в місті, заявляють, що большевицький терор зростав із місяця на місяць. Вивезення кругло 20 000 людей зі Львова – це виразний доказ того, що большевицьким можновладцям залежало на тому, щоб у корені ослабити український елемент. Тенденція йшла в плані загального расового стоплення і так поруч москалів настановлювано як урядовців доволі часто, напр., узбеків. Крім того, можна було бачити на вулицях китайців, кіргізів та інші народи СРСР. В останніх тижнях положення погіршилось. Що не було б можливо ще довше, ніж рік, видержати большевицький наїзд, це загальна думка на звільнених теренах.

2. Яке було життя від вибуху війни аж до приходу німецьких військ?

– Оскільки мені відомо, українське національне населення в деяких місцевостях збройно виступало проти совітських можновладців і Червоної армії. І так, н[а]пр., застрілили у Львові кількасот червоних урядовців і вояків. Повзи на вулицях міста нагадують вуличні бої, що відбулися тут. Велика частина населення переховувалася у тому часі по лісах або старалась передістатися на німецьку сторону. Ці люди вертаються тепер на свої давні місця.

Червоні можновладці загострили в тому часі свій режим і переводили розстріли по в'язнях. Наскільки дотепер відомо – розстріляно у Львові 4 000, в Тернополі – 600, в Яворові – 300 українців; загального огляду щодо числа помордованих ще нема. При тих розстрілах доходило до неймовірних знущань і жорстокостей.

При тих убивствах брали жиди остільки визначну участь, що приводили в НКВД «підозрілих» українців. Теж інші елементи брали участь у тому, причому, зокрема, слід взяти під увагу, що частина польської інтелігенції під проводом колишнього президента міністрів Бартля, була виразно прихильно наставлена до совітів.

3. Як заховувалося населення під час вмаршу німецьких військ?

– Українське населення зустрічало прихід німецьких військ усюди з радістю. В усіх місцевостях знаходились тріумфальні брами, прикрашені прапорами Німеччини й українського народу. В багатьох місцевостях відбулися святочні сходи́ни українського населення в прияві відпоручників військової влади. Одначе не слід того забувати, що совітські банди ще подекуди діють у звільненому терені, так що часто можна було завважити скритих совітських бандитів.

Польська меншина поставилась у Галичині надзвичайно здержливо, зокрема у Львові. Правдоподібно, ця здержливість впливає з того, що НКВД, комуністична партія й поляки тісно співпрацювали. Жидівське населення в першому часі зникло з вулиць міста.

4. Які наміри має тепер німецька військова влада щодо наладнання адміністрації?

– У Львові командант міста негайно настановив українську самоуправу. Комісаричним посадником міста назначений проф. Полянський. На його пропозицію, обсаджено вже найважливіші міські уряди, електривню

й водопроводи знову пущено в рух у повному обсязі. Організування уряду праці вже почалось. Уже відчинено багато крамниць, що продають товари населенню. Німецька військова влада в порозумінні з комісаричною управою міста, докладає всіх зусиль, щоб серед даних, дуже важких, умовин, забезпечити населенню прохарчування. При цьому ще треба взяти під увагу, що відступаючі совітські війська опорожнили безліч магазинів.

У Львові створилася спонтанно українська міліція, яку 2 липня підпорядковано провідникові штурм-штаффель*; командантом міліції є інж[е-нер] Врецьона. Міліція дістає порядкові завдання внутрі міста.

Приготовляється видання українського часопису. В першому числі буде поміщена відозва ген[ерала] Ренца, митрополита гр. А. Шептицького і комісаричного посадника міста Полянського.

У краю відбувається наладнання адміністрації в подібний спосіб, як у Львові.

5. Чи це правда, що створилось Західньоукраїнське краєве правління під проводом Ярослава Стецька, за яким стоїть теж авторитет митрополита гр. Шептицького й посадника міста Полянського?

– Західньоукраїнського правительства під проводом Ярослава Стецька нема. Вслід за тим оба згадані достойники не складали ніяких заяв у справі такого уряду. Президія одного «Укр. нац[іонального] ком[ітету]», що про його існування німецьким чинникам нічого невідомо, ствердила в «Інформ[ативному] листку», ч. 1 з 1 липня ц. р., що на одному зібранні у Львові «відпоручник нім. уряду, др Кох, привітав Укр. уряд і укр. нарід». Це ствердження не відповідає правді.

6. Як виглядає справа культурних установ у Львові?

– Українські культурні установи мало потерпіли внаслідок воєнних подій. Комісаричним ректором університету назначено проф. Сімовича, комісаричним директором б. Товариства ім. Шевченка і Осолінеум проф. Дорошенка. Не є в плані скасувати злуку Осолінеум і Наук. Т-ва ім. Шевченка, що показала дуже корисною.

Далі заявив др Ганс-Йоахім Баєр нашому кореспондентові ось що:

– Усі у Львові настановлені німецькі чинники переконані, що українське населення свідоме ваги положення і доложить усіх зусиль, щоб діловою співпрацею на понадпартійній основі перебороти всі шкоди, нанесені війною. Перші заходи мусять бути звернені на справу прохарчування населення, приміщення бездомних і втікачів та привернення ладу. Німецькі чинники сподіваються, що населення посвятиться цим завданням, що їх сьогоднішня хвилина практично видвигнула, з вояцькою дисциплінованістю.

Опубл.: Краківські Вісті. – 1941. – 6 лип. (Чис. 146). – С. 2; Українське державотворення. – С. 151-153.

* Sturm-Staffel (SS) – штурмові загони (нім.).

№ 75

5 липня 1941*, Львів. Список книжок Бібліотеки української Богословської академії і Духовної семінарії, забраних до Оссолінеуму в 1939–1941 рр. і повернутих бібліотеці Греко-католицької Богословської академії у Львові

Ч. 26./46.

Спис книжок

які Бібліотека української Богословської Академії і Духовної Семінарії
перебрала з Бібліотеки Наукового Заведення ім. Оссолінських,
а які попали туди за час большевицької окупації.

1. L. Pastor : Geschichte der Päpste	19 томів
2. K. J. Hefele : Conciliengeschichte	5 — // —
3. F. Vigouroux : Dictionaire de la Bible	4 — // —
4. Akta Grodzkie i Ziemske	17 — // —
5. Monum[enta] Confrat[ernitatis] Staurop[igianae] Leopoliensis	23 — // —
6. Diplomata Statularia	3 — // —
7. Голубинский: История Русской Церкви	1 — // —
8. Georges : Kleines Handwörterbuch	1 — // —
9. Hergenröther. Handbuch der all[gem]einen Kirchengeschichte	1 — // —
10. Praktisches Bibelhandbuch	1 — // —
11. Hetzenauer : Biblia Sacra Vulg[atæ] editionis [Sixti Quinti Pont.]	1 — // —
12. St. Załęski : Jezuci w Polsce	3 — // —
13. Записки Чина Св. В.	2 — // —
14. Ks. A. B[oulon] : Stolica Święta a Rossja	2 — // —
15. Д. А. Мордовцевъ : Историческіе Пропилеи	2 — // —
16. М. Кояловичъ : История Русск[аро] Самосознанія	1 — // —
17. Polen : Geschichte der Union	1 — // —
18. Мазепа – збірник	1 — // —
19. Сборникъ Лѣтописей	1 — // —
20. M. de Maria : Philosophia Peripat[ético]-Scholastica	1 — // —
21. Др. Й. Сліпий. Гр[еко]-кат[олицька] Духовна Семінарія	1 — // —
22. Д. Зубрицький. Історія Древняго Галич[ско-]Рус[с]к[аро] Княж[ества]	1 — // —
23. Б. Крупницький Гетьман П. Орлик	1 — // —
24. Др. С. Цьорох : Погляд на історію СС Василянко	1 — // —
25. Записки Укр. Наук. Т-ва в Парижі	1 — // —
	95
26. Аксаковъ. Славянофильство и Западничество	1 том
27. Мальшевский : Западн[ая] Русь в борьбе за Віру і Народъ	2 — // —
28. Псалтирь	1 — // —

* У документі помилково: 1940 р.

29. М. Возняк	: У Століття «Зорі» М. Шашкевича	1 — // —
30. Stöckl	: Lehrbuch der Geschichte d[er] Philosophie	1 — // —
31. Szaraniewicz	Rys wewn[ętrzny] stosunków Galicyi Wschodniej	1 — // —
32. Н. Schell	: Religium u[nd] Offenbarung	1 — // —
33. Площанскій	Прошлое Холмской Руси	1 — // —
34.	Системат[ический] Указатель Статей помещ[енных] в журн. «Христ[ианское] Чтеніе»	1 — // —
35. Zaleski	: Kilka uwag nad dziełem ks. Preł. Likowskiego	1 — // —
36. Chotkowski.	: Dzieje zniszczenia św. Unii	1 — // —
37. Рудовичъ	: Історія Гал[ичской] Львовской Епархіи	1 — // —
38. Likowski.	Dzieje Kościoła Unickiego	1 — // —
39. Чистовичъ.	Очеркъ Исторіи Зап[адной] Русск[ой] Церкви	1 — // —
40.	З Бібліотеки Христ[ианського] Інтернату	54 — // —
41.	- // - Генер[ального] Інстит[уту] Кат[олицької] Акції	5 — // —
42.	- // - Марійського Т-ва, Сикстуська 39а	2 — // —
43.	- // - Інституту св. Йосафата	1 — // —
44.	- // - Т-ва «Відродження»	1 — // —

78 + 95
разом: 179 томів

Потверджуючи з вдячністю відбір повище вичислених томів, остаємо з поважанням.

Львів, 5. VII. 1940.

[Штамп овальний] БІБЛІОТЕКА
Гр[еко]-кат[олицької] Богослов[ської]
Академії у ЛЬВОВІ
[Підпис] о. Йосип Труш
бібліотекар

Для Хв[альної] Управи Бібліотеки Наукового Заведення ім. Оссолінських у Львові.

НЗіО. ВР, № 17066/II, арк. 241-242. Оригінал, рук., пол., укр., рос., нім., франц. мови.

№ 76

6 липня 1941, Краків. Звіт про інспекційну поїздку по архівних установах Львова й Перемишля директора Архівної управи при Уряді Генерального Губернаторства в Кракові д-ра Еріха Рандта

Archiwa Lwowskie

[...] Ze względu na niebezpieczeństwo nalotów na Lwów i ze względu na ogólne bezpieczeństwo zamkniętych budynków archiwalnych – przekazałem

klucze od wszystkich tych budynków za pokwitowaniem – po odbyciu rozmowy z ukraińskim prezydentem miasta – w ręce pracownika naukowego Akademii Nauk (Instytut Historii Ukraińskiej) dr Karpynec (ur. 26. 09. 1896 r.) wraz z odpowiednim upoważnieniem. Dr Karpynec (zamieszkały Lwów, Potockiego 48) jest Ukraińcem i dotąd zajmował się zabezpieczaniem archiwaliów ukraińskich i niemieckich. W wystawionym dla dr Karpynca upoważnieniu, jako działający pełnomocnik Komisarza Rzeszy dla Zabezpieczenia Archiwaliów na okupowanych terenach napisałem, że w okresie przejściowym dr Karpynec ma prawo podejmować wszelkie działania w zakresie zabezpieczania archiwaliów wspólnie z byłym polskim dyrektorem Archiwum Państwowego dr Eugeniuszem Barwińskim (Lwów, Pl. Prusa 6), a w odniesieniu do archiwum miejskiego wspólnie z byłym polskim dyrektorem tegoż archiwum dr Karolem Badeckim (Lwów, ul. Międzyńska 6). Zgodnie z zarządzeniami wojskowymi i policyjnymi w sprawie przygotowania personelu w zakresie obrony przeciwlotniczej powołać należy dawny polski i ukraiński personel obsługi tych archiwów. Dla odciążenia dr Karpynca zgodziłem się przydzielić mu do pomocy Ukraińca Stefana Bileckey (ur. 4. 8. 1904), który od 1940 roku pracował jako pomocniczy pracownik naukowy (kartograf) w Akademii Nauk (Instytut Historii Ukrainy). Uzgodniłem, że wszelkie ważniejsze zmiany w zakresie zabezpieczenia archiwaliów muszą być natychmiast zgłaszane do mnie do Krakowa.

Jeśli chodzi o archiwalia przechowywane w bibliotekach lwowskich, instytucjach i muzeach to moje działania zabezpieczające nie były tu potrzebne, ponieważ równocześnie ze mną działali we Lwowie pełnomocnicy Ministerstwa Oświecenia Rzeszy dr Watzke z Krakowa (dla muzeów i instytutów uniwersyteckich) oraz dyrektor biblioteki (kierownik Wydziału Głównego dla Spraw Bibliotek) dr Abb z Krakowa. Odwiedziłem jednak niektóre instytuty, w których według mego rozeznania znajdują się ważne dla Rzeszy, czy dla Generalnej Gubernii zbiory archiwaliów. Stwierdziłem przy tym, że w Instytucie Ossolińskich znajduje się poszukiwane od dawna archiwum książat Pszczyńskich. Problem ten i fakt, że archiwalia pszczyńskie znajdowały się w Ossolineum był przez władzę radzieckie dobrze znany, choć udzielały one Ministerstwu Spraw Zagranicznych Rzeszy negatywnej odpowiedzi. Władze radzieckie wysłały z Kijowa do Lwowa w kwietniu 1941 r. 4-osobową komisję, która rozpakowała skrzynie z aktami pszczyńskimi i przez 4 dni badała ich zawartość. Zgodnie z notatką urzędową sporządzoną przez Rosjan stwierdzono, że znajdujące się w Ossolineum archiwalia pszczyńskie składają się z dokumentacji dotyczącej historii księstwa Pszczyńskiego i nie odnoszą się do historii politycznej i gospodarczej i jako takie stanowią typowe archiwum podworskie. Archiwum to zawiera dokumenty w języku łacińskim, niemieckim, czeskim i polskim, korespondencję oraz dokumenty o charakterze politycznym, prawnym i gospodarczym. Dokumentacja gospodarcza odnosi się do majątków ziemskich i przemysłowych książat Pszczyńskich. Podpisano: «Dyrektor Żelenko, dyr. Biblioteki Akademii Nauk USRR, Lwów 14. 4. 1941 r.». Wraz z

archiwalia, zarząd dóbr książęcych w Pszczynie przekazał do Ossolineum – zgodnie z pismem z dnia 29. 8. 1939 r. (podp. Walde) katalog działu dokumentów tego archiwum opracowany jesienią 1932 r. na podstawie kartoteki i inwentarza dr Ziviera z 1906 r. i dr. P. Karge z 1888 r. i innych. Archiwalia książąt Pszczyńskich zostały przez komisję kijowską zapakowane ponownie do oryginalnych skrzyń i rulonów. Do przetransportowania ich potrzebne będą dwa duże ciężarowe samochody. Przedstawicielowi zarządu Ossolineum prof. Janowi Bodna[rowi] (kierownikiem jest obecnie dr Wł. Doroszenko – wcześniej dyr. Biblioteki Szewczenki) oświadczyłem zgodnie z zarządzeniem prezydenta rejencji w Katowicach, że archiwalia pszczyńskie będą w najbliższym czasie wywiezione ze Lwowa. Zasoby Ossolineum nie poniosły uszczerbku, tak więc ważne dla Rzeszy dokumenty (np. statuty Zakonu Niemieckiego – rękopis z XV w., poznańskie akta gruntowe z lat 1631–1701) znajdują się na miejscu. Dla Generalnej Gubernii wielkie znaczenie ma wydział «Galicjana» dotyczący dawnej Galicji pod rządami austriackimi, dalej zbiory dokumentów i akt włączonych w ostatnich czasach, w tym prywatne kolekcje polityków oraz akta organizacji i instytucji. Dalej jest około 600 fascykułów inwentarzy majątków ziemskich polskiej szlachty, archiwa rodowe Woroniczów, Mniszków, Sapiehów, Jabłonowskich, Lubomirskich itd., spuścizny polwowskich uczonych (Szajnocha, Balzer, Ptaśnik, St. Zakrzewski, W. Kętrzyński) i inne ważne dla historii Polski, a szczególnie Rusi Czerwonej. Zbiory archiwalne Ossolineum liczą około 8000 rękopisów i około 2000 dokumentów (Por. 3-tomowy inwentarz W. Kętrzyńskiego, Lwów 1881–1898).

[...] Archiwum Instytutu Stauropigia (Blacharska 9) jest pod zarządem ukraińskim (por. J. Szaraniewicz, Jubiläumsausgabe zum Gedächtnis der 300-jährigen Gründung des Stauropigia-Instituts, Lemberg 1886, A. Petruszewicz, Katalog der sich im Museum u. Archiv des Stauropigia-Instituts befindenden kirchlich-slowenischen Handschriften und Inkunabeln mit kyrillischer Schrift, Lemberg 1890, E. Chwalewik, Zbiory polskie t. I. s. 409 i nast.). Muzeum Towarzystwa Naukowego im. Szewczenki (Czarnieckiego 28) i archiwalia zgromadzone w bibliotece Narodny Dom (Rutowskiego 22) podlegają Akademii Nauk. Towarzystwo Naukowe (Sekretariat ul. Kościuszki) nie posiada archiwaliów. Akta Polskiego Towarzystwa Historycznego są przechowywane w archiwum uniwersyteckim.

Zbiory Biblioteki Baworowskich (Ujejskiego 2) i Biblioteki Dzieduszyckich (Kurkowa 15) zostały zabezpieczone jako zbiory biblioteczne. Tak zwana biblioteka Czołowskiego (Wronowskich 7/1), jest typową biblioteką prywatną i znajduje się w prywatnym mieszkaniu żyjącego jeszcze byłego dyrektora archiwum miejskiego Czołowskiego. Zawiera około tysiąca tomów pozostałych po ogromnej darowiźnie na rzecz Ossolineum.[...]

№ 77

11 липня 1941, Львів. Службова інструкція спеціального уповноваженого для забезпечення творів мистецтва Евальда Беренса для керівників музеїв у Львові

[Штемпель] Der Sonderbeauftragte für die Sicherung der Kunstschatze

DIENSTVORSCHRIFT
für die Leiter der Museen in Lemberg.

- 1) Die Museumsleiter sind mit dem bei ihnen tätigen wissenschaftlichen Mitarbeitern in vollem Umfang dafür verantwortlich, dass die ihnen unterstellte Sammlung gegen fremde Einflüsse gesichert ist und eine sorgsame und pflegliche Behandlung erfährt. Ein geregelter Dienstbetrieb ist sofort aufzunehmen.
- 2) Die Museumsleiter haben in allen den Bestand der Sammlungen und ihre Sicherheit angehenden Fragen sich an den Sonderbeauftragten zur Sicherung der Kunstgüter, Lemberg, Gundulicza 4, zu wenden. Anordnungen von anderer Seite haben keine Berechtigung.
- 3) Veränderung in Besitzstand sind verboten. Jedem Versuch der Beschlagnahme von Sammlungsbestandeilen ist entgegenzutreten und dem Sonderbeauftragten zur Sicherung der Kunstgüter sofort hiervon Mitteilung zu machen.
- 4) Die Inventare haben, ordnungsgemäß geführt, jederzeit zur Einsicht vorzuliegen.

Lemberg, den 11. Juli 1941
I. A.: [dr. E. Behrens] [Підпис]

НЗіО. ВР, № 17088/II, т. 1, арк. 46. Оригінал, маш., нім. мова.

№ 78

14 липня 1941, Львів. Розпорядження Головного осередка пропаганди ОУН у Львові про призначення Володимира Дорошенка інспектором бібліотек Західної України

Організація Українських Націоналістів
Головний осередок пропаганди
Ч. 36/II Л/П
Львів, дня 14 липня 1941 [р.]

До в[исоко]п[оважаного] пана
Володимира Дорошенка
у Львові

З рамені ОУН назначаю Вас інспектором бібліотек на терені Західної України для охорони перед розграбленням, перевірки книжок та прове-

дення конфіскації всіх книжок комуністичного змісту в порозумінні з відділом контролю Інституту націоналістичної освіти.

Слава Україні!

ЦДАВОВУ, ф. 3833, оп. 1, спр. 23, арк. 32. Копія, маш., укр. мова; Опубл.: Українське державотворення. – С. 267.

№ 79

17 липня 1941, Львів. Розпорядження Головного осередка пропаганди ОУН у Львові командантові Української міліції у Львові Іванові Вітушинському про охорону друкарні Академії наук

Організація Українських Націоналістів
Головний осередок пропаганди
ч. 56/II Львів, дня 17. VII. 1941 р.

До в[исоко]п[оважаного] команданта
Вітушинського

Прошу поставити варту біля друкарні Української Академії наук – Оссолінських, 13 – для охорони перед розграбленням.

Слава Україні!

ЦДАВОВУ, ф. 3833, оп. 1, спр. 23, арк. 58. Копія, маш., укр. мова; Опубл.: Українське державотворення. – С. 274.

№ 80

[Липень 1941*, Львів]. Попередній список втрат, завданих війною Львівській Філії Бібліотеки АН УРСР від 22 вересня 1939 до 30 червня 1941 рр.

Provisorische Aufstellung bisheriger effektiver Kriegsschaden.
A/ Sammlungen.

I. Verminderung der Sammlungen in der Zeit vom 22/IX 1939. bis 30/VI 1941 J.

1/ 2 Eigenhändige Zeichnungen des Taras Szweczenko, welche der erste so-vietische Direktor des Instituts aus eigenem Betrieb dem Szweczenko-Museum in Kiew geschenkt hat;

2/ Museal-Sammlungen cca 19.000 Gegenstände, darinnen cca 4000 Gegenstände aus fremdem Besitz, welche als Leihgabe und infolge der sogen. «Nationalisierung» dem Institut übergeben wurden – wurden in Mai und Juni 1940 unter vier lemberger Museen auf geteilt.

* Датовано за змістом документа.

Die Verluste an Büchern, welche durch den «Spezfond» und andere sovietische Behörden verursacht wurden, sowie auch die Vernichtung, bezgweise, Beschädigung der Magazine und der Bureaueinrichtungen, welche durch ununterbrochenen Reorganisierungen und Umsiedlungen verursacht wurde, schliesslich Verluste an Büchern, welche den sowietischen Bibliotheken in der Zahl von über 100 Werken und 150 Bänden ausgeliehen wurden, werden hier nicht berücksichtigt.

II. Ausserdem wurden in der Zeit nach 30. VI. 1941. aus den Sammlungen folgende Gegenstände entnommen:

3/ 26 Dürerzeichnungen, welche am 2. VII. 1941. vom H. Staatssekräter Dr. K. Mühlmann entnommen wurden;

4/ 25 Bücher und 14 Atlase und Geographische Karten, welche am 21. VII. 1941. für das Auswertige Amt in Berlin übernommen wurden;

5/ 6 Bücher und 24 Karten, genommen am 23. VII. [194]1. J. durch WiInSüd FÜ/I d;

6/ 4 Bücher, genommen am 24. VII. [194]1. J. für das Auswertige Amt in Berlin;

7/ 31 Karten ausgeliefert am 25. VII. [194]1. J. an das Deutsche Militärkartographische Institut in Warschau.

B/ Das Vermögen des Instituts.

1/ Wertpapiere des Instituts im Nominalwert von 179.428 Zł, welche beschlagnahmt und wahrscheinlich nach Moskau versandt wurden;

2/ 4 Flachdruckmaschinen, 2 Drahtnähmaschinen, 20 Tonnen Typen und 120.000 Platten, welche nach Kiew geführt, bzw. verschiedenen Druckereien ausser Lemberg überwiesen wurden;

3/ Vernichtung der Magazinsvorräte des eigenen Verlages in Lemberg im Wert von 3.5 Millionen Zł, in welchen Vorräten das Umsatz-, dann das Grund-Kapital der Verlagsanstalt, wie auch gewisse Forderungen des Instituts enthalten waren;

4/ 26 Wagons Druckpapier im Wert von cca. 400.000 Zł, welches durch die bolschewistischen Behörden gänzlich verbraucht wurde;

6/ Teilweise Vernichtung des Zinschauses bei der Ossolinskigasse 11 durch eine Fliegerbombe;

7/ Beschädigung infolge von Kriegsoperationen des Bibliotheksgebäudes Ossolinskigasse 2/ Dach, Fensterscheiben, Umzäunung u.s.w./;

8/ Vernichtung der technischen Einrichtungen in den Betriebsanlagen Sykstuska-gasse 33.

In der oben angeführten Liste werden effektive Verluste, deren Höhe momentan unbekannt ist, nicht berücksichtigt und zwar:

a/ in Landgütern und Wäldern,

b/ « Immobilien in Warschau,

c/ « Filialniederlagen der Verlagsanstalt ausser Lemberg.

Wir berücksichtigen auch nicht jene Verluste, deren Höhe jetzt noch schwer festzustellen ist, und zwar:

a/ Mietzinse für Häuser und Landgüter, welche nicht eingezahlt wurden;

b/ Verminderung der Rentabilität der Immobilien in den Städten, sowie der Landgüter und Wälder;
c/ Abnutzung der Maschinen;
d/ Festliegende Bankkontos
e/ Forderungen, so die des Instituts, wie auch des Verlages. Die Forderungen des Instituts betrugen dem Stand von 1939 nach eine Summe von 177.332 Zł. Der Betrag der Forderungen unseren Verlages könnte erst nach der Prüfung der Handelsbücher angegeben werden, was jedoch zur Zeit – bei der dort herrschenden Desorganisation – unmöglich ist.

НЗіО. ВР, № 17065/II, арк. 26-28. Копія, маш., нім. мова.

№ 81

27 серпня 1941, Львів. Повідомлення Ульріха Йогансена про стан Бібліотеки Наукового товариства ім. Шевченка після радянської окупації Львова

27. 08. 41.

Bibliothek der ukrainischen Schewtschenk[o]-Gesellschaft

Czarnieckistr. 24; Woh[n]ung Doroschenkos ib. 26

Ca 250.000 Bde, 1460 Hss, 2300 Karten.

Eine Anzahl von Büchern im Spez-Fonds des Ossolineums, werden z. Zt. von Angestellten der Schewtschenko-Bibl. wieder herausgesucht.

AK in Zettelform in Buchkapseln, geteilt in Latinica u. Kyrilica.

Syst[hematischer] Kat[alog] erst im Aufbau, bisher nur einzelne Gruppen wie Archäologie, Zeitschriften u. ä. vorh[anden].

Aufstellung nach Numerus currens nach Cm!!, um den Raum möglichst auszunutzen. Im Accessionsjournal für jede Gruppe eine Reihe von Nummern freigelassen.

Trotz dieser peinlichen Raumausnutzung Mag[azin] überfüllt, wie überhaupt die ganze Bibliothek einen zusammengepferchten Eindruck macht. Die Räume sind stark erneuerungsbedürftig, die durch Bombeneinschlag gesprungenen Fenster bisher nur z.T. auf Veranlassung der Stadt ersetzt.

Ein kleiner LS für 15-20 Personen, der in der Sowietzeit ca 50 Personen aufnehmen mußte ist vorh[anden], ausserdem ein leidlich gut erhaltener Raum, der als Direktorzimmer, Arbeitszimmer für die Handschriftenabt[eilung] und allgem[eines] Besuchszimmer dient sowie einige schlecht erhaltene Räume für Katalogisierung. Das Mag[azin] macht gepflegten Eindruck, müßte aber gründlich überholt werden.

Verluste: Eine Reihe von verdächtigen Büchern wurden von den Russen in den sog[enannten] Spez-Fonds des Ossolineum geschafft (s. O.) Im Mag[azin] wurden an den entspr[echenden] Stellenvertreter eingelegt. Die zugehörigen Katalogzettel wurden gleichfalls entfernt, liegen z[um] T[eil] in den Büchern, z[um] T[eil] im Spez-Fond gesondert.

Zusammenarbeit mit dem Ossolineum

Zur Zeit der Sowjets war Ossolineum Zentral-Bibliothek. Dorthin kamen alle Bücher, Schreibmaterial usw., um von dort an die einzelnen Bibliotheken der «Akademie» verteilt zu werden. Zur Zeit lagern diese Sachen, ebenso wie Buchbindermaterial und versch[iedene] ukrainische Bücher noch im Ossolineum (nach Angabe von Frl. Derkatsch).

Der Leiter der Bibl[iothek], Dr. Doroschenko, versteht kein Wort Deutsch. Dagegen spricht Frl. Derkatsch, die die Seele (allerdings keine bibliothekarisch ausgebildete Seele) der Bibliothek zu sein scheint, recht gut deutsch. Sie hat speziell die Handschriften unter sich und ihr Lebensziel scheint zu sein, zu erreichen, dass der Nachlaß Frankos in Ledereinbände kommt. Um diese Einbände ständiger Kleinkrieg mit dem Ossolineum.

Bestand.

Über Geschichte und Bestand der Bibliothek unterrichtet ein kleiner Aufsatz von Doroschenko in: «Ukrainische Kulturberichte» Jg.4.1936. Nr.29. Nachzutragen ist dazu noch, daß der handschriftl[iche] Nachlaß Frankos und eine besonders zusammengestellte Franko-Abteilung in der Bibl[iothek] vorh[anden] ist.

Wünsche: Papiernot. Ich habe sofort 10.000 Katalogzettel in Auftrag gegeben.

Kohlen

Schreibmaschinen

Beamtenkleidung

Überführung der Bücher aus dem Spez.-Fonds

Rückführung der ukr[ainischen] Musikalien aus der Musikabt[eilung] des Ossolineums, was allerdings wegen der in der Schewtschenko-Bibl[iothek] herrschenden Raummangels nicht vordringlich sein dürfte.

Erweiterungsmöglichkeiten im II. Stock, wo z[ur] Z[ei]t das etnogr[aphische] Museum sitzt. Oder – noch besser – irgendwie im Narodni Dom

Zuwendung des ukr. Pflichtexemplars, das bisher das Ossolineum erhielt.

28. 8. 41 Jo

НЗіО. ВР, № 17130/ II, т. 1, арк. 56-56 зв. Копія, маш., нім. мова.

№ 82

28 серпня 1941, Львів. Повідомлення Ульріха Йогансена про стан Бібліотеки Народного Дому після радянської окупації Львова

28. 8. 41.

Bibliothek des Narodni Dom

Kurkowastr. 14

150.000 Bde Pietruschowski* u. andere Stifterbibliotheken stehen gesondert (35.000 Bde)

* Йдеться про бібліотеку Антона Петрушевича.

Mag[azin] in Ordnung.

Ein Raum für Katalog u[nd] Lesesaal ohne Möbel, die im Buchmuseum des Ossolineums.

Im Erdgeschoß 2 große Magazinräume, von dem einen führt Wendeltreppe in den zweiten Stock zu dritten Mag[azin]-Raum. Oben anschließend 2 große Räume, die zuletzt als Turnsaal dienten und ebenso wie alle übrigen nicht von der Bibliothek des Narodni Dom belegten Räume ursp[ünglich] dem Institut Narodni Dom gehörten und zur Sowjetzeit an eine jetzt aufgelöste Privatschule vermietet waren. In einzelnen Räumen stehen noch Bänke u. Lehr-Utensilien der Privatschule. Haus durch Eisenträger abgestützt, eignet sich gut für Bibliothekszwecke, wurde von Dr. Gasselich in Besprechung am 19. 8. 41 der Bibliothek zugesprochen. Dort könnte auch die Bibliothek der Schewtschenko-Gesellschaft ganz oder zum Teil unterkommen.

AK in Zettelform in Buchkapseln, getrennt für Latinica u. Kyrillica.

Numerus currens, Holzgestelle.

Ein großer Teil der alten Drucke liegt im Buchmuseum des Ossolineums in Vitrinen aus Bestand vorwiegend slawische Philologie und darin besonders Russica. Schlüssel beim Schuldirektor. Auch der Kohlenkeller noch nicht der Bibliothek zugänglich.

In der Sowjetzeit war die Bibliothek geschlossen. Daher keinerlei Sonderabteilungen etc. Gensiorski war damals Leiter des Buchmuseums im Ossolineum. In der Bibl[iothek] selbst war nur ein alter Mag[azin]-Diener tätig.

28. 8. 41 Jo

НЗіО. ВР, № 17130/ II, т. 1, арк. 57. Копія, маш., нім. мова.

№ 83

4 серпня – 18 жовтня 1941, Львів. Список бібліотек м. Львова, які діяли під час німецької окупації

Bibliotheken

1. National-Institut Ossolinski
/Zakład Narodowy im. Ossolinskich	Ossolinskigasse 2	besteht
2. Gräfllich Baworowski Stiftungs-
bibliothek /Biblioteka Baworowskich/	Ujejskigasse 2	— // —
3. Gräfllich Dzieduszycki Stiftungs-
Bibliothek /Biblioteka Dzieduszyckich/
oder Poturzycka	Kurkowagasse 15	Ein Teil, der nicht
vernichtet wurde,
wurde ins Ossolineum überführt

4. Bibliothek der Israelitischen Kultusgemeinde /Biblioteka Izraelickiej Gminy Wyznaniowej/	Rzeznickagasse 5	besteht
5. Städtische Bibliothek /Miejska Biblioteka/	Hetmanskastrasse 20	Teilweise als öffentliche Distriktbibliothek /Oblasna Biblioteka/ reorganisiert, überführt ins Biesiadecki- Palais, Halicki-Platz
6. Pawlikowski Stiftungsbibliothek /Biblioteka Pawlikowskich/	/s.Ossolineum/	
7. Bibliothek der Politechnischen Hochschule /Biblioteka Szkoły Politechnicznej/	Nikorowiczagasse 1	besteht
8. Öffentliche Bibliothek des Polnischen Volksschulvereines /Biblioteka Publiczna Towarzystwa Szkoły Ludowej/	Czarnieckigasse 1	Teilweise reorganisiert als Stadtbibliothek, besteht weiter
9. Griechisch-Katholische Seminar-Bibliothek /Biblioteka Seminarium grecko-katolickiego/	Kopernikastrasse 36	Überführt in die Universitätsbibliothek
10. Römisch-Katholische Seminar-Bibliothek /Biblioteka Seminarium Duchownego rzym. kat.-	Czarnieckigasse 30	Überführt ins: Ossolineum
11. Ukrainische Szewczenko-Wissenschaftlicher-Gesellschaft Bibliothek /Biblioteka Towarzystwa Naukowego im. Szewczenki/	Czarnieckigasse 24	besteht
12. Universitätsbibliothek /Biblioteka Uniwersytecka/	Mochnackigasse 5	— // —
13. Militärbibliothek /Biblioteka Wojskowa/	Bernardiner-Platz 3	überführt ins Ossolineum
14. Bibliothek des Ruthenischen National-Hauses /Biblioteka «Narodnyj Dim»	Kurkowagasse 14	besteht

15. Bibliothek der Handels-
Akademie /Biblioteka
Wyższej Szkoły Handlowej/	Sakramentekgasse 10 — // —
16. Byzantinologische Biblio-
thek, sog. «Studion»	Piotra Skargigasse 4 — // —
17. Städtische Kassino- u.
Literaten-Verein-Bibliothek
/Biblioteka Kasyna Miejskiego
i Koła Literackiego/	Akademickastrasse 13 teilweise dem
bolschewistischen
Schriftsteller-Klub
/Kopernikstr. 42 Bielski-Palais/
übergeben
18. Bibliothek der Evangelischen
Gemeinde	Kochanowskigasse 18 insofern bekannt,
in die Bibliothek
der Szewczenko-
Gesellschaft überführt
19. Bibliothek der Handels- u.
Gewerbekammer /Biblioteka Izby
Handlowej/	Akademickastrasse 17 überführt in die
Bibliothek der
Handelsakademie

Ausserdem bestehen noch Klosterbibliotheken der: Dominikaner, Bernardiner, Basilianer, Franziskaner, Karmelitaner, Resurrektionisten.

Von den neu von den Bolschewiken errichteten Bibliotheken dürfen nachstehende beachtet werden:

Die Bibliotheken der Institute der Akademie der Wissenschaften und zwar:

Die Bibliothek des historischen Instituts	Żółkiewskagasse 22
— // — // — // — ekonomischen — // —	Czarnieckigasse 26
— // — // — // — sprachwissenschaftlichen — // —	Ringplatz 10
— // — // — // — Literatur-Instituts /für	— // — // —
Ukrainische Literatur/	
— // — // — // — Folklor-Instituts	— // — // —
— // — // — // — Prehistorischen — // —	Czarnieckigasse 26

Bibliothek der Medizin-Akademie, gebildet aus den Universitätsbibliothek entnommenen Büchern und aus neuensowjetischen Erwerbungen.

№ 84

15 вересня 1941, Берлін. Публікація берлінської газети «Українська дійсність» про культурне і громадське життя у Львові у 1939–1941 рр.

Один з наших співробітників одержав листа зі Львова від одного з тамошніх українських учених. Лист подає цікаві відомості про наукове життя у Львові під більшовицькою окупацією. Довідуємось, отже, що на початку 1940 р. Наукове товариство імені Шевченка самоліквідувалося й передало всі свої установи й майно Українській Академії наук у Києві. Натомість було створено шість «інститутів» Академії: археології, історії, етнографії, мови, літератури й економіки. Всі бібліотеки Львова були об'єднані в одну (Наукове товариство ім. Шевченка, Оссолінських, Баворовських, Народного Дому, Студіон, Жидівська кагальна) під проводом жида-комуніста Кацнельсона. Бібліотека Оссолінських була зроблена «базою» й туди звозили бібліотеки людей, що повтікали або були вивезені; перевезено туди й частину книжок з Наукового товариства ім. Шевченка. Само собою розуміється, що про якусь наукову роботу під більшовиками не можна було й думати: люди старались тільки зберегти, що було можна, і самим якось вижити серед нечуваного терору й морального гнету.

В 1940 р. львівські наукові установи відвідали деякі українські вчені з Києва: акад. А. Кримський, Віктор Петров та інші. Приїздив і Микола Шраг.

До Львова наїхала хмара більшовицьких урядовців з родинами, жидів і москалів, і Львів прийняв обличчя «русского города»: скрізь було чути московську мову. Більшовики ставилися дуже підозріло і нікому не довіряли, навіть тим, що співпрацювали з ними, як це виявилось з захопленого урядового листування. Рідко хто з українських діячів або просто інтелігентів не побував у більшовицькій в'язниці або хоч не був переслуханий слідчими з ГПУ. Тікаючи, більшовики вивезли з собою К. Студинського, хотіли вивезти д-ра М. Паньчишина, проф. І. Крип'якевича та ще декого, але ті переховалися. Перед своєю утечею більшовики просто сказалися: авта літали по місту, і як тільки хто визирнув у вікно, у того стріляли. Банди вривалися до помешкань, хапали невинних людей і кидали до тюрем, звідки мало кому пощастило вийти живим. Арештували були двох урядовців Наукового товариства ім. Шевченка, але їм вдалось якимсь чудом уникнути смерті.

Від українців, що приїздили до Львова, наші люди довідалися про долю деяких наших учених і письменників в совітській Україні: отже акад. С. Єфремов і досі мучиться в неволі; А. Ніковський уже на волі й перебував у Петербурзі; зразу після вибуху совітсько-польської війни заарештовано було відомого лінгвіста Євгена Тимченка, В. Камінського й цілий ряд інших.

По вигнанні більшовиків німецька влада призначила свого головного комісара над бібліотеками, фактично розлучивши їх і призначивши для кожного окремого управителя. Тепер українці стараються про відновлення Наукового товариства імені Шевченка й про поворот українських книжок, звезених до бібліотеки Оссолінських. Йде також і про поворот майна Науковому товариству ім. Шевченка — будинків та іншого.

Люди згадують пережиту добу більшовицького панування як якийсь страшний сон, як добу неймовірного приниження людської гідності, морального гніту, постійної непевності життя. З матеріального боку жилося не так погано, бо більшовики навезли до Львова, що тільки могли, і взагалі, як казали, Львів стояв на другому місці щодо забезпечення харчами й крамом після Москви. Робилося це задля реклами, як задля реклами влаштовувалися й усі ті вистави в бібліотеці Наукового товариства ім. Шевченка: Шевченківська, Франківська, 500-ліття українського друку та інші. Більшовицькі комісари виголошували пишні фрази про «увільнення» Галичини та Буковини, але поза тими фразами кожен міг доглянути жахливу дійсність.

Опубл.: Українська дійсність. – 1941. – 15 верес. (Чис. 15); Культурне життя. Т. 1. – С. 114–116.

№ 85

22 вересня 1941, Львів. Розпорядження міського голови Ганса Куята про забезпечення збереження і реєстрацію приватних колекцій та інших мистецьких цінностей

Anordnung Nr. 29.

1. Um alle Privatsammlungen vor Verschleppung und ungerechtigter Entnahme zu sichern, werden sie einer besonderer Aufsicht unterstellt.
2. Besitzer von Privatsammlungen von künstlerischem Wert und Besitzer von einzelnen wertvollen Kunstgegenständen, Gemälden u. s. w. werden hiermit aufgefordert, die in Betracht kommenden Sammlungen und Gegenstände im Amte des Stadtschulrathes, Rathaus, Zimmer 23, bis zum 5 Oktober 1941 anzumelden.
Meldebogen können von dieser Stelle bezogen werden.
3. Wer die Meldepflicht unterlässt, falsche, oder unvollständige Angaben macht, wird mit Geldstrafe bis zur 1000 Zloty, im Nichtbetreibungsfalle mit Haft bis zu 3 Monate bestraft.

Lemberg, den 22 September 1941.

Der Stadthauptmann K u j a t h

НЗіО. ВР, № 17088/II, т. 1, арк. 47. Копія, маш., нім. мова.

№ 86

26 вересня 1941, Львів. Звіт керівника Архівного управління у Львові Отто Гуглі про діяльність таємного відділу НКВС у Львові в 1939–1940 рр.

26. September

Archivamt
Nr. 159/41

In der Anlage erlaube ich mir einen Bericht vorzulegen, welcher im wesentlichen auf Angaben des Kustos am Staatsarchiv Lemberg Dr. Barwinski beruht und der die sogenannte Geheimabteilung dieses Staatsarchives zum Gegenstande hat.

Die Entstehung dieser Geheimabteilung datiert aus der Zeit der russischen Herrschaft; sie war bereit im Erlasse des N K W D / d.h. des Nationalkommissärs [für] Innere Angelegenheiten / vom 21. September 1939 vorgesehen. Die Arbeiten hiezu wurden im August 1940 in Angriff genommen und das Schriftenmaterial von den Russen im ersten Stockwerk des Archiv-Hauptgebäudes Podwale 13 allmählich konzentriert. Um hierselbst Platz zu schaffen, hat man das systematisch geordnete alte Archiv in frei gemachte Räume des Dominikanerklosters gebracht.

Die Bestände dieser Abteilung waren verschiedenster Herkunft; in erster Linie waren es Polizei -, Gendarmerie- und Strafhaus-Akten, dann Akten der politischen Abteilungen der Lemberger Wojewodschafts-Registratur, Akten der Grenzwache und schließlich Papiere von politischen Vereinen und Verbänden. Aus dem Jahresbericht 1940 der Lemberger russischen Archivverwaltung geht klar der Hauptzweck dieser neugebildeten Aktenbestände hervor: es war dies die Feststellung der Namen der «Konterrevolutionäre». In der Tat war man derartig eifrig, daß man bei im wesentlichen ungeordneten Material schon im Laufe von vier Monaten 4909 Namen dem N K W D bekannt geben konnte. Hievon gehörten 1072 dem Polizeidienst, 518 der Gendarmerie an, 399 Personen wurden als ukrainische Nationaldemokraten, 1072 als ukrainische Nationalisten, 583 als Mitglieder der ukrainischen Nationalrepublik, 208 als Zionisten angegeben.

An der Spitze dieser Geheimabteilung stand der Beamte des N K W D Kurielow.

Schon eine flüchtige Sichtung des Angehäuften Materiales ein tieferes Hindringen machte die Kürze der zur Verfügung stehenden Zeit unmöglich – läßt erkennen, daß unsachgemäß ganze Massen wertlosen Materiales zusammen getragen wurden; so überwiegen in der Abteilung der Polizeiakten Rechnungsakten, Akten in wirtschaftlichen Angelegenheiten und dgl. Ist doch notorisch bekannt, daß in der letzten Wochen des Monates August 1939 die polnischen Polizei- und politischen Behörden die wichtigsten Geheimakten verbrennen liessen.

Der Leiter des Archivamtes:
J.V. Guglia Archivamt

№ 87

26 вересня 1941, Львів. Повідомлення про відновлення діяльності товариства «Просвіта» у Львові

**«ПРОСВІТА» ПЕРЕД НОВИМ ЗАВДАННЯМ
Відбудова просвітянського життя**

Львів, 26 вересня

Щоб зазнайомити українське громадянство з планами й новими завданнями «Просвіти», представник нашої Редакції відвідав голову Т[оварист]ва д-ра І. Брика й просив його дати декілька інформацій про те, як збереглися культурні цінності й майно «Просвіти» у двох минулих роках, як поступає оновлення діяльності, і які плани має Т[оварист]во на майбутнє. Голова д-р Брик дав нам на ці запитання вичерпну відповідь.

Большевики – говорить д-р Брик – поставилися відразу крайнє ворожо до «Просвіти». Вони не тільки припинили зразу її діяльність, але розграбили все майно цієї старої української установи. Кімнатне уладження, машини і т. і. передали на устаткування большевицьким організаціям. Ненависть до «Просвіти» була така велика, що в будинку «Просвіти» (Ринок, 10) большевики порозтинали навіть всі електричні проводи. Велику увагу присвятили большевицькі господарі теж бібліотекам, що їх уважали джерелом контрреволюції. Проте, знаючи, яким великим довір'ям і любов'ю українського громадянства користується «Просвіта», не важилися большевики якимнебудь формально правовим актом розв'язати це Т[оварист]во.

З приходом німецьких військ свідомий актив відновлює стихійно діяльність низових клітин «Просвіти» по селах. Централь відновила свою діяльність правовим актом з 17 липня ц. р. Перш за все треба було звернути увагу на відзискання пограбованого большевиками майна і сяк-так уладити канцелярію. Далі провід відбув цілу низку нарад з представниками німецької влади, якій теж передано відповідні матеріали на письмі, інформуючи їх дуже докладно про свою працю. Таким чином хотів провід Т[оварист]ва забезпечити розвиток просвітянської установи в цілій області, щоб окружні старости ставились до діяльності філій і читалень із прихильністю та зрозумінням.

Не зважаючи на комунікаційні труднощі, нав'язала централь контакт із краєм, покликала до життя проводи краєвих осередків і дала їм відповідні інструкції. Вся початкова праця коштувала багато зусиль та заходів, тим більше, що треба було поборювати чимало труднощів. Під цю пору централь працює над статутною легалізацією Т[оварист]ва і його побудовою, згідно з вимогами нових життєвих обставин. Тим теж і пояснюється, що централь «Просвіти» не заговорила досі про себе голосно на сторінках часопису, а веде важку і клопітливую початкову працю. Одинокую, покищо, діяльність проявила «Просвіта» в Краєвому Інституті Народної Творчості, в якому скупчується вся хорова, музична і драматична самодіяльність.

№ 88

1 жовтня 1941, Львів. Звернення комісаричного керівника Бібліотеки Наукового товариства ім. Шевченка Володимира Дорошенка до керівника Відділу науки й навчання у Львові в справі виділення коштів для перевезення книжок бібліотек НТШ і Народного Дому з будинку Оссолінеуму та на інші витрати

1. X. 41

An den LEITER DER ABTEILUNG WISSENSCHAFT UND UNTERRICHT,
in L e m b e r g.

Als Verwalter der Bibliothek der Schewtschenkogesellschaft – in Vereinigung mit dem Verwalter benachbarten Bibliothek «Narodnyj Dim» – bitte ich dringend den genannten Ukrainischen Bibliotheken Zl. 1.100, – /Zloty eintausendeinhundert/ auf wirtschaftliche Aufwände ausfolgen zu lassen.
Lemberg, den 1.X.1941.

Komm. Verwalter der Bibliothek der Schewtschenkogesell.

[Підпис] / W. Doroschenko/

Komm. Verwalter der Bibliothek «Narodnyj Dim»

[Підпис] /A. Gensiorski/

A u s w e i s d e r A u f w ä n d e

I. Bibliothek der Schewtschenkogesellschaft

1. <u>Transport</u> der Bücher der Bibliothek, die von Bolschewiken nach dem Ossoline- um, Spezfond u. Oblit weggeschleppt wurden und Konzentration der gelasse- nen Privatbibliotheken		: Zusammen
	Zl. 320, –	:
2. <u>Fenstergläser</u>	" 480, –	:
3. Andere ?	" 100, –	:
zusammen:	Zl. 900, –	: Zl. 900, –

II. Bibliothek «Narodnyj Dom»

1. Transport d. Bücher u. Inventare aus der Bibliothek des Ossolineums	100, –	:
2. Licht, Wasser, Schutt	10, –	:
3. Räumung der Strasse u. d. Trottoire /Hauswächter/	80, –	:
4. Andere	Zl. 10, –	:
	Zl. 200, –	: Zl. 200, –
Zusammen:	1.100, –	
	/Zloty eintausendeinhundert/	

Lemberg, den 1.X.....1941.

Komm. Verwalter

[Підпис]

d. Bibliothek d. Schewtschenkoges.

/W. DOROSCHENKO/*

НЗіО. ВР, № 17130/ II, т. 1, арк. 26. Копія, маш., нім. мова.

* На лівому й нижньому полі аркуша помітки олівцем Ульріха Йогансена.

№ 89

**6 жовтня 1941, Львів. Звернення комісаричного керівника
Бібліотеки Народного Дому Антона Генсьорського до керівника
Відділу науки й навчання у Львові у справі приміщень
ліквідованого більшовиками Музею Народного Дому**

Lemberg, den 6. Okt. 1941

An Herrn

Leiter der Abteilung Wissenschaft u. Unterricht,

i n L e m b e r g

Bis zum Jahre bestand bei der Bibliothek des Instituts «Narodnyj Dim» /Kurkowastr. 14/, als ihre spezielle Abteilung, ein kleines Museum. Die Soviets haben das Museum liquidiert und seine Räume dem Kohlenkeller d. Bibliothek, – der sich in demselben Gebäude befindenden Handelsschule /№ 9/ übergeben.

Da diese Räumungen:

1) dem Rechte nach der Bibliothek angehören und jetzt der Bibliothek äusserst notwendig sind,

2) da die Handelsschule genug Raum besitzt,

3) *da die Bibliothek*,* nur mit einem schwachen Fenstertür vom ehem. Museum abgegrenzt, niemals vor einem Eindringen seitens der Schüler sicher sein könne,

bitte ich mir an die Hand gehen zu wollen und diese Räumlichkeiten von der Handelsschule wiedergewinnen zu ermöglichen.

Ich möchte nicht unbemerkt lassen, dass ganze Gebäude die Abteilung für Propaganda für sich sichergestellt hat, jedoch bis jetzt sein einziges Büro organisiert wurde.

KOMMISSARISCHE VERWALTER

der Bibliothek «Narodnyj Dim»

[Підпис] /A. GENSORSKI/

НЗіО. ВР, № 17130/ II, т. 1, арк. 19. Оригінал, маш., рук., нім. мова.

* Словосполучення: «da die Bibliothek,» надписано чорнилом над рядком.

№ 90

14 жовтня 1941, [Краків]. Доповідна записка президента Головного відділу науки та навчання Уряду Генеральної Губернії Адольфа Вацке до губернатора Дистрикту Галичина у Львові Карла Ляша в справі організації Державної бібліотеки у Львові

14. 10. 1941

Abteilung Wissenschaft u. Volksbildung
Hauptverwaltung der Bibliotheken
7820/41 5

Betrifft: Gründung der Staatsbibliothek Lemberg

An den Herrn Gouverneur des Distrikts Galizien Lemberg

Um der Forschung und Verwaltung das in Lemberg vorhandene deutsche wissenschaftliche Schrifttum sowie das in den Lemberger Bibliotheken befindliche Material zugänglich zu machen, wird als vierte Staatsbibliothek des Generalgouvernements in Lemberg eine Staatsbibliothek gegründet. In ihr werden in zwei Abteilungen die ehemals polnischen und ukrainischen wissenschaftlichen Bibliotheken zusammengeschlossen. Abteilung I, «Hochschulbibliotheken», umfaßt die Universitätsbibliothek und die Bibliothek der Technischen Hochschule. Die Bestände dieser Abteilung sind allmählich durch Ankauf deutschen Schrifttums zu ergänzen und auf dem Laufenden zu halten. In Abteilung I, «Spezialbibliotheken», werden vereinigt: Ossolinskische und Baworowskische Bibliothek, Bibliothek der Schewtschenko-Gesellschaft und des Narodni Dom und Gubernial-Bibliothek. Diese Abteilung dient vor allem der Erforschung Galiziens, seiner landschaftlichen und volksmäßigen Zusammensetzung sowie seiner Beziehungen zu seinen Nachbargebieten.

Mit den für die Eröffnung der Staatsbibliothek Lemberg nötigen Vorarbeiten ist unverzüglich zu beginnen. Hierzu wird angeordnet:

1. Zum kommissarischen Leiter der Staatsbibliothek Lemberg wird der Staatsbibliothek Krakau zur Dienstleistung zugewiesene Bibliothekar Dr. Johanßen ernannt.

2. Die Staatsbibliothek erhält ein Dienstsiegel mit der Aufschrift: Staatsbibliothek Lemberg.

3. Für die Dauer des Rechnungsjahres 1941 sind für Personal, Ausbau der Magazine, Bücheranschaffungen usw. Zl. 100.000. – monatlich vom Gouverneur des Distrikts Galizien als persönliche und sachliche Verwaltungsausgaben anzufordern.

Beglaubigt: (gez. Watzke)

Бундесархів, Потсдам. Головне управління бібліотек, Ст. 12. 01, № 18, арк. 89-90. Чернетка листа написана Г. Аббом, засвідчена підписом А. Вацке. Оригінал, рук., нім. мова; Опубл.: Бібліотеки науkowe w GG. – S. 83-84. Подаємо за публікацією.

№ 91

21 жовтня 1941, Львів. Стаття з газети «Львівські вісті» про діяльність Бібліотеки НТШ в початковий період німецької окупації

На сторожі скарбів української культури

**Про працю бібліотеки Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові
СЕРЕД ПОЖОВКЛИХ ПАПЕРІВ**

– Не радимо надто довіряти температурі наших приміщень і пропонуємо не розлучатися з плащем, – всміхаються на привітання наші знайомі – працівники бібліотеки НТШ, що всі без виїмку в щільно застібнутих нагортках.

Ідемо за добрим прикладом, хоч незабаром переконуємось, що й це небагато помагає. Проникливий холод добирається до кожної кісточки, але вмить всю нашу увагу полонює царство книжок. Переходимо попри столи, завалені горами томів різного виду, перетискаємось через вузький перехід, виповнений стосами всіляких книжок. Знов папери, знов книжки..., потім двері до окремої кімнати. Тут рукописний відділ бібліотеки. Важко передати, що криють у собі важкі дубові шафи, якими заставлені стіни невеликого приміщення. Самі імена й назви краще говоритимуть за себе. Найближче, сейчас під рукою, дві шафи з архівом Франка. Тут і старі кириличні рукописи з запахом давно відгомонілих віків, етнографічні записи, гори рукописів різних письменників з власноручними поправками поета, кількасот рукописів самого поета, серед яких багато дотепер ніде ще неопублікованих творів, тут величезне листування Франка з різними людьми (около 7.000 листів!)... Вдивляємось в енергійний, трохи неспокійний характер поетового письма, що ним записано тут стільки листів паперу в різних періодах його життя – від шкільних задач і перших творів ранньої молодості до величного «Мойсея»... На клаптиках паперу відривки життя великого Каменяра...

Із збірок інших діячів розглядаємо тільки найцінніше. Перекидаємо важкі сторінки Бибельського Апостола – найстарішого рукопису в зборах бібліотеки (XIV ст.), відшифровуємо простодушний підпис львівського друкаря з XVII. ст. Мих. Сльозки на долішньому полі пожовклої від старості Тріоді Цвітної... З тисячами думок у голові перекидаємо рукописи й листи творців нової української літератури. Кожний окремий почерк, окремий світ, частина індивідуальності даного поета. Дрібним намистом нанизані стихи Руданського, з педантичністю науковця виведені рядки Кониського, ясним енергійним письмом покладені полум'яні вірші Лесі Українки... Із трепетом у грудях розгортаємо збірку О. Я. Кониського, і враз нас овіває дух епохи великого Шевченка. Листи Білозерського, Костомарова, фантазійним письмом помережані листи Щепкіна, повний щирої відданості лист кн[ягині] Репніної, з теплом у кожному рядку лист

Марковичевої... І врешті переповнений пекучою тугою за власною хатою і чарівною закутиною землі, що йому «вдень і вночі сниться» лист самого поета до Варфоломея Шевченка...

... На пожовклих сторінках оживає кожне слово й інколи відзивається сильніше, як мова живих людей...

... Не стало б дня для простудіювання всіх збірок рукописів, що ними з такою любов'ю й відданістю піклується завідувача відділом.

– Наше громадянство часом не доцінює ще як слід ваги всіляких рукописних документів. Інколи позірно дрібні листи й маловажні папери, що їх легкою рукою кидається до коша, можуть мати велике значення для пізнання стилю даної епохи. Кожний окремий, найдрібніший листок паперу не проходить повз увагу завідувачої. Все впорядковане і скаталогізоване.

– Тепер відділ налічує около 2.000 інвентарних чисел. Під одним числом є нераз цілий архів, так, що інвентарних одиниць має рукописний відділ около 3 міліони.

З радістю інформує нас завідувача ще про цінний набуток, що його вдалось їй виєднати від президії київської АН. Це кількадесят естетичних шкіряних обгортток для цінніших рукописних пам'яток.

ПІД БОЛЬШЕВИЦЬКИМ ТАЙФУНОМ

З неменшим теплом про цілу бібліотеку говорить її довголітній директор п. В. Дорошенко.

– Продовж майже півсторічного існування бібліотека розвинулась у найповнішу і найсистематичнішу збірку українознавства. Західно-українську продукцію зібрано в комплекті, а також поповнювано твори з Наддніпрянської України. Але в період винищування «ворогів народу» в ССР, коли до голосу приходять здебільша жиди, послаблюється зв'язок, й воєни 1938 р. обривається зовсім.

– Після приходу червоної армії наші «визволителі» обіцяли бібліотеці НТШ золоті гори, але на обіцянках закінчилось. Бібліотека враз з багатьма іншими перейшла в склад Львівської філії бібліотек АН, на чолі якої стояв спершу жид Зайкін, а потім знов... жид Зеленко. Вони зробили своєю базою Осолінеум, а наш український хутір ігнорували зовсім.

– Про нас пригадали собі весною 1940 р., але не з метою відбудови бібліотеки. Зголосилась бригада спецвідділу, що їй завданням було вичищувати бібліотеку з небезпечних книжок. У нас відкрили вони скарбницю антибольшевицьких ідей. Білий жах огортав їх, головню на вид усіх видань «Просвіти» і «Червоної Калини». Крім книжок вищеназваних видавництв висортували вони майже все, що появилось від 1917 р. ото ж не тільки статuti товариств, програми політичних партій, але також календарі, шкільні читанки, букварі... Таким чином помандрувало від нас кільканадцять тисяч томів до большевицької цензури (до т. зв. Облліту) і до спецфонду в Осолінеум.

КНИЖКИ ЗА ГРАТАМИ

– У спецфонді, де звезено й з інших бібліотек небезпечну літературу, виділено окреме приміщення. На вікнах появились грубі ґрати, двері оббито залізом і забезпечено 3-ма замками. Кожного вечора двері старанно опечатувались. Большевицькі цербери добре піклувались забороненими книжками.

АКТУАЛЬНІ СПРАВИ

Наша увага зупиняється на стосах розкладених книжок, що над ними похилені декілька працівників.

– Над чим працює тепер персонал бібліотеки?

– Звозимо й впорядковуємо вивезені книжки.

– Чи не запропастилось що «на засланні»?

– В обліті пропало багато друків між іншим, деякі річники «Діла».

– Крім цього, продовжує даліше директор, бібліотека поповнюється тепер большевицькою спадщиною, що залишилась по різних установах і по советських громадянах.

– Як з приміщеннями бібліотеки, бо це, мабуть давно наболіле питання?

– Робимо всякі заходи, щоб об'єднати нашу бібліотеку з бібліотекою Народного Дому і в цей спосіб хоч по-часті вирішимо цю пекучу справу.

– Але в нас ще цілий ряд не-менш важливих актуальних справ. Большевики нагромадили до Осолінеум $\frac{1}{2}$ – мільонний збір книжок, де між іншими, є теж бібліотека ОО. Василян з Жовкви. Робимо заходи, щоб цей фонд відповідно поділити.

– Чи провід бібліотеки має які дезидерати до українського громадянства?

– Бібліотека НТШ розвивалась головню завдяки жертвенності українського громадянства. Думаю, що й даліше громадянство буде підпирати свою установу. Все, що появляється тепер друком у Львові й на провінції, повинно ввійти в збори бібліотеки НТШ. Наші видавництва й наші автори чомусь призабули тепер про це.

...На львівських вежах видзвонюють годинники. Не осмілюємось довше забирати дорогоцінний час. Незабаром ми серед міського шуму, залишивши за собою, як самотний, спокійний острів, великий будинок НТШ, де йде щоденна тиха робота, маловидна для постороннього ока, а така важлива для зберігання духовної спадщини українського народу.

М. Т.*

Опубл.: Львівські Вісті. – 1941. – 21 жовт. (Чис. 63). – С. 4.

* Можливо, йдеться про Миколу Тарновського.

№ 92

22 жовтня 1941, Львів. Прохання директора Бібліотеки НТШ Володимира Дорошенка до Українського Крайового Комітету у Львові з проханням виділити кошти на перевезення книжок зі Спецфонду та покинутих бібліотек

БІБЛІОТЕКА

Наук. Тов. ім. Шевченка

Львів, Чарнецького 24.

Львів, дня 22. X. 1941.

До Українського Краєвого Комітету у Л ь в о в і.

За советських часів большевицька управа вивезла велику частину бібліотечних збірок до окремого відділу т. зв. Спецфонду на вул. Оссолінських 11. Тепер бібліотека може їх відібрати, але на перевіз потрібні чималі кошти. Крім того бібліотеці НТШ віддають раз-у-раз великі збірки книжок, полишених по колишніх советських установах та по приватних мешканнях советських громадян, які виїхали зі Львова. На перевіз їх треба грошей. А що бібліотека не має на це фондів, тому в інтересі української науки звертається до Хв[ального] Комітету з проханням дати одноразово 300 /триста/ марок для перевозу книжок із Спецфонду й видавати місячно по 100 марок у листопаді і грудні 1941.

КОМІСАР БІБЛІОТЕКИ
/ВОЛ. ДОРОШЕНКО/

ДАЛО, ф. Р-35, оп. 12, спр. 253, арк. 4. Копія, маш., укр. мова.

№ 93

25 листопада 1941, Львів. Розпорядження комісаричного керівника майбутньої Державної бібліотеки у Львові Ульріха Йогансена про організаційну структуру цієї бібліотеки

Staatsbibliothek

Lemberg

Z: 4/41

Lemberg, den 25. November 1941.

Umlauf.

1. Auf Weisung des Herrn Präsidenten der Hauptabteilung Wissenschaft und Unterricht werden die wissenschaftlichen Bibliotheken Lemberg verwaltungsmässig in einer «Staatsbibliothek Lemberg» zusammengefasst.
2. Es erhalten dabei die einzelnen Bibliotheken die folgenden Bezeichnungen:
 - a) Universitätsbibliothek: Staatsbibliothek. Abt. I.
 - b) Bibliothek der Technischen Hochschule: Staatsbibliothek Technische Abteilung

- c) Bibliothek des Medizinischen Institutes: Staatsbibliothek Medizinische Abteilung
 - d) Bibliothek des Ossolineums
Baworowskische Bibliothek : } Staatsbibliothek. Abt. 2
 - e) Bibliothek der Schewtschenko Gesellschaft
Bibliothek der Gesellschaft «Narodni dom» :} Staatsbibliothek. Abt. 3
- Ich bitte, die nötigen Stempel zum Stempeln des Briefkopfes sowie die entsprechenden Hausschinder baldmöglichst anfertigen zu lassen.
3. Die Leitung der Staatsbibliothek befindet sich im Hause der ehem. Universitätsbibliothek, Blumenstr. 5. Ausserdem sind Sprechstunden eingerichtet am Montag, Mittwoch, Freitag vom 9-11 in der Abt. Wissenschaft u. Unterricht, Rumänenstr. 4 III (F. 200-26).
4. Der Schriftverkehr mit Bibliotheken, Buchhandlungen usw. im Reich sowie mit sämtlichen amtlichen Stellen erfolgt ausschliesslich durch die Leitung.
5. Bis auf Weiteres wird die Dienstzeit auf 7 Stunden täglich festgesetzt. Der Dienst dauert von 8-15 h.

Der kommissarische Leiter der Staatsbibliothek
Johanssen [Підпис]

НЗіО. ВР, № 17129/II, т. 1, арк. 50-50 зв. Оригінал, маш., нім. мова.

№ 94

26 листопада 1941, Львів. Звіт керівника рукописного відділу Бібліотеки НТШ Марії Деркач про одержання книжок, рукописів та інших матеріалів із ліквідованого німцями Музею Івана Франка у Львові

ЗВІТ З ПЕРЕВОЗУ КНИГ І РУКОПИСІВ Б. МЕМОРІАЛЬНОГО МУЗЕЮ ІМ. ФРАНКА ДНЯ 19 І 20/XI. 1941.

Дня 19 листопада 1941 р. на доручення Директора Бібліотеки п. Володимира Дорошенка – перебрала я книжки і рукописи з б. меморіального Музею ім. Франка, ліквідованого за розпорядженням німецької влади.

Від Музею ім. Франка передавала книжки п. Ольга Франко, керівник Музею. Тому, що Музей треба було опорожнити до трьох днів, книжки і рукописи передано без ніякого спису, і я не беру за них ніякої відповідальності.

До помічі приділено мені двох бібліотечних працівників п. Гануляка і Янчака та двох технічних робітників з Національного Музею, які однак помагали тільки при ладуванні книжок в Музей Франка. В Бібліотеці виладовували книжки самі працівники Бібліотеки /Штеліга М., Савчак Л., Грабовська, Деркач М./ з Директором включно.

Привезено: 3 шафи бібліотечні
I. устаткування 2 малі габльоти
2 килими
II. книжки: 667 – книжок невписаних
960 – книжок вписаних
Разом 1,627 книжок
76 течок з різними рукописами з діловодства Музею та співробітників Музею й ін.
4 альбоми
ок. 150 фотографій опрацьованих в рямці.
Збірку різних фотографій і кілька кліш.
6 скриньок для картотеки з неупорядкованими карточками.
9 пам'яток-течок
2 книжки /Фавст і Зів'яле листя/

Др. Марія Деркач
керівник рукописного відділу

Львів 26. XI. 1941.

НБУВ. ІА, ф. 244, оп. 1, спр. 22, арк. 15. Копія, маш., укр. мова; Опубл.: Гуцаленко. – С. 227-228. Подаємо за публікацією.

№ 95

[Листопад] 1941, Львів. Стаття директора Бібліотеки НТШ у Львові Володимира Дорошенка про стан бібліотечної й архівної справи в Західній Україні під час радянської окупації, опублікована в газеті «Краківські вісті»

Бібліотеки й архіви на Зах[ідній] Україні за большевицького панування

Большевики хвалилися своєю пошаною до памяток культури а в тім до бібліотек і архівів. Але вчинки большевицької армії й цивільних адміністраторів та окремих громадян, вповні це заперечують.

Вже підчас пересування Червоної Армії в Західну Україну гинули по дорозі цінні збори рукописів, книжок, образів. В першу чергу, розуміється нищено збірки по дідичівських дворах. Образи советські офіцери розбирали для прикраси своїх клубів, або брали просто для себе, а книжки й рукописи, мови або письма яких не розуміли, по варварськи нищили. Так багато вартісного пропало у відомім замку в Підгірцях, в майнах Павликовських у Медиці, в монастирі єзуїтів у Хирові, в Прилбичах, родинному гнізді Шептицьких, де після огидного замордування брата Митрополита Андрея і всієї рідні, розгромлено цінні збірки, між якими були старо-українські пергамінові рукописи, – пропали архіви й бібліотеки цілої низки українських василіянських монастирів у краю, з яких найбільшою втратою є прециінний крехівський архів.

Але й по містах доля памяток культури була жалюгідною і то не лише по малих, але й по більших. Так, у Перемишлі понищили большевицькі варвари цінні бібліотеки й рукописи. Східні іудеї виривали з тяжких оправ старі рукописи або стародруки, як шкідливу релігійну літературу а шкіру забирали на свої потреби. Великі заслуги коло охорони памяток старовини у Перемишлі за большевицького панування поклав проф. Б. Загайкевич, що був директором укр. музею-архіву «Стривігор», але на своїм шляху стрічав він різні перешкоди місцевої большевицької влади, аж поки вкінці не був усунений з директорського стільця. Його місце зайняла якась малограмотна партійка зі Сходу, Приблуда (номен-омен!). Навіть у Львові було не краще. Тут цілком загинув архів т. зв. «Стрільниці» з рукописами XVII–XVIII вв., пропали збірки латинської капітули й лат[инського] архієпископа по закватуванні в палаті архієпископа і в курії червоноармійців. Спроби рятувати цінні пам'ятки наткнулися на грубий спротив большевицької солдатески. Дуже потерпіла й т. зв. «Потуржицька» бібліотека ґр. Дідушицького з цінним архівом. Військо зайняло палату графа, яку червоні командири дочиста обрабували й грозили спалити книжки та рукописи.

Але тоді вже існувала у Львові філія бібліотеки Академії Наук УРСР і туди перевезено збірки Дідушицьких. Але бібліотеки по інших магнатських палатах (Голуховських, Потоцьких) понищилися, – перемінено їх у «палац піонерів», які ані самі, ні їх комуністичні наставники не шанували книжок. Розуміється ця «палата» була виключно в жидівських руках.

Нічого й казати, що збірки українських установ скрізь впали жертвою червоних варварів навіть і у Львові. Ці збірки нищено свідомо, тому що українські. Розгромлені були всі редакції – «Діло», «Новий Час», «Українські Вісті», видавництва «Червона Калина», а також установи – «Укр. Бесіда», «Рідна Школа», зокрема «Просвіта», де знищено цінний архів (від 1868 р.) та не менш цінну бібліотеку, покрадено або знищено образи, поламано й попалено шафи й бюрка, це саме сталося і в «Народнім Домі». Саме слово «Просвіта» викликало серед большевиків скаженину, бо з ним звязували вони знайому їм ще з часів боротьби в Україні українську національну свідомість і активність, ворожу комунізмові. В будинку «Просвіти» господарила спершу редакція большевицької газети «Вільна Україна», а опісля редакція військової газети «Звезда Советов» яка довершила це діло знищення.

Добре упорядкований архів «Просвіти» скинено з полиць на підлогу й зроблено з нього кашу. Всі сходи були в будинку «Просвіти» устелені верстами рукописів та відірваними сторінками книжок, що їх виносили большевики з «Просвіти» або ред[акції] «Діла» на знищення. Бібліотека «Просвіти» в переважній частині теж була знищена. В «Ділі» пропали архіви редакції, адміністрації та друкарні, портрети б. редакторів, комплект «Діла» від 1880 р. та склад видань бібліотеки «Діла».

Не можна було допроситися у редакторів «Звезди Советов» звороту величезного портрету голови «Просвіти» – Вол. Федоровича, роботи ві-

домого галицько-українського маляря Устияновича. Спочатку большевики згоджувалися віддати образ, а хотіли забрати рами для портрету Ворошилова, але вкінці не дали й образу, бо це, мовляв, «портрет генерала», тимсамим, це воєнна здобич...

В будинку «Просвіти» були ще й інші українські громадянські установи та приватні бюро (В[идавни]цтво «Хортиця» тощо) – всі вони розгромлені. В ред[акції] журналу «Життя і Знання» стояла чимала редакційна бібліотека а також дуже велика збірка кліш. Управа Бібліотеки Наукового Т-ва ім. Шевченка, бажаючи рятувати ці збірки, наліпила на дверях оповістку, що всі вони призначені для бібліотеки, але культурні большевицькі редактори не пошанували претенсій бібліотеки. Клішами, книжками й рукописами палили в печах, зникли й усі меблі. Так само нема чого розводитися й про нищення та пропажу бібліотек різних інших ліквідованих установ та в'язнених і вивожених людей. Багато їх пішло на паливо підчас суворої зими 1939–1940 року (от як бібліотека відомого у Львові професора, Роляуера (німця) що виїхав до Німеччини, як бібліотека визначного діяча УНДО В. Кузьмовича, вивезеного на заслання, як архів президента Костя Левицького, з квартири якого по його арештуванні большевики зробили буквально купу гною, бібліотека й архів др. Говиновича* і т. д. і т. д.

Займаючи мешкання людей, що повиїздили, не встигши ліквідувати свої книгозбори, або людей вивезених чи ув'язнених, большевицькі урядовці, здебільшого Н.К.В. Д-исти, з правила нищили всякі книжкові чи рукописні збірки, дерли, палили їх тощо. Тільки вряди-годи вдавалося керманичам бібліотеки НТШ та університетської, довідавшись про загрожені приватні «безгосподарські» книгозбори, врятувати їх. Але часто їх інгеренція приходила за пізно – бібліотека була вже знищена. Та що вже говорити про приватні збірки, коли раз-у-раз гинули цінні громадянські, особливо в краю. Правда, для охорони пам'яток культури, в тім і бібліотек та архівів, створена була у Львові окрема комісія, у проводі якої стояв письменник Петро Панч, але комісія ця працювала вяло, збиралася дуже рідко, не розпоряджала потрібними грошовими і транспортними засобами, та, яко установа обласна львівська, не мала ширших уповажнень і навіть у себе в області небагато охоронила, не кажучи вже про сусідні області – Дрогобицьку, Тернопільську та Волинь, де було дуже мало місцевої інтелігенції, а совєтські правителі були ще більш некультурні, ніж у Львові. Тут про охорону пам'яток культури, а надто бібліотек і архівів – майже не доводиться й говорити.

Чимало лиха накоїли також різні мародери, що шибали по цілій Західній Україні й надуживаючи свого становища та лякаючи і так уже переляканих громадян своїм військовим уніформом, грабували публичні й приватні збірки. Тут треба згадати про одного такого типа – старшого

* Має бути: Говиновича.

лейтенанта – Ореста Ровінського, що служив у Львові в політуправлінні 6-ої сов. армії та співробітничав у «Звезде Советов». Він вибирав нібито для бібліотеки відділу по всіх усядах книжки й рукописи головно історичні – мовляв, для порученої йому праці з історії Зах. України. Він бушував і у Львові і в Чернівцях і скрізь на провінції, в Галичині й Буковині та на Волині, хапаючи й вивозячи всяку всячину. По втечі Ровінського зі Львова в його помешканні знайшли чимало пограбованих книжок – з університетської бібліотеки в Чернівцях, із «Студіону» у Львові, з Хирова, з Медики (з бібліотеки Павликовських) тощо. Але більшу частину він устиг переслати або перевезти ще завчасу до Москви.

Багато лиха накоїли і большевицькі урядовці, розташовуючися по колишніх польських урядах. При цій нагоді понищили вони цілу низку різних урядових архівів, або так їх попереміщували, так порозкидали папери, що опісля й сами не годні були нічого знайти, багато паперів при цьому пропало безповоротно. Така сама доля стрінула й бібліотеки при урядах.

Правда, згодом большевики завели державні архіви, куди почали стягати урядові архіви, але робили це так неохайно, недбайливо, що при перевоженні й розташовуванні фондів гинули цінні пам'ятки. На довершення лиха архівне управління недовіряло місцевим фахівцям, зокрема цуралося українців, а послуговувалися майже виключно зеленою молоддю, малограмотними московками або жидівками, апльомб і зарозумілість яких рівнялися їх глупоті та зазнайству.

На окрему згадку заслуговує нищівна діяльність большевицької цензури – т. зв. «Облліту». В першу чергу Облліт кинувся перевіряти книжки по книгарнях та випозичальнях, які були до покінчення перевірки закриті. Перевірку випозичалень проводили цілі юрби («бригади») малограмотних жидяків і жидівочок, які часто-густо не вміли гаразд читати по українськи. Книгарні перевіряли урядовці Облліту – теж виключно жиди й москалі. В першу чергу взялися вони цензурувати укр. книжки. В результаті їх діяльності була вилучена майже **вся укр. національна і релігійна** література, навіть ноти видатних композиторів на релігійні теми. Вилучені друки кілька тижнів дерли на шматки бригади, складені виключно з жидів, які подерті друки укладали в стоси, вязали дротом та відвозили на залізницю – на фабрики паперу. Так погинула маса цінних видань Українського Наукового Інституту у Варшаві, «Просвіти», «Червоної Калини», тощо. Жертвою інквізиторів з Облліту впало багато невинних навіть з большевицького погляду книжок, як от напр.: «Грамматика церковно-слов'янської мови» проф. М. Возняка – виключно через слово «церковна». Пікантне тут те, що цю книжку наркомат освіти дозволив уживати в університеті, але ні професори, ні студенти вже не могли її добути. Так само знищено значну частину роману М. та Л. Старицьких з часів Хмельниччини «Перед бурею», а опісля виявилось, що Київ цей твір дозволив продавати.

II

Після книгарень прийшла черга й на наукові бібліотеки. І тут перший удар упав нараз на українську національну бібліотеку НТШ. Майже рік, від літа 1940 р. аж до останніх днів побуту большевиків у Львові, бушували у бібліотеці окремі бригади працівників Облліту й т. зв. Спецфонду, себто окремого відділу при львівській філії бібліотеки Академії Наук, до складу якої належали бібліотеки НТШ. В цій відділі, щільно закратованім грубими кратами і замкненим на три замки, складалася вся заборонена большевицькою цензурою література. Без дозволу НКВД нею не можна було користуватися навіть самому директорові. (До речі – цього дозволу ніхто так і не одержав). Службовці тут були виключно комуністи, або комсомольці. Бригада Облліту й Спецфонду під проводом спеціаліста, спровадженої з Київської Академії Наук жидівки Партон, переглядала книжку за книжкою, вилучуючи признані за ворожі до Спецфонду, а сумнівні, які ще не стояли в совітських індексах ліброрум прогібіторум, відсилали до цензури до Облліту. Завдяки цій чистці бібліотека НТШ втратила кількадесят тисяч книжок, які помандрували за крати Спецфонду або в підвали Облліту, де багато й загинуло. Пішла майже вся українська національна продукція від року 1917-го – белетристика, публіцистика книжок, вся споминева література та й наукові книжки, особливо з історії України, навіть усі календарі, всі букварі й читанки, друковані денебудь за кордоном СРСР, різні статuti, церковно-релігійні видання, врешті майже вся українська преса, журнали, газети від р. 1917 аж до приходу червоної армії. Вилучувано не тільки книжки, що критично або вороже відносилися до Совітів, до їх режиму й вождів, але й книжки загалом із протимосковською тенденцією, видані ще до жовтневого перевороту 1917 р. в Галичині або в Україні, а також незалежно від змісту книжки т. зв. «ворогів народу», хочаб були це книжки про годівлю худоби або садження капусти. Так вилучено книжки «петлюрівської» політеміграції, писання проф. О. Лотоцького, Ст. Сірополка (навіть з бібліотекознавства), всі твори поетів Олеся і Маланюка, праці Р. Смаль-Стоцького, І. Мазепи, М. Шаповала та ін., а по ув'язненні д-ра В. Старосольського й К. Левицького вилучено всі їх твори, незалежно від змісту й року видання. Одночасно усунено з бібліотеки силу-силенну книжок давніше виданих в Рад[янській] Україні, або тому що їх автори стали «ворогами народу» (всі твори Гр. Чупринки, Івченка, Фальківського, Хвильового, Слісаренка, О. Вишні, Донченка, Вороного і т. д.), або тому, що містили твори ворогів чи статейки про розстріляних пізніше большевицьких діячів та взагалі про «ворогів народу» (всякого роду читанки, декламатори, альманахи, антології), або тому, що автори їх, хоч і залишилися лояльними, але зміст їх писань уже не відповідав теперішнім поглядам уряду й партії, передовсім складені давніше історії компартії чи большевицької революції. Правда, останнє не відноситься до українських авторів, а хіба до грубших риб із большевицького Олімпу, як напр. відомий комуністичний агітатор, заслужений голова «спілки без-

божників», вибраний за свої партійні заслуги членом Академії Наук жид Омелян Ярославський.

З вилучуваними книжками службовці Облліту та Спецфонду поводитися по варварськи: кидали їх на брудну підлогу, писали свої завваги на окладах або титулових картках, а то й у середині книжок. Нищили їх також, неуважно перевязуючи шнурками. А коли керманіч бібліотеки звернув їм на це увагу, дістав відповідь: «Таж ці книжки все одно до вас не вернуться». Проте це ще не все. Робили вони ще гірші речі: з книжок, самих собою цензурних (відноситься це здебільшого до класиків гарної літератури) виривали передмови або коментарі редакторів, що встигли стати «ворогами народу», або замазували їх прізвища чорнилами, чи витинали їх із титулових карток. Робили це навіть на збірних виданнях творів Леніна або в «Історії громадянської війни в СРСР» і т. д.

Чимало негативних рис до цієї картини докинула й бібліотечна політика та практика большевиків. Знаціоналізувавши ряд бібліотек, взялися вони будувати свою сітку – наукових, обласних і міських – бібліотек, головне завдання яких було – просувати до західно-українського читача партійну й русифікаторську книжку. Старі фонди місцевих, громадських бібліотек – просвітянських, ТСА, тощо, були понищені, частинно розпрошені або позабирані до Спецфонду й тільки частинно попали до заснованих на їх місце большевиками обласних та міських бібліотек. Менше назагал потерпіли наукові бібліотеки – університетська й політехнічна залишилися при своїх установах та, перебувши чистку, поповнювалися новими совітськими видавництвами, де марксо-ленінсько-сталінські писання мали панівне місце. Тільки з університетської бібліотеки вилучили всю медичну літературу й передали її Медичному Інституту, виділеному з університету в окрему установу. Інші наукові бібліотеки – НТШ, Нар. Дому, Студіону, Оссолінських та Баворовських, з додачею жидівської (кагальної) злучено разом в одну велику бібліотеку – львівську філію Бібліотеки Академії Наук. І от большевицька управа філії почала розбивати фонди цих різних бібліотек, без ніякої уваги й пошани до їх історії, традиції та завдань.

Бібліотека Баворовського і Студіону були вже напередодні знищення – їх фонди почали розташовувати по різних відділах, створених в Оссолінеум, що стало головною базою філії. Бібліотека «Народ[ного] Дому» була цілком замкнена, а з бібліотеки НТШ повивозили до Оссолінеум стародруки, бібліографічні й бібліотекознавчі книжки, ноти й музикалії. З великої і всебічно українознавчої бібліотеки мала вона перемінитися лише у відділ української літератури й мови. Загалом до бібліотеки НТШ большевицька управа філії ставилася неприязно, з нехиттю, не дбала за неї, не робила в неї ніяких вкладів і не поповнювала її навіть книжками з української та совітської літератури. Опікувалася вона тільки Оссолінеум, але й тут господарювала хаотично переносючи раз-по-раз одні відділи на місце других. Таку політику вела фахова верхівка. Щож уже тут говорити про те, як ставилася до бібліотечних книжок так зв. совітська громадськість?

Большевики любили хвалитися культурністю свого читача. Тимчасом, як ми мали неодноразову нагоду переконатися з власного досвіду, совітському читачеві дуже далеко до культури західно-європейської людини. Позичені книжки звертали совітські люди неакуратно, часто понищені. Зокрема партійні достойники, що їм з наказу директора позичилося книжки нерідкі й цінні, звичайно їх не повертали, на реклямації, користаючи зі свого урядового становища не звертали ніякої уваги, затрачували, або навіть вивозили позичені книжки десь до Києва, Москви тощо. Чимало пропало видань при втечі большевиків зі Львова. Неакуратність з поверненням книжок і недбайливість в обходженні з ними проявляли й читачі та навіть службовці великих центральних бібліотек. У порядку т. зв. міжбібліотечного абонементу книжки зі Львова йшли до Києва, Харкова, Москви, Петербурга тощо, чи то до місцевих прилюдних бібліотек чи бібліотек при школах і т. д. Отож часто-густо траплялося, що книжку позичену з однієї львівської бібліотеки відсилано до другої. Памяткою «культурного обходження» з книжкою, залишилося у нас одно видання НТШ, вислане до публичної бібліотеки в Петербурзі. Нова і цілком нерозтята ще книжка вернулася до бібліотеки НТШ понівечена – розгаратана й пописана. Совітські «вчені» (якийсь тов. Мишастов) видко розтинав її сторінки олівцем, та крім того попідчеркував різні місця червоним олівцем, а управа бібліотеки не посоромилася звернути таку знищену книжку нам без ніякого оправдання. Керманіч бібліотеки НТШ радив відіслати книжку назад з відповідною заввагою та з порадою помістити її в музеї книги як зразок культурної поведінки з книжкою. Але большевицький директор не відважився цього зробити. А втім кожний директор (у філії за короткий час її існування змінилося два директори) та його працівники-партаймани зі східних областей брали бібліотечні книжки додому без ніяких реверсів. До повноти характеристики їх відношення до книжок, позичених з інших бібліотек, можна навести ще такий факт. На Шевченківську виставу (книжкові виставки влаштовувалися у філії раз-пораз і різних нагод) позичила філія з київської бібліотеки Академії Наук ряд видань і, хоч вистава вже була закрита, не звернула їх, не зважаючи на домагання Києва. Директор велів не звертати уваги на реклямації, бо, мовляв, «ці книжки й нам сподобляться» (!) і їх у нас заінвентаризовано та втілено до книгозбору філії.

Ось звичаї большевицьких бібліотекарів, ніде на заході ніяк не можливі. А вони ж раз-у-раз лаяли той гнилий Захід та аж надривалися, вихваляючи культуру «совітської країни». Але ці їх запевнення, була така брехня, як і в інших випадках. Привиклі до західно-європейських форм життя, ми тішимося, що врешті позбулися московсько-азіатської культури і в бібліотечній ділянці.

В. Дорошенко.

№ 96

20 грудня 1941, Львів. Звіт Зофії Котулянки про роботу з ліквідації «спецфонду» в колишній Львівській філії Бібліотеки АН УРСР при вул Оссолінських, 11Sprawozdanie z pracy nad likwidacją «specfondu»

Dnia 25 VII. 1941 rozpoczęto pracę nad likwidacją «specfondu» czyli zbioru książek wycofanych przez bolszewików jako wrogie ich ideologii. Lokal «specfondu» przy ul. Ossolińskich 11. składał się z trzech pokoi wypełnionych prawie pod sufit bezładnymi stosami książek zwiezionych ze wszystkich lwowskich bibliotek. – Pierwsza faza pracy polegała na tym, by porozdzielać książki wedle ich pochodzenia. W trakcie tego zarysowały się wśród książek polskich następujące zasadnicze grupy:

1) Biblioteki naukowe: Ossolineum, Biblioteka Uniwersytecka, Biblioteka im. Baworowskich, Biblioteka Politechniczna, Centralna Biblioteka Pedagogiczna.

2) Biblioteki szkolne stanowiące własność poszczególnych lwowskich gimnazjów, szkół powszechnych oraz szkół zawodowych. Najciekawsza i najobszerniejsza wśród nich jest grupa książek Państw. Szkoły Ekonomiczno-Handlowej we Lwowie.

3) Publiczne wypożyczalnie beletrystyczne. Tu należy przede wszystkim wymienić wypożyczalnie Kasyna, Koła Liter[acko]-Artyst[ycznego], Towarzystwa Szkoły Ludowej, Altenberga, dalej wypożyczalnie «Wiedza», «Wita», «Nowa Książka» i cały szereg innych. Pokrewną kategorią stanowią wypożyczalnie pracowników rozmaitych instytucji, więc Straży Pożarnej, Związku pracowników pocztowych, pracowników wodociągów miejskich i t. p.

4) Książki nie opatrzone żadnym podpisem ani pieczęcią, więc nie dające się przydzielić do żadnej z powyższych kategorii. Pochodzą one z bibliotek przywatnych lub też często prawdopodobnie i księgarń i kiosków (n.p. Ruchu).

Prócz książek polskich znalazła się w lokalu specfondu duża ilość ukraińskich stanowiących w znacznej części własność biblioteki im. Szewczenki, biblioteki Narodnego Domu i Studionu. Poza tym i tu oczywiście występowała licznie kategoria książek bez właściciela.

Pod względem treściowym książki przedstawiały obraz bardzo różnorodny i niejednorodny. Z bibliotek naukowych i szkolnych wycofano przede wszystkim oczywiście książki edycydowanie antybolszewickie, – czy to wspomnienia czy też studia dotyczące ZSRR – następnie książki antyżydowskie, dalej dzieła poruszające tematy religijne, socjologiczne, ekonomiczne, zajmujące się zagadnieniami państwowości polskiej lub osobą Marszałka Piłsudskiego. Następnie znalazły się w «specfondzie» dzieła pisarzy, których twórczości – choćby fragmentarycznie tylko – przejawiały się tendencje antysowieckie lub antyżydowskie (n. p. Ossendowski, Kaden-Bandrowski, Jerzy Bandrowski, Kossak-Szczucka, Goetel – z dawniejszych autorów Jeske-Choiński). Często przyczyną wycofania danej książki było jedno jakieś zdanie, w którym

pracownicy «specfondu» dopatrywali się mniej lub więcej słusznie tendencji przeciwbolszewickich. Zdania takie zakreślali czerwonym ołówkiem zaznaczając na karcie tytułowej lub na osobnej karteczce nr. strony wraz z charakterystyczną często uwagą.

W zakresie wypożyczalni publicznych nie trzymano się, jak się zdaje, żadnych kryteriów, lecz wycofywano całe komplety książek in extenso, bez dokładniejszego rozpatrzenia ich treści. W ten sposób w «specfondzie» znalazły się duże ilości beletrystyki popularnej, nie wykazującej jakichkolwiek tendencji politycznych lub społecznych, o małych często walorach treściowych.

Po rozsegregowaniu książek książka praca wstąpiła w dalsze stadium. Należało sporządzić spisy książek należących do poszczególnych bibliotek i zajęć się ich rewindykacją.

Przed wszystkim zostały spisane i odstawione na miejsce książki stanowiące własność Ossolineum. Spis ich objął 1351 pozycji. W lokalu «specfondu» znalazła się również spora ilość kart katalogowych. Uporządkowano je i wydzielono karty znalezionych książek, które po zaopatrzeniu ich pieczęcią «Specfond 1940/41.» Wróciły do katalogu.

Następnie spisano i zwrócono książki biblioteki im. Baworowskich, Biblioteki Uniwersyteckiej oraz Centralnej Biblioteki Pedagogicznej. Biblioteka Miejska rewindykowała książki należące do T.S.L. i wypożyczalni Altenberga. Odebrała również swoją własność biblioteka im. Szewczenki, Studion oraz Narodny Dom. Pracownicy Biblioteki Politechnicznej rozpoczęli w październiku pracę nad sporządzaniem spisów, przerwali ją jednak z powodu zimna.

Inne książki pozostały narazie w lokalu «specfondu» gdzie z końcem października zakończono prace. Tymczasem jednak okazało się, że w budynku bibl. Baworowskich, gdzie miał zostać przeniesiony lokal «specfondu» znajduje się pewna ilość ksiożek przetransportowanych tam najwidoczniej z ul. Ossolińskich w ostatnich miesiącach pobytu bolszewików we Lwowie. Tam więc z kolej przeprowadzono między 1. a 15. XI. prace nad segregacją książek i spisywaniem ich. W lokalu tym znalazło się 455 książek stanowiących własność żssolineum, 66 książek biblioteki Baworowskich, około 100 Biblioteki Uniwersyteckiej oraz nieznaczna ilość książek pochodzących z wypożyczalni i bibliotek szkolnych.

Trzecia partia książek stanowiących własność Ossolineum została odnaleziona w piwnicach t. zw. «oblitu» przy ul. Brajerowskiej. Przywieziono je i objęto osobnym spisem. Karty ich znajdowały się po większej części w katalogu, musiało się je więc wyjąć, by je, jak poprzednie, zaopatrzyć pieczęcią «Specfond». Partia ta obejmowała 161 książek.

W wielu wypadkach bolszewiccy pracownicy «specfondu» wycofując książki z księgozbioru wykreślali je zarazem z inwentarza i to w ten sposób, że pozycja ta stawała się najzupełniej nieczytelna. Do prac więc związanych z likwidacją «specfondu» przybyła jeszcze jedna: przejrzenie inwentarzy i wpisanie – według kart katalogowych – wykreślanych pozycji na nowo.

Ponieważ jednak pozostała jeszcze dość znaczna ilość kart katalogowych, które nie mają swoich odpowiedników wśród odnalezionych dotąd

książek, przeto pozostaje obecnie jeszcze jedna praca – sprawdzenie, czy odnośne książki nie pozostały jakimś przypadkiem w magazynie. O ile rezultat tych poszukiwań okaże się pozytywny, pracę nad likwidacją «specfondu» można będzie uważać za ukończoną.

We Lwowie 20/XII. 1941.

Zofia Kotulanka.

Z końcem stycznia 1942. odnaleziono w gmachu Ossolineum w jednej z szaf znaczną ilość książek przygotowanych najwidoczniej do wcielenia do «specfondu». Były to prawie wyłącznie książki stanowiące własność Ossolineum/ Pod względem treściowym przeważały rozprawy religijno-socjologiczne (spora ilość wydawnictw Akcji Katolickiej) oraz wydawnictwa harcerskie/ Sporządzono spis tych książek, który objął 849 pozycji oraz porównano – jak poprzednio – spis ten z kartami katalogowymi.

НЗіО. ВР, № 17067/ II, арк. 51-54. Оригінал, рук., пол. мова.

№ 97

Грудень 1941, Львів. Хроніка культурного життя Львова, опублікована у часописі «Наші дні»

[...]

БІБЛІОТЕКИ І МУЗЕЇ

З львівських бібліотек – одинока бібліотека Наукового т-ва ім. Шевченка (вул. Дистрикту ч. 24) почала роботу. Бібліотека налічує сотки тисяч томів і є найбільшою в Галичині. Західно-українську продукцію зібрано в комплекті, а також поповнювано творами Наддніпрянської України. В бібліотеці багатий рукописний відділ (дві тисячі інвентарних чисел на 3 мільйони одиниць), між іншими рукописи Т. Шевченка, І. Франка і Л. Українки. Управа бібліотеки старається об'єднати її з бібліотекою Народного Дому та в той спосіб вирішити наболілу справу приміщення. Директором бібліотеки Наукового Т-ва ім. Шевченка є її довголітній керівник, Володимир Дорошенко.

Тепер проходить упорядкування **львівських музеїв і галерей**, яких є у Львові кілька. Покищо вони закриті для відвідувачів. Картинні галереї поділені на три відділи: західно-європейський (Поштова вулиця – давна Оссолінських ч. 1), новітній (Музейна вулиця – давна Гетманська ч. 24) і Український національний музей (вул. Рож – давна Мохнацького ч. 46). Багаті збірки Українського національного музею показують нам українську культуру з Х–XX сторіч. В музеї йде безперебійна праця. Робітники займаються консервацією картин та ікон, наукові робітники готують наукові праці, що будуть поміщені в періодичному журналі «Літопис Національного музею». З інших музеїв працює музей Наукового Т-ва ім. Шевченка. [...]

Опубл.: Наші Дні. – 1941. – Груд. (Чис. 1). – С. 15; Культурне життя. Т. 1. – С. 133-136; Українське державотворення. – С. 353-355.

№ 98

1941, Львів. Перелік бібліотечних збірок, які потрапили як депозит до Львівської філії Бібліотеки АН УРСР у 1939–1941 рр.

1. Zbiór prof. Jana Rozwadowskiego ze Lwowa, ok. 5000 tomów, historia, nauki społeczne, literatura.	rękopisy jego własnych prac przekazano do oddz. rękopisów. – przedtem zbiór mieścił się przy ul. Cłowej ...
2. Zbiór Konstantego br. Brunickiego ok. 3000 tomów, liter. franc. i angielska.	przedtem ul. Technicka 2 we Lwowie
3. Zb. Romana Huzara z Delatyna ok. 1000, ukr. pol. niem. czasopisma ukraińskie	
4. Zb. Andrzeja hr. Lubomirskiego	reszta z mieszkania Ossolińskich 2
5. Zb. Wybranowskich z Obry, około 5000 tomów, beletr. pol. i franc.	w woj. Poznańskim, przywiezionych 7 skrzyń
6. Polskie Towarzystwo Pedagogiczne ok. 3000 tomów	(2 wozy)
7. Prof. Patajdl, pedagogiczna ok. 1000 tomów	Lwów, ul. Stryjska (bloki miejskie)
8. Jankowscy 1 skrzynia, ok. 600 tomów beletr. pol. i naukowa	z Ulentoskich Jankowska, Lwów, ul. Nabelaka 23
9. prof. Przywara ok. 850 tomów beletr. i nauk.	
10. Szwedzicki ok. 1000 tomów prawo	
11. Muzeum Zasłużonych Polek, 60 sztuk broszur	Muzeum mieściło się przy Ossolińskich 11, zbierała Marja Bruchnalska przewodnicząca T-wa
12. Zb. Tow. Słuchaczów Akademii Weterynarji, ok. 124 książek (sejm galic.)	
13. Żurawskiego 67 tomów, społeczna, polit. i beletr.	prof. gimn. Tadeusz Żurawski
14. Zb. Ostapa Łuckiego ok. 2000 tomów, ekonom. kooperat. dziennik.	

15. Bibl. Poturzycka Dzieduszyckich ok. 30000 tomów.	wedł. Chwalewika było 48222 tomów. Przy Kurkowej 15 kwaterowało wojsko i możliwie część zbioru zniszczyło
16. dr. Włodzimierz Starosolski ok. 3000 tomów, prawo, społ.-ekonom.	
17. Sawczyński ok. 2000 tomów, pol. literatura.	s.p. d ^z Henryk Sawczyński Lwów, ul. Mochnackiego 36, liter. historyczna, ekonomiczna, – oddawcami byli wdowa Elżbieta i syn płk. Zygmunt Sawcz[yński]
18. Bibl. Żydowska ok. 3000 tomów	
19. Zb. Stefanusa ok. 5000 tomów, beletr. polska	inż. agronom
20. Zb. Lachowicza ok. 1000 tomów, beletr, pol.	
21. Zb. Rostworowskich 15 skrzyń, ok. 5000 książek, sztuka.	Kazimierz hr. Rostworowski z Hrehorowa, dziedziczył możliwie część książek po Popielach
22. Zb. Halicko-ruskiej Maticy ok. 1000 tomów, książek i czasop[ism].	
23. Zb. Szendruka* ok. 2000 tomów ukr. sztuka i czasop[isma].	
24. Zb. Ukrain. robotniczego domu, ok. 3000 tomów, społeczna	
25. Zb. Wacława Zajkina**, ok. 1500 tomów, nauka i sztuka	historyk zmarły na krótko przed wojną
aresztowany przez bolszewików
26. Wolańskiej, 4 r[ę]k[o]p[i]sy, 19 tomów książek, w tym 3 starodruki	Anna z Dzieduszyckich Wolańska ul. Technicka 4, willa Maurycego Dzieduszyckiego
27. Zb. Tikwat Cion, 1862 tomów, judaica	
28. Zb. Gębarowicza, ok. 200 tomów, w tym 61 starodruków	

* Помилка, йдеться про збірку Івана Шендрика.

** Помилка, йдеться про збірку Вячеслава Заїкіна.

29. Zb. Aleksandra Czołowskiego 113 pakietów, ok. 300.000 aktów do genealogii i hist. polskich rodzin
30. Zb. Baczewskiego, ok. 1000 tomów beletr. pol.
31. Bibl. Wojskowa, ok. 3000 tomów wojskowo-technic. i społ.-nauk.
32. Bibl. Izby Handl. Przemysłowej ok. 5000 tomów społ.-ekon. i czasop[isma] ekonom.
33. Zb. Krzeczunowiczów ok. 4000 t[om]ów społ. polit. starodruki
zb. Walerjana Krzeczunowicza, jego bibl. i papiery dot. spr. ekonomicznych oraz dział literat. franc. XVIII w. w luksusowych oprawach
34. Zb. Howykowicza ok. 600 t[om]ów.
adwokat Howykowycz, prawniczospołeczna
35. Zb. Perlmuttera, ok. 500 t[om]ów.
36. Zb. Potockiego, ok. 1500 t[om]ów
Jerzego Potockiego z zamku w Pomorzanach, luksusowe wydania i oprawy, własny exlibris
37. Bibl. Nacjonalnego Muzeum, zwieziono część tj. ok. 5000 książek starodruki i czasopisma
reszta została na miejscu
38. Bibl. OO. Bazylianów w Żółkwi ok. 30000 tomów, starodruki, teologia i nauk.- społ.
część biblioteki zniszczona przez wojsko na miejscu w klasztorze w Żółkwie, przed zwiezieniem zbioru do Lwowa.
39. Bibl. Medyczna, ok. 600 tomów
część zniszczona i rozkradzona na miejscu, przed zwiezieniem do Lwowa
40. Bibl. Teodorowicza ok. 18.000 tomów starodruki, armenica, teologia, nauki społeczne, rękopisy
część rozkradzona na miejscu przez funkcjonariuszy urzędu sowieckiego, kwaterującego w pałacyku arcybiskupa ks. Józefa Teodorowicza, rękopisy przekazano do oddz. r[ę]k[o]p[i]sów.
41. Zb. Wełyczki, ok. 400 tomów liter. ukraińska

42. Bibl. Muzeum Historycznego ok. 10000 tomów, starodruki, teatralia z zapiskami cenzora, afisze
43. Bibl. 4-tej szkoły średniej ok. 800 książek teologiczn[ych]
44. Bibl. 8-ej szkoły średniej, ok. 2000 książ[ek] i archiwum szkolne
45. Bibl. Tow. Ridna Szkoła, ok. 2000 tomów, pedagog.
46. Bibl. łac. Seminarjum duchownego i jego profesorów, ok. 30.000 tomów liter. teologiczna znaczna ilość starodruków
47. Bibl. monastynu OO. Bazylianów w Słowicie, archiwum
48. Zb. Kalinowicza w Złoczowie, materiały bibliograficzne
49. Bibl. Muz. Przemysłowego, ok. 800 książek, ... wydzielona jako pozostająca bez związku z całością zbioru bibliotecznego Muz. Przem.
50. Bibl. Banku Gosp. Krajowego, 4 wozy ok. 3200 książek, społ.-gospod.
51. Zb. Jana Gwałberta Pawlikowskiego ok. 6000 tomów, z cennymi autografami, hist. literat. i filozofia
52. Biblioteka rejonowa, ok. 5000 tomów, nauk. i diapozytywy.
53. Z pałacu pionierów, ok. 300 książek
54. Związek Teatrów i Chórów ludowych największa w [...] * biblioteka [...]
55. Marcin Szarski, kultura, liter. piękna
56. W. T. Wiślocki, bibl. sławistyki

* Декілька слів не прочитано.

- 57. Prof. Loria
- 58. Kazimierz Tyszkowski
- 59. Leopoldina Inz. Reissa
- 60. Prof. Kleiner
- 61. Włodzimierz Lewik

НзЮ. ВР, № 17066/II, арк. 8-9. Оригінал, рук., пол. мова.

№ 99

1941, Львів. Опис збірок і бібліотеки фундації Віктора Баворовського у Львові¹⁷

BIBLIOTHEK DER GRÄFL.-VIKTOR BAWOROWSKISCHEN STIFTUNG.

I. Gründung und Organisation:

Die im Titel angeführte Stiftung existiert seit 1894.

Auf Grund des durch den Grafen Viktor Baworowski hinterlassenen Testamentes geschaffen, bezweckt sie die Erhaltung und Vermehrung zweier Bibliotheken, nämlich einer Bibliothekssammlung in einem streng wissenschaftlichen Charakter in Lemberg und einer populärwissenschaftlichen Büchersammlung in Tarnopol. Beide Institutionen standen unter Leitung eines Direktors, der im österreichischen Regime durch den autonomen Landesausschuss, nachher aber durch Amtasorgane der polnischen Wojewodschaftsamt ernannt wurde. Das ganze Vermögen der Stiftung war in der Verwaltung ursprünglich des galizischen Landesausschusses, dessen Rechte, Pflichten und Kompetenzen im polnischen Staat ein spezielles Stiftungsdepartement des Wojewodschaftsamtes in Lemberg übernahm.

II. Wissenschaftliche Sammlungen:

Die Bibliothekssammlung in Lemberg umfasste:

- a/ 26.227 Werke in ca 60.000 Bänden, darin 6.228 Altdrucke aus dem XVI und XVII Jahrhunderte und 47 Inkunabeln,
- b/ 1659 Handschriften,
- c/ 115 Diplome,
- d/ graphische Sammlung in ca 10.000 Blättern,
- e/ 311 Bilder, Miniaturen und dgl.,
- f/ 821 anderer Museal-Gegenstände.

Der wertvollste Teil der lemberger Bibliothek besteht in zahlreichen polnischen Paleotypen des XVI Jhr /ca 1500 Ex./ und /ca 3000 Ex./ des XVII Jhr., darunter 56 Unicums und mehrere Rara und Rarissima.

Eine besondere Beachtung verdient ferner die Handschriftensammlung, die im Besonderen mehrere wertvollen Denkmäler von XII bis zum XVI Jhr enthält.

¹⁷ У збірнику пропущено опис фундації Баворовських у Тернополі.

Seit 1937 fand sich im administrativen Bereiche der Stiftung neben der lemlberger Bibliothek auch eine in Tarnopol, im dortigen altertümlichen Schloss aufbewahrte Büchersammlung, die ca 14.000 Bänder enthielt und einen populär-wissenschaftlichen Charakter aufwies. Das jetzige Schicksal jener, der Stiftung angehörenden Sammlung ist uns nicht bekannt, da wir es bisher nicht zu Stande zu bringen vermochten, unmittelbare Verhältnisse mit den Behörden der Stadt Tarnopol anzuknüpfen.

III. Das Vermögen:

Das Vermögen der Baworowskischen Stiftung bestand aus:

- a/ den Landgütern Baworów, Myszkowice, Zasławie und Łuka Wielka im Bezirke Tarnopol und den Landgütern Krowinka, Józefówka und Łoszniów im Bezirke Trembowla, mit einer Gesamtoberfläche von ca 6.000 Joch /ca 3350 Ha/ kultivierten Bodens und ca 4.000 Joch /ca 2.200 Ha/ Wald. In den Ortschaften Myszkowice und Baworów waren produktive Brennereien tätig,
- b/ mehrere industriellen Betrieben und zwar Turbin-Mühlän in Baworów, Myszkowice und Łoszniów, deren Produktion teilweise wirtschaftlich, teilweise handelsmässig verwertet wurde, weiter aus Steinbrüchen in Myszkowice und in Łoszniów,
- c/ aus Zinshäusern in Tarnopol, Mickiewiczstr. 12,14 und 16,
- d/ aus einem Hause und Garten in Lemberg, Baworowskistr. 2; in diesem Hause werden die Bibliothekssammlungen aufbewahrt,
- e/ aus einem Grund-Kapital in Wertpapieren von einem nominalen Werte von ca 1.000.000 Złoty.

Alle Landgüter pflügen verpachtet zu werden und lieferten als Pachtzinse durchschnittlich 40 pro Joch, wovon 50% auf Roggen und 50% auf Weizen entfiel. Das durchschnittliche Einkommen von den Waldterrains bezog sich annähernd auf eine Summe von 120.000 bis 150.000 Zł. jährlich. Um die Gesamtsumme des Einkommens zu ermitteln, müsste man natürlich noch den jährlichen Gewinn aus den Mühlen, Steinbrüchen und Mietshäusern in Tarnopol hinzurechnen. Es muss jedoch betont werden, dass genaue Angaben über die Produktionshöhe aller Stiftungsgüter nur auf Grund einer Prüfung der Akte des Stiftungsdepartements bei Woyewodschaftsamte in Lemberg, Smolka-Platz 3/III zu erreichen wären, da die erwähnte Institution alle Stiftungen im ehem. Galizien in ihrem unmittelbaren administrativen Bereiche behielt. Alle diesbezüglichen Akte, ca 2.000 Stipendiums-Stiftungen, Wohltätigkeits-Anstalten und auch Bibliotheken betreffend, wurden durch die Bolschewiken beschlagnahmt und sollen allem Anschein nach, im Hause N 2 bei der Karmelickastr. noch bis jetzt aufbewahrt werden.

Es ist noch zu erwähnen, dass der Gesamtgewinn aus allen Stiftungsgütern teilweise zwischen die beiden Bibliotheks-Anstalten in Lemberg und in Tarnopol verteilt, teilweise auch zum Zweck des Wiederaufbaues und der Investierung der Landgüter und Betriebe verbraucht wurde.

IV. Die bolschewistischen Zeiten:

Die lemlberger Bibliothek blieb völlig unberührt bis zum Anfang des Jahres 1940; im Januar diesen Jahres wurde auch diese Sammlung dem Lemberger Filial der Akademie der Wissenschaften in Kiev – einverleibt. Vorläufig

wurde keine nennenswerte Veränderung durchgeführt; im April 1940 jedoch fing in der Geschichte der Sammlung die devastativ-revolutionäre Periode ein. Der Direktor der Bibliothek, Dr. Kotula, wurde nach Sibirien deportiert; die bisher musterhaft geordnete und konservierte Sammlung wurde zum Objekt einer tiefgehenden Reorganisation, deren Programm eine Beschränkung des teilweise der Zentrale /Ossolinskigasse 2/ zugewiesenen Personals, weiter die des Lesesaals, zuletzt eine Kommassation der Sammlungen umfasste. Man fing mit, alten Drucken an, die in einem speziell-eingerichteten Magazin mit eisernen Fächern aufbewahrt waren; die Inkunabeln wurden in einer analogen Abteilung der Zentrale deponiert, während der bisherige Raum den s. g. «Spez-Fond» aufnehmen sollte. Nun begann man die Zusammenstellung von Handbibliotheken für verschiedene Abteilungen; das Schicksal der Bücher teilte nachher ein Teil der Einrichtung; man hatte zuletzt die Translation der Handschriftsammlung nach dem Zentral-Gebäude vor, was jedoch nicht zur Realisierung gelangte. Man wollte jedoch mehrere Räume der Zentrale leeren, um anders über sie verfügen zu können; um dies zu erreichen, überwies man dem Baworowianum einen Teil der Archivalien-Sammlung, sowie zahlreiche, nicht inventarisierte Handschriften des Ossolinskischen Institutes. Die übrig gebliebenen Drucke aus dem XIX und XX Jhr in einer Gesamtzahl von über 50. 000 Bände beschloss man der Haupt-Büchersammlung des Ossolineum einzuverleiben, was sich aber praktisch des Raum Mangels wegen als unausführbar erwies. Mit dem Augenblick aber, wo das Projekt einer Übersiedlung der Kunstliteraturabteilung aus ihrem bisherigen Platz /Ossolinskigasse II/ ins Baworowianum aktuell wurde und verwirklicht werden sollte, fing man die Evakuierung mehrerer Räume an; aus einem Saal trug man einen Teil der Bücher in einen anderen Saal über, man häufte die Bücher in zwei Reihen auf Fächer, die noch vorher voll waren, auf; den anderen Teil der Bücher warf man einfach auf den Fussboden im Handschriften-Magazin. Ein weiteres Reorganisations-Manöver beruhte auf einer Überweisung beinahe aller Bilder und Museal-Gegenstände an drei leMBERGER Museen, nämlich an das historische Museum, an die Bildergalerie und an das Kunstgewerbe Museum. Dies gestattete die leergewonnenen Bibliotheksräume in neuer Art auszunutzen; 5 Räume wurden der Kunstliteraturabteilung zugewiesen, 3 weitere Räume für den Rest der Baworowiana vorgesehen. [...]

НЗіО. ВР, № 17112/II, арк. 4-5. Копія, маш., нім. мова.

№ 100

[1939-1941], Львів. Рукописні збірки, які потрапили як депозит до відділу рукописів Бібліотеки НТШ у 1939–1940 рр.

[М. Деркач]

СПИС НЕЗІНВЕНТАРИЗОВАНИХ РУКОПИСІВ (ДЕПОЗИТІВ) ВІД 1939 р.

- 1-4. Збірка Архипенка /4 пачки/.
- 5-6. – // – О. Благодіра /2 пачки/.

7. – // – О. Сохацького.
8. – // – «1930 рік» /4 пачки/.
9. – // – «Роздумування».
10. – // – О. Саєвича.
11. – // – О. Красовського.
12. – // – В. Скляра.
13. – // – Н. Гнатюка*.
14. – // – R. Š. /статті до американських часописів/.
15. – // – Г. Тимошука.
16. – // – М. Стадника /Переклади і словник/.
17. – // – Л. Шрамченка.
18. – // – С. Хруцького.
19. – // – Целібат.
20. – // – Ів. Филипчака.
21. – // – Лебідя-Юрчика.
- 22-24. – // – О. Ковалевського /3 пачки/.
25. – // – Miscellanea /4 пачки/.
- 26-27. – // – С. Шухевича /2 пакети – більший і менший/.
28. – // – Р. Перфецького.
29. – // – Ів. Прокопова.
30. – // – Е. Копачького, нотатки.
31. – // – Др. Ів. Раковського – Астрономія.
32. – // – Ф. Крушинського.
33. – // – Р. Могилянського. «Відібрав 5. VI. 1942»**.
- 34-88. – // – М. Грушевського.
- 98-107. – // – М. Грушевського.
89. – // – Кузьми-Ляхоцького.
90. – // – Тушицького.
91. – // – О. Назарука /архів/.
92. Збірка Фенціва.
93. – // – Б. Ярошевського.
94. – // – Хроніка укр. семінарійних курсів.
95. Протоколи засідань укр. професорів і доцентів львівського унів[ерситету].
96. – // – С. Маґаляса /1 пакет/.
97. – // – Кузьмовича.
- 98-107. – // – М. Грушевського.
108. – // – Жука.
109. – // – Протоколи «Рідної Школи» /2 пачки/, /Т[оварист]во Педагогічне/.
110. – // – Просвіти /Протоколи 1868–1939 [рр.] протоколи госп[одарської] ради службовиків/***. «Відібрав 5. XII. 1941».
111. – // – Ів. Кревецького. /1/. «Копії актів до історії козащини XVII в. з краківських архівів, друга пачка: записки укр. грамот XV–XVI ст. в зал[ізній] шафі».

* Позиції 14 і 15 – з позначкою «V».

** Тут і далі в лапках – дописки, зроблені пізніше.

*** Позиції 110, 114, 116, 118, 121, 124, 127 – викреслено, 129-131 – з позначкою «V».

112. – // – Кружка Р[ідної] Школи в Поляниці.
113. – // – Рідна Школа.– Акти розємного суду.
114. – // – Г. Журби. «відібрала, знайшлася ще одна пачка».
115. – // – М. Андрусяка.
116. – // – С. Крилача. «відібрав 11. IX. 1941 р.».
117. – // – Л. Бурачинської.
118. – // – А. Чекмановського. «відібрала п. Галина Журба».
119. – // – М. Здоховського.
120. – // – Ч[ервона] Калина /5/.
121. – // – Ф. Дудка /3/. «відібрав в липні 1941 р.».
122. – // – Вітошинського.
123. – // – В. Панькова.
124. – // – Історія Вещлярської громади. «відібрав 19. IX. 1941 р.»
125. – // – О. О. Кульчицьких.
126. – // – Ів. Крип'якевича.
127. – // – Т[оварист]во Укр. Агрономів /2 пакети в одній пачці/. «відібрав 11. VI. 1941».
128. – // – Ів. Сітницького.– Математична стаття.
129. – // – Журнал Укр. Капели.
130. – // – Студ[ентські] справи.
131. Збірка Галина.
132. – // – М. Саєвича.
133. – // – К. Бобикевич. /Повість/.
134. – // – Шана Липинського.
135. – // – Кружка Л[есі] Українки.
136. – // – Садового.
137. – // – Шмигельського.
138. – // – М. Заячківського.
139. – // – Нар. Земства.
140. – // – М. Корча.
141. – // – Укр. Ж[іночий] Комітет допоміг раненим.
142. – // – Narodowa Org[anizacja] Kobiet.
143. – // – Кал[ендар] для всіх 1940 р.
144. – // – В. Білецького 3*.
145. – // – Жіночий Конгрес.
146. – // – Комітет політв'язнів.
147. – // – Самчука Волинь.
148. – // – Кураха.
149. – // – Божика.
150. – // – Босого.
151. – // – Ол. Кисілевської. «перебрала Комісія по історії вітчизняної війни 12. VIII. 1944».
152. – // – Е. Ю. Пеленського /10 пачок/. «відібрав».
153. – // – Я. Весоловського /5 пачок/.

* Пропущено назву надходжень, очевидно – пачки. Позиції 152, 162 – викреслено, 147, 150, 153 – з позначкою «V».

154. – // – Здвиг сок[олів] 1914 р.
155. – // – Докторський диплом В. Е. Шараневича.
156. – // – Адреса до А. Волошина.
157. – // – Міська Суспільна Опіка.
158. – // – Переслідування духовенства. /Спис священиків/
159. – // – Зїзд укр. природників.
160. – // – Укр. Т[оварист]во Охорони дітей.
161. – // – Копії з віденських архівів.
162. – // – Ів. Озаркевича – Поезії. «вписано п[ід] ч. 545».
163. – // – Кивелюка.
164. Збірка Записок сільських парохів.
165. – // – Сандомирська м[іська] гімназія.
166. – // – Підгірський Дзвін. /передплатники/.
167. – // – Москвофільство. /вирізки з часописів/.
168. – // – К. Коберський, підручник.
169. – // – Записки Долинського.
170. – // – Записки Камінського /без початку/.
171. – // – Анкета «Доброї Книжки».
172. – // – Протоколи чит[альні] «Просвіти» в Новому Санчі.
173. – // – Укр. Кр[айове] Т[оварист]во охорони дітей, протоколи.
174. – // – Т[оварист]во Плекання чужих мов і культур.
175. – // – Добродії «Р[ідної] Школи» /дефект!/.
176. – // – Записки гал[ицької] укр. старшини*. «під ч. 1460».
177. – // – Ф[ронт] Н[аціональної] Є[дності]
178. – // – О. Переяславський, Укр. Коз[ацьке] військо 1830 р.
179. – // – Початкові аркуші другого тому «Географії».
180. – // – Допомоговий фонд і Господ[арський] Стипенд[ійний] фонд.
181. – // – Праця Павликовського. «відібрав 12. I. 1941».
182. – // – Пляни Дух[овної] Семинарії.
183. – // – Відродження. /13 пачок/. «відібрав».
184. – // – Р. У. С. К. /4 пачки/. «звернено 12. I. 1941».
185. – // – Сіль[ський] Господар /30/. «звернено 7. IX. 1941».
186. – // – Тарнович /4 пачки/. «звернено д[ня] 13. VI. 1942».
187. – // – Е. Храпливий /2/. «звернено 11. IX. 1941».
188. – // – Дністер /в середині 5 кн. й 1 пачка/. «звернено 4. X. 1941».
189. – // – Протоколи 1819–32 [рр.] /2 томи в одній пачці/.
190. – // – Т[оварист]во Укр. Кооператорів.
191. – // – Будзиновський, Хлопський страйк.
192. – // – Т[оварист]во прихильників освіти /Відень/.
193. – // – Ст. Рудницький: Географія України.
194. – // – Яворівська гімназія.
195. Збірка Культурна поміч.
196. – // – Академічний Комітет.

* Приписка про перенесення матеріалів: «під ч. 1460» (підкреслено). Позиції 181, 183–188, 197 – викреслено.

197. – // – Листи Стефаника. «вписано під ч. 1300/I-VIII».
198. – // – Листи М. Черемшини.
199. – // – Праця Мицюка.
200. – // – Укр. Заг[альна] Енциклопедія.
201. – // – Т[оварист]во Петра Могили.
202. – // – Папери з архіву Євангелицької Громади.
203. Музикова Ярослава – 4 фасцикули (1 пакет).
204. Адреса В. Ільницькому.
205. Поезії Мосендза.
206. Литовські оповідання, збірка для дітей /Переклад М. Бачинської-Донцової/* . «у скритці».
207. О. Бугаєнко – Поезії.
208. Історія народної школи в Висовій.
209. Листи Ганни Барвінок до Івана Пулюя (копії). «вписано п[ід] ч. 660».
210. Турянський – Поза межами болю, драматична перерібка.
211. Протоколи Комітету для українських переселенців у Празі.
212. Будова Народного Дому у Стрию.
213. Падалка М.
214. І. Ганчарук.
215. Михайлик.
216. Пирогів.
217. Перфецький.
218. Видавництво «Всесвіт».
219. Очердько Ш.
220. Олексіїв В. – Стаття.
221. Захарович І.
222. Протоколи церкви в Запитові /Кінець XVIII і початок XIX в./ . «вписано п[ід] ч. 772».
223. Проповіді 1-ої полов. XIX в. «вписано під ч. 548».
224. Метрики (3) рр. 1826, 1846 і 1847. «вписано під ч. 780».
225. Старі записки і акти, кінець XVIII і початок XIX в.
226. Листи до Д. Танячкевича. «вписано п[ід] ч. 770».
227. Протоколи істор[ичного] Семинара гр[еко-]кат[олицької] богослов[ської] академії 1930/35 [pp].
228. Папери Нова «Зоря» /4 в'язки/**.
229. Збірка фундаційних записів /дар Др. В. Ревюка. «звернено 18. X. 1941».
230. Листування Др. Ст. Томашівського /1918–22/.
232. М. Грушевський, Листування – Словар істор[ичний].
233. М. Грушевський. Листи до нього, Франка, Коцюбинського.
234. Папери читанок Галицької й Стрийської діляниці у Львові /1 пачка/.

* Позиція 200 – обведена кружком, 209, 222–224, 226, 229 – викреслено, 206, 221 – з позначкою «V».

** Правильно: «Нової Зорі».

235. Обіжники Виділу Краєвого й тимчасового Виділу Самоуправного /1905–28/ [рр].
236. Акти статистичної Комісії 23. IV. [1]940.
237. Луцький Остап /дві пачки 27. IV. [1]940/.
238. Мочульський М. /27. IV. [1]940/.
239. Янчак Ярослав /збірки паперів/ 9. V. [1]940/.
240. /1, 2, Бережницька-Будзова /рукописи, 10. V. 1940/ *. «звернено 27. VIII. 1941».
241. /1 Таранько М. 2 пачки листів, 1 рукопис, 2 пачки, 1 рукопис Юрія Рудницького.
- 241 /2 Переклад Лесінга Мінна Ф. Барнгельм.
242. Спогади? з 1923 р. Рукописи різних авторів /передав В. Сімович 21. V. [1]940, 23. V. [1]940.
243. Драматичні твори /передав Гануляк 30. V. 1940/.
244. Ноти з Просвіти /автографи/ – 31. V. [1]940.
245. Дневник /по польськи/ до записування метеорологічних помічень 31. V. [1]940.
246. Віктор Приходько – з історії повстання університету Кам'янецького на Поділлі, дав дир. Дорошенко 17. VI. [1]940.
247. Відповіді міністрів на інтерпеляції наших послів 17. VI. [1]940.
248. Леонтович *Vae victis* й інші рукописі.
24. VI.[1940]
249. З рукописів Рускої Матиці.
250. Бова.
251. Збірка нот.
252. Списки книжок з обов'язкового примірника /2 теки/, 3 коробки.
25. VI. 1940.
253. Николишин – Розладде, друк книжки з поправками автора /з дублетів/.
254. Тарнавський Зенон – Тарас Шевченко, п'єса на 4 дії /Др. Лужницький/.
255. Александер Крать – Записи пісень, відписи, дар Скрутня 1937.
256. Альбом Шевченківської Вистави [-] тексти**.
257. Судова справа Спілки Визволення України.
258. Бачинський, В. – Меморіал і промова /коректи./
27. VI. [1]940.
259. Листування Др. Я. Гординського, передала О. Дучимінська. «вписано під ч. 726».
29. VI. 1940.
260. Мирон Кордуба – Матеріали до географічного словника, I–II пачки.
261. Мирон Кордуба – Бібл[іографічний] словник укр. історичних діячів.
Липень.
17/VII. Прибули рукописи т. Кривецького. Вписані п[ід] ч. 1360.
262. Листи до Весоловського.
263. Польські військові листи.

* Викреслено позиції: 240, 256, 259.

** Дописано: «в Оссолінеум».

264. Автобіографія Левка Бачинського.
265. Квіти реквізичійні з 1918 р.
266. Федорців – Рецензії і матеріали.
Серпень.
Рукописи Старосольського /27. VIII. [1]940/.
Вересень.
267. Збірка світлин-копій автографів Шевченка /в зал. шафі/.
268.-76* о. Іляріона Дмитрика до А. Чайковського, 2-80 письм[енника]
Др. Андрія Чайковського до Дмитрика.
Жовтень.
269. 3 рукописи** – копії.
Мотиль – Рудольфа Моха /2 пр[имірники]/, дар В. Щурата.
270. / – Кобилянської – «Людина», з автографом. Дописано до Коб[илян-
ської] /16. X. [1]940/. /в зал[ізній] шафі/.
Листопад.
271. Галичук – Про виховання /рукописи/ 12. XI. [1]940.
272. Пам'ятники історичні, що відносяться до польської революції 1794 [р].
Від Голубця. 12. XI. [1]940.
273. Рукопис[и] Блажкевичевої, Феденка, Бочковського /Лисий, 12. X. [1]940/.
274. Метрика міста Августова 1748.
275. Visitatis generalis – села Сопушина 1764.
276. Підписи гостей на першій пед[агогічній] виставі у Львові з 4. VI. 1938.

ЛННБУ. ВР, ф. 9, стр. 1494, арк. 1-8. Оригінал, маш., рук., укр. мова; Опубл.: Гуцаленко. – С. 230-237. Подаємо за публікацією.

№ 101

[1941, Львів]. Інформаційна довідка про стан видавництва і друкарні Національного закладу ім. Оссолінських у Львові під час радянської і в перші місяці німецької влади

Der Verlag in bolschewistischen Zeit.

Am schlimmsten war es mit der Verlag und dem Vermögen des Institutes. Die bolschewistische Waltung hat sich sehr ungünstig für die sämtlichen Angelegenheiten des Ossolińskischen Institutes erwiesen. Am schmerzhaftesten betraf das Institut die Loslösung unseres Verlages und die Schaffung einer unabhängigen Leitung für ihn. In der Folge kam es zu einem völligen Zerschlagen des Verlagsapparats, die Vernichtung aller Reserven, die Reorganisation der Druckerei und der Magazine, aus den Betriebsanlagen wurden 4 Flachdruckmaschinen und 2 Drahtnähschienen entführt, der fasst ganze Vorrat der Matrizen, Typen und Klischees, wurde zu Blei umgeschmolzen, der Verbrauch von 26 Wagen Papier und die Leerung unserer Magazine mit

* Пропущено, мабуть, слово «листів».

** Тобто, два – Р. Моха, один – О. Кобилянської, одержані 16. X. 1940 р.

eigenen Verlagen im Werte über 3 ½ Millionen Zł, um sie als Makulatur zu vernichten. Nur die wissenschaftlichen Publikationen blieben, aber auch ihr Vorrat fiel der Raubwirtschaft zu Opfer. An die Betriebsanlagen wurden analoge Unternehmungen der Szewczenko Gesellschaft angeschlossen, in das Ossolineum wurde folgendes gebracht: 1 Flachdruckmaschine, 1 kleine Druckmaschine, Schriftsetzerei, 3 Intertypen, 5 Schneidmesser, 1 Vergoldungspresse, 1 Perforiermaschine. Infolge dieser Wirtschaft verringerte sich der Arbeiterstand von 160 in der Vorkriegszeit /in der Hochsaison war er immer viel höher/, zu 30 die jetzt in Arbeit sind. Zu den effektiven Verlusten, welche das Institut und sein Verlag erbitten haben, gehört die Vernachlässigung der Angelegenheit der Immobilien bei Sikstuskagasse 33, und Kopernikagasse 28, un 28a. Jene Immobilien, welche ausser drei Zinshäusern noch geräume Industriegebäude der ehemaligen Druckerei umfassen, wurden im Sommer des Jahres 1939 vom Institut erworben und zwecks Kommasation aller Betriebsanlagen und des Verlages, wie auch Freilegung bezüglich der Räume im Bibliotheksgebäude für ständig anwachsende wissenschaftliche Sammlungen. Die nötigen Vorarbeiten wurden durchgeführt und beim Kriegsausbruch waren die Gebäude bereits zum Gebrauch fertig gestellt.

Die bolschewistische Administration hat die Angelegenheit vernachlässigt, und die Nationalisierung der Häuser sowie die Belegung der Industriegebäude durch das Militär zugelassen. Folge dessen war die Vernichtung der inneren Einrichtung; dagegen sind die Beschädigungen der Gebäude zur Zeit schwer festzustellen.

Die Regelung jener Angelegenheiten zu Gunsten des Institutes ist sehr dringend, denn die Druckerei im Mietlokal Ossolińskistrasse 13, wurde von einer Fliegerbombe stark beschädigt; ausser der Vernichtung zweier Maschinen, besteht, angesichts der Baufälligkeit des Gebäudes, unumgängliche Notwendigkeit der sofortige Ueberführung der Maschinen in eine andere sichere Unterbringung. Mit der eventuellen Befreiung des Gebäudes bei der Sikstuskagasse 33 von militärischen Einquartierungen, würde die Aufgabe befriedigend gelöst.

Der jetzige Zustand.

Nach dem Rückzug der Bolschewisten aus Lemberg, den 30 Juni d.J. übernahm das O.U.N. /die Organisation Ukrainischer Nationalisten/ den Verlag, die Druckerei und die Buchbinderei, die Vertreter des Ossolińskischen Institutes schob beiseits und unsere Betriebe wurden als «Buchdruckerei Nr 3. der Organisation Ukrainischer Nationalisten anerkannt. Den 22 Juli d.J. ergab die Stadtverwaltung von Lemberg einen Erlass, der in ihrem Organ «Ukraiński Szczodenny Wisti» Nr 16. vom 24. Juli veröffentlicht wurde, auf dessen Grund eine besondere Kommission zur Sicherstellung des Vermögens der bolschewistischen Akademie der Wissenschaften ernannt wurde /siehe Beilage/. Im Namen dieser Kommission übernahm die Leitung unseres Verlages sammt den Betrieben ein eigens dem ernannter Verwalter. Wir wollen die die juridische Seite dieser Verordnung hier nicht diskutieren, aber es muss hervorgehoben werden, dass die Tätigkeit des neuen Verwalters weitere Desorganisation unserer Betriebe bedroht. Die alten, seit mehreren Jahren

beschäftigten hoch qualifizierten Arbeiter werden entlassen und durch neue ersetzt; besonders anschaulich trat es in der Buchbinderei hervor, die zurzeit untätig ist – wo am Stelle des alten, verantwortlichen Leiters, ein neuer minderwertiger angestellt wurde, und diesem sammt zwei neuangestellte Lehrlingen ist ein moderner Betrieb mit einer Einrichtung im Werte von einigen hundert Tausend übergeben worden.

Im Interesse der Sicherstellung der Unversehrtheit sowie der vollen Leistungsfähigkeit der Betriebe scheint es zu liegen, dass dem jetzigen Zustand möglichst rasch ein Ende gemacht und die Leitung der Betriebe, ihrem rechtmässigen Eigentümer d.h. dem National Institut Ossoliński übergeben wird.

Eng damit verbunden ist die Angelegenheit fremder Druckerei- und Buchbinderei-maschinen, die von den Bolschewisten in die Ossolińskischen Betriebe hineingebracht wurden; es scheint sehr wünschenswert zu sein, diese Maschinen der Ukr. Schewczenko Gesellschaft der Wissenschaften, welcher sie angehören zur Verfügung gestellt und von ihr abgeholt werden.

НЗіО. ВР, № 17065/II, арк. 44-46. Копія, маш., нім. мова.

№ 102

[1941], Львів. Інформація Тадеуша Маньковського про перевезення Поторицької бібліотеки до Львівської філії Бібліотеки АН УРСР взимку 1939–1940 рр.

W ciągu zimy 1939/40 zwiezione zostały zbiory Biblioteki Poturzyckiej z pałacu przy ul. Kurkowej 15 do Ossolineum i złożone w t. zw. oddziale Koncentracji. Zbiory te jednak przed przeniesieniem uciierpiały znacznie wskutek kwaterunku wojskowego. Zdekompletowano niektóre starodruki, deptano książki powyrzucane z półek na ziemię, możliwie że i palono nimi w piecach. Straty w zbiorze dałyby się ustalić dopiero przez porównanie z katalogiem biblioteki, zbioru graficznego i rękopisów.

W Ossolineum w myśl zarządzeń władz sowieckich, zbiór został rozbity na części. Część zatrzymaną została w t.zw. oddziale koncentracji, stare druki włączono do zbioru oddziału starodruków, inne książki stosownie do swej treści oddano poszczególnym, utworzonym wówczas gabinetom i oddziałom. Rękopisy włączono do Oddziału rękopisów, zbiory graficzne przekazano oddziałowi sztuki. Rozdzielony na kilkanaście części zbiór Biblioteki Poturzyckiej przestał stanowić jednolitą całość i trzeba będzie szeregu lat pracy i porządkowania prowadzonego w łączności z przywróceniem biblioteki Ossolineum do pierwotnego stanu, by wydzielić znów to, co stanowiło przedtem Bibliotekę Poturzycką.

Praca ta będzie mogła być dokonywana tylko stopniowo. W tych warunkach nasuwa się sama przez się myśl, aby Biblioteka Poturzycka pozostała na stałe złączona z Ossolineum, jako jego odrębna i samoistna jednostka składowa, podobnie jak pr. zbiory Pawlikowskich. Pod względem prawnym stanowiłaby ona w łonie Ossolineum wieczysty depozyt rodziny Dzieduszy-

kich, względnie Ordynacji. Ze stanowiska administracji bibliotecznej zapewniałoby jej Ossolineum osobne pomieszczenie i traktowanie jej jako odrębnej całości, czemu odpowiadałoby na zawewnątrz gmachu umieszczenie odpowiedniego napisu. Osobny katalog zaznaczałby również odrębność zbioru [podobnie [...] ^{*} jak i osobna pieczęć i exlibris] ^{**}. Tylko o odniesieniu do zbioru graficznego ze względów technicznych byłoby wskazane pomieszczeniego łącznie ze zbiorem graficznym Lubomirskich i Pawlikowskich przy zaznaczeniu jednak jego odrębności przez przechowywanie w osobnych tekach jako osobnej kolekcji.

Decyzja hr. Ordynata możliwie rychła w tej materji byłaby wszech miar pożądaną, wobec konieczności odpowiedniego traktowania już [...] ^{***} przedmiotów należących do Bibl. Poturzyckiej w samem Ossolineum i kierunku polityki bibliotecznej w Zakadzie, która musiałaby być do tego zastosowana. Prawne unormowanie sprawy przy udziale kompetentnych czynników następowaloby w późniejszym czasie ^{****}.

НЗіО. ВР, № 17066/ІІ, арк. 210-211. Оригінал, рук., пол. мова.

№ 103

[1941], Львів. Інформація Вацлава Ольшевича про перевезення Поторицької бібліотеки до Львівської філії Бібліотеки АН УРСР

^{5*} Biblioteka Poturzycka Dzieduszyckich uległa przed przeniesieniem do Ossolineum silnemu zniszczeniu, gdy po zajęciu pałacu przy ul. Kurkowej przez wojsko sowieckie zbiory zostały przez nie z pokoi bibliotecznych brutalnie usunięte i na kupę w nieładzie rzucone. Dopiero po pewnym czasie udało się zarządowi biblioteki filji Akademii Nauk Ukrainśkiej uzyskać dostęp do zbiorów i pozwolenie na ich przewiezienie. Uskuteczcono to w największym pośpiechu i przewieziono, co się dało, w stanie zupełnego nieładu otwartymi wozami – bez żadnej ochrony w formie pak czy skrzyń – na ul. Ossolińskich 11 do t. zw. Koncentracji.

Zanim to nastąpiło, część zbiorów w sposób dziś nikomu nieznany została z ul. Kurkowej usunięta i rozproszona. Dochodzą obecnie wiadomości, że skrzyni z dyplomami znalazły się w klasztorze Bernardynów, a jakieś dokumenty z Biblioteki Poturzyckiej – w klasztorze dominikanów.

To, co zostało zwiezione na ul. Ossolińskich, zwałono na ziemię w ciasnym, brudnym 2-pokojowym lokalu po fabryce [..kalaczek] (na parterze w II-em podwórzu). W czerwcu 1940 r. rozpoczęto ich segregowanie pod zwierzchnim kierunkiem dra T. Mańkowskiego. Wyłączono wówczas rękopisy, starodruki (XV–XVIII w.) i przekazano je odpowiednim oddziałom Ossolineum,

^{*} Слово не прочитано.

^{**} Вставка у тексті.

^{***} Слово не прочитано.

^{****} Внизу аркуша помітка: «(pis. T. Mańkowski)».

^{5*} У лівому верхньому кутку аркуша помітка: «W. Olszewicz?».

dzięki czemu uratowano znaczną część zbiorów choć w stanie fragmentarycznym. Reszta t.j. książki XIX w. zostały posegregowane według treści i rozmieszczone wspólnie z książkami innego pochodzenia w różnych lokalach Koncentracji, a mianowicie:

dział literatury, krytyki, historii literatury – w Muzeum

« historii na Ossolińskich 11 na I p.

« filozofji, geografji « » II p.

« przyrody, medycyny, rolnictwa, ekonomji – na parterze

« teologii – częściowo na parterze, częściowo w Studionie,

« bibliografii – na parterze (w dawnym magazynie Ossolineum t. zw. [n. - 5]).

W żadnym z działów nie może być mowy o przejściu go przez Ossolineum w całości. Są to zawsze tylko fragmenty; wydawnictwa seryjne lub wielotomowe są zdekompletowane; z dawnego podziału na języki i autorów nie zostało śladu. Również pudła katalogu kartkowego przywieziono nie wszystkie; niektóre były puste i zniszczone, inne zawierały kartki pomieszczone. Złożono je możliwie starannie w oddziale rękopisów jako mające głównie historyczne znaczenie.

Z działu historii wcielono kilka tysięcy tomów do inwentarza Ossolineum wśród numerów 300.001 – 3[36.]000, część – wśród numerów 275.000 – 289.000 pirwsze jako unikaty, drugie jako dublety w stosunku do dawniejszych zasobów Ossolineum. Kilkaset tomów weszło do zbioru trypletów, przeznaczonego na wymianę, z nich kilkanaście tylko tomów zostało wysłanych do Moskwy i Kijowa; reszta pozostała wśród trypletów w domu na ul. Ossolińskich 11 na I p.

Stan, w jakim biblioteka Poturzycka znalazła się jeszcze na jesieni 1939 r. w pałacu na ul. Kurkowej, rozrzucenie zbioru po różnych lokalach i działach Koncentracji w Ossolineum, zaginięcie części zbioru, brak inwentarza i zniszczenie katalogu kartkowego nie pozwalają na rekonstrukcję biblioteki.

Z 48 tysięcy tomów, jakie zbiór ten liczył w r. 1929 [?], przeniesiono do Ossolineum ok. 30 tysięcy. Znalazły się tu one wśród ściąganych zewsząd zasobów Koncentracji i stanowią $\pm 1/10$ jej część. Wyodrębnienie ich w ciągu krótkiego czasu jest zupełnie niemożliwe, gdyż to wymaga przejęcia całości Koncentracji we wszystkich jej lokalach. Nawet gdyby się znalazły środki na opłacenie kilku sił fachowych, któreby książki i broszury biblioteki Poturzyckiej wyodrębniały, praca mogłaby posuwać się tylko bardzo powoli ze względu na brak miejsca. A rezultat pracy będzie zawsze tylko początkowy, dawnej całości już nigdy nie da się odtworzyć!

Natomiast istnieje ważność innego załatwienia, któreby uszanowało pochodzenie książek z jednej celowo zbieranej kolekcji i możliwie szybko udostępniło je pracownikom naukowym bez tworzenia osobnej jednostki bibliotecznej, pochłaniającej koszty administracyjne.

Możność taką przedstawia wcielenie ocalałych zbiorów do Ossolineum w formie wieczystego depozytu z zastrzeżeniami:

1) że w ogólnych inwentarzach Ossolineum przeznaczone dla nich będą kontyngenty numerów, które będą nazwane «Biblioteka Poturzycka Dzieduszyckich»,

2) że taki samy napis umieszczony będzie na kartkach katalogowych,
3) że książki już posiadane przez Ossolineum nie będą traktowane jako dublety, lecz że również wejdą do inwentarzy.

Dzięki temu zbiory będą ustawione wielkimi grupami, a więc wyodrębnione zgodnie z zasadą nowożytnego zachodniego bibliotekarstwa, a równocześnie kartki katalogowe znajdą się w ogólnej kartotece alfabetycznej. Praca taka mogłaby być dokonana stopniowo w ciągu kilku lat trwania procesu dekoncentracji, w granicach wielkich kontyngentów numerów w inwentarzach, a pewnem potanieniem i przyspiseniem pracy byłoby zużytkowanie ocalałych kartek katalogowych, które pod względem formatu i nawet wewnętrznego podziału są identyczne z kartkami katalogu Ossolineum.

W ten sposób choć część pięknej biblioteki zostałaby uratowana i udostępniona z zachowaniem tradycyjnego miana, danego jej przez zasłużonych założycieli.

НЗіО. ВР, № 17066/II, арк. 212-213. Оригінал, рук., пол. мова.

№ 104

16 січня 1942, Львів. Розпорядження комісаричного керівника Державної бібліотеки у Львові Ульріха Йогансена про заборону вилучення й випозичання книжок з львівських бібліотек

Abschrift.

Abt. II.

Z: 113/42

24/I. 1942

GENERALGO[U]VERNEMENT
Der Gouverneur des Distrikts Galizien
CHEF DES AMTES

Lemberg, den 16. 1. 1942

An die Abteilung Wissenschaft und Unterricht
im Hause.

Ich untersage jede Ausgabe von Büchern aus den hiesigen Bibliotheken an Dienststellen des Reichs und des Generalgouvernements. Es kommt auch eine Entleihung von Werken nur bei Nachweis besonderer Dringlichkeit in Betracht.

Beglaubigt: gez. Dr. Losacker. Johanssen [Підпис]
[Кругла печатка з гербом Великої Німеччини] Staatsbibliothek Lemberg

Auf Grund der obigen Weisung wiederhole ich noch einmal mein Verbot Bücher ohne besondere Genehmigung abzugeben, bezw. auszuleihen. Dies

Verbot erstreckt sich auch auf Dienststellen der Wehrmacht, Polizei, Partei usw., die an mich zu verweisen sind.

Der Kommissarische Leiter der Staatsbibliothek Lemberg
Johanssen [Підпис]

[Кругла печатка з гербом Великої Німеччини] Staatsbibliothek Lemberg

НЗіО. ВР, № 17129/II, т. 1, арк. 57. Копія, маш., рук., нім. мова.

№ 105

19 січня 1942, Краків. Лист президента Головного відділу науки і навчання Генерального Губернаторства Адольфа Вацке до губернатора дистрикту Галичина Отто Вехтера у справі організаційної структури Державної бібліотеки у Львові

Regierung des Generalgouvernements
Hauptabteilung Wissenschaft und Unterricht, Erziehung und Volksbildung
Hauptverwaltung der Bibliotheken
Bearbeiter: Dr. Abb

Betrifft: Die Staatliche Bibliothek in Lemberg

An den Herrn Gouverneur des Distrikts Galizien
Lemberg
Z.u.Betr.w.o.

Nachdem der Distrikt Galizien am 1. August 1941 ein Bestandteil des Generalgouvernements geworden ist, unterstehen auch die wissenschaftlichen Büchersammlungen des Distrikts meinem Verwaltungsbereich. Für die Stadt Lemberg ordne ich an, daß die dortigen wissenschaftlichen Bibliotheken verwaltungsmäßig zu einer deutschen staatlichen Bibliothek zusammengefaßt werden, die sich in zwei Abteilungen gliedert:

Abt. I: Hochschulbibliotheken; dazu gehören:

Universitätsbibliothek, Bibliothek der technischen Hochschule, des medizinischen Instituts und der übrigen Hochschulinstitute und Seminare;

Abt. II: Spezialbibliotheken:

Bibliothek des Nationalinstituts Ossoliński,

Baworowskische Bibliothek,

Bibliothek der Schewtschenko-Gesellschaft,

Bibliothek des Instituts «Narodny Dom»,

Studion (die Bibliothek des Metropoliten),

Jüdische Bibliothek.

Die Staatliche Bibliothek Lemberg wird einem deutschen kommissarischen Leiter unterstellt, der zugleich als Fachreferent der Abt. Wissenschaft

und Unterricht beim Gouverneur des Distrikts Galizien angehört. Die Staatliche Bibliothek untersteht der fachlichen Leitung der Hauptverwaltung der Bibliotheken in Krakau.

Watzke

Бундесархів, Потсдам. Головне управління бібліотек, Ст. 12. 01, № 18, арк. 80. Чернетка листа написана Г. Аббом на бланку Головного управління бібліотек; Опубл.: Biblioteki Naukowe w GG. – S. 93-94.

№ 106

2 лютого 1942, Львів. Звернення керівника III відділу Державної бібліотеки Володимира Дорошенка до господарського відділу міської управи в справі надання допомоги одягом і взуттям працівникам відділу

Staatsbibliothek Abt. 3
Lemberg, Distriktstr[asse]. 24

An den Stadthauptmann
Wirtschaftsamt in Lemberg

Bitte um ein ~~Kontingent~~¹⁸ von Textilwaren, Schuhen u. Schuhsohlen für unsere Anstalt auf die Monate November u. Dezember 1941. In unserer Anstalt sind 20 Angestellte beschäftigt.

Bezugscheine bedürfen folgende Personen:

1. Byleń Bohdan – Ungarnstr. 26
Textilwaren, Schuhe
2. Demkiw Adam – Korolewy Jadwigigasse 37/1
Textilwaren, Schuhe, Schuhsohlen,
3. Derkatsch Marie – Supińskigasse 3/1
Textilwaren, Schuhsohlen,
4. Grabowska Aniela – Arcischewskigasse 8.
Textilwaren, Schuhe, Schuhsohlen
5. Doroschenko Wladimir – Distriktsstr. 26
Textilwaren,
6. Iwaneć Wladimir – Wallstr. 4/II
Textilwaren, Schuhe
7. Ischtschenko Nonna – Breitegasse 81/2
Textilwaren, Schuhe
8. Korduba Myron – Piskowagasse 38/2
Schuhe,
9. Sawtschak Lidia und Lubow – Botschkowskigasse 2
2 Textilwaren, 1 Schuhe,

¹⁸ Зверху надписано слово «Formulare».

10. Jantschak Jaroslau – Syxtusgasse 38/2
Textilwaren, Schuhe
11. Jackiw Mychajło – Hausnera 15
Schuhsolen,
12. Schteliga Marie – Rybackagasse 4/5
Textilwaren, Schuhe

Lemberg, 2. II. 1942

Leiter der Staatsbibliothek [Abt. III]¹⁹

НЗіО. ВР, № 17130/ II, т. 1, арк. 2. Копія, маш., нім. мова.

№ 107

18 лютого 1942, Львів. Повідомлення книжкового об'єднання «Книготорг», адресоване до дирекції друкарні АН у Львові щодо продажу книжкових запасів колишньої Книгарні НТШ й Видавництва Оссолінських²⁰

Книгарське Об'єднання

К н и г о т о р г

Львів, вул. Дистрикту 12.

Львів, дня 18 лютого 1942.

Дирекція Друкарні А.Н.

Л ь в і в
Оссолінських

Подаємо, що всі книжкові запаси Видавництва Академії Наук на підставі умови з комісаром Академії перебираємо до продажу ми тому що у Ваших магазинах є складена частина книжок /б. Книгарні Наук. Т[оварист]ва [ім. Шевченка], б. Видавництва Оссолінських і т. д. / ті книжки із моментом коли потепліє, перевеземо до наших магазинів для сигриговання. Нині хочемо звернути Вашу увагу на те, що частину книжок головно польських вже з перевірки до Уряду Пропаганди і що частина тих книжок вже є дозволена до продажу або як недозволені підуть на знищення. Нагляд і контролю за нашим посередництвом має Уряд Пропаганди і всякі можливості і для того надужитя крадежі і т. д. треба заздалегідь виключити і для того що деякі речі в тих магазинах є властністю Друкарні, ключі від тих магазинів залишено у п. Шатана, який відповідає під кожним оглядом за цілість магазинів.

З поважанням
Л. С. /підпис/²¹

НЗіО. ВР, № 17065/II, арк. 124-125. Копія, маш., укр. мова.

¹⁹ Назва відділу в документі пропущена.

²⁰ У 1942 р. на ці книжки, які тоді знаходилися в старих сховищах Оссолінеуму на вул. Калічий, 5, претендувало видавництво «Книготорг». Але М. Гембаровичу вдалося їх зберегти, і перенести до головного корпусу Оссолінеуму на вул. Оссолінських, 2.

²¹ На іншій збереженій копії документа внизу підпис олівцем: «(Balandiuk)».

№ 108

6 березня 1942, Львів. Повноваження комісаричного управителя Державної бібліотеки у Львові Ульріха Йогансена для керівника «Polygraph-Trust» Гуфнагеля в справі перевезення видань Оссолінеуму до бібліотеки

Staatsbibliothek
Lemberg, Blumenstr. 5

Lemberg, den 6. 3. 42.

V O L L M A C H T

Gemäss Entscheidung der Abt. Wissenschaft u. Unterricht und der mit dem Leiter des Polygraph-Trusts, Herrn Hufnag[e]l, getroffenen Vereinbarung sind die ehem. Ossolinskischen Verlagsbestände in die Staatsbibliothek zu überführen.

Ich ermächtigen den komm. Verwalter der Staatsbibliothek, Abt. II, Herrn Dr. Gebarowicz, die Überführung vorzunehmen und über die empfangenen Bücher bezw. Buchpakete Quittung zu leisten.

Der. komm. Leiter der Staatsbibliothek [Підпис Ульріха Йогансена]
[Кругла печатка з гербом Великої Німеччини] STAATSBIBLIOTHEK LEMBERG

НЗіО. ВР, № 17065/II, арк. 129. Оригінал, маш., нім. мова.

№ 109

11 березня 1942, Львів. Лист Юрія Старосольського до директора Державної бібліотеки (відділ Оссолінських) з проханням повернути конфісковану бібліотеку батька, Володимира Старосольського

[Штамп]
Advokat
Dr. GEORG STAROSOLSKYJ
Lemberg, Zwillingstr. 4/1
Tel. 105-01.

[11. 3. 42]

[Z: 298/42 (d 2)]

An den Herrn Direktor
der Staatlichen Bibliothek /Abt. Ossolineum/

i n L e m b e r g

Mein Vater Dr. Wladimir Starosolskyj, Rechtsanwalt und Professor der Ukrainischen Universität in Kamenez Podilskyj und Prag zuletzt in Lemberg wohnhaft war gemeinsam mit mir Besitzer einer grösseren wissenschaftlichen Bibliothek, die in unserer Wohnung in Lemberg, Ujejskiegostr. /jetzt Zwillingstrasse/ 4 W. 4 untergebracht war.

Nach Besetzung Galiziens durch die Sowjets wurde mein Vater verhaftet, meine Familie, d.h. die Mutter, der Bruder und die Schwester wurden nach Asien verschleppt, ich aber musste nach dem Generalgouvernement fliehen.

Infolgedessen wurde unsere Bibliothek mit Bücherschränken, einem Schreibtisch mit zwei Sesseln von unseren weiteren Angehörigen als Deposit in die Bibliothek der damaligen Ukrainischen Akademie der Wissenschaften im jetzigen Ossolineum Hinterlegt, wo sie sich auch jetzt befindet.

Die Bibliothek bestand vorwiegend aus wissenschaftlichen Werken aus dem Gebiete des Rechts, der Soziologie und der Philosophie in deutscher, ukrainischer, polnischer, französischen, russischer und englischer Sprache. Es waren dabei auch literarische Werke und viele, die nur persönlichen Wert für uns darstellen. Alle Bücher waren mit «Ex Libris» meines Vaters oder mit seiner oder meiner Unterschrift versehen. Es waren auch vier nussgehölzerne Bücherschränke und ein alter Schreibtisch mit zwei gepolsterten Sesseln dabei. In einem Bücherschrank waren auch Dokumente, Handschriften und Materialien meines Vaters, sowie einige wichtige Akte aus unserer Rechtsanwaltskanzlei, Photos usw. unterbracht.

Ich bitte hiermit mir höflich zu genehmigen diese Bibliothek mit den aufgezählten Möbelstücken in Verwahrung zu nehmen.

Das Eigentumsrecht kann ich jederzeit beweisen.

Lemberg, den 11. März 1942

Dr. Georg Starosolskyj [Підпис]
Lemberg, Zwillingstrasse 4 W. 4

[Gegen die Auslieferung von genannten Büchern und Einrichtungsgegenständen insoweit sie bei uns noch vorhanden sind, ist nichts einzuwenden.

19.III.1942. M. Giembarowicz]

НЗіО. ВР, № 17129/II, т. 1, арк. 79-79 зв. Оригінал, маш. з рук. помітками, нім. мова.

№ 110

18 березня 1942, Краків. Лист Дирекції архівів у Кракові до Архівного управління у Львові щодо рукописних документів Оссолінеуму

REGIERUNG
DES GENERALGOUVERNEMENTS
STAATSEKRETARIAT
DIREKTION DER ARCHIVE

Krakau, den 18. März 1942.

Akt. z. 976/42.

Zum Bericht vom 25.2.1942 – 292/42 –

ersuche ich um einen listenmäßigen Nachweis welche Herrschaftsarchive Galiziens vor dem Kriege im Ossolineum hinterlegt wurden. In dem Verzeichnis

ist neben dem Besitzer des Archivs bzw. der Familie auch der letzte Archivort (Adelssitz) und der ungefähre Umfang und die Archivzusammensetzung (Urkunden, Handschriften, Akten) anzugeben.

An das	Randt
Archivamt	[Штамп]
Lemberg	GENERALGOUVERNEMENT
-----	DER GOUVERNER DES DISTRICTS GALIZIEN
Amt des Distrikts	Eingegangen 23. III. 1942
Chef des Amtes.	Beil.-----
	Bearb. -----

ЦДІА України у Львові, ф. 755, оп. 1, спр. 142, арк. 1. Оригінал, маш., нім. мова.

№ 111

19 березня 1942, Львів. Лист комісаричного керівника Державної бібліотеки у Львові Ульріха Йогансена до Юрія Старосольського у справі повернення йому бібліотеки його батька, Володимира Старосольського, та конфіскованих меблів

Staatsbibliothek Lemberg
Blumenstrasse 5.
Z: 298/42

Lemberg, den 19. März 1942

An
Herrn Dr. Georg Starosolskyj
Lemberg, Zwillingstr. 4/I.

Ich bin damit einverstanden dass sie Ihre Privatbibliothek, die sich z. Zeit in der Staatsbibliothek Abt. II. befindet nebst Bücherschränken, Schreibtisch und Sesseln wieder an sich nehmen. Wegen der Einzelheiten der Übergabe wollen Sie sich mit dem komm. Verwalter der Staatsbibliothek der Abt. II. in Verbindung setzen und ihm nach Übernahme Quittung leisten.

Der Kommissarische Leiter der Staatsbibliothek Lemberg
Jo [Підпис У. Йогансена]

НЗіО. ВР, № 17129/II, т. 1, арк. 80. Оригінал, маш., рук., нім. мова.

№ 112

28 травня 1942, Львів. Звіт комісаричного управителя III відділу Державної бібліотеки у Львові Володимира Дорошенка про кількісний стан збірок колишньої Бібліотеки НТШ

[Штамп] STAATSBIBLIOTHEK

Lemberg Abt. 3.

LEMBERG

Distriktstrasse № 24

- a/ Gesamtbestand an katalogisierten Druckschriften....225452 Bd.
davon Wiegendrucke 1
- b/ Gesamtbestand an Handschriften.....2062 NN.
- c/ Gelegenheitsdrucke, Flugblätter.....58 Schächteln
- d/ Karten, Pläne, Atlanten.....2273
davon: Karten2168
Pläne..... 54
Atlanten..... 51
- e/ Graphicanicht katalogisiert
- f/ Notendrucke2015
- g/ Unkatalogisierte Bestände:
1. Bücher.....37000
 2. Handschriften.....350 NN.
 3. Gelegenheitsdr.62 Schächteln
 4. Karten, Pläne
Atlanten383
 5. Graphica.....11990
 - Notendrucke.....3000

Lemberg, den 28. V. 1942

Kommissarischer Verwalter
W. Doroschenko*ДАЛО, ф. Р-49, оп. 1, спр. 2, арк. 7. Копія, маш., нім. мова.*

№ 113

28 травня 1942, Львів. Звіт комісаричного управителя Бібліотеки Народного Дому Антона Генсьорського про кількісний стан збірок бібліотеки

[Штамп] STAATSBIBLIOTHEK

Lemberg Abt. 3.

- a/ Gesamtbestand an katalogisierten
Druckschriften105057
davon Wiegendrucke..... 7

b/ Gesamtbestand an Handschriften.....	1077	Buchbinderbd.
c/ Gelegenheitsdrucke, Flugblätter.....	22	Schächteln
	/ca. 4000 Ex./	
d/ Karten, Pläne, Atlanten.....	1850	
davon: Karten	1525	
Pläne	238	
Atlanten	87	
e/ Graphica	6008	
davon: Stiche	4170	
Zeichn.....	172	
Photos.....	1666	
f/ Notendrucke	1176	
g/ Unkatalogisierte Bestände.....		
Davon: Druckschrift	19000	
Handschrift.....	44	Bd.
	..106	Schächteln
Gelegenheitsdr.....	25	Schächteln
Karten. Atl	10	
Graphica.....	3000	
Noten	866	

Lemberg, den 28.V.1942

Kommissarischer Verwalter
A. Gensiorskyj*ДАЛО, ф. Р-49, оп. 1, спр. 2, арк. 8. Копія, маш., нім. мова.***№ 114**

10 червня 1942, Львів. Підтвердження, видане Національним закладом ім. Оссолінських у Львові д-рові Олександрові Чоловському, про передачу ним в дар Бібліотеці Оссолінеуму приватної колекції наукового характеру

-----Odpis-----
ZAKŁAD NARODOWY IM. OSSOLIŃSKICH WE LWOWIE – L.T.10/I/1939
Zakład Narodowy im. Ossolińskich stwierdza niniejszym, że p. Dr. Aleksander Czołowski, b. dyrektor Archiwum, Biblioteki i Muzeów Gminy Miasta Lwowa, złożył w darze Bibliotece Zakładu swój prywatny księgozbiór, zebrany własnym kosztem i pracą całego życia, a zawierający rękopisy, akta, dyplomy, autografy, stare druki i dzieła treści wyłącznie naukowej w różnych językach a nadto obrazy, mapy, wyroby artystyczne i starożytne. Większą część tej biblioteki oddał już dyr. Czołowski Bibliotece Zakładu, a mianowicie w r. 1936 2500 zinwentaryzowanych rękopisów, a w r. 1939 40 rękopisów. Pozostała część biblioteki dyr. Czołowskiego, mieszcząca się w trzech pokojach w jego mieszkaniu przy ul. Wronowskich nr.7 I p. jest zatem wyłączną własnością

Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, a ofiarodawca zatrzymał ją dożywotnio jako podręczny niezbędny materiał do swych prac naukowych i dla szczegółowego zinventaryzowania. We Lwowie dnia 2 października 1939 r. Dr. A. Czołowski m.p.-----

GZl. 1301 /1942.-

Ich bestätige hiermit die völlige Übereinstimmung obiger Abschrift mit der mir vorgezeigten, ungestempelten Urschrift. -----
Lemberg, am zehnten Juni, des Jahres eintausend neunhundert zweijundvierzig / 10.VI.1942/.

Geb.

Für den Notar /§. 21 2/b.Tar./ 3 Zl.

[Кругла печатка] EUGEN MISKY ЕВГЕН МІСКИ
NOTAR in LEMBERG НОТАР у ЛЬВОВІ

[Підпис]
NOTAR.

НЗіО. ВР, № 17066/II, арк. 182. Оригінал, маш., нім. мова.

№ 115

29 червня 1942, Львів. Повідомлення Ульріха Йогансена комісаричному керівникові Бібліотеки Баворовських Тадеушу Маньковському про ліквідацію його посади та про підпорядкування його керівництву II відділу Державної бібліотеки у Львові

[Штемпель] STAATSBIBLIOTHEK
Lemberg, Blumenstr. 5.

Lemberg, den 29.6.42

Zl 669/42

An Herrn Dr. Mankowski

Sttatsbibliothek Abt. II

Mit Erlass 228 vom 24.6.42 bestimmt die Hauptabteilung Wissenschaft u. Unterricht, dass die Stellung eines komm. Verwalters einer Abteilung der Staatsbibliothek aufgehoben ist. Ich bin beauftragt, die s. Zt. von Herrn Präsidenten Watzke und Herrn Dr. Gasselich ausgestellten Vollmachten einzuziehen. Es erlöschen damit Ihre Befugnisse als komm. Verwalter mit Wirkung vom 30.6. d. Js.

In Fortführung der bisher berits herrschenden Praxis habe ich die ehem. Baworowskische Bibliothek dem Leiter der Abt. II unterstellt, wobei jedoch Ihr Aufgabenkreis der gleiche bleibt wie bisher.

Johanssen [Підпис]

НЗіО. ВР, № 17112/ II, арк. 3. Оригінал, маш., нім. мова.

№ 116

25 липня 1942, Львів. Звіт д-ра Фелікса Погорецького про родинні архіви з Галичини, які зберігаються у відділі рукописів Бібліотеки Національного закладу ім. Оссолінських у Львові

Bericht

über die im Ossolineum in Lemberg niedergelegten Herrschaftsarchive Galiziens. In Befolgung des mir mündlich vom Herrn Direktor Dr Randt während seiner letzten Lemberger Inspektionsreise erteilten Auftrages lege ich den nachstehenden Bericht über die im Ossolineum /Staatsbibliothek: Abteilung II/ aufbewahrten Herrschaftsarchive und insbesondere über ihre eventuelle Inventarisierung vor.

Aus den Handschriftenbeständen der Handschriftenabteilung des Ossolineum /Leiter Dr Inglot, Mitarbeiter: Dr Grodecki, Dr Lutman, Giebułtowski, Dr Tarnawski, Mgr Karczewska/ sind bis nun 6.000 Handschriften in folgenden Veröffentlichungen verzeichnet und beschrieben worden:

- Catalogus codicum manuscriptorum Bibliothecae Ossolinianae Leopoliensis /Katalog rękopisów Biblioteki Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich we Lwowie/ edidit Adalb. Kętrzyński, I. Bd., Lemberg 1881, 759 S., Hss. No. I – 226, II. Bd., Lemberg 1886, 776 S., Hss. No. 227 – 561, III. Bd., Lemberg 1898, 763 S., Hss. No. 562-1504.
- Inwentarz rękopisów Biblioteki Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich we Lwowie /Handschrifteninventar der Bibliothek Ossolińskich Nationalinstituts in Lemberg/: Hss. No 1505 – 5500, Lemberg 1926, Bibl. des Ossol. Nat. Inst. in Lemberg, 518 S., 4°.
- Inwentarz rękopisów Biblioteki Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich we Lwowie /Handschrifteninventar der Bibliothek Ossolińskich Nationalinstituts in Lemberg/: Hss. No 5501 – 6000. 1934. Towarzystwo Przyjaciół Ossolineum /Gesellschaft der Freunde des Ossolineum/, Lemberg, 91 S., 4°.

Die ersten oben genannten 3 Bände des Katalogs enthalten gedruckte, unter der Leitung des damaligen Bibliotheksdirektors Adalb. Kętrzyński von den Bibliotheksbeamten hergestellte Verzeichnisse und Beschreibungen von 1504 Handschriften aus der Handschriftenabteilung des Ossolineum. Der Inhalt einer jeden Handschrift ist genau angegeben, so dass bei Sammelhandschriften /Miscellanea, sog. silva rerum/ unter einer Inventarnummer manchmal bis 250 Einzelstücke beschrieben werden. Bei jeder Handschrift ist ihr Alter, Schreibstoff, Seitenzahl, Format, unbeschriebene Seiten, womöglich auch ihre Provenienz /alle früheren Besitzer der Hss., insoweit sie festgestellt werden konnten/ angegeben. Die beschriebenen Handschriften sind im Katalog nicht nach Sachgruppen geordnet, sondern fortlaufend nach den Nummern des Bibliotheksinventars verzeichnet; jeder Band hat ein genaues Personen-

und Ortschaftsregister; von Sachschlagworten sind nur ganz vereinzelte im Register berücksichtigt worden, wie z. B.: Diarium, Dyaryusz /Tagebuch/, confoederatio bzw. Konfederacja, seim, sejmik /Reichstag, Landtag/. Das Fehlen eines Sachregisters erschwert das Auffinden; wenn man z. B. feststellen wollte, welche Dorfinventare /Verzeichnisse der Dorfinssassen, ihrer Pflichten, der Acker, Fluren, Wiesen etc./ die Handschriftensammlung enthält, so müsste man alle drei Bände daraufhin genau durchprüfen, da im Register das Schlagwort «Dorfinventare» nicht berücksichtigt wurde, so dass im Register nur die Namen der betreffenden Dörfer genannt sind; so muss man auch z. B. Quellenmaterial zur Geschichte der Salzbergwerke unter dem Schlagwort: Kraków, Cracovia, Bochnia und Wieliczka – suchen u. ä.

Während die genannten drei Bände des Katalogs eine offizielle Veröffentlichung des Ossolineum sind, wurden die zwei weiteren Inventarbände nur als eine hektographisch /litographisch/ in 200 Exemplaren vervielfältigte Handschrift herausgegeben, wie der oben auf dem Titelblatt angebrachte Vermerk ausdrücklich besagt /«odbito 200 egzemplarzy jako rękopis»/. Diese zwei Bände sind also nur Notbehelf; man wollte wenigstens auf diese Weise das handschriftliche Quellenmaterial für breitere Kreise zugänglich machen, da mit einer weiteren Fortsetzung der drei gedruckten Bände des Katalogs nicht gerechnet wurde. Diese zwei Inventarbände sind eine flüchtige Abschrift des originellen handschriftlichen Hausinventars und haben überhaupt keine Register. Da sie die Handschriftennummern von No. 1505 – 6000 umfassen, also zusammen fast 4500 Hss., also dreimal so viel Hss. wie die drei gedruckten Bände, so sind sie eine Fundgrube für das uns interessierende rein archivalische Schriftgut.

Die Hss. sind hier fortlaufend nach ihren Inventarnummern verzeichnet, mit ganz kurzen Inhaltsangaben und Beschreibungen; Sammelhss. werden oft mit einem Wort: «Miscellanea» – abgetan. Bei der Beschreibung werden angegeben: Schreibmaterial /Pergament, Papier/, Format, Seitenzahl, Einband, Alter. Zum Beispiel:

- No. 5827/II. – Spis rękopismów znajdujących się w Bibliotece hr. Potockich w Willanowie, przez K. Sumińskiego ułożony w r. 1829, obecnie w Krakowie u hr. Potockich «Pod Baranami». – Kopja maszynowa. Papier. Folio. Półskórek. K. 55. XIX wiek.

/Verzeichnis der in der Bibliothek der Grafen Potocki in Willanów aufbewahrten Handschriften, bearbeitet durch K. Sumiński im Jahre 1829, jetzt in Krakau bei den Grafen Potocki im Palais «Pod Baranami». – Schreibmaschinenzweitschrift. Papier. Fol. Halblederband. 55 Bll. XIX.Jh. /

Vom archivalischen Standpunkt sind gerade diese zwei Inventarbände von grösstem Interesse, da hier herrschaftliche Archive und überhaupt archivalisches Schriftgut im strengeren Sinne verzeichnet ist, während die drei gedruckten Katalogbände nur Einzelstücke aus Herrschaftsarchiven und wenig

Material im streng archivalischem Sinne aufzeichnen, wenn auch eine feste Grenze zwischen Bibliotheks- und Archivgut oft schwer zu ziehen ist. Man muss z. B. den unter dem No. 176 /Bd. I d. gedr. Katalogs/ beschriebenen historisch wertvollen Originalband der sog. «Acta Tomiciana» aus dem XVI. Jh. als ein Bibliotheks- und nicht als Archivgut bezeichnen.

Auf Grund dieser Katalog und Inventarbände und auf Grund eigener Nachforschung Ossolińskichs Hss. Sammlung hat Dr Barwiński die im Ossolineum aufbewahrten Herrschaftsarchive zusammengestellt, wobei auch einzelne Literaturhinweise von ihm beigegeben wurden. Dieses Verzeichnis wird in der Anlage beigegeschlossen.

Natürlich ist dieses Verzeichnis nicht erschöpfend und kann es auch nicht sein, da inzwischen, besonders zur Zeit der bolschewistischen Amtswaltung, neues Archivgut vom Ossolineum übernommen wurde.

*So wurden z. B. zur bolschewistischen Zeit alle Handschriften aus der privaten Bibliothek der Grafen Dzieduszycki in Lemberg (sog. Poturzyckische Bibliothek) übernommen, während gleichzeitig die archivalischen Bestände dieser Bibliothek im Staatsarchiv geborgen wurden.

Um ein Beispiel zu geben, wie die Herrschaftsarchive in den zwei lithographierten Bänder beschrieben sind, gebe ich in der Anlage eine wörtliche Abschrift des Archivs der Grafen Mniszech (Mniszech). Diese bekannte Magnatenfamilie hat in der polnischen Geschichte des XVII. u. XVIII. Jh. eine hervorragende Rolle gespielt. Am bekanntesten ist wohl der eigentliche Begründer der Machtstellung dieser Familie, der Wojewode von Sendomir Georg Mniszech (gest. 1613), welcher im Nebenamt auch Lemberger Starost gewesen ist (nach seinem Tode haben noch drei Mitglieder dieser Familie als Starosten des Lemberger Landes bis ca. 1670 gewaltet). Georg Mniszech war der Vater der Marie (Maryna) Mniszech, welche zur Zeit der Wirrnisse im moskowitischen Reich den falschen Demetrius heiratete und dann auf dem Schloss Kreml in Moskau, nach der Eroberung Moskaus durch Polen, zur Zarin gekrönt wurde. Georg Mniszech ist auch als Erbauer prächtiger Kirchen in Polen bekannt; so wurde z.B. von ihm die Lemberger Bernhardenkirche erbaut. Sein Stammsitz war in Laszki Murowane, bei Sambor in Rotreussen. Von späteren bedeutenden Mitgliedern dieser Familie müssen noch erwähnt werden: Joseph Mniszech (+ 1747), Kronmarschall und dessen Sohn Georg August Mniszech (1742 – 1767) der gleichfalls Kronmarschall gewesen ist, der mit Marie Amalie Brühl, der Tochter der allmächtigen Ministers August III. verheiratet war. In der oben genannten Ortschaft Laszki Murowane (bei Sambor) wurde im J. 1854 auf dem Dachboden eines jüdischen Gasthofes («karczma») das Archiv der Mniszech aufgefunden, ins Ossolineum gebracht und hier bis zum J. 1877 geordnet. Da die Mitglieder der Familie Staatsämter bekleideten, so befinden sich im Mniszecharchiv auch Staatsakten, wie das beiliegende Verzeichnis beweist, z. B. Nro 2632/II, 3557/II, 3573/II – 3579/II.

* Звідси і до кінця – писано рукою Ф. Погорецького.

Wenn man die beiliegende Abschrift des Verzeichnisses der Handschriften aus dem Mniszecharchiv mit den Beschreibungen der Handschriften in den 3 gedruckten Bänden des Ossolineum-Katalogs vergleicht, so kann man sich leicht überzeugen, daß dieser lithographierte Inventar nur ganz flüchtig die Handschriften beschreibt; auf jeden Fall aber sind diese Beschreibungen zur allgemeinen Orientierung über den Inhalt der Handschriftenbestände ausreichend.

Eine Neubearbeitung dieser Handschriftenbestände scheint mir daher vorläufig unnötig. Man muß zuerst eine genaue Übersicht des in den zwei lithographierten Inventaren zerstreuten streng archivalischen Materials erhalten, da diese zwei Bände keine Register haben und daher schwer benutzbar sind. Bei dieser Arbeit müsste man neben Herrschaftsarchiven auch anderes streng archivalisches Material berücksichtigen, da viele Herrschaftsarchive zersplittert worden sind, so daß Einzelstücke auch in anderen Handschriftensammlungen bzw. als lose Einzelstücke verzeichnet sind. Alle nicht rein archivalischen Materialien (Briefe, Chroniken, nichtamtliche Abschriften archivalischer Quellen u. s. w.), insofern sie nicht Teile von Herrschaftsarchiven sind, müßten natürlich ausgeschieden werden. Zur Herstellung einer solchen Übersicht, die bloß auf Grund der lithographierten zwei Inventarlände leicht bearbeitet werden kann, wird man keine spezielle Hilfskraft heranziehen brauchen. Die Arbeit kann im Staatsarchiv während der Amtsstunden von mir in ca. 2 Monaten beendet werden.

Erst auf Grund einer solchen Übersicht könnte man die in ihr enthaltenen Angaben weiter ausbauen. Da in Ossolineum eine besondere Handschriftenabteilung besteht, in welcher sechs wissenschaftlich geschulte Beamte arbeiten, die fortlaufend mit der Inventarisierung der Handschriftenbestände beschäftigt sind, so könnte das vom archivalischen Standpunkt interessante Material, insofern es noch nicht in den veröffentlichten Inventaren verzeichnet ist, auf amtlichem Wege, auf Grund spezieller von den Ossolineumbeamten für die Staatsarchivverwaltung hergestellter Verzeichnisse und Berichte erfaßt werden. Vorerst müßte jedoch, wie oben erwähnt, das in den veröffentlichten Inventaren beschriebene Material von der Archivverwaltung genau durchforscht und ein genaues Verzeichnis der dort beschriebenen Handschriften aus verschiedenen Herrschaftsarchiven und aller rein archivalischen Handschriften angefertigt werden.

Lemberg, den 25. VII. 1942

Dr F. Pohor[eck]

In der Anlage:

Auszug aus dem von Dr Barwiński hergestellten Verzeichnisse*.

2) Verzeichnis der Handschriften aus dem Archiv der Grafen Mniszech.

ЦДІА України у Львові, ф. 755, оп. 1, спр. 142, арк. 2-10. Оригінал, маш., рук., нім., пол. мови.

* Витяг з переліку, складеного д-ром Є. Барвінським, див. документ № 118.

№ 117

27 липня 1942, Львів. Стаття з газети «Львівські вісті» про організаційну структуру Державної бібліотеки у Львові**Шість відділів Державної бібліотеки у Львові****У них працює постійно 150 працівників***Львів, 27 липня.*

(тп) Львівські прилюдні і приватні бібліотеки пережили важкі часи за большевицького панування. Совети здевастували й безумно понищили великі й вартісні книгозбірні чи то шляхом конфіскації, до спалювання включно, чи шляхом вивоження й «реорганізації».

Те, що залишилося, треба завдячувати давним бібліотечним працівникам. Тепер усі книжки найбільших бібліотек Львова об'єднано в одну цілість – у Державну Бібліотеку. Це не лише адміністративна, але й програмова цілість.

У склад Львівської Державної бібліотеки входить шість відділів: I. відділ (давна Університетська Бібліотека); II. відділ (бібліотека Оссолінських); III. Відділ (бібліотека т-ва ім. Шевченка); IV., V. і VI. відділ (Педагогічна, Технічна й Медична бібліотеки). Три останні бібліотеки мають спеціальний характер. Головним завданням Медичної і Технічної бібліотек є допомогти молоді, що вчиться тепер на технічних і медичних курсах.

Перший відділ має характер загальної наукової книгозбірні. До неї присилають книжки з наукових німецьких видавництв. Місячний прибуток вагається в межах від 1.000 до 1.500 томів. Другий відділ – це польоністична бібліотека. На третій відділ складається українознавство. Книжки пропагандивного й белетристичного змісту, що залишилися з большевицьких часів, віддано другому відділові, а наукову літературу розділено поміж відповідні відділи. У четвертому відділі, присвяченому шкільництву, збирається книжки з ділянки виховання й навчання.

Покищо Державна Бібліотека є закрита для читачів. З технічної і медичної користує студіююча молодь, а всі відділи доступні для німецьких урядів, зг[а]дно поручених ними працівників, якщо вони займаються науковою роботою. Бібліотекарських працівників є тепер 150. Це здебільша давні сили, що від багатьох років працюють у бібліотеках. Цілістю кермує директор Державної бібліотеки д-р Йоганзен.

№ 118

[Липень, 1942]*, Львів. Витяг з переліку родинних архівів у Відділі рукописів Бібліотеки Національного закладу ім. Оссолінських у Львові, складений д-ром Євгеном Барвінським**

Auszug:

aus dem von Dr Eugen Barwiński zusammengestellten Verzeichnisse: «Archiwa w Oddziale rękopisów Biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich» (Verzeichnis der in der Handschriftenabteilung der Bibliothek des Ossolińskischen Nationalinstituts aufbewahrten Archivbestände).

In diesem Auszuge wurden nur Herrschafts- u. Privatarchive berücksichtigt. Die den einzelnen Archivbeständen beigegebenen Nummern beziehen sich auf die entsprechenden Nummern im litographierten Handschrifteninventar. Die Sigle «Spr» (Sprawozdania) = Berichte der Ossolińskischen Bibliothek (poln.).

– Arch. der Familie Batowski:

№№ 3868-3880 (13 Bde) und 3 ungeordnete Aktenmappen.-

– Arch. der Familie Borch aus Warklany:

45 Aktenmappen. – / Lutman, Archeion, Jhrg. 1930/.-

– Arch. der Familie Weryho-Darowski: №№ 1566, 3778-3779, 4293 /4 Bde/ und 8 ungeordnete Aktenmappen, 12 nicht inventarisierte Bde. –

– Arch. der Familie Drohojowski: №№ 4518-4529 /12 Bde/ und 29 ungeordn. Aktenmappen (Kronika Drohojowskich, Krakau 1904. I-II; Spr. 1911, 9, 18).-

– Arch. des Grf. Alexander Fredro / Familiendeposit /: 5 Aktenmappen.-

– Arch. der Familie Grabowski: №№ 4175-4258, 4766-4782 (100 Bde) und 3 ungeordnete Aktenmappen.-

– Arch. der Familie Hohendorf: 3 ungeordnete Aktenmappen (Krzemicka Z., Kwartalnik Historyczny. Jhrg. 1930. S.550.

– Arch. der Familie Husarzewski: №№ 5742-5761 (20 Aktenmappen und Bände); vgl. Dziamska, Rocznik Gdański, II, 1929.

– Arch. de[r] Familie Jabłonowski aus Bursztyn: №№ 3425-3441 (17 Aktenmappen und Bände. /Tyszkowski, Archiwum P. Benoego, Kwartalnik Historyczny, Jhrg. 1922, S. 279./.-

– Archiv des Wladimir Kozłowski, 480 Aktenmappen /Lutman, Insurekcje, Hrg. 1930/.-

– Arch. der Familien Krzywiec und Mierzejewski: 5 Aktenmappen und 66 Faszikel. /Spr. 1893. S.33/.-

– Archiv aus Lipowiec: №№ 4043-4171 (29 Bde).

* Датовано за звітом Ф. Погорецького, — липня 1942 р.

** Витяг з польського переліку (1942 р.) в перекладі на німецьку мову з поясненнями Ф. Погорецького.

- Archive der Fürsten Lubomirski: №№ 548, 1926, 2161, 2257, 3549, 3791, 4336, 4888 (8 Bde).-
- A. aus Przeworsk: 3 Koffer /Deposit/: 10 Aktenmappen und Faszikel.
- B. aus Równo: 30 Aktenmappen /: E. Kipa, Kwartalnik Historyczny, 1917, S. 237:/.
- C. aus Małowieś: №№ 4874-4881 (6 Bde).-
- D. aus Kruszyna: №№ 5158-5191 (34 Bde). Spr. 1912. S. 9-11.
- D1. aus Berestynów /des Fürsten Konstantin Lubomirski/, zusammen mit der
- D2. Archiv der Pfarrei Kruszyna: 70 Aktenmappen und 245 Faszikel.
- Archiv der Familie Markowski: №№ 4668-4714 /47 Bde/.
- Archiv der Familie Mniszech: №№ 329-331, 429, 2617-2708, 3550-3582, 3928-3951, 3973, 5632-5652 /196 Bde/. /Morawski, Materiały do Konfederacji Barskiej, I. S.VI.; Kantecki, Szkice, Poznań 1883, II. – Spr. 1851/6, S.40, 1878, S.4, 1894, S.8, 1896/7, 1898/9, S.9./.
- Archiv der Familie Ossoliński: №№ 129-133, 214, 275, 308, 541, 657, 702, 704,705, 1583, 2162, 2261, 2801, 2819-2820, 2871, 2914, 3363, 3974-3989, 4172, 4894, 5211, 5471, 3845-3854. (52 Bde). Gubrynowicz, Ossoliński (in den Anmerkungen), Fischer, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1927, S. 115. – Spr. 1881, S. 94.
- Archiv des Fürsten Joseph Poniatowski /Bruchstücke/: №№ 5712-5720, 9 Bde.
- Archiv der Familie Luba-Radzimiński aus Berehy: 457 Aktenmappen u. Faszikel / Dąbkowski, Przewodnik Naukowy i Literacki, 1918/.
- Archiv aus Rzeczyca (Geschenk des Grf. Eduard Fredro): №№ 2472-2575 (104 Bde). /Spr. 1870/2, S.54,134/.
- Archiv der Fürsten Sapieha: 885 Faszikel und Bände, und das Herrschaftsarchiv aus Krasiczyn: 50 Faszikel /: Prochaska, Archiwum Sapiehów I., Spr. 1908, S.7., 1909, S.8, 1910, S.7/.
- Archiv der Familie Stadnicki: №№ 3952-3970 /: 19 Bde:/.
- Archiv des Galizischen Landwirtschaftlichen Vereins /: Galicyjskie Towarzystwo Gospodarskie/: ca. 200 Bände u. Aktenmappen.-
- Archiv der Familie Wardeński: 4 ungeordnete Aktenmappen.-
- Archiv der Familie Wasilewski: №№ 3210-3230, 4299-4320, 4363-4370 /51 Bde/ und 29 ungeordnete Aktenmappen u. Faszikel (Spr. 1889, S. 33, 1891, S. 8.36, 1888, S. 8.31, 1900/1, S. 6.).
- Archiv der Familie Wołowicz aus Luszczewo: 30 Faszikel.
- Archiv des Gr. Andreas Zamojski: №№ 5700-5705 /6 Bde/. (Tyszkowski, Insurekcje, 1929/II).
- Archiv der Familien Żydowski und Wybranowski aus Kossów: №№ 5156, 2734 (2 Bde) und 15 ungeordnete Aktenmappen. /Wybranowski, Przewodnik Naukowy i Literacki, 1874; Wybranowski, Dawne Dzieje, Kraków 1893/.

№ 119

1 жовтня 1942, [Краків]. План Головного відділу бібліотек у Генеральному Губернаторстві в справі організаційної структури і діяльності державних бібліотек*

ORGANISATIONSPLAN

**der Hauptabteilung der Bibliotheken bei der Hauptabteilung
Wissenschaft und Unterricht**

A. Hauptverwaltung der Bibliotheken

I. Bibliothekarische Aufgaben

1. Sicherung aller öffentlichen und privaten wissenschaftlichen Bibliotheken des Generalgouvernements. Planmässiger Besuch in den einzelnen Distrikten. Unterbringung und Ordnung beschädigter Sammlungen. Aufsicht über ihre Verwaltung. Rückführung entfremdeter Bestände.

2. Fachreferat an der Hauptabteilung Wissenschaft und Unterricht in allen Fragen, die die Wissenschaftsbibliothek betreffen.

3. Zentrale Verwaltung der Staatsbibliotheken in Krakau, Warschau, Lublin und Lemberg. Aufsicht über Ordnung und Verwahrung ihrer Bestände; ihre sachgemässe Unterbringung und Benutzung. Zentralkatalogisierung durch Titelgruppen. Regelung des Pflichtexemplarwesens, der Benutzungsbestimmungen und der Verbindung mit dem deutschen Leihverkehr. Die Aufsicht erfolgt durch Schriftverkehr und durch regelmässigen Besuch der 4 Staatsbibliotheken.

II. Verwaltungsaufgaben

1. Führung einer Einlaufstelle und einer Registratur.

2. Bearbeitung der Haushaltsanträge, Anweisung der Betriebsmittel und Haushaltsüberwachung für die Staatsbibliotheken.

3. Bearbeitung der Personalfragen, Anstellungen und Entlassungen der polnischen Beamten und Angestellten. Urlaubsregelung für die Leiter der 4 Staatsbibliotheken.

III. Da für die Staatsbibliothek Krakau kein deutsches Personal zur Verfügung steht, wird die Leitung ihrer Verwaltung von der Hauptverwaltung der Bibliotheken miterledigt.

B. Staatsbibliotheken Krakau, Warschau, Lublin und Lemberg.

Sie setzen sich aus folgenden ehemaligen polnischen Bibliotheken zusammen:

1. Staatsbibliothek Krakau: Jagellonische Bibliothek und polnische Akademie der Wissenschaften, Bibliothek der Bergakademie, Bibliothek der Universitätsinstitute,

2. Staatsbibliothek Warschau: Universitätsbibliothek, Bibliotheken der Universitätsinstitute, Pilsudski-Nationalbibliothek, Krasinski-Bibliothek u. Aufsicht über die Zamoyski-Bibliothek.

* Автором плану, правдоподібно, був Ґустав Абб.

3. Staatsbibliothek Lublin: Universitätsbibliothek, Bibliotheken der Universitätsinstitute, Lopacinskische öfftl. Bibliothek, Bobolanum, Bibliothek des Priesterseminars.

4. Staatsbibliothek Lemberg: Ossolineum, Universitätsbibliothek, Bibliotheken der Universitätsinstitute, Bibliothek der Techn. Hochschule, Medizinische Bibliothek, Bibliothek der tierärztl. Akademie, Gräfl. Bawarowskische Bibliothek, Bibliothek der jüdischen Gemeinde, Bibliothek Schewtschenkow*.

C. Organisation der Bibliotheken

Sie setzt sich bei jeder der 4 Staatsbibliotheken aus folgenden Teilen zusammen:

1. Büro und Registratur. Lohnberechnung und Urlaubserteilung für das Personal. Führung des Eingangsbuchs. Feststellung der Rechnungen, insbesondere für die Buchhändler usw. Erledigung des Schriftverkehrs.

2. Büchererwerbung, Ordnung und Einreihung der beschlagnahmten Bibliotheken. Kauf antiquarischer neuer Bücher und Zeitschriften. Führung der Akzessionsliste. Abrechnung mit dem Buchhändler. Führung und Fortsetzung der Zeitschriftenkartotheken. Einziehung der Pflichtexemplare. Durchführung des Büchertausches.

3. Endkatalogisierung. Führung des Inventarverzeichnisses des alphabetischen und systematischen Katalogs. Signaturgebung für die neu erworbenen Bücher. Für die Staatsbibliothek Krakau: Herstellung des Manuskripts und Korrekturen für die Titeldrucke und des Verzeichnisses der Neuerwerbung.

4. Buchbinderei, Reparatur und Einband von Büchern in der Hausbuchbinderei und bei Buchbindermeistern. Anbringung der Signaturschilder an den Büchern.

5. Benutzung und Einreihung der Bücher in die Magazine. Ordnung und Aufstellung, Aussuchen und Wiedereinstellen der benutzten Bücher. Revisionen der Ordnung und des Bestandes. Überwachung der Dublettenabteilung und der Abteilung für sekretierte Bücher. Führung der Leihstelle, der Mahn- und Vormerkstelle. Schriftverkehr mit den Benutzern, Erledigung der Anfragen. Lesesaaldienst. Ausarbeitung des Lesesaalkatalogs. Überwachung der Benutzer. Revisionen der Handbibliothek.

6. Hausverwaltung: Reparaturen im Gebäude. Reinigung der Diensträume. Heizung und Beleuchtung.

Онубл.: Biblioteki Naukowe w GG. – S. 127-129.

* Має бути: «Bibliothek der Schewtschenko-Gesellschaft».

№ 120

31 жовтня 1942, Львів. Звернення комісаричного керівник III відділу Державної бібліотеки у Львові Володимира Дорошенка до керівника бібліотеки Ульріха Йогансена в справі повернення книжок, вилучених за більшовиків

STAATSBIBLIOTHEK

Lemberg Abt.3.

Lemberg, den 31. X. 1942.

[Прямокутний штамп]

An den Leiter der Staatsbibliothek Lemberg.

[...]

Wenn bei uns die Remontarbeiten fortgesetzt werden /Hobeln und Malen des Fussbodens/, so wird es in unserer Abt. sehr eng sein, deshalb habe ich vor einen Teil der Angestellten bei der Auswahl der Ukrainica/ aus den Dubletten-und nicht inventierten Beständen /und dieser Bücher, welche aus unserer Abt. zum sogen. Kabinet für Marxismus-Leninismus weggenommen wurden, die sich jetzt im Ossolineum befinden, beschäftigt machen. [...]

Leiter der Staatsbibliothek Abt. 3

[Підпис] W. Doroschenko

НЗіО. ВР, № 17130/II, т. 1, арк. 46. Оригінал, маш., нім. мова.

№ 121

[1942], Львів. Перелік родинних, особових та місцевих архівів, які зберігаються у відділі рукописів Бібліотеки Національного закладу ім. Оссолінських у Львові, складений д-ром Євгеном Барвінським*

Archiwa w Oddziale Rękopisów

Biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich

Archiwum Batowskich, Nr. 3868-3880 /13 vol/ i 3 teki niezinventaryzowane.

Archiwum Warklańskie, Borchów, 45 tek, Lutman, Archeion, 1930.

Arch[iwum] Cetnerów z Krakowca część w Ossolineum. Morawski, Mat., I t.

Archiwum Weryha-Darowskich Nr. 1566, 3778-3779, 4292 /4 vol./, 8 tek i 12 vol. niezinvent.

Archiwum Drohojowskich, Nr. 4518-4529 /12 vol./ i 29 tek niezinventaryzowanych /Kronika Drohojowskich, Kraków, 1904 I – II, spr. 1911, 9, 18./

* Машинописний перелік Барвінського, доповнений рукописними вставками Ф. Погорецького. Див. також звіт Ф. Погорецького від 25 липня 1942 р.

- Archiwum Aleksandra Fredry /depozyt rodziny/ tek 5.
Archiwum Grabowskich, Nr. 4175-4258, 4766-4782, 100 vol., 3 teki niezinwentaryzowane.
Archiwum miasta Grodzisko, Nr. 1500-1547, 48 vol.
Archiwum Hohendorfów, 3 teki /niezinwent./ /Krzemicka Z. Kwart. Hist. 1930, s. 550, Spr. 1911, s. 9, 20/.
Archiwum Hussarzewskich, Nr. 5742-5761, 20 tek i vol. /Por. Działianka, Rocznik Gdański II 1922 Opis w rękopisie/.
Archiwum Jabłonowskich z Bursztyna, Nr. 3425-3441, 17 tek i niezinwentaryzowanych 205 tek i vol. /Tyszkowski, Archiwum P. Benoego, Kwartalnik Historyczny, 1922, s. 279/.
Archiwum Włodzimierza Kozłowskiego, 480 tek. /Lutman, Insurekcje, 1930/II/.
Archiwum Krzywców i Mierzejewskich, 5 tek, 66 fasc. /Spr. 1893, s. 33/.
Archiwum Lipowieckie, Nr. 4043-4171 /29 vol./.
Archiwum XX. Lubomirskich, Nr. 548, 1926, 2161, 2257, 3549, 3791, 4336, 4888 /8 vol./,
A. Przeworskie, 3 kufry /depozyt/ 10 tek i fasc.
B. Rówieńskie, 30 tek /E. Kipa, Kwart. Hist. 1917, s. 237/.
C. Małowiejskie, Nr. 4874-4881 /6 vol./.
D. Kruszyńskie, Nr. 5158-5191 /34 vol./ Spr. 1912, s. 9-11.
D₁. Archiwum berestynowskie /Ks. Konstantego Lubomirskiego/ wraz z
D₂. Archiwum parafji w Kruszyńcu, 70 tek, 245 fasc.
Archiwum Markowskich, Nr. 4668-4714 /47 vol./.
Archiwum Mniszów, Nr. 329-331, 429, 2617-2708, 3550-3582, 3928-3973, 5632-5652 /196 vol./ /Morawski, Materiały do Konfederacji barskiej I, s. VI, Kantecki, Szkice, Poznań, 1883 II. Spr. 1851/6 s. 40, 1878, s. 4. 1894, s. 8, 1896/7, 1898/9 s. 9.
Archiwum Ormian Lwowskich, Nr. 1643-1766, 1916, 3718-3759, 4748. /157 vol./.
Archiwum Ormian Stanisławowskich, Nr. 1350-1367, 1590. /19 vol./ /Macier F., Revue des études arméniennes, T. VII. 1927./.
Archiwum Ossolińskich, Nr. 129-133, 214, 275, 308, 541, 657, 702, 704, 705, 1583, 2162, 2261, 2801, 2819-20, 2871, 2914, 3363, 3974-3989, 4172, 4894, 5211, 5471, Archiwum ciechanowieckie Ossolińskich Nr. 3845-4854. 52 vol. Gubrynowicz, Ossoliński, przypisy, Fischer, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1927, s. 115. Spr. 1881, s. 94.
Archiwum X. Józefa Poniatowskiego /fragment/, Nr. 5712-5720. 9 vol.
Archiwum Berehskie Luba Radziwińskich, 457 tek i fasc. /Dąbkowski, Przew. Nauk. Liter. 1918 i obd./.
Archiwum Gen. Macieja Rybińskiego, Nr. 3517-3532, 3808-3809 /18 vol./ /Spr. 1893, s. 9/.
Archiwum Rzeczyckie /Dar Edwarda Fredry/ Nr. 1472-2575 /104 vol./ /Spr. 1870/2 s. 54, 134/.

Arch[iwum] Potockich z Buczacza przeszło częściowo w poł. XIX w. do Ossolineum /Kaczmarczyk. Kw. Hist. R. 1928, str. 89/, zob. Morawski: Materiały do Konf. Barskiej, I, str.5.

Archiwum XX. Sapiehów, 885 fasc. i vol. wraz z Archiwum Dominikałnem z Krasiczyna, 50 fasc. /Prochaska, Arch. Sap. I. Spr. 1908, s.7, 1909, s. 8, 1910, s.7/.

Archiwum Fryderyka Skarbka, Nr. 5490-5546, 5698 /58 vol./ /Żebrowska, Rocznik Zakł. Ossol. 1927/.

Archiwum Stadnickich, Nr. 3952-3970 /18 vol./.

Archiwum Gal. Towarzystwa Gospodarskiego, około 200 ksąg i tek.

Archiwum Towarzystwa Sztuk Pięknych we Lwowie, 57 fasc.

Archiwum Wardenkich, 4 teki niezinwent.

Archiwum Wasilewskich, Nr. 3210-3230, 4299-4320, 4363-4370. /51 vol./ oraz niezinwent. 29 tek i fasc. /Spr. 1889, s. 33, 1891, s. 8, 36, 1888, s. 8. 31, 1900/1 s.6/.

Archiwum Wołowiczów z Luszczewa, 30 fasc.

Archiwum Andrzeja Zamojskiego, Nr. 5700-5705, 6 vol. /Tyszkowski, Insurekcje, 1929/II/.

Archiwum Kossowskie Żydowskich i Wybranowskich, Nr. 5156, 2734 /2 vol./ niezinwent., 15 tek, /Wybranowski, Przew. Nauk. Liter. 1874 Spr. 1911, 8 – 9, 28, 1879, s. 182/. Wybranowski: Dawne dzieje. Kraków 1893. /Kw. Hist. 1928, str. 92/.

Archiwum Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, fasc. 143, ksiąg 214.

Rękopisy

Rękopisy Biblioteki Moroczyńskiej Chrzanowskich, 51 rękopisów, zob. K. Tyszkowski, Bibl. Chrzanowskich w Moroczynie, Kraków 1925.

Zbiór Wiktora Gomulickiego, Nr. 5267-5434 /68 vol./ /Tyszkowski, Kwart. Hist. 1925/.

Teki Kazimierza Jarochońskiego, Nr. 3337-3360, 24 vol. /Spr. 1890, s. 7/.

Papiery Ludwika Kubali, Nr. 5762-5769, 14 tek i vol. /Kwart. Hist. 1928/.

Teki Stanisława Lukasa /wypisy z archiwów zagr./ Nr. 2973-3016, 44 vol. /Spr. 1884, s. 5/.

Teki Teodora Narbutta, Nr. 2937 / 38, 3116, 3 vol. /Spr. 1882/3, s. 56, 1886 s. 23.

Rękopisy Biblioteki im. Gwalberta Pawlikowskich, 20 vol. /Katalog, Gębarowicz 1930/.

Papiery Tadeusza Romanowicza, Nr. 4575, /15 tek/.

Papiery Edwarda Rulikowskiego, /55 tomów/ niezinwentaryzowane.

Teki Antoniego Schneidra, 232 tek i wol.

Autografy Juliusza Słowackiego, Nr. 4725-4744, 4807/8, 5463, 25 vol. /Spr. 1900/1 s. 6,30, 1908, s. 16/.

Zbiór Adolfa Sternschussa /teatralia/ Nr. 4986-5152.

Papiery Karola Szajnochy, 15 tek, /Finkel, Przew. Bibljogr. 1926, Nr. 1/.

Spuścizna rękopiśmienna fundatora i urzędników Zakładu: J. M. Ossolińskiego /Gubryniewicz, Ossoliński; Fiszer, Zakład Ossolińskich 1927, s. 115/.

Siarczyńskiego, Slotwińskiego, Bielowskiego, Godebskiego, Kętrzyńskiego /częściowo lub w całości zinwentaryzowane/, Czarnika, Pawłowicza, Belzy Wł., Małeckiego, Hirschberga, Czapelskiego.

ЦДІА України у Львові, ф. 755, оп. 1, спр. 142, арк. 54-57. Копія, маш., рук., пол. мова.

№ 122

8 січня 1943, Львів. Лист комісаричного керівника Державної бібліотеки у Львові Ульріха Йогансена командирові Охоронної поліції відділу протиповітряної оборони в справі забезпечення будівель бібліотеки перед бомбардуванням

[Штамп] STAATSBIBLIOTHEK
Lemberg, Blumenstr. 5.
Zl: 15/43

Lemberg, den 8. Januar 1943

An den
Kommandeur der Schutzpolizei
Abt. Luftschutz
Lemberg – Smolkipl. 3.

[Прямокутний штамп] Kommando der Schutzpolizei in Lemberg
[з датою одержання листа]«9.Jan.1943»

Betr. : Luftschutzgerät

Gemäss Ihrem Schreiben vom 28. Juli 1942 betr[efflich] Sicherung wertvoller Kunstschatze gegen Luftangriffe benötigt die Staatsbibliothek zur Sicherung ihrer in verschiedenen Gebäuden untergebrachten Sammlungen 10 Kübelspritzen und 7 Steinhauen. Zur Erlangung des Bezugscheines bitte ich, mir eine Bescheinigung über die Notwendigkeit der der Anschaffung auszustellen. Bei der Sicherung handelt sich um folgende Gebäude:

- 1) Staatsbibliothek, Abt. I. Blumenstr. 5.
- 2) Staatsbibliothek, Abt. II. Postgasse 2.
- 3) Staatsbibliothek, Abt. III. Distriktsstrasse 24
- 4) Staatsbibliothek, Med. Abt. Distriktsstr. 30
- 5) Staatsbibliothek, Päd. Abt. Eckstr. 4.
- 6) Staatsbibliothek, Päd. Abt., Nebenmagazin Baworowskistr. 2.
- 7) Staatsbibliothek, Päd. Abt., Nebenmagazin Ungarnstr. 14

Der Kommissarische Leiter der Staatsbibliothek Lemberg
[Підпис] Johanssen

12.1.43.

ДАЛО, ф. Р-58, оп. 1, спр. 54, арк. 29 зв. Копія, маш., нім. мова.

№ 123

31 березня 1943, Львів. Звіт керівника відділу рукописів III відділу Державної бібліотеки у Львові Марії Деркач про діяльність структурного підрозділу за березень 1943 р.

З В І Т

Рукописного відділу за час від 1 – 31 березня 1943.

Дня 4. III 1943 трісла водотягова рура в Етнографічному Музею на першому поверсі, до рукописного відділу прорвалася вода і залила 1 кімнату, де були покладані депозити і нові впливи від ч. 1–388, зінвентаризовані більші архіви, невписані архіви Наукового Товариства ім. Шевченка, Українського Парляменторного Клубу і УНД-А. Рукописи в більшій частині замокли. Вода прорвалася теж до долішньої, дерев'яної частини залізної шафи, де були сховані рарітети-друки і криптадія і всі ці книжки дуже пошкодила. Гарно оправлені книжки майже усі дуже понищені. Через кілька днів треба було ці книжки сушити, листок за листком, розпаковувати пакунки і виливати з них воду, та розкладати по вікнах, щоби сушилися. Висушені рукописи треба було на ново упакувати. Шкода є велика, бо трохи паперів головно тоненьких зовсім понищилося. В першу чергу треба було зайнятися найціннішими рукописами і друками-раритетами в залізній шафі.

Рукописи з долішньої частини перенесені до шафи в читальні і там упорядковані. З них вибрала я 44 друки і передала до оправи. Велика частина раритетів нігде не вписана і не записана. Маю в пляні завести окремий каталог предметів, що знаходяться в цій шафі. Вписані архіви розложила в полицках в дверях кімнати, що прилягає до рукописного відділу. Там помістила більші зінвентаризовані архіви ч. 896 – (архів кременецької гімназії), ч. 1227 (архів Сокола-Батька), ч. 1221 (архів Старосольського), ч. 1360 (архів др. І. Кривецького).

Архів ч. 206 (Донцов) і 91 (Назарук) як депозит сховані у скритці в кімнаті магазину, де є книжки формату 4°. Архіви, що вплинули до Бібліотеки в 1939 р. і дальші впливи до 1943 р. ч. 1–388 поміщені в цій самій кімнаті у долішніх шафах. Там є теж незінвентаризовані і невписані архіви НТШ, УНДА і Парляментарного Клубу. Деяких чисел бракує, що зазначено в книжечці. Мабуть вони розтрусилась і запаковані в інші пакунки.

Зінвентаризовані числа більших архівів ч. 875, 1276, 1240, і 1253 у відділі рукописів у великій шафі без регалів привезеній з університету. В другій шафі з університету є спаковані різні папери, що ще не встигли розібрати, бо треба було упорядкувати кімнату на приїзд др. Абба.

В Марті приладжувано Шевченківську Виставу, на яку вибрала з фотографічного відділу...^{*} фотографій, та книжки з відділу раритетів в ч. ...^{**}

^{*} Кількість не проставлена.

^{**} Кількість не проставлена.

Один день 18. III. 1943 занята була при перевозі шаф з Університету (Разом з др. Генсьорським). Крім цього полагоджувала справи бібліотечні, заступаючи інших бібліотекарів. В праці над сушенням, переносенням і опакуванню рукописів помагали Броніслава Грабовська і Свенціцка.

Рукописний Відділ складається тепер з таких частин.

- I. Рукописи з'інвентаризовані чч. 1–1518 в кімнаті рукописів і в сусідній кімнаті в дверях.
- II. Архіви і рукописи, що вплинули від 1939 р. в кімнаті з 4^о-гами і в скритці.
- III. Архіви Франка – 3 шафи.
- IV. Рарітети і криптадія в шафі в читальні бібліотеки.
- V. Рукописи – дуже дорогоцінні в залізній шафі.
- VI. Фотографії. (2 шафи на коридорі).
- VII. Архів Музею Франка в коридорчику перед рукописним відділом.
- VIII. Архіви. Студинського (шафа), Маковей (шафа), Калинович (пачка), Словіти (пачка в музею Баворовських).
- IX. Бібліотека I. Франка в наріжній кімнаті книжок: ч. 1–6004.

I кімната.

Шафи (5) (довкруги стін) – поскладані числа від 1–1460. Дальші числа були в малій кімнаті, що її залила вода.

Шафа ч. 2907. = Архів Франка ч. I.

« ч. 2912 « « ч. II.

Проф. Янів опрацював 1 рукопис з архіву Франка ч. 221 доповнення до ч. 127 – архіву Франка + 5 рукописів Бібліотеки та частину рукопису Б[ібліоте]ки ч. 248.

Др. М. Штеліга – виготовила в Бібліотеці I. Франка 845 карток головних і 132 відсилкових. Приготовила до оправи ...* книжок з Б[ібліоте]ки Франка.

В. Левинський – був 20 днів хорий, скаталогував 78 рукописів.

Свенціцка М. – розписала зміст ЛНВ – 1–20. Разом 1.144 карток.

Писала на машині і виготовляла переклади. Помагала при впорядкуванні магазину і списувала книжки на Шевченківську Виставу.

31.III.1943.

[Підпис] Марія Деркач

** Рукописи: 85

Книжки 845 гол[овних], 132 відсилкових.

*** Скільки рукописів?

Скільки книжок?

Б. Барвінськи[й]

ДАЛО, ф. Р-49, оп. 1, спр. 2, арк. 31-32. Оригінал, маш. з рук. виправленнями і доповненнями М. Деркач, укр. мова.

* Кількість не проставлена.

** Рядок дописаний чорнилом рукою М. Деркач.

*** Два рядки дописані олівцем рукою В. Дорошенка.

№ 124

12 липня 1943, Берлін. Звіт д-ра Рудольфа Куммера з інспекційної подорожі по наукових бібліотеках Генерального Губернаторства 17-26 травня 1943 р.

WE 1130/43

Der anliegende Reisebericht des Ministerialrats Dr. Kummer über seine Dienstreise in das Generalgouvernement zwecks Prüfung der Verhältnisse im wissenschaftlichen Bibliothekswesen in der Zeit vom 17.–26. Mai 1943 ist vorzulegen

- a) dem Herrn Amtschef W²²
 - b) Herrn Min. Rat Kohlbach II,
 - c) Herrn Min. Rat Dr. Dähnhardt
- mit der Bitte um Kenntnisnahme.

Berlin, den 12. Juli 1943.

WE Dr Kummer

Bericht

über die Dienstreise vom 17. bis 26. Mai 1943 in das
Generalgouvernement zur Besichtigung der wissenschaftlichen
Bibliotheken.

Trotz mehrerer Einladungen durch den Herrn Generalgouverneur war es dem unterzeichneten Sachbearbeiter für das wissenschaftliche Bibliothekswesen erst am 16.-26. Mai 1943 möglich, eine Dienstreise in das Generalgouvernement zu unternehmen, um die dortigen Bibliotheken zu besichtigen. Die Reise führte über Krakau, Lemberg, Lublin und Warschau.

[...]*

Die Staatsbibliothek in Lemberg.

Schon in der kaiserlich-österreichischen Zeit blühten in Lemberg die wissenschaftlichen Bibliotheken, an ihrer Spitze die Universitätsbibliothek. In der Zeit der Polnischen Republik versuchte man hier ein Zentrum des polnischen Geisteslebens zu schaffen. Als aber 1939 die Sowjetrussen sich Lembergs bemächtigten, hatte es zunächst den Anschein, als ob die Bibliotheken Mittelpunkte eines ukrainischen Geisteslebens werden sollten. Ukrainer wurden mit der Leitung der Bibliotheken beauftragt. Bereits wenige Wochen nach der Einnahme Lembergs rollten mit der Bahn große Mengen sowjetischen Schrifttums, vornehmlich in ukrainischer Sprache, an, das auf die einzelnen Bibliotheken verteilt wurde. Im Jahre 1941 begann man aber,

²² Керівником департаменту Науки (W, Wissenschaft) був Рудольф Менцель.

* Пропущено описи інспекції державної бібліотеки Кракова.

die Bibliotheken energisch zu sowjetisieren. Die schnelle Einnahme Lembergs im Jahre 1941 durch die deutsche Wehrmacht verhinderte jedoch diesen Versuch. Da die Sowjets Lemberg sehr plötzlich verlassen mußten, fiel uns ein nahezu völlig unversehrtes sowjetrussisches Bibliothekswesen in die Hand. In sämtlichen Bibliotheken waren besondere sowjetische Abteilungen mit eigenen Buchbeständen und Katalogen aufgestellt worden. Überdies strömten in der sowjetischen Zeit mehr als 500 000 beschlagnahmte Bände aus Privatbibliotheken, Buchhandlungen und Antiquariaten hinzu, die in der ehemaligen Ossolineums-Bibliothek aufgestellt wurden. 24 Stunden nach der Einnahme Lembergs durch deutsche Truppen waren bereits sämtliche Bibliotheken gesichert, und die nunmehr in den Buchhandlungen und bei den Behörden beschlagnahmten sowjetischen Buchbestände wurden wiederum den wissenschaftlichen Bibliotheken übereignet.

Sämtliche wissenschaftl. Bibliotheken Lembergs wurden dann in eine zentralen. Verwaltung unter Bibliotheksrat Dr. Johanssen zusammengefaßt, um eine nutzbringende Erfassung und Erschließung der überaus wichtigen Buchbestände zu garantieren. Denn es galt jetzt, etwa 2 Millionen Druckschriften und 22 432 Handschriften zu sichern, zu ordnen und zu sichten.

Die Staatsbibliothek in Lemberg gliedert sich in folgende Abteilungen:

Abt. 1: die ehemalige Universitätsbibliothek.

Sie umfaßt rund 570 000 Bände, davon etwa 75 000 Bände unkatalogisiert. Die Bibliothek ist in sowjetischer Zeit verwahrlost, hat aber zum Glück verhältnismäßig wenig Verluste erlitten. Sie wird jetzt unter der Leitung des Bibl. Rats Dr. Johanssen als Zentrale der Staatsbibliotheken weitergeführt. 3/4 des Buchkaufs kommen ihr zugute. Benutzer sind außer Angehörigen der Wehrmacht sowie deutschen Dienststellen Professoren und Studenten der medizinischen und landwirtschaftlichen Fachkurse. Neben den üblichen bibliothekarischen Arbeiten wird augenblicklich eine Durcharbeitung des Zentralkatalogs durchgeführt, der in sowjetischer Zeit von einem Fleischermeister verwaltet worden ist. Die Bibliothek befindet sich zur Zeit in gutem Zustand, die Benutzung ist gut. Als Kuriosum sei erwähnt, daß wegen des völligen Fehlens deutscher medizinischer Lehrbücher für Studenten — sie können zur Zeit auch nicht beschafft werden, da die Auflagen vergriffen sind — die alten sowjetischen medizinischen Handbücher, die in Hunderten von Exemplaren zur Verfügung stehen, an die Besucher der Fachkurse ausgeliefert werden.

Abt. 2: die Ossolinskische Bibliothek.

Bestand 820 000 Bände, davon 430 000 Bände unkatalogisiert. Die Bibliothek, eine Stiftung des polnischen Grafen Ossoliński, mit eigenem Verlag und Druckerei, ist besonders wichtig zur Erforschung der Geschichte Polens und vor allem Galiziens.

Die Sowjets machten diese Bibliothek zum Mittelpunkt der Lemberger Filiale der Ukrainischen Akademie der Wissenschaften in Kiew und pflanzten

damit auf eine rein polnisch ausgerichtete Sammlung das neue sowjetische, vorwiegend propagandistische Schrifttum. Infolge der Verstaatlichung der Privatbibliotheken, Buchhandlungen und Antiquariate strömten etwa 500 000 Bände in diese Bibliothek, die damit auf dem Wege war, zu einer sowjetischen Massenbibliothek zu werden. Für das Studium des sowjetischen Bibliothekswesens ist daher gerade diese Bibliothek besonders interessant.

Nach der Einnahme Lembergs durch die deutsche Wehrmacht wurde diese Bibliothek wieder ihrem eigentlichen Zweck zugeführt. Sie erhält daher durch Kauf fast keinen Zuwachs. Zur Zeit hat sie die Aufgabe, aus den noch unkatalogisierten Büchermassen das in ihrem Sammlungsgebiet fehlende Schrifttum aufzunehmen.

Abt. 3: a) die Bibliothek der Schewtschenko-Gesellschaft.

Bestand 265 000 Bände, davon 37 000 Bände unkatalogisiert.

Die Bibliothek der ukrainischen Schewtschenko-Gesellschaft wurde 1892 gegründet. Ihre Vermehrung erfolgte durch Geschenke und vor allem durch den Tauschverkehr, den die Gesellschaft mit zahlreichen wissenschaftlichen Instituten des In- und Auslandes unterhielt. Sie war die Zentralbibliothek zur Erfassung des ukrainischen Schrifttums. In sowjetischer Zeit wurde die Bibliothek als Spezialbibliothek für ukrainisches Schrifttum gelassen. Sie enthält die vollständigste Sammlung des ukrainischen Schrifttums, vor allem des 19. und 20. Jahrhunderts, außerdem auch bedeutende Sammlungen von alten Drucken.

b) Ihr angegliedert ist die Bibliothek der Gesellschaft Narodny Dom mit 125 000 Bänden.

Diese Bibliothek ergänzt die Schewtschenko-Bibliothek insofern, als die vor allem das gesamte slawische und russische Schrifttum zur ukrainischen Frage gesammelt hat.

Abt. 4: die ehemalige Bibliothek der Technischen Hochschule mit 158 000 Bänden.

Sie befindet sich in einem zweckmäßig errichteten Neubau aus dem Jahre 1934. Der Buchbestand ist zweckentsprechend und gut erhalten und wird eifrig benutzt. Auch die Bestände dieser Bibliothek werden ständig fachgemäß ergänzt.

Dem Leiter dieser vier Abteilungen, Bibliotheksrat Dr. Johanssen, ist mit der Ordnung und Führung der Staatsbibliothek in Lemberg eine schwierige Aufgabe übertragen worden. Ich konnte mich aber davon überzeugen, daß Dr. Johanssen seine Aufgabe mit viel Geschick und Energie angefaßt und bereits heute achtbare Erfolge aufzuweisen hat. Vor allem hat er ein ausgesprochenes Organisationstalent bewiesen.

Dr. Johanssen hat darum gebeten, seine weitere u.k.-Stellung aufzuheben und ihn wieder für die Wehrmacht freizugeben. In Übereinstimmung mit der Regierung in Krakau ist diesem Wunsche stattgegeben worden. Zur Einarbeitung befindet sich augenblicklich in Lemberg Dr. Himpel von der Preuß.

Staatsbibliothek, der nach der Einberufung von Dr. Johanssen ihn bis auf weiteres vertreten soll. In Anbetracht der vorzüglichen Leistungen habe ich Dr. Johanssen erklärt, daß seiner Rückkehr nach Lemberg nach Beendigung seines Wehrdienstes nichts im Wege stehe. Von einer Versetzung des Dr. Johanssen nach Lemberg wird daher mit Rücksicht auf seine Familie Abstand genommen. Nach seiner Einberufung zur Wehrmacht wird seine Abordnung nach Lemberg zunächst aufgehoben und er formell auf seine Stelle an der Preuß. Staatsbibliothek zurückgenommen. Auf Grund meiner eingehenden Besprechungen und Besichtigungen halte ich Dr. Johanssen für geeignet, in Zukunft eine wissenschaftliche Bibliothek im Ostraum zu leiten. [...]*

Dr Kummer

Бундесархів, Кобленц, R 21, 10. 616, арк. 190-198. Оригінал, маш., нім. мова; Опубл.: Biblioteki Naukowe w GG. – S. 156-158.

№ 125

[Липень] 1943, Львів. Нормативні вказівки Ульріха Йогансена щодо концентрації книг в окремих відділах Державної бібліотеки у Львові

Richtlinien zur Aufarbeitung der Konzentration.

- 1.) Jedes Buch wird auf einem besonderen Zettel aufgenommen und erhält eine besondere Nummer, gleichgültig, ob es in der Staatsbibliothek bleibt oder zu den «Entbehrlichen» kommt. Ausnahmen: Multipletten werden auf einem Zettel aufgenommen. Soweit es sich dahei um mehr als 10 Exemplare handelt, werden sie im allgem. nicht berücksichtigt eingestampft. Einzelne Bände von Zeitschriften und Serienwerken können auf einem Zettel vereinigt werden. Soweit sie im Zusammenhang aufgenommen werden, werden sie gebündelt und erhalten nur eine Nummer.
- 2.) Die gesamten Zettel werden, eher sie auf die einzelnen Abteilungen der Staatsbibliothek verteilt werden, in lückenloser Reihenfolge dem deutschen Leiter vorgelegt, der sie auf die einzelnen Abteilungen verteilt.
- 3.) Die Abteilungen stellen fest, ob sie die ihnen zur Prüfung zugeteilten Titel benötigen.
- 4.) Die Abteilungen geben die ihnen zugeteilten Zettel, getrennt in «erwünschte» und «entbehrliche» Titel, dem deutschen Leiter zurück.
- 5.) Die Abteilungen übernehmen die von ihnen erbetenen Werke samt den zugehörigen Zetteln. Die Werke sind zu der Nummerfolge aufzustellen, die Zettel sind alphabetisch zu ordnen.

* Пропущено описи інспекції державних бібліотек Любліна та Варшави.

- 6.) Es entsteht somit in jeder Abteilung ein Bestand an erwünschten Bänden, die in springender Nummerfolge aufgestellt sind und für die eine provisorische alphabetische Kartei vorhanden ist.
- 7.) Für die Verteilung der Nummern ist ein Verteilungsplan aufzustellen.
- 8.) Die Verteilung auf die einzelnen Abteilungen erfolgt nach folgenden Richtlinien:

Abt. I.
Wissenschaftliche Lit[eratur]
(Theol[ogie], Jus[tiz], Med[izin], Philol[ogie] usw)
Belletristik in Auswahl
Abt. II.
Polonica
Sowietica (ausser Med[izin], Techn[ik])
Abt. III.
Ukrainika
Techn[ische] Abt[eilung]
Techn[ische] Lit[eratur]

Sonderwünsche einzelner Abt. werden in einem besonderen Verteilungsplan festgelegt.

In Abt. II. entsteht ausserdem ein Bestand von Bänden, die für die Staatsbibliothek entbehrlich sind. Auch sie sind in springender Nummernfolge aufgestellt und provisorisch katalogisiert.

Bearbeitung der Konzentration in den übrigen Abteilungen

- 1) Hauptaufgabe ist die Bearbeitung der Konzentration in Abt. II. Soweit genügend Kräfte vorhanden sind, können auch die anderen Abteilungen mit Aufarbeitung ihrer eigenen Konzentration beginnen. Sie erhalten dafür eine Nummernfolge zugewiesen, die der gesamten Nummernfolge entnommen ist.
- 2) Auch hier wird jedes Werk verzettelt und mit Nummer versehen.
- 3) Erwünschte Bände werden mit den aus Abt. II. übernommenen Bänden zusammen aufgestellt, die Zettel in die provisorische Kartei des erwünschten Zugangs eingeordnet.
- 4) Entbehrliche Werke werden zusammen mit den zugehörigen Zetteln an Abt. II. gegeben und dort aufgestellt, die Zettel in die dortige Kartei der Dubletten eingelegt.

Johanssen [Підпис]
16.7.43 Jo.*

* Помітка У. Йогансена.

№ 126

4 серпня 1943, Львів. Список музеїв, церков та бібліотек Львова, які мають культурно-історичне значення й повинні бути захищені в першу чергу у випадку загрози бомбардувань

DER STADTHAUPTMANN
IN LEMBERG
POLIZEIDIREKTION
LUFTSCHUTZAMT

Lemberg, den 4.8.1943

Rangliste
der kulturgeschichtlich wertvollsten Bauten

I. Museen

1. / Historische Museum	Ringplatz 6
2. / Museum für Vor- und Frühgeschichte	Ringplatz 4
3. / Ukr. Nationalmuseum	Blumenstr. 42
4. / Naturhistorische Museum	Langegasse 18
5. / Ethnographische Museum	Distriktstrasse 24
6. / Gemäldegalerie	Postgasse 3
7. / Panorama	Ostmesseplatz

II. Kirchen

1. / Kathedralkirche röm.-kath. mit der Boimowkapelle	Kapitelplatz
2. / Dominikanerkirche, Kloster und Staatsarchiv	Klempnerstr. – Am Graben
3. / Walachische Kapelle m. Korniaakturm	Reussenstr. – Am Graben
4. / Kathedralkirche gr.-kath.	Georgsplatz
5. / Bernhardienerkirche	Bernhardienerplatz
6. / Kathedralkirche arm.-kath.	Bürger – Ecke Krakauer
7. / Jesuitenkirche mit Kollegium	Ritterpl. – Langegasse
8. / Benediktinerkirche	Oststr. – Zollplatz
9. / Karmeliterkirche	Distriktstr. 22

III. Bibliotheken

1. / Staatsbibliothek Abt. II	Postgasse 2
2. / — // — // — Abt. I	Blumenstr. 5
3. / — // — Techn. Abt.	Bibliothekgasse 1

Verzeichnis

der wichtigsten Baudenkmäler und Sammlungen, die im Falle vom Luftgefahr in erster Linie zu schützen sind:

1. Die beiden Häuser d. XV – XIX Jhdt.	Ringplatz 4 u. 6.
2. Kathedralkirche röm.kath. XIV – XVIII Jhdt.,	Kapitolstr.
3. — // — // — gr.kath. XVIII Jhdt.,	Georgsplatz
4. — // — // — arm.kath. XIV – XVII J.	Bürger – Ecke Krakauerstr.
5. Dominikanerkirche XVIII Jhdt. samt Kloster,	Klempnerstr. – Am Graben

6. Bernhardienerkirche XVIII Jhdt. samt Kloster, Bernhardienerplatz
7. Jesuitenkirche XVII Jhdt. samt Kollegium, Ritterpl. – Langeasse
8. Die walachsche Kapelle samt dem Korniaaktum, Reussenstr. – Am Graben
9. Das Arsenal des Königs Wladislaw IV, XVII Jhdt. derzeit Staatsarchiv
10. Die Boimowkapelle XVII Jhdt., Kapitelp, Halitschstr. /a[u]f einem Gr[un]dst[ück]/
11. « Benediktinerkirche XVI Jhdt. Oststr. – Zollplatz
12. « Karmeliterkirche XVII Jhdt. Distriktstr. 22
13. « Das Raclawicerpanorama der Schlacht bei Raclawice, Ostmesseplatz
14. « Ukr. Nationalmuseum in der Blumenstr. 42
15. « Naturhistorische Museum in der Langeasse 18
16. « Historische Museum Ringplatz 6
17. « Museum für Vor- und Frühgeschichte Ringplatz 4
18. « Ethnographische Museum Distriktstr. 24
19. « die Gemäldegalerie, Postgasse 3

Im Auftrage

gez. Unterschrift

Die wichtigsten Gebäude der Staatsbibliothek, die im Fall von Luftgefahr in erster Linie zu schützen sind:

Staatsbibliothek, Abt. I,
Staatsbibliothek, Abt. II,
Staatsbibliothek, Techn. Abt.

Blumenstr. 5
Postgasse 2
Bibliotheksgasse 1

Der komm. Leiter der Staatsbibliothek
gez. Unterschrift.

ДАЛО, ф. Р-58, оп. 1, спр. 54, арк. 22-24. Копія, маш., нім. мова.

№ 127

24 листопада 1943, Львів. Доповідна записка комісаричного керівника Державної бібліотеки у Львові Олександра Гімпеля до Головного управління бібліотек Генерального Губернаторства у Кракові з пропозицією забезпечення вартісних збірок бібліотеки перед радянськими бомбардуваннями

Staatsbibliothek
Lemberg, Blumenstr. 5

An die Hauptabteilung Wissenschaft u. Unterricht
Hauptverwaltung der Bibliotheken des GG
Krakau — Aussenring 40

In der Anlage überreiche ich Ihnen 2 Kostenvoranschläge der Firma L. Kopec.
Es handelt sich um die Herstellung von Kisten zu Luftschutzzwecken.

Die SB Lemberg besitzt, wie Sie wissen, viele Handschriften und wertvolle alte Drucke. Ihre derzeitige Unterbringung entspricht den Anforderungen des Luftschutzes in keiner Weise. Die wertvollen Bestände der SB II. (Ossolinski-Bibliothek) sind besonders gefährdet, da im Gebäude der Bibliothek keine Möglichkeit besteht, die Bücher und Handschriften zu bergen. Der unter dem Hause befindliche Keller ist sehr feucht und kommt daher als Schutzraum nicht in Frage. Auch ein am Fusse der Zitadellenberges zur SB II. gehöriger kleiner Keller, der sich im Berge über der Talsohle befindet, ist zu feucht. Das Gebäude selbst ist durch seine Lage zwischen der Zitadelle und der Post besonders gefährdet.

Über bessere Kellerräume verfügt die ehemalige Baworowski-Bibliothek. Das Gebäude ist s. Zt. als Arsenal errichtet worden und hat sehr gute gewölbte Kellerräume. Leider sind diese Räume, die sich früher unter der Erde befanden, von längerer Zeit gelegentlich eines Strassenbaus freigelegt worden und befinden sich jetzt über der Erde. Da der Bau sehr fest ist, soll da ein öffentlicher Luftschutzraum eingerichtet werden. Für die Unterbringung grösserer Mengen von Büchern scheidet der Raum mithin aus. Es liessen sich aber vielleicht doch einige Kisten mit Büchern in jenem Keller aufbewahren.

In den Kellern der Technischen Bibliothek ist das Technische Hochschularchiv unter dem Büchermagazin untergebracht. Die meisten übrigen Kellerräume sind von den Fachkursen belegt, auch das Kellergeschoss des Magdaleneums gehört den technischen Fachkursen. Da das Gebäude der Technischen Bibliothek nicht hoch ist und da die Betondecken nicht stark sind, scheidet das Haus als besonders geeigneter Luftschutzraum ohnehin aus. Seine Lage neben dem grossen Reservelazarett der ehem. T.H., ist auch nicht sehr günstig.

Die beiden Häuser der SB III. scheiden als Luftschutzräume für Bücher und Handschriften aus. Das Haus der ehemaligen Schewtschenko-Gesellschaft ist ein älterer Bau, ein ehemaliges Mietshaus, dessen Kellerräume vollkommen ungeeignet für die Unterbringung wertvoller Bibliotheksbestände sind. Das Haus des Narodnyi Dom, das für Bibliothekszwecke an sich durchaus geeignet ist, hat leider keine sicheren Kellerräume. Das Haus liegt an einem Abhang und das Kellergeschoss, das von der Strassenseite unter der Erde liegt, befindet sich von der Hofseite über der Erde. Die SB verfügt ausserdem nur über einen kleinen Teil des Gebäudes und die Kellerräume sind bereits von anderer Seite belegt.

Von den Gebäuden der SB kommt nur das Haus der SB I. mit seinem grossen Keller, der freilich z.T. auch über der Erde gelegen ist, in Betracht. Bedauerlicherweise haben wir noch immer keine Genehmigung für den Bau von Regalen und vor allem keine Bezugscheine für Holz erhalten, obgleich der Antrag seit Monaten läuft. Die Aufstellung von Regalen würde die Unterbringung grösserer Büchermassen im Kellergeschoss ermöglichen. Für Handschriften und alte Drucke würde sich aber trotzdem die Verpackung in Kisten empfehlen, da man nur dann hoffen kann, sie im Falle eines Brandes herauszuschaffen. Auch wäre die Unterbringung der Cimelien auf offenen Regalen oder sogar in verschlossenen Schränken im Keller im Hinblick auf mögliche Diebstähle nicht sicher genug.

Die Aufbewahrung aller wertvollen Bestände an einer Stelle, d.h. in einem Keller, würde sich aber überhaupt nicht empfehlen, da die Sachen nirgends genügend gesichert erscheinen. Ich habe daher Herrn Dr. Gębarowicz gebeten, den Keller des Dominikanerklosters in der Altstadt zu besichtigen und den Vorsteher unverbindlich zu fragen, ob er einige Handschriften und Bücher — in Kisten verpackt — bei sich aufnehmen könnte. Die Zusage ist, wie nicht anders zu erwarten war, erfolgt. Der Keller soll trocken sein, er befindet sich zu 3/4 unter der Erde und ist gut zu lüften.

Für die Unterbringung der Cimelien der SB III. habe ich an die angeblich sehr guten und trockenen Keller der Georgskathedrale gedacht, die auf einem Hügel liegt. Herr Dr. Gensiorski ist z.Zt. leider erkrankt. Ich will zusammen mit ihm zum gr. kath. Metropolit gehen, um diese Frage mit ihm zu besprechen. Der Metropolit selbst soll eine sehr wertvolle Bibliothek besitzen und auch das Studitenkloster neben der Kirche besitzt alte Drucke und Handschriften.

Bei den zu treffenden Massnahmen handelt es sich nicht, wie in der Ukraine um Schutzmassnahmen in Gebieten, die dem feindlichen Zugriff unmittelbar unterliegen, aber die Gefahr möglicher Fliegerangriffe bleibt bestehen und da kommt es darauf an, die besonders wertvollen Stücke, die in Lemberg recht zahlreich sind, in Kisten verpackt aufzubewahren, und zwar möglichst in mehreren Kellern. Die Unterbringung einiger Kisten mit polnischen Handschriften und Altdrucken auf dem Wawel ist vielleicht auch ins Auge zu fassen. Die Ukrainer würden die Schätze ihrer Nationalliteratur lieber irgendwo in Deutschland als in Krakau aufbewahren.

25 Kisten könnten sofort angeschafft werden, allerdings zu einem wesentlich höheren Preise als die übrigen, für die erst Holzscheine zu beschaffen wären, was nach den bisherigen Erfahrungen recht lange dauern würde. Der Tischler empfiehlt kleinere Masse: eine Kiste 0,60 x 0,60 x 0,60 m würde, wenn sie mit Büchern vollgepackt wäre, etwa 200 Kg wiegen. Schwerer dürften die Kisten wohl auf keinen Fall sein. Da die hiesigen Bibliotheken an wertvollen Beständen sehr reich sind, müssten mehr als 200 Kisten bestellt werden. Die ukrainischen Bibliotheken werden jedenfalls auch recht viele Kisten benötigen. Im ganzen müssten wohl über 300 Kisten bestellt werden. Von den Zl. 20.000,-, die Sie mit Fernschreiben vom 12.11. erbeten und mit Fernschreiben vom 13.11 erhalten haben, würde ein beträchtlicher Teil für die Anschaffung des Holzes und für die Herstellung der Kisten, sowie für deren Transport nach den verschiedenen Kellern erforderlich sein und ich bitte Sie daher die Nachbewilligung dieser Beträge zu erwirken.

Beigeschlossen überreiche ich Ihnen den Bericht für den Monat Oktober.

Der Kommissarische Leiter der Staatsbibliothek Lemberg
Himpel

№ 128

4 грудня 1943, Львів. Звернення керівника III відділу Державної бібліотеки у Львові Володимира Дорошенка до керівника Державної бібліотеки Олександра Гімпеля з проханням замовити 80 скринь на випадок евакуації рукописів, стародруків та рідкісних видань Бібліотеки НТШ

An Herrn Leiter der Staatsbibliothek Lemberg.

I. Den Berechnungen gemäss benötigt unsere Bibliothek 80 Kasten für die Handschriften, Altdrucke und Raritäten. Den Ausmass mancher alten Ausgaben in Betracht nehmend, brauchen wir wenigstens einige grössere Kasten – 60 X 60 X 100.

[...]

III. Staatsbibliothek-Warshau wünscht in unserer Abt. einige Bücher auszuleihen. Die Angelegenheit betreffende Briefe sind an die Zentrale gerichtet worden. Wenn man dieser Bestellung entgegenkommen kann werde ich diese Bücher zur Übersendung übergeben.

Lemberg, den 4.XII.1943.

Leiter der Staatsbibliothek Abt.3
W. Doroschenko.

ДАЛО, ф. Р-49, оп. 1, спр. 4, арк. 3-3 зв. Копія, маш., нім. мова.

№ 129

6 грудня 1943, Краків. Лист директора Ягеллонської бібліотеки у Кракові Едварда Кунце до керівника II відділу Державної бібліотеки у Львові Мечислава Гембаровича про можливості евакуації збірок львівського Оссолінеуму та про становище у Кракові

Kraków, 6/12 1943
ul. Św. Krzyża 10 m. 2

Wielce szanowny Panie Dyrektorze,

List Pański z 15 n. m. otrzymałem ze znacznym opóźnieniem, nie wiem, czy z winy poczty, czy też dlatego, że listy adresowane do nas, do biblioteki, przechodzą przez ręce Niemców. Dlatego też proszę uprzejmie Pana Dyrektora – o ile Pan będzie do mnie pisał – adresować do domu. Od kilku tygodni jestem chory i nie chodzę do biblioteki, być może więc takie, że list przeleżał się na biurku, zanim mi go przyniesiono do domu.

Wiadomość o zgodzie Niemców na ewentualne przeniesienie najcenniejszych obiektów Ossolineum do Krakowa ucieszyła mnie, ale też i zdziwiła. Z Abbem mówiłem o tym 6-8 tygodni temu, kiedy przeniesienie naszych przed-

miotów na Wawel zaczęło się realizować, ale spotkałem się z stanowczym sprzeciwem. Tłumaczyłem mu, że wystąpiłem z tą myślą nie dlatego, jakobym obawiał się zajęcia Lwowa przez bolszewików, tylko ze względu na ewentualne naloty i brak odpowiednich schronów w Ossolineum. Dostyc długo z nim polemizowałem, ale nie dał się przekonać, w każdym razie zakończyłem rozmowę radą, aby pomówił o tym z Johanssenem, który właśnie w tych dniach miał przejeżdżać przez Kraków w drodze z Berlina. Co wpłynęło na zmianę zapatrzowania Abba – nie wiem, bo już tej sprawy z nim nie poruszałem. Miałem zamiar napisać do Pana Dyrektora o tej rozmowie i zaproponować ewentualne wywiezienie prywatnie najbardziej cennych przedmiotów (naturalnie w bardzo ograniczonej ilości) może do Dzikowa, bo uważam takie miejscowości za bardziej bezpieczne od większych miast. Myślałem o Ks. Lubomirskim lub kimś z jego rodziny, jako o tych, którzy mogliby się najłatwiej podjąć przewiezienia tych przedmiotów – wobec jednak ogromnych trudności komunikacji ze Lwowem, jakie były w ostatnich czasach, uważałem taką propozycję za nieaktualną. Jeżeli dojdzie do urzędowej ewakuacji za zgodą Abba, to ten plan naturalnie upada.

Obaw Pana Dyrektora co do losów zbiorów na Wawelu nie mogę naturalnie rozprószyć. Można obawiać się dwóch ewentualności: Wawel może być bombardowany, a nasze zbiory mogą być przez Niemców wywiezione. Mimo tych obaw godziłem się na zabezpieczenie rękopisów etc. Bibl. Jagiell. i PAU (mogli to naturalnie zrobić i bez mojej zgody), gdyż uważam gmach biblioteki za tak eksponowany i dający tak mało gwarancji co do bezpieczeństwa, że lepsze jest przechowanie zbiorów na Wawelu. Piwnice na Wawelu oglądał tylko Abb, zapewniał jednak, że są bardzo bezpieczne. Od prof. Szyszki-Bohusza dowiedziałem się, że są rzeczywiście głębokie i suche, można więc mieć nadzieję, że nawet w razie bombardowania zamku i zniszczenia go, piwnice zostaną zasypane ale całe.

Pozostaje obawa wywiezienia zbiorów. Jeżeli do tego dojdzie, to na to nic nie poradzimy, wolę jednak, aby w takim wypadku wywożono nasze zbiory porządnie zapakowane w skrzyniach z napisami, a nie jak książki z berlińskiej Staatsbibliothek na otwartych autach w paczkach powiązanych sznurami. Zabrano się do tego wywozu dosyć późno, po wrześniowych czy październikowych nalotach na Berlin i, jak mi mówił Abb, nie było mowy, aby można było sporządzić tak olbrzymią ilość skrzyń na prawie dwa miliony książek. Rękopisy i inne kosztowności zabezpieczono jednak w 1939 r. Przed kilku tygodniami widziałem, jak przywieziono książki z Kijowa na otwartych lorach, a z wagonów na platformach. Czy można wyobrazić sobie, aby w razie nakazanej ewakuacji Krakowa, był czas sporządzać skrzynie i pakować nasze zbiory?

Z pewnością, zapakowanie w skrzynie nie zabezpiecza pociągu czy aut przed zbombardowaniem i spalaniem, przed wyrzuceniem skrzyń na jakiejś stacji, aby zwolnić wagony dla wojska, wreszcie przed zniszczeniem w nowym miejscu przechowania, ale to samo groziłoby transportowi zbiorów bez opakowania.

Z tych więc względów, biorąc nawet w rachubę nalot na Wawel, względnie wywóz, uważam oddanie naszych zbiorów na przechowanie za bardziej bezpieczne od zatrzymania ich w bibliotece.

Muszę jednak dodać, że prof. Gąsiorowski (następca Śp. Komornickiego) i p. Potocka są bardzo przeciwni zabezpieczeniu cimeliów Muzeum Czartoryskich na Wawelu. Po długich namowach udało mi się skłonić Abba do przyzwolenia, aby przechowano je w piwnicach Muzeum, ale dzieje się to na ich odpowiedzialność a za aprobatą Ks. Adamowej i pełnomocnika Ordynacji. Bezpieczeństwo przed bombardowaniem jest tu może mniejsze niż na Wawelu, ale zato wywóz jest mniej prawdopodobny, a po smutnym doświadczeniu z ewakuacją do Sieniawy, tego obawiają się najwięcej.

Przyznam się do nadziei, że do ewakuacji Krakowa nie dojdzie, gdyż sądzę, że sytuacja ogólna w takim momencie nie pozwalałaby myśleć o wywozie takich przedmiotów.

Przedstawiam Panu Dyrektorowi szczegółowo wszystkie pro i contra zabezpieczeniu zbiorów na Wawelu. Nie wziąłem pod uwagę jemu Pańskiej obawy, czy Wawel nie podzieli losu zamku warszawskiego. Trudno mi to przypuścić, jakkolwiek po dotychczasowym doświadczeniu wszystkiego możnaby oczekiwać. Pozwolę sobie jednak przypomnieć, że przed pozostawieniem zamku na zniszczenie, został on gruntownie oczyszczony z wszystkich cenniejszych przedmiotów. Czy w omawianym wypadku nie należałoby przedtym oczekiwać wywozu nagromadzonych na Wawelu cennieści? (Są tam wszystkie dzieła sztuki zebrane przez Sonderauftrag).

Abb wyjechał przed paru dniami do Berlina i ma powrócić dopiero za tydzień, koło 11-go. Opierając się na tym, co mi powiedział w czasie naszej rozmowy o zabezpieczeniu Ossolineum, sądzę, że nie będzie nastawał na wywóz do Krakowa, gdy mu Pan Dyrektor powie, że może zabezpieczyć zbiory we Lwowie przed nalotami. Przychodziło mi nieraz do głowy, czy w razie trzeciej okupacji Lwowa nie możnaby niektórych przedmiotów oddać na przechowanie prywatnym osobom?

Dziękuję uprzejmie za gratulacje z powodu zbiorów Chopina. O ile cieszyłem się z nabycia Muzeum Ganche'a, o tyle byłem przeciwny przewożeniu ich do Krakowa, gdyż uważam, że właściwe ich miejsce Warszawa, ale ze względów propagandowych Abb nie chciał o tym słyszeć. Narazie pocieszam się nadzieją, że może kiedyś oddam je Warszawie.

Przesyłam Panu Dyrektorowi najlepsze pozdrowienia i łączę wyrazy wysokiego poważania. Często i z serdecznym współczuciem myślę o Lwowie i o Waszym* niezmiernie ciężkiej sytuacji. Daj Boże, abyście wszystkie przejścia wytrzymali i przetrwali.

Proszę Pana Dyrektora pozdrowić odemnie wszystkich kolegów, a zwłaszcza prof. Grodeckiego.

Kuntze

НЗіО. ВР, № 16395/II, арк. 215-222. Оригінал, рук., пол. мова.

* Так у листі.

№ 130

16 грудня 1943, Краків. Лист директора Ягеллонської бібліотеки у Кракові Едварда Кунце до керівника II відділу Державної бібліотеки у Львові Мечислава Гембаровича про справи Оссолінеуму

Kraków 16/12 43

Wielce szanowny Panie Dyrektorze,

bardzo uprzejmie dziękuję za łaskawe wyjaśnienia i zapewniam Pana Dyrektora, że zawsze może Pan liczyć na moją, niestety obecnie bardzo słabą, pomoc we wszystkich sprawach Ossolineum. Przed paru dniami wrócił Abb, ale nie wiem, kiedy ma zamiar wybrać się do Lwowa, dobrze jednak, że nie przed świątami, a może dopiero po swym urlopie, który mu w tych czasach wypada.

U nas przygotowania w pełnym toku, nie tylko co do wywozu na Wawel, lecz także w celu zabezpieczenia gmachu. Wnosząc z tego, co Abb opowiadał o Berlinie, nie na wiele może przyda się, a natomiast psują mi gmach, który i bez tego dostatecznie jest zniszczony.

Dziękuję serdecznie za życzenia i nawzajem przesyłam najlepsze spokojnych Świąt i Nowego Roku, daj Boże, wyzwolenia.

Łączę wyrazy wysokiego poważania.

Kuntze

P. S. Swego czasu posłała tutejsza biblioteka na propozycję dra Johanssena prośbę o przysłanie wydawnictw Ossolineum dla BJ, PAU i bibl. seminaryjnych. Dotychczas nie otrzymaliśmy żadnej odpowiedzi. Czy panu Dyrektorowi znana ta sprawa?

НЗіО. ВР, № 16395/II, арк. 225. Оригінал, рук., пол. мова.

№ 131

19 лютого 1[944], Львів. Розпорядження комісаричного керівника Державної бібліотеки у Львові Олександра Гімпеля у справі протиповітряної охорони окремих відділів Бібліотеки

[Штамп] STAATSBIBLIOTHEK

Lemberg. Blumenstr. 5.

Lemberg, den 19. Februar 1[944]

Als Luftschuttsicherung wird von der Regierung des GG in die Bergung und Überführung eines Teils der Lemberger Bibliothek in das Gebäude der Staatsbibliothek in Krakau angeordnet. Mit Arbeit ist sofort zu beginnen.

Für die Bergung kommt im erster Linie die moderne deutsche wissenschaftliche Literatur im Betracht, die seit 1941 beschafft wurde. Zu bevorzogen sins die Fächer Medizin, Technik, Wirtschaft, Geschichte u.s.w., ebenso die Nachschlagewerke der Lesesaalhandbibliothek der Abt. I. und die wichtigste

technische Literatur der Abt. Technik. Von Handschriften, alten Drucken, Kunstblättern sind die besonders wertvollen gleichfalls zu bergen.

Mit der Verpackung ist sofort zu beginnen. Es ist anzustreben, die Bücher in geschlossenen Kisten, die mit dem Namen der Bibliothek und einer laufenden Nummer versehen sind, zu versenden. Inhaltsverzeichnisse sind für jede Kiste in 2 Expl. anzufertigen, von denen eines der Kiste beigelegt wird. Bei Mangel an Zeit sind die Bücher wenigstens summarisch und der Bandzahl nach zu verzeichnen, soweit Kisten fehlen, sind die Bücher in Papier einzuschlagen und zu bündeln.

Den Umfang der für die Bergung im Frage kommenden Bücher bitte ich ungefähr anzugeben. Soweit es möglich ist, soll mit dem Transport sofort begonnen werden.

Der Betrieb der Staatsbibliothek soll in beschränkten Umfang aufrecht erhalten bleiben.

Der Kommssarische Leiter
Der Staatsbibliothek Lemberg
[Підпис Олександра Гімпеля]

ДАЛО, ф. Р-49, оп. 1, спр. 5, арк. 2. Копія, маш., нім. мова.

№ 132

[Кінець лютого] 1944, Львів. Звіт керівника III відділу Державної бібліотеки у Львові Володимира Дорошенка про діяльність відділу за лютий 1944 р.

Звіт Держ[авної] бібл[іотеки] Відділ 3
за лютий 1944 р.

1. Приріст. Від 21 осіб, 6 редакцій, 1 видавництва й 6 установ одержано в дарі 695 томів і випусків, 10 мап і плянів, 4 Flugschrift-ів і 37 фотографій та ілюстрацій. Куплено 3 томи, 75 №№ часописів + збірку рукописів.
2. Концентрація. Списано на 190 картках 234 томи для концентрації. Передано до різних відділів 28 книг, крім того до бібліотеки Нар. Дому – 49.3 томи. До дублетів відложено 51 том. З концентрації одержано (з Abt. 2) – 211 томів і 175 карток до перевірки.
3. Спецфонд. Влучено до загального каталогу 90 остаточно провірених карток. З Abteilung 2^й одержано 92 книжки, що за большевиків були туди вивезені до Спецфонду. Для 88 книг зладжено провізоричні картки.
4. Упорядкування фондів. а) Для перевірки і доповнення вилучених за большевиків з відділу при Distriktstr. 24 стародруків і музикалій переглянено інвентарі відділу в межах сигнатур: 50000 – 123201 для стародруків (чим закінчено працю) та 22501 – 50.000 для музикалій. в) провірено й уставлено на місця 850 тт. сконцентрованого матеріалу та посортовано за числами 16 назв газет.

- с) в цілі збереження фондів перед можливим воєнним знищенням приступлено до виборки важніших друків і рукописів для спакування їх у призначені для цієї мети скрині. Запаковано вибрані і списані фонди у три скрині.
- д) Продовжувано працю над упорядкуванням бібліотеки Ів. Франка – скаталоговано 207 творів у 311 томах (320 карток головних і 595 відсилкових).
5. Рукописний відділ. а) Проф. І. Янов описав рукопис ч.1 з архіву Франка, в) В. Левинський, продовжуючи працю над архівом проф. М. Грушевського переглянув, висортував і уложив за азбукою 1270 листів; с) Др. М. Деркач переписала з чернеток збірник творів Лесі Українки, привезений її сестрою з Києва (67 поезій, 2 поеми, 50 оповідань, 1 діалог і 1 драматичної сцени). д) М. Свенціцька закінчила роботу над записуванням до картки змісту журналу «Літерат. Наук. Вістник».
6. Персонал. Цілий місяць перебував у лікарні Вол. Іванець. Л. Савчак була на відпустці в родинних справах від 5 до 9. ІІ та від 26.ІІ до кінця місяця.

[Львів, 4. ІІІ. 1944. Керівник З відділу Державної бібліотеки В. Дорошенко]*.

ДАЛО, ф. Р-49, оп. 1, спр. 3, арк. 27-27 зв. Оригінал, рук., укр. мова.

№ 133

1 березня 1944, Львів. Повідомлення керівника Бібліотеки Академії ветеринарної медицини у Львові Людвіка Граєвського про діяльність бібліотеки під час ІІ світової війни

BIBLIOTEKA
AKADEMJI MEDYCYNY
WETERYNARYJNEJ
LWÓW, ul. STALMACHA I.

Lwów, dnia 1. marca 1944.

Do Biblioteki Zakładu Narodowego «OSSOLINEUM»
we _L_w_o_w_i_e_.

Na prośbę «Ossolineum» przedkłdam relacje dotyczące działalności Biblioteki Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie w czasie II-giej wojny światowej tj. za czas od 1. września 1939 r. do dnia dzisiejszego:

W pierwszych miesiącach wojny Biblioteka nie poniosła żadnej szkody tak w budynku, jakoteż i w samym księgozbiorze. Od roku 1940 rozpoczęła się zwiększona żywotność i praca biblioteczna. Budżet na zakup nowych książek ustalono na 80.000 rubli. Jako bibliotekarze zostali zaangażowani od stycznia 1940 r. Mgr. Adam Borusiewicz, Wiesław Gorecki i dr. Ludwik

* У квадратних дужках – перекладено з німецького варіанту звіту.

Grajewski kwalifikowany bibliotekarz i bibliograf /jako zastępca kierownika/, zaś kierownictwo Biblioteki sprawował nadal mec. Leonidas Nowicki. Ten fachowy personal przeprowadził dokładne skontrum całej biblioteki, wyeliminował dublety i zbędne dzieła, odpowiednio przegrupował w szafach i na półkach wszystkie książki zyskując wiele miejsca na świeże nabytki, zakończył całkowicie nowy inwentarz, spisał bibliotekę podręczną, skatalogował kartotekę autorów, doprowadził znacznie ku końcowi katalog działowy, przeprowadził wymianę i wysyłkę dubletów na szeroką skalę z pokrewnymi Instytutami, sporządził tymczasowy katalog krzyżowo-rzeczowy, uporządkował i udostępnił do pracy archiwum i magazyny, oraz przystąpił do pracy publikacyjnej. Nadto w dziale wewnątrz-administracyjnym zaprowadzono ścisłą statystykę czytelników i wypożyczających i podzielono pracę na referaty: informacyjno-bibliograficzny, beletrystyczny, i polityczno-ekonomiczny wraz z działem podręczników, skryptów i dzienników. Bowiem w marcu 1940 r. Biblioteka przyjęła od b. Towarzystwa Bratniej Pomocy Stud. Weterynarji dział beletrystyki /500 dzieł/, oraz podręczników i skryptów studenckich /650 dzieł/, zaś od czerwca 1940 r. przydano Bibliotece również dział polityczno-ekonomiczny, wreszcie czytelnę gazet, którą urządzono na III. piętrze. Oba te działy całkowicie zinwentaryzowano i skatalogowano, przyczym dział beletrystyczny oprócz dotychczasowych «kart książki» i «kart czytelnika» otrzymał nową, trwałą i bardzo praktyczną kartotekę autorów. Bolszewicy – a właściwie miejscowi żydzi – skonfiskowali do «oblitu» w październiku 1940 r. kilka książek naukowych – /Encyklopedję Ultima-Thule tom IIa /bolszewizm !/, Polski Rocznik Polityczny, kilka roczników «Bellony» i «Przeglądu Kawalerijskiego», oraz 5 małych broszur z zakresu uboju rytualnego !/, nadto 50 egzemplarzy beletrystyki /dzieła Żeromskiego, Ossendowskiego, Lepeckiego i inne/. Stan faktyczny księgozbioru Biblioteki A.W. w dniu 1. lipca 1941 r. przedstawiasię następująco:

Ilość tomów fundamentalnej biblioteki naukowej		8.222 tomów
Ilość czasopism	117	3.079 tomów
Prace doktorskie	}	3.980
Dublety		422
Książki popularno-naukowe		206
Podręczniki rosyjskie i ukraińskie		4.608 tomów
Biblioteka studencka naukowa		2.860 tomów
Biblioteka studencka beletrystyczna		995 tomów
	polska }	643
	ukraiń[ska]}	553
Książki polityczne		1.196 tomów
		2.579 tomów

razem.....		23.539 tomów.

W czasie okupacji bolszewickiej Biblioteka straciła około 70 % książek beletrystycznych, których nie zwrócili niesumienienni studenci żydowscy i ukraińscy.

Po przyjeździe Niemców budynek Domu Studenckiego został natychmiast obrócony na koszary dla wojska i z tą chwilą nastąpiły pewne niedogodności dla samej biblioteki. Zakazano wstępu do biblioteki studentom, a z czytelni mogą korzystać tylko urzędnicy i lekarze weterynaryjni. Nastąpiła także zmiana personalna, p. Nowicki wyjechał zupełnie ze Lwowa, kierownictwo biblioteki obiał od stycznia 1942 r. Dr. Grajewski przy współpracy asystenta Adama Borusiewicza. Biblioteka była początkowo podległa Komisarzycznemu Zarządowi Bibliotek Niemieckich we Lwowie, od kwietnia 1942 r. przeszła całkowicie pod zarząd Instytutu Weterynaryjnego. Wszyscy niemieccy dyrektorowie Instytutu bardzo dbali o bibliotekę, sprowadzili nowe wydania niemieckie ze wszystkich dziedzin weterynarii i biologii, oraz kontynuują prenumeratę poprzednich czasopism niemieckich i francuskich. Tylko co dotyczy oprawy książek i czasopism robią oszczędności, nie pozwalając na oprawienie w półpłótno, lecz w karton !. Bardzo ważną nowością w tym czasokresie jest sporządzenie katalogu wszystkich reprodukcji i ilustracji ze wszystkich czasopism i książek ilustrowanych, z których to ilustracji /chorób ludzkich i zwierzęcych/ korzystają obecnie w wysokim stopniu profesorowie i asystenci Instytutu, /nawiasem zaznacza się że jest to pierwszy tego rodzaju katalog ilustracji w polskich bibliotekach publicznych !/. – Z biegiem czasu z powodu poszukiwań kwater dla oddziałów wojskowych starano się bibliotekę całkowicie usunąć z budynku przy ul. Stalmacha, lecz wszystkie te zamiary rozbiły się o stanowczą i zdecydowaną odmowę ze strony kierownika Biblioteki, musiano tylko polubownie opróżnić salę biblioteczną na trzecim piętrze gmachu w grudniu 1943 r., a książki i szafy przeniesiono na drugie piętro i tym samym zeszpecono nieco estetyczny wygląd i smak w głównej czytelnianej Sali. – Na skutek zakulisowych starań Ukraińców został od lipca 1943 r. «zredukowany» asystent biblioteczny Mgr. Borusiewicz, tak że w tej chwili jest tylko jeden urzędnik biblioteczny w osobie kierownika i bibliotekarza, zaś wszelkie zamiary obsadzenia wakującego stanowiska przez niefachowe siły spotykają się z niezłomnym sprzeciwem kierownika. W końcu nadmienia się, że kierownik Biblioteki stale bronił i broni polskość placówki naukowej, a jako fakty niech posłuży to, że wewnątrz biblioteki są wszystkie napisy w języku polskim, używa się pieczętki z polskim napisem, na ścianach biblioteki za obu okupacji nie wisiał żaden portret dyktatorów, a wszystkim studentom-Polakom robi się jak najdalej idące ułatwienia z korzystania na miejscu lub wypożyczania książek do domu.

Przedkładając niniejszą zgodną z prawdą relację, Kierownictwo Biblioteki Akademii weterynaryjnej we Lwowie żywi niepłonną nadzieję, że dokument ten przyczyni się kiedyś do naukowego opracowania stosunków biblioteczno-oświatowych we Lwowie w czasie drugiej wojny światowej. –

Kierownik Biblioteki A.W.

[Підпис] /Dr. Ludwik Grajewski/

[Овальна печатка] BIBLIOTEKA Akademii WETERYNARYI.

№ 134

18 березня 1944, Львів. Номерний перелік скринь, вивезених першим транспортом з Державної бібліотеки у Львові до Кракова

E w a k u a c j a z b i o r ó w
I. Transport 18 marca 1944 r.

L.P.	Nr skrzyni	OSSOLINEUM			BAWOROWSKICH			OBCE	
		Rkpsy	Druki	Dypl.	Rkpsy	Dypl.	Druki	Rkpsy	Druki
1	1	35							
2	2	43							
3	3	52							
4	4	56							
5	5	77							
6	6	61							
7	7	51							
8	8	52							
9	9	59							
10	10	77		•					
11	11	58		•					
12	12	45							
13	13	25							
14	14	34							
15	15	40							
16	16	69							
17	17	69							
18	18	29	•	•	•	•	•	13	
19	19	33	•	•	•	•	•		
20	20	7	555	•					
21	23	•	217						
22	24	•	522	382					
23	26	•	517	•					
24	27	45		•	60				
25	28	37		216					
26	29	50	•	130		33			
27	30	50	•	133	•	82			
28	31	•	•		•				
29	32	51/53			•				
30	33	•	201						
31	34	•	164			•			
32	35	•	•			•	306	•	
33	37	•	•			•	•	•	10
34	38	•	•						
35	39	•	•						
		1205	2176	861	60	115	306	13	10

№ 135

18 березня 1944, Львів. Фрагмент вмісту скрині № 2, вивезеної з першим транспортом з Державної бібліотеки у Львові до Кракова

STAATSBIBLIOTHEK ABT. II
L e m b e r g /Ossol./

H a n d s c h r i f t e n

K i s t e № 2.

- Inv.Nr. 109. Długossii historiae Polonicae pars tertia
122. Diariusz i pakta tureckie żurawińskie
123. Vita S. Kunegundis
124. Annalia urbis Leopoliensis
125. I.B. Zimorowicz Historia civitatis Leopol[iensis].
126. Zimorowicz Series defunctorum consulum
127. Thomas Treterus Liber de episcopatu
134. Publicarum regni pol. literarum inventarium
140. Privilegium Ludivici regis etc.
147. Annalia urbis Leopoliensis
148. Taryfa exactionum
153. Consilium cardinalis
154. Vita Stanislai Karnkowski
156. Epistolae H. Rozrażewski
157. Literae Stanislai Lubieński
160. Sermones dominicales
165. Quitancie pecuniales etc.
166. Litere dominicales numerus ebdomadatum etc.
180. Privilegia Sigismundi Augusti
183. Copiae privilegiorum libertatis etc.
[...]
368. Minej ruski
369. Ewangelie /ruskie/
370. Statuta magni ducatus Lituaniae etc.
[...]

НЗіО. ВР, № 17070/II, арк. 3-4. Копія, маш., пол., латин. мови.

№ 136

18 березня 1944, Львів. Фрагмент вмісту скрині № 7, вивезеної з першим транспортом з Державної бібліотеки у Львові до Кракова

STAATSBIBLIOTHEK ABT. II
L e m b e r g /Ossol./

H a n d s c h r i f t e n

K i s t e № 7.

- Inv.Nr. 1255. Lustracja ekonomii samborskiej
1355. Acta civitatis Stanislavoviensis

- 1356. Akta miasta Stanisławowa
- 1357. Akta miasta Stanisławowa /liber inquisitionis/
- 1359. Akta prawa ormiańskiego w Stanisławowie
- 1360. Akta prawa ormiańskiego w Stanisławowie
- 1361. Akta prawa ormiańskiego w Stanisławowie
- 1362. Akta prawa ormiańskiego w Stanisławowie
- 1363. Akta prawa ormiańskiego w Stanisławowie
- 1364. Protocollon civitatis Stanislavoviensis
- 1365. Akta miasta Stanisławowa
- 1366. Protokół miasta Stanisławowa
- 1367. Protokół miasta Stanisławowa
- 1419. Inwentarze starostwa dolińskiego i klucza rożniatowskiego
- [...]

НЗіО. ВР, № 17070/ІІ, арк. 15. Оригінал, маш., пол., латин. мови.

№ 137

18 березня 1944, Львів. Фрагмент вмісту скрині № 27, вивезеної з першим транспортом з Державної бібліотеки у Львові до Кракова

STAATSBIBLIOTHEK Abt. II
L e m b e r g /Ossol./

H a n d s c h r i f t e n

K i s t e Nr 27:

- Inv.Nr. 2491 Acta castri Premisliensis 1700 – 1719
- 2492 « « « 1720 – 1773
- 2493 « terminorum terr. Leopold. 1684 – 1780
- 2494 « castri inferioris Leopold. Tom I.
- 2495 « « « « II.
- 2496 « « « « III.
- 2497 « « « « IV.
- 2500 « « Sanocensis 1624 – 1699
- 2488 « « Lublinensis
- 2501 « « Sanocensis 1702 – 1749.
- 2502 « « « 1750 – 1783.
- 2503 « curie regiae Varsav.
- 2504 « terminorum terr. Cracov.
- 2505 « castri Novae Civitatis Korczyn.
- 2506 « « Biencensis.
- 2507 « « Sandomiriensis.
- 2508 « « Plocensis etc.
- 2509 « « Crasnostaviensis etc.
- 2510 « « Grabovicensis.
- 2511 « « Trembovliensis.
- 2512 Wypisy z ksiąg sądowych i grodzkich.

- 2513 Acta Camenecensis.
- 2514 Wypisy z ksiąg ziemskich woj. nowogrodzkiego.
- 2515 Wypisy z ksiąg winnickich i i.
- 2517 Genealogie.
- 2518 Kontrakty z archiwum Rzeczyckich.
- [...]
- 2489 Akta terr. Pre[m]isliensia 1603 – 1773.
- [...]
- 2572 Inwentarz starostwa żytomierskiego.
- 2571 Granice starostwa jaworowskiego.
- [...]

НЗіО. ВР, № 17070/II, арк. 57-58. Копія, маш., пол., латин. мови.

№ 138

31 березня 1944, Львів. Звіт керівника Бібліотеки Народного Дому III відділу Державної бібліотеки у Львові Антона Генсьорського про роботу книгозбірні за березень 1944 р.

Звіт

З праці персоналу бібліотеки «Народний Дім»
1.III – 31.III.1944.

I. Загальне:

Персонал бібліотеки перебував до 15. III. в приміщенні б[ібліоте]ки НТШ, а від 16. III. до 31. III, перебрався для спеціальних робіт до свого приміщення тобто до бібліотеки «Народного Дому».

З загальних робіт пророблено:

- 1) З метою перевірки та доповнення виділених за радянських часів музичних збірок б[ібліоте]ки НТШ переглянено інвентарі тієї б[ібліоте]ки в границях чисел: 50.000 – 123.201. Працю закінчено.
- 2) Змагаючи до збереження збірок бібліотеки «Народного Дому» перед можливим воєнним знищенням, виділено цінніші архіви, стародруки та рукописи. Частину запаковано до дальших 8 пачок, які, разом з раніш приготованими 3-ма пачками, вислано до Кракова. Решту в числі 1071 стародруків, рукописів та архивальних фасцикулів перенесено для збереження до власного схоронища.
- 3) упорядковано в «НД» за числами 27 назв газет.

II. Користування:

Видано до дому:

3 особам 4 твори в 6 тт.

III. Каталогізація: дописано для бібліотеки НТШ до 23 поз. 49 тт.

Зладжено карток : 60

з чого: головн[их]: 51 відсилк[ових] 9

Від НТШ перебрано 57 тт. дублетів.

31. III. 1944

А. Генсьорськ[ий]

ДАЛО, ф. Р-49, оп. 1, спр. 3, арк. 21. Оригінал, рук., укр. мова.

№ 139

1 квітня 1944, Львів. Список скринь, вивезених другим транспортом з Державної бібліотеки у Львові до Кракова

E w a k u a c j a z b i o r ó w
II. Transport 1-go kwietnia 1944.
E w a k u a c j a z b i o r ó w
II. Transport 1-go kwietnia 1944.

L.p.	Nr skrzyni	O s s o l i n e u m				Baworowskich		Obce		
		Rkpsy	Dypl.	Druki.	Sztychy	Rkpsy	Druki	Rkpsy	Dypl.	Druki
	21	38								
2	22	65								
3	25	39								
4	36	35	28	•	•	•	•			
5	40	107	•	•	•	•	•	3		13
6	41	177								
7	42	16								
8	43	12								
9	44	18								
10	45	13	•	•	•	•	•			
11	46	34	•	•	•	•	•	27		
12	47	14								
13	48	18								
14	49	19								
15	50	15								
16	51	16								
17	52	25	•							
18	53	•	•	336						
19	54	•	•	247						
20	55	•	•	104						
21	56	•	•	147	•	•		•		
22	57	•	352	14	•	•	103	•	3	
23	58	50								
24	59	108								
25	60	50								
26	61	55								
27	62	45	•	•						
28	63	•	•	•	791					
29	64	•	•	•	820					
30	65	•	•	•	377					
31	66	•	•	•	383					
32	67	•	•	•	•	58				
		969	381	846	2371	58	103	30	3	13

№ 140

1 квітня 1944, Львів. Фрагмент вмісту скрині № 22, вивезеної другим транспортом з Державної бібліотеки у Львові до Кракова

STAATSBIBLIOTHEK Abt. II
L e m b e r g /Ossol./

H a n d s c h r i f t e nK i s t e Nr 22:

- Inv. Nr: 1730 Acta iudicii Leop. nationes Armenae
 1731 Protokół spraw duchownych nacjej ormiańskiej
 1732 Protokollon actorum consistorii nat. Armenae
 1733 Acta publica protonotariatus Apostolici etc.
 1734 Acta visitationis eccl. Armenicae
 1735 Liber sacrorum ordinum Armen.
 1736 Inventarium totius massae d. Aniolek /Armen/.
 1737 Regestr srebra Katedry orm.
 1738 Regestr funduszów Kongregacji orm.
 1739 Elekcja Koadjutora nacjej ormiańskiej
 1740 Splendor archikatedry ormiańskiej
 1741 Regestr funduszów Bractwa Sw. Grzegorza
 1742 Regestr fund. Bractwa N.P.M.
 1743 Regestr percepty i ekspensu na kat. orm.
 1744 Regestr kupna kamienicy na szpital orm.
 1748 Regestr z sum Kościoła orm.
 1749 Elekcje braci Bractwa N.P.M.
 1751 Regestr ekspensy na rezydencje księży orm.
 1752 Catalogus alumnorum ritus Armenici
 516 Dépechès pour la Cour
 1650 Fundacja Bractwa Trójcy św.
 1753 Copia inventarii eccl. Armen.
 1750 Testament J. Augustynowicza
 1765 Indeks zastawów w Bractwie męki P.
 1754 Quietationes ex persolutis missis
 1755 Regestr zastaw różnych
 1756 Specyfikacja żastaw różnych
 1757 Regestr zastaw różnych
 1758 Konnotacja zastawów ab a. 1731
 [...]

Papiery szpitala św. Sebastiana i Rocha

1569	Percepta et Distributa	t. I.
1570	« « «	t. II.
1571	« « «	T. III.

- 1572 Regestrum hospitale
 1573 Dochody i wydatki 1712 – 1716
 1574 Regestrum omnium censuum...
 1576 Dochody i wydatki 1745 – 1746
 1638 Wyprawa króla polsk. do Ifflant
 1646 Czynności Ormian lwowskich t. I.
 1647 « « « t. II.
 1648 Kwestie ormiańskie
 1649 Promptuarium compilatum ex historiis, sententiis etc.
 1824 Fr. Siarczyńskiego Galicja. t. I a.
 1829 « « « t. III /N-Z/ b
 1828 « « « t. II. /A-H/
 1827 « « « t. I. b
 1826 « « « t. III /N-Z/ a
 651 Listy różnych osób, consyderacje etc.
 1540 Acta arestorum civ. Grodzisko
 1747 Mowy różne, wiersze
 1746 Pieśni nabożne polskie i ruskie
 1745 Jakuba Jasińskiego Poezje

НЗіО. ВР, № 17070/II, арк. 102-103. Копія, маш., пол., латин. мови.

№ 141

6 квітня 1944, Краків. Лист директора Національного музею у Кракові Фелікса Копери до керівника II відділу Державної бібліотеки у Львові Мечислава Гембаровича в справі передачі йому рисунків та автопортрету Рембрандта

Wielce Szanowny Panie Kolego,

W odpowiedzi na list przysłany mi przez okazję donoszę, że p. Marxsen u mnie nie był i dotąd żadnej paczki ani lista nie otrzymałem.

Chętnie czym tylko będę w możności służyć ja i moi współpracownicy i łącznie wyrazy uznania, przyjazni i wysokiego powitania.

Oddany Felix Kopera

5/IV 1944.

Rysunki Rembrandta i auto[p]ortret (wł. Lubomirskich).*

НЗіО. ВР, № 16395/II, арк. 139. Оригінал, рук., пол. мова.

* Рядок дописано олівцем рукою Гембаровича.

№ 142

17 квітня 1944, Краків. Лист директора Національного музею у Кракові Фелікса Копери до керівника II відділу Державної бібліотеки у Львові Мечислава Гембаровича з поміткою Гембаровича про передані через Яна Марксена рисунки та автопортрет Рембрандта

17. IV. 44.

Wielce Szanowny Panie Kolego.

Marxen był u mnie i sprawę załatwił. Podróż jego z urzędowym transportem trwała dni ośm, stąd opóźnienie. Tak wszystko już jest w porządku. Próbowałem różnymi drogami Pana zawiadomić. Mój dobry znajomy niemiec d^r Ponisini, który ma stosunki urzędowe we Lwowie przyjął się życzliwie list doręczyć przy okazji, stąd otrzymał Pan kolega lub otrzyma list pisany po niemiecku.

Serdecznie dłoń Pańską sciskam.

F. Kopera

ABSENDER*

Kraków F. Kopera ul. Uniwersytecka nr. 12

[адресовано:] JWP Mieczysław Gębarowicz

Lwów Ossolineum Ulica Ossolińskich

*Rysunki i autoportret Rembrandta**.**НЗіО. ВР, № 16395/II, арк. 141-142. Оригінал, рук., пол. мова.*

№ 143

18 квітня 1944, [Краків]. Звіт Олександра Гімпеля до Головного управління бібліотек Генерального Губернаторства в справі забезпечення збірок Державної бібліотеки у Львові

Staatsbibliothek Lemberg

Bericht

Der Plan, die älteren Drucksachen und Handschriften in Kisten zu verpacken und aus Gründen des Luftschutzes in den Kellerräumen einiger Lemberger Klöster sicherzustellen, wurde im November vor. Jahr. gefasst. Seine Verwirklichung scheiterte zunächst an der Tatsache, dass keine Kisten zu annehmbaren Preisen zu beschaffen waren und der offizielle Weg Kisten herstellen zu lassen viel zu umständlich war und nach den sonst gemachten

* Слово надруковано на звороті поштівки.

** Напис у верхній частині звороту поштівки.

Erfahrungen erst nach Monaten zum Ziel geführt hätte, obgleich es sich um dringende Maßnahmen handelte.— Grössere leistungsfähige Holzfirmen besitzt Lemberg z.Zt. nicht. Unter den kleinen Tischlereien schien die Fa. Ludwig Kopeć besonders geeignet zu sein. Ihr derzeitiger Leiter, Dipl. Ing. Kopeć hat den im Dezember festgesetzten Preis von Zl. 100.— pro Kiste auch im Januar und Februar nicht erhöht, obgleich für Kisten damals im freien Handel auch schon Zl. 200.— gezahlt wurden. Der Preis von Zl. 100.— wurde vom Technischen Hauptamt Lemberg als nicht zu hoch bezeichnet. Nach erneuter Rücksprache mit der Hauptverwaltung der Bibliotheken wurden Anfang Februar zunächst 150 Kisten bestellt, denen weitere 150 Kisten folgen sollten. Sie waren zunächst für die Aufnahme der Lemberger Handschriften und alten Drucke bestimmt und erst ein geheimes Fernschreiben der Regierung Krakau vom 18. II. ds.J. ordnete die Verpackung der neuen deutschsprachigen wissenschaftlichen Literatur aus den kriegswichtigen Gebieten der Medizin, Technik, den Naturwissenschaften und der Geschichte an. Als am 22. II. die ersten 50 Kisten fertiggestellt waren, sollte gleich mit der Verpackung der neueren Literatur begonnen werden, doch erwiesen sich die Kisten als zu feucht und wurden daher zunächst in das Gebäude der Technischen Bibliothek geschafft, wo sie in zentralgeheizten Räumen zum Trocknen aufgestellt wurden. Erst Ende Februar oder Anfang März konnte mit dem Verpacken begonnen werden. Da die seit 1941 angeschaffte Literatur nach dem Numerus currens in einem besonderem Magazin aufgestellt worden war, wurden die Bücher einfach von den Regalen genommen und verpackt. Die schöne Literatur und die aus älteren Beständen stammende, seit 1941 katalogisierte und aufgestellte Literatur wurde zurückgelassen. Ein erheblicher Teil der neuesten Literatur war verliehen und konnte nur zum Teil erfasst werden. Im Laufe des ersten Drittel des März wurden weitere 100 Kisten geliefert. Ein Teil von Ihnen wurde der Technischen Bibliothek zur Verfügung gestellt, die aber nur 3 Kisten benötigte, da das Chemische Institut eine grössere Menge technischer Bücher entliehen hatte und diese Bücher selbst nach Krakau schaffen wollte, um sie hier weiter zu benutzen. Die Abtlg. I hatte bereits im November und Dezember 10 Kisten zu einem etwas billigeren Preise bei der Fa. Kopeć gekauft und in diesen Kisten die wertvollsten alten Bestände untergebracht. Die Abtlg. II bekam für ihre Cismelien aus dem Besitz des ehem. Ossolineums und der ehemaligen Bawowski-Bibliothek einen grossen Teil der bestellten Kisten. Während der Arbeit wurde von der Lemberger Archiwerwaltung, von Herrn Archivrat Dr. Vitz (?) und von Herrn Oberarchivrat Dr. Latzke die Bitte ausgesprochen, einen Überblick über die vom Ossolineum verpackten Archivalien zu bekommen. Diesem Wunsch wurde gern entsprochen und auf Anregung der beiden genannten Herren wurde noch eine grössere Anzahl von Archivalien verpackt, von denen sonst einige zurückgeblieben wären. Auch dem schriftlich ausgesprochenem Wunsch, alte Stadtbücher von Grätz in Warthegau mitzunehmen, konnte entsprochen werden. Dagegen wurde die Bitte der Danziger

Archiwerwaltung, die 11 Schöffebücher von Berent mitzunehmen, zu spät übermittelt und es sind daher nur 5 der genannten Bücher mitverpackt worden. Für die Baworowski-Bibliothek wurden einige der bestellten Kisten in einem besonderem Format hergestellt und für die Aufnahme eines Teiles der graphischen Sammlung bestimmt. Leider war es nicht möglich, Watte oder feine Sägespäne zu beschaffen, die die Siegel der verpackten Urkunden schützen sollten. Als Ersatz mussten Papierschnitzel dienen. Die Abtlg. III bekam wunschgemäß 25 Kisten, in die alte Drucke und Handschriften verpackt wurden.

Am 21. März trafen die ersten Kisten (50 Stück) der zweiten Lieferung ein, nachdem am 18. März der erste Waggon nach Krakau abgegangen war. Am 23. und 25. März waren die restlichen 100 Kisten fertig. Sie konnten aber erst am 28. März abgeholt werden, da das Pferd des Ossolineums, das die Kisten aus der Werkstatt abholen sollte, beschlagen werden mußte und da ausserdem der Kutscher des Ossolineums am 27. März, der Räumungsaufforderung folgend, die Stadt verlassen und in den Distrikt Krakau verzogen war.

Die Beschaffung des ersten Waggons hatte keine Schwierigkeiten bereitet. Der Transportbeauftragte des Distrikts Galizien Herr Dr. Pelch und sein Mitarbeiter Herr Müller verfügten am 14. oder 15. März bereitwillig die Zuteilung des Waggons und am 18. März, einem Sonnabend, erfolgte die Stellung des Waggons durch die Ostbahn.

Die Karpathen-Transport-Gesellschaft übernahm den Transport der Kisten zur Bahn. Im ganzen wurden 68 Kisten (30 aus der Abtlg. I, 35 aus der Abtlg. II. und 3 aus der Techn. Bibl.) verladen und am Sonntag früh (19. März) ging der Waggon in Begleitung eines Angestellten der Karpathen-Transport-Gesellschaft (Smoliarski) ab. Am 22. oder 23. März traf er wohlbehalten in Krakau ein.

Wesentlich schwieriger gestaltete sich die Beschaffung eines zweiten Waggons, da sich die militärische Lage inzwischen verschlechtert hatte. Am 25. März wurden 2 Waggons beantragt, doch konnte die Zuteilung durch Herrn Dr. Pelch erst am 28. März erfolgen. Die Bahn erklärte zunächst, nicht sagen zu können, wann sie die Waggons stellen könnte, am 30. März hieß es sogar, dass die Überlassung von Waggons überhaupt in Frage gestellt sei. Als daher Herr Dr. Müller vom Institut für Deutsche Ostarbeit in Krakau, das um Zurverfügungstellung russischer wissenschaftlicher Literatur aus kriegswichtigen Gebieten gebeten hatte²³, am 30. März erklärte, er habe einen Waggon von der Militärverwaltung gestellt bekommen und sei bereit diese russische Literatur aus der Abtlg. II nach Krakau zu schaffen, wurde die Einwilligung hierzu sofort erteilt und unter Dr. Müllers Leitung fand dann

²³ Ганс Пауль Мюллер побував у Львові 23-25 березня 1944 р., де дізнався, що Густав Абб розпорядився не вивозити зі Львова російських книжок. Однак незабаром він одержав від військової влади Львова дозвіл на вивезення «цілої російської природничої бібліотеки з Палацу Оссолінських» (Звіт Мюллера із службової подорожі до Львова, 25. 03. 1944. Бундесархів, Потсдам, м/ф А № 10973).

auch am selben Tage der Abtransport statt. Bedauerlicherweise wurden 40 Kisten, die zu einem erheblichen Teil russische Dubletten enthielten, mitverladen. 30 Kisten neuer russischer kriegswichtiger Literatur wurden ausser jenen 40 Kisten mitgenommen. In 3 Mappen sollen auch belletristische russische Bücher und Wörterbücher mitgenommen worden sein. Als am 31. März gegen 5 Uhr nachmittag unerwarteterweise für den nächsten Morgen 2 Waggon gestellt wurden, mußte auf einen Waggon Verzicht geleistet werden, da nicht genügend Kisten verpackt waren. Am 1. April wurden im ganzen 72 Kisten verladen, von denen die Hälfte auf die Abtlg. II entfiel, während die andere Hälfte Bücher und Zeitschriften der Abtlg. I enthält. Besonders schwierig war der Transport der Kisten zu Bahn am 1. April, da die Transportunternehmen die Verfrachtung nicht vornehmen konnten, weil sie z.T. überlastet waren, z.T. ihren Lemberger Betrieb bereits stillgelegt hatten. Die Einsatzstelle des Transportbeauftragten stellte schließlich einen Lastkraftwagen, aber keine Transportarbeiter. Das polnische Hilfskomitee vermittelte aber als Arbeiter wolhynische Flüchtlinge.

Die 25 Kisten der Abtlg. III zu transportieren übernahm die Transportfirma Henry Roes in Lemberg etwa am 20. März. Nach einigen Tagen erklärte die Fa., nicht in der Lage zu sein, den Transport zu bewerkstelligen, da ihr kein Laderaum zu Verfügung stünde. Am 25. März aber holte sie die Kisten unerwarteterweise doch ab und Anfang April kamen die ersten 12 Kisten an, während die restlichen 13 Kisten erst am 13. April eintrafen.

6 Kisten mit Schreibmaschinen, elektrischen Öfen und dem Archivmaterial der Staatsbibliothek Lemberg wurden am 29. März in einem Waggon der Abtlg. Wissenschaft und Unterricht, Lemberg, mitverladen.

Der am 1. April verladene und am 2. April abgegangene Waggon mit 72 Kisten ist bis zum 17. April in Krakau nicht eingetroffen. Er war angeblich nach Trzebinia weitergeleitet worden und ist bisher nicht aufzufinden gewesen. Sein Begleiter, ebenfalls ein Angestellter der Karpathen-Transport-Gesellschaft, Tadeusz Lancucki, hat den Waggon in Krakau am 6. oder 8. April verlassen und hat ihn nicht weiterbegleitet.

Nach Verladung der letzten Waggon, am Nachmittag des ersten April wurde der Stadtkommandant gebeten, den Schutz der Staatsbibliothek für den Fall der Abreise der deutschen Leitung der Bibliothek zu übernehmen. Herr Oberstleutnant Brokate, ein Mitarbeiter des Stadtkommandanten, äusserte zunächst Bedenken. Er erklärte, den Schutz nicht übernehmen zu können, da er keine Möglichkeit habe, Posten vor den Gebäuden der Bibliothek aufzustellen, auch sähe er nicht recht ein, weshalb sich die deutsche Leitung der Bibliothek zurückziehen wolle, dazu läge noch kein Grund vor. Als Herr Oberstleutnant Brokate aber hörte, dass der Schutz lediglich in der Weise gedacht sei, dass sich die einheimischen Bibliothekare an die Stadtkommandantur wenden dürften, falls von unbefugter Seite der Versuch gemacht werden würde, Bibliotheksbestände zu entfernen, meinte er, damit würde sich der Stadtkommandant einverstanden erklären. Tatsächlich hat sich

dann Herr Generalmajor Kittel, der Stadtkommandant, bereit erklärt, den Schutz der Bibliotheken zu übernehmen und die Beschlagnahme der 6 Gebäude der Staatbibliothek durch die Wehrmacht verfügt, auch verboten, dass ohne Zustimmung des Quartieramts Gebäude oder Gebäudeteile belegt oder Einrichtungsgegenstände der Bibliotheken entfernt werden dürften. Auch General Kittel äusserte sein Befremden über die Zurückziehung der deutschen Leitung der Bibliotheken.

Himpel

Бундесархів, Потсдам. Головне управління бібліотек, St. 12. 01, № 16, арк. 8-11. Оригінал, маш., нім. мова; Опубл.: Biblioteki naukowe w GG. – S. 195-198.

№ 144

21 квітня 1944, [Львів]. Звіт керівника рукописного відділу III відділу Державної бібліотеки у Львові Марії Деркач про роботу за березень 1944 р.

З В І Т

рукописного відділу за місяць березень 1944 р.

Прибуло депозитів 33 збірки від ч. 424–456.

Приготовано до висилки до Кракова 13 скринь з архівами: /УСС-скринки 12–18; УГА скр. 19–22, 3/ архів Бачинських 23–24.

Вибрано около 200 рукописів до сховища.

Професор др. Янів – описав 2 рукописи з архіву І. Франка ч. 100 та 467, доповнив опис ч. 40 та розпочав опис Пролога з відділу Бібліотеки ч. 237.

Др. М. Штеліґа – описала 338 книжок з Бібліотеки І. Франка в 343 томах. Карток головних 338, відсилових 550.

Книжок для концентрації 134 т. Дописала 8 кн. на 11 картках.

М. Свенцічка – продовжувала роботу над покажчиком ЛНВ. Переписала на машинці до букви І. Полагоджувала господарські справи.

В. Левинський – висортував і розклав в течки 624 листів з архіву М. Грушевського. Порядкування перерване з причини виїзду, 24. III. 1944.

Др. М. Деркач – підчас неprisутности Директора, занятого справами виїзду і п. Кобринської – заступала їх [в] полагоджуванні сторін, переглядала і упорядковувала згрубша /для опакування/ приношені депозити і архіви.

21. IV. 1944.

Др. Марія Деркач [Підпис]

Др. Барвінський подає звіт окремо.

ДАЛО, ф. Р-49, оп. 1, спр. 5, арк. 18. Копія, маш., укр. мова.

№ 145

22 квітня 1944, Краків. Лист працівника Ягеллонської бібліотеки у Кракові Тадеуша Ковальського до керівника II відділу Державної бібліотеки у Львові Мечислава Гембаровича про прибуття транспорту з книжками зі Львова

Kraków 22. 4. 1944.

Wielce Szanowny Panie Kolego.

List datowany z 19. 4. m. otrzymałem 21. t.j. wczoraj, a dziś już mogę zakomunikować w odpowiedzi pocieszające wiadomości. Jak mnie zapewnił p. dyr. Kuntze, wagon, który się był zawieruszył, został odnaleziony i skrzynie są w porządku na miejscu. Prawdopodobnie wiadomość tę otrzymał już Pan Kolega od p. Himpla, który przed kilku dniami wyjechał do Lwowa.

Chcąc dowiedzieć się o losach przesyłki do dyr. Kopery, poszedłem do biura, a nie zastawszy go, do mieszkania. I tu dowiedziałem się, że depozyt został w porządku oddany, a p. dyr. Kopera użył różnych sposobów, by o tym Szanownego Pana Kolegę zawiadomić. Prawdopodobnie zanim dojdzie tu list, będzie Pan miał już wcześniej przesłane wiadomości o jednym i o drugim.

Bardzo współczujemy z Lwowem, który tyle przechodzi z powodu bliskości frontu. Zapewne i nas to czeka w niedalekiej przyszłości. Nie wiem, czy p. Himpel mówił, że książki w skrzyniach nadeszłe ze Lwowa są niestety bardzo wilgotne. Obawiam się, że nieotwarte i nieprzesuszone będą pleśnieć, co grozi powstaniem plam, a nawet zniszczeniem. Stwierdzono to na wydawnictwach rosyjskich, które rozpakowano.

Zawsze bardzo chętnie służę pomocą, jakkolwiek sam w bibliotece jestem tylko piętym kołem u wozu.

Łączę wyrazy wysokiego szacunku i poważania.

Tad. Kowalski.

НЗіО. ВР, № 16395/II, арк. 165. Оригінал, рук., пол. мова.

№ 146

23 квітня 1944, Львів. Рапорт керівника II відділу Державної бібліотеки у Львові Мечислава Гембаровича про виділення з фондів бібліотеки і висилку до Кракова 70 скринь радянської літератури

Bericht
über das Austeilen und der Versand der Sowietica-Sammlung nach
Krakau

Am 22 Mär erschien bei uns Herr Dr Müller aus Krakau, der sich auf ein Gespräch mit Herrn Direktor Abb berufend das Austeilen und Ausgeben aller sowjetischen Büchern forderte und zwar aus den Gebieten: Chemie in allen Gliederungen, Physik, Berg- und Hüttenwesen, Transportwesen,

Technische Wissenschaften, Landwirtschaft, Biologie, Bakteriologie, Kriegswissenschaft, Schifffahrt, Eisen, Stahl, Buntmetalle, Leichtmetalle sowie Statistik, Mathematik, Astronomie, Geologie und Viehzucht. Trotz unserer Anfragen konnten wir eine genaue Präzisierung der Instruktion nicht erhalten, und zwar konnten wir nicht erfahren ob es sich um rein wissenschaftliche Literatur handle oder auch populäre. Der Wunsch wurde ganz allgemein ausgesprochen und umfasste in einem Wort Alles. So trat man an das Vorbereiten der Bücher in ganz rechten Umfang. Von Verzeichnissen und Bestätigungen war überhaupt keine Rede und der Leiter der sowjetischen Abteilung hat den Eindruck gewonnen, er solle nicht nur die Unica sondern auch die Dubletten ausgeben, besonders da die Unica aus dem mathematisch-wissenschaftlichen Gebiet letzters stark dekompletiert wurden durch Ausleihen an das Chemische Institut in Lemberg, an das SS-Sonderkommando Graz, an das Institut für Deutsche Ostarbeit Krakau /prof. Krizanowskij u. Kudakow/, u.s.w.

Das Vorbereiten zum Versand der Unica stellte keine grösseren Schwierigkeiten vor, den sie sind grössenteils gruppenweise im Medizin nach dem Guttersystem aufgestellt. Dafür sind die Dubletten ohne Rücksicht auf den Inhalt in Bündeln und auf Stössen gelegt. Man find also mit der schweren Arbeit an und ging an das Aufbinden der Bündeln und Aussuchen der Bücher. Inzwischen wurde die Arbeit durch tragische Familienfälle bei dem Leiter der Abteilung aufgehalten, so dass man während seiner mehrtätige Abwesenheit denken konnte, die Arbeit wäre beendet. Bei diesem Stand der Dinge erschien Herr Dr Müller zum zweiten Mal und forderte die Ausgabe der Kisten auf den nächsten Tag. Die Lage war sehr schwierig, denn der grössere Teil des Personals war mit dem Vorbereiten des Transports unserer wertvollsten Bestände beschäftigt, wobei der Waggon schon bestellt und zugesichert war, die Zeit war sehr knapp bemessen weil die Polizeistunde verkürzt wurde, und schon bei der Abenddämmerung musste man das Erscheinen auf der Strasse unterlassen; so konnte man keinen anderen Ausweg finden und musste fremde Arbeitskräfte zu diesem Zweck einsetzen. Man erteilte ihnen entsprechende Weisungen, in der gegebenen Zeit waren sie mit ihrer Arbeit fertig und übergaben 40 vollgeladene Kisten. Erst am nächsten Tag nach der Rückkehr des Leiters der Abteilung stellte es sich heraus, dass die Weisungen falsch verstanden wurden und alle Dubletten samt der Multipletten verpackt, wobei die Unica übersehen wurden. Das wurde Herrn Dr Müller mitgeteilt, der nun persönlich das Austeilen und Leiten der weiteren Kisten übernahm, wobei unser technisches Personal sowie ein Teil des wissenschaftlichen nur Hilfsdienste leistete. Auf diese Weise wurden noch weitere 30 Kisten verpackt und am 27. März gingen von hier insgesamt 70 Kisten ab und zwar unter persönlicher Leitung des Herrn Dr Müller, da in dieser Zeit die Trasnsportbüros ihre Tätigkeit schon eingestellt hatten.

Lemberg, den 23 April 1944.

№ 147

25 квітня 1944, Львів. Звіт керівника III відділу Державної бібліотеки у Львові Антона Генсьорського²⁴ про роботу відділу за березень 1944 р.

B E R I C H T
für März 1944.

Allgemeines.

1. Magazin: aus der Magazin wurden 1971 Bd. herausgegeben und 2184 Bd. eingestellt.
2. Aufbewahrung von Bücher: Zwecks Aufbewahrung von Büchern vor möglicher Kriegsvernichtung hat man wertvollere Drucksorten und Handschriften ausgesucht und in weitere 22 Kisten eingepackt. Alle Kisten in allgemeiner Zahl 25 wurden nach Krakau ausgeschickt²⁵. Ausserdem hat man 4071 Altdrucke und Handschriften in einen Schutzraum übertragen.
3. Ordnen der Bestände: Zwecks Überprüfung der zur Zeit der Sowjets beseitigten aus der Bibliothek Distriktstr. 24 Musikalien hat man die Inventarbücher der Abt. in den Grenzen der Signaturen von 50.000 bis 123.201 durchgeschaut. Die Arbeit ist hier beendet worden. [...]

Lemberg, den 25. IV. 1944.

Leiter der Staatsbibliothek Abt. 3

[Підпис] A. Gensiorsky

ДАЛО, ф. Р-49, оп. 1, спр. 3, арк. 15. Оригінал, маш., нім. мова.

№ 148

3 травня 1944, Краків. Лист директора Ягеллонської бібліотеки у Кракові Едварда Кунце до керівника II відділу Державної бібліотеки у Львові Мечислава Гембаровича про збірки львівського Оссолінеуму, надіслані до Кракова

Kraków, 3 maja 1944.

Wielce szanowny Panie Dyrektorze,

Po powrocie z Rabki z końcem marca chciałem odpisać Panu Dyrektorowi, ale wtedy komunikacja pocztowa ze Lwowem była już przerwana i listy zwracano. Po tym nie trafiła mi się żadna okazja, przez którą mógłbym list przesłać, aż dopiero dzisiaj dowiedziałem się od prof. Kowalskiego, że otrzymał od Pana odpowiedź na swój list, wysłany 22-go czy 22-go, chociaż

²⁴ А. Генсьорський був призначений керівником III відділу Державної бібліотеки 2 квітня 1944 р., після виїзду В. Дорошенка на Захід.

²⁵ Саме ці скрині влітку 1944 р. потрапили до Аделіна в Нижній Сілезії, а звідти у 1945 р. були перевезені до Національної бібліотеки у Варшаві.

na poczcie informowano mnie, że listy do Lwowa nie chodzą. Wobec tego i ja próbuję wysłać ten list, a może dojdzie on do Pańskich rąk.

Niestety, o tym, co Pana Dyrektora najwięcej interesuje, tj. o przesyłkach z Ossolineum, nie mogę nic nowego donieść. Dyr. Abba nie ma od 10 dni w Krakowie i ma powrócić dopiero koło 8 b.m., a bez niego nic nie da się zrobić. Dr Himpel jest niewidzialny i wogóle biblioteką nie zajmuje się zupełnie. Skrzynie z rękopisami są złożone u nas w piwnicy, ale chciałbym je jaknajprędzej wyekspediować na Wawel i dołączyć do naszych zbiorów, które się tam znajdują. w myśl Pańskiego życzenia, wyrażonego w liście do prof. Kowalskiego. Chcę skłonić A[bba], aby pozwolił otworzyć niektóre skrzynie z drugiego transportu celem przekonania się, czy zbiory nie są wilgotne. Obawiam się tylko, czy zgodzi się na to, bo w rozmowach ze mną o zbiorach Ossolineum, okazał zadziwiającą jak na bibliotekarza obojętność co do ich stanu i losów. Zrobię jednak wszystko, co będę mógł.

Skarżył się A[bb] przedemną, że Pan Dyrektor nie wysłał wyznaczonych do odesłania do Krakowa wydawnictw sowieckich, tylko jakieś mniej wartościowe podręczniki i to często po kilka egzemplarzy. Sprawę tę wyjaśnił zapewne z Panem Dr Himpel w czasie swego pobytu we Lwowie, ja zaś od razu powiedziałem Abbowi, że musiało tu zajść jakieś nieporozumienie i zwróciłem uwagę na to, że sowiecka literatura, prawie wyłącznie techniczna, zupełnie nie godzi się z celami Ossolineum i programem uzupełniania zbiorów, nie wyobrażam sobie tedy, aby Panu mogło zależeć na zatrzymaniu tych sowieckich nabytków.

Sowieckie wydawnictwa spowodowały najazd kilkunastu rozmaitego kalibru «profesorów» rosyjskich, którzy zakwaterowali się w bibliotece i mają te zbiory «opracowywać». Pozatym oprócz p. Buchholza dostaliśmy jakieś Volksdeutsch'ki, z którymi nie zapoznano nas nawet. Wspomniał mi też A[bb], że ma zaangażować jakiegoś dra Szwejkowskiego, Volksdeutsch'a, który służył w S.D. – ładna kombinacja! Podobno jest to bibliotekarz, a Pan, Panie Dyrektorze, miał powiedzieć Abbowi, że bardzo zdolny. Tutaj w Krakowie nigdyśmy o takim panu nie słyszeli.

Z wielkim niepokojem przyjmujemy ciągle wiadomości o bombardowaniu biednego Lwowa. Nie potrzebuję dodawać, z jakim współczuciem odnosimy się do was wszystkich, którzy tyle musicie znosić. Dzisiaj wstąpił do biblioteki prof. Widajewicz i opowiedział o Ossolineum, a właściwie potwierdził to, cośmy już dawniej o poniesionych szkodach wiedzieli. A[bb] zapewniał, że dr Himpel posłucha się o środki na konieczne reparacje, nie wiem jednak, czy drowi H[implowi] udało się coś uzyskać, gdyż nie widziałem go po powrocie ze Lwowa. Obserwując stosunek A[bba] do H[impla] mamy wrażenie, że ten ostatni nie długo pobędzie w Krakowie. Przed paru dniami otrzymałem list od Ks. Lubomirskiego z wiadomością, że wysłał Panu Dyrektorowi pewną sumę na najkonieczniejsze wydatki.

Czy może Pan komunikować się z Warszawą? Od dra Grycza dostałem smutną wiadomość o szeregu osób w Warszawie, a między innymi także o p. Sawickej, kierownicze Gabinetu rycin BU w Warszawie. O zniszczeniu biblioteki

TPW w Wilnie i o ciągłych stratach, ponoszonych przez biblioteki uniwersytecką, seminaryjne i Wróblewskiego opowiadała nam dr Hleb-Koszańska, która przez kilka dni bawiła w Krakowie.

Jeszcze raz chcę zapewnić Pana Dyrektora, że uczynię wszystko, aby jak można najlepiej zabezpieczyć lwowskie zbiory, na których zależy mi równie wiele, jak na jagiellońskich.

Proszę Pana, Panie Dyrektorze przyjąć me najlepsze pozdrowienia oraz wykazy prawdziwego poważania.

Kuntze

H3iO. BP, № 16395/II, арк. 227-230. Оригінал, рук., пол. мова.

№ 149

15 травня 1944, Краків. Лист директора Ягеллонської бібліотеки у Кракові Едварда Кунце до керівника II відділу Державної бібліотеки у Львові Мечислава Гембаровича зі згадкою про збірки львівського Оссолінеуму

Kraków 15/5 44

Wielce szanowny Panie Dyrektorze,

Korzystam z okazji, aby podziękować uprzejmie za list z 8 maja, za wiadomości o zniszczeniach w Ossolineum i za informacje personalne. Serdecznie współczuję Panu, wszystkim kolegom i wszystkim mieszkańcom biednego Lwowa, którzy już tyle wycierpieli w ostatnich kilku dziesiątkach lat. Nie chcę się długo rozwodzić nad Waszym ciężkim położeniem które zresztą i nam może przypaść w niedługim czasie w udziale, proszę mi jednak wierzyć, że ciągle myślimy o Panach i o tych cierpieniach moralnych i fizycznych, które przechodzicie.

Piszę tylko tych parę słów, bo z tutejszego terenu nie mam nic nowego do zakomunikowania. Skrzynie z Waszymi zbiorami znajdują się jeszcze u nas w piwnicy, staram się jednak, jak już o tym wspomniałem poprzednio, o przeniesienie ich na Wawel, gdzie będą bezpieczniejsze. Niejasne mi jest jednak dotychczas, co one zawierają. Co do pierwszego transportu z 38 skrzyń, pisał mi Pan swego czasu, że są tam rękopisy i inne cimelia (także numizmaty), a co zawiera drugi transport z 35 skrzyń? Abb upiera się, że nie ma tam cimeliów, tylko nowe druki ogólnego charakteru, które w razie niebezpieczeństwa wywiezie dalej na zachód. Czy Ossolineum kupowało nowości od 1941 r.? Starych zbiorów, z czasów polskich, nie ma A[bb] zamiaru wywozić, ale w przekonaniu, że wszystkie skrzynie zawierają nowości, gotów je kazać wywieźć. Czy w spisach nie jest podane, co właściwie skrzynie zawierają? Jeżeli Pan, Panie Dyrektorze, kazał pakować cimelia wbrew poleceniu Abba (tak on twierdzi), to trzebaby obecnie wyjaśnić tę sprawę z Himplem, korzystając z jego obecności we Lwowie, albo też zawiadomić mnie, które

skrzynie należałoby zatrzymać (z drugiego transportu, pierwszy cały), a ja w swoim czasie, t. zn. przed samym grożącym wywozem, powiedziałbym Abbowi, aby je zostawił.

Łączę bardzo serdeczne pozdrowienia, życzenia wytrwania i wyrazy głębokiego poważania.а

Kuntze

НЗіО. ВР, № 16395/ II, арк. 233-234. Оригінал, рук., пол. мова.

№ 150

19 травня 1944, Львів. Витяг з тижневих звітів польської Окружної делегатури уряду (ODR) про впорядкування збірок колишнього Ossolineumu й Бібліотеки Львівського університету після бомбардувань Львова

19. V. 1944.

I. REJON LWOVA z powiatami: Żółkiew, Rawa Ruska, Lubaczów, Jaworów, Mościska, Gródek Jag., Rudki, Sambor.

[...]

Z polskich spraw kulturalnych.

Porządkowanie lwowskich zbiorów bibliotecznych w Ossolineum i Bibliotece Uniwersyteckiej, po uszkodzeniu ich podczas sowieckich nalotów na Lwów, odbywa się pośpiesznie i planowo, prawie bez żadnego zainteresowania ze strony niemieckiej. Poza tym uratowane zbiory zabezpiecza się przed ewentualnymi dalszymi bombardowaniami. W Bibliotece Uniwersyteckiej przenosi się do piwnic książki, narażone na zamoknięcie, zaś resztę zbiorów zabezpiecza się odpowiednio na półkach. W Ossolineum wydobywa się książki ze zrujnowanej części gmachu i składa się w stosy w bezpieczniejszych miejscach pod sklepieniami. Katalogi i inwentarze schowano w dobrych i suchych piwnicach. Rękopisy przenosi się do podziemi klasztoru OO. Dominikanów. W gmachu Ossolineum, podczas zajęcia przez wojsko budynku Uniwersytetu, złożono wiele dziesiątek tysięcy dzieł z uniwersyteckich bibliotek seminaryjnych. Obecnie i te książki przewozi się do OO. Dominikanów. Żmudna praca wykonywana jest siłami dobrowolnymi. Zabezpieczenie zbiorów bibliotecznych pociąga za sobą nieuchronnie ich dezorganizację. Po wojnie przez całe lata Lwów będzie pozbawiony dostępnej do pracy naukowej biblioteki. Wiele trzeba będzie czasu i wkładów pieniężnych, aby magazyny książkowe odbudować i uporządkować w nich zbiory i katalogi.

НЗіО. ВР, № 16600/ II, арк. 46-47. Оригінал, маш., пол. мова.

№ 151

23 травня 1944, Краків. Лист директора Ягеллонської бібліотеки у Кракові Едварда Кунце до керівника II відділу Державної бібліотеки у Львові Мечислава Гембаровича в справі збереження збірок колишнього Оссолінеуму

Kraków 23/5 44.

Wielce szanowny Panie Dyrektorze,

Dziękuję bardzo uprzejmie za list z 18. b. m., przywieziony przez dra Knota, i korzystam z jego uprzejmości, aby odwrotnie odpowiedzieć. Po przyjeździe dra Himpla i rozmowie z nim, dyr. A[bb] przyszedł do mnie i robił mi formalnie wyrzuty, że pisałem do Pana o zamiarze wysłania książek na zachód. Utrzymywał, że wskutek tego powołają nieporozumienia i podejrzenia, jakoby chciał zabrać stare zbiory Ossolineum, podczas gdy on takiego zamiaru nie ma, a tylko nowości chciałby uratować przed bolszewikami, którzy jakoby szczególnie mają na nie apetyt. Ponieważ po tej rozmowie w sobotę, 20-go, wyjechał do Berlina, rozmówiłem się z drem Himplem jeszcze przed otrzymaniem Pańskiego listu. Dr H[impel] przyznał mi, że dyrektywy A[bba] co do wywozu ze Lwowa są tak niejasne i ciągle zmieniane, że on w nich nie może wyznać się. Stwierdził jednak, że od początku była mowa o tym, że z Ossolineum mają być wywiezione cimelia i nic innego i że Abbowi wyraźnie to powiedział, nie rozumie więc, co on mówi o nowościach z Ossolineum. List Pana Dyrektora wyjaśnia mi dostatecznie, co zawierają skrzynie z O[ssolineum], i będę starał się w miarę mych możliwości zatrzymać je w Krakowie, na Wawelu.

Widziałem fotografie Ossol[ineum] i B[iblioteki] U[niwersytetu] i jestem przerażony zniszczeniem, bo nie myślałem, aby było tak duże, czy ten sam los nie spotka B[ibliotekę] J[agiellońską]?

Mówił mi dr H[impel] o trudnościach zabezpieczenia zbiorów przed deszczem i wyobrażam sobie położenie Pana Dyrektora. Na pomoc A[bba] trudno liczyć, gdyż właściwie wszystko to jest mu dosyć obojętne. Może jednak staraniem Pana uda się uzyskać nieco materiałów, aby zabezpieczyć przed dalszym niszczeniem. Czy te zabiegi przydadzą się nieco? Bóg to raczy wiedzieć, ale trzeba bronić do ostatku. Ze słów dra K. wnoszę, że Panowie jesteście zdecydowani wytrwać do końca i dopiero w ostateczności wyjechać. Ale dokąd?, bo przecież ten walec potoczy się dalej na zachód.

Jeszcze raz serdecznie dziękuję za wiadomości, życzę zdrowia i sił do wytrzymania tych wszystkich trosk i łączę wyrazy wysokiego poważania.

Kuntze

№ 152

14 червня 1944, Краків. Лист директора Ягеллонської бібліотеки у Кракові Едварда Кунце до керівника II відділу Державної бібліотеки у Львові Мечислава Гембаровича, в якому йдеться про порятунок збірок колишнього Оссолінеуму

Kraków 14/6 44

Wielce Szanowny Panie Dyrektorze,
na Pański list z 9 b. m. odpisuję na kartce, bo listów nie przyjmują, sądzą jednak, że kartka dojdzie. Nie potrzebnie Pan Dyrektor przejął się na wzmiankę o rozmowie z A[bbem]. Do jego wyskoków jestem przyzwyczajony, bo miałem i mam z nim o wiele więcej do czynienia od Panów. Poznałem też go aż za nadto dobrze i to z rozmaitych stron i dlatego nie mam najmniejszej pretensji do Pana Dyrektora, bo też rozmowa z nim nie zrobiła na mnie żadnego wrażenia, ani jego aluzja do tego, że koresponduję z Panem niejako poza jego plecyma. Z późniejszych jego wyrzeczeń widzałem, że nie ma co do Pana Dyrektora żadnych zastrzeżeń, a nawet przeciwstawił akcję ratowania Ossolineum, i podniósł ją jako bardzo wydatną, w przeciwieństwie do p. G., któremu zarzuca, że zwrócił się do dystryktowego szefa oświaty o pomoc. To go szczególnie ubodło jako wciąganie innych czynników do jego zakresu działania. Sam nic nie chce, czy nie może zrobić, a innych nie chce dopuścić. Może Pan już zresztą słyszał coś o tym od dra H[impla].

Dziękuję za wiadomości o ratowaniu Ossol[ineum] i zabezpieczeniu zbiorów. Mam nadzieję, że do jesieni da się w innych warunkach gmachy zabezpieczyć.

Łączę najlepsze pozdrowienia i wyrazy wysokiego poważania

Kuntze

НЗіО. ВР, № 16395/II, арк. 239-240. Оригінал, рук., пол. мова.

№ 153

15 червня 1944*, Краків. Лист директора Національного музею у Кракові Фелікса Копери до керівника II відділу Державної бібліотеки у Львові Мечислава Гембаровича про отримання посилки зі Львова

Wielce Szanowny Panie Kolego;

Przesyłkę od d[ro] K. otrzymałem, o otrzymaniu jej nie zawiadamiałismy, bo p. K. obiecywał wstąpić do nas jadąc z powrotem do Lwowa i zabrać list do Pana. Wszystko będzie jak Pan sobie życzy –

Serdeczny uścisk dłoni łączę
oddany F. Kopera

* Датовано за штемпелем на поштівці.

[На звороті поштівки] ABSENDER*
[Штемпель] Der Stadthauptmann der Stadt Krakau
Propaganda- u. Kulturamt
Kunstgeschichtliche Sammlungen
[Адресовано] JWP. Dyr. d^r Mieczysław Gębarowicz
Lwów Ossolineum

НЗіО. ВР, № 16395/II, арк. 147-148. Оригінал, рук., пол. мова.

№ 154

30 червня 1944, Вісьнич Новий. Лист хранителя Львівської картинної галереї Яна Марксена до Мечислава Гембаровича у Львові з повідомленням про прибуття трьох картин Яна Матейка: «Люблінська Унія», «Рейтан» та «Баторій під Псковом» до Вісьнича

Wiśnicz Nowy 30.4.44.

Szanowny Panie Profesorze.

Wszystkie moje dotychczasowe usiłowania skomunikowania się pocztą ze Lwowem zawodą. Również list mój do P. Profesora, donoszący o doręczeniu przesyłki do Krakowa wrócił. – Obecnie próbuję jeszcze raz napisać zawiadomieniem, że wszystkie trzy obrazy Matejki przybyły wreszcie po długich wędrówkach różnymi środkami lokomocji, do Wiśnicza. *Unja* ponownie zapakowana po dokładnem osuszeniu złożona jest w Zakładzie Karnym. Przy dwóch pozostałych zaczynam zabiegi zabezpieczające po porozumieniu się z dyr. Lorentzem. – Proszę uprzejmie o wiadomość ze Lwowa, o ile możliwości także z Galerji, która milczy uparcie. – Łączę wyrazy szacunku i serdeczne pozdrowienia.

Marksen

НЗіО. ВР, № 16398/II, арк. 75. Оригінал, рук., пол. мова; Опубл.: Дзюбан. Переміщення і втра-
ти. – С. 319-320; Дзюбан. Як було втрачено Рафаеля. – С. 113.

№ 155

8 липня 1944, Краків. Лист директора Ягеллонської бібліотеки у Кракові Едварда Кунце до керівника II відділу Державної бібліотеки у Львові Мечислава Гембаровича в справі перевезення львівських збірок з Кракова до Сілезії

Kraków 8/7 44

Wielce Szanowny Panie Dyrektorze,

Piszę tylko na kartce, bo nie mam nic nowego do zakomunikowania, a pozatym słyszałem, że kartki pewniej dochodzą, podczas gdy listy często

* Слово надруковане на звороті поштівки.

звращаю. Jestem bardzo ciekaw, jak daleko postąpiły prace restauracyjne gmachu i czy Pan Dyrektor mógł zdobyć odpowiednie na ten cel fundusze, materiały i przedsiębiorcę, któryby podjął się tej roboty. Dyr. A[bb] zapewnia, że już wszystko zostało zrobione. A jak stoi sprawa z przenoszeniem zbiorów do piwnic dominikańskich? Ponieważ na Wawelu nie ma już podobno miejsca, chce A[bb] w razie niebezpieczeństwa przenieść resztę naszych skrzyń, a także Ossolineum, na Śląsk, do jakiegoś majątku w okolicy Goldberg. Warszawskie zbiory mają pójść do majątku Gróbitsch²⁶ na wschód Frankfurtu n/O. Aby go odwieść od tego zamiaru był w Krakowie parę dni temu dr Grycz, ale nie udało się nam Abba przekonać. Proszę tę wiadomość zatrzymać na razie przy Sobie a szczególnie nie mówić o tym drowi H[implowi]. Przy sposobności prosiłbym o parę słów wiadomości. Wczoraj był u mnie Ks. Lubomirski (Andrzej). Wyjeżdża do Morawy Dolnej. Łączę najlepsze pozdrowienia i wyrazy wysokiego poważania.

E. K[untze].

НЗіО. ВР, № 16395/ІІ, арк. 241-242. Оригінал, рук., пол. мова.

№ 156

22 липня [1944], Львів. Звернення Уповноваженого Президії АН УРСР проф. П. А. Власюка до голови Львівської міськради з проханням повернути колишні будинки Бібліотеці АН УРСР у м. Львові

До Голови Міськради м. Львова

Бібліотеці Академії Наук УРСР в м. Львові по вул. Оссолінських 2, належали такі будинки: по вул. Оссолінських 11, Калечій 5, а також комплекс будинків по вул. Коперника № 28 і 28а та Сикстуській 33. Цей комплекс будинків був придбаний для друкарні Академії Наук УРСР.

1939 року будинок по вул. Коперника 28 і 28а помилково був переданий домоуправі, а будинок по вул. Сикстуській заняло військо. Під час звільнення окупації стан цей з будинками удержався.

В зв'язку з розгорненням роботи бібліотеки і друкарні Академії Наук ці приміщення /Коперника 28 і 28а а також Сикстуська 33/ належить передати законному власнику Академії Наук УРСР, а не домоуправі.

Водночас з цим просимо закріпити за Академією Наук і будинок по вул. Оссолінських № 2.

Уповноважений Президії АН УРСР
Член-Кореспондент АН УРСР

/Проф. Власюк П. А./

НАП НАНУ, ф. 251, оп. 1, спр. 138, арк. 335-335 зв. Копія, маш., укр. мова.

²⁶ Помилково, насправді йдеться про місцевість Ґарбіч (Görbitsch) поблизу Франкфурта над Одером, куди планувалося перевезти частину львівських збірок. Цей план, правдоподібно, не був реалізований.

№ 157

11 серпня 1944, Київ. Протокол засідання Президії АН УРСР в справі відновлення роботи установ Академії Наук УРСР, які до 1941 р. існували у м. Львові

П р о т о к о л № 13
ЗАСІДАННЯ ПРЕЗИДІЇ АКАДЕМІЇ НАУК УРСР
11 серпня 1944 р.

Головує Президент Академії наук УРСР академік О. О. БОГОМОЛЕЦЬ.

Присутні: віце-президент АН УРСР академік О. В. ПАЛЛАДІН,
член Президії академік Д. К. ТРЕТЬЯКОВ,
вчений секретар Президії тов. З. П. ШУЛЬГА,
академіки: Є. О. ПАТОН, О. М. ДИННІК, М. В. ПТУХА,
В. П. ПОСПЕЛОВ,
вчений секретар Відділу суспільних наук чл.-коресп. А. М. СЛАВІН,
вчений секретар Відділу технічних наук тов. Г. В. КАРПЕНКО,
вчений секретар Відділу біологічних наук чл.-коресп. П. А. ВЛАСЮК,
директор Інституту Історії України АН УРСР
проф. М. Н. ПЕТРОВСЬКИЙ,
директор Інституту Фізичної Хімії ім. акад. А. В. Писаржевського
АН УРСР акад. О. І. БРОДСЬКИЙ,
директор Інституту Гідрології та Гідротехніки АН УРСР чл.-коресп.
Г. Й. СУХОМЕЛ,
директор Інституту Будівної механіки АН УРСР чл.-коресп.
Ф. П. БІЛЯНКІН,
в. о. директора Інституту Геологічних наук АН УРСР проф.
К. І. МАКОВ,
керуючий справами АН УРСР тов. І. І. СІЛЬВЕСТРОВ,
зав. відділу кадрів АН УРСР І. Н. РОМАНЕНКО.

[...]

СЛУХАЛИ: Про установи Академії Наук УРСР у м. Львові.

(Доповідає Президент АН УРСР академік О. О. Богомолець).

УХВАЛИЛИ: 1. Для вивчення питання про відновлення роботи установ Академії Наук УРСР, які до початку Вітчизняної війни існували у м. Львові, відрядити до м. Львова бригаду співробітників Академії Наук УРСР у складі: член-кореспондент АН УРСР П. А. Власюк – уповноважений Президії АН УРСР тов. А. П. Каленіченко – заступник уповноваженого Президії АН УРСР по науковій частині та члени бригади: І. Н. Романенко, А. П. Терещенко, О. І. Белінська, тов. Лободько та тов. Адаменко.

2. Питання про структуру установ АН УРСР у м. Львові розв'язати після одержання висновків бригади.

3. До остаточного розв'язання питання про установи Академії Наук УРСР у м. Львові тимчасово зарахувати на роботу в установах Академії

Наук УРСР в м. Львові співробітників цих установ, які залишились на цій роботі на час визволення м. Львова від німецько-фашистських окупантів.

4. Поновити виплату за звання академікам Щурату, Возняку, Колесі з дня визволення м. Львова від німецько-фашистських окупантів. [...].

ПРЕЗИДЕНТ АКАДЕМІЇ НАУК УРСР
академік [Підпис] /О. О. Богомолець/

ВЧЕНИЙ СЕКРЕТАР ПРЕЗИДІЇ АН УРСР
[Підпис] /З. П. Шульга/

НАП НАНУ, ф. 251, оп. 1, спр. 136, арк. 207, 216, 217. Оригінал, маш., укр. мова.

№ 158

15 серпня 1944, Львів. Протокол засідання керівників Відділів Інститутів АН УРСР про поновлення роботи відділів Інститутів АН УРСР, бібліотек та музеїв у м. Львові

Додаток № 7. Засідання керівників Відділів Інститутів АН УРСР у Львові від 15 серпня 1944 року.

Нарада відбулась під головуванням Уповноваженого Президії АН УРСР проф. Власюка П. А. Присутні були Академіки: Возняк М. С. від відд. Інституту укр. літератури, Колеса Ф. М. від відд. Інституту укр. фольклору, тт. Свенціцький І. С. від відд. Інст. мовознавства, Огоновський В. П. від відд. Інст[итуту] Економіки, Смішко М. Ю. від відд. Інстит[уту] Археології, Деркач М. Д. від Бібліотеки АН вул. Радянська 24 і Гембарович від Бібліотеки АН вул. Оссолінських 2, Карпинець І. І. сут. наук. роб[ітника] від відд. Інст[итуту] історії України АН УРСР.

На порядку дня: Сповідання Уповноваженого Президії АН УРСР проф. Власюка П. А. про поновлення роботи відділів Інститутів АН УРСР у м. Львові.

Запитання дали тт. Свенціцький І. С., Акад. Возняк М. С., Акад. Колеса Ф. М., Огоновський В. П., Смішко М. Ю. і Карпинець І. І.

Висловились: т. Свенціцький І. С. від відділу Інституту Мовознавства. Обговорює справу приміщень Відділу Інституту Мовознавства АН УРСР у м. Львові. Приходить до висновку, що приміщення в Ринку № 10 не вистачуть для праць інституту. Ставить внесення підняти для Етнографічного Музею, що зараз приміщується в домі АН УРСР по вул. Радянській № 24, інше приміщення, а на його місце перемістити Бібліотеку АН. Побіч неї треба примістити Музей Ів. Франка і улаштувати його на зразок інших закордонних меморіальних музеїв.

Підносить також справу про воєннозобов'язаних, щоб їх бронювати на роботі та забезпечити їм спокійну працю, бо покликання їх до Червоної Армії викличе труднощі в виконанні тематичних планів.

Справа українсько-польського словника має бути продовженою, а як це зробити, він запитує Уповноваженого.

Ставить питання: В Національному Музеї є величезне майно мистецьке, літературне та рукописне: 1) чи можливо розрахувати, щоб в рамках Академії Наук УРСР видати збірку рукописів? (орнаментацийних – палеологічних) і 2) чи в рамках Академії Наук УРСР може знайти місце дослідча робота цього Музею?

Акад. Возняк М. С. Вияснює заповіт І. Франка в справі його рукописів. Згідно з волею Франка Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові стає раз на завжди власником рукописів Франка. Нікуди їх не давати, від них треба відділити цілком Меморіальний музей.

Акад. Колеса Ф. М.: Просить вияснити справу кадрів. Розуміє питання так, що старих робітників відділів інститутів АН приймається без застережень з огляду на брак треба приймати нових робітників, запитує: чи можна набирати нових? Підносить думку не переносити Музею Етнографічного з його дотеперішнього приміщення. Натомість ставить домагання поширити читальню Бібліотеки АН.

Деркач М. Д. зупиняється на тому, що Бібліотека АН УРСР у Львові дуже стіснена, а Музеї є тільки гостями в цьому будинку. Для них треба підшукати інших приміщень. Піддержує думку Акад. Возняка і т. Свенціцького І. С. – що музей (Етнографічний) розвивався б значно краще в іншому, обширнішому будинку.

Справа меморіального Музею І. Франка: справу треба поставити так, щоб Музей був при рукописах і в одному будинку. Якщо б Музей домагався видачі речей Франка, то тоді можна б було ці предмети оглянути в Бібліотеці; але їх не видавати нікуди. Все франкознавство повинно бути разом.

Штати в Бібліотеці АН УРСР у Львові дуже малі і їх треба побільшити. Дуже необхідна для Бібліотеки є переплетня для її потреб, що нерідко дуже дрібні напрямки рукописів чи книжок не треба було виносити далеко, а були направлені на місці.

Акад. Возняк: Піддержує думку, щоб Етнографічний Музей мав своє приміщення, а Музей Франка, якщо має бути окремий, то тільки в своєму домі.

Смішко М. Ю. запитує, чи при Академії Наук УРСР існує Інститут мистецтвознавства, бо є дуже багато працівників, які хочуть працювати в цьому інституті.

Карпинець І. І. запитує, як буде стояти справа з математиками. Підносить справу робітників в відділі Інституту історії України АН УРСР у Львові. З давніх робітників бракує 6-ох. Запитує, чи при Інституті історії було б місце для історії українського права.

Деркач М. Д. Директором Бібліотеки був Дорошенко В. В. Він сам виїхав, а на помешканні залишив стареньку тещу. Як її забезпечити? Дорошенко залишив власну бібліотеку на удержання тещі, чи можна її продавати?

Карпинець І. І. Бібліотека Василян. Як вийти з цього, що багато книжок відділу Інституту історії є в цій бібліотеці?

Огоновський В. П. запитує, як стоїть справа з тими завідуючими відділів інститутів, які раніше не були завідуючими.

Яке буде відношення інститутів до комісій вітчизняної війни?

Як буде організовано справу Місцевкому АН, чи має відновлювати свою діяльність?

Бібліотеку Дорошенка В. В. забезпечити за Академією Наук УРСР. Треба конче в'ясувати справу приміщень по тих мешканцях, що виїхали.

Як забезпечити матеріали перед евант[уальними] налетами?

Смішко М. Ю. ще в справі Бібліотеки і Музеїв. Музеальні речі поховані в ящиках і їх було б легко перевезти. Однак через часте перекодування музею багато речей понищилося б, тому треба для нього підшукати постійне приміщення.

Колеса Ф. М. пригадує, що саме він (Колеса) був назначений директором Музею і таким фігурує до сьогодні. Однак з огляду на недостачу в нього часу прохає задержати на посаді завідуючого музеєм т. Кульчицьку О. Музеєм І. Франка повинна заопікуватися АН УРСР.

Підсумовуючи висловлення тт. дає відповіді на всі неясні для них питання Уповноважений Президії АН УРСР Член-кореспондент Проф. Власюк П. А. та зокрема зазначає, що всі болячки треба розв'язувати з більшим розмахом думки. Не може бути положення, щоб всі бібліотеки були розпорошені і розміщені по багатьом приміщеннях, хоч би і по різних відділах. Бібліотека повинна бути під кожним оглядом монолітна-єдина. Бібліотеку Дорошенка В. В. треба негайно перебрати Академії Наук. Зараз Бібліотека поновляється як було до війни. Треба зробити єдину бібліотеку з одним будинком, подайте Вашу думку про такий будинок, який міг би вас забезпечити, а я подбаю, щоб його одержати. Співжиття бібліотеки і музеїв є дуже незручне. Треба піднести клопотання, щоб це питання вирішити.

Квартиру Паньківського, зважаючи на Вашу пропозицію, погоджуюсь на те, щоб використати її як приїжджу. Приміщення Дорошенка В. В. опорожнити з книжок і – можливо затримати на квартири.

Про те, щоб дати допомогу стар[ій] тещі Дорошенка В. В. – треба подумати, щоб ця допомога пішла в спосіб виплати гонорару за збереження бібліотеки. Дружині Сімовича В. І. треба буде допомогти – встановити гонорар як бібліотекарки. Дублети з Бібліотеки, зважаючи на тісноту в приміщенні, треба щоб пішли до Києва, бо там Бібліотека розграбована фашистами і поповнення її буде вчасне. Що до Музею Ів. Франка: рукописи, це одна справа, вони мусять бути тут, друга справа є речі, які надаються до музею. Їх можна притулити при іншому музею. При Бібліотеці створити комісію, яка все опрацювала б проект розвитку Бібліотеки. Думки Комісії будуть представлені Президії АН УРСР. Моє бажання, щоб увійшли до цієї комісії бібліотечні робітники: Деркач М. Д. і Гембарович, Акад. Возняк М. С., Генсьорський А. І. і Адаменко.

Про військові справи, щодо забезпечення броні наукових робітників, буде все зроблено; з цього приводу мною дані вказівки зав відділу кадрів тов. Романенко, до якого треба в цій справі звернутися.

Щодо укр.-польського словника, треба подбати про працівників. Про висоту гонорару буде встановлено, а гонорари уже можна одержувати зараз. Так само зараз можна подавати рукописи до друку. – Національний Музей належить до комітету в справах мистецтва. Для Етнографічного Музею будемо старатися про окреме приміщення, але ж справа про те, де цей Музей утворити як загально український Музей, мусить бути вирішена окремо. – Щодо кадрів відділу укр. фольклору то можна залучати на роботу але таких людей, щоб були того варті, зі всіх кінців України і різних національностей. – Бажаю, щоб Академічному Інституту Мистецтвознавства проф. Свенціцьким І. С. була складена замітка про склад людей, які працювали б в цьому напрямі. Збір матеріалів про добір кадрів йде через відділи кадрів з представленням керівників наукових відділів, а Президія АН вирішить справу про затвердження наукових робітників. Тех[нічних] Робітників зараховують самі кер. Відділів через директора Інституту. Місцевком треба негайно відновити і то протягом найближчих 5 днів.

Ухвалили: 1) Заслухавши інформацію проф. Власюка, нарада керівників відділів інститутів АН УРСР у Львові з великим вдоволенням зустріла ухвалу Президії АН УРСР про поновлення роботи та вдячна за допомогу, що її подала Президія надіславши свого Уповноваженого та його співробітників до Львова.

2) Для швидкого поновлення праці всіх відділів нарада зобов'язує всіх керівників і наукових працівників відділів негайно взятися за роботу по складанню тематичних планів 1944/45 років та накреслення для виконання тематичних планів необхідного штату згідно вказівок Уповноваженого Президії АН УРСР. Цю роботу закінчити до 20. серпня ц.р.

3) Просити Президію АН УРСР вирішити справу про можливості залучити до роботи українських учених з мистецтвознавства, математики та археології, що працюють на території Західних Земель України (Галичини), Буковини зокрема у Львові та інших містах України.

4) В зв'язку з ювілейною датою 25-ліття Академії Наук УРСР просити керівників відділів і співробітників, що працюють у Львові – взяти участь в ювілейній сесії доповідями.

5) Доручити т. Романченко І. С. виїхати у відрядження і привезти з околиць Львова Акад. Щурата В. Г. з сім'єю та майном в його квартиру.

6) Доручити тов. Чертову і тов. Дмитрову Г. А. скласти списки і подати їх на затвердження в справі постачання наукових робітників прикріплення їх до їдалень та для одержання лімітних і адміністративних пайків для наукових і технічних робітників АН УРСР у Львові.

7) Доручити тов. Огоновському В. П. і тов. Коростеліну провести реєстрацію членів Профспілки та обрати Місцевком для установ АН УРСР у м. Львові.

Голова наради Уповноважений Президії АН УРСР

Член-кореспондент АН УРСР

[Підпис] (Проф. Власюк П. А.)

Секретар наради – Зав. Секретаріату АН УРСР [Підпис] (Дмитрів Г. А.)

№ 159

22 серпня 1944, Львів. Протокол засідання керівників філіалу інститутів Академії Наук УРСР про розподіл приміщень для інститутів

Засідання керівників філіалу інститутів Академії Наук УРСР
22 серпня 1944 року.

Голова Член-Кореспондент Проф. Власюк П. А.

Секретар канд. філософ[ських]* наук Романченко І. С.

На зборах присутні: т. Чертов, Терещенко, Акад. Колеса, Акад. Щурат В. Г., Огоновський, Смішко і Хомяк Д. І.

Порядок дня: 1) Розподіл приміщень для інститутів.

САУХАЛИ: Проект розподілу склав т. Хомяк.

УХВАЛИЛИ: Розподілити приміщення так:

1. Інститут Археології – Ринок 10 / 1/ 6 кімнат
2. Інститут Економіки – Ринок 10 / 11/ 5 кімнат
3. Інститут Мовознавства – Ринок / 1/ 7 кімнат
4. Кімната на зібрання Ринок 10 / 1/ 1 кімната
5. Адміністрація бухгалтерія Ринок / 2/ 9 кімнат
6. Інститут літератури Радянська 26 / 1/ 5 + 3 кімнати
7. Інститут історії України Радянська 26 / 3/ 5 кімнат
8. Інститут фольклору Радянська 26 / партер/ 4 кімнати
9. Кватира Уповноваженого Президії АН УРСР б. кв[артира] Паньківського
10. Кватиру Дорошенка закріпити за заст. Директора бібліотеки, а бібліотеку перебрати бібліотеці Академії Наук УРСР
11. Кватиру Сімовича закріпити за Сімовичевою в тому разі, коли Сімовичева буде робітницею АН.
12. Кватири всіх мешканців будинків Академії Наук закріпити за Академією, а мешканцям запропонувати звільнити приміщення, якщо вони не мають ніякого службового відношення до Академії Наук УРСР.
13. Приміщення книгарні і книги передати в розпорядження бібліотеки Академії Наук УРСР.

Голова Уповноважений Президії АН УРСР

Член-Кореспондент АН УРСР [Підпис] / Проф. Власюк П. А. /
Секретар Канд. філол[огічних] наук [Підпис] / Романченко І. С. /

НАП НАНУ, ф. 251, оп. 1, спр. 141, арк. 363 зв. Копія, маш., укр. мова.

* Помилаково, має бути філологічних.

№ 160

22 серпня 1944, Київ. Наказ Уповноваженого Президії АН УРСР про тимчасове зарахування на роботу співробітників Львівської філії Бібліотеки АН УРСР

Н а к а з № 10.

Уповноваженого Президії Академії Наук УРСР від 22 серпня 1944 р.

§ 1.

Зарахувати тимчасово до затвердження Президією АН УРСР на роботу філії Бібліотеки Академії Наук УРСР в м. Львові з 1.VIII.1944 р. таких співробітників:

1. Акад. Шурат Василя Григоровича на посаду директора бібліотеки – з окладом 1020 крб. на місяць.
2. Др. Деркач Марію Дем'янівну на посаду зав. укр. сектора бібліотеки з окладом 900 крб. на місяць /50%/
3. Др. Гембаровича Мечислава Теофіловича зав. польського сектора бібліотеки – з окладом 900 крб. на місяць.
4. Боднар Івана Андрієвича на посаду зав. відділу комплектування – з окладом 720 крб. на місяць.
5. Малечинського Карла Степановича на посаду концентратора відділу комплектування – з окладом 720 крб. на місяць.
6. Афтаназі Володимира Яновича на посаду головного бібліотекаря у відділі комплектування – з окладом 400 крб. на місяць.
7. Др. Ольшевич Вацлава Адольфовича на посаду зав. відділу обслуговування читача і бібліографії – з окладом 720 крб. на місяць.
8. Левицьку Іванну Михайлівну на посаду Головного бібліотекаря відділу обслуговування читача і бібліографії – з окл. 400 крб. на міс.
9. Др. Бергер Яніну Францівну на посаду голов. Бібліотекаря відд. Обслуговування читачів і бібліографії – з оклад. 400 крб. на місяць.
10. Міхевича Михайла Лукича на посаду голов. Бібліотекаря відд. обсл[уговування] Читача і бібліографії – з окладом 400 крб. на місяць.
11. Скобинського Владислава Яновича на посаду бібліотекаря з окладом 300 крб. на місяць.
12. Грабовську Брониславу Францівну на посаду бібліотекаря – з окладом 300 крб. на місяць.
13. Олексина Петра Івановича на посаду бібліотекаря – з окладом 300 крб. на місяць.
14. Кадигала Станислава Станиславовича на посаду бібліотекаря – з окладом 300 крб. на місяць.
15. Брюкман Станиславу Альбертівну на посаду зав. абонаментом – з окладом 400 крб. на місяць.

16. Деркач Марію Дем'янівну на посаду зав. відділу рукописів /за сумісництвом/
17. Інглайт Степана Томашевича на посаду зав. відділу польських рукописів – з окладом 720 крб. на місяць.
18. Гебултовського Казимира Серафимовича на посаду наук працівника відділу рукописів – з окладом 500 крб. на місяць.
19. Бандура Владислав Феліксович на посаду головн. Бібліотекаря відділу рукописів – з окладом 400 крб. на місяць.
20. Др. Коцовського Бронислава Євгеновича на посаду головного бібліотекаря – з окладом 425 крб. на місяць.
21. Др. Штеліга Марію Мартинівну на посаду наукового робітника рукописів – з окладом 500 крб. на місяць.
22. Дашкевича Ярослава Романовича на посаду бібліотекаря відділу рукописів – з окладом 320 крб. на місяць.
23. Свенціцьку Марію Іларіонівну на посаду головного бібліотекаря відділу рукописів – з окладом 400 крб. на місяць.
24. Барвінського Богдана Александровича на посаду зав. рукописним відділом – з окладом 720 крб. на місяць.
25. Др. Яніва Івана Семеновича на посаду наукового робіт[ника] відділу рукописів – з окладом 500 крб. на місяць.
26. Куркову Євгенію Федорівну на посаду зав. відділу стародруків з окладом 720 крб. на місяць.
27. Др. Хмільевську Марію Ігнатівну на посаду головного бібліотекаря відділу рукописів – з окладом 425 крб. на місяць.
28. Генсьорського Антона Івановича на посаду зав. відділу укр. стародруків – з окладом 720 крб. на місяць.
29. Кагане Давида Саломоновича на посаду зав. кабінету єврейської літератури – з окладом 720 крб. на місяць.
30. Др. Задерезького Тадеуша Михайловича на посаду стар[шого] бібліотекаря відділу єврейської літератури – з окладом 425 крб. на місяць.
31. Др. Маньківського Тадея Володимировича на посаду зав. відділу мистецтва – з окладом 720 крб. на місяць.
32. Др. Сольського Тадея Маріяновича на посаду головного бібліотекаря відділу мистецтва – з окладом 425 крб. на місяць.
33. Др. Яворчак Александра Яновича на посаду головного бібліотекаря відділу мистецтв – з окладом 425 крб. на місяць.
34. Др. Пайончковського Франца Францовича на посаду зав. відділу опрацювання польської літератури – з окладом 720 крб. на місяць.
35. Янчак Ярослава Васильовича на посаду зав. відділу опрацювання укр. літератури – з окладом 720 крб.

36. Др. Якубец Маріяна Івановича на посаду зав. відділу індексації з окладом 720 крб. на місяць.
37. Др. Домбську Ізидору Станиславівну на посаду кер. групи каталогізації – з окладом 500 крб. на місяць.
38. Келлес-Кравс Яніну Казимирівну на посаду кер. групи алфав[ітної] каталогізації з окладом 500 крб. на місяць.
39. Флорек Леонтину Едвардівну на посаду головн. Бібліотекара відділу опрацювання – з окладом 400 крб. на місяць.
40. Гуркевич Маріяна Вінцентовича на посаду головного бібліотекара з окладом 400 крб. на місяць.
41. Др. Іловську Казимиру Шимонівну на посаду головного бібліотекара відділу опрацювання – з окладом 425 крб. на місяць.
42. Рибницького Андрія Тадеєвича на посаду головного бібліотекара відділу опрацювання – з окладом 400 крб. на місяць.
43. Гомме Ядвигу Янівну на посаду старшого бібліотекара відділу опрацювання – з окладом 320 крб. на місяць.
44. Копняк Софію Рудольфівну на посаду пом. бібліотекара відділу опрацювання – з окладом 250 крб. на місяць.
45. Красічку Софію Антонівну на посаду бібліотекара відділу опрацювання – з окладом 300 крб. на місяць.
46. Др. Врублевського Болеслава Петровича на посаду головного бібліотекара відділу опрацювання – з окладом 400 крб. на місяць.
47. Лютман Францішку Іванівну на посаду старшого бібліотекара відділу опрацювання – з окладом 320 крб. на місяць.
48. Зуб Стефанію Іванівну на посаду бібліотекара відділу опрацювання з окладом 300 крб. на місяць.
49. Маг[істр] Луцик Романа Ярославовича на посаду головного бібліотекара відділу опрацювання – з окладом 425 крб. на місяць.
50. Малицьку Константину Іванівну на посаду головного бібліотекара відділу опрацювання – з окладом 425 крб. на місяць.
51. Маг[істр] Балицького Степана Яновича на посаду стар[шого] бібліотекара відділу опрацювання – з окладом 400 крб. на місяць.
52. Шило Гавриїла Федоровича на посаду головного бібліотекара відділу опрацювання – з окладом 400 крб. на місяць.
53. Яцків Михайла Юрієвича на посаду головного бібліотекара відділу опрацювання – з окладом 425 крб. на місяць.
54. Гордона Богдана Григоровича старш. бібліотекара відділу опрацювання – з окладом 320 крб. на місяць.
55. Сімович Ізидору Іванівну на посаду головного бібліотекара відділу опрацювання – з окладом 400 крб. на місяць.

56. Гібайло Катерину Михайлівну на посаду бібліотекара відділу опрацювання – з окладом 300 крб. на місяць.
57. Др. Гошевського* Станислава Аполінаровича на посаду зав. газетного відділу – з окладом 720 крб. на місяць.
58. Грживінську Марію Владиславівну на посаду бібліотекара газетного відділу – з окладом 300 крб. на місяць.
59. Маг[істра] Котуля Софію Рудольфівну на посаду головного бібліотекара газетного відділу – з окладом 400 крб. на місяць.
60. Рogaля Яна Владиславовича на посаду бібліотекара газетного відділу – з окладом 300 крб. на місяць.
61. Огоновську Ольгу Володимирівну на посаду бібліотекара газетного відділу – з окладом 300 крб. на місяць.
62. Тишківську Марію Зигмунтівну на посаду зав. картосховища – з окладом 500 крб. на місяць.
63. Сафаль Альойзе Петровича на посаду зав. переплетної майстерні – з окладом 250 крб. на місяць.
64. Моравського Юзефа Карловича на посаду майстра переплетної майстерні – з окладом 250 крб. на місяць.
65. Фурс Стефанію Янівну на посаду молодш. майстра переплетної майстерні – з окладом 250 крб. на місяць.
66. Копняк Альфреда Брониславовича на посаду завгоспа бібліотеки – з окладом 500 крб. на місяць. /по буд. Оссолінських/.
67. Боднар Василя Ільковича на посаду завгоспа по укр. сектору бібліотеки – з окладом 500 крб. на місяць.
68. Бобовського Станислава Яновича на посаду команданта – з окладом ... крб. на місяць.
69. Капарник Карла Францовича на посаді столяра – з окладом на місяць.
70. Махль Казимира Фердинандовича на посаду старш. Бухгалтера бібліотеки – з окладом 450 крб. на місяць.
71. Рожанский Здислав Антонович на посаду бухгалтера – з окладом 350 крб. на місяць.
72. Юрченка Петра Яновича на посаду двірника – з окл. 150 крб. на місяць.
73. Городинського Степана Михайловича на посаду гардеробника – з окл. 150 крб. на місяць.
74. Наконечного Михайла Мечиславовича на посаду гардеробника – з окл. 150 крб. на місяць.
75. Мальц Карла Миколаєвича на посаду опалювача – з окл. 250 крб. на місяць.

* Помилаково, має бути Гошовського.

76. Кадегала Агату Олексівну на посаду опалювача – з окл. 2[50] крб. на місяць.
77. Кучер Ксеню Мартинівну на посаду прибиральниці – з окл. 115 крб. на місяць.
78. Сарамак Агнешку Войтіхівну на посаду прибиральниці – з окл. 115 крб. на місяць.
79. Грабовську Анелю Йосипівну на посаду прибиральниці – з окл. 115 крб. на місяць.
- [...]

Уповноважений Президії АН УРСР
Член-кореспондент АН УРСР [Підпис] /Проф. П. А. Власюк/

НАП НАНУ, ф. 251, оп. 1, спр. 138, арк. 299-300. Копія, маш., укр. мова.

№ 161

24 серпня 1944, Львів. Стаття діяча КПЗУ Кузьми Пелехатого про втрати Львівської філії Бібліотеки АН УРСР під час німецької окупації, опублікована в газеті «Вільна Україна»

Німці – вороги української культури
Гітлерівці пограбували бібліотеки Львова

В серцях людей ніколи не перестане бушувати ненависть до підлих гітлерівських душогубів, які до нечуваного вдосконалили мистецтво масового винищення людей. Для фашистських дикунів ще мало річок пролітої крові, мало мільонів невинно замордованих дітей, жінок, стариків. Вони, оті осточортілі звірі, нищать книги – скарби людської мудрості, великий досвід наукових і технічних знань багатьох поколінь людей.

Львів здавна славиться багатством своїх культурних скарбниць. Велику цінність мав Львівський філіал бібліотеки Академії Наук УРСР, організований на базі колишньої бібліотеки «Оссолінеум», з книжковим фондом в 600 тисяч томів; дорогоцінні книжки були в бібліотеці колишнього Наукового товариства ім. Шевченка з книжковим фондом 150 тисяч томів; у бібліотеках Баворовських, «Студіон» та єврейської конфесійної громади було понад 100 тисяч томів.

В 1939–1941 рр. десятки працівників-науковців привели до ладу неоцінені скарби бібліотек: тисячі рукописів та першодруків, книжок-унікумів, рідкісних гравюр. Львівський філіал бібліотеки Академії наук УРСР мав 300 інкунабул. Це, після Ленінграда й Києва, чи не третє по кількості сховище інкунабул в Радянському Союзі. Постановою президії Академії наук УРСР створено було у Львові єдиний на Україні музей книги, що давав широке уявлення про розвиток книгодрукування і демонстрував, з яким піклуванням трудящі нашої великої країни ставляться до книги – цього безсмертного витвору людської думки.

Вдершись як бандити до Львова, німецькі варвари почали хазяйнувати – вони закрили всі бібліотеки та стали нищити цінні надбання людської культури. Зразу ж було вивезено до Німеччини колекцію оригінальних рисунків Дюрера, яка що до кількості вважалась сьомою у світі. Потім пішло систематичне грабування – вилучення найцінніших книг, рукописів, стародруків, рідкісних гравюр. Вивезено 5113 рукописів, 3139 стародруків, 2346 рідкісних гравюр. Пропали всі рукописи великих польських письменників Міцкевича і Словацького, всі книги-унікуми XVI сторіччя, рідкісні книги з колишніх королівських бібліотек та багата збірка дисидентських друків. Фашистськими катюгами пограбовано 40 тисяч томів наукових творів радянських вчених по економії, статистиці, математиці, фізиці, хемії, техніці, геології, багато фахових журналів та літератури на мовах східних народів.

Коли зимою 1943 року побідоносна Червона Армія під Сталінградом завдала смертельної поразки гітлерівцям, коли після цього розгорнувся переможний наступ по всьому фронту, на Львів насунули банди втікаючих наляканих, брудних фріців. Вони заповнили багато будинків і в тому числі будинок Державного університету ім. Івана Франка. Щоб відігратись від Сталінградського морозу, гітлерівці розклали на долівках залі вогнища, на яких, за наказом штурмфюрера Штумма спалили безліч цінних книжок з університетської бібліотеки, а решту весною викинули у вуличне болото.

Лише прихід Червоної Армії врятував культурні скарбниці Львова від цілковитого знищення.

КУЗЬМА ПЕЛЕХАТИЙ.

Опубл.: Вільна Україна. – 1944. – 25 серп. (№ 43). – С. 3.

№ 162

26 серпня 1944, Львів. Звіт завідувача відділом мистецтва Львівської філії Бібліотеки АН УРСР Ярослава Янчака про фонди бібліотеки та їх зміни під час війни

Копія

ВІДПИС

Філія Бібліотеки Академії наук УРСР у Львові сектор польський

Друки. А. зінвентаризовані

а) старі друки

збірка Оссолінських інв. (10 книг) № 1-242140

« Павліковських каталог-інвентар приблизно 36000

« Баворовських інвентар « 1-26506

« Відділу мистецтв інвентар « 1-8494

Разом: 292240

До 470000 інвентованих примірників вартости 9400000 карбованців.

Німцями вивезено 3116 інвентованих примірників вартости 693300 крб.

б) радянська книгозбірня

загальна збірка інв. 300001-333261

11 інвентарів кабінетів загальна кількість 11309

стан на 27/VI-1941 [р.] кн. 45370

вартости – 520000 крб.

На 1/1-1942 [р.] по вилучені дублетів та не радянських книжок залишилось приблизно – 43000.

З чого німцями вивезено приблизно – 8000 вартости – 320000 крб.

Б. незінвентовані приблизно книг – 200000 вартости – 1.000000 крб.

Рукописи. А. зінвентовані

збірка Оссолінських інв. I-III № 1-8040

« Павліковських інв. « 1-290

« Баворовських інв. « 1-1659

Разом примірників: 9888

Вартости – 3.995600 крб.

З чого німцями вивезено 1611 прим. вартости 1.611000 крб.

Б. незінвентовані приблизно 8000 прим. вартости 2.000000 крб.

З чого німцями вивезено 763 прим. вартости 306000 крб.

Автографи. зінвентовані 1-5295 прим. вартости 152960 крб.

незінвентовані приблизно 3000 прим. вартости 130000 крб.

Дипломи. А. зінвентовані

збірка Оссолінських інв. № 1-2315

« Павліковських « 1-40

« Баворовських « 1-113

Разом: 2468

Вартости – 1.103000 крб.

З чого німцями вивезено 1714 прим. вартости 635600 крб.

Б. незінвентовані

приблизно 1000 прим. вартости – 390000 крб.

З чого німцями вивезено 953 прим. вартости 333000 крб.

Карти. Інв. № 1-9247 прим. вартости – 462350 крб.

З чого німцями забрано і загинуло за війни – 237 прим.

вартости – 3295 крб.

Ноти. Інв. № 1-5116 вартости – 153480 крб.

З чого вилучено і віддано до Бібліотеки по вул. Радянській, 24 – 547 прим. вартости 16410 крб.

Гравюри та фотографії. А. зінвентовані

збірка Любомирських гравюри інв. № 1-32822

фотографій « 1-8791

Екслібриси « 1-3218

збірка Павліковських гравюри
(5 кн. інвен[тарних], загальна кільк[ість] 24827
Разом: 69658
Вартости – 3.432000 крб.

З чого німцями вивезено 2396 прим. вартости 479200 крб.

Б. незінвентовані

збірка Любомирських приблизно – 23000
« Баворовських приблизно – 10000
Разом: – 33000
Вартости 560000 крб.

Львів 26 серпня 1944 [р.]

Згідно: [Печатка] Міністерство культури УРСР. Львівська державна наукова бібліотека

Завідуючий відділом мистецтва

Львівської державної наукової бібліотеки

Я. Янчак

ЛННБУ. ВР, ф. 9, спр. 840, арк. 1-2. Оригінал, маш., укр. мова.

№ 163

26 серпня 1944, Львів. Доповідна записка, складена Марією Деркач, про стан колишньої Бібліотеки НТШ під час німецької окупації

Марія Деркач,
керівник українсько-російського
сектору Б[ібліоте]ки Ф[іліалу] АН.

Бібліотека філіялу Академії Наук у Львові в часах німецької окупації.

Про Бібліотеку Філіялу Академії Наук (давніше Бібліотеку Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові).

Бібліотека Філіялу Академії Наук у Львові була за часів німецької окупації частиною – III відділом Державної Бібліотеки. Відділ I – це була Університетська бібліотека, відділ II – Оссолінеум, Польська бібліотека. Директор Бібліотеки урядував при вул. Мохнацького 5 – в приміщеннях Університетської Бібліотеки. В цьому будинку був відділ господарський і бухгалтерія. Начальним директором був німець др. Йогансен, бібліотекар з Берліна, потім др. Гімпель.

Керівником відділу III був директор Володимир Дорошенко, а його заступником Антін Генсьорський, бувший керівник Бібліотеки Народного Дому. Після виїзду директора Дорошенка 2. IV. 1944 заступником став А. Генсьорський, а його заступницею Марія Деркач, від лютого 1940 року керівник рукописного відділу. З приходом Радянської влади керівником українсько-російського відділу стала Марія Деркач.

Бібліотека нараховує около 250.000 книжок зінвентаризованих та 100.000 незінвентаризованих. Рукописів має 1461 зінвентаризованих і около 600 пачок незінвентаризованих. На таку велику кількість книжок приміщення немає – тому праця в Бібліотеці дуже невидатна. За часів Радянської влади було около 25 співробітників, за німецької окупації 16.

Праця в Бібліотеці провадилася так:

Відділ каталогізації провадила А. Кобринська (виїхала до Кракова), вписуючи українську і українознавчу літературу ~~з усіх земель, усього світу~~. Вписувано по одному примірнику, тому що Бібліотека має завдання збирати усю літературу українською мовою і зберігати її – а не поширювати. Тому й було дозволено каталогізувати усю літературу українською мовою, що виходила в Радянському Союзі.

Цю літературу постачав відділ концентрації, що мав приміщення в Оссолінеумі; начальником цього відділу був німець Бухгольц. В нашій Бібліотеці завідував цією частиною Я. Янчак. Радянської літератури можна було зберігати 10 примірників, решту треба було вивезти з Бібліотеки або знищити.

III. Відділ обслуговування читача (працювала Л. Савчакова, що занедужала і виїхала). В читальні могли працювати наукові працівники. Видавалося літературу фахову. Заборонено було видавати:

- 1) книжки з протинімецькою тенденцією,
- 2) радянську белетристику (за винятком літературознавців),
- 3) писання єврейських авторів.

Розпізнати такого автора мав бібліотекар чи керівник. Це калалося на його відповідальність. Працівники бібліотеки мали дозвіл читати і брати додому усю літературу.

IV. Відділ абонементу провадив дир. Дорошенко, заступала його Кобринська. Позичати книжки можна було тільки за дозволом начального Директора. Він видавав довідку – або письмовий дозвіл. Ні військові, ні органи влади чи партії не могли без дозволу нічого забрати. З позичених за дозволом книжок пропало* около 100, вивезено військово-технічної літератури ок. ...** а перед відходом, сподіючись великої боївки, знищення Львова, німці забрали для збереження 129 книжок (німецьких), ок. 20 латинських стародруків і 2 вписані депозити та 19 рук. збірок.

Рукописний відділ (кер. Марія Деркач) – продовжував працю, заплановану за Радянської влади в 1941 р., а саме – опис бібліотеки і рукописів Івана Франка. І так: др. Штеліга опрацьовувала каталог Б[ібліоте]ки І. Франка, др. Янів – старі слов'янські рукописи з його б[ібліоте]ки, др. Марія Деркач працювала*** над листуванням І. Франка****.

* В оригіналі – викреслено: «не вернуло до Б-ки».

** В оригіналі – пропуск.

*** В оригіналі – викреслено: «провірювала оправу листування» та помилково: «і працювала», яке відтворюємо за змістом.

**** В оригіналі викреслено: «з Лесею Українкою».

Праця була 10-годинна. Оплати дуже низькі, тому робітників не можна було найти, навіть давніші розлетілись, щоби не загинути з голоду. Робітники голодували і помагали собі як могли. Ті, що видержали – продовжують працю тепер вже на визволеній від німців землі – радісно і творчо, під керуванням Президії АН в Києві*.

Др. Марія Деркач

Львів 26. VIII. 1944.

ЛННБУ. ВР, ф. 259, арк. 1-4. Оригінал, рук., укр. мова; Опубл.: Гуцаленко. – С. 228-230. Подаємо за публікацією.

№ 164

30 серпня 1944, Львів. Протокол наради українського сектора Львівської філії Бібліотеки АН УРСР у справі Бібліотеки Народного Дому

П Р О Т О К О Л

наради Українського Сектору Бібліотеки Філіалу
Академії Наук УРСР, що відбулася 30. VIII. 1944
о 12 год. в приміщенні Бібліотеки під головуванням
Нач. Директора Акад. Др. Щурата Василя.

Нараду отвирас Дир. Акад. Др. Щурат В. і подає порядок нарад:

- а. Звіт за серпень.
- б. Справа бібліотеки Народного Дому.
- с. — // — — // — Акад. Др. Студинського К. і Др. Брика.
- д. — // — — // — відчинення бібліотеки і абонамент.
- е. — // — — // — нових працівників.
- ф. Означення часу правильних сходин.

1) Дир. Акад. Щурат уділює голосу тов. Др. Українського Сектора Др. Деркач Марії. На вступі свого звіту тов. Директор зазначає, що з приходом Радвлади Бібліотека побільшилася числом працівників і формою праці. Досі працювало тут 16 робітників, тепер [...]**, предвиджене дальше збільшення робітників. У формі праці, що за соціал. устроєм ми всі будуємо і розвиваємо ту установу, що повстала 50 літ тому (1893 р.) любовю і жертвами людей: як Іван Франко, Михайло Грушевський, Олександр Барвінський і інших. Їх помянемо тут повстанням з місць. Назва бібліотеки [...]***.

Історія нашого народу понад 300 літ звязана з російською. На російській культурі виростили наші кращі писменники як Котляревський, Шевченко, Леся Українка і багато інших. В нашій Бібліотеці знаходяться багаті

* В оригіналі останній абзац – перекреслено.

** В оригіналі пропуск.

*** Абзац витерто гумкою.

фонди російської літератури, тому силою факту має вона російсько-український вигляд.

1) В серпні 1944 р. зорганізовано її на радянських основах після вказівок наших товаришів з Києва, які інструктують щиро і охотно. Поділено її на 2 сектори: українсько-російський при вул. Радянській 24 і Курковій 14 та польський при вул. Осолінських.

Головною нашою ціллю і мрією є здобуття великого, гарного приміщення. Однак у воєнних часах ця справа залишиться у сфері мрій, а ми всі стараємося працювати у тих обставинах, які тепер існують.

2) Відділ комплектування найближчим завданням поставив собі сконцентрувати бібліотеки тих людей, що волею чи неволею виїхали зі Львова. Його керівником є проф. Боднар Іван, що оглянув досі бібліотеки Рожанковського, Бачинського, Софронова-Левицького. У проєкті бібліотеки проф. Брика, Бачинського, Матієва, Петрушевича.

3) Це велика праця, у якій допомагають йому тов. Степанія Янчак і Тетяна Плаксій, а тепер додатково тов. Олексин і Дашкевич. Розташовано по змісті около 11.000 і 5.000 томів видань Н.Т.Ш. З читальні до пивниці – (задля браку місця) перенесено одну шафу книжок, в цій шафі приміщено Шевченкіяну (около 3.000 книжок), які почали вже в пивниці псуватися. Виділено 270 дублетів і передано їх на вул. Куркову 14, де приміщено головню російську літературу.

4) Відділ опрацювання книжки веде тов. Янчак. Каталогізація йде ще досить пиняво з браком фахово вишколених людей. За місяць скаatalogізовано 275 книжок – 189 в Народнім Домі, це разом 464. Систематичний каталог веде письменник Яцків, а предметовий тов. Янчак Ярослав Василевич.

5) У відділі рукописів є великий стіс матеріалів, а нема де їх розмістити, ні кімнати, ні відповідних столів, тобто, тому й робота не може там розвинути як слід. Досі ґрунтовно опрацьовано архів родини Барвінських сином Олександра Др. Богданом Олександровичем.

Є в нас ще великі фонди призбирані за часів німецької окупації. Вони зложені п. ч. 26 та по різних закамарках. Їх треба розібрати та знайти для них приміщення. Цю працю взяв на себе тов. Янчак.*

Архів Франка опрацьовує Др. Деркач при помочі др. Штеліги і др. Яніва, що досліджує передовсім старословянські рукописи, зібрані і списані Іваном Франком і з яких не одна мудра думка лягла в основу його творів. В тій ділянці зайнятий робітник Дашкевич Ярослав.

6) Стародруки опрацьовує спеціаліст цієї ділянки Др. Генсьорський, що і зорганізував музей староукраїнської книги. Він буде окремо звітувати.

7) Обслуговування читача веде Левицька Іванна. Наша читальня призначена лиш для наукових працівників. Вона є закрита для масового читача. До цього ділу належить і магазини у яких працюють Гордон Богдан Григорович, а йому допомагають Олексин Петро Іванович і Грабовська Бронислава. Так в читальні, а ще більше в магазині дошкульно відчувається

* Абзац дописано від руки чорним чорнилом.

брак місця. З читальні користало в серпні 1944 р. 207 читачів, а книжок визичено 666.

8) У відділі музичнім наразі робітника нема. Мусимо його добиватися, бо наші фонди дуже великі і цінні. Між іншими знаходиться тут велика бібліотека світова Модеста Менцінського, спроваджена його дружиною до Львова зі Штокгольму.

9) Картографічний відділ у нас невеликий усього 592 мапи. Його керівник є проф. Тишковська з вул. Оссолінських.

10) Керівником мистецтвознавства є Др. Маньковський теж з польського сектору. Його помічником тов. Сімович Ізидора Іванівна, що працює над збором фотографій.

11) Крім ведення цих відділів ведеться членами персоналу бібліотеки і наукова робота. Письм. Малицька Константина Іванівна працює над бібліографією дитячої літератури і опрацювала вже 180 чисел, а тов. Свенціцка Марія Іларіонівна над покажчиком до Літер.-Наук. Вістника, що допровадила до букви «Ф».

12) Адміністр[ативно]-господ[арський] відділ веде тов. Боднар Василь, що належимо вивязується зі свого завдання.

Звіт Др. Деркач Марії доповнює др. Генсьорський Антін Іванович, що веде частину Бібліотеки, приміщеної при вул. Курковій 14. Це давня бібліотека «Народного Дому» з доданням стародруків НТШ, разом чисел 160.000 книжок. В цьому приміщенні зібрано: 1) Стародруки, 2) Старі рукописи, 3) Архіви, 4) Музичний відділ. З виїмком музичного кожний з тих відділів має робітника-фахівця, що причиняється до швидкого темпа праці. Ведеться праця: 1) над концентрацією, яка охопила біля 700 книжок, 2) і готова до нової організації (перенесено і відповідно змінено полиці. 3) Перенесено словянські стародруки зі сховища на верх. Це все лиш підготовчі праці.

В плані на будуче передбачується 1) [...] і відповідне устаткування залу, у якому містились стародруки 2) перенесення їх, і перевірка. 3) Допомога працівникам і інших відділів. Ця планова праця залежить в цілості від отримання залу.

Академік Щурат Василь відкриває дискусію над директорським звітом. Тов. Янчак пригадує, що за 6 літ давня Бібл[іотека] Народного Дому буде святкувати 100-літний ювілей.

Тов. Др. Генсьорський вручаючи Др. акад. Щуратові В. письм. обосновання, просить до остаточного рішення президії А. Н. УРСР в Києві відстояти при вул. Курковій 14 відступлення залу у Львівському Обкомі Партії занятого тимчасово Школою ч. 9.

Дир. Акад. Др. Щурат В., що має замір заняти мешкання і бібліотеку Депутата Др. Студинського Кирила і Брика Івана (вони оба лучаться зі собою), та в тому приміщенні влаштувати Інститут літературознавства. Свояк і правний адміністратор майна д-ра Студинського др. Барвінський Богдан заявляє, що з мешкання Акад. Студинського Кирила треба

* Текст пропущено.

вилучити і зінвентаризувати його приватні речі, як білля, посуд тощо та передати це родині Студинських. Він не є противник передання прочого майна (бібліотека, меблі тощо) Інститутів літературознавства, але на це треба мати правовий письмовий акт з Києва.

Рівно ж треба розвідати, яких то 12 осіб, що їх майно має перейти на власність АН УРСР – мав тов. Власюк на думці.

Акад. Дир. Щурат В. годиться, що з тою справою треба заждати до рішення Президії Академії Наук.

АННБУ. Архів, оп. 1, спр. 70, арк. 1-3. Копія, маш., укр. мова.

№ 165

8 вересня 1944, Київ. Протокол засідання Президії Академії Наук УРСР про роботу львівських академічних установ про втрати під час війни та про відновлення роботи відділів інститутів і установ АН УРСР у Львові

[...] 2. СЛУХАЛИ: Висновки про роботу установ Академії Наук УРСР у м. Львові.

/Доповідає чл.- коресп. АН УРСР П. А. Власюк/.

УХВАЛИЛИ: Заслухавши доповідь Упоовноваженого Президії АН УРСР чл.-коресп. П. А. Власюка про відновлення роботи установ Академії Наук УРСР у м. Львові, Президія Академії Наук УРСР відзначає, що німецькі загарбники протягом тимчасової окупації м. Львова зруйнували та пограбували наукові бібліотеки та картосховища АН УРСР, вивезли до Німеччини велику кількість стародруків і рукописів слов'янських народів, які зберігалися в установах АН УРСР в м. Львові.

На додаток до постанови з 11/ VIII – 1944 р./ протокол № 18 § 8/, Президія Академії Наук УРСР у х в а л ю є :

1. Відновити роботу таких відділів інститутів і установ АН УРСР в м. Львові:

а/ відділу Інституту Української Літератури ім. Т. Г. Шевченка;

б/ відділу Інституту Мовознавства;

в/ відділу Інституту Історії України;

г/ відділу Інституту Економіки;

д/ відділу Інституту Археології;

е/ відділу Інституту Мистецтвознавства, Фольклору та Етнографії;

ж/ природознавчого Музею АН УРСР;

з/ відділу Інституту Математики;

і/ наукової бібліотеки з завданням обслуговування наукових установ АН УРСР у м. Львові. Затвердити структуру Львівської бібліотеки АН УРСР, якою передбачено:

українсько-російський та польський сектори з відповідними відділами та перепльотною майстернею / список відділів додається/;

к/ друкарні АН УРСР з завданням обслуговування потреби редакційно-видавничої ради АН УРСР;

- л/ Управління Справами для обслуговування установ АН УРСР у м. Львові.
2. Просити Раду Народних Комісарів УРСР передати Академії Наук УРСР колишній Національний Музей Українського Мистецтва /теперішній Державний Музей Українського Мистецтва, що входить до установ Управління в справах мистецтва при РНК УРСР/ – як базу для науково-дослідчої роботи з історії українського мистецтва. /Доповідна записка керівника музею доктора І. С. Свенціцького з цього приводу додається/.
3. Просити РНК УРСР передати Академії Наук УРСР Етнографічний музей, що входить до складу НКО УРСР.
- Влиття Етнографічного музею до складу установ АН УРСР обумовлюється необхідністю мати базу для науково-дослідної роботи з етнографії та потребою «об'єднати видатні наукові сили етнографів УРСР».
4. Утворити в складі установ АН УРСР фотолабораторію для обслуговування потреб наукових відділів інститутів і установ АН УРСР у м. Львові.
5. Поновити діяльність книгарні для продажу видань АН УРСР у м. Львові. Організацію книгарні покласти на Редакційно-Видавничу Раду АН УРСР.
6. Затвердити штатно-складовий розпис установ АН УРСР у м. Львові згідно списку, що до цього додається.
7. Тематичні плани Відділів інститутів і установ у м. Львові передати на розгляд Бюро Відділів суспільних, біологічних і фізико-хімічних та математичних наук, вчених рад відповідних інститутів та установ, яким до 1/X – 1944 р. подати їх на затвердження Плановій Комісії АН УРСР.
8. Прийняти до відомої заяву уповноваженого Президії АН УРСР чл.-кор. П. А. Власюка про те, що ним у м. Львові до установ АН УРСР тимчасово до затвердження Президією АН УРСР запрошено на роботу три академіки, 42 доктора наук, 17 магістрів і 129 інших робітників /наукові робітники без вчених степенів, бібліотекарі та адміністративно-господарчі і фінансові робітники/ і серед них: акад. М. С. Возняк – керівник відділу Інституту Української Літератури ім. Т. Г. Шевченка; проф. І. С. Свенціцький – керівник відділу Інституту Мовознавства; проф. І. П. Крип'якевич – керівник відділу Інституту Історії України; доктор наук В. П. Огоновський – керівник відділу Інституту Економіки, доктор наук М. Ю. Смішко – керівник відділу Інституту Археології; академік Ф. М. Колеса – керівник відділу Інституту Мистецтвознавства, Фольклору та Етнографії; доктор наук Кінель – директор Природознавчого музею; проф. Зарецький – керівник відділу Інституту Математики; академік В. Г. Щурат – директор Львівської бібліотеки АН УРСР; доктор наук М. Д. Деркач – зав. українсько-російським сектором Львівської бібліотеки АН УРСР; доктор наук М. Т. Гембарович – зав. польським сектором Львівської бібліотеки АН УРСР; тов. Я. С. Лободько – директор друкарні; тов. І. С. Романченко – керівник Управління Справами; тов. Д. І. Хом'як – керівник Управління будинками; магістр С. В. Щурат – керівник фотолабораторії.
- Доручити директорам відповідних інститутів переглянути склад співробітників, що їх тимчасово запрошено на роботу, і, через відділ кадрів, згідно існуючого положення, подати на засідання Президії АН УРСР на розгляд і затвердження.

Зобов'язати планово-фінансовий відділ оформити через Наркомфін УРСР необхідне фінансування для поновлення роботи установ та для зарплати співробітникам установ АН УРСР у м. Львові.

9. Прийняти до відому ухвалу Бюро Львівського Обкому КП /б/ У та Облвиконкому Депутатів Трудящих від 23/VIII- 1944 р. про поновлення роботи і допомогу установам з боку партійних і радянських органів м. Львова в справі закріплення і ремонту приміщень, створення умов для наукових робітників.

10. Для забезпечення загального керівництва роботою установ АН УРСР у м. Львові визнати за потрібне відрядити для постійного перебування на роботі в м. Львові таких співробітників АН УРСР:

а/ уповноваженого Президії АН УРСР, вченого секретаря і спец[іаліста] друкарку;

б/ уповноваженого Бюро відділу біологічних та відділу фізико-хімічних та математичних наук, який одночасно є заступником уповноваженого Президії АН УРСР;

в/ керівника фінансово-адміністративного управління;

г/ заступника директора бібліотеки по науковій частині, зав. спец[іального] відділу бібліотеки і керівника відділу марксизма-ленінізма єдиної наукової бібліотеки АН УРСР.

Відділу кадрів доручити подати на наступне засідання Президії на затвердження відповідні кандидатури на зазначені посади, а також кандидатури тих співробітників, що мають переїхати на роботу з Львова до м. Києва.

11. Доручити Відділам суспільних наук, біологічних наук та фізико-хімічних і математичних наук до 1/X-ц.р. опрацювати питання про форми керівництва та органічної ув'язки роботи установ Академії Наук УРСР у м. Львові з інститутами і установами Академії Наук УРСР у м. Києві.

12. Всі організаційні питання, пов'язані з організацією друкарні АН УРСР у м. Львові покласти на віце-президента АН УРСР акад. Б. І. Чернишева. Друкарню АН УРСР у м. Львові залишити на на тому ж місці, де вона існувала раніше. Доручити голові РВР акад. Б. І. Чернишеву та директору Видавництва АН УРСР вжити всіх потрібних заходів до того, щоб друкарня у м. Львові якнайскоріше почала обслуговувати Академію Наук УРСР. [...]

3. СЛУХАЛИ: Хід оформлення актів про збитки, що їх завдали німецькі окупанти установам Академії Наук УРСР.

/Доповідає віце-президент АН УРСР акад. Б. І. Чернишев/.

УХВАЛИЛИ: 1. Відзначити, як ненормальне явище, що акти до Надзвичайної Державної Комісії не подано до 10/VIII-ц.р., що сталося у наслідок затримання подання претензійного матеріалів від Інститутів та невідповідного оформлення актів.

2. Зобов'язати директорів Інститутів Ботаніки, Мистецтвознавства, Фольклору та Етнографії, Фізико-Технічного Інституту /м. Харків/, Карадагської біостанції /Крим/, Видавництва та Друкарні АН УРСР подати акти про

збитки не пізніше 15/IX-ц. р. Зауважити директорам зазначених установ за неприпустиме зволікання, що призводить до зриву важливого державного завдання.

3. Зобов'язати директорів Інститутів Археології та Чорної Металургії АН УРСР негайно дати до актів історичні довідки про Інститути, що їх вимагає Комісія.

4. Центральній Комісії АН УРСР /голова акад. Б. І. Чернишев/ вжити відповідних заходів, щоб всі матеріали про збитки заподіяні німецькими фашистами установам АН УРСР передати до Надзвичайної Державної Комісії не пізніше 1/X-ц. р.

5. Облік збитків, що їх заподіяно установам АН УРСР у м. Львові, закінчити протягом жовтня місяця ц. р. і не пізніше 1/X-ц. р. також передати до Надзвичайної Державної Комісії.

4. СЛУХАЛИ: Про хід підготовки до відкриття ювілейної виставки.

/Доповідає акад. Д. К. Третьяков/.

УХВАЛИЛИ: 1. Повідомлення акад. Д. К. Третьякова про нормальний хід підготовчої роботи до відкриття ювілейної виставки прийняти до відому.

НАП НАНУ, ф. 251, оп. 1, спр. 141. Копія, маш., укр. мова.

№ 166

9 вересня 1944, Люблін. Угода між Польським комітетом національного визволення і урядом Української Радянської Соціалістичної Республіки у справі переселення українського населення з території Польщі до УРСР та польських громадян з території УРСР до Польщі²⁷

РОЗДІЛ I

Загальні засади

[...]

Стаття 3

[...] 3. Особам спеціальних професій, таких як робітники, ремісники, медики, вчені й т. п., надається право вивозу предметів, необхідних для виконання фаху.

4. Не дозволяється вивозити:

а) готівку, гроші паперові, золоті й срібні всіякого виду, за винятком польських паперових злотих, у розмірі, не вищому за 1 000 злотих на одну особу, чи радянських грошей не більше 1 000 карбованців на особу;

б) золото й платину в зливках, порошку й ломі;

²⁷ Аналогічну угоду ПКНВ уклав з урядом Білоруської РСР (9.IX.1944) й урядом Литовської РСР (22.IX.1944). Відмінність у змісті окремих угод була лише у статтях 1, 2, 14 і 18. Див.: Dokumenty i materiały do historii stosunków polsko-radzieckich, t. VIII, s. 221-227.

- в) коштовні камені в необробленому стані;
- г) твори мистецтва й предмети старовини, якщо одні чи інші становлять колекцію, чи є в окремих примірниках, якщо вони не є родиною власністю евакуйованого;
- д) зброю (за винятком мисливських рушниць) і предмети військового обладунку;
- е) фотографії (крім особистих фото), плани й карти;
- є) авто й мотоцикли;
- ж) меблі, залізницею чи автобусами, з огляду на транспортні труднощі, спричинені воєнним періодом.

5. Договірні сторони зобов'язуються, що майно, залишене евакуйованими на місці, буде спеціально описане. Опис здійснюють спільно уповноважені й представники сторін. При порівнянні описів залишеного евакуйованими майна уповноважені й представники сторін враховуватимуть, відповідно до усталених формулярів, як кількісний, так і якісний стан майна (формуляри описів див. додаток № 1 цієї угоди). [...]»²⁸

З уповноваження ПКНВ
голова
Польського Комітету
Національного Визволення
Осубка-Моравський

З уповноваження Уряду УРСР
голова
Ради Народних Комісарів
Української Радянської
Соціалістичної республіки
Хрущов

АНА. VI Відділ. Спадщина Болеслава Берута, № 254/ IV-22, арк. 49-107. Копія, маш., пол. мова; Опубл.: Репатріація чи депортація. – С. 39-45.

²⁸ У Виконавчій інструкції до угоди від 9 вересня 1944 р., укладеної між Польським комітетом національного визволення та урядом УРСР у справі переселення українського населення з Польщі та польських громадян з території УРСР до Польщі, прийнятій не пізніше 21 вересня 1944 р., подається інша редакція переліку заборонених до вивозу речей:

«Rozdział V

O trybie wywozu mienia przez przesiedlonych

[...] 25) Zakazany jest wywóz:

- a) gotówki we wszelkiego rodzaju banknotach na sumę nie przewyższającą 1000 złotych na jedną osobę lub też waluty radzieckiej na sumę nie przewyższającą 1000 rubli na jedną osobę;
- b) złota, platyny w sztabach, kruszcu i złomie;
- c) drogocennych kamieni w stanie nieszlifowanym;
- d) dzieł sztuki i zabytków antykwarycznych, o ile stanowią one kolekcję lub nawet pojedynczymi egzemplarzami, chyba że stanowią rodzinna własność przesiedlonego;
- e) broni (z wyjątkiem strzelb myśliwskich) ekwipunku wojskowego;
- f) zdjęć (z wyjątkiem osobistych fotografii), planów, map;
- g) aut i motocykli;
- h) mebli przy użyciu transportu kolejowego i samochodowego ze względu na trudności komunikacyjne w czasie wojny [...].

АНА. Генеральний уповноважений уряду у справах репатріації у Варшаві, № 1, арк. 28-37;

АНА. Відділ VI. Спадщина Болеслава Берута, № 254/IV-22, арк. 115-133; Опубл.: Репатріація czy deportacja. – S. 53.

№ 167

17 вересня 1944, Львів*. Довідка Марії Хмельовської про стан польського відділу Львівської філії Бібліотеки АН УРСР під час німецької окупації Львова

*pismo M. Chmielowskiej***

**Філія Бібліотеки А.Н. УРСР, Відділ ул. Оссолінських 2.
в часі окупації німецької
1941–1944**

Організація.

Всі бібліотеки наукові міста Львова були злучені в одну Бібліотеку Державну (Staatsbibliothek, Lemberg), яка обіймала 3 відділи, а саме: відділ I, в який входила Бібліотека Університетська та Інститута Політехнічного, Відділ II (польський), який обіймав Бібліотеку Оссолінських і Баворовських та Відділ III (український) обіймаючий Бібліотеку Товариства ім. Шевченка та Народного Дому. Цей поділ був міродатний при комплектуванні збірок (фондів), в наслідстві чого комплектувано властиво лише бібліотеку Відділу I., натомість бібліотека відділу польського з причини припину польського руху видавничого не одержувала майже нічого, крім львівської щоденної преси та безвартні з наукової точки погляду офіційальні публікації. Сама ця організація мала радше характер формальний, бо полягала вона на сполученню в руках директора німця всіх справ персональних та адміністративних, натомість у внутрішній праці поодинокі відділи мали визначну свободу ініціативи, за умовою попереднього одержання згоди дирекції. Відносно до відділу польського крім обниження числа осіб персоналу до 1/3 стану з 1941 р., інгеренція дирекції виражалась у ліквідації всіх змін, впроваджених владою радянською, та в приверненню аж до кінця війни організації з перед 1. IX. 1939., – виділенню в окремий спецфонд усіх видавництв радянських, які вказались в 1940 і 41 рр., – зарядженню концентрації книжок радянських з усіх бібліотек львівських, до яких оброблення прийнято пізніше дві сили німецькі, котрі володіли мовою російською крім того одначе в організації праці внутрішній лишано много свободи, при формальній лише контролі зі сторони Дирекції.

Удоступнення збірок.

Виїмком з того стану речі було лише удоступнення збірок, яке обумовлене було виключно лише постановою Дирекції в кождім поодинокім случаю. Принципіально бібліотека була для не-німців замкнена, приступ до неї мали лише німці, згядно не-німці, які працювали в заведеннях та урядах німецьких, та молодіж студююча на т. зв. фахових курсах, отворених замість університета та Політехніки. Всі вони одержували спеціальні легітимації і лише на їх підставі мож було їм удоступнити

* Дату й місце встановлено за машинописною копією.

** Дописано від руки іншим почерком.

збірки. Вислід практичний був такий, що читальня була переважно порожня (2-3 осіб денно); у випозичальні рух був троха більший, головню завдяки Східному Інституту (Ostinstitut), якого працівники були переважно національності російської та української і переважно мови німецької не знали. Очевидно, робітники Бібліотеки покористувались книжками за мовчазним дозволом Дирекції, яка впрочім від зими 1943/4 зачала стосувати троха лагідніший курс, та офіційно, або неофіційно дозволювала деяких виїмків.

Втрати в людях

З посеред працівників Бібліотеки вибуло 5, а саме: 2 арештованих і ймовірно розстріляних (научний секретар В. Віслоцкий та бібліотекар Др. Веігель), 3 арештованих і висланих до обозів концентраційних (бібліотекарі: Др. Лютман Т. і Др. Тарнавський А. та магазинер Півовар).

Втрати в збірках

Втрати в збірках в 1941–1944 роках мали характер двійний: 1) менше або більше явної конфіскації 2) вивізки (евакуації) збірок. Конфіскація зачалася безпосередню після вступлення німецьких військ до Львова в 1941 р. переведена була або через верховне командування армії та єго органи, або також через владу цивільну. Жертвою конфіскації попала в липні 1941 р. ціла майже збірка радянської картографії та деякі публікації з обсягу географії, економіки та статистики²⁹, з давних але засобів оригінальні рисунки Дюрера.

Від упаду але Сталінграда зачалась планова експлуатація фонду книжок радянських. Полягала вона на тім, що передовсім прислано під керівництвом німецьким численну екіпу кільканадцяти осіб походження українського та російського, вивезених з СРСР, або осілих в Німеччині та ті зладили відпис відносної части тут.* каталогу. Потому являлись або менчі групи, або поодинокі особи при участі директора та службовців-німців і часто за виключенням місцевого персоналу доконували вибору потрібної їм літератури. На наші питання, ми одержували відповідь, що це є мабуть працівники або Остінституту, або штабу Розенберга. Одного разу (вчасно весною 1944) мав місце такий случай: ось жадано запам'ятовування більшої партії вибраних рад. книжок, а на нашу примітку, що час є занадто короткий, ми одержали відповідь, що до помочи дадуть нам козаків. На питання пояснень, що це суть жовніри з творених власне відділів ген. Власова, яких ми тоді часто на вулицях міста бачили та про яких много розписувала преса німецька. Врешті козаки не явились а праця довершена зістала власними силами бібліотеки в пізнішим строці.

Іншою формою експлуатації було масове випозичання (20-40 книжок денно) через Інститут хемічний Остінституту, причім посеред книжок були також архітвори літератури російської і в загалі твори, які з хемією нічого суспільного не мали.

²⁹ Докладніше див. документ від [липня 1941 р.] Попередній список втрат, завданих війною Львівській Філії Бібліотеки АН УРСР від 22 вересня 1939 до 30 червня 1941 рр.

* Дописано над викресленим словом «нашого».

Офіційна евакуація переведена в місяці марті, dokonувалась за докладними вказівками та контролею німецькою і обняла найцінніші рукописи, стародруки та гравюри. Дальша назначена перевізка вже не зістала виконана.

Злучні втрати, понесені в часі від кінця 1943 до червня 1944 можна приблизно оцінити цифрою 40000 примірників, у тім 5113 рукописий та дипломів, 3139 стародруків і 2340 гравюр. Книжок радянських, які вислано без ніяких списків та контролі понад 30000 томів, в тім ціла з обсягу техніки, природознавства, медицини, агротехніки, ві[й]сковости, статистики та много журналів і преси львівської та московської.

НЗіО. ВР, № 17057/II, арк. 41-44. Оригінал, рук., пол. мова; арк. 45-48. Копія, маш., пол. мова.

№ 168

[Вересень] 1944, Львів. Витяг зі звіту про роботу Львівської філії БАН УРСР за вересень 1944 р.

ВИТЯГ

Зі звіту праці бібліотеки А.Н. УРСР. /вересень 1944/

I. Організація праці. /керівники: Генсьорський, Янчак, М. Деркач, Левицька, Боднар І./

В Народному Домі при допоміг цілої бригади працівників приладжено місце для стародруків, рукописів і нових впливів. /працювали: Генсьорський, Луцик, Гордон, Янчак, Олексин/. Вмонтовано 22 шафи.

В голю упорядковано велику гору книжок зложених в заглибленні голю, де вони цвіли і нищилися. Розташовано їх за змістом і поукладано на розі на долівці. Працювали: Янчак Я., Янчак Ст., Сітницька, Грабовська А., Огоновська, Плаксий, Лучків, Гордон, Олексин, Зуб.

Труднощі і невігоди праці зв'язані з браком приміщення не покращали. Працівники тиснуть, перешкаджають один одному, а праця у відділі рукописів зовсім припинена, бо немає місця, щоби розложити і посортувати фонди.

II. Комплектування. /Керівник І. Боднар, помагав Я. Янчак./

1. Передано до Президії Академії Наук письмо в справі обов'язкового примірника.

2. Привезено бібліотеки:

1/ Петрушевича /непорядкована/

2/ Рожанковського. ок. 300

3/ Софронова-Левицького / 1365

4/ Лужницького

5/ Тершаківця

6/ Радзиковича

7/ Брика

} до Інституту літератури звідки
пребрано 1335 книжок.

3. З книгарні забрано: 554 кн.

При перевозі і в книгарні працювали: Я. Янчак, Гордон, Шило, Грабовська, А. і Б. Лучків, Огоновська, Плаксій, Сітницька.

4. Віддано власникам такі фонди:

1/ Львівська Бібліотечна і політосвітна школа – 600

2/ Шкільні бібліотеки окол[о] 1000

3/ проф. Сьомкін 800 кн.

4/ Ректор Паше-Озерський – 3 пачки (200)

5/ Архитектори – 22 мішки.

5. Помогли в книгарні вибрати для Обкому партії книжки політичного змісту та літератури марксизму-ленінізму. Книжки упорядковано, списано, і зладжено спис на машинці. /Працювали: Янчак Ст., Янчак Я., Гордон, Огоновська, Дашкевич; спис переписувала Плаксій/ ок. 1.500

III. Відділ опрацювання. Керівник Янчак Я. Працювали: Малицька, ~~Савицька~~, ~~Сітницька~~, ~~Гордон~~, Капустій, Плаксій, Зуб і помагає Луцик.

Інвентаризує Яцків при допомозі Сітницької і Плаксій.

Вписано в інвентар 1016 книжок на Радянській

203 на Курковій

разом: 1069 книжок

дописано 81 томів.

Інструктували працівників: Деркач М., Янчак Я. і Гордон.

Провірювали – Янчак і Гордон.

ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 71, арк. 1. Копія, маш., укр. мова.

№ 169

2 жовтня 1944, Львів. Звіт про роботу відділу стародруків і раритетів Львівської філії Бібліотеки АН УРСР за вересень 1944 р.

Sprawozdanie
z czynności Oddziału starych druków i rarów
za wrzesień 1944 r.

W miesiącu sprawozdawczym praca dotyczyła odbioru druków starych, ewakuowanych do klasztoru OO. Dominikanów i ustawienia ich w księżnicy, a obejmowała następujące czynności, z akcją tą związane: 1) ułożenie wedle numeru bieżącego kartek na książki wysłane (materiał do wykazu), 2) wypakowanie skrzyń, 3) ułożenie książek wedle formatów i w obrębie nich wedle numerów bieżących, 4) wyłączenie kartek odpowiednich ze zbioru, 5) ustawienie książek na półki i włączenie do nich druków z następnych transportów, 6) zebranie i uporządkowanie przeszło 5.000 zakładek twardych i kolorowych wedle numeru bieżącego.

Pracowała podpisana bez przerwy i bez pomocy w warunkach bardzo trudnych, bo w ciemnej księżnicy, o oknach zabitych deskami ze skapem

jeno światłem, bez oświetlenia elektrycznego, tak iż małe partie książek trzeba było przenosić na parapet okienny, włączając do nich książki świeżo przybyłe i odnosić na półki pogrążone w zupełniej ciemności.

W pierwszym tygodniu września ułożono numerycznie 3 i ½ pudeł (160 cm ...) kartek na druki wysłane; od 15 do 22 rozpakowano 4 skrzynie paleotypów w. XVI., poformatowano je, a ułożywszy wedle numeru bieżącego w obrębie formatu, ustawiono na półki, włączając nowe transporty wedle procederu wyżej opisanego. Rozpakowano i ustawiono w ten sposób 977 druków w. XVI ze skrzyń № 78, 87, 99 i 119. Od 25-30 bm. ułożono numerycznie ponad 5.000 zakładek, w tej liczbie około 4.400 zakładek twardych, informujących o położeniu książki, oraz przeszło 600 kolorowych na druki, wywiezione do Krakowa. We wrześniu zwieziono 79 worków z drukami w. XVII i XVIII wedle numerów: 2, 5, 29, 80-83, 85, 87, 92, 93, 96, 97, 99, 100, 103-105, 108, 109, 112-1166, 118, 120, 161-164, 166, 168, 169, 173-175, 179-181, 183, 185, 188-191, 198, 199, 245-251, 256, 280, 281, 283, 284, 286, 287, 293, 295, 297, 299, 300, 303, 305, 307-309, 313, 316-319, 340.

Nadto dokonała w czasie melioracji kart 16 poprawek kart katalogowych, 3 uzupełnień bibliograficznych, ustaliła 2 autorów, 2 miejsca i daty druku, oraz drukarza; skatalogowała, zinwentaryzowała i zasygnowała 1 druk anonimowy, oznaczając przy tem autora, miejsce i rok druku.

Lwów, dnia 2 października 1944 r.

[Підпис Євгенії Куркової]

НЗЮ. ВР, № 17055/II, арк. 181-181 зв. Копія, маш., пол. мова.

№ 170

19 жовтня 1944, Львів. Лист директора Бібліотеки єврейської віросповідної громади у Львові Давида Кагане до директора Львівської філії Бібліотеки АН УРСР Василя Щурата з приводу встановлення втрат, яких зазнала книгозбірня під час німецької окупації

До Академії Наук
до рук Академіка тов. директора Щурата
у Львові.

Бібліотека євр[ейська] має свій початок в давній бібліотеці Євр[ейської] Громади у Львові котру основав в 1865 р. знаний вчений Саломон Бубер. Перед вийною мала вона около 40000 бібліографічних позицій, в тім около 8000 стародруків і около 2000 рукописів. Рукописи, стародруки та підручна бібліотека вивезені німцями, дальші втрати дадуться установити доперва по спорядженню інвентарного каталогу.

З огляду на те, що для реконструкції знищеного карткового та інвентарного каталогу (з інвентарного каталогу остались тільки марні рештки), потрібна буде більше кількість працівників, пропоную:

1) АН зволить додати нам ще двох працівників.

- 2) з дотеперішних працівників 2 перевезти тов. Ронда Г. А. з контрактного на штатного працівника.
- 3) збільшити скількість полиць ще для двох кімнат, тому що, позісталі полиці не змістять навіть половини книжок.

Львів 19. X. [1]944 [р.]

[Підпис] Др. Кагане Д. С.
зав. Бібліотеки

ЛННБУ. ВР, ф. 9, стр. 4910, арк. 1-2. Оригінал, рук., укр. мова.

№ 171

6 листопада 1944, Львів. Протокол виробничої наради українського сектора Львівської філії Бібліотеки АН УРСР, присвяченої 27-й річниці «жовтневої революції»

П Р О Т О К О Л

Виробничої Наради Укр. Сектору Філіалу Бібліотеки АН УРСР
у Львові з дня 6. 11. 1944 р.
присвячений XXVII. річниці Жовтневої Революції

Нараду отворив Директор Філіалу Бібліотеки Академії Наук Акад. Др. Щурат Василь вітаючи працівників і гостей (Нач. проф. Романченко, тов. Данченко і Поліян, др. Гембаровича з поль[ського] сектору) з днем XXVII річниці Великої Революції та звільненням нашого народу від царського ярма. Уділяє голос зав. сектору тов. др. Деркач.

1). Тов. Др. Деркач вітає тов. Данченко та Поліян, що прибули з Києва яко наші співробітниця (тов. Данченко заступниця завідуючого др. Щурата і тов. Поліян до відділу каталогізації), щоби познайомити і поінформувати нас з основами і методами праці прийнятими і в інших радянських бібліотеках.

2). Здає звіт праці за жовтень 1944 р.

З прикрістю мусить тов. завідувач ствердити, що в цьому місяці праця бібліотеки не була така інтензивна, як в попередньому, на що зложилися такі причини: 1) Замішання зв'язане з покликанням наших працівників до війська і заходи пороблені для їх звільнення, які відірвали робітників та завідувачу від їх щоденних занять. 2) Заходи для видістання кращих харчових пайків бодай для завідуючих відділами, які заняли теж досить часу а не принесли ніяких конкретних вислідів. Тов. Завідувача звертається на тому місці з проханням до нових товаришок з Києва, щоби цю справу полагодили. З признанням треба зазначити, що ця аварія не вплинула на зменшення видайної праці робітників.

3). Причиною, що спиноє роботу є теж брак секретаря, який би полагоджував справи більш формального характеру, які так много забирають часу тов. завідуючій.

4). Зладжено опис втрат зпричинених німецькими загарбниками і сконстатовано таке: Копію опису долчаємо.

Бібліотека взяла участь в зібранню дарів для воїнів з нагоди XXVII річниці Великої Революції. Т. др. Деркач, що очолювала комісію збрала дари і з приємністю зазначає, що тут виявилася зорганізованість нашого колективу. План виконано на 100 %. Зібрано 50 кг дарунків, які розташовано в 12 гарно оформлених скринках. Т. др. Деркач помагали в цій праці тт. Огоновська, Зуб, Келлес-Кравз і Ластовецька.

До нашого колективу прибули 5 нових працівників, а саме: др. Гумецький, др. Павлівський, т. Даревич, Породько і Ванчицька. Зате вибули др. Янів, Свенцітка* і мгр. Шило, що перебувають на відпустці, та т. Городиловська, яка виїхала зі Львова. Так що тепер колектив укр. сектору числить 38 осіб. Минулий місяць ще був тим тяжкий, що через великий холод багато робітників хорувало.

Звіт поодиноких відділів:

1). Відділ комплектування, який очолює проф. Боднар звозив даліше і порядкував бібліотеки, які власники залишили. З Інституту Літературознавства прибуло завдяки проф. Романченкові 2344 книжок, з авторських дарів 46, т. Малицька дарувала 2, закуплено 1 твір в 3 томах.

Книжки, що давніше ще були зложені в тзв. голю і де вони з причини вогкості нищилися, розбірано, складано і порядковано. Цю працю, погану і тяжку, бо у вогкості, зимні і поросі постановили виконати в порядку соцзмагання до Жовтневої Революції тов. Ковальська, Сітницька, Огоновська, обі Грабовські, Олексин, Лучків а очолював її тов. Янчак, що вложив тут найбільше праці, запалу і що завдяки ньому цю роботу виконано на 100%.

Рівнобіжно із комплектуванням йшла робота так сказати б декомплектації. Віддавано книжки власникам, які за німецької влади звезено до бібліотеки. Так звернено около 2. 000 книжок: Політосвітній школі, Бібліотечній школі, проф. Сьомкіну і інш[им].

2). Відділ опрацювання веде на Радянській тов. Янчак, а на Курковій тов. Луцик. Опрацьовано при вул. Чернецького 539 чисел, на Курковій 697 разом 1236 книжок. Відложено дублетів книжок 215 і 100 дублетів газет. До систематичного каталогу вложено 162 карток. Твориться теж предметовий каталог. При цій праці інструктує тов. Янчак дуже темпераментно, не раз аж загорячо. Інші товариші мусять бути на це виrozumілі, бо робить він це для добра установи.

У тому відділі крім тов. Янчака і Луцика працюють: тов. Малицька, Савицька, Ванчицька, Сітницька, Ковальська, Капустієва а на Курковій тов. Зуб і Даревич. Тов. Сітницька понадто поробила свіжі написи на каталогових коробках, а тов. Янчак витягнув революційну лектуру з комірки, в якій переховувалася в часі німецької окупації і упорядкував її та лектуру бібліотекознавства. Т. Малицька працює над бібліографією дитячої літератури.

Менше видайна праця при вул. Радянській як при Курковій пояснюється тим, що тут концентрується життя колективу і з тим звязані справи часто відривають працівників від їх основного завдання.

* Мова йде про Марію Свенціцьку.

3). Рукописний відділ, який очолює тов. Деркач працював слабо ізза браку місця і тому, що 2 працівники знаходяться на відпустці. Тут т. Гумецький зладив список старословянських рукописів, які передано до давньої бібл[іотеки] Народного Дому. Є їх 152. Пороблено дублетні картки, а тепер ведеться опис цих книжок. Проведено докладну перевірку (від ряду літ) рукописного відділу і стверджено брак 36 рукописів.

Архів родини Барвінських опрацьовує др. Богдан Барвінський. Досі посортував він усі акти і розложив до 20 течок.

4). У бібліотеці І. Франка працює т. Дашкевич, який упорядковує бібліотеку і др. Штеліга, що описує стародруки. Досі опрацьовано 205 в 185 томах.

5). Відділ обслуги читача. Наукову читальню відвідало 341 читачів, яким визичено 1376 книжок. Крім свого основного заняття зав. відділом т. Левицька докінчила у жовтні каталогізацію бібліографії, що знаходяться в укр. секторі нашої бібліотеки і в порядку соц[іалістичного] змагання до річниці Жовтневої Революції розписала та поскладала в поазбучному порядку статті журналу «Україна», як вступну працю до зладження покажчика цього журналу. Т. Олексин і Грабовська Бронислава упорядкували магазин та до спілки з т. Огоновською поробили нові орієнтаційні картки з числами.

6). Відділ словянських стародруків. 1) Проглянено за пляном інвентарі Петрушевича та влучено гражданські стародруки 142 творів в 211 томах. Це тому так небогато бо виявилось, що гражданські стародруки у Петрушевича не були точно а часто навіть хибно описані і в багатьох випадках треба давати новий науковий опис. 2) Підбрано 43 книжки для підручної бібліотеки стародруків. 3) Описано науково 57 гражданських стародруків в 73 томах, (карток 109). Крім цього подано допомогу іншим відділам а саме: а) рукописному. Увесь відділ в порядку листопадового соцзмагання допоміг до влаштування підвідділу словянських старих рукописів та частинно архівів в будинку Куркова 14 а саме при перенесенні 15 шаф і депозитів і 7 шаф архівального матеріалу. Крім цього без нічиєї допомоги вмонтував шафи, переніс, перевірів та уставив в порядку старі рукописи Народного Дому та архіви Петрушевича і Народного Дому. б) Опрацювання. Крім інструктажа і загального керівництва тов. Луцик скаталогував та вписав в інвентар 12 позицій (26 т. т.) революц. літератури разом 29 карток.

7). Відділ часописів (т. Семчишин і Огоновська) під гол[овним] керівництвом т. Гошовського) провів велику працю. З підвалу, де лежали стосом і порохнявіли винесено на денне світло часописи та впорядковано 20 і вписано 10 річників. Тепер та справа покращає, бо для цього відділу відстояно 2 кімнати від Етнографічного Музею.

8). Нашим підвідділом завідує т. Гордон під головним керівництвом т. Тишковської з польського сектору. В місяці жовтні прибуло 52 мапи, які скаталогізовано.

9). Найбільше труднощів мав, а найменше досягнув господарський відділ. Поза здобуттям бульби, якої доставою керував др. Павлівський, нічого

роздобути для працівників не вдалося, так само мається справа зі шибками і паливом.

Реасумуючи подане др. Деркач зазначає, що з признанням може зазначити, що досі працювали совісно, щиро і охотно.

В дискусії забирає голос т. Янчак, який просить, щоби працівникам, які працювали в бруді і поросі в голі вистарати конче мила, яке і без подяки їм належить і за яке вже давно заплатили, та отримати його годі. Т. Яцків порушує справу нічних дижурів. Тов. Генсьорський подає ближчі дані праці при стародруках і рукописах при вул. Курковій для поінформування товаришів з Києва. Нач. Філіалу Академії проф. Романченко в справі неотриманих харчів.

При кінці забирає голос директор Львівської Бібліотеки акад. др. Щурат Василь. Дякує др. Деркач за вичерпуючий звіт і надіється почути такий від керівника поль[ського] сектора др. Гембаровича. Звертається з проханням до товаришок з Києва, щоби своїм впливом і знанням радянських відносин допомогли нашим працівникам здобути кращі умови праці в ділянці харчування, опалювання і освітлення. Поки що ще раз дякує обом керівникам і тов. Янчакові за їх добросовісну і ударну працю.

[Написано від руки] Акад. Щурат В. Г.
Директор Бібліотеки філіалу Ак[адемії] наук

ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 70, арк. 4-6. Копія, маш., укр. мова.

№ 172

24 листопада 1944, [Київ]. Протокол засідання Президії Академії Наук УРСР про надання коштів Львівській філії Бібліотеки АН УРСР для придбання рукописів Івана Франка

Протокол № 21
ЗАСІДАННЯ ПРЕЗИДІЇ АКАДЕМІЇ НАУК УРСР
23 листопада 1944 р.

Головує Президент Академії Наук УРСР
Академік О.О. БОГОМОЛЕЦЬ.

Присутні: віце-президент АН УРСР академік О. В. ПАЛЛАДІН,
віце-президент АН УРСР академік Б. І. ЧЕРНИШОВ,
члени Президії, академіки: М. В. ПТУХА, Д. К. ТРЕТЬЯКОВ, О. М. ДИННІК,
Г. Ф. ПРОСКУРА, Г. В. КУРДЮМОВ,
вчений секретар Президії тов. З. П. ШУЛЬГА,
заступн[ик] голови Відділу фізико-хімічних та матем[атичних] наук чл.-коресп. А. І. КІПРІАНОВ,
вчений секретар Відділу фізико-хімічних та матем[атичних] наук проф. А. К. БАБКО,
заступн[ик] голови Відділу технічних наук чл.-коресп. Б. Д. ГРОЗІН,

вчений секретар Відділу технічних наук тов. Г. В. КАРПЕНКО,
вчений секретар Відділу біологічних наук чл.-коресп. П. А. ВЛАСЮК,
в.о. вченого секретаря Відділу суспільних наук тов. І. Н. РОМАНЕНКО,
директор Інституту Історії України АН УРСР проф. М. Н. ПЕТРОВСЬКИЙ,
директор Інституту Української Літератури ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР
акад. О. І. БІЛЕЦЬКИЙ,
директор Інституту Археології АН УРСР чл.-коресп. А. М. СЛАВІН,
директор Ботанічного Саду АН УРСР акад. М. М. ГРИШКО,
директор Інституту Мікробіології ім. акад. Д. К. Заболотного АН УРСР
чл.-кор. В. Г. ДРОБОТЬКО,
директор Інституту Гідробіології АН УРСР чл.-коресп. Я. В. РОЛЛ,
директор Інституту Гідрології та Гідротехніки чл.-коресп. Г. Й. СУХОМЕЛ,
директор Інституту Будівної Механіки АН УРСР чл.-коресп. Ф. П. БІЛЯНКІН,
заступник директора Інституту Будівної Механіки АН УРСР
тов. М. М. АФАНАСЬЄВ,
директор Інституту Енергетики АН УРСР проф. І. Т. ШВЕЦЬ,
директор Інституту Гірничої Механіки АН УРСР проф. Г. М. САВІН,
директор Інституту Чорної Металургії АН УРСР акад. М. В. ЛУГОВЦОВ,
академік В. М. СВЕЧНИКОВ,
чл.-коресп. А. А. ВАСИЛЕНКО,
керсправами АН УРСР тов. І. І. СІЛЬВЕСТРОВ,
зав. фінансово-плановим відділом АН УРСР тов. А. П. ТЕРЕЩЕНКО.
[...]

4. СЛУХАЛИ: клопотання Інституту Мистецтвознавства, Фольклору та Етнографії АН УРСР та академіка В. Г. Щурата про передачу з Історичного Музею у м. Львові до Академії Наук УРСР історичних пам'яток західно-українських земель.

/ Доповідає голова Відділу суспільних наук акад. М. В. Птуха/.

УХВАЛИЛИ: Підтримати перед РНК УРСР клопотання Інституту Мистецтвознавства, Фольклору та Етнографії АН УРСР та академіка В. Г. Щурата про передачу з Історичного Музею у м. Львові до Академії Наук УРСР історичних пам'яток західно-українських земель.

5. СЛУХАЛИ: клопотання Інституту Мистецтвознавства, Фольклору та Етнографії АН УРСР про передачу національного музею у м. Львові до Академії Наук УРСР.

/ Доповідає голова Відділу суспільних наук акад. М. В. Птуха/.

УХВАЛИЛИ: Підтримати перед РНК УРСР клопотання Інституту Мистецтвознавства, Фольклору та Етнографії АН УРСР про передачу Львівського Національного музею до Академії Наук УРСР.

6. СЛУХАЛИ: клопотання Львівського філіалу Бібліотеки АН УРСР про асигнування 2000 крб. для придбання рукописів Ів. Франка.

/ Доповідає голова Відділу суспільних наук акад. М. В. Птуха/.

УХВАЛИЛИ: Асигнувати 2000 крб. Львівському філіалові Бібліотеки АН УРСР для придбання рукописів Ів. Франка. [...]

№ 173

16 листопада 1944, Львів. Протокол наради завідувачів відділами Львівської філії Бібліотеки АН УРСР про проблеми та плани роботи відділів на 1945 р.

П р о т о к о л

з наради завідувачів відділами, що відбулася дня 16. XI. 1944 р.
під проводом др. Щурата і його заступниці тов. Данченко

Др. Щурат отвиряє нараду в справі планування праці і уділює голову тов. Пуліян.

Тов. Пуліян зазначає, що взірцем радянського способу праці кожний завідувач відділу, дальше сектору а опісля бібліотека, яко цілість мусить скласти щомісячний, а при кінці кожного року річний план. Так вона і дир. бібліотеки раді би почути план завідувачів на місяць грудень і дальше на рік 1945. План складає кожний завідувач відділом в порозумінню з завідуючими інших відділів. В ньому мають бути зазначені процеси роботи обгрунтовані цифровими даними. Від скількості виконаної праці одним відділом залежить скількість праці другого відділу. Кожний завідуючий відділом повинен дбати про приріст своєї праці.

Тов. Пуліян обговорює працю у кожному відділі. Відділ комплектування збільшує фонди бібліотеки через 1) концентрацію бібліотек, у яких вибирає, провіряє і відкладає до обміну книжки. 2) Через одержування обовязкового примірника. 3) одержування обовязкового платного примірника 4) виписку періодики через Союзпечать 5) інноземну літературу одержує через обмін у Відділі Міжнародного Обміну 6) комплектування літератури, якої нема через Літопис друку і відмову читачам 7) обмін з великими магазинами, 8) обмін з великими бібліотеками. При цій нагоді пригадає, що передплату на наступний рік треба вже все у грудні приготувати.

II. Фонд опрацювання повинен провірити фонди радянських видань, топограф[ічний] каталог з полицями, скласти дезидерат до Києва за книжками з 1940/41 року. В польскім секторі провірити книжкові каталоги з картковими, картки до бракуючих книжок зняти з каталогів і відложити. Провірити каталог алфавітний з систематичним. Означити кількість літератури, яку маєтсья опрацювати. В українськім секторі треба перейти на стандартні картки. Треба продумати чи вести побіч алфавітнього каталога систематичний і предметовий, чи лиш один з тих, але за методикою, прийнятою у бібліотеках А. Н.

Кожний відділ праці повинен розробити свою внутрішню інструкцію для кожного процесу роботи. Хибою в обох секторах є це, що нема точного розподілу праці. Працівники виконують різні процеси. Краще є точний розподіл праці, це впровадить одностайність в праці і відповідальність робітників.

III. У відділі обслуги читача треба також дбати про збільшення фреквенції.

З черги забирає голос др. Деркач, яка зазначає, що з Києва надійшла інструкція, щоби співпраця обох секторів Філіалу Львівської Бібліотеки АН була ще тісніша, а саме через об'єднання штатів поодиноких відділів. І так у кожному відділі буде лиш один завідувач, а його заступник у відділі другого сектора. Те об'єднання досить трудне через наявність кількох льокалів, значно віддалених від себе. Дальше у відділі комплектування праця в жовтні ще не скінчилася. Книжок з концентрації є дуже багато, а спеціальних робітників нема приділених лиш відривається їх від іншої праці. Треба теж перевести облік літератури, яка пропала, списати і вилучити евентуально докомплектувати.

Тов. Деркач є отої думки, що не треба надто приєднувати читачів, Бібліотека АН це наукова робітня, яка обслуговує інститути і лиш наукових працівників.

Має теж наша бібліотека багато хиб. Одною з головних є брак завідуючого музикальним відділом. Музична література по німецькій окупації має великий попит, бо німці вивезли театральну бібліотеку і фільгармонії, так, що музичний відділ нашої бібліотеки є єдиним, що обслуговує цю ділянку праці.

Дальшим браком є те, що нема у нас бібліографічного відділу, який існував у 1939–41 роках, де працювало 10 осіб, ні кабінету ні навіть консультанта до марксизму-ленінізму. Трудно, щоб одна людина була консультантом в усіх галузях знання. Повинна наша бібліотека теж мати кабінет бібліотекознавства.

Тов. Янчак сумнівається, чи робота при комплектуванні покращає, коли до неї прикріплено лиш 3 особи, тим більше що сюди належать ще підготовчі праці для відділу опрацювання та пренумерата газет і журналів, яка займає стільки часу. Щоби це завдання якслід виконати, треба штатних робітників побільшити 10 а вже найменше 5 разів, тим часом приділити сюди нештатних з інших відділів.

Др. Якубец говорить від відділу опрацювання, який має до виготовлення дві великі роботи – сконцентрувати ті книжки, які позістали по німецькій окупації, було їх 33.000, а позістало заледви 7.000. В каталогах брак цілих комплектів карток отже треба ці каталоги перевірювати з книгосховищем, перевірити індекс, дати їм кетерівські знаки і зложити на полиці.

Тов. др. Куркова, що веде відділ стародруків, що приділених всюди враз із завідуючим 5 працівників число рішучо замале. Опис стародруків вимагає о много більше праці ніж опис звичайних книг, дальше багато давніше описаних книг є хибно, треба для них зладити нові картки і то майже в $\frac{3}{4}$ фонду, щоби вони стали доступними для читача. В противному случаї буде це мертвий фонд. Дальше брак опалу а передовсім світла унеможлиблює їхнє вишукування.

Тов. Янчак зазначає, що яких 30 % карток Книжної Палати буде можна використати замінюючи зі старими і в цей спосіб зробити початок переходу до стандартних карток.

Працівник з поль[ського] сектору зазначає, що німці розбили картосховище, забрали підручну бібліотеку, далі велике знищення спричинила бомба, яка впала в будинок. Тепер працю треба почати від перевірки фондів із каталогом і цю працю поставити в план. Запитує, чи новий каталог робити за десятиковою системою чи способом, який почато в р. 1940.

Др. Генсьорський говорить про 1) проєкт сконцентровання стародруків, до яких ще треба прилучити фонди давньої Ставропігії, які віддано до Історичного Музею. 2) Віднову музею старої книги, якого метою було показати ріст культури східних слов'ян і в дальшу чергу радянської культури.

Що до поділу праці, то наразі при так обмеженім числі робітників годі ідеально перевести. Працівники одних секторів або не існуючих мусять помагати тим відділам у яких багато праці а рук мало.

Ми (керівники відділів) можемо дати лиш напрямні праці, до якої маємо стреміти, але здійснити її в тих умовах не можемо. До цих труднощів приходить ще обставина, що льокалі бібліотеки розкинені, що дуже утруднює працю.

Тов. Тишковська з картографічного відділу говорить про знищення, які зробили там німці і про труднощі провадження далі праці у знищеному льокалі, де брак світла і тп. До цього приходять ще труднощі у розкиненні льокалів.

Др. Пуліян перед відповідями поодиноким керівникам зауважує, що про властиве планування на грудень 44 р. і на увесь рік 1945 мало хто говорив, тому треба це зробити письменно і передати директорові до 28 т[ого] м[ісяця].

На скарги відносно малого числа працівників треба спрямувати письмо до Києва докладно обгрунтоване цифровими даними полагодженої і неполагодженої праці, та докладно описати труднощі зв'язані з розкиненням льокалів.

Каталог повинен бути центральний в одному місці і від нього спрямовувати читачів до поодиноких секторів. Книжки до кабінетів поступають із загальними сигнатурами, а кабінети можуть додавати ще свої додаткові сигнатури і додаткові картки.

Прогаєлин у книжковому каталозі не вільно перечеркати ні заліплювати, лиш на бракуючі книжки треба скласти відповідний акт.

Використання друкованих карток Книжкової Палати є корисне.

Кабінет бібліотекознавства треба відтворити.

Др. Деркач додає до зауваг тов. Пуліян, що до часу признання більшого числа штатів муситься робити внутрішню переставку.

При кінці акад. др. Щурат упрощаючи від усього колективу тов. Пуліян дякує їй за цінні інформації, які причиняться певно до збільшення справності праці і до поліпшення стану нашої бібліотеки.

№ 174

[Листопад] 1944, Львів. Звіт про роботу Львівської філії Бібліотеки АН УРСР за листопад 1944 р.

З В І Т

праці Бібліотеки за час 1-30. XI. 1944.

Організаційна робота:

Проведено одну загальну бібліотечну нараду в справі планування на місяць грудень. Приявні були: заступник Директора т. Данченко і т. Пуліян, що поінформували товаришів про працю київських товаришів у ділянці каталогізації.

Тов. Пуліян провела чотири лекції, про працю в каталогу бібліотеки АН в Києві. Товариші багато скористали з лекцій і запланували на місяць грудень завести каталог в бібл[іотеки] [укр.]–рос. сектора.

З огляду на те що Бібліотеку Філіалу Академії Наук – зачислено постановою Народних Комісарів Союзу ССР до Бібліотек I-шої категорії. Дирекція в складі /акад. дир. В. Г. Щурата/ устійнила працівникам ставки та видала наказ ч. 52 з новими ставками та новими посадами працівників. Установлено керуючих відділами цілої Бібліотеки їх заступників у відповідних секторах.

З прикрістю стверджено, що штати зменшені, хоча стан бібліотеки вимагає якраз побільшення штатів так технічних як наукових робітників. Головно потребує збільшення штатів відділ комплектування, де нагромадилось багато фондів, які треба розбирати, списувати і приготувати до опрацювання. Багато працівників потребує рукописний відділ. Там теж сконцентровано незвичайно цінні літературні і історичні фонди, багато матеріалів для освітлення сучасних [подій] – але тут немає де розгорнути праці, бо немає місця.

Відділ комплектування:

[Новим] керівником відділу став т. Я. Янчак. Він переглянув з т. Малечинським увесь сконцентрований матеріал у всіх секторах в 17 кімнатах – де міститься около 400.000 книжок. В укр.-рос. секторі звернено увагу на марксистську літературу, з огляду на те, що читачі її домагаються. У приміщенні концентрації около 1.000 книг і брошур. Вибрано політичної літератури теж около 1.000 книг і приготовлено їх до опрацювання та тимчасового користування. За інструкціями всі книжки вносяться в списки і так списано вже 388 244 книг.

[Перед]плачено 8 назв часописів.

Пороблено заходи для вратовання бібліотек по Луневу, Ростковичу, Біленькому, але ці бібліотеки треба вважати втраченими.

З бібліотеки Панківського перебрано около 60 мап, збірку рукописів і ілюстративного матеріалу. Книги ще не пораховані зложено в книгосховищу: Радянська 26. Також книги т. Бабина сховано в книгосховищу. З університетської бібліотеки перевезено більшу збірку кружка Ганни

Барвінок, яку списано /около 763 назв 1618 книжок/. Всі ці книжки попереносили бібліотекарі, Гордон, Да[шкевич], Міхевич, Олексин, Породько, Сітницька, Я. Янчак і С. Янчак і Юрчишин. Ці книжки перевірено з каталогом і вилучено до опрацювання. Працювали над цим т. Капустій і Ковальська.

Провірено 1099 чисел книжок – найдено 939 дублетів, а для опрацювання вибрано 160. В Народнім Домі 247 книжок – 97. В цих працях відзначилася т. Капустій. Зареєстровано нових чисел газет [та] журналів 358 чисел. З газет вилучено чисел дублетів 247 та 7 цілих річників.

АННБУ. Архів, оп. 1, спр. 71, арк. 4. Копія, маш., укр. мова.

№ 175

12 січня 1945, [Київ]. Протокол засідання Президії Академії Наук УРСР про передачу до Львівської філії Бібліотеки АН УРСР стародруків і рукописів з Львівського історичного музею

Протокол № 1

ЗАСІДАННЯ ПРЕЗИДІЇ АКАДЕМІЇ НАУК УРСР

12 січня 1945 р.

Головує Віце-Президент Академії наук УРСР академік О. В. ПАЛЛАДІН
Присутні: Віце-Президент АН УРСР академік Б. І. ЧЕРНИШЕВ,
Члени Президії, академіки: Д. К. ТРЕТЬЯКОВ, М. В. ПТУХА, Г. Ф. ПРОСКУРА,
О. М. ДИННІК,
вчений секретар Президії З. П. Шульга,
вчений секретар Відділу технічних наук Г. В. КАРПЕНКО,
заступн[ик] голови Відділу фізико-хімічних та матем[атичних] наук, чл.-
коресп. А. І. КІПРІАНОВ,
вчений секретар Відділу фізико-хімічних та матем[атичних] наук,
проф. А. К. БАБКО,
вчений секретар Відділу суспільних наук Є. П. КИРИЛЮК,
вчений секретар Відділу біологічних наук, чл.-коресп. П. А. ВЛАСЮК,
директор Інституту Чорної Металургії АН УРСР акад. М. В. ЛУГОВЦОВ,
директор Інституту Енергетики АН УРСР проф. І. Т. ШВЕЦЬ,
директор Інституту Будівної Механіки АН УРСР чл.-коресп. Ф. П. БІЛЯНКІН,
директор Інституту Гідробіології АН УРСР чл.-коресп. Я. В. РОЛЛ,
директор Інституту Археології АН УРСР чл.-коресп. Л. М. СЛАВІН,
директор Інституту Мовознавства АН УРСР акад. Л. А. БУЛАХОВСЬКИЙ,
директор Інституту Мікробіології ім. акад. Л. К. Заболотного АН УРСР
чл.-коресп. В. Г. ДРОБОТЬКО,
в.о. директора Інституту Української Літератури ім. Т. Г. Шевченка АН
УРСР чл.-коресп. С. І. МАСЛОВ,

директор Інституту Економіки АН УРСР акад. К. Г. ВОБЛИЙ,
заступн[ик] директора Інституту Фізичної Хімії ім. акад. Л. А. Писар-
жевського АН УРСР проф. М.В. ПОЛЯКОВ,
заступн[ик] директора Інституту Геологічних наук АН УРСР проф. К. І. МАКОВ,
керуючий справами АН УРСР І. І. СІЛЬВЕСТРОВ,
зав. відділу кадрів АН УРСР І. Н. РОМАНЕНКО,
секретар Партбюро АН УРСР чл.-коресп. В. Д. ГРОЗІЙ
[...] З. СЛУХАЛИ: Лист зав. бібліотеки АН УРСР у м. Львові з проханням
передати до бібліотеки старопечатні книжки та старі рукописи, що зна-
ходяться в Львівському Історичному Музеї.
/Доп[овідав] голова Відділу суспільних наук академік М. В. Птуха /.
УХВАЛИЛИ: Підтримати клопотання Львівської бібліотеки АН УРСР перед
Наркомосвіти УРСР про дозвіл передачі старопечатних книжок і старих
рукописів з Історичного Музею у Львові до Львівського філіалу Академії
Наук УРСР. [...]

НАП НАНУ, ф. 251, оп. 1, спр. 181, арк. 1-2. Копія, маш., укр. мова.

№ 176

**[Не пізніше 23 лютого 1945³⁰, Львів]. Меморіал у справі
необхідності передачі Польщі бібліотеки колишнього Оссолінеуму
і фундації Баворовських, складений завідувачем польським
сектором Львівської філії бібліотеки АН УРСР у Львові
Мечиславом Гембаровичем**

Jednem z najważniejszych, najdawniejszych czasem powstania i najbard-
ziej zasłużonych ośrodków kultury polskiej jest Zakład Narodowy im. Osso-
lińskich.

Ossoliński, tworząc w r. 1817 swoją fundację opiekę nad nią oddał ca-
łemu narodowi, który zrozumiał odrazu szlachetność jego inicjatywy i poparł
ją czynnie. To też od pierwszej chwili zaczęły napływać dary z całej Polski i
z zagranicy, który odtąd nieprzerwanie aż do r. 1939 powiększały zbiory i
majątek Ossolineum. Obok ludzi zamożnych i wielkich zbieraczy, na listach
ofiarodawców z całej Polski i z obczyzny znajdowali się zawsze skromni uczeni,
literaci i inni, którzy zbiory Ossolineum zasilali mniejszymi, ale nieraz bardzo
cennymi дарамі. Tak więc Ossolineum rozrastało się szybko, wysuwając się
na czoło polskich instytucji kulturalnych, a nieraz na skutek niepomysłnych

³⁰ М. Матвіюв датує меморіал «перед 20 квітня 1945», за датою надходження до Міні-
стерства освіти у Варшаві, але текст статті Станіслави Дашевської про Національний
заклад ім. Оссолінських під час Другої світової війни, опублікованої у газеті «Wolna Polska»
№ 6, 23. II 1945, має прямі запозичення з меморіалу Гембаровича, з якого вона, най-
вірогідніше, брала інформацію.

warunków życia narodu bez własnego państwa było jedyną tego rodzaju instytucją publiczną.

Zasługi Ossolineum dla kultury polskiej są bardzo wielkie i w różnych idą kierunkach. Jeśli idzie o zbiory biblioteczne było ono pewnego rodzaju polską Biblioteką Narodową, gromadząc w swych rękopisach nieocenione materiały do historii i literatury polskiej w tem autografy największych poetów i pisarzy jak Mickiewicz /autograf Pana Tadeusza/, Słowacki /cała niemal spuścizna rękopiśmienna/, Fredro, Kraszewski, Korzeniowski, Pol, Lenartowicz, Ujejski, Asnyk, Rodziewiczówna, Sienkiewicz, Kasprówicz, Żeromski, Rejmont i wielu innych. Wśród książek zasługuje na uwagę jeden z największych zbiorów starodruków polskich od XV–XVIII w. W tem wiele «białych kruków» tzn. książek zachowanych w jednym lub niewiele tylko egzemplarzach, a poza tem największy zbiór gazet i czasopism polskich, nie licząc wielkiej ilości wydawnictw rzadkich i cennych. W zbiorach muzealnych zasługują na uwagę jedyne w swoim rodzaju kolekcje portretów historycznych, starej broni polskiej, monet i medali, a wreszcie sztychów i rysunków malarzy polskich. Co do wartości w rzędzie bibliotek polskich zajmuje Ossolineum drugie miejsce po Bibliotece Jagiellońskiej w Krakowie i że bez jego zbiorów praca nad jakimkolwiek zagadnieniem z zakresu historii i literatury polskiej jest nie do pomyślenia.

Jeśli idzie o dalsze zasługi kulturalne, to zastępując przez lat kilkadziesiąt nieistniejące uniwersytety, akademie i towarzystwa było Ossolineum jednym z głównych ośrodków nauki polskiej, a i potem w pomyślniejszych warunkach aż do ostatnich czasów nie przestawało ono inicjować i wspomagać poważne wydawnictwa naukowe, które tylko w oparciu o taką instytucję mogły dochodzić do skutku. Od lat 130 spełnia ta instytucja chlubnie to zadanie będąc zawsze ogólno-polską, nigdy dzielnicową ani partykularną. Dotyczy to zarówno zbiorów bibliotecznych i muzealnych, jakie zgromadzone zostały w murach Zakładu we Lwowie, jak i działalności naukowo-wydawniczej prowadzonej od tak dawna rozpościerającej się na całą dawną Polskę. I zaznaczyć należy wyraźnie oraz podkreślić, że Zakład jest i był instytucją zawsze i wyłącznie polską. Samo jego istnienie i cała przeszłość oraz fakt, że działalność jego była i jest wyrazem sił kulturalnych samego społeczeństwa i nigdy nie doznawała poparcia rządów ani polskiego ani też przedtem austriackiego, mówi o jego znaczeniu. Tej instytucji państwo i naród polski nie może być pozbawiony.

Stan prawno-organizacyjny do września 1939 r.:

Zakład Narodowy im. Ossolińskich, czyli tzw. powszechnie Ossolineum było samoistną fundacją, rządzącą się swymi własnymi przepisami statutowymi, opartymi na akcie fundacyjnym i testamentie jej założyciela Józefa Maksymiliana Ossolińskiego z lat 1815–1827. Zbiory biblioteczne rękopiśmienne i muzealne, przekazane przez Ossolińskiego zostały bardzo znacznie powiększone przez przyłączenie do nich w r. 1823 przez Henryka Lubomirskiego ko-

lekcji rzeczy sztuki, obrazów i rzeźb, broni i pamiątek historycznych, numizmatów i tp. Stąd powstały w łonie Zakładu dwa wzajemnie uzupełniające się działy: biblioteczny i muzealny, ten ostatni noszący nazwę Muzeum imienia Lubomirskich, oba pozostające pod wspólną administracją i wspólnym kierownictwem fachowym. Materialną podstawą egzystencji i działalności Ossolineum były z jednej strony dobra ziemskie, położone w pobliżu Tarnowa /Zgórsko z przyległościami o obszarze 8000 ha/ oraz dochody czerpane z złączonego z Zakładem przedsiębiorstwa przemysłowego pod nazwą «Wydawnictwa książek szkolnych we Lwowie z trzema drukarniami i introligatornią. Według schematu przyjętego w Związku Sowieckim przedstawiało Ossolineum za ten typ tzw. kombinatu. W czasach kombinatu tego wchodził w grę jeszcze jeden czynnik tj. należąca do rodziny Lubomirskich ordynacja Przeworska, a każdorazowy ordynat na Przeworsku i dożywotni użytkownik dóbr przeworskich był zarazem kuratorem Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Nadzór nad wykonaniem zarządu majątkiem fundacyjnym Zakładu, jego przedsiębiorstwa przemysłowego i wypełnianiem celów fundacji spoczywał w ręku rządowego Biura fundacyjnego przy Województwie lwowskim.

Powstanie zbiorów bibliotecznych i muzealnych dawnego Ossolineum:

Fundator Zakładu J. M. Ossoliński, jako prefekt biblioteki nadwornej przebywał stale w Wiedniu i tam też gromadził początkowo swe zbiory, biblioteczne jak i muzealne, pochodzące przeważnie z zachodnich ziem Polski. Z chwilą gdy Lwów, jako stolica austriackiej wówczas Galicji, został przez niego wybrany na siedzibę Zakładu, z Wiednia zbiory Ossolińskiego przywiezione zostały do Lwowa. Zbiory ordynacji Lubomirskich przybyły do Lwowa z Przeworska, innej gałęzi rodziny Lubomirskich z Kruszyny wówczas z terenu Królestwa Polskiego, zbiory Pawlikowskich z Medyki pod Przemyślem, Sapiehów z Krasiczyna również na zachód od Przemyśla, Hussarzewskich ze Szczucina koło Tarnobrzega, Straszewskiej z Florencji we Włoszech, Sarzyńskich* spod Krakowa, Stadnickich z Żmigrodu koło Jasła, Ambrożego Grabowskiego z Krakowa, Gomulickiego i Łempickich z Warszawy, galeria obrazów Dąbskich z Wojnicza, Niewiarowicza-Tysiewicza z Paryża i td. Ogromnie przeważająca część zbiorów zarówno bibliotecznych, jak i muzealnych Zakładu Narodowego im. Ossolińskich względnie Muzeum Lubomirskich pochodzi, jak z tego wynika, z terenów zachodnich ziem polskich, nie zaś ze Lwowa samego, ani z ówczesnej Galicji Wschodniej. Samo przez się jest zrozumiałe, że zarówno fundator jak i późniejsi kuratorowie i dyrektorowie Zakładu starali się zebrać przede wszystkim to, co dotyczy dziejów kultury i pamiątek historycznych polskich: analogiczne przedmioty ukraińskie znajdowały miejsce natomiast w zbiorach równorzędnych instytucji ukraińskich, jak Narodny Dom, Biblioteki Towarzystwa im. Szewczenki czy ukraińskiego Muzeum Narodowego we Lwowie.

* Має бути: Skrzyńskich.

Skład zbiorów bibliotecznych i muzealnych:

A. Zbiory Zakładu w dziale bibliotecznym obejmują No Inw. 235.000 w około 500.000 tomach + 500.000 niezinwentowanych.

1. Rękopisy No Inw. ok. 9.000 + 8.000 niezinwentowanych.
2. Autografy No Inw. ok. 5.000 + 6.000 niezinwentowanych.
3. Zbiory kartograficzne No Inw. ok. 9.000
4. Zbiory muzykologiczne No Inw. ok. 4.500
5. Dyplomy No Inw. ok. 2.500 + 1.000 niezinwentowanych.

B. W dziale Muzealnym:

1. Zbiory graficzne: około 300.000* + 26.000 zbior Pawlikowskich.
+ ok. 30.000 niezinwentowanych.
2. Biblioteka muzealna 8.800
3. Zbiór fotografij i klisz 12.000 + 10.000 niezinwentowanych/
4. Obrazy 1.700
5. Rzeźby 500
6. Pamiątki historyczne i archiwalne 6.400
7. Zbiór numizmatów 17.200 + 3.000 niezinwentowanych.
8. Broń 1.800.

Organizacja zbiorów i zmiany w niej po wrześniu 1939:

Zarządzeniem władz sowieckich z początków 1940 r. zostały połączone ze sobą Zbiory dawnego Zakładu Narodowego im. Ossolińskich ze zbiorami drugiej instytucji lwowskiej o charakterze fundacji prywatnej tj. Biblioteki Wiktora Baworowskiego we Lwowie. Zbiory obu fundacyj objęte zostały wspólną opieką jako całość mająca stanowić odtąd filię biblioteki Akademii Nauk w Kijowie.

Jak wykazuje drukiem ogłoszona publikacja R. Kotuli: Biblioteka Wiktora Baworowskiego we Lwowie /Lwów, 1926/, zbiory fundacji tej obejmowały w bibliotece No inw. 19.700:

Muzykaliów	113
Rękopisów	1.660
Dyplomów	110
Grafiki	8.800
Obrazów, miniatur i td.	286
Różnych	200.

Najcenniejszą część zbiorów fundacji Baworowskich stanowią starodruki – w tej liczbie szereg inkunabułów /do r. 1500 daty wydania/ pochodzące ze zbioru Czarneckich z Ruska w woj. Poznańskim, tudzież również cenne rękopisy w znacznej części średniowieczne ze zbiorów: Stadnickich ze Żmigrodu ad Jasło, Ambrożego Grabowskiego z Krakowa, Bandtkie'go z Warszawy, Dębowskiego z Klimontowic ad Kielce, Kazimierza Stronczyńskiego z Piotrkowa i td. Miejsca pochodzenia zbiorów tu przytoczone wska-

* Має бути 30 000 (примітка в публікації М. Матвіюва).

zują również, że kolekcja fundacji Baworowskich pochodzi w ogromnej części z ziem zachodniej Polski i dotyczy polskiej kultury.

W zastosowaniu nowej organizacji w czasach sowieckich, nastąpiło też daleko idące przemieszanie ze sobą zbiorów obu fundacyj. Zbiory graficzne obu fundacyj zostały połączone, starodruki Baworowskich przeniesione do gmachu dawnego Ossolineum i t.d. W zupełności rozbite zostały zbiory muzealne, a wszystkie przedmioty o charakterze muzealnym przedtem Muzeum im. Lubomirskich oraz fundacji Baworowskich przekazane zostały obcym instytucjom a mianowicie obrazy i rzeźby Galerii Obrazów we Lwowie, przedmioty przemysłu artystycznego Lwowskiemu Muzeum Przemysłu Artystycznego, zaś wszystkie inne przedmioty o historycznym znaczeniu Lwowskiemu Muzeum Historycznemu.

Pozostałe w budynkach dawnego Ossolineum i dawnej fundacji Wiktora Baworowskiego zbiory otrzymały nazwę: Polskiego Sektora Filii Biblioteki Akademii Nauk URSS.

Z powyższego przedstawienia stanu rzeczy wynika: że zbiory obu instytucji fundacyjnych tj. zarówno dawnego Zakładu Narodowego im. Ossolińskich jak i fundacji Wiktora Baworowskiego ze względu na swój wkład i przedmioty w nich zawarte miały i mają charakter wyłącznie polski, że pochodzenie ich jest z ziem w ogromnej przewadze rdzennie polskich, że fundatorowie zbierali je, a późniejsi ofiarodawcy zbiory ich powiększali z myślą służenia kulturze polskiej. Ten charakter zbiorów jakkolwiek dzisiaj rozprószonych w kilku instytucjach, rzuca się sam w oczy i widoczny był zawsze ze samych eksponatów muzealnych, nie mówiąc już o zbiorach bibliotecznych, w których treść książek i ich tytuły mówią o tym samym, choćby na podstawie pobieżnego przeglądu inwentarzy i katalogów.

Zbiory te zarówno biblioteczne jak i muzealne nie mogą być odjęte kulturze polskiej i przyszłemu powojennemu Państwu Polskiemu. Byłaby to zbyt dotkliwa strata dla polskiej kultury, niczym zresztą nieuzasadniona. Sam fakt bowiem, że w danej chwili odnośne zbiory znajdują się we Lwowie nie może być w tym wypadku decydujący. Kultura narodu ukraińskiego nie zyska nic przez włączenie ich i stanowiłyby one obce ciało w zbiorach mówiących o dorobku kulturalnym tego narodu. Rozumiała to Akademia Nauk w Kijowie tworząc ze zbiorów bibliotecznych dawnego Ossolineum i fundacji Baworowskich osobny sektor polski i stwierdzając tym samym jego charakter i przeznaczenie służenia kulturze polskiej.

Lecz na tym poprzestać nipodobna i domagać należy się rewindykacji dla polskiej kultury także zbiorów muzealnych, tym dwom instytucjom odebranych i przedzielonych innym lwowskim muzeom. Polski charakter tych zbiorów muzealnych nie ulega też żadnej wątpliwości jak wyżej wykazano.

Korzystać z nich kultura i nauka polska może nie gdzieindziej, jak tylko na terytorium polskim. Dla tego też P.K.W.N. prosi o integralny zwrot i przekazanie władzom polskim zbiorów:

a/ Polskiego sektora Filii Biblioteki Ukraińskiej Akademii Nauk we Lwowie,

b/ tych zbiorów niegdyś Zakładu Narodowego im. Ossolińskich i fundacji Wiktora Baworowskiego we Lwowie, które swego czasu przekazane zostały Lwowskiej Galerii Obrazów, Muzeum Przemysłu Artystycznego i Lwowskiemu Muzeum Historycznemu, a to celem ich zabrania i przeniesienia na terytorium Polski.

НЗіО. ВР, № 17073/ІІ, арк. 1-7. Оригінал, маш., пол. мова; Опубл.: Матвійów. Walka o lwowskie dobra. – S. 169-174.

№ 177

**Лютий 1945, Львів. Стаття із часопису «Wolna Polska»
Станіслави Дашевської про долю Національного Закладу
ім. Оссолінських під час Другої світової війни³¹**

Ossolineum w czasie wojny

/Korespondencja ze Lwowa/

Lwowskie Ossolineum /Zakład Narodowy im. Ossolińskich/ założone zostało w r. 1817. Twórcą jego był zasłużony uczony i kolekcjoner hr Józef Maksymilian Ossoliński, który jako ostatni potomek znanego rodu magnackiego postanowił wszystkie swoje zbiory i cały majątek oddać na rzecz polskiej instytucji naukowej. Były to czasy, kiedy rząd austriacki po ostatnim rozbiórze Polski stosował bezwzględna politykę germanizacyjną. Nie było w Galicji szkół polskich, nie było prasy polskiej, a polskie poczynania kulturalne nie mogły liczyć na żadne poparcie ze strony rządu. Dla tego też Ossoliński, wykorzystując swoje stosunki w najwyższych kołach we Wiedniu, postanowił stworzyć instytucję czysto polską, niezależną od władz austriackich. Nadał jej formę fundacji, opartej o własny statut i rozporządzającej własnym majątkiem. Na czele fundacji stał kurator, którym po śmierci Ossolińskiego miał być na zasadzie specjalnej umowy dziedzicznie jeden z członków rodziny Lubomirskich; kurator mianował dyrektora i urzędników, zarządzał majątkiem i był odpowiedzialny za działalność instytucji; władze rządowe kontrolowały tylko gospodarkę finansową.

Ossoliński, tworząc swoją fundację, opiekę nad nią oddał całemu narodowi, który zrozumiał od razu szlachetność tej inicjatywy i poparł ją czynnie. Toteż od pierwszej chwili zaczęły napływać dary i zapisy z całej Polski i z zagranicy, które odtąd nieprzerwanie aż do roku 1939 powiększały zbiory i majątek Ossolineum. Jednym z pierwszych był dar księcia Henryka Lubomirskiego, który przekazał nowej fundacji swoje zbiory naukowe i artystyczne, tworząc z nich osobne muzeum im. Lubomirskich, ponadto zobowiązał się w imieniu własnym i swego potomstwa sprawować obowiązki kuratora i obciążyć swój majątek stałymi świadczeniami finansowymi na rzecz narodowej instytucji. Obok ludzi zamożnych i zasłużonych kolekcjonerów na

³¹ Стаття значною мірою повторює текст меморіалу М. Гембаровича, в якому він обґрунтовує необхідність передачі Польщі бібліотек «Оссолінеуму» та Фундації ім. Баворовських.

listach ofiarodawców znajdowali się zawsze skromni uczeni, literaci i inni, którzy zbiory Ossolineum zasilali mniejszymi, ale nieraz bardzo cennymi darami. Ossolineum rozrastało się szybko, wysuwając się na czoło polskich instytucji kulturalnych. Nieraz w niepomysłnych warunkach życia narodu, który stracił swe państwo, Ossolineum było jedyną tego rodzaju instytucją publiczną. Składało się Ossolineum zgodnie z wolą swego założyciela:

1. Z biblioteki, liczącej około 500,000 książek i około 8,000 rękopisów³².
2. Z Muzeum im. Lubomirskich, które zawierało około 70,000 eksponatów /pamiątki historyczne, portrety, obrazy i dzieła sztuki, sztychy, monety i medale/ oraz:
3. Z Wydawnictwa z własną drukarnią i introligatornią. Wydawnictwo Ossolineum należało do największych w kraju, wydawało dzieła naukowe, klasyczne utwory literackie i podręczniki szkolne, a niezależnie od zasług dla rozwoju kultury dochodami swymi zasilalo poważnie fundusze instytucji, zwłaszcza że dochody z majątków ziemskich i nieruchomości miejskich okazały się za szczupłe.

Zasługi Ossolineum dla kultury polskiej są bardzo wielkie i różnorodne. Jeśli idzie o zbiory biblioteczne, było ono pewnego rodzaju Biblioteką Narodową, gromadzącą w swych rękopisach nieocenione materiały do historii i literatury polskiej, w tym autografy największych poetów i pisarzy, jak Mickiewicz /autograf «Pana Tadeusza»/, Słowacki /cała niemal spuścizna rękopiśmienna/, Fredro, Sienkiewicz, Kasprowicz, Żeromski, Rejmont i wielu innych. Wśród książek zasługuje na uwagę jeden z największych zbiorów starodruków polskich od XV do XVIII wieku, w tym wiele «białych kruków» – książek w jednym lub niewielu tylko egzemplarzach, poza tym największy zbiór gazet i czasopism polskich, nie licząc dużej ilości rzadkich i cennych wydawnictw. W ramach artykułu nie podobna scharakteryzować dokładnie całej zawartości zbiorów naukowych, wystarczy tylko podać, że pod względem ich wartości Ossolineum zajmuje w rzędzie bibliotek polskich drugie miejsce po Bibliotece Jagiellońskiej w Krakowie i że bez nich praca nad jakimkolwiek zagadnieniem z zakresu historii i literatury polskiej nie jest do pomyslenia.

Ossolineum było w ciągu kilkudziesięciu lat jednym z głównych ośrodków nauki polskiej i aż do ostatnich czasów inicjowało i wspomagało poważne wydawnictwa naukowe, które tylko w oparciu o taką instytucję mogły dochodzić do skutku.

Wybuch wojny w 1939 r. zaważył silnie na losach Ossolineum. Miasto samo znajdowało się trzykrotnie w bezpośrednim zasięgu działań wojennych, wskutek czego zarówno budynki, jak zbiory doznały dotkliwych strat. Uległa także zasadniczej zmianie sama organizacja Ossolineum. W roku 1940 zbiory Muzeum Lubomirskich zostały przeniesione do innych muzeów

³² Цифри у статті Дашевської суттєво занижені. У Гембаровича до 500.000 томів основного фонду Бібліотеки Оссолінеуму додано ще 500.000 незаінвентаризованих, за Гембаровичем заінвентаризованих рукописів у бібліотеці було бл. 9.000+8.000 незаінвентаризованих. Зовсім відсутні у неї дані про автографи, картографічну збірку, музикалії та дипломи.

lwowskich. Zbiory biblioteczne włączono do lwowskiej filii Biblioteki Akademii Nauk USRR i znacznie powiększono. Przyłączono bowiem do nich zbiory Biblioteki im. Wiktora Baworowskiego, które, choć ilościowo znacznie mniejsze, ale jakościowo wyborowe wzbogaciły dawne zasoby Ossolineum bardzo poważnie, zwłaszcza w zakresie starych druków polskich i rękopisów. Przybyło również bardzo wiele książek ze zbiorów prywatnych, a wreszcie przez przyznanie obowiązkowego egzemplarza druków ukazujących się w ZSRR stworzono nowy dział, dotychczas słabo tylko reprezentowany.

Okupacja niemiecka. Wszystkie biblioteki naukowe Lwowa zostały połączone w jedną bibliotekę państwową /Staatsbibliothek Lemberg/. Ossolineum stanowiło jej oddział drugi, zawierający teoretycznie książki polskie; ponieważ książki takie nie ukazywały się wzrost zbiorów ustał. Biblioteka poniosła poważne straty w ludziach, zbiorach i budynkach. Pracowników aresztowano, zsyłano do obozów koncentracyjnych i rozstrzeliwano. Zbiory zostały dotkliwie uszczuplone przez zniszczenia wojenne, konfiskaty i wywiezienie do Niemiec. Bilans ogólny strat przedstawia się następująco:

1. zniszczonych przez bomby, odłamki i pociski około 4,000 tomów, uszkodzonych przez zniszczenie szaf, przysypanie gruzem i deszcz około 10,000 tomów.

2. wywieziono do Niemiec ponad 40,000 tomów, w tym około 8,000 najcenniejszych starych druków z XVI w. i rękopisów. Wśród wywiezionych rękopisów znajdują się wszystkie rękopisy średniowieczne, w tym zabytki języka polskiego, najważniejsze kroniki polskie Kadłubka, Długosza, zbiory praw polskich, wśród nich Statut Wiślicki Kazimierza Wielkiego, księgi sądowe i miejskie, akta sejmów i kancelarii królewskiej, dyplomy królów polskich od XIII w. począwszy, wreszcie autografy poetów i pisarzy polskich /Mickiewicz, Słowacki, Krasicki, Niemcewicz, Fredro, Kraszewski, Korzeniowski, Pol, Lenartowicz, Ujejski, Asnyk, Rodziewiczówna, Sienkiewicz, Rejmont, Żeromski, Kasprówicz i in./ Wśród starych druków wywiezionych znajdują się pierwsze wydania klasyków polskich XVI w. /Bielski, Rey, Kochanowski/, szereg unikatów i białych kruków, wreszcie książki z bibliotek królów polskich i wybitnych kolekcjonerów w oryginalnych starych oprawach z wyciskami i złoceniami. Wywieziono również kilkaset map geograficznych i ponad 2.000 oryginalnych rysunków artystów polskich i obcych, w tym światowej sławy zbiór rysunków Albrechta Dürera. Listę strat uzupełniają poważne uszkodzenia budynków i urządzeń, co się odbiło w sposób bardzo niekorzystny na konserwacji zbiorów.

Obecnie zbiory Ossolineum wchodzi znowu w skład lwowskiej filii Biblioteki Akademii Nauk USSR jako jej sektor polski, a cały wysiłek skierowany jest ku możliwie najszybszemu i najpełniejszemu naprawieniu szkód wojennych i uprzystępnieniu nauce zbiorów, zgodnie z celami, które ich powstaniu i rozrostowi przyświecały.

Stanisława Daszewska.

/«Wolna Polska» Nr 6, z 23.II.1945 r./

№ 178

23 березня 1945, [Київ]. Протокол засідання Президії Академії Наук УРСР у справі розшуку вивезених німцями бібліотечних фондів АН УРСР

Протокол № 6
ЗАСІДАННЯ ПРЕЗИДІЇ АКАДЕМІЇ НАУК УРСР
23 березня 1945 р.

Головує В.о. Президента АН УРСР академік О. В. ПАЛЛАДІН

Присутні: віце-президент академік Є. О. ПАТОН,
Члени Президії: Голова Відділу суспільних наук академік М. В. ПТУХА,
Голова Відділу фізико-хімічних та математичних наук академік
А. І. КІПРІАНОВ,
Голова Відділу технічних наук академік Г. Ф. ПРОСКУРА, Голова Відділу
біологічних наук
академік Д. К. ТРЕТЬЯКОВ, академік М. М. ГРИШКО, академік О. М. ДИННИК,
т.в.о. вченого секретаря Президії чл.-коресп. П. С. ПОГРЕБНЯК,
вчений секретар Відділу суспільних наук Є. П. КИРИЛЮК,
вчений секретар Відділу фізико-хімічних та математичних наук профе-
сор А. К. БАБКО,
вчений секретар Відділу технічних наук Г. В. КАРПЕНКО,
вчений секретар Відділу біологічних наук чл.-коресп. П. А. ВЛАСЮК,
директор Інституту Гідробіології АН УРСР чл.-коресп. Я. В. РОЛЛ,
директор Інституту Гірничої Механіки АН УРСР чл.-коресп. Г. М. САВІН,
директор Інституту Історії України АН УРСР чл.-коресп. М. Н. ПЕТРОВСЬКИЙ,
директор Інституту Економіки АН УРСР академік К. Г. ВОБАЙІЙ,
директор Інституту Мистецтвознавства, Фольклору та Етнографії АН
УРСР академік М. Т. РИЛЬСЬКИЙ,
директор Інституту Мовознавства АН УРСР академік Л. А. БУЛАХОВСЬКИЙ,
директор Інституту Енергетики АН УРСР проф. І. Т. ШВЕЦЬ,
директор Інституту Мікробіології АН УРСР чл.-коресп. В. Г. ДРОБОТЬКО,
заступн[ик] директора Інституту Чорної Металургії АН УРСР чл.-коресп.
І. М. ФРАНЦЕВИЧ,
заступн[ик] директора Інституту Геологічних наук професор К. І. МАКОВ,
академік В. Є. ЛАШКАРЬОВ, член-кореспондент П. С. КУЧЕРОВ,
керуючий справами АН УРСР І. І. СІЛЬВЕСТРОВ,
зав. відділу кадрів АН УРСР І. Н. РОМАНЕНКО.

[...]

14. СЛУХАЛИ: Повідомлення про знайдення частини бібліотеки АН УРСР
в Німеччині /в селі Грабов, Ціленціського району провінції Бранденбург/.
/Допов[ідав] Вчений секретар Відділу технічних наук Г. В. Карпенко/.

УХВАЛИЛИ: Повідомлення тов. Г. В. Карпенко про знайдення частини бібліотеки АН УРСР в Німеччині прийняти до відому. Висловити подяку тим товаришам, що допомагають зберігати зазначену бібліотеку: 1/ гвардії капітану Сучілкину – заміснику командира по політчастині, пол[ьова] пошта 19794 і 2/ гвардії лейтенанту Беляєву, пол[ьова] пошта 52076. Надіслати лист товаришам, що здійснюють нагляд за цією бібліотекою, з дорученням доглядати за нею й надалі та просити їх сповістити про час, коли буде можливість її вивезти до Києва. Повідомити про зазначене Раді Народних Комісарів УРСР та просити при першій можливості сприяти поверненню знайденої бібліотеки до Києва.

15. СЛУХАЛИ: Про рукописи й стародруки, що вивезені окупантами з Львівського філіалу АН УРСР.

/Допов[ідав] т.в.о. вченого секретаря Президії чл.-коресп. П. С. Погребняк/. УХВАЛИЛИ: Прийняти до відому повідомлення тов. П. С. Погребняка, а також тов. І. Н. Романенка про те, що у Кракові знайдені бібліотечні фонди АН УРСР. Просити чл.-коресп. П. С. Погребняка підібрати відповідні кандидатури для відправки їх до Кракова для розшукування і вивезення бібліотечних фондів АН УРСР. Написати листа до Політуправління Фронту з проханням сприяти представникам Академії Наук УРСР в цій справі. [...]

НАП НАНУ, ф. 251, оп. 1, спр. 181, арк. 67, 76, 77. Копія, маш., укр. мова.

№ 179

17 квітня 1945, Варшава. Реферат Ксаверія Півовцького про принципи вивезення до Польщі культурних цінностей з територій, що відійшли до Радянського Союзу

Zasady ewakuacji dóbr kulturalnych polskich
z terenów objętych przez ZSRR

Warszawa 17 kwietnia 1945

Wstęp.

Naród Polski, obok Jugosłowian, należy do niewątpliwie najbardziej zniszczonych przez wojnę wywołaną imperialistycznymi dążeniami Niemiec. Pierwszy stawiał hitlerowcom czoło, nie wspierany w swej walce przez sprzymierzeńców, [a] cały kraj uległ planowej dewastacji, prowadzonej systematycznie przez pięć lat okupacji niemieckiej. Jednym z głównych celów, jakie sobie zaborcy wyznaczili, było całkowite zniszczenie wszelkiego rodzaju dóbr kulturalnych w Polsce. Jest więc rzeczą zrozumiałą, że każde dzieło polskiej twórczości, jakie jeszcze ocalało, winno być w interesie naszego narodu pieczołowicie chronione i gromadzone.

Poważna część Narodu Polskiego mieszkała i mieszka jeszcze na ziemiach, które obecnie obejmuje ZSRR. Polacy tych ziem rozwijali w ciągu wieków wybitną działalność kulturalną, której dorobku Naród nasz nie może się wyrzec.

Wszak tu tworzyli Mickiewicz i Słowacki, Grottger i Rodakowski, Kossak i Moniuszko. Ziemie te zamieszkiwali nie tylko magnaci polscy i panowie, ale mieszczenie, rzemieślnicy, artyści, lekarze, chłopci.

ZSRR obejmując ziemie należące do 1939 r. do Państwa Polskiego, obecnie z nim sprzymierzonego, winien zwrócić Narodowi Polskiemu wszystkie, o ile możliwości, dzieła kultury polskiej lub z Polakami związane, tym bardziej że olbrzymia większość ludności polskiej tych ziem ewakuuje się do Państwa Polskiego.

Zagadnienia związane z ewakuacją naszych dóbr kulturalnych z terenów objętych przez ZSRR należy zróżnicować wedle obszarów, z których ma ona nastąpić. Wchodzą tu w grę ziemie, jakie do roku 1939 były częścią Państwa Polskiego, a mające być odstąpione republikom: Ukrainskiej, Białoruskiej i Litewskiej, oraz pozostałe ziemie ZSRR, o ile na nich znalazły się wskutek wypadków wojennych dobra kulturalne polskie będące przed rokiem 1939 własnością Państwa Polskiego lub korporacji, instytucji i obywateli polskich, narodowości polskiej lub żydowskiej.

Zagadnienia te należy podzielić na trzy wielkie grupy. Do pierwszej zaliczyć trzeba zwrot dóbr kulturalnych polskich z terenów USRR i BSRR, do drugiej z terenu LSRR, do ostatniej z pozostałych ziem ZSRR. Podział ten uzasadnić można następująco: Ukraińcy i Białorusini różnili się i różnią w ogromnej swej masie wyznaniem, jako prawosławni lub grekokatolicy od polaków, zamieszkujących ziemie obecnie odstąpione ZSRR. Co za tym idzie – aż po wiek XIX – typ większości dóbr kulturalnych jest wyraźnie różny pod względem stylu i charakteru.

Ponadto przez szereg stuleci (XIV–XIX) narody ukraiński i białoruski były na tych terenach pozbawione samodzielności państwowej, a więc kultura warstw panujących tych ziem była pochodzenia polskiego lub też stała na usługach kultury polskiej, a pamiątki oficjalnej (państwowej) historii tych ziem odnoszą się do historii polskiej (Państwa Polskiego) lub też są związane z osobami narodowości notorycznie polskiej. Po trzecie materiały ukraińskie i białoruskie z wieków dawnych ograniczają się, z pewnymi wyjątkami, do zabytków typu kultowego (obrzędów słowiańskich) i etnograficznego oraz do pamiątek rewolucyjnych ruchów społecznych bez stempla państwowego.

Na terenach Litewskiej Republiki rozdział dóbr kulturalnych jest trudniejszy, ponieważ Litwini i Polacy są i byli jednego wyznania, typ więc kultury wieków dawnych jest ten sam urobiony pod wpływem kultury łacińskiej.

Państwo litewskie istniało prawnie aż po wiek XVIII w unii z Polską, rozdział więc pamiątek historycznych napotykać musi na większe trudności.

Jeśli chodzi o pozostałe ziemie ZSRR, to ewakuacji podlegać winny tylko te przedmioty, które znalazły się tam wskutek wypadków wojennych, bądź to w latach 1939–1941 z terenów objętych obecnie przez ZSRR, bądź też zabrane* omyłkowo z pozostałą zdobyczą wojenną z terenów Państwa Polskiego lub też Rzeszy Niemieckiej.

* У тексті: «забраних».

Zagadnienia ewakuacji będą rozpatrzone wedle wspomnianych trzech grup, przy czym obok projektowanych zasad ogólnych ewakuacji podam bardziej szczegółowe dane o przedmiotach podlegających jej, nie w formie wyczerpującej całość, lecz jako przykłady ilustrujące charakter zabytków, o których zwrot należy zabiegać.

I. Ewakuacja z terenów USRR i BSRR.

Ewakuacji podlegać winny:

1. Fundacje Narodowe Polskie, w całości.

Pod nazwą «Fundacyj Narodowych Polskich» rozumiem instytucje, poświęcone przez ich prywatnych założycieli, Polaków, pielęgnowaniu kultury polskiej, co uwidocznione było w ich statutach fundacyjnych oraz ich działalności.

Należy tu przede wszystkim Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Lwowie wraz z włączonymi doń: Muzeum imienia Lubomirskich i Biblioteką Pawlikowskich. Zakład ten zgodnie z ustawą fundacyjną z roku 1817 miał służyć kulturze Narodu Polskiego, a przyłączone doń Muzeum imienia Lubomirskich w myśl ustawy z r. 1824 zostało wcielone do Zakładu jako odrębne, ale na wieczne czasy połączone z nim zbiory. Na podobnych warunkach weszła do Zakładu Narodowego w r. 1921 Biblioteka Pawlikowskich ze swoimi zbiorami numizmatycznymi i graficznymi.

Obecnie Muzeum imienia Lubomirskich jako odrębna instytucja nie istnieje. W maju i czerwcu 1940 r. na zlecenie ówczesnych władz sowieckich zbiory jego oraz zbiory Pawlikowskich zostały rozdzielone pomiędzy utworzone przez te władze nowe muzea państwowe we Lwowie: obrazy o wartości przede wszystkim artystycznej weszły w skład Państwowej Galerii Obrazów, broń, numizmaty, pamiątki i portrety historyczne, poważna część obrazów, miniatur i dzieł przemysłu artystycznego przekazano do Muzeum Historycznego, pozostałe eksponaty do Muzeum Przemysłu Artystycznego. Wykazy dzieł włączanych do tych zbiorów posiada dr Mieczysław Gębarowicz oraz zarządy poszczególnych muzeów, w formie aktów zdawczo-odbiorczych. Ponadto w inwentarzach Muzeum Przemysłu Artystycznego i Galerii zostało uwidocznione pochodzenie poszczególnych eksponatów z Muzeum im. Lubomirskich. Istnieje więc możliwość odtworzenia stanu zbiorów tego Muzeum przed ich rozdzieleniem i ich ewakuacją do Polski.

Również dla pielęgnowania kultury polskiej została utworzona w połowie XIX wieku Biblioteka Baworowskich we Lwowie wraz z Muzeum, którego zbiory zlikwidowano wraz ze zbiorami Muzeum Lubomirskich, a które weszły w skład Galerii Obrazów, Muzeum Historycznego i Muzeum Przemysłu Artystycznego we Lwowie.

2. Ze zbiorów (muzeów) publicznych:

(Zbiory publiczne mają obecnie jedynie charakter zbiorów państwowych i od roku 1940 zgromadziły właściwie całość dorobku kulturalnego polskiego z ziem objętych przez ZSRR, wskutek nacjonalizacji wszystkich niemal większych zbiorów prywatnych w latach 1939–40.

O ile wiem istnieją obecnie na terenie USRR następujące muzea państwowe, w których może się znaleźć dorobek kulturalny polski:

a) Muzeum Historyczne we Lwowie. Zawiera: dawne Muzeum Narodowe Miejskie im. Króla Jana III, Muzeum Historyczne miasta Lwowa, Miejskie Muzeum Prehistoryczne, Muzeum Kapituły Ormiańskiej, części zbiorów: Muzeum Lubomirskich, Baworowskich, Pawlikowskich, zbiory prehistoryczne z Muzeum Dzieduszyckich, zwiezione tu w roku 1944 zbiory Sanguszków z Podhorzec oraz szereg znacionalizowanych depozytów prywatnych.

b) Państwowa Galeria Obrazów we Lwowie. Zawiera: dawną Galerię miasta Lwowa, części zbiorów: Muzeum Lubomirskich, Baworowskich, Pawlikowskich, Orzechowicza, Pinińskiego, Galerii Poturzyckiej Dzieduszyckich, obrazy i rzeźby z Muzeum Przemysłu Artystycznego we Lwowie, Panoramę Raclawicką oraz szereg znacionalizowanych depozytów prywatnych.

c) Muzeum Przemysłu Artystycznego. Zawiera: Miejskie Muzeum Przemysłu Artystycznego, Muzeum Gminy Wyznaniowej Żydowskiej, Muzeum Archidiecezjalne, Zbiory Miejskie Brunickich, części zbiorów: Orzechowicza, Lubomirskich, Baworowskich oraz znacionalizowane zbiory prywatne.

d) Muzeum Etnograficzne we Lwowie. Zawiera: Muzeum imienia Szewczenki, Narodnego Domu, dział etnograficzny Miejskiego Muzeum Przemysłu Artystycznego oraz Muzeum Dzieduszyckich, zbiory Polskiego Towarzystwa Teatrów i Chórów Ludowych.

e) Muzeum Przyrodnicze Kijowskiej Akademii Nauk. Zawiera: dawne Muzeum Dzieduszyckich oraz zbiory przyrodnicze Towarzystwa im. Szewczenki.

f) Muzeum w Drohobyczu.

g) Muzeum w Stanisławowie. Zawiera: zbiory dawnego Muzeum Pokuckiego i Huculskiego w Żabiem.

h) Muzeum w Samborze i Muzeum w Tarnopolu. Zawierało zbiory dawnego Muzeum Podolskiego.

j) Muzeum w Łucku. Zawiera zbiory dawnego Muzeum Wołyńskiego.

k) Muzeum w Krzemieńcu. Posiadało w roku 1940 dział, poświęcony Słowackiemu, powstały z eksponatów wystawy Słowackiego z roku 1939.

Na terenie zaś BSRR istnieją następujące muzea państwowe:

a) Muzeum w Baranowiczach.

b) Muzeum w Nowogródku. Zawiera między innymi dział mickiewiczowski utworzony w roku 1940.

c) Muzeum w Pińsku.

A. Dzieła artystów polskich w całości, a to zarówno sygnowane, jak i niesygnowane, lecz za dzieła rąk polskich uznane w inwentarzach zbiorów.

We wszystkich wymienionych powyżej muzeach znajdują się eksponaty, będące niewątpliwie dziełem rąk artystów i rzemieślników polskich. Wchodzą tu w grę: obrazy i rzeźby, rysunki i grafika, numizmaty polskie, dzieła sztuki zdobniczej polskiej np. meble, pasy kontuszowe, dywany polskie, ceramika i szkło manufaktur polskich, szkło z polskimi herbami, zegarki z polskimi napisami etc.

Przy dziełach nie sygnowanych miarodajnymi winny być bądź to inwentarze przedwojenne, oznaczające pochodzenie przedmiotu, bądź też opinia miarodajnej komisji mieszanej, o organizacji której wspomnę w ostatnim roz-

dziale tego elaboratu. Za artystów polskich należy uważać zasadniczo artystów, jacy sami uważali się za Polaków, bez względu na miejsce ich urodzenia, np. Juliusza Kossaka, Artura Grottgera, Henryka Rodakowskiego etc. Za dzieła manufaktur polskich należy uważać przedmioty powstałe w fabrykach czy warsztatach leżących w obrębie obecnych granic Państwa Polskiego, np. pasy kontuszowe z Warszawy i Krakowa, dywany polskie wiązane z Mazowsza, dzieła złotnicze krakowskie i poznańskie, meble kolbuszowskie, gdańskie etc.

B. Zabytki etnograficzne, prehistoryczne i przyrodnicze pochodzące z granic obecnych Polski.

Ewakuacji podlegać winny eksponaty pochodzące z obecnych granic Polski i jako takie figurujące w inwentarzach zbiorów, np. stroje krakowskie i łowickie w Muzeum Etnograficznym we Lwowie, pisanki, wycinanki z granic Polski itp. Eksponaty prehistoryczne z ziem polskich itp. Można się starać również o ewakuację eksponatów etnograficznych odnoszących się do ludności polskiej, zamieszkującej dotąd ziemie objęte przez USRR i BSRR, np. stroje sokolnickie, wyroby ceramiki pokuckiej z podpisami i napisami polskimi, obrazy na szkle z napisami polskimi etc.

D. Pamiątki historyczne związane z królami, wodzami, mężami stanu lub urzędnikami państwowymi, dygnitarzami kościelnymi Polski przedrozbiorowej lub porozbiorowej narodowości polskiej, jak również działaczami społecznymi, uczonymi, pisarzami, artystami etc. polskimi oraz militaria polskie.

Wchodzą tu w grę portrety, listy, pamiątki osobiste, fotografie, wieńce pamiątkowe etc. po wybitnych Polakach. Na przykład: mickiewicziana w Nowogródku, pamiątki po Słowackim w Krzemieńcu i Lwowie, po Chopinie w Muzeum Historycznym we Lwowie, obrazy przedstawiające chwile historyczne związane z dziejami Polski i Narodu Polskiego, militaria polskie, a więc: zbroje i mundury formacji polskich, broń polska, wizerunki dawnych strojów i mundurów polskich, np. zbroje husarskie z Podhorzec, mundury polskie z czasów napoleońskich i powstań polskich, mundury Gwardii Narodowej z r. 1848 we Lwowie, zbiór Sochaczewskiego odnoszący się do martyrologii polskiej po powstaniu 1863 r. w Muzeum Historycznym we Lwowie itd.

E. Przedmioty związane z kulturą polską, zarówno dworską jak mieszczańską, chociażby stanowiły import z zagranicy, ale służący w dawnych wiekach jedynie lub w większości wypadków ludności polskiej, zamieszkującej ziemie objęte obecnie przez USRR i BSRR.

Należą tu przede wszystkim eksponaty sztuki zdobniczej jak: meble, pojazdy, ceramika, szkło, wyroby metalowe i złotnicze, dywany i tkaniny, biżuteria, zegary i zegarki, które jakkolwiek były importowane z Zachodu, to jednak stanowią część dorobku kulturalnego ludności polskiej. Przedmioty te bowiem służyły w olbrzymiej większości wypadków właśnie ludności polskiej, podczas gdy ludność ukraińska i białoruska trzymała się w swej masie form tradycyjnych miejscowych nie ulegając wpływom idącym z Zachodu.

F. Książki z bibliotek zbiorów publicznych: polskie, odnoszące się do Polski, lub też do przedmiotów wymienionych w punkcie E.

Wraz z eksponatami zbiorów muszą ulec ewakuacji także te części bibliotek muzealnych, które służą do ich objaśnienia i zidentyfikowania.

3. Zbiory prywatne obywateli polskich w całości i to zarówno znacjonalizowane w r. 1939 i 1940, jak i nie znacjonalizowane, o ile przedstawiają wartość ogólnokulturalną.

Jak już wspomniałem większość zbiorów prywatnych polskich uległa w latach 1939 i 1940 nacjonalizacji. Wydaje się jednak rzeczą słuszną, że jeśli ludność polska tych ziem je opuszcza, to zbiory przez nią nagromadzone winne być też ewakuowane, by nadal służyć kulturze tejże ludności w obecnych granicach Państwa Polskiego. Zbiory takie tworzą bowiem istotną część polskiego dorobku kulturalnego, zgromadzoną w ciągu wielu wieków przez Polaków. Części więc obecnych muzeów państwowych ukraińskich i białoruskich, pochodzące ze znacjonalizowanych depozytów lub też wprost znacjonalizowane przez władze radzieckie, winny być na podstawie inwentarzy, aktów depozytowych itd. ze zbiorów tych wyłączone dla ich ewakuacji.

Zbiory nie znacjonalizowane winny być przewiezione wraz z ich właścicielami do Polski. Obecna umowa polsko-ukraińska i polsko-białoruska unieumożliwia wywóz przedmiotów posiadających wartość artystyczną z granic USRR i BSRR. Umowa ta w interesie ocalenia wielu dóbr kulturalnych polskich, przede wszystkim wielu obrazów polskich, winna ulec natychmiastowej rewizji. Za odpowiednim zgłoszeniem w komisji mieszanej ewakuacyjnej powinien być wywóz dzieł polskich dozwolony.

4. Przedmioty o wartości ogólnokulturalnej będące własnością kościołów rzymskokatolickich i ormiańskokatolickich.

W związku z opuszczeniem omawianych terytoriów przez ludność polską szereg placówek kościelnych został już zupełnie opuszczonych, a należy przewidywać, że większość kościołów stanie jeszcze w tym roku pustką. Kryją one często poważny dorobek kulturalny ludności polskiej. Z kościołów takich należy ewakuować cały (o ile możliwości) ruchomy, a wartościowy pod względem kulturalnym dorobek polski. A to: paramenta, szaty, obrazy, rzeźby, całe ołtarze, meble kościelne, dzwony, nawet w ważniejszych wypadkach nagrobki i tablice pamiątkowe. Polska została przez wojnę ostatnią tak zniszczona, tak ogołocona z dóbr kulturalnych, że nie możemy się wyrzec skarbów ukrytych częstokroć w świątyniach ziem objętych obecnie przez ZSRR. Są to dzieła związane od wieków z kulturą polską, a żadne obce odszkodowania nie są w stanie nam ich zastąpić. Obraz bowiem kultury polskiej będzie niekompletny bez uwidocznienia jak najpełniejszego dorobku kulturalnego i twórczego Polaków zamieszkujących dotąd ziemie objęte przez ZSRR.

5. Pomniki wybitnych Polaków znajdujące się w miastach objętych przez ZSRR.

Ewakuacji ulec winny również pomniki i może nagrobki wybitnych Polaków, posiadające wartość bądź to artystyczną, bądź też historyczną czy pamiątkową. Mam tu na myśli dzieła tego rodzaju, jak: pomnik hetmana Jabło-

nowskiego we Lwowie oraz lwowskie pomniki Mickiewicza, Fredry, Gołuchowskiego, Sobieskiego itd.

II. Ewakuacja z terenów LSRR. [...]*

III. Ewakuacja z pozostałych ziem ZSRR.

Traktat ryski dozwolił repatriować większość mienia polskiego z terenów ZSRR, toteż obecna akcja ewakuacyjna mogłaby objąć jedynie te przedmioty, które znalazły się na terenach ZSRR po roku 1939.

Ewakuacji podlegać winny:

1. Przedmioty wywiezione na teren ZSRR z granic Państwa Polskiego w latach 1939 do 1941, a podпадаjące pod zasady wyłuszczone w obu poprzednich rozdziałach.

Niektóre zbiory polskie – pochodzące nawet z ziem, jakie obecnie przypadły Państwu Polskiemu – zostały w latach 1939–1941 wywiezione na teren ZSRR. Na przykład poważna część Muzeum Białowieskiego z Białowieży. Jest rzeczą słuszną, by zbiory takie powróciły do Polski.

2. Przedmioty wywiezione – omyłkowo – jako zdobycz wojenna z granic Polski w latach 1944–1945.

Ponieważ bardzo wiele obiektów zabytkowych ze zbiorów polskich przez systematyczny rabunek nawet przez poszczególnych okupantów znalazło się w rękach prywatnych niemieckich, w ich prywatnych mieszkaniach, w dworach, zajętych przez tzw. «Liegenschafty»³³ itp. – łup wojenny wzięty na Niemcach przez Armię Czerwoną jest w poważnej mierze częścią dorobku kulturalnego polskiego. Istnieje więc konieczność zawarcia specjalnej umowy z ZSRR, która by umożliwiła zwrot Polsce tego rodzaju zabytków. Należałoby zebrać na terenie całej Polski dokładniejsze informacje, należycie udokumentowane, o tego rodzaju zaszłych pomyłkach oraz zaapelować do dobrej woli kierowników muzeów ZSRR, by przedmioty trafiające do ich muzeów, a pochodzące z Polski (wedle autorów), danych z literatury lub sygnatur etc.) zgłaszali do pełnomocnika Rzeczypospolitej do spraw ewakuacji kulturalnego mienia polskiego w Moskwie.

3. Przedmioty wywiezione jako zdobycz wojenna z Rzeszy Niemieckiej, a zawleczone tam przez okupantów niemieckich wskutek doraźnego i zorganizowanego rabunku zbiorów prywatnych i publicznych polskich.

Ponieważ większość ilościowo i przede wszystkim jakościowo zbiorów polskich została wywieziona do Niemiec – istnieje możliwość, a nawet pewność, że spora ilość dzieł ze zbiorów polskich została wywieziona wraz z innymi trofeami wojennymi do ZSRR. Umowa z ZSRR musi przypomnieć niezapomniane krzywdy i niezastąpione straty wyrządzone kulturze polskiej przez niemieckich barbarzyńców i żądać w imię przyjaźni lojalnego zwrotu tej części naszego dorobku kulturalnego, jaki dzięki zwycięstwom Czerwo-

* Пропущено частину тексту, який стосується території Литви.

³³ «Liegenschaft» (нім.) – нерухомий маєток. Розмовне визначення німецької Головної адміністрації нерухомості, створеної у 1940 р. з метою контролю над приватними чи державними сільськими господарствами.

nej Armii znalazł się – właściwie omyłkowo – na terenie ZSRR. Podobnie jak w wypadkach omówionych w poprzednim punkcie należy apelować do zarządów muzealnych w ZSRR, by same zgłaszały tego rodzaju eksponaty do naszych władz ewakuacyjnych. Strona polska bowiem może liczyć w tym wypadku jedynie na pełną lojalność naszego radzieckiego sprzymierzeńca, żadnych bowiem pewnych wiadomości o omyłkowo do ZSRR wywiezionych przedmiotach mieć nie możemy.

4. Przedmioty wywiezione do ZSRR jako zdobycz wojenna, a pochodzące ze zbiorów publicznych w miejscowościach, jakie mają przypaść obecnie Państwu Polskiemu (Śląsk Opolski i Dolny, Pomorze, Gdańsk i przyznana nam część Prus).

Wydaje się rzeczą słuszną i zupełnie uzasadnioną, by żądać od ZSRR zwrotu wywiezionych ewentualnie przez władze sowieckie w głąb ZSRR eksponatów, pochodzących z ziem oddanych obecnie w administrację polską. Zbiory takie bowiem należą bezsprzecznie do terenu i tworzą integralną jego część, jako ilustrujące najdosadniej jego dzieje i znaczenie kulturalne. Żądanie takie jest tym bardziej uzasadnione, że Polska otrzymuje terytoria, na których ślady polskości tępięte przez systematyczną i odwieczną germanizację żywołu naszego mimo wszystko przetrwały i świadczą o słuszności naszych praw oraz mogą ułatwić zespolenie tych ziem z resztą terenów Rzeczypospolitej. [...]

Wydział Rewindykacji i Odszkodowań Naczelnej Dyrekcji Muzeów i Ochrony Zabytków powinien w miarę możności zebrać materiał dotyczący tych zbiorów oraz innych, o których miałby wiadomość, i przekazać go przez pełnomocników polskich władzom sowieckim, dla ewentualnego odszukania danych zbiorów wśród trofeów wojennych Czerwonej Armii.

IV. Organizacja ewakuacji polskich dóbr kulturalnych.

Ewakuacja dóbr kulturalnych polskich z terenów ZSRR – wobec ogromu zadań i trudności transportowo-komunikacyjnych – będzie musiała być rozłożona na długi okres czasu, co trzeba od razu zastrzec w umowie. Inaczej nie będzie możliwe przeprowadzenie pełnej ewakuacji naszych dóbr kulturalnych. Czas trwania ewakuacji należy obliczyć na trzy do pięciu lat. Należy więc obmyśleć formy organizacyjne dla tej pracy, jakie od razu należy zaproponować stronie sowieckiej.

Pracą kierować winna Główna Komisja Mieszana z siedzibą w Moskwie. Generalny Pełnomocnik Rządu dla Spraw Ewakuacji Mienia Kulturalnego Polskiego objąłby równocześnie sprawę ewakuacji zbiorów wymienionych w rozdziale trzecim mego elaboratu.

Na terenie USRR działaliby pełnomocnicy we Lwowie i Łucku. Do pomocy mieliby urzędników społeczeństwa, w szczególności spośród miejscowych pracowników muzealnych. Należałoby im zapewnić możliwość pozostania na miejscu do czasu ukończenia pracy, ale już jako urzędnikom misji polskiej. Rząd sowiecki winien mianować ze swej strony również pełnomocników dla stworzenia mieszanych komisji ewakuacyjnych mienia kulturalnego polskiego z siedzibą we Lwowie i Łucku. Komisja lwowska objęłaby teren dawnych

województw lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego, a łucka – teren Wołynia i Polesia przynależny do USRR.

Na terenie BSRR działałaby podobna komisja z siedzibą w Baranowiczach.

Na terenie LSRR siedzibą komisji byłoby Wilno.

Komisje te działałyby na tych samych zasadach organizacyjnych jak komisje w USRR i posługiwałyby się podobnie miejscowymi pracownikami muzealnymi.

Gdyby na gruncie poszczególnych komisji nie doszło do porozumienia w interpretacji zasad ustalonych umową polską-sowiecką lub też w kwalifikowaniu poszczególnych obiektów czy ich zespołów do ewakuacji – odwołanie po ostateczne rozstrzygnięcie szłoby do Głównej Komisji w Moskwie.

Ewakuacja dóbr kulturalnych polskich postępowałaby stopniowo w ciągu okresu przewidzianego umową – w miarę możliwości transportowych, które winny być dostarczane w połowie przez oba Rządy.

АНА. Міністерство культури і мистецтва. Управління музеїв і охорони пам'яток. Бюро ревіндикації та відшкодувань, № 387/73, арк. 1-16. Оригінал (?), маши., пол. мова; АНА. Акти В. Суходольського, № 3, арк. 669-684. Копія, маши., пол. мова; Опубл.: Матвійов. Walka o lwowskie dobra. – S. 159. Подаємо за публікацією.

№ 180

10 травня 1945, [Львів]. Лист Мечислава Гембаровича до Стефана Інґльота у справі збірок, вивезених німцями зі Львова

10 [?] V 1945

Wielce Szanowny Panie Kolego!

Przed chwilą otrzymałem lista Pana z 1 b.m. a ponieważ odpowiedź musi być dana bezzwłocznie, kreślę ją w pośpiechu, pocieszając się, że wiele szczegółów otrzyma Pan od naszych kolegów, którzy stąd wyjechali przed dwoma tygodniami. Sytuacja nasza nie jest łatwa, ponieważ wzmaga się silny nacisk na objęcie naszych posad i zbiorów. Ostatnie wyjazdy akcję tę znacznie ułatwiły. Jako jej przeciwwagę mogę podać tylko jeden radosny wypadek sprzed kilku godzin, a mianowicie powrót p. Aft[anazego]. Moralnie czuje się b[ardzo] dobrze i robi starania w kierunku reaktywacji. Życzę jemu i nam najlepiej.

Wiadomości o losie naszych zbiorów są b[ardzo] niewesołe i pełen jestem obaw, czy je odzyskamy względnie z jakimi lukami. Była tu niedawno wizyta z Kijowa w przejeździe na zachód, która mi dała b[ardzo] wiele do myślenia. Sądzę, że jedno należy postawić jasno, a mianowicie, że o ile skrzynie nasze są nie w okolicy Goldberga, ale za Łabą, aby tu na razie nie wracały. Gdyby się znalazły przypadkowo w Krakowie, należałoby je co rychlej rozpakować, odpowiednio ich zawartość rozmieszczając. Spisy powinny zniknąć. Staralem się ten swój punkt widzenia zakomunikować komu należy, z jakim skutkiem

nie wiem. Gdyby sprawa, która tak interesuje ostatniego dyrektora, miała naprawdę być aktualna, myśleć można na razie tylko o Krakowie. Wszystko inne mem zdaniem nierealne ze względów choćby czysto technicznych.

Serdecznie Pana pozdrawiam.

MG

НЗіО. ВР, акс. № 75/88/1. Аркуші нenumerовані. Оригінал, рук., пол. мова; Опубл.: Matwi-jów. Lwowskie Ossolineum. – S. 179-180.

№ 181

29 травня 1945, Львів. Лист голови Львівського обласного правління Союзу польських патріотів С. Ф. Мазура до директора Львівської філії Бібліотеки АН УРСР Василя Щурата про повернення приватних бібліотек польських вчених Юліуша Кляйнера, Станіслава Лорії та Адама Груци

Штамп пол. та рос. мовами.
Związek Polskich Patriotów w ZRSR
Союз Польских Патриотов СССР
Львовское Облправление
Lwów, dnia 29. 5. 1945 r.
L. 484/45

ДИРЕКТОРУ БИБЛИОТЕКИ
ЛЬВОВСКОГО ФИЛИАЛА УКРАИНСКОЙ АКАДЕМИИ НАУК

Львовское Облправление Союза Польских Патриотов просит Вас выдать нам хранящиеся у Вас частные библиотеки проф. Клейнера, Лории и Груца³⁴. Библиотеки эти были в свое время приняты на хранение би-б[лиотекой] Акад. Наук. Наше облправление берет на себя обязанность передать эти библиотеки их законным владельцам. Тов. Дембицкой Гелене облправление доверяет принять эти библиотеки.

[Печатка] Związek Polskich Patriotów w ZRSR
Союз Польских Патриотов СССР
Lwowski Zarząd Obwodowy
Львовское Облправление

Председатель Львовского Облправления
Союза Польских Патриотов
[Підпис] (Мазур С. Ф.)

ЛННБУ. ВР, ф. 9, спр. 302, арк. 125. Оригінал, маш., рос., пол. мови.

³⁴ В «Оссолінеумі» зберігалися тоді приватні бібліотеки професорів Львівського університету: філологів Юліуша Кляйнера та Єжи Мантойфля, фізика Станіслава Лорії, історика Юзефа Умінського, філософа Казимира Твардовського, а також хірурга Адама Груци.

№ 182

30 травня 1945, Львів. Пояснювальна записка завідувача польським сектором Львівської філії Бібліотеки АН УРСР у Львові Мечислава Гембаровича про необхідність передачі збірок і видань колишнього Осолінеуму Польській Республіці

Осолінеум, яке існує як публична установа від р. 1817, є в цілості твором не австр[ійського] уряду, але польської приватної ініціативи в добі поневолення та від самого початку так польський нарід як і австрійський уряд уважали його за польську народну бібліотеку, що в добах скріпленої германізації було навіть причиною політичних реприсий. Збірки Осолінеум повстали шляхом дарів від поляків, що жили на території давньої Польщі і за кордоном, або шляхом закупу з прибутків власного майна установи. Не користувалося воно ніколи допомогою урядів ані австрійського ані польського, які наглядали тільки над майном і фінансовою господаркою.

Збірки прибували як більші колекції, які від кількох поколінь були в руках рідні, або як бібліотеки поодиноких учених, або вкінці як менші дари поодиноких осіб. Цим чином повстали збірки, які між польськими бібліотеками займають друге місце щодо вартості й значення. Без них неможливим є досліджувати в якійнебудь ділянці польську історію і культуру – і як такі були знані перед війною в краю і за кордоном, що найкраще доказують наукові взаємини з багатьма країнами на обох півкулях землі. Найвартніші їх складові частини можна коротко схарактеризувати ось так:

1). Рукописи, поміж якими є найстарші польські літописи і пам'ятки польської мови, автографи найзнаменитіших польських письменників і поетів (Міцкевич, Словацький, Красінський, Красіцький, Фредро, Коженювський, Крашевський, Асник, Сенкевич, Реймонт, Каспрович, Жеромський, і др[угі]), численні генеалогічні матеріали, переписки публичних діячів і учених, матеріали відносно діяльності різних культурних товариств.

2). Старі друки, між якими багато дуже цінних унікатів, які не заховались у ніякій іншій збірці, крім цього примірники, що походять з бібліотек польських королів, визначних політиків, учених і діячів культури, дуже часто з їх дописками.

3). Збірка газет і часописів польських краєвих і закордонних, яку належить уважати найбагатшою з існуючих.

4). Між друками новими багато видань рідких, нецензурних і в краю заборонених, які уявляють неоціненне джерело для історії польських революційних рухів, крім цього спеціальні видання, примірники з накладів, що загинули або вийняті з обігу, примірники з авторськими присвятами.

5). Рисунки і штихи, які в деяких напрямках не мають аналогії у інших збірках і представляють неоціненне джерело для дослідів над польським мистецтвом аж до останніх часів.

Як виходить з повищої короткої характеристики, посідають збірки Осолінеум своєрідне, виразно очеркнене лице. Складаються вони з понад 90 % з польоніків, а виділення з них річей, які не малиби значення для польської культури, є вельми важке. Вимагало би воно довготривалого

вкладу праці, якої вислід з точки погляду загальнолюдської культури був би сумнівний, як кожне розібрання збірки, що не є твором припадку, але свідомого зусилля кількох генерацій народу.

Якщо існує намір допомогти у цей момент польському народові у відбудові його культури, то існує під теперішню хвилю лише одна можливість. Академія Наук посідає останки накладів Осолінеум у кількості 2-3* вагонів. Це книжки виключно в польській мові, а щодо змісту обіймають крім наукових робіт, твори художньої літератури та видання польських класиків із вступами і критичними коментарями.

Особливо в теперішніх обставинах, коли польська книжка наслідком політики німецького окупанта є рідка і за нею питають, передача значної частини тих накладів Польському Урядові малаби свою велику вартість і стрінулася б з належним признанням.

Львів, дня 30 травня 1945 р.

Зав. польським сектором Бібліотеки Академії Наук
УРСР у Львові

/Гембарович М. Т./**

*** Пропозиція проф. Гембаровича зводиться таким чином, до передачі польській державі лише накладів Осолінеума.

З цим варто було би погодитись.

М. Пархоменко.

НЗіО. ВР, № 17073/II, арк. 10-11. Копія з рукописними виправленнями, маш., укр. мова;
ЛННБУ. ВР, ф. 9, стр. 302, арк. 129-130. Оригінал, маш., укр. мова;

№ 183

[Початок червня] 1945, Київ. Телеграма вченого секретаря АН УРСР Євгена Кирилюка академікові Василю Шурату з вимогою негайно скласти списки рукописів та рідкісних книг видатних польських діячів з метою передачі їх до Польщі

ЛВВІВ РИНОК 10,
АКАДЕМІЯ НАУК
АКАДЕМІКУ ШУРАТУ =

КИЄВА 42803 35 2 1100 = ИЦ ТЕРМІНОВО
ТЕРМІНОВО СКЛАДІТЬ СПИСКИ РУКОПИСІВ ТА РАРИТЕТНИХ КНИГ
ВИДАТНИХ ПОЛЬСЬКИХ ДІЯЧІВ ФОНДІВ БІБЛІОТЕКИ АКАДЕМІЇ НАУК
ЛВВОВІ І НАДІШЛІТЬ ТЕРМІНОВО КИЇВ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ПИТАННЯ
[на звороті:] ПРО ПЕРЕДАЧУ = УЧЕНИЙ СЕКРЕТАР
КИРИЛЮК +

КИРИЛЮК ТАК

НЗіО. ВР, № 17073/II, арк. 45-45 зв. Оригінал, маш., укр. мова.

* В оригіналі виправлено на 7-8.

** Оригінал містить підпис М. Гембаровича.

*** Дописано в оригіналі.

№ 184

[Початок червня 1945], Київ. Телеграма вченого секретаря АН УРСР Євгена Кирилюка академікові Василеві Щурату про складення списків рукописів та рідкісних видань польських авторів для передачі у Варшаву

[Штамп] Київ 1 / 2

3 58 ТЕРМІНОВА

ЛВІВ РИНОК 10 АКАДЕМІЯ НАУК АКАДЕМІКУ ЩУРАТУ

КИЄВА 39103 35 6 17221ВЦ=

= СПИСКИ РУКОПИСІВ ТА РАРИТЕТНИХ КНИЖОК ВИДАТНИХ ПОЛЬСЬКИХ ДІЯЧІВ СКЛАДІТЬ НА ВАШ РОЗСУД ДЛЯ ПЕРЕДАЧІ ВАРШАВУ ТЧК СПИСКИ ПОВИННІ БУТИ КИЄВІ НЕ ПІЗНІШЕ 15 ЧЕРВНЯ = УЧЕНИЙ СЕКРЕТАР КИРИЛЮК +

ЛННБУ. ВР, ф. 9, спр. 302, арк. 126. Оригінал, маш., укр. мова.

№ 185

[Початок червня 1945], Львів. Відповідь Львівської філії Бібліотеки АН УРСР на телеграму вченого секретаря Євгена Кирилюка про термінове складення списків рукописів та видань польських авторів для передачі Польській Республіці

До Президії Академії Наук УРСР

У відповідь на Вашу телеграму про необхідність терміново скласти списки літератури Бібліотеки Оссолінеум для передачі польському народу доводимо до Вашого відому, ^{х)} що Бібліотека та друкарня Академії Наук мають на своїх складах тиражі видань т. зв. «Народового Закладу ім. Оссолінських». Переважна більшість цих видань – твори польських письменників класиків. 75 % тиража кожної назви можемо передати Польщі. Загалом це складе 7-8 вагонів книжок. Загальна кількість назв – біля тисячі.

Відносно рукописів, раритетних видань та стародруків – сповіщаємо Вас, що без більш конкретних вказівок ми не можемо задовільнити Вашої вимоги. В Бібліотеці Оссолінеум зареєстровано 11.000 рукописів, незареєстровано 8000 рукописів. Стародруків зареєстрованих і незареєстрованих є 102.000. Вибрати найдорогоцінніші з них і передати Польщі – було б несправедливо по відношенні до української науки та українського народу, якого слід вважати власником цих скарбів. Вибирати рукописи та стародруки за другим принципом означало би необхідність складання списків з тисячами назв, що технічно важко і заняло би багато часу. На випадок радикальної постановки питання про долю Бібліотеки Оссолінеум та про право власності українського народу на неї додаємо коротку характеристику цієї Бібліотеки.

х) Бібліотека Оссолінеум, яка містить в собі понад 1000.000 книжок являє собою універсальну бібліотеку на всіх мовах цивілізованого світу. Значна кількість книжок (50-60 %) польською мовою, але з них половина (щонайменше) присвячені Галичині й складають неоцінні склади до вивчення цього краю.

Рукописні фонди Бібліотеки складаються з рукописів українських і польських громадських діячів та письменників, які жили і діяли переважно на терені Галичини. Ці рукописи так само є дорогоцінними матеріалами для вивчення історії нашого краю.

Стародруки в значній своїй частині друковані латинською, французькою та німецькою мовами і до історії Польщі ніякого відношення не мають. З ста двох тисяч стародруків надруковані біля 15.000 польською мовою та трактують проблеми пов'язані з Польщею понад ... стародруків. Велика кількість книжок Бібліотеки Оссолінеум друковані українською та російською мовами. Відділ журналів та газет містить в собі все що будь коли виходило в зах. Україні і являє собою збірку по кількості і добору незрівнянну і незаміниму.

Отже передавати цілу Бібліотеку Оссолінеум Польщі – ні в якому разі не можна. Цим самим було би підірване дальніший розвиток української науки, українські вчені позбавились би таких матеріалів, яких в нічім не можна компенсувати або замінити. Передавати бібліотеку по частинам – означало би порушувати цілість Бібліотеки Оссолінеум і розпорошувати дорогоцінні скарби.

Єдиний раціональний вихід полягає в тому щоби за один раз вилучити й передати Польщі книжки, рукописи й стародруки польською мовою, за виключенням тих з них, які пов'язані з проблемами вивчення історії зах. України та історії всієї України. Для цього треба скласти компетентну комісію з істориків та літераторів українських а також польських.

Дирекція Бібліотеки: [...]

ЛННБУ. ВР, ф. 9, спр. 302, арк. 128. Копія, маш., укр. мова.

№ 186

6 червня 1945, [Львів]. Лист Мечислава Гембаровича до Тадеуша Маньковського у справі колишнього львівського Оссолінеуму

6. VI 1945

do Mańkowskiego

Listy moje do Ciebie gonią się wzajemnie. Przypuszczam, że ostatni znalazł się już w Twych rękach³⁵. Pragnąłbym go uzupełnić najnowszymi aktual-

³⁵ Доля цього листа – невідома.

nościami. Otóż sprawa cała po mym ostatnim piśmie, którego odpis Ci posłałem, nie usnęła, owszem idzie dwoma torami. Jeden to moja propozycja odnośnie do wydawnictw, a względnie resztek nakładów, druga to włączenie się Kijowa, ściśle biorąc Pr[e]zyd[ium] Akad[emii], które telegraficznie zarządziło sporządzenie spisów najcenniejszych poloników. Cokolwiek o tym sądzę i w sprawie tej czynię, zarządziłem spisywanie rękopisów i starych druków według Estrejchera. Przyjąłem zasadę, że rarem jest każdy druk zachowany co najwyżej w trzech bibliotekach, przy czym wchodzi w grę tylko zbiory krakowskie i Ossolineum. Niezależnie od tego pociągany jestem do tzw. «konsultacyj», tj. wywiadów z tutajszymi szpicami akademickimi. Idzie o propozycję z mej strony wydzielenia pewnej grupy obiektów naszych i prawdopodobnie utłuczenie tej sprawy tzn. rewindykacji z miejsca.

Moja taktyka idzie w następującym kierunku: 1) nie dopuścić do rozbicia zbiorów; 2) Jeśli mowa o «darze» od narodu ukraińskiego dla polskiego to albo całość, albo nic; 3) Społeczeństwo polskie nie zadowoli się żadnym ochłapem i tak jak nie zapomniało przez 150 lat o zbiorach Załuskich, tak nie zapomniłoby nigdy o Ossolineum jako o najbardziej newralgicznym punkcie. Nie można sobie wyobrazić, aby autografy *Pana Tadeusza*, Słowackiego i in. mogły się znajdować poza granicami Polski; 4) Istniały w Polsce tylko dwie instytucje o charakterze tak bezwzględnie narodowym, jako dzieło całego narodu przez kilka pokoleń tworzone i utrzymywane, a mianowicie Rapperswyl i Ossolineum, po spaleniu tego pierwszego pozostało tylko drugie; 5) Wskutek zniszczenia wszystkich zbiorów warszawskich, poznańskich i wileńskich oraz prywatnych na prowincji wartość Ossolineum wielokrotnie wzrosła ze względu na zwielokrotnienie ilości unikatów (druki emigracyjne, których nie miały w czasach zaborczych biblioteki przez rządy utrzymywane, prasa polska zagraniczna); 6) Pojęcie «polonika» jest bardzo obszerne, gdyż druki obce znajdujące się w posiadaniu polskim od 300-400 lat, biblioteki uczonych kompletowane planowo i systematycznie przez dziesiątki lat, dzieła z dedykacjami dla Polaków, egzemplarze opatrzone dopiskami badaczy polskich – to wszystko polonika; 7) Okaleczenie Ossolineum nikomu nie przyniesie korzyści i żadna ze stron zainteresowanych nie będzie zadowolona, a rzecz cała wyglądałaby niepoważnie; 8) Potrzebny jest gest, a rzecz cała nie może być załatwiona na kolanie; 9) Jeśli idzie o literaturę do ziem «zach[odnio]ukr[aińskich]», to w większym komplecie jest ona w Bibliotece Uniwersyteckiej, która miała egzemplarze obowiązkowe.

To byłaby moja argumentacja w najgłówniejszych zarysach, poskutkowała ona w jednym na razie wypadku, gdzie ze strony miarodajnej nie tylko się ze mną zesolidaryzowano, ale obiecano interweniować w Kijowie z tym, że o ile teza zasadnicza zostanie uznana, dążyć się będzie do tego, aby już obecnie ogłoszono Ossolineum jako własność rządu polskiego. Zobaczymy, ale odnośne przyrzeczenie zrobiło wrażenie szczerej wypowiedzi. Zresztą rozmowy dochodzą do skutku nie z mojej inicjatywy, poza tym sprawa cała komplikuje się ze względu na mój wniosek co do wydawnictw Ossolineum.

Pojawiły się zainteresowania, o ile wnoszę – o charakterze międzynarodowym i nie z pobudek idealistycznych płynące, jako że idzie o artykuł pokupny. Jest pytanie, kto ostatecznie na tym zarobi, czy nieznane towarzystwo miejscowe, czy mniejszościowe sfery rządowe «tam». W jednym i drugim wypadku książka trafi ostatecznie do czytelnika polskiego, a Ossolineum na liście strat wojennych dopisze jeszcze jedną pozycję. W danych jednak warunkach nie jest to decydujące.

Daruj chaotyczność mego listu, ale piszę w pośpiechu dla doręczenia tego listu na czas, który jest bardzo ograniczony, poza tym żyję obecnie w takim napięciu nerwowym, iż przeważnie ograniczam się do rejestrowania faktów i przewidywania niebezpieczeństw. Na refleksje pozwolić sobie na razie nie mogę.

Z innych spraw pokrewnych parę słów o przebiegu akcji «daru» na terenie muzeów. Wygląda ona rozmaicie, najgorzej w Muzeum Przemysłowym, gdzie znany Ci dobrze Pańskiw rzecz całą postawił skandalicznie: zaczął od dość brutalnego zwolnienia p. Majerskiej, poza tym wydzielił najgorsze śmiecie, którego się przyjąć nie powinno. Galeria dostała bolszewicko-żydowską dyrektorkę i Ukrainkę jako «naukowego pracownika» (ślawistka z krakowskiego uniwersytetu)³⁶, ale reszta pozostała. W Muzeum Historycznym rzecz całą na razie nie wygląda tragicznie, w każdym razie lepiej aniżeli w Przemysłowym. W innych bibliotekach praca «wre», w jednym wypadku z 60 000 książek polskich polecono wysłać 20 000. Czym się to skończy, nie wiemy. Szczegóły te podaję Ci dla Twojej wiadomości z prośbą o podanie ich dalej.

Dobrze by było, aby – o ile rozmowy odnośne się toczą – z góry zastrzeżono się przeciw niepoważnym «darom». Uważam, że bez względu na wszystko, jeśli istnieje możliwość wyrwania stąd czegokolwiek, należy z niej skorzystać, ale trudno pogodzić się z myślą, że ani Korzec, ani Baranówka, ani pasy słuckie, ani meble «gdańskie» nie są z kulturą polską związane i muszą być traktowane «terytorialnie». Dalsza troska to organizowanie akcji przejmowania tych rzeczy przez «obdarzonych», aby wtedy nie nastąpiło ich «rozproszenie».

Tyle na razie, zależy mi bowiem na pośpiechu w przesyłaniu Ci tych informacji. Przy najbliższej sposobności prześlę dalsze, o ile by miały być użyteczne.

Sciskam Cię i całuję serdecznie, Pani piękne ukłony i rąk ucałowanie łączy.

P. S. Ponieważ odbiorca się nie zgłasza, daję list do przepisania, abyś nie miał kłopotu ze sporządzeniem kopii dla przesłania jej dalej.

НЗіО. ВР, № 16406/II, арк. 151-154. Конія, маш., пол. мова; Онубл.: Матвійов. Львівське Оссолінеум. – С. 180-182; Матвійов. Війна о львівське добра. – С. 176-178. Онубліковано з незначними купюрами.

³⁶ Йдеться про Олену Збронець (Збронцеву). Твердження М. Гембаровича є помилковим. Збронець Олена Романівна – українка (дівоче прізвище Шкірпан). Закінчила філософський факультет Віденського університету, доктор мистецтвознавства (1926). У 1927–1929 рр. навчалася на гуманістичному факультеті Варшавського університету, магістр всесвітньої історії.

№ 187

13 червня 1945, Варшава. Лист Едмунда Залевського, Міністра культури і мистецтва Польської Республіки до Міністерства закордонних справ ПР з проханням вжити заходи щодо повернення польських культурних цінностей з Радянського Союзу

Warszawa 13 czerwca 1945

Pakt przyjaźni, wzajemnej pomocy i powojennej współpracy, zawarty dn. 21 kwietnia br. między Polską i ZSRR, przewiduje w artykule siódmym dalszy rozwój i wzmocnienie ekonomicznych i kulturalnych węzłów między obu krajami oraz wzajemną pomoc w odbudowie ich stanu posiadania.

Zarówno litera, jak i duch paktu zmierzają do uwydatnienia wzajemnej dobrej woli zawierających go stron i utrwalają stosunek przyjaźni i sojuszu między obu krajami.

W świetle takiej interpretacji trzeba stwierdzić, że zwłaszcza wspomniany powyżej artykuł siódmy stanowi najistotniejszą podstawę do wysunięcia przez nas wobec ZSRR postulatu powrotu do Polski naszego dobra kulturalnego, które znalazło się obecnie poza wschodnią granicą Rzeczypospolitej.

Zbyteczne jest podkreślanie raz jeszcze faktu, jak wielkie i niepowetowane straty poniosła Polska przez wojnę i okupację w tej zwłaszcza dziedzinie. Zbyteczne jest podnoszenie faktu, że każda taka strata oznacza dla nas szczególnie dotkliwy, ponieważ nigdy nie byliśmy w tym zakresie bogaci. Odzyskanie zaś zabytków naszej kultury, wywiezionych przez Niemców do Rzeszy, jest wielką niewiadomą wobec braku w większości wypadków ścisłych danych co do dalszych losów tych przedmiotów.

Można więc z dużą dozą prawdopodobieństwa wysunąć twierdzenie, że dalsze uszczuplenie tak znikomego w tej dziedzinie polskiego stanu posiadania nie leży bynajmniej w intencjach naszego radzieckiego sojusznika i że jedynie od właściwego postawienia tej sprawy i poparcia jej przez odpowiednią argumentację zależy uzyskanie jak najbardziej pozytywnych wyników.

Istnieje tutaj nawet *sui generis* precedens, dający właśnie wyraz tej wzajemnej dobrej woli, o której mowa. Przy wytyczeniu nowej linii granicznej oba państwa przyjęły zasadę repatriacji ludności. Związek Radziecki nie stanął na stanowisku przejęcia ludności polskiej, zamieszkującej ziemie przypadające mu obecnie, a przeciwnie uznając polskość tych ludzi nie stwarzał przeszkód na drodze ich powrotu do Polski.

Analogiczną zasadę można z całą pewnością zastosować w stosunku do dorobku narodowego tychże ludzi w dziedzinie kulturalnej, stanowiącego zresztą dorobek całego Narodu polskiego. Chodzi tu o powrót do Polski tych zabytków, które znajdują się na terenie wspomnianym, a które swoją istotą i charakterem nie są ściśle związane z dorobkiem kulturalnym narodów ukraińskiego, białoruskiego i litewskiego.

Według opinii rzeczoznawców kryterium, jakie tu przyjąć należało, jest stosunkowo łatwe do ustalenia. Miejscowa ludność ukraińska czy białoruska wytworzyła zupełnie odrębny typ dóbr kulturalnych, m. in. na skutek odrębności obrządku. Przeważająca natomiast część zbiorów, o które chodzi,

była tworzona w ciągu wieków przez te warstwy społeczne, które były z pochodzenia i kultury bezspornie polskie.

Ewakuacja winna dotyczyć poza tym nie tylko zabytków, wytworzonych niegdyś na terenach leżących wewnątrz obecnych granic Polski, ale także wszelkich zabytków, związanych z kulturą i życiem polskim – dla przykładu można wymienić polskie pasy kontuszowe, wyrabiane wprawdzie w Słucku, ale należące swą istotą i przeznaczeniem do kultury polskiej. Decydować o zakwalifikowaniu danego przedmiotu jako polonicum winny przedwojenne inwentarze muzealne; w wypadkach zaś spornych można by odwołać się do opinii specjalnie na ten cel ustanowionej komisji mieszanej.

Jeżeliby chcieć naszkicować w najogólniejszych zarysach, o jakie konkretne grupy zabytków w danym wypadku przede wszystkim by chodziło, to można wymienić przykładowo:

1. Pamiątki po polskich królach, wodzach, mężach stanu i dygnitarzach państwowych, polskich działaczach społecznych, naukowych i artystycznych.

2. Militaria, jako związane najściślej z wojskiem polskim i wykonywaniem niegdyś na omawianych terenach władzy przez dawne państwo polskie.

3. Przedmioty związane z życiem tej części ludności, która była niewątpliwie polska i reprezentowała polską tradycję narodową.

4. Zabytki pochodzące z zachodu Europy, ale zbierane lub przeznaczone dla ludności polskiej, a nie ukraińskiej czy białoruskiej, która trzymała się swych miejscowych tradycyjnych form.

5. Zbiory prywatne Polaków w całości, bez względu na ewentualnie już przeprowadzone ich upaństwowienie. Stanowią one bowiem bezsporny dorobek kulturalny polski.

6. Wszelkie przedmioty, będące własnością kościoła rzymskokatolickiego.

7. Pomniki Polaków znajdujące się na omawianych terenach, jako obiekty pozbawione interesu dla narodów ukraińskiego, białoruskiego i litewskiego.

8. Zabytki etnograficzne, prehistoryczne i przyrodnicze, wraz z zabytkami pochodzącymi z ziem zachodnich, przyłączonych obecnie do Polski.

9. Fundacje narodowe polskie, przeznaczone przez ich prywatnych założycieli – Polaków – dla pielęgnowania kultury polskiej.

Rozwijając ostatni zwłaszcza punkt należy dodać, że np. lwowskie zbiory fundacyjne opatrzone są w większości wypadków klauzulą, że w razie odpadnięcia Lwowa od Polski winny być w całości przewiezione na zachód (zbiory Bolesława Orzechowicza, Leona Pinińskiego, Lubomirskich).

Zupełnie specjalną pozycję między fundacjami lwowskimi zajmuje Ossolineum – zakład Narodowy im. Ossolińskich. Już sama pełna nazwa fundacji (Zakład Narodowy) wskazuje na jej istotny, ogólnopolski charakter. Jest to bowiem instytucja nie tylko niezmiernie bogata w najcenniejsze dla kultury naszej zabytki (jak np. autograf *Pana Tadeusza*, niemal wszystkie rękopisy Słowackiego), ale przede wszystkim instytucja nie związana bynajmniej z terenem, nie mająca nic wspólnego z jakąkolwiek dzielnicowością. Bez dostępu do jej dorobku staje się niemal niemożliwe opracowanie jakiegokolwiek szerszego zagadnienia z zakresu historii czy literatury polskiej – zwłaszcza wobec niepowetowanych strat poniesionych przez naród polski gdzie indziej – np. we Wrocławiu.

Zbiory zgromadzone przez Ossolineum pochodzą w przytłaczającej większości z zachodnich ziem Polski lub z zagranicy. Założyciel fundacji Józef Ossoliński przeniósł ich zaczątek do Lwowa z Wiednia. Inne zbiory wchodzące w skład Ossolineum zostały tu przewiezione bądź z terenów leżących na zachód od obecnej wschodniej granicy Rzeczypospolitej (np. zbiory Hussarzewskich – spod Tarnobrzega, Lubomirskich – z Kruszyny, Sapiehów – z Krasiczyna, Ambrożego Grabowskiego – z Krakowa, Gomulickiego i Łempickich – z Warszawy), bądź też z zagranicy (Sterzewskiej* – z Florencji, Nie-wiarowicza-Tysiewicza – z Paryża itd.).

Również zbiory połączonej z Ossolineum w r. 1940 innej fundacji – Biblioteki Baworowskich pochodzą w ogromnej większości z terenów Poznańskiego, Krakowskiego, Kieleckiego i Piotrkowskiego.

Jak więc jasno wynika z niniejszego przykładowego jedynie szkicu, przytłaczająca większość tamtejszych zabytków kulturalnych nie jest bynajmniej związana z terenem, stanowi niewątpliwie własność narodu polskiego, należy do czysto polskiej kultury.

Fakt, że cały ten dorobek nie ma nic wspólnego z kulturą narodu ukraińskiego, został najdobitniej i najbardziej miarodajnie potwierdzony przez same władze radzieckie, które połączonym zbiorom Ossolineum i Baworowskich nadały nazwę «Sektora Polskiego Filii Biblioteki Akademii Nauk w USRR».

Można jeszcze wymienić ogólnie dalsze zbiory polskie, znajdujące się na terenach przypadających obecnie Związkowi Radzieckiemu.

A więc na terenach USRR:

Muzeum w Drohobyczu; Muzeum w Stanisławowie (zbiory dawnego Muzeum Pokuckiego i Huculskiego w Żabiem); Muzeum w Samborze i w Tarnopolu zawierające zbiory dawnego Muzeum Podolskiego; Muzeum w Łucku (zbiory dawnego Muzeum Wołyńskiego); Muzeum w Krzemieńcu.

Na terenach BSRR:

Muzeum w Baranowiczach; Muzeum w Pińsku; Muzeum w Nowogródku (z działem mickiewiczowskim); Muzeum w Grodnie.

Z obfitych zbiorów wileńskich wymienić należy przede wszystkim: Muzeum Towarzystwa Przyjaciół Nauk, zawierające kilkadziesiąt tysięcy okazów z dziedziny archeologii, numizmatyki, broni, etnografii, malarstwa, rzeźby, przemysłu artystycznego; Bibliotekę Publiczną im. Wróblewskich wraz z obszernym działem muzealnym; jest to fundacja prywatna, oddana jedynie w depozyt Państwu Polskiemu na zasadzie umowy z 1.II. 1926.

Rekapitułując powyższe dochodzimy do nasępujących wniosków:

1. Zawarty między Polską a ZSRR pakt przyjaźni oraz ogólny charakter stosunków między obu krajami stwarzają realne podstawy zarówno prawnej jak i moralnej natury dla odzyskania przez Polskę jej dorobku kulturalnego, który na skutek przeprowadzenia nowej linii granicznej znalazł się na terenie ZSRR.

2. Dokonywana przez Polskę i ZSRR wzajemna wymiana ludności jest niejako precedensem do przeprowadzenia ewakuacji z terenów Związku Radzieckiego także i polskich dóbr kulturalnych.

* Помиаково, має бути: Straszewskiej.

3. Огромна większość zabytków znajdujących się zwłaszcza na terenie lwowskim należy niewątpliwie do kultury polskiej, pochodzi z obszarów rdzennie polskich i nie jest związana ani ściśle z terenem, ani zwłaszcza z kulturą narodu ukraińskiego czy białoruskiego.

4. Jest rzeczą niezmierniej wagi rozpoczęcie odpowiednich kroków już teraz. W tym celu byłoby wysoce wskazane utworzenie w najbliższym czasie specjalnej komisji mieszanej, mającej za zadanie rozstrzygać w wypadkach spornych o charakterze danego zabytku i, co za tym idzie, o dalszych jego losach. Wydaje się, że Komisję taką utworzyć by można na następujących zasadach: Główna Komisja Mieszana z siedzibą w Moskwie lub w Warszawie kierowałaby całokształtem prac. W terenie działałyby dwie ekspozytury Komisji, względnie jej pełnomocnicy, we Lwowie i Wilnie. Ekspozytury te objęłyby swymi kompetencjami cały omawiany obszar. Zatrudnić by mogły w pierwszym rzędzie miejscowych pracowników muzealnych. W kwestiach spornych odwoływałyby się one do orzeczenia Komisji Głównej jako instancji najwyższej. Gdyby przyjęto Moskwę jako siedzibę tej Komisji, należałoby utworzyć jeszcze ekspozyturę w Warszawie, celem usprawnienia łączności z Komisją Główną.

5. Między zabytkami, które obecnie znalazły się poza wschodnimi granicami Polski, znajdują się zbiory o niezastąpionej dla kultury polskiej wartości. Należy bezzwłocznie poczynić wszelkie wysiłki, by nauka i sztuka polska mogła z nich nadal korzystać – zwłaszcza wobec tak olbrzymich strat w tej dziedzinie, jakie Rzeczpospolita poniosła w wyniku barbarzyńskich metod okupanta niemieckiego.

Minister

[Підпис] Zalewski

АНА. Міністерство культури і мистецтва. Управління музеїв і охорони пам'яток. Бюро ревіндикації і відшкодувань, № 387/71, ч. 1, арк. 11-14. Копія, маш., пол. мова; Опубл.: Kowalski. – S. 177-180; Matwijów. Walka o lwowskie dobra. – S. 178-182. Подаємо за останньою публікацією.

№ 188

23 червня 1945, Львів. Лист академіка Михайла Возняка до заступника директора Львівської філії Бібліотеки АН УРСР з проханням повернути книжки, вивезені під час німецької окупації з кабінету української літератури Львівського державного університету ім. І. Франка

Заступникові директора
по адміністративній частині Бібліотеки Академії Наук у Львові.

Прошу видати залишені ще у Вас книжки, семінарійні праці студентів та бібліотечні картотеки, які були вивезені з кабінету української літератури ЛДУ ім. І. Ф[ранка] до бібліотеки Академії Наук під час німецької окупації.

В склад бібліотеки кабінету укр. літератури входили книжки, оштамповані такими печатками:

1. ЛДУ ім. І. Ф[ранка,] Кабінет укр. літератури
2. Бібліотека семінаря для укр. філології у Львів. універс.
3. Семінар для руської філології у Льв[івському] унів.
4. Biblioteka seminarium filologii ruskiej
5. З книг В. Лукича-Левицького
6. Бібліотека Волод. Левицького
7. Бібліотека тва «Просвіта»
8. Іван Кревецький
9. З книг Мочульського
10. Бібліотека греко-кат[олицької] богослов[ської] Семінарії у Льв[ові].
11. Т[оварист]во укр. наук. викладів ім. П. Могили.
12. Фундамент[альная] библиот[ека] Варш[авской] теолог[ической] семина[рии].

Крім того дуже багато книжок було без печаток, зокрема з ділянки літератури, історії літератури та марксизму-ленінізму.

Львів, 23. червня 1945.

Акад. М. С. Возняк
Зав-кафедри укр. літератури
ЛДУ ім. І. Франка

НЗіО. ВР, № 17066/П, арк. 236. Оригінал, рук., укр. мова.

№ 189

4 липня 1945, [Київ]. Розпорядження Заступника Голови Ради Народних Комісарів УРСР Миколи Бажана президентові Академії Наук УРСР Олександру Богомольцю про передачу з Філії Бібліотеки АН УРСР у м. Львові в дар польському народові рукописів і стародруків польською мовою

Копія.

Украинская Советская Социалистическая Республика
Совет Народных Комиссаров.

0-3056-804

4. VII-1945 р.

ПРЕЗИДЕНТУ АКАДЕМІЇ НАУК УРСР
товаришу БОГОМОЛЬЦЮ О. О.

Ознайомившись з листуванням Академії Наук УРСР, що надійшло до Раднаркому УРСР від 16/VI – 1945 року за № 150, прошу Вас дати вказівку директорові бібліотеки АН УРСР в м. Львові – академіку Щурату В. Г. вилучити з бібліотеки, для передачі в дар польському народові, руко-

писи і стародруки польською мовою, за винятком тих з них що зв'язані з проблемами вивчення історії Західної України та історії всієї України. Потрібно також передати Польщі твори польських письменників-класиків – 75 % кожної назви всіх видань, що знаходяться на складах бібліотеки та друкарні Академії Наук УРСР в м. Львові. Треба скласти відповідні акти і заактовані для передачі книги дбайливо запакувати, підготувавши їх для перевезення.

Заступник Голови Ради
Народних Комісарів УРСР – [Підпис] М. Бажан

З г і д н о : [Підпис нерозбірливий]

НБУВ. Архів, оп. 1, спр. 656, арк. 1. Копія, маш., укр., рос. мови.

№ 190

14 липня 1945, [Краків]. Фрагмент листа Тадеуша Маньковського до Мечислава Гембаровича з повідомленням про втрати нумізматики, яка була вкладена до львівських скринь, привезених до Кракова з Аделіна

Koch[any] Mietku. Do połowy pomyślna wieść, że owych 67 [pak] odnalieziono, ale księgi same, bez numizmatyki.[...]

Т. М.

14. IX. [1]945

НЗіО. ВР, № 16399/II, арк. 137. Оригінал, рук., пол. мова.

№ 191

20 липня 1945, Грюнвальд. Промова заступника голови Ради Народних Комісарів УРСР М. П. Бажана, виголошена на святкуванні річниці Грюнвальдської битви 15 липня 1945 р., про ініціативу глави уряду УРСР М. С. Хрущова передати польському народові всі культурні цінності Польщі, які перебувають на території радянської України

СВЯТКУВАННЯ в ГРЮНВАЛЬДІ

Участь радянської делегації у святі польського народу. Увечері відбулися урочисті збори, на яких тов. Бажан виступив з промовою про польсько-українську дружбу.

В своїй промові, яка була вислухана з великою увагою і вкрита оплесками, тов. Бажан сказав:

Український народ з почуттям дружби і любові стежив за героїчною боротьбою поляків. Український народ, який сам пройшов через тяжкі випробування, допоможе польському народові загоїти свої рани. Не на вітер проголошують радянські народи слова дружби і любові. Ми свято зберігаємо наше слово, виконуємо наші зобов'язання, зберігаємо нашу честь і національну гідність. В цьому виявився величний дух Сталіна. Коли ми говоримо про прагнення до дружби з вільною, незалежною, демократичною Польщею, ми говоримо це від щирого серця.

Український народ одностайно схвалив ініціативу глави уряду України М. С. Хрущова про передачу польському народові всіх культурних цінностей Польщі, які перебувають на території радянської України.

В дружбі і взаєморозумінні польської Речі Посполитої і Союзу Радянських Соціалістичних Республік, польського і українського народів – запорука миру і безпеки наших народів, опора нашого господарського і культурного розвитку. В цьому – зброя наша і непохитна твердиня слов'янського світу проти пруського загарбництва, проти німецького імперіалізму.

НЗіО. ВР, № 17073/II, арк. 20. Оригінал, маш., укр. мова. Опубл.: Радянська Україна. – 1945. – 20 лип. (№ 143).

№ 192

20 липня 1945, Київ. Лист президента АН УРСР Олександра Богомольця директору Львівської філії Бібліотеки АН УРСР Василеві Щурату з вимогою переробити списки рукописних та раритетних книг діячів польської культури

РНК–УРСР
АКАДЕМІЯ НАУК
УРСР

Київ, вул. Короленка, 51.

[герб УРСР]

СНК–УССР
АКАДЕМІЯ НАУК
УССР

Київ, вул. Короленка, 51.

Телефони: 4-0680

К/А – 1137.

Київ 20 липня 1945 р.

ДИРЕКТОРУ ЛЬВІВСЬКОГО ВІДДІЛУ БІБЛІОТЕКИ
АКАДЕМІЇ НАУК УРСР
дійсному члену АН УРСР В. Г. ЩУРАТУ.

Надіслані Вами списки рукописів та раритетних книг видатних діячів польської культури слід переробити. Всі рукописи та книги, зв'язані з проблемами вивчення історії Західної України та історії всієї України, повинні бути залишені у Львівському відділі Бібліотеки АН УРСР.

Списки рукописів та книг для передачі в дар польському народові прошу скласти і подати на затвердження Президії АН УРСР не пізніше 5 серпня ц. р.

Також необхідно 75 % кожної назви всіх видань польською мовою «бібліотеки Оссолінських» вилучити з Бібліотеки і за відповідним актом переслати до Києва для передачі в дар польському народові.

ПРЕЗИДЕНТ АКАДЕМІЇ НАУК УРСР

академік [Підпис]
/О. О. Богомолець/

НЗіО. ВР, № 17073/II, арк. 47. Оригінал, маш. на бланку, укр. мова. Опубл.: *Matwijów. Walka o lwowskie dobra*. – S. 95.

№ 193

20 липня 1945, Львів. Лист секретаря з пропаганди Львівського Обкому КП(б)У І. Мазепи до заступника голови Ради Народних Комісарів УРСР М. Бажана про надіслання списків літератури та музейних експонатів, відібраних у львівських бібліотеках і музеях для передачі польському уряду

Львівський Обком КП(б)У при цьому надсилає списки³⁷ літератури та музейних експонатів, виділених з фондів Львівських бібліотек та музеїв для передачі польському уряду.

Музейні експонати відібрані ті, що відносяться до Польської держави в основному в етнографічних кордонах.

Просимо дати вказівки про порядок передачі, відібраних музейних експонатів та літератури, польському уряду.

Секретар Львівського
Обкому КП(б)У по пропаганді

Мазепа

ЦДАВОВУ, ф. Р-2, оп. 7, спр. 2750, арк. 132. Оригінал, маш., укр. мова.

³⁷ Списки не публікуються. Серед експонатів, переданих Історичним музеєм у Львові, знаходилось: 64 картини (А. Гротгера, В. Коссака, Г. Родаковського, К. Сіхульського), 35 мініатюр, 42 історичні строї, 17 монет і медалей. Музей Художньо-Промисловий: 35 мундирів і кінських шор XIX ст., 7 медалей, 2 монстранції, 1 срібна пляшка, 2 срібні орли (?), 11 начинь порцелянових пам'яткових, 1 комод в стилі рококо з дерева (?) XVIII ст., 4 пам'яткові накамінні годинники XVII і XVIII ст.

№ 194

25 липня 1945, [Краків]. Фрагмент листа Тадеуша Маньковського до Мечислава Гембаровича з повідомленням про віднайдення 67 скринь львівських матеріалів в Аделіні

Koch[any] Mietku.

[...] Wiesz już o niepomyślnych wiadomościach ze Śląska. Owych 67 pak rewidowała w maju naprzód przysłana do Adelshofu* komisja rzeczoznawców sow[ieckich], poczem one znikły. Urządzenie wewnętrzne Zamku zostało zniszczone. Szukać pak przyjdzie zatem na Wschodzie. Rzecz tę stwierdził Los. na miejscu. Bibliotekarze i archiwiści jakoś przedtem tam nie zdołali dotrzeć, mimo wszystkich przyrzeczeń i obietnic. Wielka to klęska i szkoda. Są notatki z nazwiskami miejscowych informatorów. [...]

НЗіО. ВР, № 16399/II, арк. 131. Оригінал. рук., пол. мова.

№ 195

28 липня 1945, Київ. Лист заступника голови Ради Народних Комісарів УРСР М. Бажана до секретаря Обкому КП(б)У з пропаганди І. Мазепи про необхідність скласти нові списки на літературу й музейні експонати, відібрані у Львові, для передачі до Польщі і підготувати їх до відправки

На Ваш лист від 20 VII [19]45 р. за № 774/04 повідомляю, що на літературу та музейні експонати, виділених для передачі польському урядові слід скласти повні списки і підготувати ці речі до відправки – відібрати і упакувати їх.

Заступник голови
Ради Народних Комісарів УРСР
М. Бажан

ЦДАВОВУ, ф. Р-2, оп. 7, спр. 2750, арк. 131. Копія, маш., укр. мова.

№ 196

3 серпня 1945, [Київ]. Протокол засідання Президії Академії Наук УРСР про відбір у Львові культурних цінностей для передачі їх Урядові національної єдності Польщі

Протокол № 16
ЗАСІДАННЯ ПРЕЗИДІЇ АКАДЕМІЇ НАУК УРСР
3 серпня 1945 р.

Головує Президент Академії Наук УРСР академік О. О. БОГОМОЛЕЦЬ.
Присутні: Віце-Президент АН УРСР академік О. В. ПАЛЛАДІН,

* Помилка, має бути: «Adelsdorfu».

Віце-Президент АН УРСР М. О. ЛАВРЕНТЬЄВ,
Члени Президії, дійсні члени АН УРСР: А. І. КІПРІАНОВ, Д. К. ТРЕТЬЯКОВ,
О. М. ДИННІК, Г. В. КУРДЮМОВ, М. М. ГРИШКО,
т.в.о. Вченого Секретаря Президії Г. В. КАРПЕНКО,
директор Інституту Мовознавства ім. О. О. Потебні дійсний член АН УРСР
Л. А. БУЛАХОВСЬКИЙ,
директор Полтавської Гравіметричної Обсерваторії дійсний член АН УРСР
О. Я. ОРЛОВ,
директор Інституту Економіки дійсний член АН УРСР К. Г. ВОБЛИЙ,
дійсні члени АН УРСР: В. О. СЕЛЬСЬКИЙ, М. Г. ХОЛОДНИЙ, С. В. СЕРЕНСКИЙ,
директор Інституту Археології член-коресп. АН УРСР Л. М. СЛАВІН,
директор Інституту Будівельної Механіки АН УРСР Ф. П. БЕЛЯНКІН,
в. о. Директора Інституту Гірничої Механіки член-коресп. АН УРСР
П. С. КУЧЕРОВ,
вчений секретар Відділу суспільних наук Є. П. КИРИЛЮК,
заступник директора Інституту Геологічних наук АН УРСР проф. К. І. МАКОВ,
заступник директора Інституту Чорної Металургії член-коресп. АН УРСР
І. М. ФРАНЦЕВИЧ,
заступник директора Інституту Будівельної Механіки АН УРСР М. М. АФАНАСЬЄВ,
заступник директора Інституту Фізики АН УРСР проф. М. В. ПОЛЯКОВ,
зав. лабораторією машинобудівництва та проблем сільськогосподарської
механіки
член-коресп. АН УРСР А. А. ВАСИЛЕНКО,
керуючий справами АН УРСР І. І. СІЛЬВЕСТРОВ,
зав. відділу кадрів АН УРСР І. Н. РОМАНЕНКО,
зав. фінансово-планового відділу АН УРСР Л. П. ТЕРЕЩЕНКО,
директор Видавництва АН УРСР В. Г. ТКАЧЕНКО.

[...]

8. СЛУХАЛИ: Про відбір культурних цінностей польського народу для передачі їх урядові національної єдності.

/Допов[ідав] дійсний член АН УРСР Л. А. Булаховський/.

УХВАЛИЛИ: Доручити дійсному членові АН УРСР В. Г. ЩУРАТУ ознайомитися з листом і вказівками Ради Народних Комісарів УРСР від 16/VI-1945 р. за № 150 та дати відповідні вказівки про вилучення з бібліотеки польських рукописів та стародруків, за винятком тих, що зв'язані з проблемою вивчення історії Західної України та всієї УРСР.

[...]

№ 197

20 серпня 1945, Київ. Наказ № 62 по Академії Наук УРСР про призначення комісії з відбору культурних цінностей у Львівській філії Бібліотеки АН УРСР для їх передачі до Польщі

НАКАЗ № 62
по Академії Наук УРСР

20 серпня 1945 р.*

м. Київ.

Призначити такий склад Комісії по відбору культурних цінностей з Львівського відділу Бібліотеки Академії Наук УРСР для передачі Польщі за розпорядженням Голови Ради Народних Комісарів УРСР товариша М. С. Хрущова від 28. VII ц. р. за № 779:

1. Кирилюк Є. П. — /Голова Комісії/
2. Зданевич Б. І. — ст[арший] науковий працівник Інституту Мовознавства ім. О. О. Потебні /Секретар комісії/
3. Меженко Ю. О. — директор Бібліотеки АН УРСР
4. Щурат В. Г. — дійсний член АН УРСР — директор Львівського відділу Бібліотеки АН УРСР
5. Возняк М. С. — дійсний член АН УРСР.
6. Свенціцький І. — зав. Львівського відділу Інституту Мовознавства.
7. Пархоменко М. — заступник директора Львівського відділу Бібліотеки АН УРСР.

ПРЕЗИДЕНТ АКАДЕМІЇ НАУК УРСР
академік [Підпис] /О. О. Богомолець/

НАП НАНУ, ф. 251, оп. 1-л, спр. 71, арк. 167. Оригінал, маш., укр. мова; НЗіО. ВР, № 17073/Ц, арк. 43. Копія, маш., укр. мова; НБУВ. Архів, оп. 1, спр. 654, арк. 26. Копія, маш., укр. мова.

№ 198

28 серпня 1945, [Львів]. Меморіал Комісії експертів для перейняття польських культурних цінностей при відділі освіти Спілки польських патріотів у Львові, складений керівником польського сектора Львівської філії Бібліотеки АН УРСР Мечиславом Гембаровичем, про необхідність ревіндикації до Польщі культурного майна

I red. 28/VIII 945.

I. Podstawą akcji rewindykacyjnej w obecnym znanym tu stanie rzeczy może być oświadczenie vice-premiera Ukr.S.S.R. Bażana, złożone w czasie uro-

* В оригіналі дату виправлено від руки з 15 на 20 серпня.

czystości na polach Grunwaldu i ogłoszone w «Prawdzie Ukrainy» nr 142 z 19. VII 1945 r.

II. Jako mienie kulturalne Polski rozumieć należy:

- a/ przedmioty stworzone przez Polaków;
- b/ przedmioty stworzone przez obcych dla Polaków;
- c/ przedmioty bez względu na pochodzenie, które, które znajdując się przez czas dłuższy w posiadaniu polskim stały się integralną częścią dorobku kulturalnego Polski;
- d/ pamiątki narodowe względnie związane z wybitnymi osobistościami polskimi.

III. Przy ustalaniu zasad ogólnych trzeba pamiętać, że stosownie do roli, jaką Lwów odgrywał w polskim życiu kulturalnym w XIX w. zbiory jego posiadały charakter ogólnopolski i powstały wyłącznym wysiłkiem i ofiarnością społeczeństwa polskiego.

A. Zakład Narodowy im. Ossolińskich. Powołany do życia w r. 1817 inicjatywą prywatną, utrzymany i powiększany ofiarnością publiczną aż do ostatnich czasów, był instytucją prywatną, która nigdy z pomocy żadnego rządu nie korzystała. Zbiory jego i majątek powstały drogą zapisów i darów, pochodzących od Polaków, mieszkających na ziemiach historycznych Polski i na obczyźnie, oraz drogą zakupów z dochodów z własnego majątku. Ossolineum zatem było od swych początków biblioteką narodową, gromadząc wszystko, co się odnosi do historii, kultury i literatury polskiej i przez cały czas niewoli było jednym z najważniejszych ośrodków polskiej inicjatywy kulturalnej, zdobywając dużo zasługi w walce z germanizmem o utrzymanie narodowości. Jako instytucja polska znane ono było szeroko zagranicą, jak tego dowodzą stosunki z instytucjami naukowymi na obu półkulach.

Zbiory Ossolineum co do swej wartości w rzędzie bibliotek polskich już przed wojną zajmowały drugie po Bibliotece Jagiellońskiej miejsce, dziś znaczenie ich po zniszczeniu zbiorów warszawskich, poznańskich i pomniejszych prowincjonalnych wzrosło niepomniernie i bez nich nie jest do pomyślenia jakkolwiek praca w zakresie historii i kultury polskiej. Ich zawartość da się pokrótce w następujący sposób scharakteryzować:

1/ Rękopisy, wśród nich

- a/ szereg najstarszych zabytków języka polskiego;
- b/ autografy najwybitniejszych pisarzy polskich: Mickiewicz, Słowacki, Krasiński, Bohomolec, Niemcewicz, Krasicki, Pol, Goszczyński, Ujejski, Lenartowicz, Kraszewski, Korzeniowski, Asnyk, Sienkiewicz, Rodziewiczówna, Kasprówicz, Żeromski, Rejmont i i.;
- c/ kroniki i dzieła historyków polskich od XIV w. począwszy;
- d/ materiały historyczne, oficjalne i prywatne do nowych dziejów Polski od XVI w. począwszy;
- e/ zabytki średniowiecznego ustawodawstwa polskiego i czasów późniejszych;
- f/ teatralia polskie od XVII–XIX w.;
- g/ materiały do dziejów nauki i kultury polskiej / korespondencja uczonych i artystów, bruliony prac i zbiory materiałów źródłowych/;

- h/ źródła do historii gospodarczej Polski od XVI w. począwszy;
i/ materiały bibliograficzne odnoszące się do poszczególnych osób i rodzin;
2/ Dokumenty i dyplomy polskie od XVII w. począwszy, w tym wiele dokumentów królewskich.
3/ Autografy wybitnych działaczy kulturalnych i politycznych od XV w. począwszy.
4/ Starodruki od XV–XVIII w. W zakresie poloników najzasobniejszy obok Biblioteki Jagiellońskiej zbiór klasyków polskich, wielka ilość egzemplarzy unikatowych albo bardzo rzadkich, egzemplarze autorskie z własnoręcznymi dedykacjami i dopiskami. Wśród obcych rzadkie wydania z dawnego posiadania polskiego, w oryginalnych oprawach z bibliotek królów i wybitnych osobistości polskich, często z dopiskami i uzupełnieniami własnoręcznymi dawnych właścicieli.
- 5/ Druki XIX i XX w. Wśród nich:
a/ Pierwsze wydania klasyków epoki romantyzmu i późniejszych;
b/ egzemplarze awtorskie z dedykacjami i poprawkami autorskimi;
c/ druki niecenzuralne i emigracyjne w taskiej ilości po spaleniu zbiorów rapperswylskich gdzieindziej niezachowane;
- d/ czasopisma i gazety polskie krajowe i zagraniczne. Największy w Polsce komplet;
e/ polonika w językach obcych;
f/ slavica i obcojęzyczne z dedykacjami dla Polaków;
h/ źródła bibliograficzne i nowożytna literatura naukowa i fachowa w różnych językach, jako aparat pomocniczy;
- 6/ Zbiór kartograficzny, mający dużą wartość dla dziejów nauki polskiej.
7/ Nuty rękopiśmienne i drukowane XVIII–XX w.
8/ Sztychy i zbiór ikonograficzny stanowiące zwłaszcza po zniszczeniu bibliotek warszawskich nieocenione źródło dla dziejów sztuki i kultury polskiej.
9/ Zbiory muzealne przekazane przeważnie w r. 1940 innym muzeom lwowskim. Wśród nich:
a/ przeworska kolekcja broni Lubomirskich;
b/ zbiór obrazów artystów polskich i obcych;
c/ portrety historycznych osobistości polskich;
d/ pamiątki historyczne i dzieła przemysłu artystycznego;
e/ zbiór monet i medali, najbogatszy po zbiorze Czapskich w Krakowie, zawiera wiele rzadkości.
- Zbiory te powinny być zwrócone Ossolineum i przeniesione do Polski.

Zbiory te, jak z powyższej charakterystyki wynika, nie mogą być dzielone i powinny w całości być przekazane narodowi polskiemu, który je za swą szczególnie cenną własność zawsze uważał. Znajdowało to wyraz niejednokrotnie w aktach darowizny, w których zastrzeżone było, że pozostawać one mogą w Ossolineum tak długo, jak długo posiada ono charakter instytucji polskiej/

Dzielenie zbiorów, stanowiących pewną organiczną całość byłoby równoznaczne z ich okaleczeniem i nie zadawałajac nikogo byłoby z ogólnokulturalnego punktu widzenia bardzo szkodliwe. Pozostawianie ich poza Polską byłoby katastrofą dla nauki polskiej i skierowałoby ustawicznie jej uwagę na Lwów, gdzie po zmianie układu narodowościowej ludności byłyby one praktycznie nieużyteczne. Jeśli bowiem idzie o nowsze ukraińskie w języku polskim są one w większym jeszcze komplecie zastąpione w innych bibliotekach, zwłaszcza zaś Uniwersyteckiej, która posiadała aż do 1939 r. ogólnopolski egzemplarz obowiązkowy, starsze znajdują się w zbiorach Biblioteki Akademii USSR /dawny Narodny Dom i Towarzystwo Naukowe im. Szewczenka/.

B. Biblioteka Baworowskich zarówno w swym charakterze ogólnym jako fundacja prywatna i jako zbiór poloników jest zbliżona do Ossolineum; przy czym zarówno w swym zbiorze rękopisów /bogate materiały do dziejów średniowiecznego prawodawstwa i piśmiennictwa polskiego/ jak i w kolekcji starodruków /druki różnowerców polskich i wiele białych kruków XVI–XVII w./ dopełnia ona szczęśliwie Ossolineum. Stąd też zasady wyłuszczone odnośnie do Ossolineum powinny tu znaleźć pełne zastosowanie.

C. Biblioteka Uniwersytecka powstała w oparciu o dawny księgozbiór lwowskiej akademii jezuickiej i biblioteki skasowanych klasztorów z Tyńca pod Krakowem na czele, drogą zakupów urzędowych, darów prywatnych społeczeństwa polskiego i wreszcie ogólnopolskiego egzemplarza obowiązkowego.

a/ polonika wśród rękopisów i starodruków /ewentualnie o ile ich nie posiada Ossolineum/;

b/ księgozbiór Czartoryskich z Honfleur /około 23,000 tomów/ ofiarowany z zastrzeżeniem, że o ileby w Uniwersytecie lwowskim zapanował niepolski język, zbiór przechodzi do Akademii Umiejętności w Krakowie.

c/ szereg depozytów złożonych w czasie wojny w tym biblioteka Kapituły lwowskiej obrz. łac., wydawnictwa Polskiego Towarzystwa Filozoficznego, Polskiego Towarzystwa Historycznego, Polskiego Towarzystwa Naukowego, księgozbiór K. Lanckorońskiej i szereg mniejszych, wreszcie biblioteki instytutów teologicznych, które wobec zniesienia Wydziału teologicznego i przeniesienia Seminarium duchownego na zachód byłyby we Lwowie bezużyteczne.

D/ Biblioteki Zakładów Uniwersyteckich. Księgozbiory prywatne poszczególnych profesorów jak Witkowskiego, Smogorzewskiego, Stasiaka, Gawrońskiego nie należące do Uniwersytetu znajdują się w Kłostorze Dominikanów. Biblioteka prof. Romera w Zakładzie geograficznym Uniwersytetu.

Z księgozbiorów: Biblioteki Zakładu historii literatury polskiej,

«	«	historii polskiej,
«	«	historii sztuki polskiej,
«	«	języka polskiego.

Biblioteka Zakładu historii społecznej i gospodarczej ma bardzo cenny zbiór materiałów, odnoszących się do dziejów gospodarczych ziem polskich.

Biblioteka Seminarium administracyjnego zawierała niemal wyłącznie książki prawno-administracyjne odnoszące się do Polski.

W Zakładzie Filologii francuskiej znajduje się Biblioteka Towarzystwa Przyjaciół Francji.

E/ Centralna Biblioteka Pedagogiczna, oparta w znacznej mierze na zbiorach Polskiego Muzeum Szkolnego. Rewindykować dzieła polskie i Polski dotyczące, w ustroju radzieckim bezużyteczne.

F/ Biblioteka Politechniczna i zbiory Politechniki lwowskiej: działy dotyczące polskiej architektury historycznej.

G/ Biblioteki klasztorne /Bernardyni, Dominikanie, Karmelici, Franciszkanie, Zmartwychwstańcy, Seminarium duchowne/.

H/ Biblioteka miejskich teatrów /polonika druki i muzykalia/.

I/ Biblioteka Polskiego Towarzystwa Muzycznego.

J. Muzeum Dzieduszyckich fundacja prywatna, mająca w austriackim akcie fundacyjnym nałożony obowiązek uzupełniania swych zbiorów z terenu całej Polski i zastrzeżenie, iż w razie zmiany podstaw prawnych fundacji, zbiory przechodzą na własność Polskiej Akademii Umiejętności.

K. Lwowskie zbiory miejskie. Składają się na nie: Muzeum Narodowe im. Króla Jana III, Galeria Narodowa m. Lwowa, Muzeum Przemysłowe, Zbiory Bolesława Orzechowicza, Muzeum Historyczne m. Lwowa. Powstały głównie wysiłkiem i darem społeczeństwa polskiego. Organizowali je wyłącznie Polacy /Rutowski, Czołowski/. Główną podstawę zbiorów stanowią dary i zapisy polskiego społeczeństwa. Niektóre z zastrzeżeniami, jak np. Zbiory Orzechowicza, iż w razie gdyby Lwów znalazł się poza granicami Polski, zbiory mają być przewiezione do Polski. W 1940 r. do zbiorów włączono zbiory szeregu instytucyj prywatnych i osób, więc Muzeum Lubomirskich, zamku w Podhorcach, Dzieduszyckich, Gołuchowskich, Pinińskiego, Kapituły łacińskiej, dalej Dąbczańskiej, Sadowskiego, Żydowskiej Gminy wyznaniowej, Wybranowskiego, Rzewuskiego, Skowrońskiego i i. Ze względu zatem na pochodzenie i przeważnie polski charakter zbiorów powinny one podlegać rewindykacji w szerokim bardzo zakresie /z wyłączeniem ew. ukrainików i zdecydowanych leopolitanów/.

L. Archiwa. Rewindykacji podlegają akta, dotyczące terytoriów, pozostających przy Polsce. /Akta przeworskie, sanockie, przemyskie, krasnostawskie, lubaczowskie, oraz odnośne partie aktów austriackich i depozyty gmin, akty polskich instytucji społecznych i inne podobne, wreszcie archiwa prywatne np. Lanckorońskich, Dzieduszyckich, Gołuchowskich, zabrane w 1939 r., dyplomy i rękopisy Biblioteki Poturzyckiej/.

M. Resztki nakładów wydawnictw polskich /Ossolineum, Książnica-Atlas, Polskiego T-wa Orientalistycznego/.

N. Zabytki kościelne.

O. Metryki i księgi stanu cywilnego rzym.-kat. i ewang. w Zaksie.

Na p r o w i n c j i.

A. Biblioteka oblasna w Drohobyczu. Rewindykacji powinny podlegać księgozbiór chyrowskiego zakładu i wszystkie polonika i polono-latina z polskich księgozbiorów.

B. Biblioteka oblasna w Stanisławowie /Rewindykować bibliotekę Smagłowskiego, polonika z bibliotek gimnazjalnych, T.S.L. i. i./

C. Biblioteka oblasna w Tarnopolu. /Rewindykować księgozbiory Finkla, Fundacji Baworowskiego, T.S.L., gimnazjów i szkół/.

D. Muzeum w Samborze. /Rewindykować zbiory Polskiego Muzeum, Lankorońskich z Rozdołu, Zakładu w Chyrowie/.

E. Muzeum Pokuckie w Stanisławowie. /Rewindykować polskie zbiory stanisławowskie i b. muzeum w Kołomyi, zbiór broni Hartleba/.

F. Muzeum Podolskie w Tarnopolu. /Rewindykować zbiory T.S.L., Podolskiego Towarzystwa Przyjaciół nauk w Tarnopolu, Muzeum w Brzeżanach/.

G. Resztki zbiorów zamku w Podhorcach.

H. Biblioteki i dzieła sztuki kościelnej po kościołach i klasztorach.

НЗіО. ВР, № 17073/ІІ, арк. 12-18. Оригінал, маш., пол. мова; Опубл.: Matwijów. Walka o lwowskie dobra. – S. 191-196.

№ 199

[Кінець серпня 1945], Київ. Телеграма вченого секретаря АН УРСР Євгена Кирилюка про створення комісії з відбору культурних цінностей для Польської Республіки

КВ 1/3 925 БЛ. № 6 2 кс/юн. 24/8

[Підпис]

ДВИ АДРЕСИ ЛЬВИВ РИНОК 10 АКАДЕМИЯ НАУК
АКАДЕМИКОВИ ЩУРАТОВУ. КОПИЯ ЗАСТУПНИКУ
ДИРЕКТОРА БИБЛИОТЕКИ ПАРХОМЕНКОВИ.

КИЕВА 64503 67 22 1626-ВЦ-

НАКАЗОМ ПРЕЗИДЕНТА АКАДЕМИИ НАУК УРСР № 82 15 СЕРПНЯ
УТВОРЕНА КОМИСИЯ ПО ВИДБОРУ КУЛЬТУРНИХ ЦИННОСТЕЙ У СКЛАДИ
АКДЕМИКИВ ЩУРАТА ВОЗНЯКА ПРОФЕССОРА СВЕНЦИЦЬКОГО ПАР-
ХОМЕНКА ТЧК КОМИСИИ ПОЧАТИ РОБОТУ НЕГАЙНО ТЧК ВИКОРИС-
ТАТИ ВЕСЬ НАЯВНИЙ СКЛАД СПИВРОБИТНИКИВ БИБЛИОТЕКИ ТЧК
ДЛЯ КРИПЬЯКЕВИЧА КОРДУБУ ТЧК ВСЯ РОБОТА БУДЕ СПЛАЧЕНА
РАДНАРКОМОМ УЧЕНИЙ СЕКРЕТАРЬ ВИДДИЛУ КИРИЛЮК +

АННБУ. ВР, ф. 9, спр. 302, арк. 127. Оригінал, маш., укр. мова.

№ 200

[Кінець серпня] 1945, Київ. Термінова телеграма до академіка Василя Щурата від вченого секретаря Президії Академії Наук УРСР П. С. Погребняка з приводу складання списків раритетних книжок і рукописів для передачі цих видань Польській Республіці

термінова три адреса львів ринок № 10 академія наук
академікові Щуратові копія заступнику директора
бібліотеки Пархоменко
копія ученому секретарю Хржановському

з києва 85014 105 25 1654 ВЦ
вторично на 71/4 1/9 термінова

за розпорядженням голови раднаркому товарища Хрущова списки книжок і рукописів для передачі Польщі повинні бути складені протягом тижня і не пізніше п'ятого вересня надіслані до Києва тчк крім списку раритетних книжок складіть список книжок дев'ятнадцятого двадцятого століття тчк всі списки повині бути завізовані комісією у складі Щурата Возняка Кордуби Свінціцького Крип'якевича Пархоменка тчк на роботу мобілізуйте весь склад співробітників академії тчк негайно надішліть кошторис на оплату роботи комісії співробітників академії належне пакування книжок і рукописів для відправки Польщу учений секретар президіума академії наук член кореспонденції

ПОГРЕБНЯК

ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 142, арк. 5. Оригінал, маш., укр. мова відображена рос. буквами.

№ 201

[Літо 1945, Закопане]. Опис діяльності Ягеллонської бібліотеки у Кракові під час німецької окупації навесні і влітку 1944 р., складений директором книгозбірні Едвардом Кунце

**Dzieje Biblioteki Jagiellońskiej pod okupacją niemiecką
w okresie od 1 września 1939 do 18 stycznia 1945r.**

[...] Ostatnie miesiące funkcjonowania biblioteki. W tym czasie zwieziono do Biblioteki Jagiellońskiej ze Lwowa najcenniejsze przedmioty z biblioteki Ossolineum w kilkudziesięciu skrzyniach, a z Biblioteki Uniwersyteckiej nabytki z lat 1939–1944 i komplety niektórych czasopism³⁸.

³⁸ З фізико-математичного факультету навесні 1944 р. було вивезено 100 комплектів журналів. (Див.: ДАЛО, ф. П-3, оп. 1, спр. 483, арк. 23-24). З фундаментальної бібліотеки університету вивезли комплекти журналів за багато років. (Див.: Луцький О. Доля бібліотечних цінностей Львівського державного університету в світлі нових фактів / Олександр Луцький // Роль бібліотек монастирів, соборів та інших установ у розвитку культури України : тези наук. конф. – Київ, 1993. – С. 86).

Obok tego musiała biblioteka pomieścić znaczną ilość książek rosyjskich i ukraińskich, które Sowiety sprowadziły w latach 1939–1941 do biblioteki Ossolińskich, kiedy utworzyli w niej filię biblioteki Ukraińskiej Akademii Nauk w Kijowie. Razem z tymi książkami przybyła do Krakowa grupa rosyjskich «uczonych» profesorów, asystentów itd., wywiezionych przez Niemców z Charkowa i Kijowa, którzy mieli pracować naukowo, a tymczasem zajęli się porządkowaniem przywiezionych ze Lwowa książek.

[Przez] ostatnich kilka miesięcy, od kwietnia do końca lipca, starałem się przekonać Abba, że wywóz księzek do Niemiec jest niebezpieczny, a w każdym razie dla książek szkodliwy. Abb zapowiedział bowiem, że musi wywieźć nabytki z lat 1940–1944 i bibliotekę podręczną bez działu polskiego. Uzasadniał to tym, że dużo bibliotek niemieckich zostało zniszczonych, trzeba je więc będzie zasilić książkami niemieckimi. Natomiast nie ma zupełnie zamiaru wywozić cenności polskich, ani w ogóle księzek pochodzących z czasów polskich i twierdził, że dr Gębarowicz, dyrektor Ossolineum, i dr Gaberle, dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej we Lwowie, przekroczyli jego instrukcje, wysyłając ze Lwowa część rękopisów. Co do wywozu nabytków z lat 1940–1944 zwracałem Abbowi uwagę, że zostały one kupione za pieniądze GG, a w bibliotece podręcznej jest więcej książek Biblioteki Jagiellońskiej, niż zakupionych przez niego. Przedstawiłem mu także niebezpieczeństwo transportu na kolejach w czasie wojny i bombardowania, załadowania w jakimś budynku, nie wiadomo czy nie wilgotnym i dostatecznie zabezpieczonym przed pożarem, gdzie książki pozostawałyby bez nadzoru i opieki. Największe niebezpieczeństwo groziło moim zdaniem po zakończeniu wojny, kiedy rozpoczęłaby się dzika reemigracja milionów ludzi, wywiezionych do Niemiec na roboty, więzionych w obozach koncentracyjnych i jeńców wojennych. Z doświadczeń nabytych w czasie prac komisji reewakuacyjnych w Rosji wiedziałem, że nie było wypadku, aby najlepiej zapakowane, przewiezione i umieszczone zbiory wróciły w nienaruszonym stanie; zawsze poniosły one jakieś mniejsze lub większe straty. Wszystkie te argumenty nie przemówiły Abbowi do przekonania. Kwestię zakupną z funduszków GG pominął milczeniem, o kolejach twierdził, że funkcjonują zupełnie regularnie i zapewniają pełne bezpieczeństwo, a wreszcie co do pomieszczenia zapewniał, że jest ono zupełnie odpowiednie, jak mu o tym donosił konserwator śląski, który znał ten budynek jako zabytkowy. Był to w majątku Adelsdorf koło Żółtej Góry (Goldberg) spichlerz z XVI w., o bardzo grubych murach, co potwierdził Abb, który w jesieni 1944 r. zwiedził ten skład i donosił mi, że wszystkie transporty z Krakowa doszły w bardzo dobrym stanie i są zupełnie bezpiecznie umieszczone. Podobno później doszły tam także transporty z bibliotek warszawskich. Moich obaw co do rozgrabienia ewakuowanych zbiorów przez wracające tłumy robotników, Abb nie chciał i nie mógł podzielać, gdyż mogłoby to nastąpić tylko w razie rozgromienia Niemiec. Szczęśliwym trafem wszystkie moje przewidywania nie spełniły się, niemniej jednak biblioteka nie otrzymała dotychczas swych książek (...).

Rozmowy na temat ewakuacji zbiorów trwały przez kilka miesięcy, a przy tej sposobności zapytał mnie Abb, jakby mimochodem i widocznie bez wiary

в powodzenie, czy któryś z bibliotekarzy nie wyjechałby do Niemiec. Wyjazd mógłby nastąpić z rodziną i bibliotekarz dostałby zajęcie w bibliotece w jednym z nie bombardowanych miast. Bez pytania kolegów uważałem za możliwe zapewnić go, że nikt z tej oferty nie skorzysta.

Jakkolwiek 300 skrzyń było już przygotowanych od dawna, pakowanie do nich książek nastąpiło dopiero w ostatniej chwili. Do połowy lipca panował w Krakowie względny spokój i biblioteka była otwarta. Dopiero po sformowaniu przez wojska sowieckie Wisły pod Baranowem i posunięciu się prawie aż pod Tarnów, wszczął się popłoch wśród Niemców. Urzędy na gwałt paliły mniej ważne akta i wyjeżdżały z Krakowa. Wojskowość wywiozła część rosyjskich książek, przechowanych w bibliotece, a Abb wysłał skrzynie lwowskie do Adelsdorfu jako pierwszy transport³⁹. [...]

Опубл.: *Biblioteki naukowe w GG.* – S. 297-298. Подаємо за публікацією.

№ 202

6 вересня 1945, Львів. Звернення завідувача Львівського відділення Інституту історії України Івана Крип'якевича до директора Філії Бібліотеки АН УРСР у Львові з проханням вжити заходи для повернення з Польщі до Львова рукописів колишніх бібліотек Оссолінських і Баворовських, зокрема, копій листів Богдана Хмельницького

Копія.

Директору філіалу Бібліотеки АН УРСР
у Львові

В часі німецької окупації вивезено до Тинця в Польщі рукописи бібліотек Оссолінських і Баворовських, в яких є надзвичайно цінні матеріали до історії України між інш[им] копії листів Богдана Хмельницького, дотепер неопубліковані. Прошу поробити заходи щоб ці рукописи повернено філіалові Бібл[іотеки] АН, бо без них неможлива наукова робота Львів. Відділу Інституту історії України АН [УРСР]

Львів, 6.IX-1945 р.

Проф. Зв. Крип'янева*
Зав. Льв[івського] Від[ділення] Інст[итуту]
Іст[орії] України

З г і д н о : Оробівська [Підпис]

НБУВ. Архів, оп. 1, спр. 657, арк. 117. Копія, маш., укр. мова.

³⁹ Йдеться про збірки трьох відділів Державної бібліотеки у Львові.

* Має бути: Ів. Крип'якевича.

№ 203

9 вересня 1945, Київ. Протокол засідання комісії з відбору культурних цінностей з Львівської філії Бібліотеки АН УРСР для передачі їх до Польщі

III ПРОТОКОЛ

засідання Комісії по відборі культурних цінностей з Львівської Бібліотеки АН УРСР для передачі Польщі.

Київ /від 9. IX. 1945 р./

Присутні: тт. КИРИЛЮК, МЕЖЕНКО, ВОЗНЯК, ПАРХОМЕНКО

Ухвалили:

I. Прискорити передрук списків раритетних видань, використавши для цього всі можливості.

II. Комісії у Львові вилучити з фондів Оссолінеума раритети та стародруки за списками завізованими комісією.

III. Вилучити з фондів Оссолінеума для передачі Польщі польські книжки XIX–XX стол[іття] за винятком тих, що надруковані на території СРСР, а також тих, що змістом своїм зв'язані з вивченням Західної України та України взагалі.

В першу чергу вилучити для передачі Польщі видання творів видатних польських письменників і вчених, а саме: Міцкевича, Словацького, Красінського, Фредро, Красіцького, Крашевського, Коженювського, Виспянського, Качковського, Асника, Реймонта, Конопніцької, Ожешко та інших.

Встановити такий порядок відбору книжок:

1./ Книжки XIX–XX ст. ст. відбирати з полиць, записуючи лише інвентарні та інші шифри, за якими після відправки книжок у Польщу, можна буде зробити відповідні помітки в інвентарях і каталогах.

2/. Відібрані книжки переносити в окремі кімнати для пакування. Пакування книжок, для відправки у Польщу доручається спеціальній групі робітників Львівського відділу Бібліотеки АН УРСР за призначенням дирекції Бібліотеки.

3./ Для відбору книжок з Польщі утворити комісію під керівництвом академіка М. С. Возняка в складі т.т. М. М. Пархоменка, Кордуби, Крип'якевича, Свенціцького, Генсьорського і Янчака, Ольшевича, Пайончковського.

4./ Для прискорення цієї роботи відкликати з відпустки всіх робітників Оссолінеума, припинити всю іншу роботу і використати кожного по призначенню Комісії.

V. Комісія вважає за необхідне визначити такі ор[i]єнтовні цифри відбору книжок для передачі в Польщу:

- I. По XIX–XX ст. ст. — 20.000 кн.
2. Стародруки — 10.000 кн.

VI. Термін закінчення роботи по відборі книжок встановлюється один тиждень від дня повернення академіка Возняка до Львова.

VII. Відібрати для передачі Польщі автографи видатних польських письменників і діячів за списком визначеним у п. III. цього протоколу.

Голова Комісії: /-/ Кирилюк

Секретар: /-/ Пархоменко

НЗіО. ВР, № 17073/II, арк. 44-44 зв. Копія, маш., укр. мова; Опубл.: Matwijów. Walka o lwowskie dobra. – S. 196-198.

№ 204

12 вересня 1945, Варшава. Звіт магістра Богдана Городиського про перевезення до Національної бібліотеки у Варшаві збірок колишньої Бібліотеки Національного Закладу ім. Оссолінських у Львові, знайдених в Аделіні

SPRAWOZDANIE

Dotyczące przewiezienia zbiorów Biblioteki Ossolińskich z Adelina /Adelsdorfu/.

Skrzynie Ossolineum, znalezione w Adelsdorfie, znajdowały się wśród innych skrzyń i worków i, podobnie jak tamte, częściowo były rozbite, nosząc ślady rabunku. Wiele rękopisów i pergaminów wałało się na podłodze, wśród dep-tanych śmieci. W ten sposób np. potraktowane były autografy Słowackiego, tak oprawne, jak i luźne /np. fragmenty Króla Ducha, zbierane karta po karcie/. Spośród śmieci również wybierane były, rozsypane w różnych miejscach składu, monety ze zbiorów numizmatycznych. Tych pojedynczych sztuk zebrano około 350. Dokładną ich liczbę ma zapisaną p. Swierkowski. On również wie, gdzie się ten pakiecik znajduje. /Zdaje się, że u p. Janiczka/. Ponadto, w jednej, na pół rozbitej skrzyni, znalezione zostały dwa duże, opieczetowane pakiety numizmatów, oznaczone liczbami VI i VII. Są one przechowywane w Bibliotece Narodowej. – Ogółem przywieziono do Biblioteki Narodowej 40 skrzyń, opatrzonych napisem Staatsbibliothek Lemberg

Abt. II. Ossolineum. Nie wszystkie one jednak zawierają zbiory Ossolineum, były bowiem w większości rozbite, dopakowywane, niekiedy na nowo pakowane materiałami różnorodnymi, zbieranymi z podłogi. Oprócz skrzyń, przywiezionych do Warszawy, 20 skrzyń Ossolineum, z wyglądu nierozpakowywanych, jest jeszcze w tej chwili w Kępnie, w magazynie Spółdzielni «Rolnik». Są to skrzynie, wywiezione z Adelsdorfu pierwszym transportem, kiedy szło o to, by to, co jeszcze było nienaruszone, zabezpieczyć jak najszybciej. – Rękopisy Ossolineum, pomieszczone ze zbiorami innych bibliotek, zostały przy rozpakowywaniu w Bibliotece Narodowej wydzielone i na nowo zapakowane w skrzynie, opatrzone nalepkami z napisem «Rękopisy Ossolineum».

W-wa, dn. 12/IX. 1945 r.

НЗіО. ВР, акс. № 70/88/1. Аркуші ненумеровані; БНВ. Архів. Забезпечені акти за 1945 р. Аркуші ненумеровані.

№ 205

[Вересень 1945, Київ.] Звернення дирекції Бібліотеки АН УРСР до Відділу суспільних наук АН УРСР з проханням підняти клопотання перед Президією АН про повернення їй матеріальних цінностей, вивезених під час німецької окупації та про передачу українських збірок з Перемишля

[Підпис]

21. IX–45 р.

ДО ВІДДІЛУ СУСПІЛЬНИХ НАУК АН УРСР

Бібліотека АН УРСР просить Відділ суспільних наук зняти клопотання перед Президією АН про повернення її матеріалів, вивезених під час німецької окупації до Тинця, а також про передачу Бібліотеці АН двох збірок старовинної літератури, що знаходяться в м. Перемишлі, а саме: Бібліотеки Перемиського Музею «Стривігор» та Бібліотеки Перемиської Капітули.

Т во Директора Бібліотеки
АН УРСР

/Марківська/

Додаток: Листування проф. Крип'янева*
на 4 стор[інках].

НБУВ. Архів, оп. 1, спр. 657, арк. 115. Копія, маш., укр. мова.

* Має бути: Крип'якевича.

№ 206

1 жовтня 1945, Львів. Звіт про роботу відділу стародруків і рарів Львівської філії Бібліотеки АН УРСР за вересень 1945 р.

Sprawozdanie
z czynności Oddziału druków starych i rarów
za wrzesień 1945 r.

We wrzesniu skoncentrowano prace około wyszukania 10.000 druków celem przekazania ich Rządowi Polskiemu przez U.A.N.

W tym celu:

- 1/ przygotowano spisy,
- 2/ rozpisywano pozycję na kartki z liczbami / sygnaturami / druków
- 3/ porządkowano szafy, i
- 4/ wyłączano z nich oznaczone druki.

Do pracy w księżnicy małej przydzielono procz podpisanej 7 osób, które podzielono na 4 grupy:

1/ Mgr. Bandura z p. Kopniakówną wyłączyli 2.000 druków formatu 8° i 4°, w tym 200 druków XVI w., i uporządkowali oraz ustawili 21 półek druków w. XVI.

2/ Mgr. Lutmanowa i Dr. Gawlik wyłączyli 800 foliałów XVII i XVIII w.

3/ Dr. Gawlik z Drem. Wróblewskim i p. Szczyrskim przesuneli i uporządkowali 30 półek szaf przyściennych zawierających ponad 4.000 książek.

4/ Podpisana z pomocą p. Łużnej Stefanii uporządkowała w 21 szafach środkowych 48 półek zawierających 4.320 książek.

Pracy tej dokonano w ciągu 9-ciu dni tj. od 20. IX do 29. IX włącznie.

Podpisana była na urlopie od 3-go do 18-go września włącznie; odwołana z urlopu stanęła do pracy 13. IX i od tego dnia do końca miesiąca procz pracy w księżnicy skolacjonowała 321 arkuszy spisu z czego 25 zasygnowała, a nadto ułożyła numerycznie około 6.000 kartek z sygnaturami.

Lwów, dnia 1. X 1945 r.

[Підпис] E. Kurkowa

№ 207

[Бл. 1 жовтня 1945]*, Львів. Лист Стефана Інгльота до Мечислава Гембаровича про заходи Польської держави в справі ревіндикації культурних цінностей до Польщі та про стан віднайдених в Аделіні львівських збірок

W Pan

Profesor Dr. Mieczysław Gębarowicz.

Wielce Szanowny Panie Kolego!

Donoszę, że byliśmy z prof. Bujakiem w Warszawie w sprawie rewindykacji mienia kulturalnego ze Lwowa. Rozmawialiśmy w tej sprawie z prof. Arnoldem, prof. Grabskim, min. Wycechem, dyr. Szajerem i min. Mikołajczykiem. Poruszyliśmy więc wszystkie dostępne i możliwe sprężyny. Jednak trudno teraz cośkolwiek w tej sprawie powiedzieć. Zostawiliśmy tam memoriał do premiera i wszystkie materiały do rewindykacji. Min. Mikołajczyk radził, by jeszcze raz przyjechać i pójść w delegacji do prezyd[enta] Bieruta. Jeśli będzie potrzeba, to również i takiej drogi nie zaniechamy. Podczas ostatniej wizyty członków Rządu w Moskwie sprawa mienia kult[uralnego] była poruszana. Mołotow przyrzekł dać odpowiedź po porozumieniu się z Rządem Ukrainy. Teraz możnaby znowu upomnieć się o to. Memoriał opracowany przez was, a przewieziony przez sekretarza Grabskiego p. Wójcickiego, jest nam znany. Min. Wycech przyrzekł, że wysunie znowu sprawę rewindykacji na Radzie Mi[n]istrów].

Skrzynie z rękopisami i st[arymi] drukami będ[ące] ostatnio w Adelinie w części odnalazły się. Stan okropny. Zniszczenie w 35-40 %. Wszystkie skrzynie (za wyj[ątkiem] XIII-tej) porozbijane, głównie w poszukiwaniu za monetami. Zaledwie jedną złotą monetę znaleziono, trochę srebrnych porozrzucanych, reszta rozkradziona. Dyplomy porozrzucane – robiono z nich klozet. Z ramienia Bibl[ioteki] Jag[iellońskiej] jechał p. Sierotwiński i on mi o tym opowiadał. Część pozbieranych rękopisów i druków zabrała już wcześniej Warszawa, część p. Sierotw[iński] wywiózł do Wrocławia, lecz stamtąd siłą prawie Warszawa ściaga wszystko do siebie. To mnie najbardziej irytuje – rozgrabianie nawet tego, co zostało, jakby z Ossolineum wszystko było skończone. Łączę serdecznie pozdrowienia.

Ingl[ot]

НЗіО. ВР, № 16391/II, арк. 204-205. Оригінал, рук., пол. мова; Опубл.: Матвійов. Walka o lwowskie dobra. – S. 204-205.

* Датування М. Матвіюва.

№ 208

4 жовтня 1945, Москва. Лист референта у справах культури і мистецтва Зофії Лісси при посольстві Польської Республіки в Москві, до Міністерства культури і мистецтва Польщі з закликом вжити негайні заходи для ревіндикації польських культурних цінностей з території Західної України

Moskwa 4 października 1945

Do Ministerstwa Kultury i Sztuki
na ręce ob. Ministra Kowalskiego oraz wiceministra Kruczkowskiego
W związku z rozpoczynającymi się na terenie Zach. Ukrainy i Zach. Białorusi segregacją i katalogowaniem książek i zbiorów mających przejść na własność Ukrainiejskiej i Białoruskiej Akademii Nauk i innych instytucyj, zwracamy uwagę na konieczność pośpiechu w załatwieniu sprawy rewindykacji dóbr kulturalnych, archiwów i bibliotek polskich z tych terenów. Bogate materiały i zbiory książkowe znajdujące się we Lwowie będą mogły wydatnie zasilić uniwersyteckie biblioteki w Polsce, оголоcone в часіе війны.

Zwracamy się z usilną prośbą o podjęcie rokowań w tej sprawie z odpowiednimi czynnikami radzieckimi.

Proponujemy zorganizowanie komisji mieszanej dla spraw rewindykacji polskich dóbr kulturalnych, w skład której wchodziłoby fachowcy bibliografowie polscy, którzy jeszcze nie wyjechali do kraju (prof. Gębarowicz, dr Pańczakowski, mgr Kelles-Krauzówna – długoletni pracownicy Ossolineum).

Załączamy spis najważniejszych bibliotek i archiwów polskich z terenów b. 3 województw południowych.

Dr Zofia Lissa

Referent do Spraw Kultury i Sztuki

Ambasady RP w Moskwie

Zbiory na terenie b. trzech województw południowych do repatriacji.

LWÓW

W Archiwum Państwowym: archiwa prywatne zdeponowane: Gołuchowskich, Lanckorońskich i powniejsze, rękopisy i dyplomy Biblioteki Poturzyckiej, księgozbiór Łozińskich i Pol[skiego] Tow[arzystwa] Heraldycznego.

W Archiwum Miejskim: Archiwum Kapitulne.

W Archiwum Ziemi Państwowym: akta dotyczące terenów poza linią granicą, np. akta sanockie.

Biblioteka Zakładu naukowego im. Ossolińskich z bibliotekami: Baworowskich i muzeum Dzieduszyckich – Poturzycką, tutaj też szereg bibliotek prywatnych bądź skoncentrowanych w latach 1940/41, bądź zdeponowanych w okresie wojny.

Biblioteka Akademii Handlowej, instytucji prywatnej.

W Bibliotece Politechnicznej – szereg depozytów prywatnych, jak Bratniej Pomocy Stud[entów] Politechniki, prof. Gostkowskiego itd. Pol[skie] Tow[arzystwo] Przyrodnicze im. Kopernika.

Biblioteka Pedagogiczna powstała z prywatnej biblioteki Pol[skiego] Muzeum Szkolnego.

Biblioteka Seminarium Duchownego rzym[sko] kat[olickiego].

W Bibliotece Uniwersyteckiej i w instytutach uniwersyteckich: Biblioteka Czytelni Akademickiej, zbiory: Pol[skiego] Tow[arzystwa] Filologicznego, Pol[skiego] Tow[arzystwa] Filozoficznego, Pol[skiego] Tow[arzystwa] Słuchaczów Prawa, Pol[skiego] Tow[arzystwa] Historycznego, Pol[skiego] Tow[arzystwa] Ludoznawczego, Pol[skiego] Tow[arzystwa] Prawników Polskich, Biblioteki Zakładu Prawa Politycznego i Prawa Narodów, prof. Romera – geograficzne, prof. Dybowskiego i Jakubowskiego* – zoologiczne, prof. Zalewskiego i in. – botaniczne, prof. Ehrlicha – prawnicze, a z dawniejszych darów: księgozbiór Akademii Jezuickiej. Podstawa pierwotna: biblioteki Józefa Kuropatnickiego, ks. Henryka Lubomirskiego, ks. Stanisława Dunin-Borkowskiego, ks. Michała Farmamosza**, Wernickiego, Młockiego, dr. L. Klossa, bar[ona] Göldenhoffa***, dr. J. Weigla, dr. Ant[oniego] Jurasza, dr. Grz[egorza] Ziembickiego, Ant[oniny] Ambroziewiczowej, Władysława Łozińskiego i in.

Biblioteka Med[ycznego] Instytutu: Bibl[ioteka] Słuch[aczów] Medycyny i Pol[skiego] Tow[arzystwa] Lekarskiego.

Muzeum Dzieduszyckich.

Muzeum Lubomirskich rozproszone w zbiorach miejskich w l. 1940/41.

W Muzeum Narodowym im. kr[óla] Jana III, w Muzeum Historycznym, w Muzeum Przemysłowym dary prywatne jak: Łozińskiego, Dąbcańskiej, Kozłowskiego, Czołowskiego, Drągowskiego, Męckiego, Marii z Fredrów Szembekowej, Orzechowicza, Pinińskiego i inne – depozyt Pol[skiego] Stow[arzyszenia] Archeologicznego i inne z czasów wojny, głównie rzeczy odnoszące się do spraw polskich.

Biblioteka Miejska – powstała wyłącznie z darów, gmina dawała jedynie lokal i personel.

Panorama Raclawicka.

Pol[skie] Tow[arzystwo] Muzyczne z bibl[ioteką] prof. Chybińskiego i śp. dr Wójcikówny.

LWÓW I PROWINCJA

Pomniki Polaków we Lwowie i innych miastach.

Biblioteki Tow[arzystwa] Szkoły Ludowej: we Lwowie im. [Ernesta] Adama, obecnie obłasna[,] im. W. Niedzałkowskiej[,] kolejowa [oraz] kół TSL – obecnie rejonowe w Borysławiu, Czortkowie, Drohobyczu, Glinianach, Jaworowie, Kałuszu, Kołomyi, Nadwórnie, Rawie Ruskiej, Rohatynie, Samborze, Rudkach, Stryju, Sniatynie, Tłumaczu, Trembowli, Worochcie i w pomniejszych miejscowościach.

Beńkowa Wisznia: biblioteka zawodowa ogrodnicza fund[acji] «Fredrowo».

Brody: biblioteki gimnazjalna i Izby Handl[owo]-Przemysłowej – dary.

Brzeżany: biblioteka bursy gimn[azjalnej] z daru po śp. Józefie Jakubowiczu.

Drohobycz: biblioteka Konwiktu Chyrowskiego, wcielona do bibl[ioteki] obłasnej.

* Має бути: Jakubskiego.

** Має бути: Formaniosza.

*** Має бути: Söldenhoffa.

Sambor: W Muzeum Samborskim zbiory Lanckorońskich z Rozdołu.

Stanisławów: biblioteka gimnazjalna z bibl[ioteka] oo. jezuitów; biblioteka kościoła farnego; biblioteka kościoła ormiańskiego; Biblioteka Publiczna Miejska powstała z fundacji Winc[entego] Smagłowskiego, powiększona darami m.in. Jana Nep[omucena] Kamińskiego, P. Szyryna, K. Łękawskiego, Chowańców i in.; Muzeum Pokuckie z filią w Kołomyi – j[ak] wyż[ej].

Tarnopol: Biblioteka Polska; Muzeum Pokuckie* z księgozbiorem śp. prof. Finkla.

Nadto: archiwa i biblioteki skarbowe, obrazy itp. kościelne oraz klasztorne. Szereg zbiorów prywatnych we Lwowie i na prowincji głównie [w] dworach, np. korespondencja i instrumenty po śp. Karolu Lipińskim w Urłowie pow. Złoczów. Część znaczna zniszczona w l. 1939/41, część skoncentrowana m. in. w bibliotekach oblasnych i Ossolineum. Na część pożądane fundusze na wykupno.

АНА. Міністерство Освіти, № 757, арк. 7-11. Оригінал, маш., пол. мова; АНА. Міністерство культури і мистецтва. Управління музеїв і охорони пам'яток. Бюро ревіндикації і відшкодувань, № 387/16, арк. 139-140. Копія, маш., пол. мова; Опубл.: Матвійов. Walka o lwowskie dobra. – S. 206-208. Подаємо за публікацією.

№ 209

8 жовтня 1945, Київ. Лист директора Бібліотеки АН УРСР Юрія Меженка до Президії АН УРСР про стан бібліотеки «Студіону» у Львові та про необхідність вивезення її до Києва

Київ, Короленка 58

8. X. 1945 р.

До Президії АН УРСР

З доручення Президії АН УРСР я виїздив до Львова й зазнайомився з станом Бібліотеки «Студіон».

Після перегляду наявного фонду Бібліотеки, я впевнився в тому, що вона являється остільки цінною колекцією, що її треба негайно ще перед зимою перевезти до Бібліотеки АН УРСР.

Бібліотека «Студіон» має в наявності 150.000 книжкових одиниць, а також дуже гарне устаткування на 300.000 книжкових одиниць.

Мною було запрошено інженера-фахівця, яким складено кошторис на розмонтування всього устаткування, перевезення книг та стелажів, та на монтаж всього цього устаткування в Бібліотеці Академії Наук. Вся ця велика робота за кошторисом обійдеться 150.000 крб.

Прошу Президію АН УРСР асигнувати згідно кошториса 150.000 крб.

Директор бібліотеки

АН УРСР

[Підпис]

/Меженко/

НАП НАНУ, ф. 251, оп. 1, спр. 199, арк. 17. Оригінал, маш., укр. мова.

* Має бути: Podolskie.

№ 210

11 жовтня 1945, Київ. Звернення директора Бібліотеки АН УРСР Юрія Меженка до заступника голови Ради Народних Комісарів УРСР Миколи Бажана у справі колишньої Бібліотеки оо. Студитів у Львові та про необхідність вивезення її до Києва разом з усім технічним устаткуванням

11. X. 1945

ДО ЗАСТУПНИКА ГОЛОВИ
РАДИ НАРОДНИХ КОМІСАРІВ УРСР
Миколи Платоновича БАЖАНА

У Львові Бібліотека Студитів перебуває в приміщенні, яке зараз є переустатковане під лікарню, а сама бібліотека опечатана печатками НКДБ і знаходиться під його охороною.

Бібліотека АН УРСР після докладного ознайомлення з фондами і з загальним станом цієї бібліотеки просила Президію АНУРСР асигнувати гроші на перевезення цілої цієї бібліотеки разом з усім устаткуванням до Києва, щоб розмістити її тимчасово в приміщенні БАН УРСР на Подолі, а пізніш в новому будинку бібліотеки.

Розміром бібліотека Студитів не перевищує 150.000 томів, а устаткування там є на 300.000 томів.

Президія АН УРСР асигнувала на цю справу 150.000 крб.

Оскільки бібліотека ця ще не передана до Академії Наук УРСР, а перебуває під охороною НКДБ прошу Вас видати розпорядження про передачу всієї бібліотеки Студитів, яка знаходиться у Львові і відома під назвою «Студіон», разом з усім технічним устаткуванням (стелажі, полиці та інша бібліотечна мебля) до Бібліотеки АН УРСР.

Після одержання Вашої згоди на це й видачі розпорядження, нами негайно буде відряджено до Львову людину для перевезення всього цього майна до Києва, з тим щоб переустаткування у Києві закінчити ще до зимових холодів.

Директор Бібліотеки
АН УРСР

/Меженко/

№ 211

12 жовтня 1945, Київ. Лист директора Бібліотеки АН УРСР Юрія Меженка до заступника голови Ради Народних Комісарів УРСР Миколи Бажана в справі одержання транспорту для перевезення бібліотек зі Львова та Румунії до Києва

РНК – УРСР
АКАДЕМІЯ НАУК УРСР
БІБЛІОТЕКА

СНК – УССР
АКАДЕМІЯ НАУК УССР
БИБЛИОТЕКА

ул. Короленко 58

12. X. 1945. р.

ДО ЗАСТУПНИКА ГОЛОВИ
РАДИ НАРОДНИХ КОМІСАРІВ УРСР

Миколи Платоновича БАЖАНА.

Шановний Миколо Платоновичу.

Бібліотека АН УРСР зараз, упорядковуючи свої міліонові фонди і перевозючи значні розміром бібліотеки (із Львова, з Румунії) не управляється перетранспортувати все потрібне за браком свого автотранспорту. Це ставить під загрозу цілість сотень тисяч томів, які перебувають без належної охорони, або знаходяться в місцях не достатньо захищених від вогкості, холоду то-що.

Оскільки мені відомо в розпорядженні командування Київської військової округи є де-яка кількість так званих позаштатних машин, які передаються, в разі буде від Раднаркому відповідне звернення, до організації, що таких машин потребують.

Прошу Вас, в разі Ви знайдете це за можливе, допомогти Бібліотеці одержати дві вантажних і одну легкову машину з фондів тих позаштатних машин.

На той випадок, якщо не можна віддати їх Бібліотеці у власність, мабуть можна дати їх нам в тимчасове користування.

Дозволю собі турбувати Вас проханням допомогти Бібліотеці в цій дуже важливій справі.

ДИРЕКТОР БІБЛІОТЕКИ АН УРСР

/МЕЖЕНКО/

№ 212

16 жовтня 1945, [Москва]. Звернення віце-президента АН СРСР Вячеслава Волгіна до президента АН УРСР Олександра Богомольця з проханням надіслати до Фундаментальної бібліотеки АН СРСР літературу для майбутнього відділу «Полоніка»

АКАДЕМИЯ НАУК
СОЮЗА СОВЕТСКИХ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИХ РЕСПУБЛИК
ПРЕЗИДИУМ

16 октября 1945 г.
№ 1-7

Президенту Академии Наук УССР
Академику Богомольцу
Глубокоуважаемый Александр Александрович,

Позвольте обратиться к Вам со следующей просьбой.

В составе Фундаментальной библиотеки по общественным наукам Академии Наук СССР в настоящее время организуется отдел «Полоника». Пополнение этого отдела книгами, касающимися истории Польши, ее экономики, культуры и т. д. имеет большое актуальное значение.

Пополнение этого отдела Библиотеки путем выписки книг из Польши как в порядке закупки, так и в порядке обмена с польскими библиотеками крайне затруднительно в настоящее время, в виду больших потерь, которые понесли книжные фонды Польши за время войны.

Между тем, по имеющимся у нас сведениям в составе Львовской Библиотеки Академии Наук Украины имеется большое количество книг по гуманитарным наукам на польском языке, часть которых без ущерба для себя Львовская библиотека могла бы передать Фундаментальной библиотеке. Нам известно, что секретарь Львовского Обкома КП(б)У Иван Самойлович Грушецкий*, знающий положение вещей, готов поддерживать наше предложение по передаче нам небольшого количества книг по интересующим нас вопросам.

Не найдете ли Вы возможным, глубокоуважаемый Александр Александрович, помочь организации отдела «Полоника» в составе ФБОН Академии Наук СССР, дав директиву выделить для этой цели тысяч 8-10 томов по тематике, составляющей специфику Фундаментальной библиотеки.

Вице Президент Академии Наук СССР
академик

[Підпис]

/Волгин/

С подлинным верно:

Секретарь Библиотеки АН УССР

[Підпис]

ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 78, арк. 11. Копія, маш. на бланку, рос. мова; Опубл.: ЛНБ ім. В. Стефаника НАНУ. – С. 26-27.

* Має бути: «Грушецкий».

№ 213

17 жовтня 1945, Київ. Відповідь заступника керуючого справами Ради Народних Комісарів УРСР Миколи Бажана директору Бібліотеки АН УРСР Юрієві Меженку в справі одержання транспорту для перевезення книг, зокрема львівського «Студіону»

УРСР
**УПРАВЛІННЯ СПРАВАМИ
РАДИ НАРОДНИХ КОМІСАРІВ**

Директору Бібліотеки
Академії Наук УРСР
тов. МЕЖЕНКО

17 *октяб*ря 1945 р.
№ 34/548/1808
м. Київ

На Вашого листа від 12. X – 1945 року

За дорученням Раднаркому УРСР повідомляю, що Вашу просьбу про передачу для бібліотеки Академії Наук УРСР однієї легкової і двох вантажних автомашин, з «позаштатних» машин КВО, задовольнити неможливо, оскільки такими машинами розпоряджається безпосередньо командування Київської Військової округи.

Заст. Керуючого справами
РНК УРСР

[Підпис]

НБУВ. Архів, оп. 1, спр. 657, арк. 144. Копія, маш. на бланку, укр. мова.

№ 214

18 жовтня 1945, Київ. Постанова Ради Народних Комісарів УРСР № 1673 у справі передачі до Польщі культурного майна, яке знаходиться в українських музеях

Для надання допомоги музеям демократичної Польської республіки, Рада Народних Комісарів УРСР постановляє:

1. Відібрані міжвідомчою комісією музеїв України історичні та культурні цінності польського народу передати Тимчасовому Урядові Національної Єдності Польської Республіки, згідно з додатком 1.
2. Zobov'язати Держплан при РНК УРСР (тов. Валуєва) негайно виділити в розпорядження Комітету в справах культурно-освітніх установ при РНК УРСР матеріали, потрібні для пакування виділених цінностей, згідно з додатком 2⁴⁰.
3. Zobov'язати Наркомфінансів УРСР (тов. Сахновського) асигнувати Комітетові в справах культурно-освітніх установ при РНК УРСР 207 700 кар-

⁴⁰ Додаток 2 у збірнику «Polsko-radzieckie stosunki...» не публікується.

бованців, за рахунок невикористаних асигнувань по розділу «Освіта», для оплати роботи по пакуванню та відправці цінностей.

М. Хрущов
Голова Ради
Народних Комісарів УРСР

В. Власенко
Керуючий Справами
РНК УРСР

Додаток 1 до постанови РНК УРСР
№ 1673 від 18 жовтня 1945 року

Список культурних цінностей польського народу, які передаються з музеїв і бібліотек України Урядові Польської Республіки

Історичний музей м. Львіва	169 експонатів
Обласна картинна галерея м. Львіва	116 експонатів
Етнографічний музей м. Львіва	63 експонатів
Львівський філіал бібліотеки Академії наук УРСР	50 000 книжок і рукописів
Київський музей російського мистецтва	175 експонатів
Київський музей західного мистецтва	24 експонатів
Київський музей українського мистецтва	<u>30 експонатів</u>
Разом музейних експонатів	577
книжок і рукописів	50 000

Керуючий Справами

РНК УРСР
В. Власенко

[Під текстом кругла печатка] Управління справами Ради Міністрів УРСР.
Загальний Відділ.

Додаток 2 до постанови РНК УРСР
№ 1673 від 18 жовтня 1945 року

Відомість на матеріали, потрібні для пакування музейних цінностей, що надсилаються до Польської Республіки.

Дошки для скринь	– 54 кв. м
Полотно і брезент	– 160 м
Папір.....	– 650 кг
Цвяхи.....	– 145 кг
Картон.....	– 250 кг
Клей.....	– 11 кг
Дріт.....	– 190 кг
Шпагат.....	– 8000 м

Керуючий Справами
РНК УРСР
В. Власенко

№ 215

25 жовтня 1945, Варшава. Звіт бібліотекаря Національної бібліотеки у Варшаві Богдана Городиського про службові поїздки до Аделіна у справі львівських збірок, вивезених німцями

Bohdan Horodyski
Bibliotekarz Biblioteki Narodowej

SPRAWOZDANIE

Z podróży służbowych, odbytych 1/w delegacji z Ministerstwa Oświaty Wydział Bibliotek, w dniach od 6 sierpnia do 6 września 1945 r. oraz 2/ w delegacji z Biblioteki Narodowej, w dniach od 21 września do 2 października 1945 r. – w celu rewindykacji księgozbiorów polskich, wywiezionych przez Niemców na Dolny Śląsk.

W dniu 6 sierpnia 1945 r. wyjechała bibliotekarska, delegowana przez Ministerstwo Oświaty, Wydział Bibliotek, wyprawa w składzie następującym: kierownik – mgr Ksawery Swierkowski, radca Ministerstwa Oświaty, dr Ałodia Gryczowa, ob. Franciszek Sedlaczek, ob. Bochna, mgr Bohdan Horodyski z Biblioteki Narodowej. Po drodze, w Krakowie, dołączyli się delegaci Biblioteki Jagiellońskiej: dr Witold Zachorowski i dr Stanisław Sierotwiński. Wyprawa ta, rozporządzając trzema samochodami, wynajętymi Państw. Komun. Samoch., zaopatrzona w odpowiedni zapas benzyny, udała się do Legnicy, a stąd przez Złotoryą /Goldberg/ do Adelina /Adelsdorf/, gdzie, według odbytych przez Wydział Bibliotek informacji, znajdować się miały resztki księgozbiorów warszawskich, wywiezionych przez niemieckiego okupanta w listopadzie 1944 r.

Po przybyciu do Adelina udało się ustalić, że w zabudowaniach jednego z folwarków hrabiny von Pfeil, a mianowicie mianowicie wielkiej, murowanej stajni, złożone zostały skrzynie i worki z sygnaturami Biblioteki Narodowej, Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego, Biblioteki Jagiellońskiej – w ogólnej ilości ocenianej na 5 wagonów. Przeważna większość skrzyń była rozbита i nosiła ślady grabieży, podobnie jak znaczna ilość rozprutych, a częściowo nawet pustych worków.

Wyrzucone z worków i skrzyń książki i rękopisy wały się na betonowej posadzce stajni, leży na dziedzińcu folwarcznym, częściowo w sąsiednich budynkach, gdzie – jak wskazywały ślady – używane były do celów fizjologicznych, bądź jako materiał do rozpalania ogniska. Jak można było ustalić – zawartość prawie wszystkich worków i skrzyń była przeglądana i według dokumentarnych świadectw, sortowana w nieznanym celu.

W mieszkalnym budynku tegoż samego folwarku, w dwu pokojach parterowych, pozbawionych okien, złożone były książki luźne i powiązane w wiązki, w ilości około 1 wagonu. Drzwi, tak do stajni, jak i do pokoi mieszkalnych stały otworem.

Po ustaleniu tego stanu faktycznego i po otrzymaniu od miejscowych władz sowieckich zezwolenia, rozpoczęto prace, zabezpieczające zbiory od dalszego niszczenia i grabieży.

Przedstawiciele Biblioteki Jagiellońskiej wyjechali natychmiast do Krakowa, by zorganizować transport samochodowy zbiorów krakowskich. Ob. Aluchna wysłany został z raportem do Warszawy dla przedłożenia delegacji i uzyskania nowych kredytów pieniężnych. Ekipa warszawska pozostała na miejscu, a dysponując tylko dwoma samochodami – /trzeci – zepsuty, został w Lignicy/, wysłała dwa transporty /4 samochody/ w sumie 144 worki i 24 skrzynie, do Kępna, gdzie dzięki życzliwej pomocy dyrektora tamtejszego gimnazjum, ob. Paczosa, uzyskano bezpieczne i suche składy dla książek.

W trakcie tej pracy można było zorientować się, że pomoc tylko samochodów zupełnie nie wystarczy do przewiezienia tak wielkiego znaleziska do Kępna, oddalonego o 170 km. Wobec zaś tego, że motor jednego z tych samochodów wymagał gruntownego remontu, ob. Horodyski obydwa samochody odprowadził do Warszawy, z instrukcją uzyskania nowych czterech.

Po kilkudniowych zabiegach, dnia 20 sierpnia wyjechały do Adelina pod kierownictwem ob. Horodyskiego, 4 samochody, zabierając dwu woźnych z Biblioteki Narodowej i jednego z Biblioteki Uniwersyteckiej do pomocy.

Tymczasem ob. Swierkowski w Adelinie nawiązał kontakt z Dyrektorem Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu, dr. Knotem i wspólnie z nim ustalił, że bardziej celowym, mniej kosztownym i bardziej szybkim a równie bezpiecznym, będzie lokowanie książek w Bibliotece Uniwersyteckiej we Wrocławiu. O tej też chwili przerwano transporty do Kępna, przewożąc wszystko do Wrocławia. Skrzynie i worki tam złożone zajęły wielki westybul gmachu porankowego, oddanego do dyspozycji Biblioteki Jagiellońskiej, przewożone przez świeżo przybyłą do Adelina ekipę krakowską.

Prace te trwały do dn. 4 września 1945 r. Po ich ukończeniu ekspedycja wróciła do Warszawy.

W Warszawie rozpoczęto przygotowania do nowej wyprawy, mającej na celu przewiezienie kolejną z Wrocławia do Warszawy zbiorów warszawskich. Równocześnie Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy montowała wyprawę do Lignicy, skąd trzeba było zabrać zbiory tej Biblioteki, znalezione w samej Lignicy w ilości 210 skrzyń oraz zbiory Biblioteki Polskiej w Paryżu (107 skrzyń i

luźne czasopisma), przewiezione do Lignicy z Budziszyna, gdzie odnalezione zostały przez delegatów Ministerstwa sprawiedliwości, poszukujących Archiwów Sądowych.

Po uzyskaniu przez Wydział Bibliotek 8 wagonów towarowych w Ministerstwie Komunikacji, obie wyprawy ruszyły z Warszawy ok. 21 września. Do Lignicy poszły, jako środki transportowe, 2 samochody miejskie, do Wrocławia 1 tylko samochód z P.K.S., mający za zadanie obsługiwać wyjeżdżającego równocześnie na Dolny Śląsk radcę, ob. Swierkowskiego. Samochód ten dowiózł do Wrocławia wspólną ekipę Biblioteki Narodowej i Biblioteki Uniwersyteckiej w takim składzie: kierownik – B.Horodyski, konwojenci, delegowani z Biblioteki Narodowej: ob.ob. Kamodziański – non i trzech niższych funkcjonariuszy /Profit Józef, Woźniak Władysław i Wałczak Stanisław/, konwojenci, delegowani z Biblioteki Uniwersyteckiej: Zahorski Andrzej i trzech niższych funkcjonariuszy /Podczaski Józef, Jasiński Witold i Wojda Feliks/.

Po załatwieniu formalności w Dyrekcji Kolejowej we Wrocławiu, można było rozpocząć ładowanie wagonów kolejowych w dn.25 września, około południa. Do transportu z Biblioteki Uniwersyteckiej na dworzec towarowy /Wrocław-Odra/ użyto 2-ch wynajętych platform konnych i małego samochodu, oddanego do dyspozycji przez ob. Dyr. Knota. Do prac fizycznych użyto Niemców.

Prace załadownicze trwały do wieczora dn. 27 września. 28-go września wynajęto z P.K.S. we Wrocławiu 2 duże samochody, dla dostarczania do wagonów skrzyń i worków z Kępna. Niestety nie mogły one zabrać całego materiału tam złożonego. W Kępnie, w magazynie Spółdzielni «Rolnik» pozostało jeszcze 20 skrzyń. W Bibliotece Uniwersyteckiej we Wrocławiu natomiast pozostało 150 wiązek książek, zapomnianych w piwnicy, odkrytych już po odejściu wagonów.

Wykaz skrzyń przywiezionych s Wrocławia.

Według sygnatur:

Skrzynie:

L I	/Lwowska	56
	Uniwersytecka/	
L II	/Ossolineum/	40
L III	/Tow.Szewczenki/	8
B.N.		8
C.B.W.		13
W.I	/Warsz.Uniw/	11
M.R.	/Rulikowski/	22
	bez sygnatur i	83
	z przypadkowymi sygn.	241

Skrzyń 241.
Worków 455.
Wiązek ok. 1.650.

Pozostało w Bibliotece Uniw. Wrocł. 150 książek
w Kępnie /magazyn «Rolnika»/ 20 skrzyń Ossol.

Z Lignicy: 107 skrzyń Biblioteki Polskiej w Paryżu
½ wagonu luźnych czasopism teje biblioteki
61 tomów z Biblioteki kośc. ewang. w Złotori
600 z b-teki pałacowej w Stonsdorfie.

W sumie do 4-ch wagonów kolejowych, podstawionych we Wrocławiu, załadowano:

skrzyń – 241
worków – 455
wiązek – ok. 1.650

W Lignicy załadowano w 2 i pół wagonach:
z Biblioteki Polskiej w Paryżu – skrzyń 107
luźnych czasopism – ½ wagonu,
z Biblioteki Kościoła Ewang. w Złotori – /Goldberg/ – tomów 61,
z Biblioteki pałacowej w Stonsdorfie: tomów ok.600.

Transport kolejowy z Wrocławia doszedł dn. 29. września – do Warszawy przybył w dniu 5 października.

Transport z Lignicy /prowadzony przez Bibliotekę Publiczną/ odszedł dnia 30 września, – do Warszawy przybył w dniu 9 października.

Cztery wagony z Wrocławia konwojowane były przez 8-miu konwojentów. Ob. Horodyski wrócił do Warszawy pociągiem osobowym w dn. 2-im października, dla zorganizowania rozładunku wagonów.

Po zmobilizowaniu kredytów prace rozładunkowe powierzono firmie Hartwig. Wyładunek wagonów wrocławskich ukończono w dniu 7 października, – wagonów legnickich – legnickich dniu 10 października. Cała zawartość 6 i pół wagonów zwieziona została do Biblioteki Narodowej, gdzie podlega segregacji i częściowo jest zwracana Bibliotece Uniwersyteckiej. –

[Підпис] Bogdan Horodyski

Warszawa, dn. 25 października 1945 r.

№ 216

31 жовтня 1945, Львів. Акт про купівлю заступником директора Інституту літератури АН УРСР в Києві Давидом Копицею в академіка Філарета Колесси рукописних матеріалів

Копія

Акт 19

Цей акт складено у Львові дня 31 жовтня 1945 року про те, що заступник директора Інституту літератури Академії Наук УРСР в Києві Д. Д. Копиця купив у академіка Колесси Філарета Михайловича:

- 1) Сім листів Лесі Укараїнки до Ф[іларета] Мих[айловича] Колесси;
- 2) Сім листів і дві телеграми Клим[ента] Вас[ильовича] Квітки до Ф. М. Колесси;
- 3) Десять листів і чотири картки коресп[ондентські] Опанаса Гр. Слассьона до Ф. М. Колес[с]и (долучено пісенні думові тексти);
- 4) Тексти дум, записаних Лесею Українкою до співу Гната Гончаренка – на 28 сторінки;
- 5) Десять листів Миколи Лисенка до Філ[арета] Мих[айловича] Колесси;
- 6) Пояснення (М. Бородая) до групи кобзарів;

За всі ці матеріали одержав суму сім тисяч карбованців – з застереженням, що він може перечислені листи видати у зв'язку з публікацією своїх праць.

Гроші – сім тисяч карбованців одержав, при чому були присутні:

- 1) Академік Колесса Філарет Михайлович – (Підпис);
- 2) Директор бібліотеки – В. Щурат (Підпис);
- 3) Старший робітник Інституту української літератури Академії наук УРСР др. н[аук] Деркач (Підпис)

Вище подані матеріали одержав заступник директора Інституту Української літератури АН УРСР – Копиця

З оригіналом згідно:

[М]атеріали зберігаються [у] Львові у відділі рукописів [ф]іліалу інститутів.

[Підпис]

№ 217

12 листопада 1945, Варшава. Лист директора Національної бібліотеки у Варшаві Стефана Верчинського до кустоша Бібліотеки Оссолінських Стефана Інґльота про перевезення до Національної бібліотеки матеріалів колишнього львівського Оссолінеуму у статусі тимчасового депозиту

Biblioteka Narodowa

Józefa Piłsudskiego

Nr 1218/45-46

ul. Rakowiecka 6, Tel. 4-38-47

Warszawa, dn. 12 listopada 1945

Do

Pana Dra Stefana Ingłota

Kustosza Biblioteki Ossolińskich

w Krakowie

Przesyłając do wiadomości Pańskiej odpis sprawozdania mgra Horodyskiego, nadmieniam, że wszystkie materiały /druki, rękopisy itd/, stanowiące własność Biblioteki Ossolińskich, przewiezione do Biblioteki Narodowej, mieszczą się w zabezpieczonych skrzyniach i mogą być każdej chwili przez osobę upoważnioną odebrane.

Biblioteka Narodowa uważa te materiały za złożony u siebie czasowy depozyt. –

Dyrektor Biblioteki Narodowej
1 zał.

/Prof. Dr Stefan Wierczyński/

НЗіО. ВР, акс. № 70/88/1. Оригінал, рук., пол. мова. Аркуші ненумеровані.

№ 218

1 грудня 1945, [Краків]. Лист Тадеуша Маньковського до Мечислава Ґембаровича у справі документальних матеріалів львівських бібліотек, які потрапили до Національної Бібліотеки у Варшаві

1. XII. [1]945

Prof dr M. Gębarowicz Ossolineum

Koch[any] Mietku, ostatnio wysłałem do Ciebie sporo listów, a natomiast nie dostałem nic od Ciebie. Bujak i tow. bawią w Warsz[awie] gdzie mieli wręczyć w Min. memoriał w spr[awie] Oss[olineum] i 2 b.m. spodzie-

wany jest ich powrót, pewnie znowu z obietnicami i zapewnieniami, ale czy realnymi? Część znaczna [67] skrzyń dostała się do Bibliot[eki] Narod[owej] w Warsz[awie] wydana Wierczyńskiemu przez Knota z Wrocławia, dlaczego nie do Krakowa nie mam pojęcia. Wogóle jakieś dziwne motywy rządzą Knotem dyktatorem na Śląsku w spr[awach] bibliotecznych. Napisałem wskutek tego dyplomatyczny list do Wierczyńskiego z powołaniami się na Ciebie, gdzie idzie mi o to, aby tam jakiegoś głupiego dowcipu nie zrobiono i np. nie skatalogowano tych przedmiotów, bo wszystkiego można się zawsze spodziewać, a najmniej zwykłej logiki.

[Підпис]

НЗіО. ВР, № 16399/П, арк. 141. Оригінал, рук., пол. мова.

№ 219

7 грудня 1945, Львів. Доповідна записка Секретаря Львівського Обкому КП(б)У І. Мазепи до Секретаря Обкому КП(б)У Івана Грушецького у справі бібліотеки «Студіону»

**Секретарю
Обкому КП(б)У
тов. Грушецькому І. С.**

Доповідна записка Про стан бібліотеки т. зв. «Студіон».

При соборі св. «Юра» була бібліотека т. зв. «Студіон», в якій лічиться до 150 тис. томів літератури з питань: історії церкви і релігії, історії загальної, історії України на українській і іноземних мовах, зокрема багато літератури націоналістичної. Після арешту мітрополіта Сліпого, бібліотека «Студіон» робітниками КДБ була опечатана.

В кінці листопада та на початку грудня відділу пропаганди стало відомо, що бібліотеку «Студіон» робітники Академії Наук УРСР готують до перевезу в Київ. Будучи в бібліотеці я довідався про те, що всю літературу з восьми кімнат знесено в одну кімнату, а стілажі, спеціально побудовані і в зароблені в капітальні стіни будинку в 2-3 кімнатах розібрані з руйнуванням частини внутрішніх стін.

Коли я запитав працівника бібліотеки АН УРСР т. Терлецьку, на підставі яких розпоряджень забирається бібліотека, вона відповіла, що на основі домовленості з наркоматом внутрішніх справ.

Виконуючи Ваші вказівки я запропонував представникові АН припинити роботу по підготовці літератури до вивозу.

Вважаю, що АН УРСР неправильно поступила, не повідомивши Обком КП(б)У про перевезення бібліотеки до Києва, при чому постанови РНК і ЦК КП(б)У про перевезення бібліотеки до Києва немає.

4-го грудня заступник голови РНК УРСР т. Бажан звонив мені і повідомив, що бібліотека «Студіон» перевозиться до Києва на підставі домовленості його (т. Бажана) з Наркоматом внутрішніх справ.

Секретар Львівського Обкому КП(б)У
по пропаганді
[Підпис] (Мазепа)

7. XII. 1945 р.

ДАЛО, ф. П-3, оп. 1, спр. 218, арк. 35-36. Копія, маш., укр. мова.

№ 220

9 грудня 1945, [Краків]. Лист Францішка Буяка до Мечислава Гембаровича про заходи, здійснені у справі вивезення польських культурних цінностей зі Львова

Korzystam ze sposobności, aby do Pana napisać. Przede wszystkim donoszę, że 3 XII byłem z prof. Sierpińskim i prof. Tadeuszem Kowalskim z PAU u prez[ydenta] Bieruta z memoriałem w sprawie naszych dóbr kulturalnych z ziem wschodnich. Do memoriału było dołączonych 6 referatów szczegółowych (Osslineum, [o] zbiorach miejskich Lwowa, Muzeum Dzieduszyckich, Biblioteka Uniw[ersytecka] i zbiory zakładów uniw[ersyteckich], Arch[iwum] Państwowe [we] Lwow[ie], Co należy do dóbr kult[uralnych] polskich, zbiory prywatne i zbiory wileńskie) i podpisy ogółu uczonych polskich na 28 kartach – około 600 podpisów ze wszystkich ośrodków życia naukowego. Na moje przemówienie prez[ydent] Bierut odpowiedział, że uczeni są zachłanni i nie mogą się porozumieć, muszą sprawę wziąć politycy w swe ręce. Podniosłem dar dla narodu pol[skiego] i wsze argumenty o zniszczeniu naszego kraju i potrzebie rozwijania pol[skiej] kultury na dawnych podstawach, o zaniedbaniu i grożącym zniszczeniu naszych dóbr pozostawionych na miejscu. Byliśmy także u wiceprez[ydenta] Szwalbego (przychylny) i Grabskiego, a przedtem już u min[istra] oświaty, na innych po tygodn[io-]wym] pobycie w Warszawie brakło czasu. Sprawą ma się nadal zajmować prof. Grabski, ale i Bierut oświadczył gotowość udziału. O osobach rzeczoznawców nie mówiliśmy z p. Bier[utem]; przedtem mówiłem z Grabskim, wysuwając Inglota, Badeckiego i Ganszyńca. Kiedy i jak ta sprawa będzie postawiona, nie wiadomo. Oto wszystko. W każdym razie zrobiliśmy, co było naszym obowiązkiem. Atmosfery dobrej nasze sprawy nie mają niestety. Ważniejsze sprawy je zasłaniają. Sytuacja ciągle jest ciężka, ciemna. [...]

НЗіО. ВР, № 16391/II, арк. 265-266. Оригінал, рук., пол. мова; Опубл. (частково): Matwi-jów. Walka o lwowskie dobra. – S. 224-225. Подаємо за публікацією зі скороченням.

№ 221

10 грудня 1945, Львів. Розпорядження заступника директора Львівської філії Бібліотеки АН УРСР Павла Гнипа завідувачу польським сектором Мечиславу Гембаровичу про виділення 10 тисяч примірників польської літератури для відділу полоніки при Академії Наук СРСР у Москві

РНК – УРСР
АКАДЕМІЯ НАУК УРСР
БІБЛІОТЕКА

Львів, вул. Оссолінських, 2. Телеф[он] 287-78

Львів, 10 грудня 1945 р.

До Академіка Гембаровича

За розпорядженням Президії Академії Наук УРСР і резолюції Президента Академії Наук УРСР Академіка Богомольця О. з погодженням Секретаря Львівського обкому К. П. Б. У. тов. Грушецького І. С. в зв'язку з утворенням відділу «Полоніки» при Академії Наук СРСР Вам потрібно до 1 січня 1946 р. виділити польської літератури 10.000 (десять тисяч) томів скласти списки і спакувати для відправки до Академії Наук СРСР. Література в основному повинна бути з історії Польщі, економіки Польщі і польської літератури.

Заст. Директора Бібліотеки
Академії Наук УРСР

(Гнип П. І.)

ЛННБУ. ВР, ф. 9, спр. 302, арк. 123. Копія, маш. на бланку, укр. мова; Опубл.: ЛНБ ім. В. Стефаника НАНУ. – С. 27.

№ 222

12 грудня 1945, Львів. Повідомлення завідувача польським сектором Мечислава Гембаровича заступнику директора Львівської філії Бібліотеки АН УРСР Павлові Гнипу в справі відбору й висилки книг до Польщі

Львів, дня 12 грудня 1945 р.

Заступнику Директора Бібліотеки А. Н. УРСР
тов. Гнипа
у Львові

Ваше письмо від 10-ого ц[ього] м[ісяця] я одержав вчора і по ознайомленню з його змістом, а також книговими матеріалами, які в нас залишилися, повідомляю оцим, що приложу всіх зусиль, щоб Ваше поручення було виконано. Вважаю однак моїм обов'язком звернути Вам увагу на оці деталі: І. Вибір 10,000 томів польської літератури з обсягу історії, економіки і польської літератури буде вельми трудний тому що ця ділянка була досі

найсильніше експлуатована. В самих тільки роках 1940 і 1941 вислано з них до Києва кільканадцять тисяч томів самих найцінніших.

II. Побажаним булоб продовження строку, бо в короткому часі до I-го січня вибір не дасться перевести відповідно і згідно з повагою Академії, особливо, що праці над висилкою книжок до Польщі ще не закінчено.

III. Всеж таки буде зроблено все, щоб праця в окресленому строці було виконано, а разом з цим прохаю:

- 1/ видати наказ негайного ремонту світла в магазинах, якого в них немає,
- 2/ забезпечити поміч полонених включно для цієї праці в кількості 12 чоловік до 1-ого січня,
- 3/ наказати постачити скрині, цвяхи, матеріям для упаковки, як також подбати про фахівців при пакуванні. Цими справами повинен займатися господарчий відділ.

Заведуючий Сектором

/Др. Гембарович М. Т./

НЗіО. ВР, № 17073/II, арк. 48. Копія, маш., укр. мова.

№ 223

14 грудня 1945, Варшава. Додатковий протокол до угоди з 9 вересня 1944 р. у справі переселення української людності з території Польщі до УРСР та польських громадян з території УРСР до Польщі

Тимчасовий Уряд Національної Єдності Польської Речіпосполитої з одного боку й Уряд Української Радянської Соціалістичної Республіки – з другого, погодилися на такі постанови:

1. Продовжити до дня 15 січня 1946 року включно термін реєстрації осіб, які підпадають під дію угоди між Польським Комітетом Національного Визволення і Урядом Української РСР про евакуацію польських громадян з території Української РСР і українського населення з території Польщі, підписаної 9 вересня 1944 року.

2. Продовжити термін переселення осіб, які підпадають під дію цієї угоди, до дня 15 червня 1946 року.

[...]

6. Духовним особам, які евакуюються з Української РСР на територію Польщі на підставі вищезгаданої угоди, дозволено, у разі, якщо вони виїжджають зі своєю парафією, вивозити костельне устаткування і предмети релігійного культу.

[...]

Протокол вступає у дію від дня його підписання.

З уповноваження Тимчасового
Уряду Національної Єдності
Польської Речіпосполитої
Е. Осубка-Моравський

З уповноваження Уряду
Української Радянської
Соціалістичної Республіки
М. Бажан

АНА. Крайова національна рада, № 84, арк. 38. Копія, маш., пол. мова; Опубл.: Репатріація чи депортація. – С. 233-234.

№ 224

[14 грудня] 1945, Київ. Додаток № 2 до додаткового протоколу до Угоди між Польським Комітетом національного визволення і Урядом УРСР від 9 вересня 1944 р. «Про евакуацію польських громадян з території УРСР і українського населення з території Польщі» в справі передачі Польщі польських пам'ятників зі Львова

Приложение к протоколу № 2

Председатель Совнаркома Н. С. Хрущев согласился передать польскому правительству польские национальные памятники, находящиеся в г. Львове, связанные с историей и культурой исключительно Польши и одновременно выразил желание оставить в г. Львове памятник Мицкевича, как писателя, который пользуется популярностью и любовью среди украинского народа.

Господин Грабский от имени Польского Правительства выразил благодарность Правительству Украинской ССР за этот великодушный дружественный акт.

ЦДАГОУ, ф. 1, оп. 23, спр. 1464, арк. 22. Оригінал, маш., рос. мова.

№ 225

18 грудня 1945, Львів. Лист директора Облдержархіву УНКВС Львівської обл. І. Копчуна уповноваженому Президії АН УРСР Хжановському про передачу в Облдержархів документів монастиря оо. Василіян

[Штамп]
НКВС-УРСР
Управління НКВС по Львівській області
АРХИВНЫЙ ОТДЕЛ
ОБЛАСТНОЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ АРХИВ
18 декабря 1945 г.
№1/162 г. Львов

Резолюція

т. Гнип

Дайте розпорядження про передачу архівних матеріалів до Держ[авно-го] Историч[ного] Архіву. Фондова література повинна залишитись у наших фондах.

Вч[ений] секр[етар] (підпис) 21/ХІІ. [19]45 [р.]

УПОЛНОМОЧЕННОМУ ПРЕЗИДИУМА АКАДЕМИИ

НАУК УССР тов. ХЖАНОВСКОМУ

В Львовский Областной Государственный Исторический Ахив УНКВД Л/о поступило задание секретаря КП(б)У – тов. МАЗЕПЫ, на основании

котрого мною – директором Облгосархива – ПИЩАЛОВСКИМ С. С. и старш. научн[ым] сотрудником архива Обкома КП(б)У – тов. ЛАНИНЫМ И. Д. – было произведено обследование монастыря «Васильян», с целью установить состояние сохранности документов, хранящихся в монастыре.

Комиссия установила, что, кроме библиотеки Академии Наук УССР, хранятся также архивные административные документы и личные дела, которые обязательно должны храниться в Облгосархиве.

Исходя из вышесказанного, Львовский Облгосархив просит Вашего распоряжения на выделение нищими людьми архивных документов и фондов литературы и передачи их на хранение в Облгосархив УНКВД.

ДИРЕКТОР ОБЛГОСАРХИВА
УНКВД Л/о

[Підпис]

(Копчун И.)

ЛННБУ. ВР, ф. 9, спр. 302, арк. 124. Оригінал, маш., укр., рос. мови.

№ 226

20 грудня 1945, Львів. Звіт про роботу відділу комплектування Львівської філії Бібліотеки АН УРСР за 1945 рік

[...] Закуплено і купно оформлено 2.394 книг, брошур, листівок і т. д. на загальну суму 22.959 руб. 58 коп. та запренумеровано 62 назв нових часописів за 5.779 руб. 65 коп. і одержувано 102 назви часописів запренумерованих ще в минулому року, а в грудні с[ього] р[оку] запренумеровано часописи на слідуючий рік: 176 назв на загальну суму 32.703 руб. 60 коп., для всіх відділів бібліотеки і за 19.153 рубл. для інститутів і центрального управління, разом отже в грудні оформлено пренумерату за 51.854 рубл. 60 коп. з чого бухгалтерія центрального управління внесла 6.500 руб. решту виплатила бухгалтерія бібліотеки. Крім того оформлено пренумерату многотомових видань, як нове – четверте видання творів Леніна, Історію громадянської війни, Історію філософії, енциклопедію, твори Пушкіна, Крилова, Чехова і т. д.

Дорогою концентрації та приватних дарів одержано около 32.000 ріжних книг з чого часть розібрана та віддана до обробітки.

Відділ комплектування також пособляв своїми фондами Інститути Академії та деяки інші установи, як військовий евакогоспіталь, новоорганізований «Дім учених», передавав книги до Київської Бібліотеки АН і т. д.

Спеціальну увагу звернено на реконструкцію відділу Марксизму-Ленінізму. З огляду на се, що той відділ /с[е] є[сть] кабінет, який міститься в будинку при вул. Оссолінських 2/ в часах німецької окупації був цілковито зліквідований, треба було підібрати з залишків основну марксистську літературу і поповнити прогалини в організованих фондах. Таким чином, коли віддавалось книги до обробітки, головно в будинку при вул. Чернецького / де був найтісніший звязок зав. відділу комплекту-

вання з відділом обробітки/ спеціально просунуто більшу кількість Маркситської літератури.

Також маючи на увазі важність творів Драгоманова та Франка відділ комплектування постановив провадити спеціальні розшуки за всякими Драгомановіями та Франкіями щоби поповнити спеціальну колекцію, котра може з часом розгорнутись в окремі кабінети.

Від половини вересня всі працівники відділу комплектування були заняті по упаковці книг для відправки в Польщу і до сеї пори запаковано около 33.000 книг, що становить 66 % загальної кількості запроєктованих до висилки. Та праця, та деяки інші комплексні, не передвиджені роботи перешкодили планово працювати в основному напрямі свого завдання. Але і в тому часі, докомплектувалось бібліотеку, головно шляхом закупів новостей, переважно в бібколектор, провадилась розбірка більшого комплексу одержаного з греко-католицької духовної семінарії, звідки виділено цінніші матеріяли частинно передано до відповідних відділів напр. східно-словянські стародруки, цінніші рукописи і т. д. В тим часі також відібрано книги для вище згаданого евакогоспіталя та дому вчених.

В справах праці відділу були подавані Дирекції докладні записки з докладним представленням ходу праць та недоліків, о яких також згадувалось і деяких звітах. Недоліків тих до того часу не виправлено.

Окремо слід замітити, що працівники відділу, а головно підписаний Зав. Відділу пророблював додаткові праці. Зав. відділу готовив декілька принагідних бібліографій, з яких важнійше се список літератури на руській мові по вивченню західних областей Радянщини та руско-польських взаємин. В міру потреби Зав. відділу підшукував в необроблених фондах таки книги, яких потребував читач чи яка установа, а їх не можна було найти серед організованих фондів. Часом також і помагав при загальній обслузі читача, чим також і займався працівник відділу комплектування тов. Гордон.

З втрат понесених відділом комплектування слідує підкреслити слідує: в квітні с[ього] р[оку] з вини Етнографічного музею, який знаходиться понад бібліотечним приміщенням при вул. Чарнецького, [24 в ко]мірці на балконі, де зложено тимчасово різні необроблені книги, [вода] залила часть поміщених там матеріялів /головно радянська військова література, книги єврейськи та часть політичної літератури/. Щоби книги усунути їх та їх пересунути затрачено цілком непотрібно чимало часу, при чому книги ті були передтим відповідно розсортовані і вони тепер є вимішані, а на приведення їх в давний порядок треба було би знову затратити много трудоднів, чим відділ комплектування не розпоряджає. По деяким часі вода знову заляла ті книги з вини також музею, а на сей раз книги були дуже пошкоджені і деякі цілком тепер не до вжиття, так що понесено незвичко великі матеріяльні втрати. На представлення сего факту Дирекції, щоби притягнути винувників до відвічальности котрі би повинні повернути матеріяльний ущерб, нічого до сеї пори не зроблено. Дальше треба зауважати, що в деяких комірках, куди зложено тимчасово необроблені фонди, почались книги псувати і

гнити з приводу не відповідних приміщень, через що є також значні втрати. В тим напрямку нічого також не зроблено.

Втратою для бібліотеки треба також назвати занедбання дирекцією дальших старань одержання обов'язкового примірника. Коли б признаний вже на сей рік платний обов'язковий примірник почав до бібліотеки приходити, то бібліотечний прибуток був би далеко більший, чим то в звіті вказано. Крім не одержування признаного вже платного обов'язкового примірника, треба було також старатись о безплатний примірник. І в тому напрямку нічого не зроблено, що також безумовно є втратою для бібліотеки.

Праця відділу комплектування не може зватись кращою, навпаки дуже много є недоліків, з яких ледви чи котрий почався усувати. Головним недоліком є недостача відповідних працівників в потрібній кількості, бракує згармонізованости праці в цілому, знову ж з причин недостаточної організованости інших відділів, а також в основному через то, що ніколи не відбуваються виробничі наради керівничого персоналу разом з цілим персоналом бібліотеки, котрий повинен бути властивим носієм нових виробничих ідей. Систематично проваджені виробничі наради цілого бібліотечного персоналу, де провадиться обмін досвідом, критика і самокритика діяльності, яки мають кращі традиції в радянських установах в нашій бібліотеці мо[же] дуже много причинитись до підвищення якості праці та політичного усвідомлення працівників. Коли буде допущена критика і можл[иво] самокритика, праця безумовно підвищиться і в слідуючому році буде прийти з ліпшими показниками.

20 грудня 1945

[Підпис] Я. Янчак

Зав. відділу комплек[тування] Б[ібліоте]ки.

ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 79, арк. 2-3 зв. Оригінал, маш., укр. мова.

№ 227

20 грудня 1945, [Краків]. Лист Тадеуша Маньковського до Мечислава Гембаровича з повідомленням про можливість створення польсько-української комісії у справі ревіндикації до Польщі культурних цінностей

Lwów, Ossolineum, dr Gębarowicz

20. XII. [1]945

Koch[any] Mietku. Zapewnie doszły Cię już wiadomości, że między Polską a Ukrainą doszło do porozumienia, w myśl którego sprawa rewindykacji mienia kulturalnego ze Wschodu ma być załatwiona przez stworzenie komisji mieszanej, w skład której ma wejść 3 delegatów polskich i 3 ukraińskich, którzy będą prowadzić obrady we Lwowie lub Kijowie. Podobno strona ukr[aińska] ma stawiać propozycje kompensaty przez oddanie z naszej strony jakichś ukrainików znajdujących się na terenie Polski. Wszystko to są wiadomości z Warszawy uzyskane przezemnie pośrednio i może nie całkiem dokładnie. Żałuję, że w obecnym stadium sprawy nie mogą przyjechać do Warszawy,

by tam udzielić informacji gdzie należy o ludziach właściwych, jacy pertrakcje z naszej strony prowadzić winni. Mam na myśli oczywiście Ciebie. Sądzę jednak, że Tomkiewicz jest dostatecznie zorjentowany w tej sprawie i że zwróci się niewątpliwie do Ciebie. Zresztą będę starał się wszelkimi siłami utrzymywać ewidencję tego co się dzieje w tej sprawie w Warszawie. Można tam chyba liczyć na kolegów lwowskiego pochodzenia jak Piwocki (który stracił właśnie żonę, – zmarła na serce po pomyślnie przeprowadzonej operacji). Lecz jest jeszcze inna sprawa, która mię trochę niepokoi. W rozmowach naszych we Lwowie prowadzonych (z widokami na przyszłość) uważaliśmy że najodpowiedniejsze umieszczenie w razie przeniesienia Ossol[ineum] w Krakowie, a w szczególności w obszernych lokalnościach Bibl[ioteki] Jagiell[ońskiej]. Dla upewnienia się jeszcze mówiłem ostatnio o tem z Kuntzem (który ma się lepiej i urzęduje prawie normalnie) i mam jego oświadczenie, że miejsca na bibliotekę Ossol[ińskich] starczy w nowym a ewentualnie starym także gmachu. Lecz czy na zadyrgowanie zbiorów do Krakowa zgodzą się władze centralne w Warszawie i ponad głowami wszystkich nie zadecydują inaczej? Rządzi tam w Wydziale bibliotecznym Ministerstwa Oświaty p. Janiczek (taki przed wojną od Oświaty pozaszkolnej referent) a wpływy niewątpliwie ma Wierczyński dyrektor Bibl[ioteki] Narod[owej], który jak wiesz «zaharapczył» na Śląsku część owych 67 skrzyń zupełnie samowolnie. Pisałem Ci o tem dawniej i o moim liście do Wierczyńskiego w tej sprawie, na który dotąd nie mam żadnej odpowiedzi. Z tem podobnymi niespodziankami należy się liczyć i na ten moment niebezpieczny bądź łaskaw zwrócić także ze swej strony uwagę. W Warszawie nie wszyscy wiedzą co jest Ossol[ineum] i mogą zarządzić rozpakowanie zbioru i tp. O podziale biblioteki wspominał też Wierczyński jeszcze w maju, kiedy się z nim widział raz w Krakowie. O tych sprawach będę mówić jeszcze z Bujakiem. Smutne to, że niebezpieczeństwa grozić mogą także od swoich. [...]

НЗіО. ВР, № 16399/II, арк. 143-144. Оригінал, рук., пол. мова; Опубл.: Matwijów. Walka o lwowskie dobra. – S. 228. Подаємо за публікацією.

№ 228

21 грудня 1945, [Київ]. Протокол засідання Президії Академії Наук УРСР про підготовку бібліотечних фондів для обміну з Польщею

П р о т о к о л № 25
ЗАСІДАННЯ ПРЕЗИДІЇ АКАДЕМІЇ НАУК УРСР
18 грудня 1945 р.

Головує Президент Академії Наук УРСР академік О. О. БОГОМОЛЕЦЬ.

Присутні: Віце-Президент АН УРСР академік О. В. ПАЛЛАДІН,
Віце-Президент АН УРСР Є. О. ПАТОН,

Віце-Президент АН УРСР М. О. ЛАВРЕНТЬЄВ,
Члени Президії, дійсні члени АН УРСР: М. В. Птуха, А. І. КІПРІАНОВ,
Д. К. ТРЕТЬЯКОВ, Г. Ф. ПРОСКУРА, М. М. ГРИШКО, О. М. ДИННІК,
т.в.о. Вченого Секретаря Президії АН УРСР Г. В. КАРПЕНКО,
директор Інституту Чорної Металургії дійсний член АН УРСР М. В. ЛУТОВЦОВ,
дійсні члени АН УРСР О. І. ДУЖЕЧКІН, В. Є. ЛАШКАРЬОВ,
директор Інституту Гідробіології член-коресп. АН УРСР Я. В. РОЛЛ,
директор Інституту Мікробіології ім. Д. К. Заболотного член-коресп. АН
УРСР В. Г. ДРОВОТЬКО,
директор Інституту Гідрології та Гідротехніки член-коресп. АН УРСР
Г. Й. СУХОМЕЛ,
директор Інституту Будівельної Механіки член-коресп. АН УРСР
Ф. П. БЄЛЯНКІН,
вчений секретар Відділу суспільних наук Є. П. КИРИЛЮК,
вчений секретар Відділу фізико-хімічних та математичних наук проф.
А. К. БАБКО,
вчений секретар Відділу біологічних наук член-коресп. АН УРСР П. А. ВЛАСЮК,
заступник директора Інституту Геологічних наук АН УРСР проф. К. І. МАКОВ,
заступник директора Інституту Чорної Металургії АН УРСР член-коресп.
АН УРСР І. М. ФРАНЦЕВИЧ,
заступник директора Інституту Археології член-коресп. АН УРСР Л. М. СЛАВІН,
секретар Партбюро, член-коресп. АН УРСР В. Д. ГРОЗІЙ,
керуючий справами АН УРСР І. І. СІЛЬВЕСТРОВ,
зав. відділом кадрів АН УРСР І. Н. РОМАНЕНКО.

Поточні справи:

1. СЛУХАЛИ: Повідомлення Президента Академії Наук УРСР академіка
О. О. Богомольця про потребу підготувати дані про культурні фонди, що
мають інтерес для польської культури для обміну їх на культурні фонди,
цікаві для української культури.

УХВАЛИЛИ: Доручити Голові Відділу суспільних наук дійсному члену
АН УРСР М. В. Птуха подати на наступне засідання Президії свої про-
позиції в цій справі.

[...]

№ 229

**Грудень 1945, Київ. Звернення директора Бібліотеки АН УРСР
Юрія Меженка до Відділу суспільних наук АН УРСР у справі
можливості одержання обов'язкового примірника Львівською
філією Бібліотеки АН УРСР**

[...] декабрю – 1945 г.

№ 319

До Відділу Суспільних Наук

Бібліотека Львівського Університету згідно з постановою РНК СРСР ще з 1940 р. одержує обов'язковий примірник, але він навіть заважає їй в роботі бо захащує стосами нерозібраних матеріалів приміщення Бібліотеки.

Не більше як 40 % обов'язкового примірника Бібліотека каталогізує, а решта лежить без ужитку нерозібраними купами.

Це не є випадковим, бо не тільки штати Бібліотеки недостатні для опрацювання великої кількості обов'язкового примірника, але й читачи університетської Бібліотеки не мають потреби використовувати його повністю бо Бібліотека як була раніш так і залишається вузівською науково-учбовою, а не універсальною.

Інспектор Всесоюзної Книжкової Палати влітку 1945 р. після ознайомлення з станом Бібліотеки Львівського Університету також констатував, що обов'язковий примірник використовується нею недоцільно й не повно. В зв'язку з цим Комітет в справах політосвіт-установ має намір порушити клопотання про передачу цього обов'язкового примірника до Одеси.

БАН УРСР вважає, що така передача є цілком недоцільна бо західні українські області не можуть залишитися без радянського обов'язкового примірника, який дає можливість забезпечити планове й повне постачання радянським друкованим словом.

Наш Львівський філіал, який є найбільшою Бібліотекою в західних областях УРСР і найкраще забезпечений робочою силою є безумовно першим кандидатом на цей обов'язковий примірник, бо лише тут може бути гарантоване повне його опрацювання на найповніше використання.

Виходячи з усього викладеного прошу Відділ Суспільних Наук зняти через Президію АН УРСР та через РНК УРСР клопотання перед РНК СРСР про передачу обов'язкового примірника СРСР, одержуваного Бібліотекою Львівського Державного Університету до Львівського Філіалу БАН УРСР.

Директор

/Меженко/

№ 230

[Грудень] 1945, Львів. Звіт про роботу Львівської філії Бібліотеки АН УРСР за 1945 рік

ЗВІТ

за роботу Філії Бібліотеки Академії Наук УРСР у Львові
за 1945 рік

Філія Бібліотеки АН у Львові діляться на три сектори і господарська частина.

До I. Сектора входять: Бібліотека б. Наукового Тов[ариства] ім. Шевченка при вул. Радянській № 24, Бібліотека б. «Народного Дому» при вул. Лисенка № 14 і від 25/Х. 1945 р. Бібліотека Василянського Монастиря при вул. Б. Хмельницького № 36⁴¹.

До II. Сектора входять: Бібліотека б. «Осолоінеум» разом з Бібліотекою Павліковських при вул. Осолоінських № 2 і Бібліотека б. Фундації Баворовських при вул. Баворовських № 2.

До III. Сектору входить єврейська бібліотека, яка міститься при вул. Сикстусській № 14 і частинно в льокалі бібліотеки при вул. Осолоінських № 2.

Бібліотечні фонди I Сектора розміщені в трьох будинках з яких ні оден не годиться зараз на приміщення бібліотеки, через що і праця бібліотечна значно терпить і не може бути як слід розвинена⁴². [...]

Будинок при вул. Осолоінських № 2 в часі воєнних дій в році 1944 значно став пошкоджений. Дах подіравлений – вікна тимчасово позабивані диктою, а двері повилітали з завісів так, що нормальна праця неможлива, а зокрема в зимову пору. На цьому терпить наукова праця працівників бібліотеки і відвідувачів, а поза планом покладено обов'язок висортувати з бібліотечного фонду 50.000 томів до Польщі⁴³ і 10.000 томів до Москви⁴⁴. Через вище згадані причини праця в висилці книжок до

⁴¹ «Бібліотека Василян перейшла в заряд Академії Наук щойно від 25 жовтня 1945 р. Від того часу працює там наразі тільки 1 чоловік. В місяцях жовтні, листопаді і грудні 1945 р. упорядковано біля 20.000 томів приміщених в двох кімнатах та зібрано і зложено архівний матеріал.» (Річний звіт I-го Сектору Філії Бібліотеки АН УРСР у Львові за 1945 р. // ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 77, арк. 48).

⁴² «Нагромаджених бібліотечних фондів нема де примістити, книгосховище переповнене. Вище сказане відноситься до бібліотеки при вул. Радянської. В Бібліотеці при вул. Лисенка нема такого великого переповнення, але зате нема окремої читальні для читачів.» (Річний звіт I-го Сектору Філії Бібліотеки АН УРСР у Львові за 1945 р. // ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 77, арк. 48 зв.).

⁴³ «Надпрограмові праці. [...] 6. З днем 3 червня 1945 згідно з приказом Президії АН почалось списування найцінніших рукописів та старих друків польських для передачі їх Польщі. 7. На підставі даного приказу в дні 12 вересня 1945 р. приступлено до списування та пакування книжок призначених до відправки в Польщу. Занято при цьому весь персонал та працю ведеся далше» (Річний звіт 2-го Сектора Філії Бібліотеки Академії Наук УРСР у Львові // ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 77, арк. 52-52 зв.).

⁴⁴ «Надпрограмові праці. [...] 8. З днем 13 грудня б. р. з наказу Дирекції Бібліотеки зачалася праця при вибиранню та приготуванню до відправки в Академію Наук СССР у Москві 10.000 томів польської наукової літератури» (Річний звіт 2-го Сектора Філії Бібліотеки Академії Наук УРСР у Львові // ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 77, арк. 52 зв.).

Польщі і Москви поступає незадовільно і з опізненням не з вини працівників, а з браку відповідних приміщень.

Працівники II. Сектору працювали в році 1945 в дуже тяжких умовах, будинок значно пошкоджений, 60 % книжок було в стосах, а в кінці будинка були зложені в стосах книжки Львівського Університету. [...]

Бібліотечні фонди III. Єврейського Сектора розміщені в будинку при вул. Сикстуській № 14 і в «Оссолінеум». Праця в цьому ж Секторі проходила в 1945 р. в дуже тяжких умовах.

З Єврейської бібліотеки, яка містилася раніше при вул. Різницькій № 5 по звільненні міста Львова з під гітлерівської окупації залишилися тільки рештки, а до цього то приміщення зістало заняте конторою «ТЭК»⁴⁵. Треба було збирати бібліотечні фонди, звозити до нових приміщень, складати в стоси, а опісля сортувати, каталогувати і т. д., а до того ще відчувалося брак кваліфікованих сил з окрема зі знанням єврейської та східних мов⁴⁶. [...]

Основні напрямки роботи Ф.Б.А.Н. у Львові в 1945 р.

I. Відділ рукописий

Придбано 17 рукописів за 4.500 Крб. Одержано в подарунок від Акад. Щурата 18 актів і 28 листів, розложено родинний архів Барвінських до поодиноких папок, з яких одержано 28 великих фасцикулів і 45 течок. Містять вони рукописи, листи, акти і документи. Упорядковано родинну переписку Барвінських і закінчено порядкувати рукописи⁴⁷.

В ділянці порядкування магазинів рукописів перегруповано збірку Яблонських*, Чоловських, провірено 5.396 зінвентаризованих автографів та 6 незінвентаризованих фасцикулів.

Продовжувано даліше перегляд незінвентаризованих рукописів до виділення найбільше вартісних, в тій цілі провірено 23 фасцикули, що разом дає 2.301 актів.

⁴⁵ «В течении борьбы, которую пришлось вести с бюро «ТЭК», а которая окончательно кончилась в суде [...], подверглись уничтожению 48 драгоценных старинных печати и инкунабулов, а также около 5000 книжек, за безопасность и целостность которых ручался тогдашний заведующий ТЭК, тов. Сахно, и которые были сожжены работниками ТЭК. Исчез тоже инвентарь» (Річний звіт III-го Сектору Філії Бібліотеки АН УРСР у Львові за 1945 р. // ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 77, арк. 56).

⁴⁶ «XIII. Ввиду того, что среди книжек находящихся в еврейском секторе лежат некоторые произведения принадлежащие к отрасли арабской и бабилёнской, а также в сборнике приобретенном по покойном Ягустыне находятся некоторые произведения из отрасли эгиптологии, санскрита и т. д., а наконец в некоторых местах гор. Львова можно бы приобрести библиотеки по ученых такой меры как проф. Стасяк, проф. Смогожевский и др. – было бы полезно – после установления полков – подумать о переобразовании еврейского сектора на сектор ориентальный» (Річний звіт III-го Сектору Філії Бібліотеки АН УРСР у Львові за 1945 р. // ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 77, арк. 61).

⁴⁷ У 1945 р. працівниками відділу було упорядковано 6000 листів від 1500 осіб та 4000 актів і документів від близько 300 установ. Родинна кореспонденція Барвінських зберігалася у 40 «мапках» і становила 1250 номерів (Річний звіт I-го Сектору Філії Бібліотеки АН УРСР у Львові за 1945 р. // ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 77, арк. 46 зв.).

* Має бути Яблоновських.

З вибраних актів зложено кілька груп та призначено до опрацювання. Упорядковано театральну бібліотеку, був[шого] Літературно-мистецького Касина міста Львова⁴⁸ і листування рідні Любомірських, Боргів*, Чапельських, Карловичів – спагіновано і створено 238 одиниць⁴⁹. [...]

II. Відділ стародруків

Праця цього відділу полягала [в] основному в упорядкуванні стародруків, виготовлюванню списків рідких стародруків, а в кінці на підібранню стародруків на висилку в Польщу.

Фонди цього відділу знаходяться в усіх будинках АН у Львові, а також в Бібліотеці Василянського Монастиря.

У звітній році скаталоговано 295 стародруків⁵⁰, виготовлених каталогових карт 453, а дублетних 297, до підручного каталогу списано 1058 карт. До стародруків виділено 90 томів. За бібліографією означено 8 стародруків.

З концентраційних фондів зібраних в II Секторі «Оссолінеум» вилучено 828 стародруків друкованих кирилицею або таких, що відносяться до Української науки і літератури, при чому переглянено около 30.000 томів.

З бібліотеки був[шої] грек[о]-кат[олицької] Духовної Семінарії у Львові прийнято 289 стародруків. Доповнено фонди 369 позиціями латинських стародруків. [...]

III. Відділ комплектування

[...] Шляхом концентрації⁵¹ та приватних подарунків одержано коло 32.000 різних книг, з чого частина розібрана та віддана до обробітки.

Відділ комплектування допомагав своїми фондами Інститутам АН, Військовому евакогоспіталю, Дому Учених і передавав книги до Київської Бібліотеки АН. [...]

При кінці звітнього року відділ комплектування був зайнятий упакуванням книг до Польщі і по нинішній день запаковано около 35.000 книг. [...]

⁴⁸ «Упорядковано театралія з кол[ишньої] Бібліотеки Касина та Літературно Мистецького Кола у Львові» Річний звіт 2-го Сектора Філії Бібліотеки Академії Наук УРСР у Львові // ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 77, арк. 53).

* Має бути Борхів.

⁴⁹ «Упорядковано переписку Генрика і Юлія Любомірських, Боргів, Тадея Чапельського, Тереси Любомірської, Яна Карловича. Спагіновано їх, розсортовано і утворено 238 одиниць, з них осмотрено тимчасовими списками змісту 55 одиниць, до інвентаря вписано 23 рукописів та 15 дипломів.» (Річний звіт 2-го Сектора Філії Бібліотеки Академії Наук УРСР у Львові // ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 77, арк. 53-53 зв.).

⁵⁰ У річному звіті I-го Сектора від 22. 12. 1945 р. вказано цифру 164 скаталогованих твори (Річний звіт I-го Сектору Філії Бібліотеки АН УРСР у Львові за 1945 р. // ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 77, арк. 46 зв.).

⁵¹ «Надпрограмові праці. [...] 4. Звоження різних приватних книгозбірок осіб, що виїжджали або були неprisутні, а майно їх залишене без опіки, наражене було на знищення. З причини недостатку тех[нічного] персоналу, працю цю виконували наукові працівники.» (Річний звіт 2-го Сектора Філії Бібліотеки Академії Наук УРСР у Львові // ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 77, арк. 52).

В подарунках одержано від різних осіб книжок 2.409, газет [примірів] 68⁵², рукописів 3 і 1 альбом з фотознімками. [...]

V. Відділ опрацювання

[...] Бібліотека при вул. Оссолінських залишена німцями цілком розрушена, всі книжки лежали стосами на землі, а до того будинок залишивсь поважно ушкоджений і в цьому будинкові ще зістали зложені коло 200.000 томів книжок бібліотеки Львівського Університету. Все це перенесено на своє місце завдяки самовідданий праці робітників цього сектору⁵³.

Не краще представлялася справа в бібліотеці при вул. Радянській, а зокрема з газетним відділом, який залишивсь після німців розвалений.

Висліди праці в поодиноких Секторах

[...] Сектор II. то є бібліотека при вул. Оссолінських № 2.

Нові фонди

1. Упорядковано на полицях книжки, які залишилися після знищення цього Сектору Німцями. [...]

VI. Газетний відділ

Згідно з планом закінчено в місяці січні і лютому 1945 р. розділювати на назви решту газет приміщених в підвальних комірках в кількості 65.000 штук і перенесено їх до нового приміщення в будинку при вул. Радянській № 26. Дальше в місяці жовтні ц. р. розділено 30.000 літературних журналів та політичних і економічних, зібраних в часі шляхом концентрації.

У місяцях від березня до кінця серпня звітного року розпочато порядкування газет за назвами, річниками і нумерами. Упорядковано, вписано на каталогових картках 609 назв у 65.261 примірниках. [...]

З упорядкованих фондів віддано до Інституту Літератури 510 книжок «Літературно-наукового Вістника», «Вістника» та «Шляхи». [...]

Сектор III. Бібліотека єврейської літератури

[...] Раніше бібліотечні фонди цієї бібліотеки базувалися на колишній єврейській бібліотеці при вул. Різницькій № 5 у Львові. Бібліотека залишилася знищена Німцями, а тільки рештки вдалося виратувати⁵⁴ і

⁵² У річному звіті I-го Сектора від 22.12. 1945 р. вказано цифру 58 газетних примірників (Річний звіт I-го Сектору Філії Бібліотеки АН УРСР у Львові за 1945 р. // ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 77, арк. 47).

⁵³ «Надпрограмові праці. [...] 1. Привезення, випакування та розложення на полицях 9.935 рукописів та 12.627 стародруків із 239 скринь та пакетів, що в часі воєнних дій були зложені у монастирських підвалах.» (Річний звіт 2-го Сектора Філії Бібліотеки Академії Наук УРСР у Львові // ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 77, арк. 52).

⁵⁴ «III. Дальшая часть Библиотеки – поскольку заведующий мог до сих пор установить – была во время немецкой оккупации «подарена» монастырю Васильянов, а также библиотеке митрополита Шептыцкого в здании церкви Юрия. Несмотря на все старания не удалось пока реиндигировать. IV. Рукописи в числе около 2.000, инкунабулы и старинные печати в числе около 8.000, далее оздобные издания, словари, энциклопедии, акты и т. д. были за немецкой оккупации заграблены и вывезены, а самая значительная и самая ценная часть их была – как это нынешний заведующий успел установить – частично путем на Испанию продана в Америку, частично вывезена во Франкфурт на Мене.» (Річний звіт 3-го Сектора Філії Бібліотеки Академії Наук УРСР у Львові // ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 77, арк. 57).

перевести до нових приміщень⁵⁵. Ці залишки зістали доповнені бібліотекою, що залишилась по помершій Августині і подарунками Штатмиллера⁵⁶.

[...]

Крім того, виділено з бібліотечного фонду для Інститута єврейської культури при Академії Наук у Києві 500 книг і журналів⁵⁷. [...]

Загальна оцінка діяльності і недоліки

[...] Робітники Сектору № I вратовали Радянську літературу збережену в бібліотеці при вул. Радянській № 24, повернено власникам як Педагогічній бібліотеці, Інститутові Архітектури, Інститутові Економіки і іншим. Повернено около 10.000 томів і цим віддано велику допомогу при реконструкції наукових бібліотек міста Львова. [...]

Працівники цього Сектора* взялися за роботу відділити бібліотечні фонди Ф.Б.А.Н. у Львові від бібліотечних фондів Львівського Університету – покладали книжки по полицях і так від цього почалася робота⁵⁸. [...]

Зараз працівники Сектора № 2 і частинно працівники Сектора № 1 працюють понад план при вибиранню і опакованню книжок призначених на вивіз до Польщі і до висилки в Москву. На 50.000 книжок призначених до Польщі підібрано 50.000 книжок, зараз запаковано в пачки 35.000 книжок, а крім цього підібрано 10.000 книжок до висилки в Москву. [...]

Директор Бібліотеки
Академії Наук УРСР

(Акад. Щурат В. Г.)

ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 77, арк. 36-37, 38-40 зв, 41 зв-42, 44-45. Копія, маш., укр. мова.

⁵⁵ «ввиду невозможности сконцентрировать книжки в одном месте, Библиотека подверглась расчленению на три помещения: а) в доме по ул. Сыктуской 14, б) в помещении «Оссолинеум» на III этаже, в) в помещении Музея Любомирских» (Річний звіт 3-го Сектора Філії Бібліотеки Академії Наук УРСР у Львові // ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 77, арк. 57).

⁵⁶ «V. Удалось приобрести для библиотеки: а) из дара тогдашнего работника тов. Штатмиллера 2 комплекта Энциклопедии Маера и Брокгауза, кроме мелких вещей, б) библиотеку оставшуюся по покойном Ягустыне, содержащую около 2.000 библиографических позиций, которые в значительной мере выполнили ущерб сделанный грабежей немцев и вандализмом «ТЭК». Эта библиотека собрана очень умственно и планоно, оказалась замечательным дополнением оцелевших сборников» (Річний звіт 3-го Сектора Філії Бібліотеки Академії Наук УРСР у Львові // ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 77, арк. 57-58).

⁵⁷ «Кроме того выделено для Института еврейской культуры при Академии Наук в Киеве около 500 книг и журналов из дублетов здейшней Библиотеки, которые за особым списком выдано к распоряжению делегата этого Института, писателя Гофштейна Давида Наумовича.» (Річний звіт 3-го Сектора Філії Бібліотеки Академії Наук УРСР у Львові // ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 77, арк. 60).

* Йдеться про 2-ий Сектор бібліотеки.

⁵⁸ «Надпрограмові праці. [...] 3. Видача Університетові бібліотеки інститутів, яку вратовано від знищення в часах німецької окупації – разом около 150.000 томів.» (Річний звіт 2-го Сектора Філії Бібліотеки Академії Наук УРСР у Львові // ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 77, арк. 52).

№ 231

[Кінець 1945, Київ]. План роботи Бібліотеки АН УРСР на 1946 р., в якому йдеться, зокрема, про намір перевезти зі Львова до Києва бібліотеку «Студіону»

ДО БЮРО ВІДДІЛУ
СУСПІЛЬНИХ НАУК АКАДЕМІЇ НАУК УРСР

Бібліотека Академії Наук УРСР намічає на 1946 рік провести такі роботи:

I. Науково бібліографічна робота.

- а) бібліографія нової української книги – 10 арк.
- б) Алфавітний покажчик до журналу «Киевская Старина» – 12 арк.
- в) «Київ за роки Вітчизняної війни» – 9 арк.
- г) Леся Українка – 15 арк.
- д) Марко Вовчок – 15 арк.
- е) Скласти тематичну картотеку з питань історії ВКП(б)
- ж) Скласти бібліографічний список робіт т. Сталіна українською мовою за період Великої Вітчизняної війни – 2 арк.
- е) Видання «Наукових записок»
- з) Впорядкування систематичного каталога – 150.000 к.
- и) Скласти нові схеми та перебудувати розділи систематичного каталога – 5 схем

II. По Відділу опрацювання

- 1. Опрацювати нотної літераури – 1000 пр.
- 2. Опрацювати папочної літератури – 15.000 пр.
- 3. Опрацювати монографічної літератури – 41.500 пр.
- 4. Опрацювати періодичної літератури – 30.000 пр.
- 5. Впорядкувати робочий каталог – 150.000 к.
- 6. Впорядкувати каталог серій – 18.500 к.

III. По відділу фондів

- 1. Перевірка та впорядкування укр. обов'язкового архівного примірника – 80.000 од.
- 2. Пересування Університет. фонду
- 3. Переноска та впорядкування фондів кабінету ім. Остроградського та Вороного – 3.000

IV. По газетному відділу

- 1. Звірка комплектів Всесоюзних і республіканських газет – 10 кб. мт.
- 2. Опрацювання районної та низової преси – 80.000 пр.

V. Перевозка літератури.

- 1. Перевезти з м. Львова бібліотеку – 150.000 кн. од.
- та обладнання (стелажі) на – 300.000 кн. од.*

* Йдеться про бібліотеку «Студіону», яку не вивезли до Києва, очевидно, через втручання місцевої партійної верхівки. У 1946 р. фонди книгозбірні були переміщені до Львівської філії БАН УРСР.

2. Перевезти літературу з Софії на Поділ – 4 к/м

VI. Науково-допоміжні роботи

1. Устаткування фотолабораторії
2. Устаткування палітурної майстерні

VII. Ремонт будинків

1. Зробити капітальний ремонт головного будинку Бібліотеки
2. Відремонтувати в філіалі № 1 (Софія): дах, вікна, двері, зашклити шибки.
3. В філіалі № 2 на Подолі відремонтувати дах та водосточні труби, поклагодити огорожу й ворота, та вивезти з двору 60 км.* бруду.

Директор Бібліотеки АН УРСР

/МЕЖЕНКО/

НБУВ. Архів, оп. 1, спр. 657, арк. 133-134. Копія, маш., укр. мова.

№ 232

[Кінець 1945], Львів. План роботи Львівської філії Бібліотеки АН УРСР на 1946 рік, в якому, зокрема, йдеться про передачу бібліотечних фондів до Польщі, Москви й Ужгорода

П Л А Н Р О Б О Т И

Філії Бібліотеки Академії Наук УРСР у Львові на 1946 рік.

В зв'язку з висилкою бібліотечних фондів до Польщі в кількості 50.000 томів, до Москви 10.000 томів і до Ужгороду 5.000 томів в першу чергу і по за планом належить виконати такі роботи:

1. Закінчити комплектування і опакування книжок, призначених до Польщі, Москви і Ужгороду.
2. Вислати підібрані бібліотечні фонди до Польщі, Москви і Ужгороду.
3. Виготовити точний виказ книжок, висланих до Польщі, Москви і Ужгороду.
4. Після висилки книг до Польщі на підставі списків поробити відповідні помітки в інвентарях і каталогах о тих книгах, які вилучено для цієї мети.

I.

Організаційні роботи.

1. Закінчити організацію давнішого існуючого кабінету Марксизму-Ленінізму, який був зруйнований німецькими окупантами.
2. Підняти питання про організацію відділу бібліографії і кабінету Івана Франка.
3. Проводити не менше одного разу на місяць виробничі наради.

* Має бути кг.

II.

Відділ комплектування

1. Підготувати політичну літературу до ново зорганізованого кабінету Марксизму-Ленінізму.
2. Укомплектувати літературою ново організований музичний відділ.
3. Підготувати мавтеріал до утворення фонду української книги в першу чергу видання до р.1914.
4. Перевести відділ комплектування до будинку при вул. Оссолінських і там створити єдиний фонд комплектування лучно з обмінним /дублетним/ фондом.
5. Приготовити і передати до обробітки 60.000 томів /книжок і часописів/ для всіх відділів, головно книг українських та російських а в першу чергу книг радянських.
6. Увійти в зносини з основними бібліотеками Радянського Союзу і завести з ними міжбібліотечний обмін дублетами.

III.

Відділ опрацювання

Опрацювати на рік 60.000 томів книг, брошур та річників часописів.

IV.

Відділ рукописів

1. Провадити розпочаті роботи в 1945 році, а саме:
 - а/ опис кириличних рукописів,
 - б/ опис збірки рукописів родини Барвінських,
 - в/ опис рукописів архіву Івана Франка,
 - г/ опис рукописів Лесі Українки,
 - д/ упорядкування паперів родини Борхів,
 - е/ упорядкування переписки Любомірських до 1872 року.
2. Обробити театральні рукописи.
3. Перглянути і вибрати з незінвентаризованих рукописів, найцінніші матеріали і опрацювати около 20 фасцикулів.
4. Провести підготовчі роботи до упорядкування архіву бібліографів Левицького І. Ем., Калиновича І., і інших для допомоги в праці над бібліографією української книги.
5. Виділити всі рукописи Івана Франка до окремого кабінету Франкіан.

V.

Відділ обслуги читачів

1. Сумлінно обслуговувати читачів-співробітників інститутів, Істанов і інших.
2. Організувати не менше 12 виставок в 1946 року з нагоди революційних свят і ювілеїв.
3. Докінчити упорядкування книгосховища і вилучити літературу з Франкознавства для окремого кабінету і ювілейної вистави.
4. Організувати абонемент для наукових установ.

VI.

Відділ стародруків.

1. Опрацювати за науковою інструкцією, скласти абеткові каталоги та вписати до інвентаря до 200 стародруків.
2. Змеліювати 600 старих каталогових карток.
3. Проводити дальшу ступневу уніфікацію збірок та каталогу підвідділу кириличних друків.
4. Перевести і перевірити за бібліографіями та влучити до відділу при вул. Лисенка № 14 понад 600 кириличних стародруків сконцентрованих в будинку при вул. Оссолінських.

VII.

Відділ часописів

1. Приняти з пошти періодику 258 назв, вписати до каталогу, розділити та віддати до опрацювання 238 назв часописів з 1945 р.
2. Розділити за назвами та упорядкувати за річниками і номерами 700 назв старших газет та журналів.
3. Зложити около 2.500 річників газет та журналів /біля 60.000 номерів/

VIII.

Кабінет Мистецтва.

1. Доповнити бібліотеку 250 творами з давніх фондів та поповнити новими набутками.
2. Комплектувати та упорядкувати збірки екслібрисів около 2.000 шт.
3. Упорядкувати і скаталогувати около 3.000 знімків з творів мистецтва та видів.

IX.

Картосховище

1. Упорядкувати картографічну збірку до номеру 7500, втягнути нові прибутки і скаталогувати 800 карт.

X.

Відділ Спецфондів

1. Продовжувати дальше перевірку бібліотечних фондів Бібліотеки АН у Львові розташованих по вул Лисенка, Оссолінських, Баворовських і Б. Хмельницького.
2. Опрацювати поступаючу літературу.

XI.

Наукова робота.

1. Працювати над бібліографією української книги, /Дашкевич Я. Р., Штеліга М. М., Малицька К. І., Капустій Г. О./
2. Продовжувати бібліографію фізичної географії України /Гумецький, Сітницька О. І./
3. Продовжувати бібліографію дитячої літератури /Малицька К. І./
4. Збирати матеріали до бібліографії Івана Франка /Деркач М. Д./
5. Підготувати матеріали для бібліографії Лесі Українки /Деркач М. Д., Дашкевич Я. Р./

6. Підготовляти матеріали до словника Українських псевдонімів /Дашкевич Я. Р./
7. Продовжувати бібліографію праць про Західну Україну російською мовою /Янчак Я. В./
8. Проводити ювілейні доповіді з приводу спогадів про вчених і видатних людей.

План затверджую з такими додатками :

- 1/. Організувати рукописний Відділ в Бібліотеці Васил'ян.
- 2/. Організувати Відділ каталогізації.

Директор Бібліотеки АН УРСР

/ Меженко /

НЗіО. ВР, № 17055/ II, арк. 200-201 зв. Копія, маш., укр. мова.

№ 233

1945, [Київ]. Лист голови РНК УРСР Микити Хрущова до прем'єра Тимчасового уряду національної єдності Польської Республіки Едварда Осубки-Моравського про передачу Польщі культурних цінностей

Прем'єру Временного правительства национального единства Польской республики господину Осубка-Моравскому.

В войне 1941–1945 гг. мы победили, благодаря решающей роли Советского Союза, передовой роли русского народа. В единой семье советских народов, под руководством Генералиссимуса Сталина украинский народ внес свою долю в дело Победы. Он внесет свою долю и в великое дело укрепления мира и безопасности между народами.

Украинский народ с чувством дружбы и любви следил за героической борьбой поляков.

Наш народ, прошедший через тяжелые испытания борьбы и лишений, понимает нужды польского народа и поможет ему залечить свои раны, нанесенные немецкими варварами.

В ознаменование нашей доброй дружбы и взаимопонимания между польским и украинским народом шлем Вам скромный подарок – музейных экспонатов – 577; книг и рукописей – 50 000.

Этот скромный дар поможет польскому народу скорее восстановить музеи и библиотеки польской национальной культуры.

В дружбе и взаимопонимании Польской Республики и Союза Советских Социалистических Республик, польского и украинского народов – залог мира и безопасности наших народов, опора нашего прогресса как в хозяйственном, так и в культурном отношениях.

Пусть крепнет и развивается польская национальная культура!
Пусть крепнет кровью спасенная вечная дружба наших народов!

Председатель Совета Народных Комиссаров УССР Н. Хрущев

ЦДАГОУ, ф. І, оп. 23, спр. 1464, арк. 38-39. Оригінал, маш., рос. мова; Опубл.: Культурне життя. Т. 1. – С. 304-305.

№ 234

1945, [Київ]. Проект листа Бібліотеки АН УРСР до директора Львівської філії Бібліотеки АН УРСР Василя Щурата у справі передачі матеріалів до Польщі

[...] – 45 р.

Проект.

ДО ДИРЕКТОРА ЛЬВІВСЬКОГО ВІДДІЛУ
БІБЛІОТЕКИ АКАДЕМІЇ НАУК УРСР
Акад. В. ЩУРАТА.

Просимо Вас по можливості в коротший час закінчити укладання списків тих матеріалів, що за рішенням Раднаркому мають бути передані в дар польському народові.

При складанні треба мати на увазі, що це мають бути: рукописи й стародруки польською мовою за винятком тих з них, що зв'язані з проблемами вивчення історії Західної України та історії всієї України.

Оскільки в цій справі ми повинні звітуватися перед вищими урядовими органами просимо Вас безпосередньо простежити за принципово правильним укладанням списків без будь яких відхилень від зазначених засад та тримати нас в курсі виконання цього завдання.

НБУВ. Архів, оп. 1, спр. 657, арк. 71. Копія, маш., укр. мова.

№ 235

1945, Львів. Список книг Львівської філії Бібліотеки АН УРСР, які були втрачені під час Другої світової війни

СПИС КНИЖОК СТРАЧЕНИХ ВІЙНОЮ*

1. Dossier americain de L' Orthodoxie Pan[ucr]ainienne, Roma 1923, 2В.
2. Коварство і любовь
3. Сборник Харківський, т. І. 1887.р. І т.
4. Збірник, 3 минулого т. І., Варшава 1938.р.
5. Літературний Архів, Харків 1930.р. кн. І. і ІІ.
6. Кузеля, Причинки до студій над нашою еміграцією
7. Русскій філологическій Вестник 1889.р. т. 21 і 22

* Збережено мову оригіналу.

8. Квітка, Повісти і розкази т. IV.
9. Чечулинъ Н. Д., Малоросійская басни Л. И. Глебова
10. А. Глібів, Вибрані твори в одному томі
11. Життя і революція 1926.р. ч. 1-4
12. А. Глібів, Твори
13. А. Глібів, Вибрані байки
14. А. Глібів, Твори
15. М. Гоголь, Твори т. I. II. IV.
16. Мальців П., Україна в державному бюджеті Росії 1917.р.
17. Бухановський А. Б., Народне господарство і міжнародне економічне становище України
18. Желѣзная* промишленость Южной Росіи 1908.р.
19. Стасюк Мих. Економічні відносини України до Великої Росії і Польщі.
20. Матвійв, Україна в життє російської промисловости
21. Порш Микола, Україна і Росія на робітничому ринку, Київ, 1918.р.
22. Поков Ол. Загальний характер української зовнішньої торгівлі в передвоєнні часи
23. Статистичний Дослідник, Фабрики та заводи України, Харків, 1931.р.
24. Економічний розвиток України в кінці XIX. та початком XX. сторіччя (методичні розвідки з українознавства) 1930.р.
25. С. Р. Економічні основи Галицької державности, Львів, 1921.р.
26. Бюлетен етнографічної комісії 1929.р. ч. II
27. Булаховський, Підвищений курс української мови
28. Трипільська культура, Київ, 1940.р.
29. А. Українка, Твори. II., Драми
30. І. Франко, Давне і Нове
31. Євремів С**. Співець боротьби і контрастів
32. Франко І. З вершин і низин
33. Gide і Rist, Historja doktryn ekonomicznych
34. Кравців, Хемія фотопроцесів
35. Верхрацький, Органічна хемія
36. Верховський***, Неорганічна хемія
37. Пелайчук В., Практичний підручник пасічництва
38. Палладін О. В., Физиолгична хемія
39. Палладін О. В. і тов. Практикум біол[огічної] хемії, Т. I.
40. Д. Дорошенко, Історія України, 1917–1923
41. Мазепа І. «Большевизм», окупація України, Львів 1922.р.
42. Хрисинюк****, Українська революція, 4 т.
43. Винниченко В., Відродження нації
44. Мазепа І. Україна в огні й бурі революції
45. Лебідь Орлик, Бюдусемове* право

* Має бути Желѣзная.

** Має бути Євремів.

*** Має бути Верхратський.

**** Має бути Христюк.

5* Правдоподібно, має бути Бюджетове.

46. Чехов, Полн[ое] Собр[ание] сочиненій 1923.р.
47. Конституція РСФСР
48. Новодворській, М. Драгоманов і наші клерикали
49. Драгоманов М., Старі карти вільностеві
50. Молотов — Каганович, Про піднесення сільського господарства і кол-госпін
52. Архітектура Рад. України 1940.р.
52. Хліборобські часописи, Коломия 1894–95.р.
53. Драгоманов М., Выдумки Кієвлянина и польських газетъ о малорус-комъ патріотизмъ
54. Мета, 1936
55. Громадський Голос, 1936.р.
60. Граве, Теоретична мезаніка на основі техеіки*
61. Вохміч, Технічна механіка
61. Джек Льондон, Мартин Іден
62. Ильд і Петор**, 12 стулев, Москва, 1938
63. Ильд і Петров, Золотой теленок, Москва, 1934.р.
64. Шолохов, Поднятая целина
65. Фадеев, Разгром
66. Богданов, Елиментарна технологія шпиталів
67. Радціч, Прикладна механіка
68. Шовгенів, Сілько-гоіподарська*** гідротехніка
69. Щербуха П., Чесько-україн. та Україн.-чеський словник
70. Сіл Володимир, Короткий курс шоферства
71. Кубань
72. Трагедія Казачества
73. Mundt T. Der Kampf um das schwarze Meer
74. [...]****
75. Вачнадзе, Трудия^{5*} между Севером і Югом
76. Сулятинські П., Кубань
77. Трибуна України з 1923.р.
78. Єсєнин С. Радуніца
79. Zweig Arnold, Bilans der deutschen Judenheit, 1930
80. Gawronski Fr. Rawito, Żydzie 1910
81. Gawronski Fr. R., Straszne dni 1648
82. Літописець, Українці та жида
83. Firkowicz, O Karaimach w Polsce 1938
84. Смолич Юрій, Сорок вісім годин
85. Конан Дойль, Острів божевільних
86. Гюде Мопасан, Любий друг
87. Гюде Мопасан, Монт Оріол I-II. т.

* Має бути Теоретична механіка на основі техніки.

** Має бути Ильф и Петров.

*** Має бути Сільсько-господарська.

**** Так у тексті.

^{5*} Має бути Грузія.

88. Гюде Мопасан, Оповідання
89. Щурат Василь Пісня про Роляна*
90. Конан Дойль, Кровавий Шлях
91. Гюде Мопасан, Дика пані, Львів, 1899.р.
91. Гюде Мопасан, Дім Теля
92. Шелудько-Садівський, Сборник технічної термінології (загальна)
93. Сабальдін Р. О. Словник сільсько-гопідарська термінологія (матеріали до української термінології) Харків 1933.р. т. VI.
94. Джек Лондон, Твори
95. Кондяковъ, Памятники Христіанского искусства на Аѳонѣ
96. Покровскій, Очерки памятниковъ христіанскаго искусства
97. Ібзен, Зібрані твори І. П. III. т.
98. Донцов, Націоналізм
99. Донцов, Вістник, кварталний, т. 9, 17, 19, 23.
100. Кательон, Історія Юлія Цезаря т. I.
101. Лепкий Іван, Полтава,
102. Липинський В., Україна на переломі
103. Труди, Фізично-математичного відд. Всеукраїнської Академії наук, т. X. вип. I.
104. Очноков Е. В., Торф'яні багатства на Україні 1918.р.
105. Вісті Наук.-Дослідн. Інституту водного господарства України, т. IV. ч. 2. 1929–1930.р.
106. Тушковський, Мьесторожденія строительних камней
107. Журнал Науковий, історичної кафедри в Одесі
108. Труди, Укр. наук.-дослідн. геологічного Інституту т. II., 1928.р.
109. Почвоведеніє педології 1934.р. ч. I. II. III. (3 т.)
- 110.
111. Панков А. М. Ерозія почв і зв'язаніє с нею проблеми, Природа, вип. 6., 1934.р.
112. Панковъ Землеведение 1898.р. кн. III і IV.
113. Матеріали къ оценки земель Полтавської губер., вип. XVI.
114. Михайлевський, Підручник математики
115. Сигидин, Задачник з математики для мех. технікум, т. I.-II.
116. Орлов, Інженерна математики, Т. I.-II.
117. Чайковський, Тригонометрія
118. Сумцов, Скрильов, Курс тригонометрії, т. I.
119. Чайковський, Олюнка
120. Сумцов, М., Малюнки з життя українського народного слова, Харків, 1910.р.
121. Франко І., Студії над українськими народними піснями, Львів, 1913.р.
122. Шмитъ. Искусство
123. Хліборобська Україна, 1920–25, Т. 2
124. Йогансен М. Луб'яне решето
125. Рудченко М. Народне южнорусские сказки I-II-т.

* Має бути Ролянда.

126. др. Колесса Філ., Українська народ[на] пісня на переломі XVII і XVIII. вв.
127. Ревуцький Д. Українські Думи та пісні істор[ичні],
128. Львівський шиматизм* 1935-36
129. Шиматизм Епархії станіславівської 1935.р.
130. Природа, 1938.р. ч. 6.
131. Мольєр, Тартюф
132. Піск[а]тор Ервін, Політичний театр
133. Мольєр, Вибрані комедії
134. Соколовський
135. Гранічніков,
136. Поль Р. В. Вступ до сучасної науки, про електрику, 1933.р.
137. Власенко-Склярів, Неорганічна природа, 1932.р.
138. Фаворський, Словник фізич[ної] термінології
139. Цінгер, Початкова фізика 1927.р.
140. Шіндлер, Фізика для народ[их] шкіл 1911.р.
141. Донцов, Дм. Наша доба і література
142. Хвильовий М., Твори, т. I-II.
143. Fichtes Werke Bd. I.
144. Sten, Protokoll des Abgeordnetenhuuses img.** 1908
145. Толстой Ол. Сочиненія, т. 3.
146. Ландер, Наша театральна політика
147. Хвильовий, Вибрані твори
148. Міклухо-Маклай, Серед дикунів Нової Гвінеї
149. Тарасова Городецька, Frangais T. V.
150. Аржанов, Цікаво Географія
151. Суворов Н., Учебник церковного права, Яр, 1898.р.
152. Чехович Е., Україна в числах
153. Грицай П. Е., Транспорт і зв'язок України
154. Ольховський Б., Советская археология, т. VI. (1940.р.)
155. Кобилянська Ольга, Битва
156. Гоголь, Твори
157. Олесь, На зелених горах
158. Вугон, The works, t. IV
159. Гомер, Одисея, перекл[ад] Ніщинського 92
160. Гомер, Іліяда, перекл[ад] Ніщинського 4
161. Кучевська Н. А., Гігієнічна культура
162. Рогірахівський, Забави
163. Чічібабін, Орг[анічна] хемія
164. Ємченко А. Лабораторія Фізіол[огічної] хемії
165. Михайлюта Ф., Практична фізіологія
- 166.
167. Колесса, Укр.-руська словесність
168. Максакова, Фізична географія

* Має бути шематизм.

** Має бути Protokoll des Abgeordnetenhuuses hgg.

169. Палеолит СССР
170. Рижков, Еволюція рослинного світу
171. Мойсива, До питання про ростовий гормон трав
172. Занкевич, Нове в керуванні розвитком рослин
173. Кренке, Хірургія рослини
174. Наумов, Фітопатологія
175. Гаршин, Сочиненія
176. Гипшкун, Живне лица
177. Дневник Марии Башкирцевой
178. Боссе, Радянські кавчуконосні рослини
179. Черкасов, Наші кавчукові рослини
180. Кандиба, В боротьбі за радянський кавчук
181. Український ис[с]лед[овательский] и[нститу]т кавчука и кавчуконосов
182. Грушевський, История України
183. Смоленський, Лікарські рослини
184. Франко І., Молода Україна
185. Дехтяров, Сель.-госп, ентомологія
186. Любименко, Світло як фактор, що визначав нагромадження рослинної маси
187. Культури лікарських рослин
189. Технічні культури, лекція XV.
190. Укр. научно нелед. институт каучука
191. Йордан, Квантова механіка.
192. Лікарські рослини
193. Мішалов, Культури
194. Бібліотека Риманов
195. Йогансен, Німецька мова
196. Мір тріклягеній*
197. Кулиняк Олег, Чорноморська проблема в українській промисловості
198. Горліс Горський, Холодний яр
199. Коцюбинський, Вибрані оповідання
200. Jelinek Edward, Ukraïnske dumy
201. Вороний Микола, Театр. драми
202. Кутепів Р., Нові течії в малярстві
203. Станіславський К. С. Робота актора над собою
204. Баранський Н., Короткий курс економічної географії
205. Збірник, Будівництво великих промислових споруджень на Україні
206. Вобмит**, Економічна географія України
207. Динаміка народного господарства України
208. Укр. совет. народ[но-]хоз[яйственная] укр. промьшленность в 1920.р.
209. Труд[ы] О[бщест]ва исс[лед]ователей Вольни 1910–1912, т. II. IV. VI. VIII.
210. Вісті Українспорту 1903.р. ч. I.
211. Землеведение 1899.р. кн. IV. 1903., кн. I., 1907, кн. IV., 1908., кн. XV.2.

* Має бути приключеній.

** Має бути Воблий.

212. Соболев Д. Геоморфологічні спостереження на середньому подніпрі
213. Наша Культура, 1935.р.
214. Бухарін, Будівництво великої кооперації
215. Животинський, Залізничний транспорт і розвиток металургії України
216. Розенберг, Політична економія
217. Міронов, М., З історії дитячого руху
218. Русова, Наші визначні жінки
219. Робітна кімната
220. Клюбна робота в школі
221. Топуз, Лабораторія в лакофарбовім виробництві
223. Рубцов, Крамознавство
224. Сточин, чгарбаротво
225. Омельченко Петро, Наука про малярські фарби, матеріали та техніка
226. Драгоманів М., Рай і поступ
227. Драгоманов, Было би болото, а черти будутъ
228. Драгоманов, Тероризм і свобода
229. Лозинський М., Укр. національне питання в творах Драгоманова
230. Щербина Ф. А., Казачы герби исподвижники
231. Щербина Ф. А., Кубань
232. Донекась, летопись
233. Трагедія Казачества
234. Коваленко, Анатомія і фозологія людини 1923.р.
235. Трихбилів, Осушування болот та людських сіножатів
236. Корпелля* Андрій, О мельоризації
237. Грогоріїв**, Які закони треба знати мельоративному товариству
238. Вовчок Марко, Оповідання
239. Тютюнників, Хекічна*** технологія жертв
240. Юхновський, Жири, та що з [них] виготовляють
241. Глінка, Неорганічна Хемія
242. Петрів Всеволод, Споминки з часів революції
243. Сводная галицко-русская літопись, Петрушевича, л.1884
244. Колоніальная политика російского царизму в Азербейджане в 70-60 гг. XIX.
245. Независимий Кавказ 1929.р. I. т.; 1930., 2, 3.
246. Кавказ, 1934., 4-7; 1935., 5-10;
247. Wshód 19 зшиток, 1930–1939.р.
248. Молодий Азербейжан, 1930.р., Зш[иток] X.
249. Simo Kafkasiya 45 зш[итків]****

ЛННБУ. ВР, ф. 9, спр. 302, арк. 35-43. Оригінал, маш., рук., укр, рос., пол., франц., нім.,
чес. мови; ЛННБУ. Архів, оп. 1, спр. 79а, арк. 1-9. Копія, маш., рук., укр, рос., пол., франц.,
нім., чес. мови.

* Має бути Корнелля.

** Має бути Григоріїв.

*** Має бути Хемічна.

**** Далі пропущено нумерований список «Книжки, що бракують в бібліотеці НТШ» на
арк. 10-21.

№ 236

[1945, Львів]. Довідка про історію львівського Оссолінеуму з оглядом історії руху фондів у воєнний та післявоєнний час

Ossolineum

Zakład Narodowy im. Ossolińskich ma podwalinę prawną w akcie fundacyjnym, sporządzonym w r. 1817 przez wybitnego bibliografa i starożytnika polskiego J. M. Ossolińskiego, który wielką wiedzę fachową (był prefektem Ces[arskiej] Biblioteki Publicznej w Wiedniu) i duży odziedziczony majątek poświęcił na założenie we Lwowie polskiej placówki naukowej «z miłości szczerzej narodu».

Ossoliński zdażył jeszcze przed zgonem (1826 r.) znakomicie znaczenie swego dzieła pomnożyć przez zawarcie ze znanym zbieraczem Henrykiem Lubomirskim wieczystej umowy, wcielającej do Ossolineum – jako Muzeum Lubomirskich – bogate zbiory przeworskie biblioteczne i muzealne (obrazy, zbrojownia i td.). W ten sposób podkreślone zostało zamierzenie Ossolińskiego, by utworzyć nie tylko bibliotekę, ale instytucję naukową, obejmującą obok zbiorów, książek i rękopisów zbiory rycin, obrazów, rzeźb i pamiątek historycznych. Z drugiej strony przez utworzenie w Zakładzie drukarni powstało poważne źródło dochodu, a równocześnie umożliwiona została współpraca Ossolineum z nauką polską w dziele nie tylko przechowywania i udostępniania twórczości naukowej czy artystycznej, ale i jej ciągłego powiększania. Inicjatywę Ossolińskiego zrozumiało całe społeczeństwo i poparło ją czynnie swoją ofiarnością i opieką moralną, jaka dzieło jego otaczało od samych początków.

Olbrzymia ofiarność społeczeństwa polskiego na cele Zakładu objawiała się w postaci darów pieniężnych i w naturze. Zakład otrzymywał bardzo wiele poszczególnych dzieł nieraz z cennymi dedykacjami dla Zakładu, i szereg tworzących całość kompletów książkowych lub rękopiśmiennych, m. i. księgozbiory lub archiwa rodzinne Dzierzkowskiego, Wronowskiego, Brodzkiego, Skarbków, Fredrów, Szymanowskiego, Wiesiołowskiego, Nargielewiczów, Huszarzewskich, Lubomirskich, Wybranowskich, Darowskiego, Małeckiego, Karłowicza, Kozłowskiego, Sapiehów, Cieńskich, Wodzickich, arcyb. Teodorowicza, Jabłonowskich, Jełowickich, Wysłouchów, Platerów, Balzera, Abrahama, Pińskiego, Branickiego, Bernackiego, Romera, Krzeczunowiczów, T-wa Prawniczego i in.

W tenże sposób pomnażały się i inne zbiory Ossolineum, w szczególności muzealne.

Z Zakładem związane są obecnie – poza Muzeum Lubomirskich – biblioteka Pawlikowskich włączona w r. 1921 na zasadzie umowy z 1914 r. z jej właścicielem prof. J. Gw. Pawlikowskim, założona i wyposażona w znaczny własny majątek przez zmarłego w r. 1894 Wiktora Baworowskiego.

Łącznie z tymi bibliotekami Ossolineum w r. 1939 posiadało:

	objętych inwentarzami	jeszcze nie zinwentaryzowanych
w dziale książek	429,000	117,500+20,000 dubletów
« rękopisów	14,934	5,020
« dyplomów	2,318	1,200
« autografów	5,098	6,000
« rycin	68,658	33,000
« map	2,450	2,800
« nut	4,194	250
« obrazów, rzeźb, broni, monet, medali i innych muzealij	35,000	-----

Wartość tych zbiorów dla nauki i kultury trudno w kilku zdaniach scharakteryzować. Wystarczy tylko nadmienić, że w zakresie druków polskich z XVI–XVIII wieku zajmuje ono drugie miejsce po Bibliotece Jagiellońskiej, a dziś, po zniszczeniu zbiorów warszawskich, ilość unikatów wzrosła o 600 %. Zbiór czasopism i gazet polskich najbogatszy w kraju. Duży zbiór druków emigracyjnych i nielegalnych (do dziejów polskich ruchów rewolucyjnych). W rękopisach zabytki języka polskiego, kroniki, autografy poetów i pisarzy, Mickiewicz (Pan Tadeusz), Słowacki, Krasiński, Sienkiewicz, Krasiński, Kaspro-wicz i wielu innych, materiały do historii kultury, stosunków gospodarczych i społecznych, nauki, literatury i teatru. Zbiory graficzne, nieocenione dla sztuki polskiej. Portrety i pamiątki historyczne. Broń i pamiątki przemysłu artystycznego. Biblioteka podręczna czytelnicy naukowej, znana jako bogato wyposażona w encyklopedie i słowniki, dzieła bibliograficzne i biograficzne, oraz wydawnictwa źródeł historycznych.

Zasoby zaś finansowe poza funduszem żelaznym rosły również i prócz dochodów z własnych wydawnictw, pochodziły z darów i zapisów, wielkich i małych, dzięki czemu Zakład mógł posiadać kilka nieruchomości miejskich i wiejskich, dużą nowoczesną dobrze wyposażoną, drukarnię z introligator-nią, dobre urządzenie i umeblowanie, oraz wielkie zapasy własnych wydawnictw. Między nimi przeważają wydawnictwa o charakterze naukowym oraz podręczniki uniwersyteckie i szkolne. Ossolineum jest również, na zasadzie umów z rodziną Sienkiewicza wyłącznym właścicielem jego praw autorskich i wydaje jego dzieła, między innymi «Krzyżaków», w bardzo tanich wydaniach, dostępnych dla najszerszego ogółu. Podobnie przedstawia się sprawa dzieł Władysława St. Reymonta i Kazimierza Chęłdowskiego.

Całość składa się na poważną, w skali europejskiej instytucję naukową, która w pełni zasłużyła na miano Zakładu Narodowego, posiadając i udostępniając bezcennie dla kultury polskiej zbiory naukowe, rękopiśmienne i muzealne. Zbiory te miały wyraźnie zarysowany charakter humanistyczny, w którym w

miarę posiadanych środków były celowo kompletowane. W jakiegokolwiek dziedzinie badań w Polsce nad historią, literaturą, filologią, archeologią, historią sztuki, ekonomiką, trudno sobie wyobrazić pracę bez sięgnięcia do zasobów Ossolineum, które w zabytkach średniowiecza i XVI wieku ustępując Bibliotece Jagiellońskiej, wysunęło się na pierwsze miejsce w zakresie rękopiśmieniowych, drukowanych i graficznych materiałów do dziejów XVII, XVIII i XIX wieku. Jako pewnego rodzaju biblioteka narodowa znane było Ossolineum zagranicą, jak na to wskazywały rozległe stosunki z instytucjami naukowymi całego świata.

Powyższe dane nie określają udziału Ossolineum w tworzeniu kultury polskiej przez uczestniczenie w wystawach i kongresach, przez wypożyczalnię międzybiblioteczną, przez wszelkiego rodzaju pomoc (również finansową i w postaci stypendiów) pracownikom naukowym oraz doktorantom.

W czasie wojny Ossolineum utraciło wszystkie swoje zbiory muzealne z wyjątkiem rycin oraz dużą część umeblowania. Muzealia przejęły w r. 1939/40 lwowskie muzea historyczne i artystyczne, a zbiory graficzne utraciły w r. 1941, niezwłocznie po okupacji Lwowa przez Niemców wyjątkowo cenną kolekcję oryginalnych rysunków Dürera, którą Niemcy wywieźli. Pod koniec zaś okupacji wywieźli Niemcy z Ossolineum około 2,700 dyplomów, ok. 2,500 rękopisów, ok. 3,300 starodruków, ok. 2,400 rycin. Bezpośrednio wskutek działań wojennych straty były również dość znaczne: zniszczeniu w czasie bombardowań i działań wojennych uległo 9,000 książek.

Na jesieni r. 1939 Ossolineum w całości włączone zostało jako sektor II. do biblioteki Akademii Nauk U.S.R.R.; za okupacji niemieckiej tworzyło tzw. Staatbibliothek Abt. II; obecnie ponownie tworzy sektor drugi biblioteki Akademii nauk U.S.R.R. we Lwowie.

W okresie do wybuchu wojny rosyjsko-niemieckiej utworzono tzw. koncentrację, włączając do niej niezainwentaryzowane zbiory i z poza Ossolineum, szereg księgozbiorów jak uratowaną część biblioteki Poturzyckiej Dzieduszyckich, seminariów duchownych itd., razem tomów około 150,000, wywieziono zaś do bibliotek moskiewskich i kijowskich 9,000 tomów. W budynku Ossolineum powstał równocześnie nowy dział biblioteki Akademii, liczący około 35,000 tomów literatury radzieckiej. Niemcy zbiór ten powiększyli, zwożąc doń z wszelkich pozostałych we Lwowie księgozbiorów radzieckich około 60,000 tomów. Przed opuszczaniem Lwowa zdążyli jednak z tego działu wywieźć około 40,000, pozostawiając w stanie zupełnego chaosu radziecki księgozbiór Akademii, (liczący już około 25,000 tomów), oraz «skoncentrowanych» 25,000 tomów, które zwrócono dawniejszym właścicielom tj. bibliotece «Oblastnej» i rejonowym. Zwrócono również zbiory poszczególnych zakładów uniwersyteckich, które w ilości około 150,000 tomów Ossolineum własnymi siłami zwiozło do swego budynku, ratując je w ten sposób przed zupełnym zniszczeniem w gmachu Uniwersytetu przez niemieckie władze wojskowe.

Za Niemców do koncentracji w Ossolineum włączone zostały księgozbiory Ostapa Ortwina, Reissa, Diamandów, Prusiewiczza, razem około 8,000 tomów,

natomiast z koncentracji Niemcy zwrócili około 90,000 tomów dawnym właścicielom: instytucjom, jak Seminarium duchowne, Ukr. Towarzystwo Bohosłowskie, Klasztor OO. Bazylianów, i osobom prywatnym jak Mudryj, Starsolskyj, Lewickij i in.

Tzw. «koncentracja» liczy obecnie około 200,000 tomów. Poza nią mieszczą się w Ossolineum znaczne i cenne depozyty osób prywatnych; po wydaniu księgozbiorów prof. Bujaka, dra Lewickiego, prof. Kucharskiego, pozostają książki prof. Kleinera, Kuczyńskiego, Łempickiego, Umińskiego, Czołowskiego, Treterów i in.

W sierpniu 1945 r. z polecenia Rady Ministrów USRR. przystąpiono do wysyłki zasobów książkowych i rękopiśmiennych Ossolineum jako «cennych kulturalnych dóbr Narodu Polskiego». Spakowano początkowo 30,000 tomów, następnie dodatkowo 20,000 tomów, następnie powiększono tę liczbę o dalsze 100,000 tomów. Te 150,000 tomów (w czym rękopisów i starodruków ok. 7,000) wysłano do Przemyśla w 418 pakach, po czym przystąpiono do dalszego pakowania, które objęło około 65,000 tomów i zostało przerwane. Pakowanie miało być dokonywane według pisemnej instrukcji Rady Ministrów USRR, nakazującej pakować całość zbiorów z wyłączeniem jednak tego, «co dotyczy bezpośrednio Ukrainy», aczkolwiek pierwotna decyzja rządu ZSSR żadnych wyłączeń nie przewidywała. Rozbieżność tę niewiadomo czym tłumaczyć. Czynniki lokalne idą jeszcze dalej i interpretują decyzję Rady Ministrów USRR w ten sposób, że pod pojęcie «ukrainików» podciągają wszelkie dzieła dotyczące Rosji (choćby z dedykacjami Rosjan dla Ossolineum!) lub Słowian, a nawet Ormian, dalej wszelkich encyklopedii, słowników, bibliografii i wogóle dzieł z biblioteki podręcznej, bez których żadna pracownia naukowa istnieć nie może. Zatrzymano również 60 % starodruków, jakiekolwiek wydawnictwa periodyczne, podobnie jak i całe zbiory Pawlikowskich i Baworowskich oraz pod różnymi pretekstami całe kompleksy zbiorów rękopiśmiennych. Zatrzymano też kilka tysięcy książek polskich jako stanowiących «ukrainica», bo drukowane we Lwowie (!). Zmieniono przez to zupełnie intencję rządu Związku SRR, który postanowił w całości przekazać Narodowi Polskiemu jego «cenne dobra kulturalne», wykazując zrozumienie zarówno ich wyjątkowego dla Polski znaczenia naukowego i tradycyjnego, jak i faktu, że zbiory te powstały wyłącznie własną ofiarnością społeczeństwa bez żadnej pomocy rządów a nawet wbrew nim w pierwszych kilkudziesięciu latach istnienia Ossolineum. To też zbiory przekazane być powinny w całości wraz z inwentarzami, katalogami, umebłowaniem, bez żadnych wyłączeń, które by wbrew wyrażonym intencjom rządu Związku SRR zniszczyły dzieło kilku polskich pokoleń, znane i szanowane nie tylko przez Polskę, ale przez cały świat kulturalny.

№ 237

[1945, Київ]. Звіт директора Бібліотеки АН УРСР Юрія Меженка про проведення робіт з відбору книжок у Львівській філії Бібліотеки АН УРСР для передачі Польщі

РНК – УРСР
АКАДЕМІЯ НАУК УРСР
БІБЛІОТЕКА

СНК – УССР
АКАДЕМИЯ НАУК УССР
БИБЛИОТЕКА

ул. Короленко 58
.....194.....р

ДО ВІДДІЛУ СУСПІЛЬНИХ НАУК АН УРСР

Директора Бібліотеки
АН УРСР Ю. О. МЕЖЕНКО.

З в і д о м л е н н я

17 вересня мене було відряджено до Львова в справі відбору книжок для подарунка польському народові від українського народу.

Основне доручення полягало в тому, щоб максимально прискорити закінчення цієї роботи, складність якої була не лише в якості одібраної літератури але й в організації самої техніки, самого процесу одбору.

На день мого приїзду було відібрано 1500 новодруків і до половини складено списки стародруків. Знімати стародруки з полиць ще не починали. Після того як було переведено де-яку реорганізацію процесу одбору та підсилено групу робітників ще кількома особами, справа пішла швидче і на 28 вересня було відібрано понад 15.000 новодруків (із запланованих 20.000) та закінчено складання списків стародруків (заплановано 10.000) з них було знято з полиць приблизно 2.000.

Оскільки справа з одбором організаційно була цілком розв'язана і процес одбору в найскладнішій своїй частині закінчений я вважав за можливе повернутися до Києва. Фактично залишилася лише нескладна технічна частина роботи розшуку на полицях згідно зі списками 8.000 стародруків, на що потрібно не більше як кілька днів. Одбор новодруків проходив досить швидко – до 2000 денно.

За цей час я дістав у Львові 16 ящиків і трохи пакувального паперу. Всього не більше як на 3500-4000 томів.

За моїми вказівками вже приступлено до пакування і при мені було впаковано 1500 томів.

Маю звернути увагу Відділу на те що брак грошей і матеріалів дуже гальмує закінчення цієї роботи.

№ 238

[1945, Київ.] Історична довідка про Бібліотеку греко-католицької митрополичої Капітули в Перемишлі

Бібліотека гр[еко]-кат[олицької] Капітули в Перемишлі
/Замітка/

Бібліотека Перемиської Капітули заснована перем-им єпископом, Іваном Снігурським в перших десятках ХІХ стол[іття] /був[шим] перемиським еп-пом від 1818 р./ і в засновок сеї Бібліотеки дав около півтора тисячі рукописів і стародруків.

Одначе головним і властивим основником сеї Бібліотеки є крилошанин Перемиського Собору, о. Іван Лаврівський, /+ 1846/ суспільний діяч і вчений, /якого фірму і носить ся Бібліотека/, який подарував до Бібліотеки около 12-13 тисяч томів. Після нього опікувався Бібліотекою Тома Полянський /пізніший єпископ/, автор великого I-IV томового рукописного каталогу рукописів і книг, за якими єдино можна незле орієнтуватись у названому книгозборі. /Почато и інші каталоги – приміром, старих церковних друків і пр[оче]/.

З наступних крилошан, що багато причинились до побільшення книгозбору і зросту Бібліотеки згадати б і Шашкевича, Волошинського, о. Подолінського, дуже журливого и працьовитого кустоса Бібліотеки. Тепер цілості Бібліотеки береже о. др. Василь Пинило, мітрат, під загальною управою Бібліотеки, предсідника Собору Крилошан, перемиського ученого, еппа-помічника, д-ра Григ. ЛАКОТИ.

Після смерті головного основника Бібліотеки о. Івана Лаврівського, який на удержання бібліотекаря и устроєння Бібліотеки подарував своє власне село – Капітульна Бібліотека збільшувалася книжковими дарами священиків сільських і крилошан. До неї влучали приватні бібліотечки померших и перемиських каноніків, оскільки на се їх родини і кривні годилися. Тепер Капітульна Бібліотека в Перемишлі може мати від 30-35 тисяч томів /зглядно фасцикулів/, які містяться у забудованні Капітули /давн[ій] лат[инський] монастир Кармелітів/, а саме в їх давній каплиці та 5-6 кімнатах.

Бібліотека Капітульна – се властиво переважно великий архів. Він приблизно начислює около 300 пергаментів, ок. 10 інкунабулів, укр. стародруки, з 1000-1500 церк. книг, деякі пергаментові и гарно ілюстровані, головне волоського походження, різні надавчі грамоти та численні копії грамот.

Що до порядку хронологічного, то деякі пергаменти є вже з 14 стол[іття] /а може навіть з ХІІ?/: як грамота Володислава Опольського, боярина Сташка і ін.; тут є деякі перші краківські друки, дещо апокрифів, більша збірка так званих «ТЕК» до історії Перемиської єпархії і Перемиської Капітули, упорядкованих за роками від ХVІ-ХVІІІ вв. Єсть богата церковна література історії церкви, до загальної історії, багато творів писаних по лат[инськи], нім., італ. і інші. Тут є ще, здається, літопис Кишки, копія

Волинського літопису з кінця, здається, XVI віку, були свого часу рукописи і книги найбільше з XV–XVIII ст. Ще дещо летючок дрібних брошур до 1848 р. опісля до пізніших років – трапляється лише спорадично.

Уклад рукописів і книг походить – здається – ще від Томи Полянського, автора каталогу книжок, опісля їх доповнювано принагідно.

Бібліотека є добре забезпечена і бережена та каталогована. Кожний науковець, що особисто до Управи Бібліотеки зголоситься, може без обмежень та перешкоди користати, дійсно багато учених українських, польських, а навіть німецьких і ін. з неї користало, як се вказує літопис Капітульної Бібліотеки.

ПОБІЖНА ЛІТЕРАТУРА ПРО ЗГАДАНУ КАПІТУЛЬНУ БІБЛІОТЕКУ

З неї користались і дещо ближче описали:

Е. І. Калужняцький – «Обзор слав[янских] памятников» в Трудах [...] археолог[ічного] з'їзду / 1878/

А. Добрянський – Історія Перемиських єпископів.

А. Левицький – Причинки до історії Перемишля.

Евг. Грицак – в «Сьогодні і минулім»* /II-III –I ?/

а теж Дудек, Линниченко, Хвалевік, Ю. Пелеш.

З г і д н о : [Підпис] [Оробівська]

НБУВ. Архів, оп. 1, спр. 657, арк. 116-116 зв. Копія, маш., укр. мова.

№ 239

[1945, Київ.] Історична довідка про перемиський музей «Стривігор» та його бібліотеку

Копія

ПЕРЕМИСЬКИЙ МУЗЕЙ «СТРИВІГОР» і його бібліотека.

Музей «СТРИВІГОР» оснований за приватною ініціативою кількох осіб /між інш[им] – п. Олени Кульчицької, В. Пачовського, Загайкевичів, І. Шпитковського/ в р. 1931.

Зразу мав одну кімнату, тепер зріс до 7 кімнат приміщення. Музей складається з відділів :

1. Археологічного-етнографічного,
2. Іконограф[ічно]-церковного
3. Перемищина – та
4. Архиву і бібліотеки.

* Має бути «Сьогодні і минуле».

З причини воєнних чинностей 1939/41, головнo – липень 1944. дуже потерпів: ще від 1940 р. за Радянської Влади перенесено з Музею «СТРИВІ-ГОРУ» цінніші експонати по археології та етнографії до Польського Музею, що мав об'єднати в собі 5-6 музеїв у Перемишлі.

В 1944 році, в липні, коли з причини висаджування мостів, знищено в Музеї усі двері й вікна – багато експонатів пропало.

Бібліотека Музею в рр. 1939–40 мала до 2000 книг і друків. Після 1941–44 років згромаджено тут усі безпанські книгозбірні /головно жидівські, м[іж] інш[им] жид[івська], « [..]*» дуже цінна збірка рабіна М. [...]** ученого і інш. бібліотека зросла до около 40.000 в тім 10.000 випоз[ичальної] белетристики.

З приходом Польської Влади й на її наказ вилучено спеціальною комісією до 25.000 не українських книжок, ок. лише 8-10 тисяч томів, в тім – 3.000 белетристики випозичальної.

Тому що й Музей і Бібліотека є загрожена, слід їх забезпечити.

З оригіналом згідно: Оробівська [Підпис]

НБУВ. Архів, оп. 1, спр. 657, арк. 117-117 зв. Копія, маш., укр. мова.

№ 240

1939–1946***, [Львів]. Відомості про рух бібліотечних збірок Львівської філії Бібліотеки АН УРСР у 1939–1946 рр.

Niezinwentowane zbiory 1) Ossolineum

Czasopisma – egzemplarz obowiązkowy	
i wymiana z Warsz. Bibl. Uniw.	8000
Wymiana z instytucjami naukowymi	800
w Polsce i zagranicą	–
Biblioteka T. S. L. – wymiana nieakt.	4000
— // — D. O. K. – — // — // —	2400
Abraham	5000
Badeni	10.000
Balzer	3.000
Bernacki	5000
Brunicki	5000
Chmielowski	1000
Chrystowski	2000
Cieński z Okna	5500
Fredrowie z Beńkowej Wiszni	1000

* Пропуск у тексті.

** Пропуск у тексті.

*** Крайні дати документа виходять поза хронологічні рамки збірника.

Jagustyn	500
Kozłowski	6400
Krzeczunowicz	2000
Lubomirscy, prywatne i z Kruszyń	4000
Chrzanowski z Moroczyna	10.000
Piniński	<u>3.000</u>
	78.600*
Rostworowscy	1.000
Rozwadowski	1000
Romer	2500
Pryjma	2000
Szajnochowa	800
Teodorowicz	12.500
Akademia Handlu Zagr.	3500
Kasyno i Koło literackie	1.000
Łoża masońska B[rede]...	2000
Teatry i Chóry włościanskie	1500
Weterynaria	600
Wybranowscy	1000
Seminarium obrz. rzym. kat.	2000
Biblioteki szkolne	<u>2000</u>
	110000
dublety	20.000
	130.000

Przewiezino w latach 1940/41

Seminarium duch. obrz. rzym. kat.	47.000
Seminarium duch. obrz. grek. kat.	15.000
Bohosłowie	10.000
Bazylianie	15.000
Nacionalnyj Muzej	5.000
Studion	3.000
Zbiory Poturzyckie	20.000
Korpus Kadetów i inne wojskowe	6.000
Starosolski	4.000
Mudryj	2.600
Husar	1.500
Teodorowicz – dewocionalia	4.000
Weinstöck	1.000

* Пропущено рядок «Z przeniesienia – 78.600».

Kasyno i koło literackie	1.000
Lewicki, Suszycki	2500
T. S. L., związki zawodowe i inne	500
biblioteki oświatowe i prywatne	<u>12.000</u>
	<u>150.100</u>

	245
<u>1941/1944 za Niemcow</u>	<u>-221</u>
	24
Sowietica	60.000 55.000
5) Ostap Ortwin	2000
4) Igel	1000
6) Reiss	3000
3) Diamand	1000
7) Ringel	1000
2) Chyreńs	3000
8) Drobne	<u>2000</u>
	68.000

Biblioteki uniwersyteckie	150.000
---------------------------	---------

Ubyło:W latach 1940/41:

wysłano Instytut historyczny Kijów	5000
Akad. Nauk Kijów	2000
Uniwersytet w Moskwie	<u>2000</u>
	<u>9000</u>

W latach 1941/44

Seminarium duch. obrz. rzym. kat.	38.000
Seminarium duch. obrz. grek. kat.	14.000
Bohosłowie	9.500
Bazylianie	12.000
Nacionalnyj Muzej do T. N. Szew.	5.000
Studion	3.000
Starosolski	3.500
Mudryj	2.000
Lewickij	2.200
Suszycki	500
inne pomniejsze (Brandys, ks. Lubański, Kotowska)	500

90.300

W latach 44/46

Biblioteki Uniwersyteckie	150.000
---------------------------	---------

Bibliotekom: obłasnej i innym	22.000
Na 22.000 składa się:	
Obłasna	17.000
Semin. duch.*	

5) Stare druki

№ 42 –	303	
« 43 –	444	
« 46 –	480	
« 47 –	357	
« 50 –	401	1.985

Druki nowsze

№ 58, 60, 62, 64	3280	3280
		5265

Wysłano do Polski
niesygnowane

jest u nas:

zinwent. 309323 niezinw. 194.235

Depozyty

Kulczyński
Stefanus
Kleiner
Kupczyński
Umiński
Lewik
Tyszkowska
Sawczyński
Piszczkowska – prawie odebrany
Loria
Wisłocka
Schapiro
Neflikowa ?
inż. Zamoyski z żoną
Bujak – odebrany
Jankowski
Kucharski – odebrany
Żukotyńska
Dąbska

H3iO. № 17066/II, арк. 1-7. Оригінал, рук., пол. мова.

* Абзац дописано на звороті аркуша 5.

Додаток**№ 1**

[1948, Вроцлав]. Спогади колишнього бібліотекаря «Оссолінеуму» Францішка Пайончковського про події 1941 і 1943 рр. у Державній бібліотеці у Львові

[...]

30 czerwca wojska [1941] niemieckie zajęły miasto. Tegoż dnia pracownicy zjawili się do pracy jak codziennie, choć nie wiadano, jakie będą przyszłe losy Biblioteki i ludzi. Tymczasową władzę w dotychczasowej Lwowskiej Filii Biblioteki Akademii Nauk objął dyrektor Biblioteki Tow. Naukowego im. Szewczenki – Wł. Doroszenko. W południe gmach Ossolineum objęła milicja ukraińska, nie dopuszczając nikogo do wnętrza. Na następny dzień pracownicy znowu przybyli pod budynek Zakładu, strzeżonego jeszcze przez milicję.

W drugim dniu po wkroczeniu wojsk niemieckich do Lwowa, zjechał tu naczelnny dyrektor bibliotek na terenie Generalnej Gubernii dr Abb, który wydał rozkaz podjęcia pracy na nowo, nie robiąc jednak na razie żadnej nadziei na pełne uruchomienie Biblioteki i otrzymanie odpowiednich funduszków.

Tego samego dnia przybył także do Ossolineum wyższy urzędnik niemiecki z rozkazem, wydanym przez kancelarię Generalgouvernement, polecającym wydanie rysunków Dürera, które stanowiły własność Muzeum Lubomirskich. Między drem Gębarowiczem a niemieckim urzędnikiem doszło do żywej wymiany słów. Niemiec wyraził się, że rysunki Dürera zostały skradzione przez Polaków oraz że zauważył on niechęć dra Gębarowicza w stosunku do Niemców, a przecież wiadomo mu chyba, jak Niemcy postąpili z podobnymi ludźmi w Krakowie. Zakończył swą perorę powtórzeniem pytania, które już było wyraźną groźbą «chyba słyszał pan o tym»? «Owszem, – słyszałem», odpowiedział prof. Gębarowicz.

Przed siłą trzeba było jednak ustąpić i Niemcy zabrali rysunki Dürera. Dotychczas nie wróciły one jeszcze do Ossolineum.

[...]

W 1943 r. dyr. Johanssen został powołany do wojska, a na jego miejsce przybył dyr. Aleksander Himpel.

W lutym 1943 r., rozeszła się w mieście wiadomość, że wojska lotnicze zajmują Uniwersytet i wyrzucają z zakładów biblioteki seminaryjne. Postanowiono wówczas dla ratowania książek przenieść je do budynku Ossolineum. Zmobilizowano w tym celu wszystkich pracowników Zakładu, gdyż niestety – kierownicy zakładów uniwersyteckich i tylu, tylu byłych uczniów, okazało dla zagrożonych zbiorów dziwny brak zainteresowania. Wszystko, na co się oni w tych tragicznych dla książek czasach potrafili zdobyć – było zwrócenie się o ratunek i pracę do Ossolineum.

Pracownicy Ossolineum nie ociągając się ani chwili, stanęli na trzy tygodnie do łańcucha, ustawionego niestety dość rzadko, co dało się odczuć zwłaszcza wtedy, gdy książki trzeba było znosić z trzeciego piętra na ulicę.

Кsiążки ładowano na wozy, których także nie zdobywało się łatwo. Następnie przewożono je do Ossolineum i po przeniesieniu do gmachu, składano w olbrzymie stosy. W ciągu niecałych trzech tygodni, przewieziono i przeniesiono ponad 100.000 tomów książek, stanowiących własność instytutów uniwersyteckich, przede wszystkim zaś zakładu historii polskiej, historii społeczno-gospodarczej, instytutów prawniczych.

[...]

Pajczkowski. – S. 624-625, 628-629.

№ 2

1958. Стаття Івана Брика «Замість «Просвіти» – «Звізда Советів» про ліквідацію товариства «Просвіта» у Львові

Замість «Просвіти» – «Звізда Советів»

Інформації подав проф. д-р Іван Брик, довголітній голова «Просвіти», який після приходу большевиків був арештований і довгі місяці просидів у тюрмі НКВД у Львові.

Працівники Просвіти й інших українських культурно-освітніх товариств залишилися восени 1939 р. здебільшого на рідній землі. Одні зробили це з почуття обов'язку, бажаючи ділити з народом його долю, інші думали, що за аполітичну культурну працю в користь широких народних мас, яку вони досі провадили, не впадуть на них переслідування. У своїй наївності більшість навіть вірила, що матиме змогу продовжувати дотеперішню культурну роботу під большевицьким режимом. Але сталося інакше. Большевики припинили діяльність усіх українських культурно-освітніх товариств, зруйнували безпощадно їх кількадесятирічний дорібок, а культурних працівників переслідували допитами, тюрмою, депортаціями.

Перша з українських установ упала жертвою большевицького удару Просвіта. Дня 22 вересня 1939 р. увійшла в місто Львів Червона Армія, а вже 23 вересня в будинку Просвіти в Ринку ч. 10, де містилася канцелярія Централі й осідок її проводу, вешталися енкаведисти. Пронюхували, розпитували і злобно підсміхалися. У кімнатах Просвіти з першого дня примістилася редакція большевицького щоденника «Вільна Україна». Урядовцям Просвіти не дозволено навіть забрати з письмових столів їхніх особистих паперів. Згодом «Вільна Україна» перебралась в інший льокаль, а в Просвіті звила своє гніздо редакція російської червоноармійської газети «Звезда Советов». Доступ до канцелярійних кімнат Просвіти став неможливий. Тут господарили вже партійні комуністи. Цінна бібліотека,

важні документи Товариства, бухгалтерійні книги, дуже цінні пам'ятки, фотографічні знімки, кліші впали жертвою нечуваного вандалізму: червоноармійці й редактори палили ними в печах. З початком 1940 р. й редакція «Звезди Советов» перебралась в інший льокаль і при цій нагоді забрала з Просвіти всю обстанову, не залишивши навіть проводів до світла й телефону, словом, ні одного цвяшка. Книжкові магазини видань Просвіти теж большевики забрали, частину знищили, а решту віддали книгарському трестові в розпродаж.

В краю впали жертвою варварства большевиків передовсім бібліотеки філій і читалень Просвіти. Під покришкою очищення бібліотек з усього «буржуазного й націоналістичного барахла» большевики нищили й палили скрізь сільські бібліотеки, якщо люди не забрали вже раніше книжок, щоб їх переховати в стодолах і на горищах.

Гуртки аматорських театрів, хори й оркестри читалень Просвіти большевики зцентралізували в так звані «Доми Народної Творчости», читальні Просвіти перетворили в «сельбуду» та закидали їх большевицькою «політосвітньою літературою». У своїх статтях і звітах подавали большевики страховинні цифри культурної праці цих установ серед українського народу, хоч на ділі народ нічого про них не хотів знати.

Не пощадили большевики і просвітянських працівників, навіть таких, які ніколи в політику не встрявали. Багато їх арештовано, не одного з них вивезли самого, або і з цілою родиною. Стереотипний закид, з яким просвіт'яни зустрічались у слідстві, це була «контрреволюційна і «націоналістична діяльність». Контрреволюцією і фашизмом була в очах большевиків праця українських товариств, які серед найбільших перепон польської влади, без ніяких державних субвенцій, а виключно лише жертвами українського громадянства, ширили в українському народі національну свідомість і двигнули українські селянські маси на вищий щабель духової і матеріальної культури.

Подібна доля, як Просвіту, зустріла і всі інші українські національні товариства й установи в Західній Україні. Всі вони мусіли припинити свою діяльність, бо в советській державі ніяких громадських організацій нема, як нема ніякого свobodного вияву суспільних сил, ніякої громадської ініціативи. Само собою розуміється, що припинено теж усю українську національну пресу. Таким чином «визвольники» зліквідували всі мозольні надбання українського народу в Галичині й на їх руїнах будували «вільне щасливе життя».

Так перестало існувати найстарше, найбільш поширене й найбільш заслужене товариство Просвіта, яке в 1939 р. святкувало 70-річний ювілей свого існування. Перестала існувати густа мережа культурно-освітніх, виховних, жіночих, тіловиховних, гуманітарних та всіляких інших товариств, що були фортецями національного духу, своєрідними формами самобутності народу, будили подив чужинців і були нашою гордістю.

№ 3

17 листопада 1959, Марбург. Спогади Олександра Гімпеля про свою діяльність як керівника Державної бібліотеки в Генеральному Губернаторстві під час німецької окупації**Lemberg**

Schon im Laufe des Sept. 1943 wurde die Frage einer Sicherung der Lemberger Bibliothekenbestände vor den Gefahren von Fliegerangriffen in Erwägung gezogen. Keine der dortigen Bibliotheken besaß bombensichere Kellergeschosse. Es wurde zunächst beschlossen, besonders wertvolle Bestände in die zur Verfügung stehenden Keller zu schaffen. Im November wurde mit dieser Aktion begonnen. Versuche, andere Räume für diesen Zweck ausfindig zu machen, schlugen leider fehl. Als besonders geeignet wurde ein Karmeliterkloster bezeichnet, dessen Gebäude von der Wehrmacht beschlagnahmt war. Im Keller befand sich Munition und erst im Juli 1944, kurz vor der Übergabe der Stadt, wurde dieser Keller frei und der Bibliotheksverwaltung angeboten. Damals konnte natürlich kein Gebrauch von diesem Angebot gemacht werden. Nach Rücksprache mit der «Hauptverwaltung der Bibliotheken» in Krakau wurde eine Überführung der Cimelien aus Lemberg in die Keller des Wawel in Krakau ins Auge gefaßt. Krakau beschloß, dem Lemberger Beispiel zu folgen und schaffte nun seine Cimelien in die Wawel-Keller. Die Kisten mit den Lemberger Cimelien blieben zunächst in Lemberg, da eine Panik vermieden werden sollte. Ende Februar wurde dann telegraphisch von Krakau aus angeordnet, daß mit dem Versand begonnen werden sollte. Es sollte nun aber zusätzlich auch wichtig erscheinende naturwissenschaftliche Literatur aus dem Lesesaal und aus dem Handmagazin nach Krakau geschafft werden. Von diesem Plan, der von Krakau angesagt wurde, war schon früher die Rede, als Herr Dir. Abb im Januar 1944 in Lemberg war. Damals hatte Dir. Abb gewünscht, daß die Neuanschaffungen der Univ.-Bibliothek Lemberg aus der Zeit nach der Besetzung Galiziens durch deutsche Truppen nach Deutschland geschafft werden sollten, wogegen ich Einspruch erhob, da die Bücher Eigentum der U.-B. Lemberg seien. Es gelang damals Dir. Abb von seinem Plan abzubringen. Leider verbreitete sich von Krakau aus das Gerücht, daß Bücher aus Lemberger Besitz mit unbekanntem Ziel verschleppt werden sollten, da, wie es sich erwies, in Krakau von dem Plan, die Lemberger Neuanschaffungen ins Reich zu schaffen, innerhalb der Jagiellonischen Bibliothek gesprochen worden war.

Erst im März durfte von einer Evakuierung Lembergs gesprochen werden und ihr Endtermin wurde auf den 31. März festgesetzt. Aus den Lemberger Bibliotheken – vornehmlich aus der Univ. Bibl. und der Bibliothek des Ossolineums – wurden 2 Eisenbahnwaggons Bücher nach Krakau verladen und, wenn ich nicht irre, am 2. April abgeschickt. Auf Bitten einer deutschen militärischen Dienststelle wurde mit Genehmigung der Krakauer Hauptverwaltung einem von der genannten Dienststelle beauftragten Ukrainer erlaubt,

einen Teil der in Rußland in orientalischen Sprachen gedruckten Bücher, die zwischen 1939 und 1941 dem Ossolineum geschenkt worden waren, für irgendwelche Unterrichtszwecke der fremdstämmigen deutschen Hilfstruppen mitzunehmen. Es handelte sich um 2-3 Kisten, soviel ich mich entsinnen kann.

Am 6. od. 7. Aug. mußte ich Lemberg auf Anordnung der Hauptverwaltung verlassen und in Krakau die Vertretung von Dir. Abb übernehmen, da sein bisheriger Vertreter, Bibliotheksrat Dr. H. Hofmann nach Dresden zurückgekehrt war. Vor meiner Abreise bat ich Herrn Gen.-Major Kittel und seinen Adjutanten, Herrn Oberstleutnant Brokate, den Schutz der Bibliotheken zu übernehmen.

Die Lemberger Bücherkisten waren in Krakau provisorisch im ebenerdigen, für diesen Zweck völlig ungeeigneten Keller der Jagiellonischen Bibliothek abgestellt worden. Die Jagiellonische Bibliothek selbst hatte viele eigene Bücherkisten inzwischen in die Keller des Wawel gebracht. Da diese Keller angeblich schon überfüllt waren, blieben die Lemberger Kisten zunächst stehen. Der Versuch, sie in einem Salzbergwerk unterzubringen, schlug fehl, da auch da angeblich alles überfüllt war. Ich regte darauf die Überführung der Lemberger Kisten in eines der Klöster in der Umgebung von Krakau an.

Anfang Mai oder Ende April wurde das Gebäude der Lemberger U.-B. durch Fliegerbomben schwer geschädigt. Der Leiter der dortigen T.-H.-Bibliothek, Herr Laskiewicz, bat mich dringend nach Lemberg zurückzukehren.

Nach Rücksprache mit dem Präsidenten der Kulturverwaltung des Generalgouvernements begab ich mich dahin und bemühte mich nun um die Sicherung der schon beschädigten Bibliotheken. Da in der Stadt auch einige Lazarette schweren Schaden erlitten hatten, bedurfte es vieler Bitten und Verhandlungen, ehe es gelang, das Material für die notwendigsten Rettungsarbeiten bewilligt zu bekommen. Ohne die selbstlose Hilfe des Bibliothekspersonals wäre es nicht möglich gewesen diese Arbeiten durchzuführen. Einer der polnischen Bibliothekare der Univ. Bibl. führte die Aufsicht bei der Dachreparatur des Magazinflügels, an der sich alle Magazinangestellten und einige Bibliothekare freiwillig beteiligten. Auch der Benutzungsflügel der U.-B. konnte im Laufe der nächsten Monate vor etwaigen Witterungsschäden gesichert werden. Nur der Verwaltungsflügel des Gebäudes mußte seinem Schicksal überlassen werden. Soviel ich mich entsinnen kann, wurde aber auch sein Dach, durch das eine Bombe gefallen war, notdürftig repariert. In diesem Flügel befanden sich keine Bücher und seine gesamte Einrichtung wurde im Benutzungsflügel geborgen. Kurz vor der Übergabe der Stadt, die zwischen dem 15. und 20. Juli erfolgte, war die Arbeit abgeschlossen. Da kein weiteres Baumaterial bewilligt werden konnte, hätte die Arbeit auch nicht fortgesetzt werden können.

Der Auftrag, einen oder zwei weitere Waggon Bücher aus Lemberg zu evakuieren, wurde nicht ausgeführt, 1) weil die in erster Linie in Frage kommenden weiteren Cimelien des Ossolineums (alte polnische Stadtrechte usw.) in einem inzwischen zur Verfügung gestellten sehr tiefen Keller der im Zentrum der Stadt gelegenen Kathedrale untergebracht werden konnten und 2)

weil die nach Krakau gesandten Kisten in der Zwischenzeit entgegen der mündlichen Absprache, nicht in einem Kloster in Krakaus Umgebung geborgen, sondern nach Schlesien auf das Gut einer Gräfin Pfeil weiterbefördert worden waren, wo sie in einem angeblich sehr gut und fest gebauten ehemaligen Schafstall untergebracht wurden. Der Name des Gutes ist mir entfallen*; es befand sich, soviel ich weiß, unweit der Gröditzberg, des Gutes des Botschafters von Dirksen. – Am Vorabend der Besetzung Lembergs durch russische Truppen reiste ich nach Krakau ab. Man rechnete damals mit dem Verlust Krakaus innerhalb weniger Tage; Anfang August war die Evakuierung der Stadt abgeschlossen und Dir. Abb beauftragte einige polnische Bibliothekare mit der weiteren Betreuung der Bibliothek. Am 2. od. 4. Aug. verließen wir Krakau und kehrten nach Berlin zurück.

Das Aktenmaterial der Staatsbibliothek Lemberg, soweit es sich auf die Zeit der deutschen Besatzung bezog, sollte Ende März auftragsgemäß entweder vor der Abreise verbrannt oder nach Krakau mitverladen werden. Da es keine «kompromittierenden» Akten gab, sandte ich alles nach Krakau, von wo die Aktenbestände später nach Berlin geschafft wurden. Wie mir Dir. Abb sagte, wurden sie im Keller einer Bank in Ost-Berlin untergebracht. Die Bank ist Anfang 1945 einem großen Bombenangriff zum Opfer gefallen. Ob die Akten erhalten geblieben sind, ließ sich damals nicht ermitteln. Der Auftrag, die Lemberger Akten zu vernichten oder nach Krakau zu schicken, bezog sich auch auf die Personalakten. Ich zog es vor, diese Akten den Beamten und Angestellten der Lemberger Bibliotheken persönlich zu übergeben. Zu diesem Zweck wurden alle Angehörigen der Bibliotheken ins Direktorzimmer der U.-B. gebeten, wo ich ihnen für ihre Mitarbeit dankte und hinzufügte, es würde ihnen vermutlich nicht angenehm sein, wenn ihre Akten, in denen sie ihre antikommunistische Einstellung beteuerten, u. U. in unrechte Hände fielen, ich sei daher der Meinung, daß sie dieses schriftliche Material lieber selbst in Empfang nehmen sollten. Es versteht sich, daß dieses Anerbieten mit sichtlicher Freude angenommen wurde, worauf ich jedem einzeln seine Akten persönlich aushändigte. Nachdem sich alle Angestellten verabschiedet hatten und nur ein paar Kollegen zurückgeblieben waren, öffnete ich eine Schublade des Schreibtisches und zeigte auf die Portraits von Stalin und Woroschilow auf gewöhnlichem Zeitungspapier, die das Zimmer von 1939 bis 1941 geschmückt haben dürften. Herr Johanssen hatte sie da liegen lassen und ich sah auch keinen Grund, sie zu entfernen oder gar zu vernichten. Die Portraits Hitlers und des Generalgouverneurs waren bereits abtransportiert worden und ich empfahl, die beiden Zeitungsausschnitte zu gegebener Zeit wieder an die Wand zu haften. Die alten verstaubten Ölgemälde des Kaisers Franz und des «armen» Kaisers Ferdinand blieben an der Wand hängen.

Bis März 1944 hat die Staatsbibliothek ihren Betrieb voll aufrechterhalten können, obgleich ab Januar 2 Bibliotheksgebäude vorübergehend

* Йдеться про Адельсдорф – пізніше Загородно.

von durchziehenden Truppen belegt waren: die Bibliothek der Technischen Hochschule und die Bibliothek des «Narodnyj Dom». Die Bibliotheken konnten ihre Arbeit trotz der Beschlagnahme eines Teils ihrer Räume fortsetzen. Im «Narodnyj Dom» befand sich in der beschlagnahmten großen Eintrittshalle ein wertvoller alter Kamin. Es genügte die Bitte auszusprechen der Kamin möge geschont werden: auf Befehl eines Unteroffiziers wurde der Kamin sofort durch Soldaten mit einer festen Schutzhülle aus Holz versehen und blieb dadurch unversehrt. Der Leiter der Beschlagnehmer, ein höherer Offizier, hatte von vornherein versprochen, die Gebäude sobald wie möglich freizugeben, was auch geschehen ist. Sowohl polnischer- als ukrainischerseits wurde mir versichert, daß es zu keinen Mißverständnissen zwischen dem Militär und den Mitarbeitern der Bibliotheken gekommen sei. [...]

Da die Fiktion einer «Staatsbibliothek Lemberg» mit dem Abzug der deutschen Zivilverwaltung hinfällig wurde, beauftragte ich vor Verlassen der Stadt Herrn Dr. Gaberle mit der Leitung der U.-B.; Herr Dr. Gębarowicz blieb auf seinem Posten im Ossolineum, Herr Laskiewicz – in der Bibliothek der Techn. Hochschule und Herr Mańkowski in seiner kunsthistorischen Spezialbibliothek der gräfl. Baworowskischen Bibliothek. Da Herr Doroschenko mit seiner Familie die Stadt verließ, fragte ich Herrn Gaśiorski von der Bibliothek des «Narodnyj Dom», ob er zusätzlich auch die Leitung der Bibliothek der Ševčenko-Gesellschaft übernehmen wolle. Er willigte ein. [...]

Zu Beginn des Krieges 1939 hatten viele Lemberger Dozenten und auch einige Privatpersonen ihre Privatbibliotheken in den staatlichen Bibliotheken Lembergs deponiert. Ein Teil dieser Bibliotheken wurde zwischen 1939 und 1941 verstaatlicht und inventarisiert. Die Besitzer mögen z. T. geflüchtet gewesen sein oder sie hatten sich aus anderen Gründen nicht gemeldet. Es befand sich da u. a. die Bibliothek eines namhaften Orientalisten, der sich Anfang 1942 auf einem Landgut bei Wilna aufhielt. Ende 1943 und Anfang 1944 meldeten sich ein paar ehemalige Besitzer solcher bereits akzessionierten Bibliotheken und baten um Rückgabe dieser z. T. schon katalogisierten Bücher. Seit 1941/42 war zwar eine weitere Einverleibung und Bearbeitung dieser Bücher nicht erfolgt, aber die bereits eingestellten Bücher konnten nicht ohne weiteres wieder reprivatisiert werden und ich mußte die Besitzer daher mit einer in Zukunft zu treffenden Entscheidung trösten und abziehen lassen. Inkonsequenterweise machte ich im Sommer 1944 eine Ausnahme. Damals bat ein namhafter polnischer Gelehrter, der ein mehrbändiges Werk in deutscher Sprache über seine Forschungen in einer ehem. deutschen Kolonie veröffentlicht hatte, seine Bibliothek aber 1939 aus seiner Villa am Rande der Stadt in ein Seminargebäude neben der U.-B. geschafft hatte, um deren Rückgabe und um eine Transportmöglichkeit. Da diese Bibliothek noch geschlossen vorhanden war, bekam sie der Besitzer zurückerstattet und ein Pferdegespann des Ossolineums konnte als Transportmittel zur Verfügung gestellt werden. Wie ich nach dem Kriege erfahren habe, hat der betreffende Gelehrte inzwischen den fünften, den Abschlußband seines Werkes (in poln. Sprache) veröffentlicht.

Zwischen 1939 und 1941 wurden die Bestände der Bibliothek der damals aufgelösten Universität Czernowitz nach Lemberg geschafft. Im Spätherbst 1943 erschienen drei Herren aus Czernowitz: ein Professor, ein General und ein Bischof, wiesen sich aus und überreichten ein offizielles Schreiben des rumänischen Unterrichtsministeriums mit der Bitte um Auslieferung dieser Bücher. Im Einvernehmen mit der «Hauptverwaltung der Bibliotheken» in Krakau, die ihre Einwilligung telephonisch erteilte und schriftlich bestätigte, erfolgte die Übergabe. Nach längerer Zeit meldete sich ein rumänischer Leutnant und fragte nach dem Verbleib der Bücher, er sei von der U.-B. Czernowitz ermächtigt sie abzuholen. Er war erstaunt zu hören, daß er zu spät käme. Es erwies sich, daß die drei vorhin genannten Herren die ihnen übergebenen Bestände der T.-H.-Bibliothek Czernowitz ausgeliefert hatten. Dem Leutnant, der sehr korrekt und bescheiden auftrat, wurde der Brief des Ministeriums gezeigt, worauf er sich verabschiedete. [...]

Бундесархів, Кобленц. Східна документація 13, № 410, арк. 1-2. Оригінал, рук., нім. мова; Опубл.: Biblioteki Naukowe w GG. – S. 368-375.

№ 4

Червень 1965, Скоттсдейл (США). Спогади Костя Паньківського-молодшого про події в Галичині у 1943–1944 рр.

[...] Стан на фронтах і швидкий відворот німців на захід не допускав ніяких сумнівів щодо того, що розгром німців, а тим самим і кінець війни, наближається. Нам було ясно після досвіду з Харкова, який кілька разів переходив із німецьких рук в большевицькі, що чекає актив нашої громади співробітників комітету, державної адміністрації, кооперації, тощо, з приходом большевиків до Галичини. Тому ми, влаштуваючи втікачів із сходу, виробили вже в листопаді 1943 плян власної евакуації на захід. Ми були свідомі того, що большевики не затримаються на границях Галичини, ані не зупиняться в Польщі або Чехії. В даних умовах ані польська, ані чеська територія не були відповідними навіть для нашого тимчасового поселення. Нарада в президії УЦК вирішила, можна сказати інстинктивно, як напрям нашого виїзду – Баварію. Ми не уявляли навіть собі, що Баварія дійсно стане в майбутньому головним пристановищем всіх еміграцій із сходу Європи. Ми тільки знали, що Баварія, хліборобська і центрально положена, – це найвідповідніший для нас терен. Пруська, північна частина райху, не втішалася у нас добрим ім'ям, хоч, як пізніше показалося, незаслужено. Прусаки були для нас завжди уособленням зарозумілості і грубости. Очі галицького загалу, зокрема старшого громадянства, дивилися в бік колишнього цісарського Відня. Але вся Австрія, в більшості неприхильно настроєна до прусаків, не була спокійним тереном і була надто близько до сходу. Ми виробили плян перевезти в

безпечне місце архіви, бібліотеки й музеї, якщо не вповні, то принайменше важніші і неповторні бібліографічні і музейні речі. Тільки німецька влада могла забезпечити транспорт і кошти. Я представив наші пляни віцегубернаторові Бауерові, але він злякався. В тодішніх умовах, восени 1943, за його словами, це було непростяльним проявом дефетизму. Він зовсім поважно вияснював, що невдачі на фронті – це хвилеве явище, треба тільки витримати зиму. Він певний, що армія витримає, а тоді при допомозі нової зброї німці підуть на схід. Ми розійшлися з тим, що він просив навіть не згадувати про нашу розмову. Однак, для певности, щоб на нього не впало підозріння якихось таємних розмов на недозволені теми, він сам повідомив про те СД і на другий-третій день Кольф* сказав мені те саме. Навіть думки не може бути про евакуацію Галичини і ми не сміємо допускати розмов на теми евакуації. Але положення на східному фронті не кращало. Люди хвилювалися, заможніші і спритніші почали одинцем, на свою руку, виїжджати в західну частину ГГ. Були й такі, хоч їх небагато, що вже тоді виклопотали дозвіл на виїзд до Відня; були такі що за добру заплату переїхали при допомозі словацьких вояків нелегально на Словаччину.

[...] В березні большевики увійшли широким фронтом на галицьке Поділля та під кінець березня, після зайняття ними Тернополя, Бізанц** наказав евакуацію не тільки східної частини Галичини, але й міста Львова від усіх «не конче потрібних людей». Добре, що ми були хоч частинно підготовлені на такий випадок. Про опрацьовану нами в теорії евакуацію культурного добра не могло бути й мови, бо, мовляв, немає транспорту. [...]

Опубл.: Паньківський. – С. 417-420.

№ 5

Липень 1973, [Вроцлав]. Спогади керівника відділу опрацювання Львівської філії Бібліотеки АН УРСР Яніни Келлес-Крауз про роботу відділу концентрації у 1939–1944 рр.

Dział Koncentracji

Druki nowsze

Obok zbiorów opracowanych Biblioteka im. Ossolińskich posiadała ogromny zasób nieopracowanych książek i czasopism. Ilość ich przekraczała 100.000 woluminów, a po doliczeniu tomów czasopism dochodziła do 200.000.

Niemожність опрацювання впливаючих дарів на бieżащо була wielką bolączką Ossolineum, powodowała też niekiedy wycofywanie wieczystych

* Альфред Кольф – політичний референт Служби безпеки Генерального Губернаторства.

** Альфред Бізанц – полковник, керівник підвідділу у справах населення і суспільної опіки уряду губернатора, голова Військової управи.

depozytów, a nawet darów. Np. biblioteka Potockich z Raju koło Brzeżan zdeponowana w Ossolineum, radość i duma dyrektora Bernackiego, starannie ustawiona w pomieszczeniu w gmachu głównym na I piętrze, (zajętym później przez bibliotekę Pawlikowskich), ale nieopisana, została po utworzeniu Biblioteki Narodowej zabrana i ofiarowana tejże Bibliotece.

Brak stały funduszy i niemożność zwiększenia ilości personelu, jak też stosowanie bardzo dokładnego opisu nie pozwalały, jak już zaznaczyłam uprzednio, na katalogowanie większej ilości druków, a że pierwszeństwo dawano nowościom, głównie z zakupu, oraz literaturze obcej z wymiany, dzieła z zasobu nieopracowanych czekały, i to w wcale nieświeżych warunkach.

Mieściły się bowiem w kamienicy Sapieżyńskiej naprzeciw gmachu głównego w kilku lokalach mieszkalnych, w niezabezpieczonych i zupełnie nieprzystosowanych do celów bibliotecznych. Regały były stare i prymitywne, a ilość ich niewystarczająca. Toteż tylko część książek spoczywała na półkach, wiele, zwłaszcza większych formatów, szczególnie czasopism była poprostu zestosowana.

Dary, względnie zakupy całości składano odrębnymi zespołami, tak jak je pozyskano, każdy dla siebie, zachowując informację o proveniencji. Gdy znalazł się czas albo inne względy skłaniały do podjęcia opracowania zespołu, inwentaryzowano i katalogowano całość, odrzucając jedynie dublety. Do chwili zaczęcia opracowania w obrębie zespołu nie istniał żaden układ i książki były właściwie niedostępne. Orientował się w nich z dziwną przebiegłością biblioteczną ten z pracowników, który przyjmował i ustawiał zbiór.

Z większych pozycji wśród zasobów nieopracowanych mogę wymienić zbiory Lubomirskich z Kruszyny, Chrzanowskich z Moroczyna, porządkowane i opisane w artykule przez Jana Jodko-Narkiewicza, Gniewoszów, Hussarzewskich – przeważnie opracowane, posła do parlamentu wiedeńskiego Kozłowskiego zestaw bogaty w dzieła polityczne i ekonomiczne, głównie w odniesieniu do Galicji, będący w trakcie opracowania w latach 1938/9, przy czym rękopisy zostały już wszystkie uprzednio wprowadzone do inwentarza, bibliotekę prof. Oswalda Balzera, względnie jej część nieporównaną jeszcze z katalogiem Ossolineum, czekająca więc bądź na wprowadzenie do starego zasobu bądź przekazanie w myśl życzenia ofiarodawcy Biblioteki Śląskiej w Katowicach, szereg spuścizn po zmarłych pracownikach Ossolineum i inne, których, niestety, nie jestem w stanie wymienić. Całe to bogactwo stało się podstawą utworzonego w 1940 r. przez Bibliotekę Akademii Nauk USRR we Lwowie Działu Koncentracji.

Jest to szczególny, nieznany w naszych bibliotekach dział. Zadaniem jego jest ochrona przed zniszczeniem zbiorów książkowych tzw. opuszczonych. Pod pojęcie to podpadają zbiory zniesionych lub reorganizowanych bibliotek i innych instytucji kulturalnych, zbiory prywatne osób zatrzymanych czy przesiedlanych, wreszcie zbiory faktycznie porzucone przez właścicieli. Obowiązek i prawo zabezpieczania takich bezpańskich względnie niedostatecznie chronionych zbiorów należy w Związku Radzieckim do Bibliotek Akademii

Nauk, przy czym każda działa na podległym sobie terenie. Organem spełniającym nałożone Akademii zadania są właśnie działy koncentracji. Do tych działów wpływają od władz administracyjnych zgłoszenia i informacje o konieczności zabezpieczania zbiorów, np. w razie aresztowania obywatela, a działy winny natychmiast wysłać swą ekipę dla przeniesienia zbiorów do biblioteki. Działy otrzymują też wiadomości od osób prywatnych, a nawet winny same prowadzić poszukiwania, tzw. «rozisk»*.

W nieakademickich bibliotekach zasadniczo wolno gromadzić tylko 3 do 5 egzemplarzy każdego dzieła w magazynie głównym; jeśli w bibliotece istnieją działy względnie gabinety specjalne i informacyjne, ilość ta może być zwiększana w stosunku do pozycji potrzebnych w bibliotekach podręcznych działów. Biblioteki Akademii Nauk nie są ograniczane co do liczby egzemplarzy poszczególnych pozycji, mogą chronić i przechowywać nawet całe nakłady.

We wszystkich bibliotekach naukowych dąży się do posiadania każdej książki w 2 egzemplarzach, jednego archiwalnego i drugiego przeznaczonego do udostępniania; dopiero trzeci egzemplarz – tryplet – odpowiada naszemu pojęciu dubletu i może być przedmiotem wymiany. Organizacją wymiany międzybibliotecznej zajmuje się zazwyczaj osobny dział współpracujący z działami koncentracji i uzupełniania zbiorów.

Nowy Dział Koncentracji przejął zbiory nieopracowane ze wszystkich bibliotek, które weszły w skład Biblioteki A.N. USRR we Lwowie, nakłady Wydawnictwa Ossolineum i Towarzystwa im. Szewczenki, nieliczne publikacje innych bibliotek.

Z Ossolineum znalazły się w tym dziale oprócz wymienianych powyżej zbiorów nieopracowanych: niewielki zbiór dubletów opracowywanych w okresie wydawania Przewodnika Bibliograficznego przez Wł. T. Wisłockiego i ogłaszania przezeń na wkładkach do numerów Przewodnika kolejnych wykazów ossolińskich dubletów, cały zapas czasopism z egzemplarza obowiązkowego, liczne dary i depozyty m. i. zbiory Brunickich już wspomniane, które wpłynęły do Biblioteki im. Ossolińskich po wybuchu wojny 1939 r., gdy właściciele ich, głównie ze Lwowa i okolicy, sądzili, że zbiory będą bezpieczniejsze w Ossolineum, pełniącym przecie od lat obowiązki Bibliothecae Patriae i odpowiednio zabezpieczonym niż w prywatnym posiadaniu. Nikt nie zdawał sobie wtedy sprawy, jak głęboko sięgnie moc wojny i jak rozorze i unicestwi ustalone pojęcia bezpieczeństwa, jakie przyniesie zmiany.

Wszystkie zbiory koncentracyjne znalazły pomieszczenie w kamienicy Sapieżyńskiej, ilość lokali zwiększono, w szczędolności oddano Działowi Koncentracji część biur i magazynów Wydawnictwa Ossolineum.

Wkrótce po powstaniu Działu zaczęły napływać nowe zbiory, bowiem na podstawie nałożonego na Biblioteki Akademii Nauk obowiązku chronienia zasobów książkowych i lwowska biblioteka akademii otrzymała polecenie koncentrowania zbiorów. Dla ułatwienia tej pracy przydzielono Bibliotece samo-

* Розшук (рос.).

chód ciężarowy. Dla Polaków Biblioteka Ossolińskich, acz formalnie wcielona do Akademii Nauk USRR, była nadal swoją polską biblioteką. Wiele osób donosiło więc polskim pracownikom Biblioteki o niszczących zbiorach. Dr. Pajczkowski w pracy «Zakład Narodowy im. Ossolińskich w ostatnim dwudziestoleciu (1928–1948)» podaje, że dzięki temu m. i. znalazły się w koncentracji zbiory Biblioteki Dzieduszyckiej tzw. Poturzyckiej, około 40.000 tomów, zwożone jesienią 1939 r. po częściowym uszkodzeniu budynku tej biblioteki przy ul. Kurkowej i zajęciu reszty przez wojsko. Sale były opróżnione, gdy przybyła ekipa Ossolińczyków, książki usunięte na zewnątrz. duże ich partie wały się w gruzie i błocie. Na skutek zmian w administracji politycznej w stosunku do kościołów i niepełności ich losu ormiańska kuria biskupia przekazała Ossolineum część zbiorów kurialnych oraz bibliotekę zmarłego arcybiskupa Józefa Teodorowicza, ok. 15.000 tomów, a rzymsko-katolickie Seminarium duchowne swoją bibliotekę w ilości około 25.000 tomów. Zabrano resztki Biblioteki Wojskowej D.O.K. VI mieszczącej się w budynku Klubu Wojskowego przy ul. Fredry, na którą padło kilka bomb. Z dość dużej biblioteki kierowanej przez dr. Karola Heintscha ocalono około 6000 tomów. Nie wiem, czy dr Karol Heintsch nie zestawiał jakiegoś opisu lub materiałów dotyczących tej biblioteki; może znalazłoby się coś w papierach rodzinnych.

Jeszcze w 1939 r. przekazała do Ossolineum około 20.000 tomów beletrystyki oraz literatury popularnonaukowej Wypożyczalnia Naukowa Altenberga. Na przełomie lat 1939/40 przybiegali działacze oświatowi lub zwyczajni czytelnicy prosząc o ratowanie książek w zamkniętych, rozwiązanych bibliotek Towarzystwa Szkoły Ludowej, Towarzystwa Uniwersytetu Ludowego TUR, związków zawodowych oraz innych organizacji społecznych. Niestety, często zgłoszenia były zbyt późne, gdy pracownicy naszej Biblioteki przychodzili po zbiory, okazywało się że już zostały spalone. To barbarzyńskie traktowanie bibliotek, zwłaszcza w organizacjach robotniczych, stosowali ludzie ideowi, którzy po przyjsciu władz radzieckich ujawnili swoje przekonania a zarazem swą nadgorliwość. Literaturę dawną, niekomunistyczną i nieradziecką uważali za burżuazyjną i szkodliwą, zasługującą na zniszczenie. Powtórzyło się tu stanowisko zajęte przez Proletkult w Republice Rosyjskiej, potępiające całą przedrewolucyjną kulturę, a więc i literaturę. Wiele jednak bibliotek lub choćby ich resztek udało się przewieźć do b. Ossolineum.

Spoza Lwowa zwieziono szereg bibliotek klasztornych, m. i. Dominikanów z Czortkowa i Bazylianów z Żółkwi, resztki bibliotek magnackich np. Potockich z Pomorzan (była to część zachowana w rodzinie po darowaniu zbiorów z Raju) czy też Pawlikowskich z Medyki; ta ostatnia stanowiła dopełnienie zdeponowanej i związanej na stałe głównej Biblioteki Pawlikowskich. Dalszym dopełnieniem tej biblioteki były zbiory z willi przy ul. Kaleczej, zbudowanej przez Karola i Marylę Wolską, willi zwanej Zaświeciem. Zaświecie często jest wspominane na kartkach pamiętników, stanowiło bowiem ognisko kulturalno-literackie ze względu na Marylę Wolską, a społeczno-polityczne ze względu na Karola. Tu np. odbywały się narady w sprawie polskiej nafty

i działalności Stanisława Szczepanowskiego, za którego Wolski ręczył swoim majątkiem. Tu zbierali się twórcy idei wyrażonych przez Szczepanowskiego w jego «Aforyzmach o wychowaniu» 1898, tacy, jak np. Odrzywalscy oboje, młodzież narodowa.

Zaświecie odziedziczyły córki Wolskich i tam mieszkały: Beata Obertyńska, i Lela Pawlikowska z mężem. Po przymusowym wyjeździe Beaty Obertyńskiej na Wschód* książki i rękopisy pozostałe w Zaświeciu zabrała Biblioteka Akademii Nauk jako opuszczone. Porządkowałam te zbiory zgrubsza z Heleną Devechy. Były one wyjątkowo cenne.

Zawierały pamiątki i szkice Artura Grottgera zachowane przez jego narzeczoną Wandę Monné, zamężną Młodnicką, matkę Maryli Wolskiej, dużą bibliotekę Maryli, poetki i miłośniczki ksiąg, z cennymi pierwszymi wydaniem i licznymi dedykacjami odręcznymi, m. i. Mickiewicza, Odyńca i innymi często wierszowanymi, często tragicznymi w swej tęsknocie do kraju i wolności i dzięki tej wymowie ilustrującymi epokę, materiały z okresu wydawania Lamusa i Biblioteki Medycznej przez Pawlikowskich.

W tym samym czasie co zbiory z Zaświecia zwieziono szereg prywatnych księgozbiorów polskich, nieraz doskonale dobranych i pięknie oprawnych. Właściciele ich opuszczali przymusowo swe domy, a władze zgłaszały, że pozostały do skoncentrowania biblioteki. Zresztą władze nie przestrzegały ścisłe zgłoszeń, częściej sąsiedzi prosili prywatnie o uratowanie polskich książek.

Przy ul. Ossolińskiej gromadziło się więc coraz więcej literatury polskiej, częściowo obcej, z polskich zasobów. Jeśli pozostawały opuszczone biblioteki ukraińskie, kierowano je od razu do Oddziału Literatury Ukraińskiej, tj. do Biblioteki Towarzystwa im. Szewczenki przy ul. Czarnieckiego. Tam też przekazywano ewentualnie dawniej znajdujące się w skoncentrowanych zbiorach ukrajinika.

Zbiory koncentracyjne podlegały systematycznemu porządkowaniu. Sprawa proveniencji przestała istnieć, nie tylko nie brano jej pod uwagę w porządkowaniu, ale nawet dążono do jej zatarcia. Wszystko uznano za zbiory Biblioteki Akademii Nauk USRR, stanowiące ujednoliconą całość. Ekipa kilkunastu osób, a z czasem i liczniejsza, komasowała zbiory, a potem rozdzielała je według liter, a w obrębie litery według dalszych liter i ustawiała na półkach w ścisłe alfabetycznym porządku. Przed ustawieniem wydzielano nietypowe formaty jak 32° i folia. Dzięki alfabetycznemu ustawieniu można było łatwo trafić do każdej książki, co umożliwiało i korzystanie ze zbiorów koncentracji i świadomy wybór dzieł do katalogowania. Ale na skutek skomasowania raz na zawsze zatraciło się pochodzenie książek i zanikła podstawa do uznania ich za zbiory polskie, przynależne do Ossolineum. O tej przynależności świadczyć mogą teraz tylko charakterystyczne oprawy, exlibrisy i inne znaki własnościowe, o ile nie zostały zatarte czy odklejone.

Jako odrębne całości zachowane zostały tylko księgozbiory Oswalda Balzera i Ludwika Bernackiego. Specjalny zasób koncentracyjny stanowiły nakłady

* Pawlikowscy opuścili Lwów jeszcze w okresie walk [прим. Я. Келлес-Крауз].

Wydawnictwa Ossolineum. Pomieszczono je w skrzydle pomuzealnym po przeniesieniu z magazynów przy ul. Kaleczej. Szczególnie pieczołowicie potraktowano wydawnictwa naukowe i artystyczne, komplety dzieł Sienkiewicza w wielkim i kieszonkowym wydaniu, nawet trylogia została zachowana chociaż «Ogniem i mieczem» jest w ZSRR zakazane, wreszcie Biblioteka Szkolna, a zwłaszcza Biblioteka Narodowa, której tomy uporządkowano i ustawiono na półkach według numerów jej obydwóch serii; wiele z tomów miało po kilkaset egzemplarzy. Początkowo zachowano też podręczniki.

W czasie okupacji niemieckiej polskie kierownictwo Ossolineum ofiarowało, oczywiście tajnie, zespołom tajnego nauczania wiele podręczników, zwłaszcza języka i literatury polskiej, niemal całość Biblioteczki Szkolnej, niektóre tomy Biblioteki Narodowej, dzieła Sienkiewicza. Zachowane jeszcze podręczniki po powrocie władz radzieckich kierownictwo Biblioteki powtórnie objęte przez Akademię Nauk USRR sprzedawało na makulaturę. Książki te nieobjęte żadnym wykazem stanowiły dłuższy czas złotą żyłę. Wiezione do punktu z makulaturę często odkupywała z wozów młodzież polska od chętnych zarobku woźników. Szczególne powodzenie miały podręczniki przyrody z licznymi ilustracjami. Jeśli nie korzystano w pełni z treści, cieszą się obrazkiem z polskim podpisem.

W latach 50-tych nakłady Wydawnictwa przeniesiono do niewielkiego półsuterynowego pomieszczenia pod skrzydłem muzealnym z osobnym wejściem wprost z dziedzińca. Sale pomuzealne uzyskały połączenie przez dawne mieszkanie kuratora z Biblioteką i zajęte zostały na działy biblioteczne, parter na dział opracowania zbiorów koncentracyjnych. Gdy wyjeżdżałam pod koniec 1957 roku, z nakładów Wydawnictwa pozostały już tylko Biblioteka Narodowa w znacznej ilości egzemplarzy i część wydawnictw naukowych.

Okupacja niemiecka spowodowała nowy napływ zbiorów. Wiele osób, zwłaszcza niearyjskiego pochodzenia, musiało opuścić mieszkanie, ukrywać się, wprost zniknąć. I ci ludzie – mimo osobistego zagrożenia – chcieli uratować dla kultury polskiej swe biblioteki i zgłaszali się do Ossolineum z prośbą o zaopiekowanie się nimi.

Ossolińczycy nieraz poważnie narażając się wynosili z mieszkań często obserwowanych przez Niemców cenne księgozbiory. Tak znalazły się w Ossolineum literackie materiały Włodzimierza Jampolskiego oraz bogate w treść dla historyka literatury polskiej zbiory książkowe i rękopiśmienne, m. i. korespondencja Ostapa Ortwina (pseudonim literacki Oskara Katzenellenboga). Był on kierownikiem literackim Księgarni Bernarda Połonieckiego, w latach 30-tych prezesem Związku Literatów. W czasie procesu politycznego Stanisława Brzozowskiego organizował jego obronę. Ossolineum wrocławskie pozyskało w papierach Dr Emila Bobrowskiego z Krakowa materiały z tego procesu. Korespondencja O. Ortwina stanowiłaby cenne uzupełnienie. Życzeniem zmarłego było, by jego zbiory znalazły się w Ossolineum i zapłacił za to cenę życia. Poszukiwany przez Niemców, ukrywający się prawdopodobnie u siostrzenicy Stanisławy Blumenfeldowej, przybył zrana do Ossolineum

prosząc o zabranie z mieszkania księgozbioru. Ossolińczycy udali się natychmiast do jego mieszkania, zabrali, ile się dało. Dla O. Ortwina były to ostatnie odwiedziny mieszkania, a prawdopodobnie ostatni dzień życia, śledzony bowiem był przez Niemców i jego przybycie do mieszkania ułatwiło ujęcie. W niemniej tragicznych warunkach przejęte zostały przez Ossolineum zbiory posła z PPSD Hermana Diamanda, częściowo już po ukryciu się rodziny.

Wspomniałam już w rozdziale o rękopisach, że prof. Kazimierz Giebułtowski wraz z dr Wacławem Olszewiczem przewiózł do Ossolineum nadzwyczaj cenną bibliotekę po Kazimierzu Bartosińskim, z zakresu wiedzy o teatrze popularnym, zawierającą wiele tego typu sztuk teatralnych.

Sam Kazimierz Giebułtowski zapisał po latach rękopisy swych prac naukowych i znaczną bibliotekę która obol dzieł literackich i opracowań krytycznych posiadała bogaty zbiór druków politycznych z lat 1914–1919, bratu w Krakowie, a ten przekazał zapis Polskiej Akademii Nauk. Niestety, Akademii mimo starań oficjalnych nie udało się odebrać zapisu. Zbiory po zmarłym 12. IV. 1959 przejęła Biblioteka Akademii Nauk ZSRR na zasadzie, że przy bieżącym zejściu właścicielem spadku staje się finansowy organizator pogrzebu. Specjalny charakter miała akcja ratowania w 1943 roku zbiorów z bibliotek zakładowych Uniwersytetu, z jego gmachu głównego, położonego przy ul. Marszałkowskiej naprzeciw ogrodu Pojezuickiego, dziś Iwana Franki. Gmach został przyznaczony na kwaterę dla niemieckich wojsk lotniczych i trzeba było pośpiesznie usunąć zeń książki. Część zabierano już ze stosów z ogrodu. Zwożono książki, jak się dało, wozem zaprzężonym w konia, taczkami, noszono ręcznie. Część zakładów odebrała swe książki po wkroczeniu wojsk radzieckich i ponownym otwarciu uniwersytetu, po część zgłaszali się profesorowie jako po swoje depozyty, część pozostała w zbiorach Biblioteki Akademii.

W okresie okupacji niemieckiej sporo dzieł z koncentracji udało się wprowadzić do zbiorów skatalogowanych, m. in. Bibliotekę Poturzycką, Bibliotekę arc-bpa Teodorowicza, część z urządzonej w 1940 r. Wystawy Mickiewiczowskiej, ciekawsze wybierane pozycje, podręczniki obce uzyskane przez Wydawnictwo Ossolineum drogą wymiany. Wystawa Mickiewiczowska posiadała wydany w języku ukraińskim katalog pt. «Kataloh wystawki pryświaczenoj 85-oj ricznyci z dnia smerti Adama Mickewycza. Lwiw 1940». Katalog opracowali m. in. Julian Przyboś i Marja Bielanka-Luftowa, a wstępem poprzedziła zamieszkała w Moskwie literatka i krytyk literatury Helena Usijewicz, córka polskiego działacza komunistycznego Feliksa Kona. Na podstawie tego katalogu można by stwierdzić, jakie z eksponowanych dzieł wrocławskie Ossolineum posiada, a drogą autopsji dojść, które z nich pochodzą z lwowskich zbiorów.

Według przybliżonych obliczeń zbiory koncentacyjne wynosiły już w 1941 r. około 5.000 tomów. Jakie ogromne bogactwo przedstawiają te zbiory, mogą powiedzieć przykładowo 2 fakty, a to: 1) zastąpienie większości dzieł «darowanych» Polsce ze skatalogowanego zasobu egzemplarzami z koncentracji

cji, a przecież ilość darowanych książek wyniosła 200.000 voluminów; 2) wydzielone z koncentracji ponad 20.000 pozycji, nie voluminów, klasyków poskich dla Instytutu Literatury Polskiej w Moskwie; dzieła stały się podstawą utworzonej przy Instytucie biblioteki polskiej. O ogromnej ilości literatury bibliograficznej i informacyjnej już wspominałam, powtórze: samych pełnych «estreicherów» – 13.

W latach 1939/41 na czele Oddziału koncentracji stał dr Wacław Olszewicz, a pracowało w nim kilkanaście i więcej osób, przeważnie z cenzusem naukowym, raczej nie bibliotekarze, chroniący się w Ossolineum tzw. «bieżeńców» i innych, dla których zaświadczenie pracy w poważnej instytucji naukowej miało duże znaczenie. Ci często starsi wiekiem ludzie, nie cofali się przed wysiłkiem fizycznym. Praca bowiem polegała, jak już wspomniałam, na zwożeniu książek, segregowaniu i ustawianiu ich w porządku alfabetycznym na półkach. Zadaniem innej grupy pracowników było ustawianie u szeregowanych już zbiorów partiami z katalogiem Ossolineum i sporządzaniem nowego katalogu nabytków przy czym unikaty i 2 egzemplarze przekazywano do Oddziału Kompletowania z odpowiednią adnotacją na odwrocie karty tytułowej. W zbiorach wrocławskich można znaleźć książki z taką adnotacją. Dział Kompletowania kierował otrzymane z koncentracji książki do Oddziału Opracowania gdzie przechodziły przez wszystkie etapy: inwentarza, zaszeregowania i opisy, po czym wpływały do magazynu zbiorów opracowanych. Dublet, właściwie tryplet, również zaopatrzony notatką zostawał w koncentracji i stawał na półkach przeznaczonych na dublety, znowu w alfabetycznym szeregu gdzieś około 2 kwartału 1941 roku powołano na zlecenie Akademii Nauk URSR w Kijowie specjalną komisję dla przeglądu zbiorów koncentracyjnych pod względem treści i wyłączenia książek do «spec-fondu», tj. magazynu książek zakazanych. Komisja ta pracowała sama, bez obecności pracowników koncentracji, wniosła wiele nieporządku, być może usunęła lub nawet zniszczyła szereg książek z Polaków uczestniczył w Komisji dr Adam Charszewski, bieżeniec z Warszawy, zabity w 1941 roku w pierwszej ucieczce ze Lwowa. Po powtórnym objęciu Ossolineum w 1944 r. przez Akademię Nauk URSR podjęto pracę opisania zbiorów koncentracyjnych. Ma pierwszy ogień poszły zbiory rosyjskie i ukraińskie. Ale już w latach 50-tych przystąpiono do poskich. Zaniechano porównywania z dawnym katalogiem ossolińskim, który zresztą już wtedy był niedostępny, prosto wszystkie dzieła pod rząd katalogowano a z kartek tworzone odrębny katalog – kartotekę zbiorów polskich z koncentracji. Nie umiem powiedzieć czy na półkach zachowano układ alfabetyczny czy jakiś inny. Numeryczne uszeregowanie było niemożliwe, gdyż nie prowadzono inwentarza i nie opatrywano kart katalogowych numerem.

Warto nadmienić, że prace w koncentracji przeprowadzała specjalna brygada, angażowana do prac zleconych, złożona, przeważnie z bezrobotnych Polaków. Kierownikiem brygady był komunista z Wołynia Benjamin Wułach, a po jego wyjeździe w 1958 r. do Polski Jan Rogala. Ja kierowałam opracowanie. Do mego wyjazdu tj. do 1957 r. włącznie ilość opisanych pozycji

wyniosła kilkanaście tysięcy. Jeśli zważyć, że do zbiorów skoncentrowanych do 1941 roku oraz w okresie okupacji niemieckiej przybyły liczne księgozbiory prywatne deponowane po ogłoszeniu repatriacji przez osoby wyjeżdżające do Polski minimalną okaże się ilość książek skatalogowanych ze zbiorów koncentracji. Nie katologowano wcale prasy. Poświęciłam stosunkowo dużo miejsca Oddziałowi Koncentracji z dwóch powodów. Jest to, jak zaznaczyłam, oddział szczególny, związany z polityką i legislaturą ZSRR. A jednocześnie oddział ten zgromadził mnóstwo zbiorów przekazywanych Ossolineum, a nie koncentrowanych przez bibliotekę Akademii Nauk URSS, przekazywanych przez Polaków w dobrej wierze, że będą zachowane i będą służyć kulturze polskiej. Sądzę więc, że bez względu na czas i formę ich nabycia że to zbiory polskie i możemy starać się o przyznanie nam ich w darze, a przynajmniej tych tytułów, które są wieloegzemplarzowe, jak spalony w Polsce «Estreicher» czy nieistniejący «Wiek Nowy», którego we Lwowie pozostało 7 egzemplarzy. Można by zapytać, dla czego Polacy nie zabierali bibliotek ze sobą, a zostawiali w Ossolineum. Zabranie książek napotykało na duże trudności techniczne, brak było skrzyń, miejsca w wagonie, nie łatwe też było uzyskanie zezwolenia na wywóz, obcym cenzorom nie znającym literatury polskiej, najdokładniejsze wykazy tytułów nic mówiły, wahali się więc z wydaniem «dozwolu». Szerzyła się wieść, że repatriacji ludzi towarzyszyć będzie repatriacja poskich dóbr kulturalnych, pomników, przedmiotów sztuki i księgozbiorów. A czy istniało we Lwowie cenniejsze dobro kulturalne nad Ossolineum? Znow więc trzeba mi przypomnieć ufność i dobrą wiarę ofiarodawców [...]*.

НЗіО. ВР, № 15519/І, арк. 158-195. Оригінал, рук., пол. мова.

* Далі — спогади про Музей ім. Любомирських.

БІОГРАФИ

Абб Густав (Abb Gustav) (1886-1945) – німецький дослідник історії монастирів і бібліотек середньовічної Бранденбургу, 187-1910 студент історії, філософії та германістики у Берлінському університеті. Учасник Першої світової війни. Директор Бібліотеки університету (1935). Член НСРПН (з 1933). У 1941 призначений директором бібліотек Генерального Губернаторства. Директор бібліотеки в Кракові 23 червня 1941 р. призначений комісаром бібліотек та опіки над книжковими збірками на сході Польщі. Керував процесом вивезення книгозбірок з Державної бібліотеки у Львові. Також вивезенням книг Європи. Випадково застрелений радянським солдатом.

Науково-довідковий апарат

Ассольська (Assol'skaja) (1903-1999) – польська історик, бібліотечний архівіст. Закінчила історичний факультет Варшавського університету. У 1937-1939 перебувала на стажуванні в Готтлобівській бібліотеці. Після окупації німцями Варшави переїхала до Львова і поступила на роботу в відділ рукописів Бібліотеки Академії наук УРСР. Працювала на посадах старшого бібліотекаря, молодшого і старшого спеціаліста відділу рукописів польського сектору. Була членом Комісії з передачі Фондації ім. Базаровських у Львові до Львівської філії Бібліотеки АН УРСР (лютий 1940). Входила до складу бібліотечної комісії з передачі окремих архівних фондів з Львівського обласного управління до відділу рукописів Львівської філії БАН УРСР (серпень 1940). З початком війни повернулася до Варшави.

Войтик Михайло Платонович (1904-1983) – український поет, державний діяч, академік Академії наук УРСР. Як заступник голови Ради Міністрів УРСР (1943-1948) контролював видання урядових розпоряджень щодо відбору історичних і культурних цінностей для передачі їх Польській Республіці.

Воронський Володимир Олександрович (1880-1956) – український історик, архітектурознавець, археограф, архівно- та бібліотечознавець. Навчався в Київському (1898-1901), Віденському (1901-1902) та Берлінському (1902-1907) університетах. 1907 захистив у Львові докторат із філософії.

БІОГРАМИ

Абб Густав (Abb Gustav) (1886–1945) – німецький історик, дослідник історії монастирів і бібліотек середньовічної Бранденбургії. У 1907–1910 студіював історію, філософію та германістику у Фрайбурзі та Берліні. Учасник Першої світової війни. Директор Бібліотеки Берлінського університету (1935). Член НСРПН (з 1933). У 1941 очолив Головне Управління бібліотек Генерального Губернаторства. Директор Державної бібліотеки в Кракові. 23 червня 1941 р. призначений комісаром для забезпечення бібліотек та опіки над книжковими збірками на східному оперативному відтинку. Керував процесом вивезення книгозбірень з Державної бібліотеки у Львові до Кракова, а потім до Нижньої Сілезії, а також вивезенням книг Єврейської віросповідної громади зі Львова. Випадково застрелений радянським солдатом у Берліні.

Ассородобрай Ніна (Assorodobraj Nina) (1908–1999) – польський історик, соціолог, бібліотекар-архівіст. Закінчила історичний факультет Варшавського університету, магістр філософії (1930), доктор наук (1935), професор Варшавського університету. У 1937–1939 перебувала на стажуванні в Парижі, де здобула габілітацію. Після окупації німцями Варшави перебралася до Львова і поступила на роботу у відділ рукописів Бібліотеки Національного закладу ім. Оссолінських (Ossolińskich), який у лютому 1940 увійшов до складу Львівської філії Бібліотеки Академії наук УРСР. Працювала на посадах старшого бібліотекаря, згодом – наукового працівника відділу рукописів польського сектору. Була членом Комісії з передачі Фондації ім. Баворовських у Львові до Львівської філії Бібліотеки АН УРСР (лютий 1940). Входила до складу бібліотечної Комісії з передачі окремих архівних фондів з Львівського обласного архівного управління до відділу рукописів Львівської філії БАН УРСР (серпень 1940). З початком війни повернулася до Варшави.

Бажан Микола Платонович (1904–1983) – український поет, державний діяч, академік Академії наук УРСР. Як заступник голови Ради Міністрів УРСР (1943–1948) контролював виконання урядових розпоряджень щодо відбору історичних і культурних цінностей для передачі їх Польській Республіці.

Барвінський Богдан Олександрович (1880–1958) – український історик, архівіст, археограф, архіво- та бібліотекознавець. Навчався у Львівському (1898–1901), Віденському (1901–1902) та Берлінському (1907–1908) університетах. 1907 захистив у Львові докторат із філософії. Дійсний

член НТШ (з 1914), заступник секретаря НТШ (1924–1925), практикант Архіву гродських і земських актів у Львові (1901–1903), бібліотекар Бібліотеки Університету ім. Яна Казимира у Львові (1908–1919), директор Бібліотеки Народного Дому (1918–1922), викладач історико-філософського факультету Українського (таємного) університету (1919–1925), українських гімназій та учительської семінарії «Рідної Школи» у Львові (1920–1939), організатор фондів бібліотеки «Студіону» (1937–1939), директор Наукової бібліотеки ЛДУ ім. І. Франка (з жовтня 1939), комісаричний управитель Бібліотеки Львівського університету (1941–1942), старший бібліотекар III відділу (бібліотеки Народного Дому) Державної бібліотеки у Львові (1942–1944), завідувач відділу рукописів Львівської філії Бібліотеки АН УРСР (1944–1947).

Барвінський Євген Іванович (1874–1947) – український історик, архівіст, бібліограф, юрист, видавець. Доктор філософії (1898), член НТШ у Львові (з 1893), історичної комісії Польської Академії Мистецтв, Слов'янського інституту в Празі. Навчався на правничому факультеті Львівського університету, згодом перевівся на філософський. У 1897 – журналіст газети «Руслан». Друкував статті у журналі «Правда» (1895), в «Записках НТШ» (1898), газетах «Галичина», «Діло» (1901) та ін. У 1913–1939 – директор Державного архіву у Львові. У цьому ж архіві від осені 1939 до січня 1940 – старший науковий співробітник, із січня 1941 до січня 1944 – охоронець фондів. Із березня 1944 – кустош у Державному архіві у Кракові.

Богомолець Олександр Олександрович (1881–1946) – біолог, патологіолог, академік (1932) і віце-президент АН СРСР (1942–1945), академік і президент АН УРСР (1930–1946), заслужений діяч науки РРФСР (1935), лауреат Державної премії СРСР (1941), заслужений діяч науки України (1943), академік Академії медичних наук СРСР (1944), Герой Соціалістичної Праці (1944). Як президент Академії наук УРСР контролював процес відбору історичних і культурних цінностей із Львівської філії Бібліотеки АН УРСР для передачі їх Польській Республіці.

Боднар Іван Андрійович (1880–?) – український науковий і громадський діяч, пресознавець, педагог, за фахом – учитель середніх шкіл. Член НТШ і заступник голови НТШ (1939). Працював завідувачем відділу комплектування Львівської філії Бібліотеки АН УРСР (1940–1941), керівником газетного відділу (1944–1948), старшим бібліотекарем. Входив до складу Комісії з передачі бібліотеки «Студіону» до Львівської філії Бібліотеки АН УРСР (лютий 1940). Скорочений за наказом уповноваженого Президії Академії наук УРСР у львівських установах АН УРСР від 19 січня 1950 р.

Борейша Єжи (Borejsza Jerzy) (1905–1952) – польський письменник-комуніст, журналіст, редактор, видавець. Після окупації німцями Варшави опинився у Львові. Працював в Оргкомітеті Спілки письменників м. Львова. Член Спілки письменників УРСР (1940). 27 листопада 1939

призначений директором Бібліотеки Національного закладу ім. Оссолінських у Львові, з лютого 1940 – заступник директора Львівської філії Бібліотеки АН УРСР. Звільнений з посади у березні 1941 р. Після війни працював редактором у Видавництві польських шкільних підручників для національних меншин УРСР. У 1944 започаткував у м. Люблін культурологічний тижневик «Odrodzenie» (у 1948–1950 – його редактор). Тоді ж заснував і став першим президентом видавничого концерну «Czytelnik». Був ініціатором перенесення Бібліотеки Оссолінеуму зі Львова до Вроцлава, одним із засновників Товариства Приятелів Оссолінеуму у Вроцлаві (1946). У 1950–1951 – куратор Національного закладу ім. Оссолінських у Вроцлаві та уповноважений уряду в його справах.

Віслоцький Владислав Тадеуш (Wisłocki Władysław Tadeusz) (1887–1941) – польський учений-славіст, бібліотекар, бібліограф. Працював у Бібліотеці Національного закладу ім. Оссолінських у Львові спочатку як асистент, а з 1920 – кустош. Після смерті директора Оссолінеуму Л. Бернацького у вересні 1939 разом із М. Гембаровичем та К. Тишковським увійшов до колегіального керівництва Закладу. Під час радянської влади – працівник Львівської філії Бібліотеки АН УРСР. Обирався вченим секретарем установи (1940), входив до складу комісій з передачі Бібліотеки Народного Дому та Бібліотеки НТШ до Львівської філії БАН УРСР (лютий 1940), був головою Комісії з передачі окремих архівів із Львівського архівного управління до рукописного відділу бібліотеки (серпень 1940). Під час війни став одним із трьох комісаричних керівників II відділу Державної бібліотеки у Львові, створеної на базі колишньої Бібліотеки Оссолінеуму і Бібліотеки Баворовських. 11 липня 1941 заарештований гестапо. Відтоді вважається пропалим безвісти. Місце і час його загибелі невідомі.

Возняк Михайло Степанович (1881–1954) – український літературознавець, фольклорист, педагог, журналіст, публіцист. З 1929 – академік Академії наук УРСР, з 1939 – професор, дійсний член ВУАН. Був членом Комісії з охорони пам'яток культури при Тимчасовому управлінні Львівської області, що мала відповідати за встановлення контролю над культурними цінностями і забезпечення їх обліку та надійної охорони в перехідний період (1939). У 1940 обраний членом Вченої Ради Львівської філії Бібліотеки АН УРСР. З 1944 – завідувач кафедри української літератури ЛДУ ім. І. Франка. Входив до складу урядової Міжвідомчої комісії з відбору історичних і культурних цінностей для передачі їх Польській Республіці (1945).

Гануляк Григорій Григорович (1883–1945) – український письменник, журналіст, редактор, книгар, видавець. Засновник і власник видавництва «Русалка» у Львові. Член Спілки письменників України (1940). У 1940–1941 працював у Львівській філії Бібліотеки АН УРСР старшим бібліотекарем у відділах обслуговування читачів та комплектування (група

концентрації), науковим працівником-консультантом з питань української літератури та мови у відділі бібліографії. Займався передачею у Львівську філію БАН УРСР книгозбірні «Студіону», Бібліотеки Національного Музею, бібліотеки та архіву Богдана-Ігоря Антонича.

Гімпель Олександр (Himpel Alexandr) (1893–1982) – бібліотечний працівник. Народився в Санкт-Петербурзі. Працював у бібліотеках Вроцлава, Кенігсберга, а з 1936 – у Державній пруській бібліотеці в Берліні. Співробітник Г. Абба в Операційному штабі для окупованих територій. У березні 1943 Абб завербував його до праці в бібліотеках на терені Генерального Губернаторства, спочатку в Кракові й Варшаві, а з жовтня 1943 у Львові. 1 січня 1944 призначений комісаричним керівником Державної Бібліотеки у Львові. В липні 1944 разом з німецькими урядовцями остаточно покинув Львів.

Гнип Павло Іванович (1902–?) – радянський бібліотечний працівник, викладач Львівського педагогічного інституту, доцент. Закінчив Київський бібліотечний інститут (1929). Працював заступником директора з наукової роботи Львівської філії Бібліотеки АН УРСР (1945–1948), рекомендований на цю посаду Ю. Меженком. Був призначений головою львівської Комісії з відбору історичних і культурних цінностей для передачі їх Польській Республіці (1946). У 1949 переїхав зі Львова до Києва.

Голубець Микола (1891–1942) – український історик, архівіст, краєзнавець, мистецтвознавець, поет, прозаїк, публіцист, редактор, перекладач, бібліограф. Закінчив Львівську академічну гімназію та Академію мистецтв у Кракові. Навчався на філософському факультеті Львівського університету та у Віденському університеті. У роки Першої світової війни – доброволець Легіону Українських січових стрільців: підхорунжий, активний член «Пресової квартири» у Відні. Наприкінці 1918 – командир взводу новоствореної Української Галицької армії, учасник бойових дій українсько-польської війни 1918–1919 рр. Від 1920-х років займався науковою, літературною і культурологічною діяльністю: член комісії Наукового товариства імені Шевченка у Львові з історії мистецтва, один із організаторів Асоціації незалежних українських митців. Після встановлення у Львові радянської влади з вересня 1939 – працівник Львівського міського архіву. Був інспектором Комісії з охорони пам'яток культури при Тимчасовому управлінні Львівської області (1940). Під час німецької окупації заснував у Львові Літературно-мистецький клуб, працював над тритомною історією української культури.

Горнунг Збігнєв (Hornung Zbigniew) (1903–1981) – польський історик мистецтва. Закінчив Львівський університет. Під час радянської та німецької окупації Львова працював у Львівській картинній галереї. З 1944 – заступник директора галереї. Брав активну участь у репатріації польських пам'яток і колекцій творів мистецтва зі Львова до Польщі.

Після від'їзду зі Львова у 1946–1949 працював директором Центрального бюро інвентаризації пам'ятників при Міністерстві культури і мистецтв Польщі, а потім – директором Сілезького музею у Вроцлаві. З 1951 завідував кафедрою історії мистецтв у Вроцлавському університеті, де продовжував дослідження мистецтва львівського бароко і рококо. Після ліквідації кафедри історії мистецтва протягом чотирьох років викладав в Університеті Миколая Коперніка в Торуні.

Гумецький Володимир Корнилович (1907–?) – український філолог-славіст. Закінчив відділ слов'янської філології Львівського університету (1932). З листопада 1939 – бібліотекар книгозбірні НТШ, з червня 1940 – старший бібліотекар відділу комплектування Львівської філії Бібліотеки АН УРСР, з кінця 1944 – старший бібліотекар відділу стародруків, у 1949 – індексатор відділу рукописів. Упродовж 1953–1954 працював старшим бібліотекарем картосховища, потім недовгий час відповідав за книгосховище та науковий читальний зал бібліотеки на вул. Радянській, 24 (колишня Бібліотека НТШ).

Гебултовський Казимир (Giebułtowski Kazimierz) (1878–1959) – польський редактор, видавець, бібліотекар. Випускник Краківського університету, магістр філософії. До війни працював редактором у видавництві Національного закладу ім. Оссолінських у Львові, у радянський час – науковим співробітником відділу рукописів польського сектору Львівської філії Бібліотеки АН УРСР, зокрема, упорядковував та інвентаризував рукописні збірки приватних осіб, окремих установ і організацій, відібрані з відділу концентрації.

Гембарович Мечислав (Gębarowicz Mieczysław) (1893–1984) – польський науковець-гуманітарій, історик мистецтва, дійсний член Польської Академії наук. Навчався на факультеті філософії Львівського університету на двох відділах: загальна історія та історія мистецтва. З 1922 – працівник Національного закладу ім. Оссолінських у Львові, з 1923 – хранитель Музею Любомирських. У 1928 захистив дисертацію та отримав ступінь ад'юнкт-професора історії мистецтв, у 1936 призначений професором гуманітарного факультету Львівського університету. З 1923 до 1938 викладав історію мистецтв на факультеті архітектури Львівської політехніки. Після встановлення радянської влади керував кабінетом мистецтва у Львівській філії Бібліотеки АН УРСР (1940–1950). Під час німецької окупації, з серпня 1941 – комісаричний керівник II відділу Державної бібліотеки у Львові. У 1944 брав активну участь в евакуації зі Львова до Польщі бібліотечних збірок. Після звільнення з посади завідувача кабінету мистецтва (1950) працював молодшим науковим співробітником у відділі мистецтвознавства Інституту суспільних наук АН УРСР (1951–1955) та у Музеї етнографії і художнього промислу АН УРСР у Львові (1955–1963). Лише у 1961 на підставі наукового доробку йому присвоєно ступінь кандидата наук з мистецтвознавства.

Генсьорський Антін Іванович (1890–1970) – український мовознавець, книгознавець, бібліотекознавець, за фахом філолог. Закінчив історико-філологічний факультет Петроградського університету (1918). Після переїзду до Львова працював журналістом. У 1924–1939 керував Бібліотекою Народного Дому. З 1939 – бібліотекар, а згодом (1940) – завідувач Музею книги Львівської філії Бібліотеки АН УРСР. За сумісництвом працював науковим співробітником у Львівському відділі Інституту мовознавства АН УРСР та старшим викладачем ЛДУ ім. І. Франка, старшим науковим співробітником у відділі мовознавства Інституту суспільних наук АН УРСР у Львові (1944–1963). Під час війни керував Бібліотекою Народного Дому, що входила до III відділу Державної бібліотеки у Львові. Був обраний до складу львівської Комісії з відбору історичних і культурних цінностей для передачі їх Польській Республіці (1945).

Деркач Марія Дем'янівна (1896–1963) – український літературознавець та архівіст, доктор філософії Празького університету (1926), науковий співробітник, завідувач рукописних фондів Бібліотеки НТШ (1930–1939), дійсний член НТШ (з 1935), кандидат філологічних наук (1952), науковий співробітник Інституту літератури ім. Т. Шевченка (1940–1956) та Інституту суспільних наук у Львові (1957–1968). У 1927–1930 працювала в Національному музеї у Львові та редагувала жіночий часопис «Нова хата». У 1940 призначена керівником рукописного відділу Львівської філії Бібліотеки АН УРСР, на цій посаді залишалася до кінця 1945. Разом з деякими львівськими вченими, зокрема, В. Щуратом, І. Крип'якевичем, М. Возняком, намагалася перешкодити вивезенню окремих цінних для української культури матеріалів до Польської Республіки (1944).

Дорошенко Володимир Вікторович (1879–1963) – український бібліограф, бібліолог, бібліотекознавець, літературознавець, журналіст, громадський діяч. Навчався у Московському, згодом Львівському університетах. Через активну громадсько-політичну діяльність (член РУП та УСДП) емігрував у Галичину. З 1909 перебував у Львові, працював у Бібліотеці НТШ. Дійсний член НТШ, очолював Бібліографічне бюро при НТШ. У 1913–1939 – Голова Бібліографічної комісії НТШ. У 1914–1916 – у Відні, член Союзу Визволення України. 1916 повернувся до Львова. 1919 прибув до Києва з дипломатичною місією до гетьмана Павла Скоропадського. У Києві працював у Бібліотеці ВУАН як управитель канцелярії секретаря Академії Агатангела Кримського. Повернувшись до Львова, продовжив роботу в Бібліотеці НТШ, виконуючи обов'язки її директора (1937–1939). У 1940–1941 працював заступником директора Львівської філії Бібліотеки АН УРСР. У роки війни одночасно керував III відділом Державної бібліотеки у Львові та колишньою Бібліотекою НТШ, яка перебувала у його складі. З квітня 1944 – на еміграції.

Драган Михайло Дмитрович (1899–1952) – український мистецтвознавець, дослідник стародавнього українського мистецтва. Навчався

на філософському відділі Українського (таємного) університету. Одночасно з навчанням в університеті відвідував заняття з малярства в Мистецькій школі Олекси Новаківського. З 1924 – працівник Національного музею. У 1926–1930 студіював на гуманітарному факультеті Львівського університету, зосередившись на вивченні українського мистецтва. Наприкінці 1931 отримав посаду керівника новоствореного Музею Львівської Богословської академії та викладав у ній. У 1932 здобув ступінь доктора філософії за наукову працю про українські дерев'яні церкви. Після ліквідації більшовиками у вересні 1939 Богословської академії та її Музею, повернувся до Національного музею, який було реорганізовано й приєднано до Львівської картинної галереї як Музей українського мистецтва, на посаду заступника директора з наукової роботи. Був призначений інспектором Комісії з охорони пам'яток культури при Тимчасовому управлінні Львівської області (1939). У 1945–1947 працював у Львівській філії Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН УРСР.

Зайкін Яків Ісаєвич (1907–?) – радянський функціонер, тимчасовий виконувач обов'язків директора Львівської філії БАН УРСР (січень-жовтень 1940). Перед тим – завідувач сектору підготовки та перепідготовки кадрів кабінету бібліотекознавства та завідувач відділу опрацювання Бібліотеки Академії наук УРСР у Києві (1938).

Інґлот Стефан (Inglot Stefan) (1902–1994) – польський дослідник суспільно-господарської історії Польщі. Брав участь у польсько-українській війні за Львів 1918 р., а також у війні з більшовицькою Москвою 1920 р. Закінчив Львівський університет, доктор філософії (1926). У 1932–1939 – викладач, доцент, професор соціальної та економічної історії у Львівському університеті. Читав лекції з історії торгівлі у Львівській академії закордонної торгівлі (1928–1939). Водночас у 1924–1939 працював у Бібліотеці Національного закладу ім. Оссолінських, спочатку – бібліотекарем, потім — завідувачем відділу рукописів. У лютому 1940 став керівником рукописного відділу польського сектору Львівської філії Бібліотеки АН УРСР. Був членом Комісії з передачі бібліотеки «Студіону» до складу Львівської філії БАН УРСР (лютий 1940). У 1945 виїхав до Польщі.

Йогансен Ульріх (Johanssen Ulrich) (1906–2002) – німецький мовознавець і славіст. Член НСРПН. З жовтня 1935 працював у Державній пруській бібліотеці у Берліні. У жовтні 1940 призначений заступником директора Державної бібліотеки у Кракові. Переїхавши до Львова, 15 жовтня 1941 призначений комісаричним керівником Державної бібліотеки, а також керівником реферату «Бібліотечна справа» у керівництві дистрикту Галичина. За власним проханням 15 жовтня 1943 відбув на фронт. Після війни спочатку працював у шкільництві, а у 1948–1971 – бібліотечним радником в Університетській бібліотеці в Кілі.

Карпинець Іван Іванович (1898–1954) – український історик, музеєзнавець. Упродовж 1921–1923 навчався у Львівському (таємному) університеті. У 1923–1925 – на філософському факультеті Львівського університету, доктор філософії (1932). З 1936 працював у Бібліотеці НТШ, член історико-філософської секції НТШ. У 1937–1939 – кустош Музею НТШ. Брав участь у впорядкуванні архіву УГА ЗОУНР та організації відділу історично-воєнних пам'яток при Музеї НТШ. Був інспектором Комісії з охорони пам'ятників культури при Тимчасовому управлінні Львівської області (1939). У 1940–1941 – молодший науковий співробітник Львівського відділу Інституту історії України АН УРСР. У 1942 працював хранителем фондів Державного архіву м. Львова. У 1944–1946 – старший науковий співробітник Львівського відділу Інституту історії України АН УРСР. Входив до складу львівської Комісії з відбору історичних і культурних цінностей для передачі їх Польській Республіці (1946).

Келлес-Крауз Яніна (Kelles-Krauz Janina) (1898–1975) – польський бібліотечний працівник. Випускниця Львівського університету, магістр права (1926). Працювала у Бібліотеці Національного закладу ім. Оссолінських у Львові у групі каталогізації (1921–1923), читальні (1923–1925), відділі рукописів (1925–1928), завідувачем відділу опрацювання та каталогів (1928–1939). З січня 1940 – завідувач відділу опрацювання та каталогів Львівської філії Бібліотеки АН УРСР. В окупаційний період – керівник групи алфавітної каталогізації II-го відділу Державної бібліотеки у Львові. Після війни перебувала на посадах старшого бібліотекаря та керівника групи алфавітного каталогу у відділі опрацювання Львівської філії БАН УРСР (1944–1957). Автор спогадів про роботу відділу концентрації у 1939–1944 рр.

Кенігсберг Давид Касієлович (1891–?) – єврейський поет, перекладач творів А. Міцкевича. З червня 1940 – працівник відділу комплектування (група концентрації) Львівської філії Бібліотеки АН УРСР. Їздив у відрядження до Перемишля у справі Капітульної бібліотеки та приватних єврейських бібліотек з метою перевезення їх до Львова.

Кирилюк Євген Прохорович (1902–1989) – український радянський літературознавець, член КПРС (1943), член-кореспондент АН УРСР (1957), Лауреат Ленінської премії (1964), заслужений діяч науки УРСР (1972), лауреат Державної премії УРСР ім. Т. Шевченка (1980). Закінчив Київський інститут народної освіти (1926), аспірантуру при НДІ ім. Т. Шевченка Наркомосу УРСР (1931), з цього ж року – науковий співробітник інституту. У 1936–1939 завідував кафедрою української літератури в Київському педагогічному інституті. З 1939 працював в установах АН УРСР. Очолював урядову Міжвідомчу комісію з відбору історичних і культурних цінностей для передачі їх Польській Республіці (1945).

Кіршбраун Давид Шаєвич (1904–?) – комуністичний діяч Польщі, член партії (з 1921). Закінчив I курс юридичного факультету Варшавсь-

кого університету. Неодноразово за революційну діяльність був ув'язнений у Варшаві. Працював завідувачем навчальної частини для партпрацівників Польщі у спецшколі в Москві. Від початку 1930 до осені 1935 з перервами був референтом Комінтерну у Москві. З грудня 1939 працював перекладачем у тюрмі НКВС № 1 у Львові. З січня 1940 – завідувач відділу Маркса-Енгельса-Леніна-Сталіна Бібліотеки Оссолінеум. Був членом Комісії з передачі Фондації ім. Баворовських у Львові до складу Львівської філії Бібліотеки АН УРСР (лютий 1940).

Ковалик Іван Іванович (1907–1989) – український мовознавець, засновник української дериватологічної школи, професор, педагог, автор підручників із мовознавства для вишів. Закінчив гуманітарний факультет Львівського університету, магістр філософії (1933) в ділянці слов'янського мовознавства. За особливі успіхи в навчанні був залишений на кафедрі для підготовки докторської дисертації, однак за доповідь на II Міжнародному з'їзді славистів у Варшаві 1934 р., виголошену українською мовою, змушений був залишити докторантуру. Не зміг дістати посади за фахом і в школі, тому працював звичайним робітником у пекарні. Обдарованого випускника університету запросив на роботу І. Свенціцький в очолюваний ним Національний музей. У 1939 з відкриттям у Львівському університеті повноцінної кафедри української мови став аспірантом, викладачем. У липні 1940 призначений уповноваженим представником при передачі Бібліотеки та архівних фондів Національного Музею до Львівської філії Бібліотеки АН УРСР. У часи воєнного лихоліття повернувся до пекарської справи як службовець хліботресту, згодом – викладач ремісничої школи. Після війни у 1944 – старший викладач, 1946 – доцент, з 1950 до 1971 – незмінний завідувач кафедри української мови Львівського університету ім. І. Франка.

Котович Володимир Євстахійович (1914–?) – український бібліотекар. Навчався у 3-ій державній гімназії у Львові (1937). Працював у приватному архіві митрополита Андрея Шептицького, з 1935 – в бібліотеці «Студіону». З 1938 – на постійній роботі в книгозбірні. Займався, зокрема, схедографічним опрацюванням рукописної збірки «Студіону». Мав намір здобувати вищу бібліотечну освіту в Мюнхені. Після ліквідації самостійної книгозбірні «Студіону» та офіційного приєднання її до Львівської філії Бібліотеки АН УРСР у лютому 1940 був прийнятий у новостворену академічну установу на посаду технічного бібліотекаря у відділ комплектування (група концентрації). Звільнений у квітні 1941 у зв'язку з призовом на військову службу. Подальша його доля невідома.

Котуля Рудольф (Kotula Rudolf) (1875–1940) – польський філолог, книгознавець, бібліотекознавець. Закінчив факультет класичної філології Львівського університету, доктор філософії (1902). У 1900–1939 працював у бібліотеці Львівського університету, з 1923 – її директор. Паралельно з 1901 до 1940 – працівник, а з 1916 – директор Фондації ім. Баворовських у Львові, яка у лютому 1940 увійшла до складу Львівської філії

Бібліотеки АН УРСР як кабінет мистецтва, де він керував відділом стародруків. Був членом польського Наукового товариства у Львові, головою наукового Товариства любителів книги. 13 квітня 1940 заарештований НКВС і висланий до Казахстану, де помер 11 жовтня 1940.

Котуля-Рогаля Софія (Kotulanka-Rogalina Zofia) (1909–1983) – польський філолог, бібліотечний працівник. Закінчила гуманітарний факультет Львівського університету, магістр філології (1932). До 1939 працювала вчителькою польської мови в польських приватних гімназіях Львова. У 1940 заарештована НКВС і вислана до Казахстану, звідки повернулася перед війною. З березня 1941 працювала у Львівській філії Бібліотеки АН УРСР. Автор звіту про розформування відділу радянського спецфонду (грудень 1941), створеного в бібліотеці більшовицькою владою в 1940 р. Після війни займала посаду головного бібліотекаря газетного відділу Львівської філії БАН УРСР (1944).

Кревецький Іван Іванович (1883–1940) – український історик, керівник Бібліотеки Наукового товариства імені Шевченка, головний архівіст УГА, редактор урядової газети ЗУНР «Республіка» у Станіславові (1919), історичного місячника «Стара Україна» у Львові (1924–1925). Навчався на філософському факультеті Львівського університету (1903–1907), де студював історію України під керівництвом М. Грушевського. З 1907 – дійсний член НТШ, з 1909 – секретар історично-філософської секції. Після відходу М. Павлика з посади керівника Бібліотеки НТШ М. Грушевський запропонував цей пост своєму студентові. Відтак І. Кревецький керував Бібліотекою НТШ 25 років (1905–1914, 1921–1937).

Крип'якевич Іван Петрович (1886–1967) – український історик, книгознавець, академік АН УРСР. Закінчив філософський факультет Львівського університету (1909). Наукову діяльність розпочав під керівництвом Михайла Грушевського, став одним із найвидатніших його учнів. У 1911 захистив докторську дисертацію на тему «Козаччина і Баторієві вольності», обраний дійсним членом НТШ. У 1918–1919 – приват-доцент Кам'янець-Подільського державного українського університету, у 1921–1924 – професор Львівського (таємного) українського університету (секретар сенату університету), в 1934–1939 викладав історію України в Богословській академії у Львові, тісно співпрацював з Науковим товариством ім. Т. Шевченка (з 1920 був секретарем історичної секції, 1924 редагував «Записки НТШ», з 1934 – голова історичної секції). З жовтня 1939 І. Крип'якевич – завідувач кафедри історії України, професор (з 1941) Львівського університету. У 1940 обраний членом Вченої Ради Львівської філії Бібліотеки АН УРСР. Входив до складу Комісії з відбору історичних і культурних цінностей для передачі їх Польській Республіці (1945).

Куммер Рудольф (Kummer Rudolf) (1896–1987) – член НСРПН (з 1931), співробітник СБ СС. Працював у Баварській державній бібліотеці. З 1935 – референт наукових бібліотек при Міністерстві науки, ви-

ховання та освіти Рейху. Організовував інспекційні перевірки наукових бібліотек на окупованих територіях, зокрема, у травні 1943 перебував з перевіркою на терені Генерального Губернаторства.

Куркова Євгенія (Kurkowa Eugenia) (1885–1970) – польський книгознавець (зокрема стародруків). Випускниця Львівського університету (1926), доктор філософії. Керівник відділу стародруків та газетного відділу Бібліотеки Національного закладу ім. Оссолінських у Львові (1921–1940). У 1940–1941 – завідувач відділу інкунабул, стародруків і рарів польського сектору Львівської філії Бібліотеки АН УРСР. В окупаційний період працювала у II-му відділі Державної бібліотеки у Львові. Впродовж 1944–1948 – на попередній посаді завідувача відділу стародруків Львівської філії БАН УРСР. У 1948 керувала кабінетом рідкісної книги. Звільнена на пенсію 1950 р. Похована на Личаківському цвинтарі у Львові.

Куят Ганс (Kujath Hans) (1907–1963) – німецький адміністратор, за освітою – юрист. У 1940–1941 – міський голова м. Радома (Польща), 1941–1942 – міський голова м. Львова, 1942–1944 – окружний комендант у м. Чорткові.

Левинський Володимир Петрович (1880–1953) – український публіцист, політичний діяч, один із провідників і теоретиків Української соціал-демократичної партії Галичини і Буковини (УСДП), редактор партійних видань. З вересня 1939 працював у Бібліотеці НТШ, потім – у Львівській філії Бібліотеки АН УРСР. Під час війни – у відділі рукописів III відділу Державної бібліотеки м. Львова, зокрема, опрацьовував архів М. Грушевського. У березні 1944 виїхав на Захід.

Луцик Роман Ярославович (1900–1974) — український книгознавець, бібліотечний працівник. Закінчив філософський відділ Львівського університету (1932), магістр філософії (1938). Працював керівником Бібліотеки та архіву Товариства ім. М. Качковського у Львові, бібліотекарем у Бібліотеці науково-літературного товариства «Галицько-Руська Матиця» (1939). У березні 1944 прийнятий на тимчасову посаду головного бібліотекаря відділу опрацювання у Львівську філію Бібліотеки АН УРСР. Згодом працював у відділах: рукописів, спецфондів (до травня 1945), стародруків, комплектування (1946). У березні 1950 очолив кабінет рідкісної книги, в 1966 реорганізований у відділ, яким керував до 1973 р. Входив до складу львівської Комісії з відбору історичних і культурних цінностей для передачі їх Польській Республіці (1946).

Маньковський Тадеуш (Mańkowski Tadeusz) (1878–1956) – польський історик мистецтва, адвокат. Закінчив правничий факультет Львівського університету (1904). Впродовж 1898–1902 працював у Національному закладі ім. Оссолінських у Львові. З 1939 – дійсний член Польської Академії наук. З 1941 – старший бібліотекар, потім – науковий працівник,

а згодом – завідувач відділу мистецтва Львівської філії Бібліотеки АН УРСР (1944–1945). Під час війни (до липня 1942) – комісаричний керівник Бібліотеки Баворовських у Львові. 1945 виїхав до Кракова, де очолив Національний музей (директор Państwowych Zbiorów Sztuki). Очевидно, у 1952–1956 зберігав у себе як депозит рисунки західно-європейських майстрів (в т. ч. Дюрера, Рембрандта та ін.) з колишньої збірки Музею ім. Любомирських у Львові, які 1956 передав у графічну колекцію Національного закладу ім. Оссолінських у Вроцлаві.

Марковська Ванда (Markowska Wanda) (1912–1999) – польська письменниця, перекладач, бібліотечний працівник. Закінчила філософський факультет Варшавського університету (1930). У 1933–1935 працювала у Бібліотеці Варшавського університету. У грудні 1939 прийнята на роботу в Національний заклад ім. Оссолінських у Львові. З січня 1940 – головний бібліотекар кабінету марксизму-ленінізму Львівської філії Бібліотеки АН УРСР. Була членом комісій з передачі бібліотеки Національного Закладу ім. Оссолінських та Бібліотеки НТШ до складу Львівської філії БАН УРСР (лютий 1940). Після війни переїхала до м. Лодзь, де працювала редактором у книжковому видавництві, з 1949 жила у Варшаві.

Меженко Юрій Олексійович (1892–1969) – український літературознавець, критик, бібліограф, публіцист. Навчався на філологічному факультеті Московського університету (1912–1917). У 1918 переїхав до Києва, де працював у Бібліотечно-архівному відділі Міністерства народної освіти (у період Української держави П. Скоропадського). З 1919 – завідувач справ Головної книжкової палати в Києві; водночас виконував обов'язки голови секції охорони бібліотек при позашкільному відділі Наркомосвіти. З вересня 1919 – голова Архівно-бібліотечного відділу Головного управління мистецтв та національної культури (м. Кам'янець-Подільський); з грудня 1919 – директор Головної книжкової палати. З 1920 – член Тимчасового комітету для заснування Всенародної бібліотеки України (ВБУ; нині – Національна бібліотека України ім. В. Вернадського НАНУ). З 1922 – старший бібліотекар ВБУ; водночас (з серпня 1922) – організатор і директор Українського наукового інституту книгознавства (УНІК), редактор його журналу «Бібліологічні вісті» (1922–1930). У 1931, після припинення діяльності інституту звільнений з посади його директора. Впродовж 1931–1932 – керівник бібліографічного кабінету Пресбюро закордонної наукової літератури Держлітвидаву. З 1932 – завідувач бібліографічно-анотаційного сектору Бюро технічної інформації Наркомату легкої промисловості УСРР; у 1933 – заступник директора Центрального бібліотечного колектору технічної літератури. З 1934 – головний бібліотекар консультаційно-бібліографічного відділу Державної публічної бібліотеки ім. М. Салтикова-Щедріна у Ленінграді; з 1944 – викладач історії російської бібліографії Ленінградського інституту культури. У 1945 повернувся в Україну, був призначений директором Бібліотеки АН УРСР, працював на цій посаді до 1948 р. Входив до складу урядової Міжвідомчої комісії

з відбору історичних і культурних цінностей для передачі їх Польській Республіці (1945). Як директор Бібліотеки АН УРСР був активною дійовою особою під час цих переміщень. Вживав наполегливих заходів щодо вивезення зі Львова до Києва окремих книгозбірень (зокрема, бібліотеки «Студіону»), вартісних книжкових видань україніки та юдаїки.

Мюльман Каєтан (Кай) (Mühlmann Kajetan (Kai)) (1898–1958) – член НСРПН, її секретар (з 1938). У 1939 – особливий уповноважений з забезпечення мистецьких цінностей на окупованих польських територіях, йому підпорядковувались наукові бібліотеки на терені Генерального Губернаторства. Короткий час (листопад 1939 – квітень 1940) був керівником відділу у справах культури в уряді Генерального Губернаторства і завідував шкільництвом. Від липня 1942 до вересня 1943 керував відділом науки і навчання в уряді шефа Дистрикту Генерального Губернаторства Галичини.

Ольшевич Вацлав (Olszewicz Wacław) (1882–1974) – польський економіст, бібліотекознавець, історик культури Польщі, бібліотечний працівник. Доктор суспільних і адміністративних наук, випускник Брюссельського університету. У 1912–1916 працював на посадах бібліотекаря, бібліографа, консультанта публічних бібліотек у Закопаному та Варшаві. З 1917 до 1924 – керівник економічного управління в Міністерстві закордонних справ Польщі. У 1924–1938 – економіст у ряді установ м. Катовиці, викладач Інституту соціальних і економічних наук. У вересні 1939 емігрував до Львова. З 1 травня 1940 – завідувач відділу концентрації, з липня – заввідділу комплектування Львівської філії БАН УРСР. Звільнився з посади у листопаді 1941 р. У квітні 1944 повернувся на роботу до бібліотеки, керував відділом обслуговування читачів та бібліографії (1944–1948), кабінетом дитячої та юнацької літератури (1949). Був членом львівської Комісії з відбору історичних і культурних цінностей для передачі їх Польській Республіці (1946). Звільнений за скороченням штатів у 1950 р.

Оссовський Станіслав (Ossowski Stanisław) (1897–1963) – польський соціолог, методолог суспільних наук, теоретик культури. Закінчив Варшавський університет, доктор філософії (1925). З січня 1940 працював заступником керівника відділу мистецтва Львівської філії Бібліотеки АН УРСР. Був членом Комісії з передачі Фондації ім. Баворовських у Львові до складу Львівської філії Бібліотеки АН УРСР (лютий 1940). У жовтні 1941 виїхав до Варшави.

Пайончковський Францішек (Pajaczkowski Franciszek) (1905–1970) – польський мистецтвознавець, історик театру, бібліотекар. Закінчив Львівський університет (1931), де студіював полоністику та історію мистецтва, доктор філософії. З 1927 – працівник Національного закладу ім. Оссолінських у Львові, діяч львівської Спілки польських бібліотекарів. У радянський час очолював кабінет бібліотекознавства Львівської філії Бібліотеки АН УРСР (з травня 1940), керував відділом опрацювання польської

літератури (1944). Входив до складу Комісії з відбору культурних цінностей з Львівської філії БАН УРСР для передачі їх Польській Республіці (1945). У 1946 виїхав до Вроцлава. У 1951 став першим директором Оссолінеуму у Вроцлаві і редактором «Rocznika Zakładu Narodowego im. Ossolińskich», в якому у 1948 опублікував свої спогади «Zakład Narodowy im. Ossolińskich w ostatnim dwudziestoleciu (1928–1948)».

Паньків Володимир (1894–1980) – український історик мистецтва, мистецтвознавець, колекціонер, фотограф. У 1930-х роках – член УФОТО. У 1937–1939 – один із співробітників часопису «Наша Батьківщина». Працівник Музею етнографії НТШ. Після приходу більшовиків у 1939 призначений інспектором львівських музеїв. Публікувався в журналах «Наша Батьківщина», «Наша Хата», «Світло й Тінь». Був інспектором Комісії з охорони пам'яток культури при Тимчасовому управлінні Львівської області (1939). У квітні 1940 його заарештовано, а родину вивезено; власну етнографічну колекцію та збірку порцеляни було повністю розграбовано. У 1944 він, як директор Музею художньої промисловості, брав участь в організації передачі до Польщі частини музейних експонатів. У 1946 висунув ідею побудови у Львові музею під відкритим небом (Музей народної архітектури і побуту у Львові – Шевченківський Гай), став його організатором та першим директором.

Пархоменко Михайло Микитович (1910–1972) – український літературознавець і критик, доктор філологічних наук. Член Львівської спілки письменників. У 1944–1945 очолював відділ єврейської літератури у Львівській філії Бібліотеки АН УРСР. З травня до жовтня 1945 — заступник директора бібліотеки. У 1944–1963 – викладач ЛДУ ім. І. Франка, професор, доцент. З кінця 1950-х років проживав у Москві. Входив до складу урядової Міжвідомчої комісії з відбору історичних і культурних цінностей для передачі їх Польській Республіці (1945).

Пельц Юліан Михайлович (Pelc Julian) (1906–1999) – польський бібліотечний працівник, директор видавництва Оссолінеум у Вроцлаві. Закінчив філософський факультет Львівського університету (1935). З 1940 працював старшим бібліотекарем, згодом – науковим працівником відділу бібліографії Львівської філії Бібліотеки АН УРСР. У 1941 отримав посаду старшого бібліотекаря відділу концентрації. Створив картотеку бібліотек західних областей України з метою відбору з їх фондів книжково-рукописних видань для Львівської філії БАН УРСР. З цією ж метою відряджався у тодішню Дрогобицьку обл., переглядав фондосховища бібліотек Інституту історії АН УРСР, Промислового та Природознавчого музеїв у Львові. Після війни виїхав до Вроцлава, де у 1947–1953 працював директором видавництва Оссолінеум.

Пріцак Омелян Йосипович (1919–2006) – український історик і сходознавець, філософ, філолог-лінгвіст, джерелознавець. Закордонний член Національної Академії наук України (1990). Фундатор і багатолітній ди-

ректор Українського наукового інституту Гарвардського університету та Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського Національної Академії наук України, член Наукового товариства імені Шевченка, Української Вільної Академії Наук, Національної Академії наук України, один із ініціаторів створення Міжнародної асоціації українців. Після закінчення Тернопільської гімназії навчався у Львівському університеті. Був членом Комісії з охорони пам'яток культури при Тимчасовому управлінні Львівської області (1939). Навесні 1940 став одним із перших співробітників Львівського відділу Інституту історії АН України.

Свенціцька Марія Іларіонівна (1918–2006) – український германіст, педагог, музеєзнавець. Дочка Іларіона Свенціцького. Закінчила німецьку філологію Львівського університету (1941). З грудня 1941 до липня 1944 працювала у відділі рукописів Бібліотеки НТШ, яка входила до III відділу Державної бібліотеки у Львові, опрацьовувала фольклорні збірки з колекції І. Франка та укладала покажчик змісту «Літературно-Наукового Вістника». У повоєнні роки, коли уже перебувала на викладацькій посаді у Львівському державному університеті, самотужки перевезла кафедральну германістичну бібліотеку, яка під час війни зберігалася у II-му відділі Державної бібліотеки у Львові, у її матірне приміщення та відтворила топографічний порядок розміщення її фондів.

Свенціцький Іларіон Семенович (1876–1956) – український вчений-славист, музеолог, палеограф, педагог, громадський і культурний діяч. Закінчив Львівський університет (1899). Навчався у Петербурзькому археологічному інституті, одночасно відвідуючи лекції на історико-філологічному факультеті Петербурзького університету. Науковий ступінь доктора філософії здобув у Віденському університеті (1902). Доцент (1913–1914, 1933–1939) і професор таємного (1921–1925) та з 1939 Львівського університету. З 1945 – керівник відділу мовознавства Інституту суспільних наук АН УРСР у Львові. Дійсний член НТШ (1914), організатор і довголітній директор Національного музею (1905–1939), згодом – Львівського державного музею українського мистецтва (до 1952). Був першим фаховим музеєзнавцем у Галичині. Входив до складу урядової Міжвідомчої комісії з відбору історичних і культурних цінностей для передачі їх Польській Республіці (1945).

Стангрет Здіслав (Stangret Zdzisław) (1915–?) – польський бібліотекар. Отримав повноваження дирекції Львівської філії Бібліотеки АН УРСР протягом травня-червня 1940 відібрати та передати музейні цінності з фондів колишнього Музею Любомирських у Львові до Державного історичного музею у Львові.

Студинський Кирило Йосипович (1868–1941) – український філолог-славист, літературознавець, мовознавець, фольклорист, письменник, громадський діяч. Навчався у Львівському й Віденському університетах. Після студій – на дослідницькій праці у Берлінському університеті.

У 1897–1899 – доцент Краківського університету, у 1900–1918 і 1939–1941 – професор Львівського університету (у 1939–1941 – його проректор). Під час польсько-української війни 1919–1920 інтернований у Баранові й Домб'ю. У 1921–1922 – голова Української Національної Ради. Діяч НТШ: довголітній директор Філологічної секції (1923–1932), голова НТШ (1923–1931). Під час першої більшовицької окупації Західної України був головою т. зв. Народних Зборів Західної України (1939), у 1940 – депутатом Верховної Ради УРСР. На цих постах врятував своїми клопотаннями багатьох українців від радянських репресій. У 1940 був обраний членом Вченої Ради Львівської філії Бібліотеки АН УРСР.

Тур'ян Віра Петрівна (1912–?) – радянський бібліотечний працівник, член КПРС (1939). Закінчила Київський бібліотечний інститут. Працювала науковим співробітником-консультантом, головним бібліотекарем, завідувачем відділу в Бібліотеці АН УРСР у Києві (1938–1940). У 1940–1941 завідувала кабінетом марксизму-ленінізму Львівської філії Бібліотеки АН УРСР. Входила до складу комісії у справі консервації колишньої книгозбірні «Студіону» та вирішення її подальшої долі (серпень 1940).

Харшевський Адам (Charszewski Adam) (1907–?) – польський літератор, комуніст. У 1940 – бібліотекар, керівник наукової робітні, головний бібліотекар, науковий консультант з польської літератури у відділі бібліографії Львівської філії Бібліотеки АН УРСР. Входив до складу комісії у справі консервації колишньої книгозбірні «Студіону» та вирішення її подальшої долі (серпень 1940).

Хитра Пантелеймон Олександрович (1889–?) – український бібліотечний працівник. З червня 1940 – бібліотекар відділу комплектування (група концентрації) Львівської філії Бібліотеки АН УРСР. Займався відбором та передачею у Львівську філію фондів Бібліотеки Національного Музею у Львові, бібліотек та архівів Василян у Жовкві, Словіті, книгозбірень приватних осіб, бібліотек установ та інституцій, відбором та пересилкою видань Бібліотеки НТШ до Москви (червень 1940 – травень 1941).

Хомин Роман Михайлович (о. Рафаїл) (1907–1944) – греко-католицький священник, ієромонах-студит, бібліотекар. Закінчив Львівську Духовну Семінарію. Навчався на богословському факультеті у Варшавському університеті, Католицькій Академії в Римі. Духовну освіту поєднував зі світською, перебуваючи з 1932 до 1934 на мистецьких студіях у м. Лювен (Бельгія). У 1931 був рукоположений на священника. У 1937 склав монаші обіти і отримав ім'я Рафаїл. У бібліотеці «Студіону» почав працювати з січня 1936, зокрема, займався схедографічним опрацюванням рукописної збірки. У зв'язку з передачею книгозбірні Львівській філії Бібліотеки АН УРСР прийнятий на посаду бібліотекаря новоствореної академічної установи з виконанням обов'язків керівника бібліотеки «Студіону». У серпні 1940 звільнений з цієї посади у зв'язку з консервацією

бібліотеки і переведений на роботу в рукописний відділ для опрацювання старослов'янських манускриптів. Під час німецької окупації ієромонах Рафаїл був капеланом УПА. Загинув у 1944 р.

Чума Ярослав Лонгинович (1905–?) – український філолог, бібліотекар. Закінчив Львівський університет, магістр філософії (1936). Працював управителем Ремісничо-промислової бурси у Львові (1933–1940), учителем Педагогічної школи у Львові (1939), бібліотекарем книгозбірні НТШ (1939), заступником завідувача відділу комплектування Львівської філії Бібліотеки АН УРСР (до березня 1940). Входив до складу Комісії з передачі бібліотеки «Студіону» до Львівської філії БАН УРСР (лютий 1940).

Штеліга Марія Мартинівна (1903–1982) – український філолог-класик, письменниця, поліглот. Закінчила Варшавський університет (1930), стажувалася в Італії. У 1939 прийнята на роботу в Бібліотеку НТШ. Після встановлення радянської влади займала посаду спочатку старшого бібліотекаря, потім – наукового співробітника відділу рукописів українського сектору Львівської філії Бібліотеки АН УРСР. Під час війни працювала у відділі рукописів Бібліотеки НТШ, яка входила до складу III-го відділу Державної бібліотеки у Львові. Згодом займала посаду завідувача кабінету Івана Франка (1946–1948), працювала у відділах стародруків (1948–1950), концентрації (1950), обслуговування читачів (1950–1952). Звільнена з роботи за скороченням штатів у 1954 р.

Щурат Василь Григорович (1871–1948) – український поет, літературознавець, перекладач, педагог. У 1884–1892 вивчав слов'янську філологію у Львівському та Віденському університетах, 1896 одержав ступінь доктора філософії. У 1914 обраний дійсним членом Наукового товариства ім. Т. Шевченка, у 1915–1923 – його голова. 1921 р., у зв'язку з відмовою присягати на вірність польській державі, дістав заборону обіймати державні посади; був заарештований, але через кілька місяців звільнений. У 1921–1934 працював директором приватної жіночої гімназії сс. Василянок у Львові. Брав активну участь у створенні Львівського українського таємного університету; став його першим ректором і викладачем української мови та літератури. У 1929 був обраний дійсним членом ВУАН, але 1930, на знак протесту проти «процесу «Спілки визволення України», відмовився від цього звання. У 1939 поновлений у членстві в Академії наук УРСР, обраний професором Львівського університету. 1940 р. призначений завідувачем групи шевченкознавства Інституту української літератури у Львові. У 1944–1948 працював на посаді директора Львівської бібліотеки Академії наук УРСР.

Якубец Мар'ян (Jakóbiec Marian) (1910–1998) – польський письменник, літературознавець, історик слов'янських літератур, бібліотечний працівник. Навчався у Львівському, Празькому й Белградському університетах, доктор філологічних наук (1937). З 1937 – працівник Національного Закладу ім. Оссолінських у Львові, член Вченої Ради установи

(1939). Входив до складу комісій з передачі Національного Закладу ім. Оссолінських та Бібліотеки Народного Дому у Львові до Львівської філії Бібліотеки АН УРСР (лютий 1940). У 1940–1941 – науковий співробітник, завідувач відділу систематизації, у 1944 – завідувач відділу індексації Львівської філії Бібліотеки АН УРСР. Під час війни – працівник II відділу Державної бібліотеки у Львові. У квітні 1945 виїхав до Вроцлава.

Янів Ян (Janów Jan) (1888–1952) – польський філолог-славіст (полоніст та україніст), діалектолог, видавець. Навчався у Львівському університеті, доктор філософії (1913), професор Львівського (1922–1945) і Краківського (1945–1952) університетів, член Польської АН (з 1946). Під час німецької окупації був запрошений у відділ рукописів Бібліотеки НТШ, яка увійшла до III відділу Держбібліотеки у Львові, упорядковував архів Івана Франка та інші рукописні збірки НТШ (1942–1944). У складі професорів Львівського університету поновився у вересні 1944, водночас за сумісництвом працював у Львівському педагогічному інституті та старшим науковим співробітником відділу мовознавства Інституту суспільних наук Західної філії АН УРСР. У 1945 виїхав до Польщі і до смерті очолював кафедру східнослов'янських мов Ягеллонського університету (Краків).

Янчак Ярослав Васильович (1906–1980) – український бібліотекар, бібліограф. Навчався у Львівському університеті на математично-природничому (1930–1932) та гуманітарному (1933–1938) факультетах. Працював у бібліотеках Львівського університету (1935–1939) та Львівського держархіву (1940–1941). У 1939, як член Комісії з охорони пам'ятників культури при Тимчасовому управлінні Львівської області, був наділений спеціальними повноваженнями у справі обліку пам'яток культури в музеях, бібліотеках, архівах області, за винятком Львова. У 1941–1944 – бібліотекар книгозбірні Народного Дому у складі III-го відділу Державної бібліотеки у Львові. Завідував відділами опрацювання (1944–1947), комплектування (1947–1950), мистецтва (1950–1973) Львівської бібліотеки Академії наук УРСР. Член львівської Комісії з відбору історичних і культурних цінностей для передачі їх Польській Республіці (1946).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

АРХІВНІ ФОНДИ

АНА = Архів Нових Актів, Варшава (Archiwum Akt Nowych w Warszawie). – Акти В. Суходольського, № 3;
Генеральний уповноважений уряду у справах репатріації у Варшаві, № 1;
Крайова національна рада, № 84;
Міністерство культури і мистецтва. Управління музеїв і охорони пам'яток.
Бюро ревіндикації та відшкодувань, № 387/16, 387/71, ч. 1, 387/73;
Міністерство Освіти, № 757;
IV Відділ. Спадщина Болеслава Бєрута, № 254/IV-22.

БНВ. Архів = Національна бібліотека у Варшаві. Архів (Biblioteka Narodowa, Warszawa. Archiwum Zakładowe). – Забезпечені акти за 1945 р.

Бундесархів, Кобленц (Bundesarchiv Koblenz). –
R 21, 10.616;
Східна документація 13, № 410.

Бундесархів, Потсдам (Bundesarchiv Potsdam). –
Головне управління бібліотек, St. 12. 01, № 16, 17, 18;
М/ф А № 10973.

ДАК = Державний архів в Катовицях (Archiwum Państwowe w Katowicach). – № 271/39-50.

ДАЛО = Державний архів Львівської області. –
Ф. П-3, оп. 1, спр. 218;
Ф. Р-35, оп. 12, спр. 252, 253;
Ф. Р-49, оп. 1, спр. 2, 3, 4, 5;
Ф. Р-58, оп. 1, спр. 54;
Ф. Р-230, оп. 1, спр. 5;
Ф. Р-2591, оп. 1, спр. 1.

ІЛ. ВР = Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка. Відділ рукописів, Київ. –
Акти за 1944–1947 рр.

ЛГМ. Архів = Львівська галерея мистецтв. Архів. –
Оп. 1, спр. 1, 8;
Довідки про працю Комітету по охороні пам'ятників культури за 1940 р.

ЛННБУ. Архів, ЛННБ України. Архів = Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника. Архів. – Оп. 1, спр. 2, 6, 10, 10а, 28, 29, 34, 52а, 61, 70, 71, 77, 78, 79, 79а, 142, Особові справи звільнених працівників бібліотеки ім. В. Стефаника до 1944 р., т. III.

ЛННБУ. ВР, ЛННБ України. ВР = Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника. Відділ рукописів. – Ф. 9, спр. 302, 840, 1104, 1494, 3896/1, 3896/7, 3896/8, 3896/10, 3896/33, 4910; Ф. 259.

НАП НАНУ = Науковий архів Президії НАН України, Київ. – Ф. 251, оп. 1, спр. 75, 79, 136, 138, 141, 181, 182, 199; Ф. 251, оп. 1-л, спр. 71.

НБУВ. Архів = Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Архів, Київ. – Оп. 1, спр. 654, 656, 657.

НБУВ. ІА = Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Інститут архівознавства, Київ. – Ф. 244, оп. 1, спр. 22.

НЗіО. ВР = Національний Зклад імені Оссолінських у Вроцлаві. Відділ рукописів (Zakład Narodowy imienia Ossolińskich. Dział rękopisów). – № акс. 27/2010, акс. 70/88/1, акс. 75/88/1; 15519/I, 16271/I, 16271/III, т. 2; 16391/II, 16395/II, 16398/II, 16399/II, 16406/II, 16600/II, 17055/II, 17057/II, 17059/II, 17065/II, 17066/II, 17067/II, 17070/II, 17073/II, 17085/II, 17088/II, т. 1, 17112/II, 17119/II, 17129/II, т. 1, 17130/II, т. 1, 17184/II.

ЦДАВОВУ = Центральний державний архів вищих органів влади та управління України, Київ. – Ф. Р-2, оп. 7, спр. 2147, 2750; Ф. 3833, оп. 1, спр. 23.

ЦДАГОУ = Центральний державний архів громадських об'єднань України, Київ. – Ф. 1, оп. 23, спр. 1464.

ЦДІА України у Львові = Центральний державний історичний архів України у Львові. – Ф. 309, оп. 1, спр. 31; Ф. 362, оп. 1, спр. 432; Ф. 577, оп. 1, спр. 10; Ф. 755, оп. 1, спр. 121, 142.

ЛІТЕРАТУРА

Антонович О. = Антонович О. [Купчинський О. А.]. Про 156-й том Записок Наукового товариства імені Шевченка, який не вийшов друком у 1939 році / Олег Антонович // Записки Наукового товариства імені Т. Шевченка. – Львів, 1991. – Т. ССХХІІ : Праці історико-філософської секції. – С. 427-434.

Бібліотеки і музеї // Наші Дні (Львів). – 1941. – Груд. (Чис. 1). – С. 15.

Брик І. Замість «Просвіти» – «Звізда Советів» // Західня Україна під большевиками : IX. 1939 – VI. 1941 : збірник / під ред. М. Рудницької. – Нью-Йорк : НТШ в Америці, 1958. – С. 252-254.

Гуцаленко = Гуцаленко Т. Відділ рукописів Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України у 1940–1949 рр.: постаті та події / Тетяна Гуцаленко // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника : [зб. наук. пр.]. – Львів, 2005. – Вип. 13. – С. 230-237.

Дзюбан. Переміщення і втрати = Дзюбан Р. Переміщення і втрати мистецьких пам'яток з львівських музеїв під час Другої світової війни / Роман Дзюбан // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника : [зб. наук. пр.]. – Львів, 2006. – Вип. 14. – С. 309-324.

Дзюбан. Як було втрачено Рафаеля = Дзюбан Р. Як було втрачено Рафаеля, Тиціана, Рембрандта... Деякі епізоди вивезення мистецьких пам'яток зі Львова за нацистської окупації (1941–1944 рр.) / Роман Дзюбан // Пам'ятки України: історія та культура (Київ). – 2007. – № 3. – С. 108-115.

Дорошенко В. Бібліотеки й архіви на Зах. Україні за большевицького панування / В. Дорошенко // Краківські Вісті : [щоденник]. – 1941. – 9 листоп. (№ 250). – С. 2-3 ; 12 листоп. (№ 252). – С. 2-3.

[Дорошенко В.]. Книжки на паливо // Західня Україна під большевиками : IX. 1939 – VI. 1941 : збірник / під ред. М. Рудницької. – Нью-Йорк : НТШ в Америці, 1958. – С. 235-242.

[Дорошенко В.]. Шість відділів Державної Бібліотеки у Львові: у них працює постійно 150 працівників // Львівські Вісті. – 1942. – 28 лип. (Чис. 167). – С. 3.

3 днів більшовицького лихоліття у Львові // Українська Дійсність (Берлін). – 1941. – 15 верес. (Чис. 15).

Західня Україна = Західня Україна під большевиками : IX. 1939 – VI. 1941 : збірник / під ред. М. Рудницької. – Нью-Йорк : НТШ в Америці, 1958. – 494 с.

Збірник постанов і розпоряджень УРСР. № 21/23 = Збірник постанов і розпоряджень уряду Української Радянської Соціалістичної Республіки. № 21/23. – Київ : Вісті Рад депутатів трудящих УРСР, 1940. – 79 с.

Збірник постанов і розпоряджень УРСР. № 24 = Збірник постанов і розпоряджень уряду Української Радянської Соціалістичної Республіки. № 24. – Київ : Вісті Рад депутатів трудящих УРСР, 1940. – 30, [1] с.

Історія НАНУ = Історія Національної Академії наук України: 1938–1941 : док. і матеріали / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т архівознавства ; [упоряд. : В. А. Кучмаренко, Т. П. Папакіна, Л. І. Стрельська та ін.]. – Київ, 2003. – 920 с.

Культурне життя. Т. 1 = Культурне життя в Україні : Західні землі : док. і матеріали. Т. 1 (1939–1953) / НАН України, Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича ; [упоряд.: Т. Галайчак, О. Луцький, Б. Микитів та ін.]. – Київ : Наук. думка, 1995. – 747, [1] с.

ЛНБ ім. В. Стефаника НАНУ = Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України: документи, факти, коментарі / НАН України, Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника ; [авт. вступ. ст. і упоряд. текстів Л. І. Крушельницька]. – Львів, 1996. – 98, [1] с.

Паньківський = *Паньківський К.* Роки німецької окупації : 1941–1944 / Кость Паньківський. – 2-е вид. – Нью-Йорк ; Париж ; Сідней ; Торонто, 1983. – 479, [2] с. – (Бібліотека Українознавства / НТШ ; т. 42).

Пелехатий К. Німці – вороги української культури : Гітлерівці пограбували бібліотеки Львова / *Кузьма Пелехатий* // Вільна Україна (Львів). – 1944. – 25 серп. (№ 43). – С. 3.

Події на західно-українських землях : інтерв'ю з Г.-Й. Баєром // *Краківські Вісті* : [щоденник]. – 1941. – 6 лип. (Чис. 146). – С. 2.

«Просвіта» перед новим завданням: відбудова просвітянського життя // *Львівські Вісті*. – 1941. – 27 верес. (Чис.43). – С. 3.

Репатріація чи депортація = Репатріація чи депортація: Переселення українців з Польщі до УРСР : [1944–1945] : зб. док. / за ред. Є. Місила ; пер. з пол. *І. Сварника*. – Львів : Каменяр, 2007. – 256 с.

Святкування в Грюнвальді // *Радянська Україна* (Київ). – 1945. – 20 лип. (№ 143).

[Тарновський М.]. На сторожі української культури: про працю бібліотеки Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові / *М. Т.* // *Львівські Вісті*. – 1941. – 21 жовт. (Чис. 63). – С. 4.

Тэсс Т. «Ossolineum» / *Татьяна Тэсс* // Известия (Москва). – 1940. – 15 марта (№ 61).

Українське державотворення = Українське державотворення. Акт 30 червня 1941 : зб. док. і матеріалів / НАН України, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського, Львів. від-ня ; [упоряд. О. Дзюбан]. – Львів ; Київ : ЛА «Піраміда», 2001. – XLVII, 556, [1] с. : іл.

Ценные находки // Правда (Москва). – 1940. – 8 янв. (№ 8).

Biblioteki naukowe w GG = Biblioteki naukowe w Generalnym Gubernatorstwie w latach 1939–1945 : wybór dokumentów źródłowych / Polskie Towarzystwo Bibliologiczne ; wybór i opracowanie A. Mężyński przy współpracy H. Łaskarzewskiej. – Warszawa : [LTW], 2003. – XXXIV, 540 s. : il.

Kowalski = *Kowalski W.* Likwidacja skutków II wojny światowej w dziedzinie kultury / *Wojciech Kowalski*. – Wyd. 2, rozsz. – Warszawa : In-t Kultury, 1994. – 199 s.

Matwijów. Lwowskie Ossolineum = *Matwijów M.* Lwowskie Ossolineum w listach Mieczysława Gębarowicza z lat 1943–1946 / *Maciej Matwijów* // Czasopismo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. – Wrocław, 1992. – Zesz. 1. – S. 157-193.

Matwijów. Walka o lwowskie dobra = *Matwijów M.* Walka o lwowskie dobra kultury w latach 1945–1948 / *Maciej Matwijów*. – Wrocław : T-wo Przyjaciół Ossolineum, 1996. – 334, [1] s. : il.

Pajączkowski = *Pajączkowski F.* Zakład Narodowy im. Ossolińskich w ostatnim dwudziestoleciu (1928–1948) / *Franciszek Pajączkowski* // Rocznik Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1948. – T. 3 / pod red. *M. Jakóbca*. – S. 587-642 : il.

Polsko-radzieckie stosunki = Polsko-radzieckie stosunki kulturalne, 1944–1949 : dokumenty i materiały. – Warszawa : PWN, 1984. – 718 s.

Repatriacja czy deportacja. T. 1 = Repatriacja czy deportacja : Przesiedlenie Ukraińców z Polski do USRR, 1944–1946. T. 1 : Dokumenty, 1944–1945 / pod red. *E. Misłły*. – Warszawa : Oficyna Wydawnicza «Archiwum Ukraińskie», 1996. – 333 s.

Staszków = *Staszków A.* Archiwa lwowskie i przemyskie : (raport dra Ericha Randta z pobytu we Lwowie i Przemyślu w dniach 1-6 lipca 1941 r.) / *Antonina Staszków* // Rocznik Historyczno-Archiwalny / Archiwum Państwowe w Przemyślu. – Przemyśl, 1996. – T. 11. – S. 115-122.

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

А

Акад. – академічний
АН (А.Н.) – Академія наук
АНА – Архів Нових Актів

Б

б. – бувший
БАН – Бібліотека Академії наук
БНВ – Національна бібліотека у Варшаві
б. р. – біжучого року

В

в. в. (вв.) – віки
в. о. – виконуючий обов'язки
в-во – воєводство
вр – власною рукою
відд. – відділ, відділення
ВКП(б) – Всероссийская коммунистическая партия (большеви́ков)
ВР – Відділ рукописів

Г

ГАУ – Главное архивное управление (рос.), Головне архівне управління
ген. – генерал
ГПУ – Головне політичне управління
гр. – граф

Д

д. – давня
ДАК – Державний архів в Катовицях
ДАЛО – Державний архів Львівської області
док. – документ
Др. (др.) – доктор

Е

ЕГАФ – Единственный государственный архивный фонд (рос.)
еп-п – єпископ
епп-помічник – єпископ-помічник

З

з. – зошит
зав. – завідувач; заведующий (рос.)
ЗАГС – Запись актов гражданского состояния (рос.)
зв. – зворот

И

ИМЛ – Институт марксизма-ленинизма (рос.)
исслед. – исследование, исследовательский (рос.)

І

ІА – Інститут архівознавства
ІЛ – Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка
інв. – інвентар, інвентарний
інш. – інший

К

К. – Київ
карб. – карбованець
кб. мт. – кубічний метр
кв. – квартира
кв. м. – квадратний метр
КВО – Київський військовий округ
КДБ – Комітет державної безпеки
кн. од. – книжкова одиниця
Когиз – Книготорговое объединение государственных издательств (рос.)
коп. – копія
КП(б)У (К.П.Б.У.) – Комуністична партія (більшовиків) України

Л

Л. конскрип. – конскрипційний номер (від пол. Liczba konspiracyjna)
Л. С. (з лат. Locum Signi) – місце печатки
Л/о – Львовской области (рос.)

ЛА – Літературна агенція
 ЛГМ – Львівська галерея мистецтв
 ЛДУ – Львівський державний університет
 ЛНВ – Літературно-науковий вістник
 ЛННБУ, ЛННБ України – Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника

М

м – метр
 М.Д.У. – Московський державний університет
 м/к – мелкокалиберный (рос.)
 Маркс.-Лен. – Марксизм-Ленінізм
 маш. – машинопис
 mgr. – магістр
 mgr. – магістр

Н

Н. Т. ім. Ш. – Наукове товариство ім. Шевченка
 НАНУ – Національна академія наук України
 НАП – Науковий архів Президії
 напр. – наприклад
 Нарком – Народний комісаріат
 наркомат – народний комісаріат
 Наркомос – Народний комісаріат освіти
 Наркомпрос – Народний комісаріат просвещения
 Наркомфін – Народний комісаріат фінансів
 народ. – народний
 нач. – начальник (рос.)
 НБУВ – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
 НЗіО – Національний заклад ім. Оссолінських
 НКВД (Н.К.В.Д.) – Народний комісаріат внутрішніх дел (рос.)
 НКВС – Народний комісаріат внутрішніх справ
 НКДБ – Народний комісаріат державної безпеки
 НКО – Народний комісаріат освіти

НСДРП – Націонал-соціалістична робітничка партія Німеччини
 НТШ (Н.Т.Ш.) – Наукове товариство ім. Шевченка

О

о. – отець
 о/н – окремі надходження
 Обком – Обласний комітет
 Обл. В.Н.О. (ОблВНО) – Обласний відділ народної освіти
 Обліт – Обласне управління в справах літератури та видавництва
 од. зб. – одиниця зберігання
 ок. – около
 окл. – оклад
 ОО. (оо., оо) – отці
 оп. – опис
 опубл. – опубліковано
 ОУН – Організація українських націоналістів

П

п. – під
 ПКНВ – Польський комітет національного визволення
 П. Т. – панове-товариші
 Партбюро
 пов. – поверх
 поз. – позиція
 пол. – польський
 помилк. – помилково
 пр. – примірник
 прим. – примірник

Р

р. – рік
 р. – ріка
 Р.У.С.К. – Ревізійний український союз кооперативів
 РВР – Редакційно-Видавнича Рада
 РНК – Рада народних комісарів
 РПК – Районний партійний комітет
 РСР – Радянська соціалістична республіка
 РСФСР – Российская советская федеративная социалистическая республика (рос.)
 рук. – рукопис, рукописний

С

Сель.-госп. – сільськогосподарський
СНК – Совет народных комиссаров (*рос.*)

сов. – совітський; від советский (*з рос.*)

Совнарком – Совет народных комиссаров (*рос.*)

спр. – справа

СС – сестри служебниці

СССР – Союз советских социалистических республик (*рос.*)

ст. ст. – століть

Т

Т во – тимчасово виконуючий обов'язки

т. – товариш

т. – том

т. зв. – так звана

т. і. – таке інше

т. п. (тп) – тому подібне

т.в.о. (Т.в.о.) – тимчасово виконуючий обов'язки

тов. – товариство

тов. – товариш, товариші

тов. тов. – товариші

ТСА – (*з пол.*) – Товариство народних шкіл

тт. – томи

тт. (т. т.) – товариші

ТЧК – точка (*рос.*)

«ТЭК» – Тепло-енерго контроль (*рос.*)

У

УГА – Українська галицька армія

ул. – улица; улица (*рос.*)

УНІК – Український науковий інститут книгознавства

УНКВД – Управление Народного комиссариата внутренних дел (*рос.*)

УНКВС – Управління Народного комісаріату внутрішніх справ

УРСР (У.Р.С.Р.) – Українська радянська соціалістична республіка

УСС – Українські січові стрільці

Ф

ф. – фонд

Ф.А.Н. – Філія Академії наук

Ф.Б.А.Н. – Філія Бібліотеки Академії наук

ФБОН – Фундаментальная библиотека общественных наук (*рос.*)

Ц

ц.р. (ц. р.) – цього року

ЦДАВОВУ – Центральний державний архів вищих органів влади і управління України

ЦДАГОУ – Центральний державний архів громадських об'єднань України

ЦДІА України у Львові – Центральний державний історичний архів України, м. Львів

ЦК – Центральний комітет

Ч

ч. – число

част. – частина

Чин Св. В.В., ЧСВВ – Чин Святого Василя Великого

чл.-коресп. – член-кореспондент

член-коресп. – член-кореспондент

Ш

шт. – штука

А

А.Н. – Akademia Nauk (*пол.*) – Академія Наук

А.В. – Akademia Weterynaryjna (*пол.*) – Ветеринарна Академія

Abt., Abtlg. – Abteilung (*нім.*) – відділ

AD – Anno Domini (*лат.*) – Року Божого

AK – Autorenkatalog (*нім.*) – каталог авторів

Atl. – Atlanten (*нім.*) – атласи

Arch. – Archiv (*нім.*), Archiwum (*пол.*) – Архів

arm. kath. – armenisch-katholische (*нім.*) – вірмено-католицька

art. – artykuł (*пол.*) – стаття

Aug. – August (*нім.*) – серпень

В

B. – Buch (нім.) – книга
 b. – były (пол.) – колишній
 B.N. – Biblioteka Narodowa (пол.) – Національна бібліотека
 Bd. – Band (нім.) – том
 Bearb. – bearbeitet (нім.) – опрацьовано
 Beil. – Beilage (нім.) – додаток
 beletr. – beletrystyka (пол.) – беле-
 тристика
 Betr. – betrifft (нім.) – стосується
 Bez.-Ger. – Bezirks-Gericht (нім.) –
 окружний суд
 Bibl. – biblioteka (пол.), Bibliothek
 (нім.) – бібліотека
 Bibliogr. – bibliograficzny (пол.) – бі-
 біографічний
 BJ – Biblioteka Jagiellońska (пол.) –
 Бібліотека Ягеллонська
 Bll. – Bilder (нім.) – ілюстрації
 bm. (b.m.) – bieżącego miesiąca (пол.) –
 поточного місяця
 br. – baron (пол.) – барон
 b-teka – biblioteka (пол.) – бібліотека
 BU – Biblioteka Uniwersytecka (пол.) –
 університетська бібліотека
 bzw. – beziehungsweise (нім.) – від-
 повідно; або, інакше

С

C.B.W. – Centralna Biblioteka Wojs-
 kowa (пол.) – Центральна військо-
 ва бібліотека

Ca. – circa (лат.) – приблизно

cm – centymeter (пол.) – польська

D

d. h. – das heist (нім.) – це значить
 d. Js – dieses Jahres (нім.) – ц. р.,
 цього року
 D.O.K. – Dowództwo okręgu korpu-
 su (пол.) – Командування округу
 корпусу
 Dir. – Direktor (нім.) – директор
 Dn. – dnia (пол.) – дня
 dot. – dotyczący (пол.) – стосовний
 Dr. – Doktor (нім., пол.) – доктор

duch. – duchowny (пол.) – духовний
 Dypl. – dyplom (пол.) – грамота, дип-
 лом

dyr. – dyrektor (пол.) – директор
 dziennik. – dziennikarski (пол.) – жур-
 налістський

Е

Ekonom. – ekonomiczny (пол.) – еко-
 номічний

etc. – et caetera (лат.) – і так далі

ew. – ewentualny (пол.) – можливий

ewang. – ewangelicki (пол.) – єван-
 гелицький

Ex. – Exemplaren (нім.) – примір-
 ники

F

F.d.R.d.A. – für die Richtigkeit der
 Abschrift (нім.) – копія вірна

Fa. – Firma (нім.) – фірма

fasc. – fascykuł (пол.) – фасцикул

Fol. – Folio (лат.) – аркуш

fotogr. – fotograficzny (пол.) – фото-
 графічний

franc. – francuski (пол.) – фран-
 цузька

fund. – fundacja (пол.) – фундація

G

Gal., galic. – galicyjski (пол.) – га-
 лицький

Geb. – Gebrauch (нім.) – ужиток

gen. – generał (пол.) – генерал

Gen.-Major – General-Major (нім.) –
 генерал-майор

gest. – gestorben (нім.) – помер

gez. – gezeichnet (нім.) – підписаний

GZl. – Grundbuchzahl (нім.) – номер
 у кадастровій книзі

GG – General-Gouvernement (нім.),
 Gubernatorstwo Generalne (пол.) –
 Генеральне Губернаторство

gimn. – gimnazjalny (пол.) – гімна-
 зійний

gimn. – gimnazjum (пол.) – гімназія

gosp., gospod. – gospodarczy (пол.) –
 господарчий

gr. – grosz (пол.) – гріш
 gr. kath. – griechisch-katholische (нім.) – греко-католицька

Н

H. – Herr (нім.) – пан
 Handl. – handlowy (пол.) – торговельний
 hgg. – herausgegeben (нім.) – видано
 hist. – historia; historyczny (пол.) – історія; історичний
 hr. – hrabia (пол.) – граф
 Hrg. – herausgegeben (нім.) – видано
 Hss. – Handschriften (нім.) – рукописи

I

I., in. – inne (пол.) – інше
 im. – imienia (пол.) – імені
 In. – Ingenieur (нім.) – інженер
 In-t – instytut
 Inv. – Inventar (нім.) – інвентар
 inw., inwent. – inwentarny (пол.) – інвентарний
 Inż. – inżynier (пол.) – інженер
 itd. – i tak dalej (пол.) – і так далі

J

J. – Jahr (нім.) – рік
 Jag. – Jagiell. — Jagiellońska (пол.) – Ягеллонська
 Jan. – Januar (нім.) – січень
 Jh., Jhdt. – Jahrhundert (нім.) – століття
 Jhrg. – Jahrgang (нім.) – річник
 JWP – Jaśnie Wielmożny Pan (пол.) – ясновельможний пан

K

K. – karta (пол.) – сторінка
 Kl. – Klafter (нім.) – сажень
 km – kilometr (пол.) – кілометр
 Konf. – konfederacja (пол.) – конфедерація
 kooperat. – kooperatywny (пол.) – кооперативний
 kość. – kościół (пол.) – костел
 kr. – królewskie (пол.) – королівське
 Ks. – ksiądz (пол.) – священик

Ks. – książę (пол.) – князь
 Kw. – kwartalnik (пол.) – кварталник
 Kwart. – kwartalnik (пол.) – кварталник

L

L. – liczba (пол.) – число, номер
 L.p. (L.P.) – liczba porządkowa (пол.) – порядковий номер
 L.T. – Liczba tabularna – табулярний номер
 L.W. – liczba wewnętrzna – внутрішній номер
 Liter. – literacki; literatura (пол.) – літературний; література
 LS – Lesersaal (нім.) – читальний зал
 Lwh. – Liczba według hipoteki (пол.) – іпотечний номер

Ł

Łac. – łaciński (пол.) – латинський

M

M (m.) – miasto (пол.) – місто
 m. – miesiąc (пол.) – місяць
 m. – mieszkanie (пол.) – помешкання, квартира
 m.i. (m. in.) – między innymi (пол.) – між іншими
 m. p. – manu propria (лат.) – власною рукою
 Mat. – Materiały (пол.) – матеріали
 mec. – mecenas (пол.) – адвокат
 Med. – Medizinische (нім.) – медичний
 Mgr. – magistr (пол.) – магістр
 min. – minister (пол.) – міністр
 Muz. – muzeum (пол.) – музей

N

n. m. – nyniejszego miesiąca (пол.) – цього місяця
 n. p. (np.) – na przykład (пол.) – наприклад
 N. T. Sz. (N.T.Sz.) – Naukowe Towarzystwo im. Szewczyński (пол.) – Наукове Товариство ім. Шевченка
 n/O – na Odrze (Frankfurt) (пол.) – на-Одері-(Франкфурт)

Nast. – następująca (пол.) – наступна
 Nat. – Nationale (нім.) – національ-
 ний
 nauk. – naukowy (пол.) – науковий
 niem. – niemiecki (пол.) – німецький
 niezinwent. – niezinwentaryzowany
 (пол.) – незаінвентаризований
 NN – Nummer (нім.) – номери
 nr. (Nr.) – numer – номер

O

Ob. – obywatel (пол.) – громадянин
 od. – oder (нім.) – або
 oddz. – oddział (пол.) – відділ; відді-
 лення
 ODR – Okręgowa Delegatura Rządu
 (пол.) – Окружна Делегатура Уряду
 öfftl. – öffentliche (нім.) – публічна
 ok. – około (пол.) – біля
 OO. – ojcowie (пол.) – отці
 Ossol. – Ossolineum (пол.) – Оссолі-
 неум
 Ossol. – Ossolińskich (пол.) – Оссолін-
 ських

P

p. – piętro (пол.) – поверх
 P. (p.) – pan, pani (пол.) – пан, пані
 P.K.S. – Państwowa komunikacja
 samochodowa (пол.) – Держав-
 не автомобільне сполучення
 P.S. – post scriptum (лат.) – після
 написаного
 Państw. – państwowy (пол.) – дер-
 жавний
 PAU – Polska Akademia Umiejęt-
 ności (пол.) – Польська Академія
 Мистецтв
 pedagog. – pedagogiczny (пол.) – пе-
 дагогічний
 Päd. – Pädagogische (нім.) – педа-
 гогічний
 pis. – pisał (пол.) – писав
 pl. – plac (пол.) – площа
 płk – pułkownik (пол.) – полковник
 pol. – polski (пол.) – польський

polit. – polityczny (пол.) – політич-
 ний
 poln. – polnisch (нім.) – польський
 polsk. – polski (пол.) – польський
 poł. – połowa (пол.) – половина
 Por. – porównaj (пол.) – порівняй
 poz. – pozycja (пол.) – позиція
 PPSD – Polska Partia Social-Demo-
 kratyczna (пол.) – Польська соціал-
 демократична партія
 pr. – przykład (пол.) – приклад
 Preł. – prelat (пол.) – прелат
 prof. – profesor (пол.) – професор
 Przem. – przemysłowy (пол.) – про-
 мисловий
 Przemysł. – przemysłowy (пол.) – про-
 мисловий
 Preuß. – Preussische (нім.) – Пруська
 Przew. – przewodnik (пол.) – путівник

R

R. – rok (пол.) – рік
 red. – redakcja (пол.) – редакція
 Rkpsy – rękopisy (пол.) – рукописи
 röm. kath. – römisch-katholische
 (нім.) – римо-католицька
 rzym. kat. (rzym.-kat) – rzymsko-ka-
 tolicki (пол.) – римо-католицький

S

S. – Seite, Seiten (нім.) – сторінка,
 сторінки
 S. (s.) – strona (пол.) – сторінка
 S.D. – Sicherheitsdienst (нім.) – Служ-
 ба безпеки
 s. O. – siche Oben (нім.) – дивись
 вище
 s. Zt. – seiner Zeit (нім.) – свого часу
 Sap. – Sapiehowie (пол.) – Сапіги
 SB – Staatsbibliothek (нім.) – дер-
 жавна бібліотека
 sog. (sogen.) – sogenannte (нім.) –
 так званий
 Sow. – sowiecki (пол.) – радянський
 społ. – społeczny (пол.) – суспіль-
 ний

społ.-ekonom. – społeczno-ekonomiczny (пол.) – суспільно-економічний

spr. – sprawa (пол.) – справа

Spr., spr. – sprawozdanie (пол.) – звіт

st. – stołeczne (пол.) – столичне

Staroż. – starożytny (пол.) – стародавній

stoł. – stołeczne (пол.) – столичне

str. – strona (пол.) – сторінка

Stud. – student (пол.) – студент

sygn. – sygnatura (пол.) – сигнатура

Ś

Ś. p. (ś p.) – świętej pamięci (пол.) – світлої пам'яті

św. – święty (пол.) – святий

T

T. (t.) – tom (пол.) – том

t.j. (tj.) – to jest (пол.) – тобто

t. p. – temu podobny (пол.) – тому подібний

t. zw. (tzw.) – tak zwany (пол.) – так званий

T.-H.-Bibliothek – Technischer-Hochschule-Bibliothek (нім.) – Бібліотека Політехнічного інституту

T.S.L. – Towarzystwo Szkoły Ludowej (пол.) – Товариство народної школи

td. – tak dalej (пол.) – так далі

technic. – techniczny (пол.) – технічний

Tel. – telefon (пол.) – телефон

Tow. – towarzystwo (пол.) – товариство

tow. – towarzysz (пол.) – товариш

TPW – Towarzystwo przyjaciół wiedzy (пол.) – Товариство прихильників знання

TUR – Towarzystwo Uniwersytetu Robotniczego (пол.) – Товариство робітничого університету

T-wo – towarzystwo (пол.) – товариство

tys. – tysiąc (пол.) – тисяча

tzn. (t. zn.) – to znaczy (пол.) – це значить

U

U. – und (нім.) – і, та

u. ä. – und ähnliche (нім.) – і тому подібне

U.A.N. – Ukrainńska Akademia Nauk (пол.) – Українська академія наук

U.-B. – Univ.-Bibliothek (нім.) – університетська бібліотека

u. o. s. – ustawa o opłatach stempłowych (пол.) – закон про штемпельні оплати

U.R.S.R. – Ukrainńska radziecka socjalistyczna republika (пол.) – УРСР

U.R.S.S. – Ukrainische Sozialistische Sowietische Republik (нім.) – УРСР

u.s.w. – und so weiter – (нім.) – і так далі

u. U. – unter Umständen (нім.) – при відповідних обставинах; за певних умов

ukr. – ukraiński (пол.) – український

Ukr.S.S.R. (пол.) – Українська РСР

ul. – ulica (пол.) – вулиця

Univ.-Bibliothek (нім.) – університетська бібліотека

Uniw. – uniwersytet (пол.) – університет

ur. – urodzony (пол.) – народжений

USRR – (пол.) – Ukrainńska socjalistyczna radziecka republika (пол.) – УРСР

V

vgl. – vergleiche (нім.) – порівняй

Vol. – volumen (лат.) – том

vor. – vorigen (нім.) – попередній

W

W. – wiek (пол.) – століття

W. – Wohnung (нім.) – квартира

Warsz. – warszawski – варшавський

wedł. – według (пол.) – згідно з

wewn. – wewnętrzny (пол.) – внутрішній

WiInSüd – Wissenschaftliches Institut
Süd (нім.) – Науковий Східний
інститут

wł. – własność (пол.) – власність

woj. – województwo (пол.) – воєводство

wol. – wolumin (пол.) – том, фоліант

WP. – Wielmożna Pani (пол.) – вель-
можна пані

Wrocł. – wrocławski (пол.) – вроц-
лавський

W-wa – Warszawa (пол.) – Варшава

wzgl. – względnie (пол.) – або, чи; від-
носно

Z

Z. – Zahl – (нім.) – число

z. (zb.) – zbiór (пол.) – збірка, колекція

Z. (z.) – zeszyt (пол.) – зошит

z. B. – zum Beispiel (нім.) – наприклад

z. Hd. – zur Hand (нім.) – до рук

Z.M. – zarząd miejski (пол.) – міський
уряд

z. Zeit – zur Zeit (нім.) – під час

zagr. – zagraniczny (пол.) – закор-
донний

Zakł. – zakład (пол.) – заклад, установа

zał. – załącznik (пол.) – додаток

Zb. – zbiór (пол.) – збірка

zesh. – zeszyt (пол.) – зошит

zł. – złoty (пол.) – злотий

ZNiO – Zakład narodowy im. Osso-
lińskich (пол.) – Національний зак-
лад ім. Оссолінських

zob. – zobacz (пол.) – дивись

ZSRR – Związek Sowieckich Repub-
lik Radzieckich (пол.) – CPCP

Związek SSR – Związek Sowieckich
Socjalistycznych Republik (пол.) –
CPCP

СЛОВНИК РІДКОВЖИВАНИХ ТА ІНШОМОВНИХ СЛІВ

Аквафорта – те саме, що й офорт

Альбом – альбом

Архітвори – шедеври

Бабиленський – вавілонський (рос.)

Барвений – розмальований

Барок – бароко

Безпанський – нічий; той, що не має власника

Бібельот – дрібний мистецький декоративний предмет

Бібуляр – прес-пап'є

Блянкет – бланк

Бронь – зброя

Бурса – гуртожиток

Бюрко – письмовий стіл

Важитися – наважуватися

Взглядний – відносний

Взор – вигляд

Вивожування – вивезення

Видашний – тут: результативний, ефективний; той, що дає багато користі

Видістання – діставання, отримання

Виєднати – дістати, випросити

Византинознавство – візантиністика

Виїмка (виїмок) – виняток

Виповнений – переповнений, заповнений

Виратувати – врятувати

Вирозумілий – свідомий, усвідомлений

Висланник – посланець, делегат

Вислід – наслідок, результат

Вистава – виставка

Вистарати – дістати

Витиращка – тут: килимок

Вихіснувати – використати

Відвічальність – відповідальність

Відзискання – повернення

Відпечатати – тут: відпломбувати

Відпис – копія

Відпоручник – представник

Відручно – від руки

Відтинок (пресовий) – вирізка з преси

Відтуда – звідти

Вінда – ліфт

Властивий – справжній

Властитель – власник

Влоський – італійський

Волоський – молдавський, румунський

Вмарш – вступ

Волюмін – том

Вратовання – урятування

Вторично – вдруге

Вялянчелістка – віолончелістка

Габінет – кабінет

Гафт – гаптування

Гебраїка – юдаїка

Годитися – погоджуватися

Голь – холл

Горішний – верхній

Гравіура – гравюра

Габльота – вітрина

Дагеротип – рисунок, зроблений на металевій пластині за допомогою світла (попередник фотографії)

Двораменний (про лампу) – світильник із двома плафонами

Дезидерати – 1) побажання; 2) книги, потрібні для поповнення колекцій

Дижур – чергування

Децизія – рішення

Діл – тут: відділ, підрозділ

Добра – тут: маєтки, власність

Достава – постачання

Достойник – високий урядовець

Евентуально – можливо

Евіденція – реєстр, реєстрація

Електролюкс – порохотяг

Електрівня – електрична станція

Жарівка – лампочка

Жирандол – люстра

Жовнір – вояк

Журливий – турботливий

З перелому – з середини (про століття)

Забудовання – будинок, приміщення

Заведення – заклад, інституція

Заведуючий – завідувач

Завіщанє – заповіт

Загин – загибель

Заглада – знищення

Задержаний – затриманий, збережений

Закупно – закупівля

Замкнення – закриття

Запасовий – запасний

Запренумерувати – передплатити

Запропашений – втрачений

Зарядження – урядування; розпорядження

Зареквірований – реквізований

Заряд – керівництво, дирекція

Засновок – основа, початок

Заступати – заміщати, підміняти

Засяг – обсяг

Заховання – збереження

Заховатися – зберегтися

Звідомляти – повідомляти, звітувати

Зв'язь – зв'язок

Здевастувати – знищити

Здепоновувати – віддавати у депозит

Здержливість – стриманість

Здержливо – стримано

Здефектований – пошкоджений

Зезволення – дозвіл

Зладжувати – створити, укласти

Злучний – об'єднаний

Змеліорувати – покращити, розширити

Знам'я – тут: значення, ознака

Знимка – фотографія

Зужитий – використаний

Зшиток – зошит

Ізографіка – ілюстративний матеріал

Інтервенювати – втручатися

Кагал – керівництво єврейської релігійної громади

Капітула – колегія духовенства при єпископській кафедрі

Каса залізна – сейф

Касино – клуб; місце товариських зустрічей

Кверенда – наукові пошуки в бібліотеках, архівах

Кермувати – керувати

Кетерівський (знак) – авторський знак

Кир – звертання до єпископа та митрополита або почесне звання

Козільчик – ослінчик

Командант – комендант

Комісаричний – комісарський

Комплетний – повний

Конечність – необхідність

Консисторія – церковний орган під керівництвом єпископа, який займається церковними адміністративними та судовими справами

Конторка – письмовий стіл

Контрактовий – той, що працює за контрактом

Конференція – тут: зустріч

Корник (Анобум стріатум) – ко-
маха-шкідник

Котара – завіса з важкої тканини

Крамознавство – товарознавство

Кревний – родич

Крилошанин – член церковної ради
(крилосу) при соборній церкві

Криптадія – матеріали, які збері-
галися у сховку (сейфі)

Купно – купівля

Купферштих – мідерит

Кустос (кустош) – охоронець фондів

Куфер – скриня (для речей), валізка

Лад – порядок

Лазничка – ванна

Латинниця – латинка

Латинський – тут: римо-католиць-
кий

Ліброрум прогібіторум (з лат.) –
заборонені книжки

Лічба – підрахунок

Лічитися – рахуватися

Лучити – з'єднувати, поєднувати

Люк – тут: прогалина

Лютніста – музикант, що грає на
лютні

Льокалія – приміщення

Льокаль – приміщення, квартира

Магазин – сховище, склад

Магазинок – невелике сховище

Мальовила – розписи

Медаліон – картина в овальній рамі

Мерітум – справа, суть справи,
предмет спору (лат.)

Метрополітальний – митрополи-
чий

Мідниця (мидниця) – мідний таз

Мійський – міський

Мілітарії – речі, які мають стосу-
нок до війська

Мінятура – мініатюра

Місочка – мисочка

Мітрат – священник у ранзі поміч-
ника єпископа

Монстранція – предмет літургіч-
ного посуду

Морг – міра землі, що дорівню-
вала бл. 0,5 га

Мужеський – чоловічий

Набуток – надходження

Надавча (про грамоту) – дарча гра-
мота, привілей

Надвижка – надвишок

Наїзд – тут: напад, окупація

Наладнання – тут: налагодження

Направлений – відремонтований

Настановити – тут: призначити

Начиння – посуд

Невільно – заборонено

Ненарушений – цілий, непоруше-
ний

Неоцінний – безцінний

Нецензурний – тут: позацензурний

Новість – тут: новинка, нове над-
ходження

Нумерус курренс – поточний но-
мер (лат.)

Обосновання – обґрунтування

Образ – картина

Обрібка – опрацювання

Обсаджувати – займати

Одбір – відбір

Одіяння – одяг

Опал – опалення

Опізнання – запізнення

Оповістка денна – порядок денний

Ордер – орден

Осібно – окремо

Осмотреня (печатками) – тут: про-
ставлення печаток

Оснований – заснований

Отвирати – відкривати

Охотно – охоче

Папочна література – сформовані у папки тематичні вирізки з періодики

Параван – заслона, прикриття

Партер – перший поверх будівлі

Пас – пояс, пасок

Патри – тут: патриції

Певний – надійний

Перебирати – отримувати, приймати

Переказання – передача

Переставка – перестановка

Перечеркати – закреслювати

Перечеркнений – закреслений

Пиняво – повільно

Письменний – письмовий

Письмо – лист

Плетінка – кошик

Плита (гравюрова) – металеве кліше для виконання гравюру

Побажаний – бажаний

Побільшаючий (про скло) – збільшувальний; лупа

Повищий – вище згаданий

Повз – танк

Повістка денна – порядок денний

Подовжний (про коробку) – прямокутний, довгастий

Позісталий – залишений

Позістало – залишилося

Позлучувати – з'єднати, об'єднати

Поміч – допомога

Поміщення – приміщення

Помордований – закатований

Поодинчий (про шафу) – одинарний

Попф-стиль – стиль пізнього рококо

Порішити – вирішити

Порозтинати – порізати

Поручення – доручення

Посадник – намісник

Посілість – земельна ділянка

Послідний – останній

Поступлення – надходження

Правний – законний

Працівня – місце праці, майстерня, кабінет

Предвиджений – передбачений

Предвиджувати – передбачувати

Предкласти (про документи) – додавати, долучати

Предсідник – голова

Пренумерата – передплата

Прескопіє – прес-пап'є

Призбираний (про матеріал) – зібраний

Приймання – приймання, прийом

Припадок – випадок

Припроваджувати (до порядку) – приводити до порядку, впорядковувати

Прява – присутність

Провід – керівництво

Провізоричний – попередній

Пульпіт – підставка для книжок у формі похиленої дошки на ніжці, пюпітр

Рар – раритет, рідкісний предмет

Реверс – тут: письмовий документ, що посвідчує позичання книжки

Ревіндикувати – домагатися повернення втраченої власності

Реченець – останній термін

Ритовина – гравюра

Рівнобіжно – одночасно

Річи – речі

Розв'язати – розпустити, ліквідувати (про товариство)

Розглянутися – тут: ознайомитися

Ростина – рослина

Ростовий – той, що стосується росту (про гормон)

Ручник – рушник

Ручно – від руки

Саля – зал

Сейчас – тут: відразу

Семинарицький – семінарійний

Семінар – тут: семінарія

Семінар – університетські заняття з певної тематики

Сигнатура – інвентарний номер бібліотечної книжки чи архівної справи

Скріплений – тут: посилений

Случай – випадок

Сорочка (оправленого рукопису) – палітурка, обкладинка

Софка – невеличкий диван (тапчан)

Спис – тут: список, перелік

Справнійше – ефективніше

Справоздання – звіт

Стих – вірш

Стоплення (расове) – асиміляція, сплав

Стрінути – зустріти

Ступневий – поступовий

Ступінька – сходинка

Стягнений – звезений

Сутерина (сутерени) – підвальне приміщення

Сходини – збори

Тека (течка) – папка

Трийцять – тридцять

Трьохраменний (про лампу) – світильник із трьома плафонами

Тяг – продовження

Умивалька – умивальник

Урядження – обладнання

Фасцикула – сувій паперів, документів

Фільгармонія – філармонія

Форверк – зовнішнє передове укріплення

Фотель – м'яке крісло

Фотознімка – фотографія

Францішкани – Францисканці

Фреквенція – участь

Хвальний – шановний

Хвилево – тимчасово

Хісно – користь

Часовня – каплиця

Чинник – тут: діяч

Чинність – діяльність

Шабатурка – палітурка

Шафа залізна (системи Ліпмана) – сейф

Шематизм – довідник службовців певної галузі

Шкіц – ескіз

Шконтрум – перевірка

Шнурований – тут: прошитий

Штампования – тут: ставлення печаток, штампування

Штих – гравюра

Штурм-штаффель – штурмові загони

Язык – мова

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

А

Абб *див.* Абб Густав
Абб Г. *див.* Абб Густав
Абб Густав *див.* Абб Густав
Абб Г. *див.* Абб Густав
Абб Густав (Абб, Абб Г., Абб Густав, Абб Г., Abb) XV, XVI, XXV, XXVIII, XXXIII, XXXVIII, XLVII, 143, 159, 193, 194, 209, 227-229, 243, 246, 249-253, 255, 336, 337, 396, 399-401, 413, 416
Абд-Эль-Кадер 63
Августин *див.* Ягустин
Адаменко 256, 259
Аксаковъ 141
Алабян К. С. 81
Андрей *див.* Шептицький Андрей
Андрохович Амврозій 24
Андрусак М. *див.* Андрусак Микола
Андрусак Микола (Андрусак М.) 102, 183
Антонич *див.* Антонич Богдан-Ігор
Антонич Б. *див.* Антонич Богдан-Ігор
Антонич Богдан-Ігор (Антонич, Антонич Б.) 120, 127, 128, 416
Антонович О. *див.* Купчинський О. А.
Антонув Міхал XIV
Аржанов 382
Аркуша О. XXIV
Архипенко *див.* Архипенко Євген
Архипенко Євген (Архипенко) XXXVI, 181
Асник (Asnyk) 295, 301, 313, 330, 338
Ассордобрай *див.* Ассордобрай Ніна
Ассордобрай Н. Н. *див.* Ассордобрай Ніна
Ассордобрай Ніна *див.* Ассордобрай Ніна

Ассордобрай Ніна Наумовна *див.*
Ассордобрай Ніна
Ассордобрай *див.* Ассордобрай Ніна
Ассордобрай Ніна (Ассордобрай, Ассордобрай Н. Н., Ассордобрай Ніна, Ассордобрай Ніна Наумовна, Ассордобрай, Assorodobraj Nina) 29, 34, 58, 82, 83, 413
Аткінс Нельсон XXIV
Афанасьєв М. М. 288, 328
Афтаназі Володимир Янович (Aftanazy) 262, 311
Ашкеноз *див.* Ашкеноз К.
Ашкеноз К. (Ашкеноз) 123
Б
Бабин 292
Бабко А. К. 287, 293, 302, 366
Баворовський *див.* Баворовський Віктор
Баворовський Віктор (Баворовський, Baworowski Viktor, Baworowski Wiktor) XI, XXIX, 105, 170, 179, 297-299, 385
Баворовські (Baworowscy) XIV, XVI, XVII, XXVI-XXIX, XXXII, XXXV, 9, 12, 13, 50, 60, 64-68, 84, 112, 115, 144, 150, 153, 159, 164, 170, 179, 180, 201, 210, 216, 234, 267-269, 279, 294, 297, 298, 306, 321, 332, 337, 343, 402, 415, 424
Бадені Ст. (Badeni) 54, 392
Баєр Г.-Й. *див.* Баєр Ганс-Йоахім
Баєр Ганс-Йоахім (Баєр Г.-Й.) 138, 140
Бажан *див.* Бажан Микола Платонович
Бажан М. *див.* Бажан Микола Платонович

- Бажан М. П. *див.* Бажан Микола Платонович
 Бажан Микола *див.* Бажан Микола Платонович
 Бажан Микола Платонович (Бажан, Бажан М., Бажан М. П., Бажан Микола, Bažan M.) XLII, 85, 323, 324, 326, 327, 329, 346, 347, 349, 358, 360, 413
 Бажанський *див.* Бажанський Порфирій
 Бажанський Порф. *див.* Бажанський Порфирій
 Бажанський Порфирій (Бажанський, Бажанський Порф.) XII, 121, 122
 Байгер Й. 102
 Балицький Степан Янович 264
 Бальцер *див.* Бальцер Освальд
 Бальцер Освальд (Бальцер, Balzer, Balzer Oswald) XXX, 53, 54, 119, 144, 385, 392, 405, 408
 Бандера Степан XVI
 Бандрівський *див.* Бандрівський Карло
 Бандрівський Карло (Бандрівський) 75
 Бандрівчак 137
 Бандура Владислав (Бандура Владислав Феліксівч, Бандура Володислав, Bandura) 34, 263, 341
 Бандура Владислав Феліксівч *див.* Бандура Владислав
 Бандура Володислав *див.* Бандура Владислав
 Баранський Н. 383
 Барбон Петро ді 94
 Барвінок Ганна 185, 293
 Барвінський *див.* Барвінський Богдан Олександрович
 Барвінський Б. *див.* Барвінський Богдан Олександрович
 Барвінський Богдан *див.* Барвінський Богдан Олександрович
 Барвінський Богдан Олександрович *див.* Барвінський Богдан Олександрович
 Барвінський Богдан Олександрович (Барвінський, Барвінський Б., Барвінський Богдан, Барвінський Богдан Олександрович) XLVII, 24, 77, 102, 216, 245, 263, 272, 273, 286, 413
 Барвінський Є. *див.* Барвінський Євген Іванович
 Барвінський Євген *див.* Барвінський Євген Іванович
 Барвінський Євген Іванович (Барвінський Є., Барвінський Євген, Barwinski, Barwiński, Barwiński Eugen, Barwiński Eugeniusz) 143, 155, 204, 205, 207, 211, 414
 Барвінський Олександр 27, 77, 271, 272
 Барвінські 272, 286, 369, 375
 Бардин 4, 6
 Батовський 6
 Батовські Олександр *див.* Батовський Олександр
 Батовський Олександр (Батовські Олександр, Batowski Aleksander) 65, 67
 Батовські (Batowscy, Batowski) 207, 211
 Баторій *див.* Стефан Баторій
 Бауер 404
 Бачевський (Baczewski) 73, 89, 110, 123, 124, 177
 Бачинська-Донцова М. 185
 Бачинський *див.* Бачинський Володимир
 Бачинський В. *див.* Бачинський Володимир
 Бачинський Володимир (Бачинський, Бачинський В.) 186, 272
 Бачинський Левко 187
 Бачинські XXXV, 245
 Башкирцева Марія 383
 Бебер Йоган (Вебер Іван, помилк.) 94
 Бедріло Іван 102
 Белза Владислав (Belza Wł.) 214
 Белінська О. І. 256
 Белоусов 17

- Бенінген Бойманс фон XXIV
Бергер Яніна Францівна 262
Бережницька Олена *див.* Бережницька-Будзова Олена
Бережницька-Будзова *див.* Бережницька-Будзова Олена
Бережницька-Будзова Олена (Бережницька Олена, Бережницька-Будзова) 102, 186
Беренс Евальд (Behrens E.) 145
Бернацький *див.* Бернацький Людвік
Бернацький Людвік (Бернацький, Bernacki, Bernacki Ludwik) XIII, XXX, 53, 98, 113, 385, 392, 405, 408, 415
Белоусов 25
Бельовський *див.* Бельовський Август
Бельовський Август (Бельовський, Bielowski) 54, 55, 214
Беляєв 303
Белянкін Ф. П. (Білянкін Ф. П.) 256, 288, 293, 328, 366
Берут *див.* Берут Болеслав
Берут Болеслав (Берут, Bierut) XL, 278, 342, 358
Бєсядецькі *див.* Бєсядецькі
Бєсядецькі (Бєсядецькі) 9, 10, 13, 14
Бжостовський С. П. XXIX
Бізанц *див.* Бізанц Альфред
Бізанц Альфред (Бізанц) 404
Біленький 292
Білецький В. 183
Білецький О. І. 288
Білозерський 160
Більчевський *див.* Більчевський Йосиф
Більчевський Йосиф (Більчевський) 54, 120
Білянкін Ф. П. *див.* Белянкін Ф. П.
Благодір О. 181
Блажкевичева 187
Блюм *див.* Блюм Гелена
Блюм Гелена (Блюм, Блюм О. Ф.) 58, 117, 121
Блюм О. Ф. *див.* Блюм Гелена
Бляшинський Фелікс 59
Бобикевич К. 183
Бобовський Станислав Янович 4, 265
Богаєвський 17
Богданов 380
Богомолець *див.* Богомолець Олександр Олександрович
Богомолець О. *див.* Богомолець Олександр Олександрович
Богомолець О. О. *див.* Богомолець Олександр Олександрович
Богомолець Олександр *див.* Богомолець Олександр Олександрович
Богомолець Олександр Олександрович (Богомолець, Богомолець О., Богомолець О. О., Богомолець Олександр) XLII, XLIII, 17, 85, 256, 257, 287, 323, 326, 327, 329, 348, 359, 365, 366, 414
Боднар *див.* Боднар Іван Андрійович
Боднар Василь *див.* Боднар Василь Ількович
Боднар Василь Ількович (Боднар Василь) 265, 273
Боднар І. *див.* Боднар Іван Андрійович
Боднар І. А. *див.* Боднар Іван Андрійович
Боднар Іван *див.* Боднар Іван Андрійович
Боднар Іван Андрєвич *див.* Боднар Іван Андрійович
Боднар Іван Андрієвич *див.* Боднар Іван Андрійович
Боднар Іван Андрійович (Боднар, Боднар І., Боднар І. А., Боднар Іван, Боднар Іван Андрєвич, Боднар Іван Андрієвич, Bodnar Jan) XVIII, 25, 45, 46, 49, 72-76, 78, 79, 81, 85-88, 97, 98, 100-102, 118, 132, 133, 144, 262, 272, 281, 285, 414
Божик *див.* Божик Степан
Божик Ст. *див.* Божик Степан
Божик Степан (Божик, Божик Ст.) 183

- Бойко 17
 Бойчук М. 94, 96
 Бокко Гіованні Люїф *див.* Рокко
 Джованні Луїджі
 Бондар Іван 69
 Борги *див.* Борхи
 Борейша *див.* Борейша Єжи
 Борейша Єжи (Борейша, Борей-
 ша Ю., Борейша Юрій, Гольдберг
 Беніамін) XIII, XXI, 6, 8, 20, 58,
 61, 109, 414
 Борейша Ю. *див.* Борейша Єжи
 Борейша Юрій *див.* Борейша Єжи
 Бородай М. 355
 Бортнянський 121
 Борхи (Борги, помилк., Borch, Bor-
 chowie) 207, 211, 370, 375
 Босий *див.* Босий Володимир
 Босий Володимир (Босий) 183
 Боссе 383
 Бось Казимир *див.* Бось Казимир
 Генрикович
 Бось Казимир Генрикович (Бось Ка-
 зимир) 59, 78
 Бочковський *див.* Бочковський
 Ольгерд
 Бочковський Ольгерд 25, 187
 Бранд Йоган Хрістіян 65, 67
 Брандт Йозеф 62
 Браславський С. 102
 Брат *див.* Брат А. III.
 Брат А. III. (Брат) 72, 119
 Брейгель Пітер Старший XXXII
 Брик *див.* Брик Іван
 Брик І. *див.* Брик Іван
 Брик Іван (Брик, Брик І.) XLIX, 156,
 271-273, 281, 397
 Брікман Станислава 58
 Бродовські Антоні 65, 67
 Бродський О. І. 256
 Брокгауз 372
 Броніцкі *див.* Бруніцькі
 Бруніцькі (Броніцкі, Brunicsy) 9, 306,
 406
 Бруніцький *див.* Бруніцький Кон-
 станти
 Бруніцький К. *див.* Бруніцький Кон-
 станти
 Бруніцький Константи (Бруніцький,
 Бруніцький К., Brunicki, Brunic-
 ki Konstanty) 7, 12, 68, 88, 109,
 175, 392
 Брюкман Станислава Альбертівна
 262
 Бубер Саломон 283
 Бугаєнко О. 185
 Будзиновський 184
 Булаховський *див.* Булаховський Л. А.
 Булаховський Л. А. (Булаховський,
 Булаховській Л. А.) 293, 302, 328,
 379
 Булаховській Л. А. *див.* Булаховсь-
 кий Л. А.
 Бурачек М. Г. 85
 Бурачинська Л. 183
 Бурвіков *див.* Бурвіков І. І.
 Бурвіков І. І. (Бурвіков) 35, 37
 Бутич І. XXX
 Бухало О. М. 85
 Бухановський Л. Б. 379
 Бухарін 384
 Бухгольц 270
 Буш 131
 Буяк Францішек (Bujak) XIII, 356,
 358, 365, 388, 395
- В**
 В[...] 24
 Ваврик Р. 99
 Вазарі XXXII
 Вайнлез Ізраель 72
 Вайншток (Weinstöck) 87, 111, 393
 Вайсброд 7, 8
 Ваксман 101
 Вакулко Василь 103
 Валуєв 349
 Вальницька *див.* Вальницька С. Т.
 Вальницька С. Т. (Вальницька) 119
 Ванчицька 285
 Василенко А. А. 288, 328
 Вацке А. *див.* Вацке Адольф

- Вацке Адольф (Вацке А., Watzke) XV, XLVI, 143, 159, 193, 194, 201
 Вачнадзе 380
 Вдовинський 119
 Бебеєр Іван *див.* Бебер Йоган
 Беігель 280
 Вейгль *див.* Вейгль Рудольф
 Вейгль Рудольф (Вейгль) 17
 Вейгль Юзеф (Weigl J.) 344
 Веккіо П'єтро делла (Венхія П'єтро делья, Vecchia Pietro Delia) 65, 67
 Величко *див.* Величко Григорій
 Величко Григ. *див.* Величко Григорій
 Величко Григорій (Величко, Величко Григ., Wełyczko) 85, 89, 110, 131, 177
 Велічкер 93, 96
 Венхія П'єтро делья *див.* Веккіо П'єтро делла
 Вербицький 121
 Верига-Даровський Мечислав (Dąrowski) 385
 Верига-Даровські (Даровські, Weryha-Darowscy, Weryho-Darowski) 113, 207, 211
 Вероккйо XXXII
 Веронезе XXXII
 Верховський *див.* Верхратський Іван
 Верхратський Іван (Верховський, помилк., Верхрацький) 379
 Верхрацький *див.* Верхратський Іван
 Весоловський *див.* Весоловський Я.
 Весоловський Я. (Весоловський) 183, 186
 Вехтер Отто XLVI, 193
 Вежбянська Данута 59
 Верчинський Стефан (Wierczyński, Wierczyński Stefan) 356, 357, 365
 Вєсьоловський (Wiesiołowski) 385
 Вибрановський Казимир (Wybranowski) 208, 213
 Вибрановські (Wybranowscy, Wybranowski) 68, 73, 77, 88, 109, 175, 208, 213, 385, 393
 Винниченко В. 379
 Вислоух *див.* Вислоух Б.
 Вислоух Б. (Вислоух) 54, 113
 Вислоцький *див.* Віслоцький Владислав
 Вислоцький В. *див.* Віслоцький Владислав
 Вислоцький В. І. *див.* Віслоцький Владислав
 Виспянський 338
 Вишня О. 169
 Віслоцький В. *див.* Віслоцький Владислав
 Віслоцький *див.* Віслоцький Владислав
 Віслоцький В. *див.* Віслоцький Владислав
 Віслоцький В. Т. *див.* Віслоцький Владислав
 Віслоцький В. Я. *див.* Віслоцький Владислав
 Віслоцький Владислав (Вислоцький, Вислоцький В., Вислоцький В. І., помилк., Віслоцький В., Віслоцький В. Т., Віслоцький Владислав Т., Віслоцький В. Я., помилк., Wislocki W. T., Wislocki Wł. T., Wislocki Władysław Tadeusz) XIII, 37, 39, 44, 52, 53, 59, 64, 66, 74, 82, 83, 178, 280, 406, 415
 Віслоцький Владислав Т. *див.* Віслоцький Владислав
 Вітошинський *див.* Вітошинський-Доброволя Йосиф Михайло
 Вітошинський-Доброволя Йосиф Михайло (Вітошинський) 183
 Вітушинський *див.* Вітушинський Іван
 Вітушинський Іван (Вітушинський) 146
 Власенко В. 350
 Власенко-Скляров 382
 Власов 280
 Власюк *див.* Власюк П. А.
 Власюк П. *див.* Власюк П. А.

- Власюк П. А. (Власюк, Власюк П., Власюк П. В., помилк.) XL, 255-257, 259-261, 266, 274, 275, 288, 293, 302, 366
 Власюк П. В. *див.* Власюк П. А.
 Воблий К. Г. (Вобмит, помилк.) 294, 302, 328, 383
 Вобмит *див.* Воблий К. Г.
 Вовчок Марко (Марковичева) 161, 373, 384
 Водзіцькі (Wodziccy) XXXIV, 385
 Возняк М. *див.* Возняк Михайло Степанович
 Возняк М. С. *див.* Возняк Михайло Степанович
 Возняк Михайло *див.* Возняк Михайло Степанович
 Возняк Михайло Степанович (Возняк М., Возняк М. С., Возняк Михайло) IX, XXIV, 8, 15, 17, 69, 70, 74, 103, 142, 168, 257-259, 275, 322, 323, 329, 334, 335, 338, 415, 418
 Войковський Маріан Іванович 44
 Войновська Іванна Іванівна 72
 Волгин *див.* Волгін В'ячеслав
 Волгін В'ячеслав (Волгин) 348
 Володченко З. А. 71
 Волошин А. 184
 Волошинський 390
 Вольська *див.* Вольська Марія
 Вольська Марія (Вольська, Wolska Maryla) 111, 407, 408
 Волянська *див.* Волянська Анна з Дідушицьких
 Волянська Анна з Дідушицьких (Волянська, Wolańska, Wolańska Anna z Dzieduszyckich) 89, 110, 176
 Вороний *див.* Вороний Микола
 Вороний Микола (Вороний) 169, 383
 Ворошилов (Woroschilow) 167, 401
 Воскобойнік О. І. 84
 Вохміч 380
 Врецьона 140
 Врублевський Болеслав Петрович (Wróblewski) 250, 264, 341
- Г**
 Гадзевич Рафал XXXIII
 Гак *див.* Гак Д. В.
 Гак Д. В. (Гак) 74
 Галайчак Т. XXXIX
 Галан Я. *див.* Галан Ярослав
 Галан Ярослав (Галан Я.) XIII, 103
 Галин 183
 Галичук 187
 Гануляк *див.* Гануляк Григорій Григорович
 Гануляк Гр. *див.* Гануляк Григорій Григорович
 Гануляк Гр. Гр. *див.* Гануляк Григорій Григорович
 Гануляк Григорій *див.* Гануляк Григорій Григорович
 Гануляк Григорій Григорович (Гануляк, Гануляк Гр., Гануляк Гр. Гр., Гануляк Григорій) 72, 79, 80, 103, 126-130, 132, 133, 164, 186, 415
 Ганчарук І. 185
 Гарасимчук Василь 24
 Гарасимчук Роман 24, 27
 Гармази Болеслав 59
 Гармази Павло 59
 Гартель 130, 131
 Гаршин 383
 Гебултовський Казимир Серафимович *див.* Гебултовський Казимир
 Гебултовський Казімір *див.* Гебултовський Казимир
 Гебултовський Казімір *див.* Гебултовський Казимир
 Гевак Степан 24
 Гембарович *див.* Гембарович Мечислав
 Гембарович М. Т. *див.* Гембарович Мечислав
 Гембарович М. Ф. *див.* Гембарович Мечислав
 Гембарович Мечислав Теофілевич *див.* Гембарович Мечислав
 Гембарович Мечислав Теофілович *див.* Гембарович Мечислав
 Генрик Бородатий XXIX

- Генрих XV Плеса 54
Генсьорський *див.* Генсьорський Антін
Генсьорський А. *див.* Генсьорський Антін
Генсьорський А. І. *див.* Генсьорський Антін
Генсьорський Антін *див.* Генсьорський Антін
Генсьорський Антін І. *див.* Генсьорський Антін
Генсьорський Антін Іванович *див.* Генсьорський Антін
Генсьорський Антон Іванович *див.* Генсьорський Антін
Гербурт XXX
Гиппкув 383
Гібайло Катерина Михайлівна 265
Гімпель *див.* Гімпель Олександр
Гімпель Олександр (Гімпель, Himpel, Himpel Aleksander) XVI, XXVI, XXXIII, XXXV, XXXVIII, XLVII, XLIX, 219, 223, 225, 226, 229, 230, 241, 245, 246, 249, 250, 252, 253, 255, 269, 396, 399, 416
Гірняк Юліан 24
Гітлер *див.* Гітлер Адольф
Гітлер Адольф (Гітлер, Hitler) XVI, 401
Гладилович Дем'ян 27
Глебов А. І. *див.* Глібов Леонід
Глібів А. *див.* Глібов Леонід
Глібов Леонід (Глебов А. І., Глібів А.) 379
Глінка 384
Гнатюк *див.* Гнатюк В.
Гнатюк В. (Гнатюк) 122
Гнатюк Н. *див.* Гнатюк Назар
Гнатюк Назар (Гнатюк Н.) XXXVII, 182
Гнип *див.* Гнип Павло Іванович
Гнип П. *див.* Гнип Павло Іванович
Гнип П. І. *див.* Гнип Павло Іванович
Гнип Павло *див.* Гнип Павло Іванович
Гнип Павло Іванович (Гнип, Гнип П., Гнип П. І., Гнип Павло) XVII, 359, 361, 416
Говикович *див.* Говикович Альфред
Говикович Альфред (Говикович, Nowykowski) XX, 79, 89, 110, 167, 177
Гогендорфи (Hohendorf, Hohendorfowie) 113, 207, 212
Гоголь *див.* Гоголь М.
Гоголь М. (Гоголь) 379, 382
Головата А. *див.* Головата Лариса
Головата Лариса (Головата А.) XXXIX
Головко Г. В. 85
Голубець *див.* Голубець Микола
Голубець М. Б. *див.* Голубець Микола
Голубець Микола (Голубець, Голубець М. Б.) 93, 94, 96, 97, 103, 187, 416
Голубинській 141
Голуховський *див.* Голуховський Агенор
Голуховські *див.* Голуховські
Гольдаден 115
Гомер 382
Гомме Ядвиги Янівна *див.* Гомме Ядвіга
Гомме Ядвіга (Гомме Ядвиги Янівна) 58, 264
Гонта Дмитро 103
Гонтгарет Герріт фон *див.* Гонтгорст Герріт фон
Гонтгорст Герріт фон (Гонтгарет Герріт фон, помилк., Honthorst Gerrit Van) 65, 67
Гончаренко Гнат 355
Гончаров *див.* Гончаров Лев
Гончаров Лев (Гончаров) 64, 69
Гординський Я. *див.* Гординський Ярослав
Гординський Ярослав (Гординський Я.) 25, 186
Гордон *див.* Гордон Богдан Григорович
Гордон Богдан Григорович (Гордон) 264, 272, 281, 282, 286, 293, 363
Горнунг *див.* Горнунг Збігнєв
Горнунг Збігнєв (Горнунг, Hornung Zbigniew) 7, 64, 66, 416
Городецький *див.* Городецький Стефан Янович

- Городецький Стефан Янович (Городецький) 4, 6
 Городецька 382
 Городиловська 285
 Городинський Степан Михайлович 265
 Городиський Богдан (Horodyski B., Horodyski Bogdan) 339, 351-354, 356
 Городков 17
 Горський Горліс 383
 Гостомська Зофія Владиславовна *див.* Гостомська Софія
 Гофштейн Давид Наумович 372
 Гошевський Станіслав Аполінарович *див.* Гошовський Станіслав
 Гошовський *див.* Гошовський Станіслав
 Гошовський Йосиф Петрович 34
 Гошовський Станіслав (Гошевський Станіслав Аполінарович, помилк., Гошовський) 265, 286
 Грабар Іван 24
 Грабович 8
 Грабовська *див.* Грабовська Броніслава
 Грабовська Анеля Йосипівна (Grabowska Aniela) 194, 266, 285
 Грабовська Броніслава *див.* Грабовська Броніслава
 Грабовська Броніслава Францівна *див.* Грабовська Броніслава
 Грабовська Броніслава (Грабовська, Грабовська Броніслава, Грабовська Броніслава Францівна) 164, 216, 262, 272, 281, 282, 285, 286
 Грабський (Grabski) 342, 358, 361
 Граве *див.* Граве Дмитро
 Граве Дмитро (Граве) 25, 380
 Гранічніков 382
 Грефестайн Франц Антон *див.* Graffenstein Franz Anton
 Грживінська Марія Владиславівна 265
 Григорій IX, папа XXIX
 Григоріїв (Грогоріїв, помилк.) 384
 Гриневичева *див.* Гриневичева Катря
 Гриневичева Катря (Гриневичева) 46, 48
 Грицай П. Е. 382
 Грицак Евг. 391
 Грицак Михайло 25
 Гришко М. М. 288, 302, 328, 366
 Грін Гінда Абрамівна 72
 Грогоріїв *див.* Григоріїв
 Грозій В. Д. 294, 366
 Грозін Б. Д. 287
 Громницький Ізидор 27
 Гротгер *див.* Гротгер Артур
 Груца *див.* Груца Адам
 Грушевський *див.* Грушевський Михайло
 Грушевський Іван Самійлович *див.* Грушецький Іван Самійлович
 Грушевський М. *див.* Грушевський Михайло
 Грушевський Михайло (Грушевський, Грушевський М.) 27, 182, 185, 231, 245, 271, 383, 422, 423
 Грушецький Іван Самойлович *див.* Грушецький Іван Самійлович
 Грушецький І. С. *див.* Грушецький Іван Самійлович
 Грушецький І. С. *див.* Грушецький Іван Самійлович
 Грушецький Іван Самійлович (Грушевський Іван Самійлович (помилк.), Грушецький Іван Самойлович, Грушецький І. С., Грушецький І. С.) XLIII, 348, 357, 359
 Губер Марія (Губер Марія Максиміліянівна) 34, 72
 Губер Марія Максиміліянівна *див.* Губер Марія
 Гудзенко 16
 Гудзович 132
 Гуерчіно *див.* Рені Гуідо
 Гузар *див.* Гузар Роман
 Гузар Роман (Гузар, Husar, Huzar Roman) 77, 88, 109, 175, 393
 Гуменний Степан Іванович 44

- Гумецький *див.* Гумецький Володимир Корнилович
 Гумецький Володимир Корнилович (Гумецький) 44, 72, 285, 286, 376, 417
 Гурвіц Сара Вольфівна 72
 Гуркевич Маріян Вінцентович 264
 Гусажевські (Husarzewski, Hussarzewscy) 207, 212, 296, 321, 385, 405
 Гутенберг Іван (Гуттенберг) 111, 113-115
 Гуттенберг *див.* Гуттенберг Іван
 Гуфнагель (Hufnagel) 196
 Гуцаленко *див.* Гуцаленко Тетяна
 Гуцаленко Т. *див.* Гуцаленко Тетяна
 Гуцаленко Т. М. *див.* Гуцаленко Тетяна
 Гуцаленко Тетяна (Гуцаленко, Гуцаленко Т., Гуцаленко Т. М.) X, XXIX, XXXIX, XL, L, 165, 187, 271
- Г**
 Габерле *див.* Габерле Евстахій
 Габерле Евстахій (Габерле, Gaberle) XXXIII, XLVII, 336, 402
 Гебултовський Казимир (Гебултовський Казимир Серафимович, Гебултовський Казімір, Гебултовський Казімір, Giebułtowski, Giebułtowski Kazimierz) 58, 120, 202, 263, 410, 417
 Гембарович *див.* Гембарович Мечислав
 Гембарович М. *див.* Гембарович Мечислав
 Гембарович Мечислав (Гембарович, Гембарович М. Т., Гембарович М. Ф., Гембарович Мечислав Теофілович, Гембарович Мечислав Теофілович, Гембарович, Гембарович М., Gebarowicz, Gębarowicz, Gębarowicz M., Gębarowicz Mieczysław, Giembarowicz M., MG, Mietek) XIII, XV-XVII, XXIII, XXV, XXVII, XXXI, XXXIII, XXXIV, XL, XLII, XLIV, XLVII, 4, 6, 20, 22, 27, 35, 37, 74, 80, 86, 89, 110, 117, 119, 138, 176, 195-197, 213, 225, 226, 229, 240, 241, 246, 248, 252-254, 257, 259, 262, 275, 284, 287, 294, 299, 300, 305, 311-314, 316, 318, 324, 327, 329, 336, 342, 343, 356, 358-360, 364, 396, 402, 415, 417
 Генсьорський А. *див.* Генсьорський Антін
 Генсьорський Антін (Генсьорський, Генсьорський А., Генсьорський А. І., Генсьорський Антін, Генсьорський Антін І., Генсьорський Антін Іванович, Генсьорський Антон Іванович, Генсьорський А., Gensiorski, Gensiorski A., Gensiorsky A., Gensiorskyj A.) XIV, XXXV, 37, 39, 114, 150, 157, 158, 199, 200, 216, 225, 248, 250, 259, 263, 269, 272, 273, 281, 287, 291, 338, 402, 418
 Гітлер *див.* Гюттлер Юрій
 Гловацький Ян Непомуцен XXXIII
 Голінський М. *див.* Голінський Мартин
 Голінський Мартин (Голінський М.) XXX, XLII, XLIII
 Голуховський Агенор (Голуховський, Gołuchowski) 4, 5, 19, 309
 Голуховські (Голуховські, Gołuchowscy) XX, 8, 68, 118, 125, 166, 333, 343
 Гольдберг Беніамін *див.* Борейша Єжи
 Гостомска Софія (Гостомська Зофія Владиславовна, Gostomska) 41, 50, 58
 Граєвський Людвік (Grajewski, Grajewski Ludwik) 231, 233
 Грімстед Кеннеді Патриція (Grimsted Kennedy P., Grimsted Kennedy Patricia) VI, XLIV
 Гротгер А. *див.* Гротгер Артур
 Гротгер Артур (Гротгер, Гротгер А., Grottger, Grottger Artur) XXI, 21, 31, 304, 307, 326, 408
 Груца *див.* Груца Адам
 Груца Адам (Груца, Груца) 312
 Губринович (Gubrynowicz) 54, 208, 212, 213

- Ґугля Отто (Guglia) 155
 Ґюттлер Юрій (Ґітлер) 64, 66
- Д**
 Дальці Карльо *див.* Дольчі Карло
 Данте 63
 Данченко 284, 289, 292
 Даревич 285
 Даровські *див.* Верига-Даровські
 Дашевська *див.* Дашевська Станіслава
 Дашевська Станіслава (Дашевська, Daszewska Stanisława) 294, 299-301
 Дашкевич *див.* Дашкевич Ярослав Романович
 Дашкевич Я. Р. *див.* Дашкевич Ярослав Романович
 Дашкевич Ярослав *див.* Дашкевич Ярослав Романович
 Дашкевич Ярослав Романович (Дашкевич, Дашкевич Я. Р., Дашкевич Ярослав) V, VI, L, 263, 272, 282, 286, 293, 376, 377
 Девехи *див.* Девехи Гелена
 Девехи Гелена (Девехи, Devechy Helena) 59, 78, 408
 Дембицкая Гелена 312
 Дембіцькі 94
 Держко Мирон 49
 Деркач *див.* Деркач Марія Дем'янівна
 Деркач М. *див.* Деркач Марія Дем'янівна
 Деркач М. Д. *див.* Деркач Марія Дем'янівна
 Деркач Марія *див.* Деркач Марія Дем'янівна
 Деркач Марія Дем'янівна *див.* Деркач Марія Дем'янівна
 Деркач Марія Дем'янівна (Деркач, Деркач М., Деркач М. Д., Деркач Марія, Деркач Марія Дем'янівна, Деркачева, Деркачева М. Д., Деркачова Марія Дем'янівна, Фуртак-Деркачева Марія, Derkatsch, Derkatsch Marie) XIV, XXXV, 25, 40, 41, 43, 44, 64, 74-76, 79, 82, 83, 149, 164, 165, 181, 194, 214, 216, 231, 245, 257-259, 262, 263, 269-273, 275, 281, 282, 284-287, 290, 355, 376, 418
 Деркачева *див.* Деркач Марія Дем'янівна
 Деркачева М. Д. *див.* Деркач Марія Дем'янівна
 Деркачова Марія Дем'янівна *див.* Деркач Марія Дем'янівна
 Дехтяров 383
 Дзедушицькі *див.* Дідушицькі
 Дзедушицький *див.* Дідушицький Володимир
 Дзедушицькі *див.* Дідушицькі
 Дзилинська Целіна 22
 Дзюбан О. О. XXIX
 Дзюбан *див.* Дзюбан Роман
 Дзюбан Р. *див.* Дзюбан Роман
 Дзюбан Роман (Дзюбан, Дзюбан Р., Р. Дз.) XXV, XXVII, XXXI, XXXIV, XLI, XLIII, XLV, L, 254
 Димітрій Захарович *див.* Мануїльський Дмитро
 Диннік О. М. 256, 287, 293, 302, 328, 366
 Дідушицький *див.* Дідушицький Володимир
 Дідушицький Володимир *див.* Дідушицький Володимир
 Дідушицький Володимир (Дзедушицький, Дідушицький, Дідушицький Володимир) 73, 88, 109, 166
 Дідушицькі (Дзедушицькі, Дзедушицькі, Dzeduszyccy) XIX, XX, XXVII, 9, 12, 13, 68, 98, 144, 150, 166, 176, 189-191, 204, 306, 333, 343, 344, 358, 387, 407
 Дмитрик *див.* Дмитрик Іляріон
 Дмитрик Іляріон (Дмитрик) 187
 Дмитрів Г. А. 260
 Добрянський А. *див.* Добрянський Антін
 Добрянський Андріян 24

- Добрянський Антін (Добрянський А.) 391
 Добрянський К. 103
 Довженко О. П. 85
 Дойль Конан 380, 381
 Долинський 184
 Дольчі Карло (Дальці Карльо, помилк., Dolci Carlo) 65, 67
 Домбська Ізидора Станиславівна (Dąbwska) 264, 395
 Дон-Педро 62
 Донекась 384
 Донцов *див.* Донцов Дмитро
 Донцов Дм. *див.* Донцов Дмитро
 Донцов Дмитро (Донцов, Донцов Дм.) XXXV, XXXVI, 215, 381, 382
 Донченко 169
 Дорошенко *див.* Дорошенко Володимир Вікторович
 Дорошенко *див.* Дорошенко Іван
 Дорошенко В. *див.* Дорошенко Володимир Вікторович
 Дорошенко В. В. *див.* Дорошенко Володимир Вікторович
 Дорошенко Володимир *див.* Дорошенко Володимир Вікторович
 Дорошенко Володимир В. *див.* Дорошенко Володимир Вікторович
 Дорошенко Володимир Вікторович (Дорошенко, Дорошенко В., Дорошенко В. В., Дорошенко Володимир, Дорошенко Володимир В., Doroschenko, Doroschenko W., Doroschenko Wladimir, Doroszenko Wł.) IX, XIII, XV, XVII, XIX, XX, XXXV, XLVI, 8, 10, 15, 24, 37, 39, 40, 42, 44, 52, 59, 69, 70, 74, 75, 77, 79, 80, 102, 103, 114, 140, 144, 146, 148, 149, 157, 161, 163-165, 171, 174, 186, 194, 199, 211, 216, 226, 230, 231, 248, 258, 259, 261, 269, 270, 396, 402, 418
 Дорошенко Гануся 103
 Дорошенко Д. 379
 Дорошенко Іван (Дорошенко) 96
 Драган *див.* Драган Михайло Дмитрович
 Драган М. *див.* Драган Михайло Дмитрович
 Драган Михайло *див.* Драган Михайло Дмитрович
 Драган Михайло Дмитрович (Драган, Драган М., Драган Михайло) IX, 7, 8, 60, 69, 70, 418
 Драгоманів М. *див.* Драгоманов М.
 Драгоманов *див.* Драгоманов М.
 Драгоманов М. (Драгоманів М., Драгоманов) 363, 380, 384
 Дрей Пол XXIV
 Дроботько В. Г. 288, 293, 302, 366
 Дрогойовські (Drohojowscy, Drohojowski) 113, 207, 211
 Дроздовський Юліан 25
 Дронь Мартин 34
 Дружбацький XXI, 6
 Друз *див.* Друз Олександр
 Друз Олександр (Друз) 7, 8, 15
 Дубровіна Л. А. XVII, XXXVIII
 Дудек 391
 Дудко *див.* Дудко Юхим
 Дудко Ф. 183
 Дудко Юхим (Дудко, Дутко, помилк.) IX, 8, 11, 15
 Дужечкін О. І. 366
 Дутко *див.* Дудко Юхим
 Дучимінська О. *див.* Дучимінська Ольга
 Дучимінська Ольга (Дучимінська О.) 24, 186
 Дюрер *див.* Дюрер Альбрехт
 Дюрер Альбрехт (Дюрер, Dürer, Dürer A., Dürer Albrecht) XXIII, XXIV, XXXI, 20, 138, 147, 267, 280, 301, 387, 396, 424
- Е**
 Едер 22
 Екерс 123
- Є**
 Євремів С. *див.* Єфремів С.
 Ємченко А. 382
 Ємчук 17

Єнджейовська Анна Івановна 34
 Єсенин С. 380
 Єфремов С. (Євремов С., помилк.)
 153, 379

Ж

Жарченко 95
 Жданська Елеонора 34
 Жеромський (Żeromski) 232, 295, 300,
 301, 313, 330
 Животинський 384
 Жук *див.* Жук Андрій
 Жук Андрій (Жук) XXXVI, 103, 182
 Журавський *див.* Журавський Та-
 деуш
 Журавський Тадеуш (Журавський,
 Żurawski, Żurawski Tadeusz) 88,
 109, 175
 Журба Г. *див.* Журба Галина
 Журба Галина (Журба) 183
 Журовська Софія Станиславівна 34

З

Загайкевич Б. 166
 Загайкевичі 391
 Задерецький Т. *див.* Задерецький
 Тадеуш
 Задерецький Тадеуш (Задерецький Т.,
 Задерецький Тадеуш Михайло-
 вич) XXXIX, XL, 263
 Задерецький Тадеуш Михайлович
див. Задерецький Тадеуш
 Задорожний Анатолій (Задорожний
 Анатоль) IX, 15
 Задорожний Анатоль *див.* Задорож-
 ний Анатолій
 Заїкин *див.* Заїкин Вячеслав
 Заїкин Вячеслав (Заїкин, Zajkin Was-
 law, помилк.) X, 73, 89, 110, 176
 Зайкин *див.* Зайкін Яків Ісаєвич
 Зайкин Я. І. *див.* Зайкін Яків Ісаєвич
 Зайкин Я. Й. *див.* Зайкін Яків Ісаєвич
 Зайкин Як. *див.* Зайкін Яків Ісаєвич
 Зайкин Яков *див.* Зайкін Яків Ісаєвич
 Зайкін *див.* Зайкін Яків Ісаєвич
 Зайкін Я. І. *див.* Зайкін Яків Ісаєвич
 Зайкін Я. І. *див.* Зайкін Яків Ісаєвич

Зайкін Яків *див.* Зайкін Яків Ісаєвич
 Зайкін Яків Ісаєвич (Зайкин, Зай-
 кин Я. І., Зайкин Я. Й., Зайкин Як.,
 Зайкин Яков, Зайкін, Зайкін Я. І.,
 Зайкін Я. І., Зайкін Яків, Zajkin)
 XIII, 28, 29, 37, 39, 44-46, 49, 50,
 52, 59, 64, 74-78, 80-84, 86, 87,
 161, 419
 Зайнфельд Абрагам *див.* Зайнфельд
 Абрагам Пінкасович
 Зайнфельд Абрагам Пінкасович
 (Зайнфельд Абрагам) 72, 109
 Заклинський Богдан 103
 Закржевський Ст. *див.* Закшевсь-
 кий Станіслав
 Закшевський Станіслав (Закржев-
 ський Ст. Zakrzewski St.) 120, 144
 Заленська Антоніна Вільгельмівна
 72
 Залесский Бронислав 61
 Залєвський Едмунд (Zalewski, Za-
 lewski Edmund) 319, 321, 344
 Залєський 132
 Залєський М. 103
 Занкевич 383
 Зарецький 275
 Застирець 124
 Захарович І. 185
 Заячківська 82, 100
 Заячківський М. 183
 Збронець Олена *див.* Збронець Олена
 Романівна
 Збронець Олена Романівна (Збронець
 Олена, Збронцева Олена, Шкір-
 пан) 318
 Збронцева Олена *див.* Збронець
 Олена Романівна
 Зданевич Б. І. 329
 Здєховський М. 183
 Зеленко *див.* Зеленко Ілля
 Зеленко Ілля (Зеленко, Żelenko, помилк.)
 XIII, 93, 96, 100, 143, 161
 Зехсер Наухим *див.* Зехцер
 Зехцер (Зехсер Наухим) XV, XLV, 74
 Зильберг 96
 Зільберман 69

Зуб *див.* Зуб Стефанія Іванівна
 Зуб Стефанія Іванівна (Зуб) 264,
 281, 282, 285
 Зубик *див.* Зубик Роман
 Зубик Роман (Зубик) 25, 29, 45
 Зубрицький Д. 141

И

Илинский 62
 Ильд *див.* Ильф
 Ильф (Ильд, помилк.) 380
 Искандер-Паша 62, 63

I

Ібзен 381
 Іванець Вол. *див.* Іванець Володи-
 мир
 Іванець Володимир (Іванець Вол.,
 Iwaneś Wladimir) 194, 231
 Іваницький (Іваніцький, Іваніцький)
 93, 94, 96
 Іваніцький *див.* Іваницький
 Іваніцький *див.* Іваницький
 Іванов (Iwanow) 3
 Івченко 169
 Ігор *див.* Лебідь Микола
 Іловська Казимира Шимонівна 264
 Ільницька Л. І. V
 Ільницький В. 185
 Інглот *див.* Інґльот Стефан
 Інглот С. *див.* Інґльот Стефан
 Інглот Ст. *див.* Інґльот Стефан
 Інглот Степан Томашевич *див.* Інґльот
 Стефан
 Інґльот *див.* Інґльот Стефан
 Інґльот Стефан *див.* Інґльот Стефан
 Інґльот Стефан Томашевич *див.*
 Інґльот Стефан
 Інґльот Степан *див.* Інґльот Стефан
 Інґльот Стефан (Інглот, Інглот С.,
 Інглот Ст., Інглот Степан Тома-
 шевич, Інґльот, Інґльот Стефан,
 Інґльот Стефан Томашевич, Інґльот
 Степан, Inglot, Inglot Stefan) XIV,
 XVI, XXXIV, 45, 46, 49, 51, 53,
 54, 58, 64, 66, 74, 78, 82, 83, 120,
 202, 263, 342, 356, 358, 419
 Іржа 7

Й

Йогансен *див.* Йогансен Ульріх
 Йогансен *див.* Йогансен М.
 Йогансен *див.* Йогансен Ульріх
 Йогансен У. *див.* Йогансен Ульріх
 Йогансен Ульріх (Йогансен, Йоган-
 сен, Йогансен У., Jo, Johannsen,
 Johanssen, Johanßen, Johanssen
 Ulrich) XVI, XLVI, 148, 149, 157,
 159, 163, 164, 192, 193, 196,
 198, 201, 206, 211, 214, 218-
 221, 227, 269, 396, 401, 419
 Йогансен М. (Йогансен) 381, 383
 Йордан 383

К

Кагане Давид *див.* Кагане Давид
 Саломонович
 Кагане Давид Саломонович (Кага-
 не Давид) XXXIX, 263, 284
 Каганов 28
 Каганович 380
 Кадегала Агата Олексівна 266
 Кадигала Станислав Станиславо-
 вич 262
 Кадлубек Вінцентій XXIX
 Казимир Великий XXIX
 Каленіченко Л. П. 256
 Калинович *див.* Калинович Іван
 Калинович *див.* Калинович Михайло
 Калинович І. *див.* Калинович Іван
 Калинович Іван (Калинович, Кали-
 нович I., Kalinowicz) XII, 86, 90,
 110, 131, 178, 216, 375
 Калинович М. *див.* Калинович Ми-
 хайло
 Калинович Михайло (Калинович, Ка-
 линович М.) 17, 25, 84
 Калінка 113
 Калужняцький Е. І. 391
 Каменецька 101
 Камінський 184
 Камінський В. 153
 Каналетто Антоніо (Каналэ Анто-
 ніо, Каналэтто, Canale Antonio,
 Canaletto) 65, 67

- Каналэ Антоніо *див.* Каналетто Антоніо
 Каналэтто *див.* Каналетто Антоніо
 Кандиба 383
 Каннеук Франц Хрістоф *див.* Яннек Франц Хрістоф
 Капарник Карл Францович 265
 Капуста М. *див.* Капуста Микола
 Капуста Микола (Капуста М.) 24, 26
 Капустієва *див.* Капустій Г. О.
 Капустій *див.* Капустій Г. О.
 Капустій Г. О. (Капустієва, Капустій) 282, 285, 293, 376
 Караваджо ХХХІІ
 Карлович Ян 370, 385
 Карловичі 370
 Карпенко Г. В. 256, 288, 293, 302, 303, 328, 366
 Карпинець *див.* Карпинець Іван Іванович
 Карпинець І. *див.* Карпинець Іван Іванович
 Карпинець І. І. *див.* Карпинець Іван Іванович
 Карпинець Іван *див.* Карпинець Іван Іванович
 Карпинець Іван Іванович (Карпинець, Карпинець І., Карпинець І. І., Карпинець Іван, Карупес) IX, 7-10, 60, 69, 70, 143, 257, 258, 419
 Карчевська Станіслава (Karczewska) 120, 202
 Касіянов 94
 Каспрович (Kasprowicz) 295, 300, 301, 313, 330, 386
 Катальон 381
 Кацнельсон 153
 Качковський 338
 Квітка *див.* Квітка Климент Васильович
 Квітка Климент Васильович (Квітка) 355, 379
 Келісінський (Kielasiński, Kielisiński) 20, 22
 Келлес-Кравзівна Яніна *див.* Келлес-Крауз Яніна
 Келлес-Кравс Яніна Казимирівна *див.* Келлес-Крауз Яніна
 Келлес-Крауз І. К. *див.* Келлес-Крауз Яніна
 Келлес-Крауз Я. *див.* Келлес-Крауз Яніна
 Келлес-Крауз Яніна (Келлес-Кравзівна Яніна, Келлес-Кравс Яніна Казимирівна, Келлес-Крауз І. К., Келлес-Крауз Я., Kelles-Krauz Janina, Kelles-Krauzówna) XLIX, 58, 74, 264, 285, 343, 408, 420
 Кенігсберг *див.* Кенігсберг Давид Касієлович
 Кенігсберг Д. *див.* Кенігсберг Давид Касієлович
 Кенігсберг Давид Касієлович *див.* Кенігсберг Давид Касієлович
 Кенігсберг Давид Касієлович *див.* Кенігсберг Давид Касієлович
 Кенігсберг Давид Касієлович *див.* Кенігсберг Давид Касієлович
 Кенігсберг Давид *див.* Кенігсберг Давид Касієлович
 Кенігсберг Давид Касієлович (Кенігсберг, Кенігсберг Д., Кенігсберг Давид Касієлович, Кенігсберг Давид Касієлович, Кенігсберг Давид Касієнович, Кенігсберг Давид) 72, 81, 82, 87, 100, 420
 Кентшинський *див.* Кентшинський Войцех
 Кентшинський Войцех (Кентшинський, Kętrzyński, Kętrzyński Adalb., Kętrzyński Adalbert, Kętrzyński W.) 56, 144, 202, 214
 Керніцька Гелена 58
 Кивелюк 184
 Кирилюк *див.* Кирилюк Євген Прохорович
 Кирилюк Є. *див.* Кирилюк Євген Прохорович
 Кирилюк Є. П. *див.* Кирилюк Євген Прохорович

- Кирилюк Євген *див.* Кирилюк Євген Прохорович
- Кирилюк Євген Прохорович (Кирилюк, Кирилюк Є., Кирилюк Є. П., Кирилюк Євген) 293, 302, 314, 315, 328, 329, 334, 338, 339, 366, 420
- Кіршбраун Д. Ш. *див.* Кіршбраун Давид Шаєвич
- Кисілевська Ол. *див.* Кисілевська Олена
- Кисілевська Олена (Кисілевська Ол.) XXXVI, 183
- Кисілевський Кость (Kysilewski Kost) 25, 137
- Кисіль Адам XXI
- Кишка 390
- Кієлісінський *див.* Келісінський
- Кінель 275
- Кіпріанов А. І. 287, 293, 302, 328, 366
- Кіршбравн Д. Ш. *див.* Кіршбраун Давид Шаєвич
- Кіршбравн Давид Шаєвич *див.* Кіршбраун Давид Шаєвич
- Кіршбравн Давід *див.* Кіршбраун Давид Шаєвич
- Кіршбраун Давид *див.* Кіршбраун Давид Шаєвич
- Кіршбраун Давид Шаєвич (Кіршбравн Д. Ш., Кіршбравн Д. Ш., Кіршбравн Давид Шаєвич, Кіршбравн Давід, Кіршбраун Давид) XIII, 29, 34, 58, 420
- Кісільов 103
- Клейнер *див.* Кляйнер Юліуш
- Кляйнер Юліуш (Клейнер, Kleiner) 179, 312, 388, 395
- Коберський К. 184
- Кобилянська *див.* Кобилянська Ольга
- Кобилянська О. *див.* Кобилянська Ольга
- Кобилянська Ольга (Кобилянська, Кобилянська О.) 77, 187, 382
- Кобринська *див.* Кобринська Анна Омеляновна
- Кобринська А. *див.* Кобринська Анна Омеляновна
- Кобринська Анна *див.* Кобринська Анна Омеляновна
- Кобринська Анна Омеляновна (Кобринська, Кобринська А., Кобринська Анна) 37, 44, 245, 270
- Ковалевський О. 182
- Коваленко 8, 384
- Ковалик *див.* Ковалик Іван Іванович
- Ковалик Іван *див.* Ковалик Іван Іванович
- Ковалик Іван Іванович (Ковалик, Ковалик Іван) 25, 128, 130, 421
- Ковальська 285, 293
- Ковальський Тадеуш (Kowalski, Kowalski Tad., Kowalski Tadeusz) 246, 248, 358
- Коженювський (Korzeniowski) 295, 301, 313, 330, 338
- Козицький П. О. 85
- Козловський *див.* Козловський Володимир
- Козловський Володимир (Козловський, Kozłowski, Kozłowski Włodimir, Kozłowski Włodzimierz) 54, 207, 212, 344, 385, 393, 405
- Козловські 113
- Колеса *див.* Колесса Філарет Михайлович
- Колеса Ф. М. *див.* Колесса Філарет Михайлович
- Колесса *див.* Колесса Філарет Михайлович
- Колесса Ф. *див.* Колесса Філарет Михайлович
- Колесса Ф. М. *див.* Колесса Філарет Михайлович
- Колесса Ф. Михайлович *див.* Колесса Філарет Михайлович
- Колесса Філ. *див.* Колесса Філарет Михайлович
- Колесса Філарет *див.* Колесса Філарет Михайлович
- Колесса Філарет Михайлович (Колеса, Колеса Ф. М., Колесса, Колесса Ф., Колесса Ф. М., Колесса Ф.

- Михайлович, Колесса Філ., Колесса Філарет) 17, 25, 85, 122, 257-259, 261, 275, 355, 382
 Колнегі (Colneghi) XXIV
 Колосовська О. *див.* Колосовська Ольга
 Колосовська Ольга (Колосовська О.) XII, XXXVII
 Кольбух М. *див.* Кольбух Марія
 Кольбух М. М. *див.* Кольбух Марія
 Кольбух Марія (Кольбух М., Кольбух М. М.) XXIX
 Кольф *див.* Кольф Альфред
 Кольф Альфред (Кольф) 404
 Коморовські Юзеф 65, 67
 Компанієць М. П. 85
 Кон Е. 115
 Кондяковъ 381
 Кониський *див.* Кониський О. Я.
 Кониський О. Я. (Кониський) 160
 Конопніцька 338
 Константинов 93, 95, 96
 Копацький Е. 182
 Копач Іван 24
 Копера *див.* Копера Фелікс
 Копера Фелікс (Копера, Копера, Kopera F., Kopera Felix) XXXI, 240, 241, 246, 253
 Копиця *див.* Копиця Давид Демидович
 Копиця Д. Д. *див.* Копиця Давид Демидович
 Копиця Давид *див.* Копиця Давид Демидович
 Копиця Давид Демидович (Копиця, Копиця Д. Д., Копиця Давид) 17, 355
 Копняк Альфред Брониславович 265
 Копняк Софія Рудольфівна (Korpiakówna) 264, 341
 Копчун І. *див.* Копчун І.
 Копчун І. (Копчун І.) 361, 362
 Кордуба *див.* Кордуба Мирон
 Кордуба Мирон (Кордуба, Korduba Myron) 186, 194, 334, 335, 338
 Коренець Денис 24
 Корнелля Андрій (Корпелля Андрій, помилк.) 384
 Корнієць Л. 23, 71
 Корнякт *див.* Корнякт Константин
 Корнякт Константин (Корнякт) 95, 99
 Корольов 84
 Коростелін 260
 Корпелля Андрій *див.* Корнелля Андрій
 Корреджо XXXII
 Корч М. 183
 Косик В. *див.* Косик Володимир
 Косик Володимир (Косик В.) VIII, IX, XV, XVI
 Коссак В. *див.* Коссак Войцех
 Коссак Войцех (Коссак В.) 326
 Коссак Ю. *див.* Коссак Юліуш
 Коссак Юліуш (Коссак Ю., Kossak, Kossak Juliusz) XXI, XXXIII, 304, 307
 Костомаров 160
 Кот С. *див.* Кот Сергій
 Кот Сергій (Кот С.) XXXII
 Котів 60
 Котляревський 271
 Котович *див.* Котович Володимир Євстахійович
 Котович В. *див.* Котович Володимир Євстахійович
 Котович Володимир *див.* Котович Володимир Євстахійович
 Котович Володимир Євстахійович *див.* Котович Володимир Євстахійович
 Котович Володимир Євстахійович *див.* Котович Володимир Євстахійович
 Котович Володимир Євстахійович (Котович, Котович В., Котович Володимир, Котович Володимир Євстахійович, Котович Володимир Євстахійович) 46, 47, 72, 73, 85-87, 97, 100, 101, 123, 124, 126-128, 130-137, 421

- Котуля *див.* Котуля Рудольф Карлович
Котуля Рудольф *див.* Котуля Рудольф Карлович
Котуля Рудольф Карлович (Котуля, Котуля Рудольф, Kotula, Kotula R., Kotula Rudolf) XV, 29-31, 34, 181, 297, 421
Котуля Софія Рудольфівна (Котуля-Роґаля Софія, Котулянка Зофія, Kotulanka Zofia Kotulanka-Rogalina Zofia) 172, 174, 265, 422
Котуля-Роґаля Софія *див.* Котуля Софія Рудольфівна
Котулянка Зофія *див.* Котуля Софія Рудольфівна
Кох *див.* Кох Ганс
Кох Ганс (Кох) 140
Кох Еріх XVI
Коц Йосиф 59
Коцовський А. 38
Коцовський Бронислав Євґенович 263
Коцовський К. Н. *див.* Коцовський Кипріян
Коцовський Кипріян (Коцовський К. Н.) XII, 37, 38
Коцюбинський *див.* Коцюбинський Михайло
Коцюбинський Михайло (Коцюбинський) 185, 383
Коцюбинський Хома 103
Коць М. П. XXX
Кояловичь М. 141
Кравців 379
Кравченко 28
Крамарчик 64, 66
Красінський *див.* Красінський Зигмунт
Красінський Зигмунт (Красінський, Krasin'ski) 313, 330, 338, 386
Красіцка Зофія (Красіцка Софія Антонівна) 58, 264
Красіцка Софія Антонівна *див.* Красіцка Зофія
Красіцький *див.* Красіцький Ігнаці
Красіцький Ігнаці (Красіцький, Krasicki) 301, 313, 330, 338, 386
Красовський О. 182
Крать Александер 186
Крашевський *див.* Крашевський Юзеф Ігнаці
Крашевський Юзеф Ігнаці (Крашевський, Kraszewski, Kraszewski J. I.) 20, 295, 301, 313, 330, 338
Кребс *див.* Кребс Роберт
Кребс Роберт *див.* Кребс Роберт Янович
Кребс Роберт Янович (Кребс, Кребс Роберт) 72, 85-87, 97, 100, 101, 130, 131
Кревецький *див.* Кревецький Іван Іванович
Кревецький І. *див.* Кревецький Іван Іванович
Кревецький Ів. *див.* Кревецький Іван Іванович
Кревецький Іван *див.* Кревецький Іван Іванович
Кревецький Іван Іванович (Кревецький, Кревецький І., Кревецький Ів., Кревецький Іван) 44, 103, 182, 186, 215, 323, 422
Кренке 383
Кретов 16
Кречмар *див.* Кречмар Юрій
Кречмар Юрій (Кречмар, Kresczmar) 49, 50, 58, 120
Кривенко М. *див.* Кривенко Маргарита Олександрівна
Кривенко Маргарита *див.* Кривенко Маргарита Олександрівна
Кривенко Маргарита Олександрівна (Кривенко М., Кривенко Маргарита) XIII, L
Криlach С. 183
Крилов 362
Кримський А. *див.* Кримський Агатангел
Кримський А. Ю. *див.* Кримський Агатангел
Кримський Агатангел (Кримський А., Кримський А. Ю.) 85, 153, 418

- Крип'якевич *див.* Крип'якевич Іван Петрович
 Крип'якевич *див.* Крип'якевич Іван Петрович
 Крип'якевич Іван *див.* Крип'якевич Іван Петрович
 Крип'якевич *див.* Крип'якевич Іван Петрович
 Крип'якевич І. *див.* Крип'якевич Іван Петрович
 Крип'якевич І. П. *див.* Крип'якевич Іван Петрович
 Крип'якевич Ів. *див.* Крип'якевич Іван Петрович
 Крип'якевич Іван *див.* Крип'якевич Іван Петрович
 Крип'якевич Іван Петрович (Крип'якевич, Крип'якевич, Крип'якевич І., Крип'якевич І. П., Крип'якевич Ів., Крип'якевич Іван) IX, XXX, 7, 8, 11, 15, 24, 74, 153, 183, 275, 334, 335, 337, 338, 340, 418, 422
 Кричевський Ф. Г. 85
 Крупницький Б. 141
 Крушельницька Л. *див.* Крушельницька Лариса
 Крушельницька Л. І. *див.* Крушельницька Лариса
 Крушельницька Лариса (Крушельницька Л., Крушельницька Л. І.) V, XXIII, XXIV, XLIII, XLIV
 Крушинський Ф. 182
 Кузеля 378
 Кузьма-Ляхоцький 182
 Кузьмович *див.* Кузьмович Володимир
 Кузьмович В. *див.* Кузьмович Володимир
 Кузьмович Володимир (Кузьмович, Кузьмович В.) XX, 3, 167, 182
 Кулиняк Олег 383
 Кулік Станислав 59
 Кульчицька О. *див.* Кульчицька Олена
 Кульчицька О. *див.* Кульчицька Ольга
 Кульчицька Олена (Кульчицька О.) 183, 259, 391
 Кульчицька Ольга (Кульчицька О.) 183
 Куммер Рудольф (Kummer, Kummer Rudolf) 217, 220, 422
 Кунце Едвард (Kuntze, Kuntze E., Kuntze Edward) XXV, XXXI, 226, 228, 229, 246, 248, 250-255, 335, 365
 Купчинський *див.* Купчинський Тадеуш
 Купчинський О. А. (Антонович О., псевд.) 27
 Купчинський Тадеуш (Купчинський, Kurczyński) 53, 395
 Курах 183
 Курдюмов Г. В. 287, 328
 Куркова *див.* Куркова Євгенія
 Куркова Е. *див.* Куркова Євгенія
 Куркова Євгенія *див.* Куркова Євгенія
 Куркова Євгенія Федорівна *див.* Куркова Євгенія
 Куркова Євгенія (Куркова, Куркова Е., Куркова Євгенія, Куркова Євгенія Федорівна, Kurkowa E., Kurkowa Eugenia) 58, 74, 98, 113, 263, 283, 290, 341, 423
 Кусий Л. *див.* Кусий Леся
 Кусий Леся (Кусий Л.) XXII, I
 Кутепів Р. 383
 Кучевська Н. А. 382
 Кучер Володимир 24
 Кучер Ксеня Мартинівна 266
 Кучеров П. С. 302, 328
 Куц В. XVII
 Куят Ганс (Kujath, Kujath Hans) 154, 423
 Кшечуновичі (Krzeczunowiczowie) 77, 89, 110, 177, 385
 Кюль Карл XXVIII, XXXII
 Кюнсберг XXXVIII
Л
 Л. С. 195
 Лаврент'єв М. О. 328, 366

- Лаврівський *див.* Лаврівський Іван (1822–1873)
Лаврівський Іван (1773–1846) 390
Лаврівський Іван (1822–1873) (Лаврівський) 121
Лада Микола 46
Лакота Григ. 390
Ландер 382
Ланин І. Д. 362
Лановецький 54
Ланьцуцький Тадеуш XXXII
Ластовецька 285
Лашкарьов В. Є. 302, 366
Ле Іван 7
Лебідь Микола (Ігор) XV
Лебідь Орлик 379
Лебідь-Юрчик 182
Лев Василь 25
Левинський В. *див.* Левинський Володимир Петрович
Левинський Володимир Петрович (Левинський В.) 216, 231, 245, 423
Левицька *див.* Левицька Іванна Михайлівна
Левицька Іванна *див.* Левицька Іванна Михайлівна
Левицька Іванна Михайлівна (Левицька, Левицька Іванна) 262, 272, 281, 286
Левицький А. 391
Левицький В. *див.* Левицький Володимир Іванович
Левицький В. *див.* Левицький Володимир Йосипович
Левицький В. *див.* Софронів-Левицький Василь
Левицький Віт. *див.* Левицький Віталій
Левицький Віталій (Левицький Віт., Lewickij, Lewickyj) 73, 103, 110, 124, 388
Левицький Волод. *див.* Левицький Володимир Йосипович
Левицький Володимир *див.* Левицький Володимир Йосипович
Левицький Володимир Іванович (Левицький В.) 44, 80
Левицький Володимир Йосипович (Левицький В., Левицький Волод., Левицький Володимир) 24, 27, 323
Левицький Володимир Лукич (Лукич-Левицький В.) 323
Левицький Дмитро 3
Левицький І. Ем. 375
Левицький К. *див.* Левицький Кость
Левицький Кость (Левицький К.) 3, 167, 169
Левицький Омелян 103
Лемпівський *див.* Лемпівський Міхал
Лемпівський Міхал (Лемпівські, помилок, Łempicki Michał) 113, 388
Ленартович *див.* Ленартович Теофіл
Ленартович Теофіл (Ленартович, Lenartowicz) 113, 295, 301, 330
Ленін (Lenin) 107, 170, 362
Леонтович 186
Лепкий Іван 381
Лещинська Теодора 103
Лєвак Антоні XIII, XIV
Лесінг 186
Лжедмитрій (Demetrius) 204
Линниченко 391
Липа Іван XXXVI
Липа Юрій XXXVI
Липинський *див.* Липинський В.
Липинський В. (Липинський) 183, 381
Лисенко М. *див.* Лисенко Микола
Лисенко Микола (Лисенко М.) 122, 355
Лисий Володимир 103, 187
Лициняк Володимир 25
Лінк XLV
Ліпман 33
Лісса Зофія (Lissa Zofia) 343
Лободько *див.* Лободько Я. С.
Лободько Я. С. (Лободько) 256, 275
Лозинський Владислав (Łoziński, Łoziński Władysław) IV, 344
Лозинський М. 384

- Лондон Джек (Льондон Джек) 380, 381
 Лорія *див.* Лорія Станіслав
 Лорія *див.* Лорія Станіслав
 Лорія Станіслав (Лорія, Лорія, Logia) 179, 312, 395
 Лотоцький О. *див.* Лотоцький Олександр
 Лотоцький Олександр (Лотоцький О.) 25, 169
 Луговцов М. В. 288, 293, 366
 Лужницький 186, 281
 Лукасевичева Ружа 54
 Лукич-Левицький В. *див.* Левицький Володимир Лукич
 Лукіянович Денис 25
 Лунів 292
 Лурье *див.* Лурье
 Лурье (Лурье) 93, 96
 Луфер 7
 Луцик *див.* Луцик Роман Ярославович
 Луцик Роман Ярославович (Луцик) 264, 281, 282, 285, 286
 Луцький О. *див.* Луцький Олександр
 Луцький Олександр (Луцький О.) XXXIX, 335
 Луцький Остап (Łucki Ostaп) X, 3, 88, 109, 175, 186
 Луцькі XXXVII
 Лучків *див.* Лучків А.
 Лучків А. (Лучків) 281, 282, 285
 Лучків Б. 282
 Льондон Джек *див.* Лондон Джек
 Люба-Радзимінський *див.* Люба-Радзимінський Зигмунт
 Люба-Радзимінський Зигмунт (Люба-Радзимінський) 52, 54
 Люба-Радзимінські (Luba-Radzimiński, Radzimiński-Luba) 64, 208, 212
 Любименко 383
 Любомірские *див.* Любомірські
 Любомірський *див.* Любомірський Анджей
 Любомірська Елеонора (Любомірська Елеонора) XXI, XXXII, 54
 Любомірський Анджей (Любомірський, Любомірський Андрій, Любомірський, Lubomirski, Lubomirski Andrzej) XXI, 4, 19, 57, 63, 175, 207, 227, 249, 255
 Любомірський Андрій *див.* Любомірський Анджей
 Любомірський Генрик (Любомірський Генрик, Lubomirski Henryk) XXVIII, XXXII, 295, 299, 344, 370, 385
 Любомірський Георг (Єжи) XXIII, XXIV
 Любомірські (Любомірские, Любомірські, Lubomirscy) XXI, XXVI, XXVII, XXXII, 4, 12, 13, 53, 54, 71, 88, 90, 93, 109, 113, 138, 144, 190, 208, 212, 241, 268, 269, 296, 299, 306, 320, 321, 333, 344, 370, 372, 375, 385, 393, 396, 405, 417
 Любомірська Елеонора *див.* Любомірська Елеонора
 Любомірська Тереса 370
 Любомірський *див.* Любомірський Анджей
 Любомірський Генрик *див.* Любомірський Генрик
 Любомірський Стефан 54
 Любомірський Юлій 370
 Любомірські *див.* Любомірські
 Людкевич 122
 Лютман *див.* Лютман Роман
 Лютман Роман (Лютман, Лютман Роман Францішкович, Lutman R.) XIV, 41, 49, 50, 51, 58, 118
 Лютман Роман Францішкович *див.* Лютман Роман
 Лютман Т. *див.* Лютман Тадей
 Лютман Тадей (Лютман Т., Lutman, Lutman T.) 49-51, 58, 120, 202, 207, 211, 212, 280
 Лютман Францішка (Лютман Францішка Іванівна, Лютманова Франціска Мартинівна, Lutmanowa) 72, 264, 341

- Лютман Францішка Іванівна *див.* Лютман Францішка
Лютманова Франціска Мартинівна *див.* Лютман Францішка
Люфтова-Белянка Марія Іванівна (Bielanka-Luftowa Marja) 72, 410
Лянцані Андреа (Lanzani Andrea) 65, 67
Ляхович (Lachowicz) 73, 89, 109, 176
Ляш Карл 159
- М**
М. 392
М. Т. *див.* Тарновський Микола
Маґаляс С. 182
Маер 372
Мазакова 123
Мазепа *див.* Мазепа Іван, гетьман
Мазепа *див.* Мазепа Іван, секретар Львів. обкому
Мазепа І. *див.* Мазепа Іван, секретар Львів. обкому
Мазепа І. *див.* Мазепа Ісаак
Мазепа Іван, гетьман (Мазепа) 96, 122, 141
Мазепа Іван, секретар Львів. обкому (Мазепа, Мазепа І.) 326, 327, 357, 358, 361
Мазепа Ісаак (Мазепа І.) 169, 379
Мазур 137
Мазур С. Ф. 312
Маков К. І. 256, 294, 302, 328, 366
Маковей *див.* Маковей Осип
Маковей Йосип *див.* Маковей Осип
Маковей Осип (Маковей, Маковей Йосип) 77, 113, 216
Максакова 382
Маланюк 169
Малечинський *див.* Малечинський Карло Степанович
Малечинський Карло Степанович (Малечинський) 262, 292
Малицька *див.* Малицька Константина Іванівна
Малицька К. І. *див.* Малицька Константина Іванівна
Малицька Константина Іванівна (Малицька, Малицька К. І.) 264, 273, 282, 285, 376
Малолєтова Н. *див.* Малолєтова Н. І.
Малолєтова Н. І. (Малолєтова Н.) XXXVIII
Мальшевський 141
Мальц Карл Миколаєвич 265
Мальців П. 379
Мантойфель Єжи 312
Мануїльський Дмитро (Димітрій Захарович) XL
Маньківський Тадей Володимирович *див.* Маньковський Тадеуш
Маньковский Тадей *див.* Маньковский Тадеуш
Маньковскі *див.* Маньковський Тадеуш
Маньковський *див.* Маньковський Тадеуш
Маньковський Тадей *див.* Маньковський Тадеуш
Маньковський Тадей *див.* Маньковський Тадеуш (Маньківський Тадей Володимирович, Маньковский Тадей, Маньковскі, Маньковський, Маньковський Тадей, Mankowski, Mańkowski, Mańkowski T., T. M.) XIV, XVI, XX, XLII, XLIV, XLV, 64, 66, 72, 73, 85, 117, 189, 190, 201, 263, 273, 316, 324, 327, 356, 364, 402, 423
Марія Христина 62
Марія Маґдалена 65, 67
Марківська *див.* Марковська Ванда
Марковичева *див.* Вовчок Марко
Марковичева *див.* Марковська Ванда
Марковська В. І. *див.* Марковська Ванда
Марковська Ванда (Марківська, Марковичева, Марковська В. І., Markowska Wanda) 40, 44, 52, 58, 59, 340, 424
Марксен *див.* Марксен Ян
Марксен Ян (Марксен, Marksен) 241, 254

- Маслов С. І. 293
 Матвіїв 379
 Матвіюв М. *див.* Матвіюв Мацей
 Матвіюв Мацей (Матвіюв М., Matwijów, Matwijów M., Matwijów Maciej) IV, VI, VII, IX, XV, XVII, XXI, XXII, XXIV-XXIX, XXXI-XXXIV, XL, XLII, XLIII, XLV, XLVIII, L, 294, 297, 299, 311, 312, 318, 322, 326, 334, 339, 342, 345, 350, 358, 365
 Матейко Ян XXXII, 62, 254
 Матіїв 272
 Матюк 121
 Махль Казимир Фердинандович 265
 Мацко Микола *див.* Мацко Микола Григорович
 Мацко Микола Григорович (Мацко Микола) 11
 Меженко *див.* Меженко Юрій Олексійович
 Меженко Ю. *див.* Меженко Юрій Олексійович
 Меженко Юрій *див.* Меженко Юрій Олексійович
 Меженко Юрій Олексійович (Меженко, Меженко Ю., Меженко Ю. О., Меженко Юрій) XLIII, 329, 338, 345-347, 349, 367, 374, 377, 389, 416, 424
 Менкицький Р. *див.* Менкіцький Рудольф
 Менкіцький Рудольф (Менкицький Р., Męicki, Męicki Rudolf) 80, 344
 Менцель Рудольф 217
 Менціньська Олена 103
 Менціньський Модест 273
 Меховіта 94
 Микита Сергієвич *див.* Хрущов Микита
 Микитів Б. XXXIX
 Миськів *див.* Міськів Здзіслав
 Михайлевський 381
 Михайлик 185
 Михайлюта Ф. 382
 Миханько М. 122
 Мицкевич *див.* Міцкевич Адам
 Мицкевич Адам *див.* Міцкевич Адам
 Мицкевич Владислав 61
 Мицюк 185
 Мишастов 171
 Міклухо-Маклай 382
 Міронов М. 384
 Місило Євген XXXVI, XLV, XLIX
 Міски Євген (Misky Eugen) 201
 Міськів *див.* Міськів Здзіслав
 Міськів Здзіслав (Миськів, Міськів) 59, 87, 129-131
 Мітрінович Д. С. 103
 Міхаловський П. XXI
 Міхевич *див.* Міхевич Михайло Лукич
 Міхевич Михайло Лукич (Міхевич) 262, 293
 Міцкевич *див.* Міцкевич Адам
 Міцкевич А. *див.* Міцкевич Адам
 Міцкевич Адам (Мицкевич, Мицкевич Адам, Міцкевич, Міцкевич А., Mickewycz Adam, Mickiewicz) XXI, 24, 61, 63, 91, 111, 115, 117, 267, 295, 300, 301, 304, 309, 313, 317, 320, 330, 338, 361, 386, 408, 410, 420
 Мішалов 383
 Міщенко 3
 Мнішки (Mnischech, Mniszech, Mniszhowie, Mniszkowie) XXIX, 144, 204, 205, 208, 212
 Могила Петро 185
 Могильницький Р. 182
 Мойсива 383
 Молотов *див.* Молотов Вячеслав
 Молотов Вячеслав (Молотов, Моютов) VIII, 380
 Мольєр 382
 Мопассан Гю де 380, 381
 Моравський Юзеф Карлович 265
 Морачевський *див.* Морачевський В.
 Морачевський В. (Морачевський) 53, 54, 113
 Моргилевський І. В. 85
 Морган Пірпонт XXIV

Мордовцевъ Д. А. 141
Мосендз 185
Мох Рудольф 187
Мочульська Олена 103
Мочульський *див.* Мочульський М.
Мочульський М. (Мочульський) 186,
323
Мрозавський *див.* Мрозовський
Мрозовський (Мрозавський) 129-131
Мудрий Василь (Mudryj) 387, 393,
394
Мудрий М. XXIV
Музикова Ярослава 185
Муравський Володимир XLVI, L
Мухевич Михайло 39
Мушак Юрко 103
Мюллер *див.* Мюллер Ганс Пауль
Мюллер Ганс Пауль (Мюллер, Müller)
242, 246, 247
Мюльман Каєтан (Кай) (Mühlmann K.,
Mühlmann Kajetan (Kai) XXIII, 138,
147, 425
Н
Нагановський 31
Назаров М. 103
Назарук *див.* Назарук О.
Назарук О. (Назарук) 182, 215
Наконечний Михайло Мечиславо-
вич 265
Наполеон 62
Наргелевичі (Nargielewiczowie) 385
Натансон Фр. *див.* Натансон Фран-
цішка
Натансон Францішка (Натансон Фр.)
52, 59
Наумов 383
Нестор 93, 94, 96
Нижанківський Тарас 103
Нижанковський О. 122
Николишин 186
Ніковський А. 153
Нікодем 65, 67
Німчук Іван 3
Ніщинський 382
Новаківський Олекса 419

Новодворскій 380
Норблін *див.* Норблін Ян
Норблін Ян (Норблін) XXXIII, 31
Норвід Ципріан XXXIII
О
Обертинська *див.* Обертинська Беата
Обертинська Беата (Обертинська,
Obertyńska Beata) 111, 408
Обжут 127
Огоновська *див.* Огоновська Ольга
Володимирівна
Огоновська Ольга Володимирівна
(Огоновська) 265, 281, 282, 285,
286
Огоновський *див.* Огоновський Во-
лодимир
Огоновський В. П. *див.* Огоновсь-
кий Володимир
Огоновський Володимир (Огонов-
ський, Огоновський В. П.) 103,
257, 259-261, 275
Огородник Т. *див.* Огородник Тарас
Огородник Тарас (Огородник Т.)
XXXVIII
Одуха Антон XVII
Ожехович *див.* Ожехович Болеслав
Ожехович Болеслав (Ожехович, Ор-
жехович, Оржехович Б., Orzechow-
wicz, Orzechowicz Bolesław) IV, 11,
13, 68, 306, 320, 333, 344
Ожешко 338
Озаркевич *див.* Озаркевич Лонгин
Озаркевич Ів. 184
Озаркевич Лонгин (Озаркевич) 77
Олексин *див.* Олексин Петро Івано-
вич
Олексин Петро Іванович (Олексин)
262, 272, 281, 285, 286, 293
Олексіїв В. 185
Олексюк Марія 58
Олесь 169, 382
Олещинський Антоній XXXIII
Олійник 84
Олійник *див.* Олійник Ярослав
Олійник Я. *див.* Олійник Ярослав

- Олійник Ярослав (Олійник, Олійник Я.) XV
 Ольховський Б. 382
 Ольшевич *див.* Ольшевич Вацлав Адольфович
 Ольшевич В. *див.* Ольшевич Вацлав Адольфович
 Ольшевич Вацлав *див.* Ольшевич Вацлав Адольфович
 Ольшевич Вацлав Адольфович (Ольшевич, Ольшевич В., Ольшевич Вацлав, Olszewicz W., Olszewicz Wacław) XIV, XVIII, 72, 87, 92, 190, 262, 338, 410, 411, 425
 Ольшинський Йосиф 59
 Омельченко Петро 384
 Онищенко О. *див.* Онищенко О. С.
 Онищенко О. С. (Онищенко О.) XVII, XXXVIII, XLIV
 Онушак *див.* Онушак Йосиф
 Онушак Йосиф (Онушак) 59, 129
 Опольський Володислав 390
 Опенавер Христина *див.* Опенавер Кристина
 Опенауер Кристина (Опенавер Христина, Опенауер-Сьренювська Кристина, Oppenauer-Śreniowska K., Oppenauer-Śreniowska Krystyna) XX, 58, 120
 Опенауер-Сьренювська Кристина *див.* Опенауер Кристина
 Оржехович *див.* Ожехович Болеслав
 Оржехович Б. *див.* Ожехович Болеслав
 Орлик П. 141
 Орлов 381
 Орлов О. Я. 328
 Орлович М. *див.* Орлович Мечислав
 Орлович Мечислав (Орлович М., Orłowicz M., Orłowicz Mieczysław) XIX
 Орловський Олександр XXXIII
 Оробівська 337, 391, 392
 Осолінські *див.* Оссолінські
 Оссовський С. В. *див.* Оссовський Станіслав
 Оссовський Станіслав *див.* Оссовський Станіслав
 Оссовський Станіслав Володиславович *див.* Оссовський Станіслав
 Оссовський Станіслав (Оссовський С. В., Оссовський Станіслав, Оссовський Станіслав Володиславович, Ossowski Ст., Ossowski St., Ossowski Stanisław) XIV, 29, 34, 39, 44, 58, 425
 Оссолинский *див.* Оссолінський Юзеф Максиміліан
 Оссолінський Юзеф Максиміліан (Оссолинский, Ossoliński, Ossoliński J. M., Ossoliński Józef Maksymilian) XI, 24, 62, 105, 213, 294-296, 299, 385
 Оссолінські (Осолінські, Ossolińscy, Ossoliński) XXVI-XXVIII, 4, 170, 208, 212, 218, 267, 268, 279, 321, 337
 Островський Микола 103
 Осубка-Моравський *див.* Осубка-Моравський Едвард
 Осубка-Моравський Едвард (Осубка-Моравський, Osóbka-Morawski, Osóbka-Morawski E.) 278, 360, 377
 Очередько III. 185
 Очноков Е. В. 381
 Ошуркевич Олексій XXXII
- П**
 Павлик М. 422
 Павликовський *див.* Павликовський Ян Гвальберт
 Павликовський Ян Гвальберій *див.* Павликовський Ян Гвальберт
 Павликовський Ян Гвальберт (Павликовський, Павликовський Ян Гвальберій, Павликовський Я. Г., Pawlikowski Gwalbert, Pawlikowski Jan Gwalbert) 70, 87, 90, 111, 184, 385
 Павликовські (Павликовські, Pawlikowscy) XI, XXVI, XXVII, XXX, XXXII, XXXIII, 52, 53, 56, 58, 98,

- 134, 151, 165, 168, 178, 189, 190, 267-269, 296, 297, 305, 306, 385, 405, 407, 408
Павлівський 285, 286
Павліковський Я. Г. *див.* Павликовський Ян Гвальберт
Павліковські *див.* Павликовські
Павлович (Pawłowicz) 113, 214
Падалка М. 185
Падох Тадей 59
Пайончковський *див.* Пайончковський Францішек
Пайончковський Франц Францович *див.* Пайончковський Францішек
Пайончковський Францішек (Пайончковський, Пайончковський Франц Францович, Rajaczkowski, Rajaczkowski F., Rajaczkowski Franciszek) XXIV, XXXIII, XXXIV, 58, 263, 338, 343, 396, 397, 407, 425
Пайпер Тадей 58
Палій 122
Палладін *див.* Палладін Олександр
Палладін О. *див.* Палладін Олександр
Палладін О. В. *див.* Палладін Олександр
Палладін Олександр (Палладін, Палладін О., Палладін О. В.) 16, 17, 25, 103, 256, 287, 293, 302, 327, 365, 379
Пальчовська XXX
Палюх Сильвестер XLV
Панкевич Й. 31
Панков Л. М. (Панковъ) 381
Панковъ *див.* Панков Л. М.
Панська 123
Панч *див.* Панч Петро
Панч П. *див.* Панч Петро
Панч П. Й. *див.* Панч Петро
Панч Петро (Панч, Панч П., Панч П. Й.) IX, 7-9, 15, 60, 69, 70, 84, 167
Паньків *див.* Паньків Володомир
Паньків В. *див.* Паньків Володомир
Паньків Володомир (Паньків, Паньків В., Паньків Володомир Мих.) IX, 7-9, 69, 70, 94, 104, 183, 318, 426
Паньків Володимир Мих. *див.* Паньків Володомир
Паньківський *див.* Паньківський Кость Костьович
Паньківський *див.* Паньківський Кость Федорович
Паньківський Кость *див.* Паньківський Кость Костьович
Паньківський Кость Костьович (Паньківський, Паньківський Кость, Паньківський Кость-молодший) XXV, XXVI, XLIX, 259, 261, 403
Паньківський Кость-молодший *див.* Паньківський Кость Костьович
Паньківський Кость Федорович (Паньківський) 292
Паньчишин М. 153
Паркасевиц 93, 96
Партон 169
Пархоменко *див.* Пархоменко Михайло Микитович
Пархоменко М. *див.* Пархоменко Михайло Микитович
Пархоменко М. М. *див.* Пархоменко Михайло Микитович
Пархоменко Михайло Микитович (Пархоменко, Пархоменко М., Пархоменко М. М.) XVII, 314, 329, 334, 335, 338, 339, 426
Пастернак *див.* Пастернак Ярослав
Пастернак Северин 25
Пастернак Я. *див.* Пастернак Ярослав
Пастернак Яр. *див.* Пастернак Ярослав
Пастернак Ярослав (Пастернак, Пастернак Я., Пастернак Яр.) 8, 15, 66, 104
Патайдль (Patajdl) 73, 88, 109, 175
Патон Є. О. 256, 302, 365
Пачовський В. 391
Паше-Озерський 282

- Пашкевич Іван (Paszkiewicz Johann) 137
 Пашкевич Степанія 104
 Пелейчук В. 379
 Пеленський Е. Ю. 183
 Пеленський Йосип 24
 Пелехатий Кузьма 266, 267
 Пелеш Ю. 391
 Пельц *див.* Пельц Юліан Михайлович
 Пельц Юліан *див.* Пельц Юліан Михайлович
 Пельц Юліан Михайлович (Пельц, Пельц Юліан, Pelc) 50, 58, 118, 132, 426
 Перген ХХХ
 Перез 115
 Переяславський О. 184
 Перлмутер *див.* Перльмуттер
 Перльмуттер (Перлмутер, Perlmutter) 79, 89, 110, 177
 Перуччі ХХХІІ
 Перфецький *див.* Перфецький Р.
 Перфецький Р. (Перфецький) 182, 185
 Петор *див.* Петров
 Петрів Всеволод 384
 Петро Великий 96
 Петров (Петор, помиак.) 380
 Петров Віктор 153
 Петровський М. М. (Петровський М. Н.) 85, 256, 288, 302
 Петровський М. Н. *див.* Петровський М. М.
 Петрушевич *див.* Петрушевич Антоній
 Петрушевич А. С. *див.* Петрушевич Антоній
 Петрушевич Антоній (Петрушевич, Петрушевич А. С., Petruszewicz A.) ХІІ, 37, 38, 144, 149, 272, 281, 286, 384
 Печенюк Віктор ХVІІ
 Пешка Юзеф ХХХІІІ
 Пимонов 4, 6
 Пинило Василь 390
 Пирогів 185
 Пицаловський С. С. 362
 Півовар *див.* Півовар Ян
 Півовар Ян (Півовар) 59, 280
 Півоцький Ксавери *див.* Півоцький Ксаверій
 Півоцький Ксаверій (Півоцький Ксавери, Piwocki) 69, 303, 365
 Піжук Григорій 69
 Пінінський *див.* Пінінський Леон
 Пінінський Л. *див.* Пінінський Леон
 Пінінський Леон (Пінінський, Пінінський Л., Piniński, Piniński Leon) ХХVІІІ, 7, 68, 306, 320, 333, 344, 385, 393
 Пінінські 12
 Піскатор Ервін 382
 Пітшманн Юзеф (Pitschmann Józef) 65, 67
 Піщаківський 73
 Піщковська (Piszczkowska) 124, 395
 Плаксій *див.* Плаксій Тетяна
 Плаксій Тетяна (Плаксій) 272, 281, 282
 Платов Д. 23
 Площанській 142
 Погорецький Ф. *див.* Погорецький Фелікс
 Погорецький Фелікс (Погорецький Ф., Pohorecki F.) 202, 204, 205, 207, 211
 Погребняк *див.* Погребняк П. С.
 Погребняк П. С. (Погребняк) 302, 303, 335
 Подолінський 390
 Поков Ол. 379
 Покровській 381
 Полєвка Адам 58
 Полян *див.* Пуліян
 Поль Р. В. 382
 Поляков М. В. 294, 328
 Полянський *див.* Полянський Юрій
 Полянський І. *див.* Полянський І. Г.
 Полянський І. Г. (Полянський І.) 99
 Полянський Тома 390, 391

- Полянський Ю. *див.* Полянський Юрій
- Полянський Юрій (Полянський, Полянський Ю., Polanśkyj) 24, 74, 75, 104, 137, 139, 140
- Породько 285, 293
- Порш Микола 379
- Посипайко 93
- Поспелов В. П. 256
- Потоцький *див.* Потоцький Єжи
- Потоцький *див.* Потоцькі
- Потоцький Єжи (Потоцький, Potocki, Potocki Jerzy) 94, 111, 177
- Потоцькі (Потоцький, Potoccy) XX, 79, 89, 110, 125-128, 166, 203, 213, 405, 407
- Приходько Антон 68
- Приходько Віктор 186
- Пріцак *див.* Пріцак Омелян Йосипович
- Пріцак Омелян *див.* Пріцак Омелян Йосипович
- Пріцак Омелян Йосипович (Пріцак, Пріцак Омелян) 7, 70, 426
- Прокопів Ів. 182
- Проскура Г. Ф. 287, 293, 302, 366
- Птуха М. В. 256, 287, 288, 293, 294, 302, 366
- Пуліян (Поліян) 284, 289, 291, 292
- Пулюй Іван 185
- Пустовойт 6
- Пушкін 362
- Пшибось Юліан (Przyboś Julian) 58, 410
- Пшивара (Przywara) 88, 109, 175
- Р**
- Р. Дз. *див.* Дзюбан Роман
- Равіта-Гавронський Францішек (Gawronski Fr. R., Gawronski Fr. Rawito, Rawita-Gawroński Fr.) 380
- Радзикевиц 281
- Радзімінські *див.* Люба-Радзимінські
- Радціч 380
- Раковський Ів. *див.* Раковський Іван
- Раковський Іван (Раковський Ів.) 27, 104, 182
- Рандт Еріх (Randt) 142, 198, 202
- Рафаель XXXII, 254
- Рафаїл, о. *див.* Хомин Роман
- Рафаловський Олександр XL
- Ревуцький Д. 382
- Ревюк В. *див.* Ревюк Володимир
- Ревюк Володимир (Ревюк В.) 104, 185
- Реї 113
- Рей (Rey) 54, 301
- Реймонт *див.* Реймонт Владислав
- Реймонт Владислав (Реймонт, Rejmont, Reymont Władysław St.) 295, 300, 301, 313, 330, 338, 386
- Рейтан XXXII
- Рембрандт (Rembrandt) XXI, XXXI, XXXII, 24, 61, 240, 241, 424
- Рені Гуїдо (Гуерчіно, Guercino, Guido Reni) 65, 67
- Ренц 140
- Репніна 160
- Рибіцький 113
- Рибницький Андрій Тадеєвич 264
- Рижевський Василь 24
- Рижков 383
- Рильський М. Т. 302
- Ріббентроп VIII
- Ровінський *див.* Ровінський Орест
- Ровінський Орест (Ровінський) 70, 168
- Рогал Ян Владиславович (Rogala Jan) 265, 411
- Рогірахівський 382
- Родаковський Г. *див.* Родаковський Генрик
- Родаковський Генрик (Родаковський Г., Rodakowski, Rodakowski Henryk) 304, 307, 326
- Рожанковський 272, 281
- Рожанський Здислав Антонович 265
- Розвадовський *див.* Розвадовський Ян
- Розвадовський Ян (Розвадовський, Rozwadowski, Rozwadowski Jan) 77, 88, 109, 123, 175, 393

- Роздольський *див.* Роздольський
Осип
Роздольський Осип (Роздольський)
24, 122
Розенберг *див.* Розенберг
Розенберг (Розенберг) XVI, 280, 384
Розенбуш Анна 58
Розтворовський *див.* Ростворовський Казимир
Рокко Джованні Луїджі (Бокко Гіованні Люїф, помилк., Росо Гіованні Луїгі) 65, 67
Ролл Я. В. 288, 293, 302, 366
Роляуер XX, 167
Романенко *див.* Романенко І. Н.
Романенко І. Н. (Романенко) 256, 259, 288, 294, 302, 303, 328, 366
Романовський 113
Романченко *див.* Романченко І. С.
Романченко І. С. (Романченко) XVII, 260, 261, 275, 284, 285, 287
Романюк М. *див.* Романюк М. Н.
Романюк М. Н. (Романюк М.) XLIV
Ронд Г. А. 284
Ростворовський Казимир (Розтворовський, Rostworowski Kazimierz) 73, 176
Ростворовські (Rostworowscy) 89, 109, 176, 393
Росткович 292
Рубцов 384
Руданський 160
Рудницький Ст. *див.* Рудницький Степан
Рудницький Степан (Рудницький Ст., С. Р.) 379
Рудницький Юрій 186
Рудович Володимир 104
Рудович Іван (Рудовичъ) 142
Рудович Олександр 104
Рудовичъ *див.* Рудович Іван
Рудченко М. 381
Руліковський Вацлав 120
Руліківський Едвард (Rulikowski Edward) 120, 213
Руссова 384
Рутовський Т. (Rutowski) 54, 333
С
С. Р. *див.* Рудницький Степан
Сабальдін Р. О. 381
Савицька 282, 285
Савін Г. М. 288, 302
Савчак Л. *див.* Савчак Любов
Савчак Любов (Савчак Л., Савчакова Л., Sawtschak Lubow) 164, 194, 231, 270
Савчакова Л. *див.* Савчак Любов
Савчинська *див.* Савчинська Ельжбета
Савчинська Ельжбета (Савчинська, Sawczyńska Elżbieta) 73, 176
Савчинський *див.* Савчинський Генрик
Савчинський Генрик (Савчинський, Sawczyński, Sawczyński Henryk) 89, 109, 176, 395
Садовий 183
Садовський *див.* Садовський Володимир
Садовський Вол. *див.* Садовський Володимир
Садовський Володимир (Садовський, Садовський Вол.) 117, 120
Саєвич М. 183
Саєвич О. *див.* Саєвич Омелян
Саєвич Омелян (Саєвич О.) 24, 182
Самвелян М. *див.* Самвелян Микола
Самвелян Микола (Самвелян М.) XXXI, 183
Самчук 183
Сапіги (Sapiehowie) 54, 57, 58, 64, 94, 144, 208, 213, 296, 321, 385
Сарамак Агнешка Войтіхівна 266
Сатурський Михайло 59
Сафаль Альойз Петрович (Сафаль Альойзій) 59, 265
Сафаль Альойзій *див.* Сафаль Альойз Петрович
Сахно 369
Сахновський 349

- Сварник Г. *див.* Сварник Галина
Сварник Галина (Сварник Г.) V, VII, XXXIII, XXXVI, XXXVII, L
Сварник І. *див.* Сварник Іван
Сварник Іван (Сварник І.) XLV, XLVIII, L
Свенціцький *див.* Свенціцький Іларіон Семенович
Свенціцький *див.* Свенціцький Іларіон Семенович
Свенціцький І. С. *див.* Свенціцький Іларіон Семенович
Свечніков В. М. 288
Свежавський Людвік (Свіжавський) 35, 80
Свежавські (Съвежавські) 54
Свенціцька *див.* Свенціцька Марія Іларіонівна
Свенціцька М. *див.* Свенціцька Марія Іларіонівна
Свенціцька Марія Іларіонівна *див.* Свенціцька Марія Іларіонівна
Свенціцька М. *див.* Свенціцька Марія Іларіонівна
Свенціцька Марія Іларіонівна (Свенціцька, Свенціцька М., Свенціцька Марія Іларіонівна, Свенціцька М.) 216, 231, 245, 263, 273, 285, 427
Свенціцький *див.* Свенціцький Іларіон Семенович
Свенціцький І. С. *див.* Свенціцький Іларіон Семенович
Свенціцький Іларіон *див.* Свенціцький Іларіон Семенович
Свенціцький Іларіон Семенович (Свенціцький, Свенціцький, Свенціцький І. С., Свенціцький, Свенціцький І. С., Свенціцький Іларіон, Свенціцький Іларіон, Свінціцький) IX, 8, 15, 69, 127, 257, 258, 260, 275, 329, 334, 335, 338, 421, 427
Свенціцький Іларіон *див.* Свенціцький Іларіон Семенович
Свіжавський *див.* Свежавський Людвік
Свінціцький *див.* Свенціцький Іларіон Семенович
Сельський В. О. 328
Семкович *див.* Семкович Владислав
Семкович Владислав (Семкович) 59, 61, 63, 74, 76
Семчишин *див.* Семчишин Мирослав
Семчишин Мирослав (Семчишин) 24, 286
Сенкевич (Sienkiewicz) 295, 300, 301, 313, 330, 386, 409
Сеник Я. П. XXIX
Серебрянский 19
Серенский С. В. 328
Семіньський 132
Сигидин 381
Сіл Володимир 380
Сільвестров І. І. 256, 288, 294, 302, 328, 366
Сімович *див.* Сімович Василь
Сімович В. *див.* Сімович Василь
Сімович В. І. *див.* Сімович Василь
Сімович Василь (Сімович, Сімович В., Сімович В. І.) 24-26, 104, 140, 186, 259, 261
Сімович Ізидора Іванівна (Сімовичева) 261, 264, 273
Сімовичева *див.* Сімович Ізидора Іванівна
Сірополко Ст. 169
Сітницька *див.* Сітницька Уляна Іванівна
Сітницька О. І. *див.* Сітницька Уляна Іванівна
Сітницька Уляна Іванівна (Сітницька, Сітницька О. І.) 281, 282, 285, 293, 376
Сітницький Ів. 183
Сіхульський *див.* Сіхульський Казимир
Сіхульський К. *див.* Сіхульський Казимир
Сіхульський Казимир (Сіхульський, Сіхульський К.) 326
Січинський 122

- Скажинський Іван 34
Скарбек *див.* Скарбек Станіслав
Скарбек Ігнатій XXVIII, XXXII
Скарбек Станіслав (Скарбек) 54, 64
Скарбек Фридерик (Скарбек, Skarbek Fryderyk) 213
Скерленський *див.* Скерленський Бронислав
Скерленський Бронислав (Скерленський, Скерленський Бронислав Юревич, Скерленський Бронислав Юркович, Скерленський, Скерленський Бронислав, Скірленський) 59, 72, 73, 85, 87, 97, 98, 100, 101, 124-127, 129-136
Скерленський Бронислав Юревич *див.* Скерленський Бронислав
Скерленський Бронислав Юркович *див.* Скерленський Бронислав
Скерленський *див.* Скерленський Бронислав
Скерленський Бронислав *див.* Скерленський Бронислав
Скірленський *див.* Скерленський Бронислав
Скляр В. 182
Скобинський Владислав Янович 262
Скоропадський П. *див.* Скоропадський Павло
Скоропадський Павло (Скоропадський П.) 418, 424
Скочек *див.* Скочек Юзеф
Скочек Осип *див.* Скочек Юзеф
Скочек Юзеф (Скочек, Скочек Осип) 72, 132
Скрильов 381
Скрутень *див.* Скрутень Йосафат
Скрутень Йосафат (Скрутень) XIV, 186
Славін Л. М. 85, 256, 288, 293, 328, 366
Сластьон Опанас Гр. 355
Сліпий *див.* Сліпий Й.
Сліпий Й. (Сліпий) 141, 357
Слісаренко 169
Словацький *див.* Словацький Юліуш
Словацький Ю. *див.* Словацький Юліуш
Словацький Юліуш (Словацький, Словацький Ю., Slowacki, Slowacki Juliusz) 77, 78, 108, 111, 213, 267, 295, 300, 301, 304, 306, 307, 313, 317, 320, 330, 338, 339, 386
Слотвинський *див.* Слотвінський Константи
Слотвінський Констати (Слотвинський, Slotwiński) 63, 214
Сльозка Мих. 160
Смаль-Стоцький Р. 169
Смірнов Ю. *див.* Смірнов Юрій
Смірнов Юрій (Смірнов Ю.) IX, XIX
Смішко *див.* Смішко М. Ю.
Смішко М. Ю. (Смішко) 257-259, 261, 275
Смогожевський (Smogorzewski) 332, 369
Смоленський 383
Смолич Юрій 380
Смолярський *див.* Смолярський Казимир
Смолярський Казимир (Смолярський, Śmoliarski) XXXI, 243
Смуглевич XXVIII
Снігурський Іван 390
Соболев Д. 384
Соколовський 382
Сольський Тадей Маріянович 263
Солярський Збігнєв (Солярський) 59, 129
Солярській *див.* Солярський Збігнєв
Сопотницький Олександр 104
Сосюра В. 114
Софронів-Левицький *див.* Софронів-Левицький Василь
Софронів-Левицький Василь (Левицький В., Софронів-Левицький) 272, 281
Сохацький О. 182
Стадник М. 182
Сталин *див.* Сталін

- Сталін (Сталин, Stalin) XL, XLIII, 107, 373, 377, 401
 Станґрет З. *див.* Станґрет Здіслав
 Станґрет Здіслав (Станґрет З., Stangret Zdzisław) 71, 427
 Станіславський К. С. 383
 Старицька Л. 168
 Старицький М. 168
 Старосольський *див.* Старосольський Володимир
 Старосольський В. *див.* Старосольський Володимир
 Старосольський Володимир (Старосольський, Старосольський В., Starosolski, Starosolski Włodzimierz, Starosolskyj Wladimir) X, 3, 73, 77, 89, 109, 169, 176, 187, 196, 198, 215, 387, 393, 394
 Старосольський Станіслав 25
 Старосольський Юрій (Starosolski, Starosolskyj Georg) 196-198
 Старченко В. 23, 85
 Стасюк Мих. 379
 Стасяк (Stasiak) 332, 369
 Сташко 390
 Стебун *див.* Стебун Ілля Ісакович
 Стебун І. І. *див.* Стебун Ілля Ісакович
 Стебун Ілля Ісакович (Стебун, Стебун І. І.) 17, 25
 Стефан Баторій (Баторій) XXXII
 Стефаник 185
 Стефанович Адам 59
 Стефанус (Stefanus) 73, 89, 109, 176, 395
 Стефанусова 73
 Стецько Ярослав 140
 Сточин 384
 Строцці Бернардо (Strozzi Bernardo) 65, 67
 Студинський *див.* Студинський Кирило Йосипович
 Студинський К. *див.* Студинський Кирило Йосипович
 Студинський К. І. *див.* Студинський Кирило Йосипович
 Студинський К. Й. *див.* Студинський Кирило Йосипович
 Студинський Кирило *див.* Студинський Кирило Йосипович
 Студинський Кирило Йосипович (Студинський, Студинський К., Студинський К. Й., Студинський К. І., Студинський Кирило, Студинський Кирило Йосифович, Студинський Кирило Осипович) 17, 24-27, 60, 74-77, 85, 113, 115, 153, 216, 271, 273, 274, 427
 Студинський Кирило Йосифович *див.* Студинський Кирило Йосипович
 Студинський Кирило Осипович *див.* Студинський Кирило Йосипович
 Студинські 274
 Суворов Н. 21, 382
 Суліма С. 85
 Сулятинські П. 380
 Сумцов *див.* Сумцов М.
 Сумцов М. (Сумцов) 381
 Суходольський В. 311
 Сухомел Г. Й. 256, 288, 366
 Сучілакін 303
 Сушкевич Кирило *див.* Сушкевич Корнило
 Сушкевич Корнило (Сушкевич Кирило, помилк.) 27
 Сьвежавські *див.* Свежавські
 Сьліпецький Михайло 59
 Сьомкін 282, 285
Т
 Там Ф. Ф. *див.* Там Ф. фон
 Там Ф. фон (Там Ф. Ф., помилк., Tam F. von) 65, 67
 Танячкевич Д. 185
 Таранько *див.* Таранько Михайло
 Таранько М. *див.* Таранько Михайло
 Таранько Михайло (Таранько, Таранько М.) 104, 125, 186
 Тарасова 382
 Тарло (Tarło) 65, 67
 Тарнавський А. *див.* Тарнавський Олександр
 Тарнавський Зенон 186

- Тарнавський Олександр (Тарнавський А., Tarnawski) 202, 280
Тарнович *див.* Тарнович Юліан
Тарнович Юліан (Тарнович) 104, 184
Тарновський *див.* Тарновський Станислав
Тарновський Станислав (Тарновський) 24, 61
Тарновський Микола (М. Т.) 162
Тарновські ХХІ
Твардовський Казимир 312
Тележинський *див.* Тележинський С.
Тележинський С. (Тележинський) 122
Теодорович *див.* Теодорович Юзеф
Теодорович Й. *див.* Теодорович Юзеф
Теодорович Юзеф (Теодорович, Teodorowicz Józef) XX, 85, 89, 110, 120, 131, 177, 385, 393, 407, 410
Терещенко *див.* Терещенко Л. П.
Терещенко Л. П. (Терещенко) 35, 37, 256, 261, 288, 328
Терлецька 357
Терлецький Михайло 104
Терлецький Омелян 24
Тершаківець *див.* Тершаковець Михайло
Тершаковець Михайло (Тершаківець) 24, 104, 281
Тесс Тетяна *див.* Тэсс Татьяна
Тимошук Г. 182
Тимченко Євген 153
Тисовський Олександр 25
Тиціан *див.* Тиціан
Тичина П. Г. 85
Тишківська Марія Зигмунтівна *див.* Тишковська Марія
Тишковська *див.* Тишковська Марія
Тишковська Марія (Тишківська Марія Зигмунтівна, Тишковська, Tyszkowska) XIV, 265, 273, 286, 291, 395
Тишковський *див.* Тишковський Казимир
Тишковський К. *див.* Тишковський Казимир
Тишковський Казимир (Тишковський, Тишковський К., Tyszkowski, Tyszkowski K., Tyszkowski Kazimierz) XIII, XIV, 54, 58, 59, 179, 207, 208, 212, 213, 415
Тишук 93, 96
Тиціан (Тициан) XXXII, 62
Ткаченко *див.* Ткаченко Володимир
Ткаченко В. *див.* Ткаченко Володимир
Ткаченко В. Г. 15, 96, 328
Ткаченко Володимир (Ткаченко, Ткаченко В.) IX, 8, 11
Ткачук 17
Толстой Ол. 382
Томашівська Марія 104
Томашівський Ст. *див.* Томашівський Степан
Томашівський Степан (Томашівський Ст.) 27, 185
Топачевський Андрій XXXI
Топуз 384
Третьяков Д. К. 256, 277, 287, 293, 302, 328, 366
Тригуб 60
Трихилів, помиак. 384
Труш В. XVII
Труш Йосип 142
Тумін 100
Туріян *див.* Тур'ян Віра Петрівна
Турганов Б. 104
Турянський 185
Тур'ян Віра Петрівна (Туріян) 79, 428
Тушицький 182
Тушковський 381
Тэсс Татьяна (Тесс Тетяна) 61, 63
Тютюнників 384
Тьєполо XXXII
У
Українка Л. *див.* Українка Леся
Українка Леся (Українка Л.) 113, 160, 174, 231, 270, 271, 355, 373, 375, 376, 379
Уленицький 30
Умінський Юзеф (Umiński) 312, 388, 395
Усліп Рожа Абрамівна 72

- Устіянович 167
Ухмилова 101, 104
Ф
Фаворський 382
Фадеев 380
Фальківський 169
Феденко 187
Федоров Іван 99
Федорович Вол. 166
Федорук Я. *див.* Федорук Ярослав
Федорук Ярослав (Федорук Я.) XXX, XLI, XLII, XLIII
Федорців 187
Федорчакова Софія 104
Федун В. 104
Федусевич Мирон 104
Федькович 113
Фельдман *див.* Фельдман Юзеф
Фельдман Йосиф *див.* Фельдман Юзеф
Фельдман Юзеф (Фельдман, Фельдман Йосиф) XIV, 58, 120
Фенців 182
Филипчак Ів. 182
Флорек Леонтина Едвардівна *див.* Фльорек Леонтина
Фльорек Леонтина (Флорек Леонтина Едвардівна) 59, 264
Фльоріс Франс (Floris Frans) 65, 67
Фраєр *див.* Фраєр Шева Аврамівна
Фраєр Шева *див.* Фраєр Шева Аврамівна
Фраєр Шева Аврамівна (Фраєр, Фраєр Шева) 85, 87, 97, 100
Фраймович 17
Франк Ганс (Frank) XV, 18, 19
Франке 54
Франко *див.* Франко Іван
Франко І. *див.* Франко Іван
Франко Ів. *див.* Франко Іван
Франко Іван (Франко, Франко І., Франко Ів., Franko Iwan) XI, XXII, 40-43, 50, 74-76, 105, 113, 114, 122, 149, 160, 174, 185, 216, 231, 245, 258, 270-272, 286-288, 363, 374-376, 379, 381, 383
Франко Ольга 164
Францевич І. М. 302, 328, 366
Фредро *див.* Фредро Олександр
Фредро Олександр (Фредро, Fredro, Fredro Aleksander, Fredro Alexander) 54, 113, 207, 212, 295, 300, 301, 309, 313, 338
Фрідман 123
Фурман Х. 68, 84
Фурс Стефанія Янівна 265
Фуртак-Деркачева Марія *див.* Деркач Марія Дем'янівна
Х
Харчевський Адам Мечиславович *див.* Харшевський Адам
Харшевський *див.* Харшевський Адам
Харшевський Адам (Харчевський Адам Мечиславович, Харшевський, Charszewski Adam) 58, 72, 79, 411, 428
Хвалєвік *див.* Хвалєвік Едвард
Хвалєвік Едвард (Хвалєвік, Chwalewik, Chwalewik E.) XIX, 144, 176, 391
Хвильовий *див.* Хвильовий М.
Хвильовий М. (Хвильовий) 169, 382
Хжановський (Хржановський) 335, 361
Хитра *див.* Хитра Пантелеймон Олександрович
Хитра Пантелеймон *див.* Хитра Пантелеймон Олександрович
Хитра Пантелеймон Олександрович (Хитра, Хитра Пантелеймон) 44, 72, 85, 86, 97, 98, 100, 101, 123-136, 428
Хмельницький *див.* Хмельницький Богдан
Хмельницький Богдан (Хмельницький, Chmielnicki Bohdan) XXI, XXX, 94, 337
Хмельовська *див.* Хмельовська Марія
Хмельовська Марія (Хмельовська, Хмилевська Марія Ігнатівна, Chmielowska M.) 80, 114, 263, 279

Хмілевська Марія Ігнатівна *див.*
 Хмєльовська Марія
 Ходовецький XXVIII
 Холодний М. Г. 328
 Хомин *див.* Хомин Роман
 Хомин Петро 46
 Хомин Роман (Рафаїл, о., Хомин, Хо-
 мин Роман Михайлович) 45, 46,
 49, 60, 79, 428
 Хомин Роман Михайлович *див.* Хо-
 мин Роман
 Хомяк *див.* Хом'як Д. І.
 Хомяк Д. І. *див.* Хом'як Д. І.
 Хомяк Д. І. (Хомяк, Хомяк Д. І.,
 Chomiak Dumitr) 137, 261, 275
 Храпливий Е. *див.* Храпливий Євген
 Храпливий Євген (Храпливий Е.)
 104, 184
 Хржановський *див.* Хжановський
 Хрисинок *див.* Христюк
 Христюк (Хрисинок, помилк.) 379
 Хруцький С. 182
 Хрущев Н. *див.* Хрущов Микита
 Хрущев Н. С. *див.* Хрущов Микита
 Хрущов *див.* Хрущов Микита
 Хрущов М. *див.* Хрущов Микита
 Хрущов М. С. *див.* Хрущов Микита
 Хрущов Микита (Микита Сергіє-
 вич, Хрущев Н., Хрущев Н. С.,
 Хрущов, Хрущов М., Хрущов М. С.,
 Chruszczow) XL, XLI, 11, 278, 324,
 325, 329, 335, 350, 361, 377, 378
 Хшановський Ігнаці (Chrzanows-
 ki) 393
 Хшановські (Chrzanowscy) 54, 213,
 405

Ц
 Цапенко 81
 Цегельський Роман 24
 Цезар Юлій 381
 Целевич Володимир 3
 Целевич Юліян 27
 Цехановський 97, 100, 101
 Ценські (Cieńscy) 54, 113, 385, 392
 Цесля Генрих 69

Цінґер 382
 Ціпановська Ольга 104
 Цуккаро XXXII
 Цьорох С. 141

Ч
 Чабан Іван 104
 Чайківський Микола (Чайковський)
 381
 Чайковський *див.* Чайківський Ми-
 кола
 Чайковський А. *див.* Чайковський
 Андрій
 Чайковський Андрій (Чайковський А.)
 187, 381
 Чапельський Тадей (Czapelski) 214,
 370
 Чапельські 370
 Чарнецькі (Czarnecy) 30, 31, 297
 Чарторийський Вітольд IV
 Чекановський Володимир Йосипо-
 вич 44
 Чекмановський А. 183
 Червінський А. 46
 Черемшина М. 185
 Черкасов 383
 Чернецька Марія 58
 Чернишев Б. І. (Чернишов Б. І., Чер-
 ньшев) 28, 276, 277, 287, 293
 Чернишов Б. І. *див.* Чернишев Б. І.
 Чернышев *див.* Чернишев Б. І.
 Черпаков 4, 6, 19, 20
 Чертов 260, 261
 Чехов 362, 380
 Чехович Е. 382
 Чечулин Н. Д. 379
 Чистовичъ 142
 Чічібабін 382
 Чоловська Станислава *див.* Чолов-
 ська-Карчевська Станислава
 Чоловська-Карчевська Станислава
 (Чоловська Станислава) 58
 Чоловський *див.* Чоловський Олек-
 сандр
 Чоловський А. *див.* Чоловський Олек-
 сандр

- Чоловський Олександр *див.* Чоловський Олександр
- Чоловський Олександр (Чоловський, Чоловський А., Чоловський Олександр, Czołowski, Czołowski A., Czołowski Aleksander) 54, 73, 77, 89, 110, 113, 144, 177, 200, 201, 333, 344, 388
- Чоловські 369
- Чума Я. *див.* Чума Ярослав Лонгинович
- Чума Ярослав *див.* Чума Ярослав Лонгинович
- Чума Ярослав Лонгинович (Чума Я., Чума Ярослав) 25, 44-46, 49, 429
- Чупринка Гр. 169
- Ш**
- Шайноха Кароль (Szajnocha, Szajnocha Karol) XXX, 144, 213
- Шамека 17
- Шаповал М. 169
- Шараневич В. Е. 184
- Шараневич І. (Szaraniewicz, Szaraniewicz J.) 99, 142, 144
- Шатан 195
- Шашкевич *див.* Шашкевич М.
- Шашкевич М. (Шашкевич) 142, 390
- Шведзіцький (Szwedzicki) 73, 88, 109, 175
- Швець І. Т. 288, 293, 302
- Шевченко *див.* Шевченко Тарас
- Шевченко Варфоломій 161
- Шевченко Т. *див.* Шевченко Тарас
- Шевченко Тарас (Шевченко, Шевченко Т., Szewczenko Taras) XXI, 27, 105, 114, 160, 174, 186, 187, 271
- Шеліга XXIX
- Шелудько-Садовський 381
- Шемлей Йосип 25
- Шендрик *див.* Шендрик Іван
- Шендрик Іван (Шендрик, Szendruk, помилк.) X, 73, 77, 89, 110, 176
- Шепеленко 84
- Шептицький *див.* Шептицький Андрей
- Шептицький А. *див.* Шептицький Андрей
- Шептицький Андрей (Андрей, Шептицький, Шептицький А.) XII, 45-47, 105, 140, 165, 225, 371, 421
- Шептицький Кл. *див.* Шептицький Климентій
- Шептицький Климентій (Шептицький Кл.) 47, 60
- Шептицькі 165
- Шило *див.* Шило Гавриїл Федорович 264
- Шило Гавриїл Федорович (Шило) 282, 285
- Шинкарьов О. 23, 71
- Шитиков 4, 6
- Шіндлер 382
- Шкірпан *див.* Збронець Олена Романівна
- Шмигельський 183
- Шмить 381
- Шнайдер *див.* Шнайдер Антоні
- Шнайдер Антоні (Шнайдер, Schneider Antoni) 52, 213
- Шнейберг Бронислава 59
- Шовгенів І. 380
- Шолохов 380
- Шпитковський І. 391
- Шраг Микола 153
- Шрамченко А. 182
- Штатмиллер 372
- Штеліга *див.* Штеліга Марія Мартинівна
- Штеліга М. *див.* Штеліга Марія Мартинівна
- Штеліга М. М. *див.* Штеліга Марія Мартинівна
- Штеліга Марія Мартинівна (Штеліга, Штеліга М., Штеліга М. М., Штеліга М., Schteliga Marie) 44, 164, 195, 216, 245, 263, 270, 272, 286, 376, 429
- Штеліга М. *див.* Штеліга Марія Мартинівна
- Штумм 267

Шульга З. П. 256, 257, 287, 293

Шухевич *див.* Шухевич Тарас

Шухевич С. 182

Шухевич Тарас (Шухевич) 122

Щ

Щепкін 160

Щербина Ф. А. 384

Щербуха П. 380

Щурат *див.* Щурат Василь Григорович

Щурат В. *див.* Щурат Василь Григорович

Щурат В. Г. *див.* Щурат Василь Григорович

Щурат Василь *див.* Щурат Василь Григорович

Щурат Василь Григорович (Щурат, Щурат В., Щурат В. Г., Щурат Василь) XVII, XXXIX-XLIII, 17, 24, 27, 187, 257, 260-262, 271, 273-275, 283, 284, 287-289, 291, 292, 312, 314, 315, 323, 325, 328, 329, 334, 335, 355, 369, 372, 378, 381, 418, 429

Щурат С. В. *див.* Щурат Степан

Щурат Степан (Щурат С. В.) 104, 275

Щурко Стан. 120

Ю

Юрченко Петро Янович 265

Юрчишин 293

Юхновський 384

Юшкевич 8

Я

Яблоновські (Jabłonowscy, Jabłonowski) 52, 54, 90, 144, 207, 212, 369, 385

Яворчак Александр Янович 263

Ягустин (Августин, Ягустын, Jagustyn) 369, 372, 393

Ягустын *див.* Ягустин

Якубец *див.* Якубец Маріан

Якубец М. І. *див.* Якубец Маріан

Якубец Маріан (Якубец, Якубец М. І., Якубец Маріан Я., Якубец Маріан Іванович, Якубец Мар'ян,

Якубец Мар'ян, Jakóbiec Marian)

37, 52, 58, 59, 92, 264, 290, 429

Якубец Маріан Я. *див.* Якубец Маріан

Якубец Маріан Іванович *див.* Якубец Маріан

Якубец Мар'ян *див.* Якубец Маріан

Якубец Мар'ян *див.* Якубец Маріан

Ян III 12

Янів *див.* Янів Ян

Янів Іван Семенович *див.* Янів Ян

Янів Ян (Янів, Янів Іван Семенович, Янов І., Janów Jan) 216, 231, 245, 263, 270, 272, 285, 430

Янковський 73, 88, 109, 395

Яннек Франц Хрістоф (Канеук Франц Хрістоф, помилк., Jannneck Franz Christoph) 65, 67

Янов І. *див.* Янів Ян

Яновський Ю. І. 85

Янчак *див.* Янчак Ярослав Васильович

Янчак С. *див.* Янчак Степанія

Янчак Ст. *див.* Янчак Степанія

Янчак Степанія (Янчак С., Янчак Ст.) 272, 281, 282, 293

Янчак Я. *див.* Янчак Ярослав Васильович

Янчак Я. В. *див.* Янчак Ярослав Васильович

Янчак Ярослав *див.* Янчак Ярослав Васильович

Янчак Ярослав Василевич *див.*

Янчак Ярослав Васильович

Янчак Ярослав Васильович (Янчак, Янчак Я., Янчак Я. В., Янчак Ярослав, Янчак Ярослав Василевич, Jantschak Jaroslau) XXVI-XXVIII, XLII, 83, 84, 104, 164, 186, 195, 263, 267, 269, 270, 272, 273, 281, 282, 285, 290, 292, 293, 338, 364, 377, 430

Яр XXXIX

Ярославенко 122

Ярославський Омелян 170

Ярошевський Б. 182
 Яськів Микола 104
 Яцків *див.* Яцків Михайло Юрієвич
 Яцків Михайло Юрієвич (Яцків) 195,
 264, 272, 282, 287

А

Abb *див.* Абб Густав
 Abraham 385, 392
 Adamowa 228
 Aftanazy *див.* Афтаназі Володимир
 Янович
 Altenberg 173
 Aluchna 352
 Ambroziewiczowa Antonina 344
 Arnold 342
 Asnyk *див.* Асник
 Assorodobraj Nina *див.* Ассородо-
 брай Ніна
 August III 204
 Augustynowicz J. 239

В

Baczewski *див.* Бачевський
 Badecki *див.* Badecki Karol
 Badecki Karol (Badecki) 4, 143, 358
 Badeni *див.* Бадені Ст.
 Bałandiuk 195
 Balzer *див.* Бальцер Освальд
 Balzer Oswald *див.* Бальцер Освальд
 Bandrowski Jerzy 172
 Bandtkie 297
 Bandura *див.* Бандура Владислав
 Bartosiński Kazimierz 410
 Barwinski *див.* Барвінський Євген
 Іванович
 Barwiński *див.* Барвінський Євген
 Іванович
 Barwiński Eugen *див.* Барвінський
 Євген Іванович
 Barwiński Eugeniusz *див.* Барвінсь-
 кий Євген Іванович
 Batowscy *див.* Батовські
 Batowski *див.* Батовські
 Batowski Aleksander *див.* Батовсь-
 кий Олександр

Baworowscy *див.* Баворовські
 Baworowski Viktor *див.* Баворовсь-
 кий Віктор
 Baworowski Wiktor *див.* Баворовсь-
 кий Віктор
 Bażan M. *див.* Бажан Микола Пла-
 тонович
 Behrens E. *див.* Беренс Евальд
 Belza Wł. *див.* Белза Владислав
 Benoe P. 207, 212
 Bernacki *див.* Бернацький Людвік
 Bernacki Ludwik *див.* Бернацький
 Людвік
 Białowieski 309
 Bielanka-Luftowa Marja *див.* Люф-
 това-Белянка Марія Іванівна
 Bielowski *див.* Бельовський Август
 Bielski 301
 Bierut *див.* Берут Болеслав
 Bileckey Stefan 143
 Blumenfeldowa Stanisława 409
 Bobrowski Emil 409
 Bochna 351
 Bodnar Jan *див.* Боднар Іван Андрі-
 йович
 Bohomolec *див.* Bohomolec Franci-
 szek
 Bohomolec Franciszek (Bohomolec)
 330
 Borch *див.* Борхи
 Borchowie *див.* Борхи
 Borusiewicz *див.* Borusiewicz Adam
 Borusiewicz Adam (Borusiewicz) 231,
 233
 Boulon A. 141
 Brand Johann Christian 67
 Brandys 394
 Branicki 385
 Brodowski Antoni 67
 Brodzki 385
 Brokate 244, 400
 Bruchnalska Marja 175
 Brühl Marie Amalie 204
 Bruniccy *див.* Бруніцькі
 Brunicki *див.* Бруніцький К.

Brunicki Konstanty *див.* Бруніцький
Константи
Brzozowski Stanisław 409
Buchholz 249
Bujak *див.* Буяк Францішек
Byleń Bohdan 194
Byron 382

С

Canale Antonio *див.* Каналетто Ан-
тоніо
Canaletto *див.* Каналетто Антоніо
Cetnerowie 211
Charszewski Adam *див.* Харшевсь-
кий Адам
Cheldowski Kazimierz 386
Chmielnicki Bohdan *див.* Хмельниць-
кий Богдан
Chmielowska M. *див.* Хмельовська
Марія
Chmielowski 392
Chomiak Dymitr *див.* Хомяк Д. І.
Chopin 228, 307
Chotkowski 142
Chowańcowie 345
Chruszczow *див.* Хрущов Микита
Chrystowski 392
Chrzanowscy *див.* Хшановські
Chrzanowski *див.* Хшановський
Ігнаці
Chwalewik *див.* Хвалєвік Едвард
Chwalewik E. *див.* Хвалєвік Едвард
Chybiński 344
Chyreńs 394
Cieńscy *див.* Ценські
Colneghi *див.* Колнегі
Czapelski *див.* Чапельський Тадей
Czapscy 331
Czarneccy *див.* Чарнецькі
Czarnik 214
Czartoryscy 332
Czołowski *див.* Чоловський Олександр
Czołowski A. *див.* Чоловський Олек-
сандр
Czołowski Aleksander *див.* Чоловсь-
кий Олександр

D

Dahl 22
Dähnhardt 217
Darowski *див.* Верига-Даровський
Мечислав
Daszewska Stanisława *див.* Дашев-
ська Станіслава
Dąbczańska 333, 344
Dąbkowski 208, 212
Dąmbscy 296
Dąmbaska *див.* Домбська Ізидора Ста-
ніславівна
Demetrius *див.* Ажедмитрій
Demkiw Adam 194
Derkatsch *див.* Деркач Марія Де-
м'янівна
Derkatsch Marie *див.* Деркач Марія
Дем'янівна
Devechy Helena *див.* Девехи Гелена
Dębowski 297
Diamand *див.* Diamand Herman
Diamand Herman (Diamand) 394, 410
Diamandowie 387
Dirksen 401
Długossius *див.* Długosz
Długosz (Długossius) 235, 301
Dmytrow G. 137
Dolci Carlo *див.* Дольчі Карло
Doroschenko *див.* Дорошенко Во-
лодимир Вікторович
Doroschenko W. *див.* Дорошенко Во-
лодимир Вікторович
Doroschenko Wladimir *див.* Доро-
шенко Володимир Вікторович
Doroszenko Wł. *див.* Дорошенко Во-
лодимир Вікторович
Dragowski 344
Drohojowscy *див.* Дрогойовські
Drohojowski *див.* Дрогойовські
Dunin-Borkowski Stanisław 344
Dürer *див.* Дюрер Альбрехт
Dürer A. *див.* Дюрер Альбрехт
Dürer Albrecht *див.* Дюрер Альбрехт
Dybowski 344
Dziamianka 212

- Dziamska 207
 Dzeduszyccy *див.* Дідушицькі
 Dzeduszycki Маурысу 176
 Dzierzkowski 385
E
 Ehrlich 344
 Estreicher 317
F
 Feldman 49, 50
 Ferdinand 401, 407
 Fichte 382
 Finkel 213, 345
 Firkowicz 380
 Fischer (Fiszer) 208, 212, 213
 Fiszer *див.* Fischer
 Floris Frans *див.* Фльоріс Франс
 Formaniosz Michał 344
 Frank *див.* Франк Ганс
 Franko Iwan *див.* Франко Іван
 Franz 401, 407
 Fredro *див.* Фредро Олександр
 Fredro Aleksander *див.* Фредро Олександр
 Fredro Alexander *див.* Фредро Олександр
 Fredro Eduard *див.* Fredro Edward
 Fredro Edward (Fredro Eduard) 208, 212
 Fredrowie 385, 392
G
 G. 253
 Gaberle *див.* Габерле Евстахій
 Gailhaband 22
 Ganche 228
 Ganszyniec 358
 Gasselich 201
 Gateschi 21
 Gawlik 341
 Gawronski Fr. R. *див.* Равіта-Гавронський Францішек
 Gawronski Fr. Rawito *див.* Равіта-Гавронський Францішек
 Gawroński *див.* Gawroński Andrzej
 Gawroński Andrzej (Gawroński) 332
 Gąsiorowski 228
 Gebarowicz *див.* Гембарович Мечислав
 Gensiorski *див.* Генсьорський Антін
 Gensiorski A. *див.* Генсьорський Антін
 Gensiorsky A. *див.* Генсьорський Антін
 Gensiorskyj A. *див.* Генсьорський Антін
 Georges 141
 Gębarowicz *див.* Гембарович Мечислав
 Gębarowicz M. *див.* Гембарович Мечислав
 Gębarowicz Mieczysław *див.* Гембарович Мечислав
 Gide 379
 Giebułtowski *див.* Гебултовський Казимир
 Giebułtowski Kazimierz *див.* Гебултовський Казимир
 Giembarowicz M. *див.* Гембарович Мечислав
 Giwarski 20
 Gniewoszowie 405
 Godebski 214
 Goetel 172
 Gołuchowscy *див.* Голуховські
 Gołuchowski *див.* Голуховський Агенор
 Gomulicki *див.* Gomulicki Wiktor
 Gomulicki Wiktor (Gomulicki) 213, 296, 321
 Gorecki Wiesław 231
 Gostkowski 343
 Gostomska *див.* Гостомска Софія
 Goszczyński 330
 Grabowscy (Grabowski) 212
 Grabowska Aniela *див.* Грабовська Анеля Йосипівна
 Grabowski *див.* Grabowscy
 Grabowski Ambroży 296, 297, 321
 Grabski *див.* Грабський
 Graffenstein Franz Anton (Грефестайн Франц Антон, помилк.) 65, 67
 Grajewski *див.* Граєвський Людвік
 Grajewski Ludwik *див.* Граєвський Людвік
 Grek 20

Grimsted Kennedy P. *див.* Ґрімстед
Кеннеді Патриція
Grimsted Kennedy Patricia *див.* Ґрім-
стед Кеннеді Патриція
Grodecki 202, 228
Grońska M. XXVIII
Grottger *див.* Ґротґер Артур
Grottger Artur *див.* Ґротґер Артур
Grycz 249, 255
Gryczowa Alodia 351
Gubrynowicz *див.* Губринович
Guercino *див.* Рені Ґуїдо
Guglia *див.* Ґуґля Отто
Guido Reni *див.* Рені Ґуїдо

Н

Hafner 50
Hartleb 334
Hefe K. J. 141
Heintsch Karol 407
Hergenröther 141
Hetzeuauer 141
Himpel *див.* Гімпель Олександр
Himpel Aleksander *див.* Гімпель Олек-
сандр
Hirschberg 214
Hitler *див.* Гітлер Адольф
Hleb-Koszańska 250
Hofmann H. 400
Hohendorf *див.* Гогендорфи
Hohendorfowie *див.* Гогендорфи
Honthorst Gerrit Van *див.* Гонтґорст
Герріт фон
Hornung Zbigniew *див.* Горнунґ
Збіґнєв
Horodyski B. *див.* Городиський
Богдан
Horodyski Bogdan *див.* Городись-
кий Богдан
Howukowycz *див.* Говикович Альфред
Huflnagel *див.* Гуфнаґель
Husar *див.* Гузар Роман
Hussarzewscy *див.* Гусажевські
Hussarzewski *див.* Гусажевські
Huzar Roman *див.* Гузар Роман

І

Igel *див.* Igel Zygmunt

Igel Zygmunt (Igel) 394
Inglot *див.* Інгльот Стефан
Inglot Stefan *див.* Інгльот Стефан
Ischtschenko Nonna 194
Iwanec Wladimir *див.* Іванець Воло-
димир
Iwanow *див.* Іванов

Ј

Jabłonowski 308
Jabłonowscy *див.* Яблоновські
Jabłonowski *див.* Яблоновські
Jackiw Mychajło *див.* Яцків Михайло
Jagustyn *див.* Ягустин
Jakóbiec Marian *див.* Якубец Маріан
Jakubowicz Józef 344
Jakubski 344
Jampolski Włodzimierz 409
Janiczek *див.* Janiczek Józef
Janiczek Józef (Janiczek) 365
Jankowscy 175
Jankowska z Ulentoskich 175
Jankowski *див.* Янковський
Janneck Franz Christoph *див.* Яннек
Франц Христоф
Janów Jan *див.* Янів Ян
Jantschak Jaroslau *див.* Янчак Яро-
слав Васильович
Jaroehowski Kazimierz 213
Jasiński Jakub 240
Jasiński Witold 353
Jelinek Edward 383
Jełowiccy 385
Jeske-Choiński 172
Jo *див.* Йогансен Ульріх
Jodko-Narkiewicz Jan 405
Johannsen *див.* Йогансен Ульріх
Johanßen *див.* Йогансен Ульріх
Johanssen *див.* Йогансен Ульріх
Johanssen Ulrich *див.* Йогансен
Ульріх
Jurasz Antoni 344

К

K. 252, 253
Kaczmarczyk 213
Kaden-Bandrowski *див.* Kaden-Band-
rowski Juliusz

- Kaden-Bandrowski Juliusz (Kaden-Bandrowski) 172
 Kadłubek 301
 Kalinowicz *див.* Калинович Іван
 Kamiński Jan Nepomucen 345
 Kamodziański 353
 Kantecki 208
 Karczevska *див.* Карчевська Станіслава
 Karge P. 144
 Karłowicz *див.* Карлович Ян
 Karnkowski Stanislaus 235
 Karpynec *див.* Карпинець Іван Іванович
 Kasprowicz *див.* Каспрович
 Katzenellenbogen Oskar *див.* Ortwin Ostap
 Kazimierz Wielki 301
 Kelles-Krauz Janina *див.* Келлес-Крауз Яніна
 Kelles-Krauzówna *див.* Келлес-Крауз Яніна
 Kętrzyński *див.* Кентшинський Войцех
 Kętrzyński Adalb. *див.* Кентшинський Войцех
 Kętrzyński Adalbert *див.* Кентшинський Войцех
 Kętrzyński W. *див.* Кентшинський Войцех
 Kielisiński *див.* Келісінський
 Kipa E. 208, 212
 Kittel 245, 400
 Kleiner *див.* Кляйнер Юліуш
 Kloss L. 344
 Knauer XXXIII
 Knot 252, 353
 Kochanowski 301
 Kohlbach 217
 Komornicki 228
 Komorowski Józef 67
 Kon Feliks 357, 410
 Корець *див.* Корець Ludwig
 Корець L. *див.* Корець Ludwig
 Корець Ludwig (Корець, Корець L.) 223, 242
 Копера *див.* Копера Фелікс
 Копера F. *див.* Копера Фелікс
 Копера Felix *див.* Копера Фелікс
 Корніакówna *див.* Копняк Софія Рудольфівна
 Korduba Myron *див.* Кордуба Мирон
 Korzeniowski *див.* Коженювський
 Kossak *див.* Коссак Юліуш
 Kossak Juliusz *див.* Коссак Юліуш
 Kossak-Szczucka 172
 Kotowska 394
 Kotula *див.* Котуля Рудольф Карлович
 Kotula R. *див.* Котуля Рудольф Карлович
 Kotula Rudolf *див.* Котуля Рудольф Карлович
 Kotulanka Zofia *див.* Котуля Софія Рудольфівна
 Kotulanka-Rogalina Zofia *див.* Котуля Софія Рудольфівна
 Kowalski *див.* Ковальський Тадеуш
 Kowalski *див.* Kowalski Władysław
 Kowalski *див.* Kowalski Wojciech
 Kowalski Tad. *див.* Ковальський Тадеуш
 Kowalski Tadeusz *див.* Ковальський Тадеуш
 Kowalski Władysław (Kowalski) 343
 Kowalski Wojciech (Kowalski) 322
 Kozłowski *див.* Козловський Володимир
 Kozłowski Władimir *див.* Козловський Володимир
 Kozłowski Włodzimierz *див.* Козловський Володимир
 Krasicki *див.* Красіцький Ігнаці
 Krasinski *див.* Красінський Зигмунт
 Kraszewski *див.* Крашевський Юзеф Ігнаці
 Kraszewski J. I. *див.* Крашевський Юзеф Ігнаці
 Kreczmar *див.* Кречмар Юрій
 Kriżanowskij 247
 Kruczkowski 343

- Krzeczunowicz *див.* Krzeczunowicz Walerjan
 Krzeczunowicz Walerjan (Krzeczunowicz) 177, 393
 Krzeczunowiczowie *див.* Кшечуновичі
 Krzemicka Z. 207, 212
 Krzywcowie (Krzywiec) 207, 212
 Krzywiec *див.* Krzywcowie
 Kubala Ludwik 213
 Kucharski 388, 395
 Kuczyński 388
 Kudakow 247
 Kujath *див.* Куят Ганс
 Kujath Hans *див.* Куят Ганс
 Kulczyński 395
 Kummer *див.* Куммер Рудольф
 Kummer Rudolf *див.* Куммер Рудольф
 Kunegunda 235
 Kuntze *див.* Кунце Едвард
 Kuntze E. *див.* Кунце Едвард
 Kuntze Edward *див.* Кунце Едвард
 Kupczyński *див.* Купчинський Тадеуш
 Kurianow 155
 Kurkowa E. *див.* Куркова Євгенія
 Kurkowa Eugenia *див.* Куркова Євгенія
 Kuropatnicki Józef 344
 Kusyk Andreas 137
 Kysilewski Kost' *див.* Кисілевський Кость
- L**
 Lachowicz *див.* Ляхович
 Lanckorońscy 333, 343, 345
 Lanckorońska K. 332
 Lanzani Andrea *див.* Лянцані Андреа
 Laskiewicz 400, 402
 Latzke 242
 Lenartowicz *див.* Ленартович Теофіл
 Lenin *див.* Ленін
 Lepecki 232
 Lewicki *див.* Lewicki Marian
 Lewicki Marian (Lewicki) 388, 394
 Lewickij *див.* Левицький Віталій
 Lewickyj *див.* Левицький Віталій
 Lewik *див.* Lewik Włodzimierz
 Lewik Włodzimierz (Lewik) 179, 395
 Likowski 142
 Lipiński Karol 345
 Lissa Zofia *див.* Лісса Зофія
 Lorentz 254
 Loria *див.* Лорія Станіслав
 Losacker 192
 Luba-Radzimiński *див.* Люба-Радзимиński
 Lubański 394
 Lubieński Stanislaus 235
 Lubomirscy *див.* Любомирські
 Lubomirski *див.* Любомирський Анджей
 Lubomirski *див.* Lubomirski Konstanty
 Lubomirski Andrzej *див.* Любомирський Анджей
 Lubomirski Henryk *див.* Любомирський Генрик
 Lubomirski Konstantin *див.* Lubomirski Konstanty
 Lubomirski Konstanty (Lubomirski, Lubomirski Konstantin) 208, 212
 Ludvicius 235
 Lukas Stanisław 213
 Lutman *див.* Лютман Тадеуш
 Lutman R. *див.* Лютман Роман
 Lutman T. *див.* Лютман Тадеуш
 Lutmanowa *див.* Лютман Францішка
- Ł**
 Łancucki 244
 Łaskarzewska H. XXVI
 Łempiccy 296, 321
 Łempicki Michał *див.* Лемпільський Міхал
 Łekawski K. 345
 Łozińscy 343
 Łoziński *див.* Лозинський Владислав
 Łoziński Władysław *див.* Лозинський Владислав
 Łucki Ostap *див.* Луцький Остап
 Łużna Stefania 341
- M**
 M. G. *див.* Гембарович Мечислав
 M. R. *див.* Rulikowski Mieczysław

- Macier F. 212
 Majerska 318
 Małeckie 214, 385
 Mankowski *див.* Маньковський Та-
 деуш
 Mańkowski *див.* Маньковський Та-
 деуш
 Mańkowski T. *див.* Маньковський
 Тадеуш
 Maria M. de 141
 Markowscy (Markowski) 208, 212
 Markowska Wanda *див.* Марковсь-
 ка Ванда
 Markowski *див.* Markowscy
 Marksens *див.* Марксен Ян
 Matwijów *див.* Матвіюв Мацей
 Matwijów M. *див.* Матвіюв Мацей
 Matwijów Maciej *див.* Матвіюв Мацей
 Mazar Bolesław 4
 Mękicki *див.* Менкіцький Рудольф
 Mękicki Rudolf *див.* Менкіцький Ру-
 дольф
 Mężynski A. XXVI
 Mickewicz Adam *див.* Міцкевич Адам
 Mickiewicz *див.* Міцкевич Адам
 Mierzejewscy (Mierzejewski) 207
 Mierzejewski *див.* Mierzejewscy
 Mietek *див.* Гембарович Мечислав
 Mikołajczyk 342
 Misky Eugen *див.* Міски Євген
 Młocki 344
 Mnischech *див.* Мнішки
 Mniszech *див.* Мнішки
 Mniszech Georg 204
 Mniszech Georg August 204
 Mniszech Joseph 204
 Mniszech Marie (Maryna) 204
 Mniszhowie *див.* Мнішки
 Mniszkowie *див.* Мнішки
 Mołotow *див.* Молотов Вячеслав
 Moniuszko 304
 Monné (Młodnicka) Wanda 408
 Morawski *див.* Morawski Kazimierz
 Morawski Kazimierz (Morawski) 208,
 211, 213
 Mudryj *див.* Мудрий Василь
 Mundt T. 380
 Mühlmann K. *див.* Мюльман Каєтан
 Mühlmann Kajetan (Kai) *див.* Мюль-
 ман Каєтан
 Müller *див.* Мюллер Ганс Пауль
N
 Narbutt Teodor 213
 Nargielewiczowie *див.* Нарґелевичі
 Neflikowa 395
 Niemcewicz 301, 330
 Niewiarowicz-Tysiewicz 296, 321
 Nowicki Leonidas 232, 233
O
 Obertyńska Beata *див.* Обертінсь-
 ка Беата
 Ochońska M. XXVIII
 Odyniec 408
 Olszewicz W. *див.* Ольшевич Вацлав
 Адольфович
 Olszewicz Wacław *див.* Ольшевич
 Вацлав Адольфович
 Oppenauer-Sreniowska K. *див.* Оппе-
 науер Кристина
 Oppenauer-Sreniowska Krystyna *див.*
 Оппенауер Кристина
 Orłowicz M. *див.* Орлович Мечислав
 Orłowicz Mieczysław *див.* Орлович
 Мечислав
 Ortwin O. *див.* Ortwin Ostap
 Ortwin Ostap, псевд. (Katzenellen-
 bogen Oskar, Ortwin O.) 387, 394,
 409, 410
 Orzechowicz *див.* Ожехович Боле-
 слав
 Orzechowicz Bolesław *див.* Ожехо-
 вич Болеслав
 Osóbka-Morawski *див.* Осубка-Мо-
 равський Едвард
 Osóbka-Morawski E. *див.* Осубка-
 Моравський Едвард
 Ossendowski 172, 232
 Ossolińscy *див.* Оссолінські
 Ossoliński *див.* Оссолінський Юзеф
 Максиміліан
 Ossoliński *див.* Оссолінські

- Ossoliński J. M. *див.* Оссолінський Юзеф Максиміліан
 Ossoliński Józef Maksymilian *див.* Оссолінський Юзеф Максиміліан
 Ossowski Ст. *див.* Оссовський Станіслав
 Ossowski St. *див.* Оссовський Станіслав
 Ossowski Stanisław *див.* Оссовський Станіслав
 Ostromęcka E. XLVIII
P
 Paczosa 352
 Rajączkowski *див.* Пайончковський Францішек
 Rajączkowski F. *див.* Пайончковський Францішек
 Rajączkowski Franciszek *див.* Пайончковський Францішек
 Pastor L. 141
 Paszkiewicz Johann *див.* Пашкевич Іван
 Patajdl *див.* Патайдль
 Pawlikowscy *див.* Павликовські
 Pawlikowska Lela 408
 Pawlikowski Gwalbert *див.* Павликовський Ян Гвальберт
 Pawlikowski Jan Gwalbert *див.* Павликовський Ян Гвальберт
 Pawłowicz *див.* Павлович
 Pelc *див.* Пельц Юліан
 Pelch 242
 Perlmutter *див.* Перльмуттер
 Petruszewicz A. *див.* Петрушевич Антоній
 Pfeil 351, 401
 Piłsudski 172
 Piniński *див.* Пінінський Леон
 Piniński Leon *див.* Пінінський Леон
 Piszczkowska *див.* Піщковська
 Pitschmann Józef *див.* Пітшманн Юзеф
 Piwocki *див.* Пивоцький Ксаверій
 Platerowie 385
 Podczaski Józef 353
 Pohorecki F. *див.* Погорецький Фелікс
 Pol *див.* Pol Wincenty
 Pol Wincenty (Pol) 295, 301, 330
 Polanśkyj *див.* Полянський Юрій
 Połoniecki Bernard 409
 Poniatowski Joseph *див.* Poniatowski Józef
 Poniatowski Józef (Poniatowski Joseph) 208, 212
 Ponisini 241
 Popielowie 176
 Potoccy *див.* Потоцькі
 Potocka 227, 228
 Potocki *див.* Потоцький Єжи
 Potocki Jerzy *див.* Потоцький Єжи
 Prochaska 208, 213
 Profit Józef 353
 Prusiewicz 387
 Pruszyński J. IV
 Pryjma 393
 Przyboś Julian *див.* Пшибось Юліан
 Przywara *див.* Пшивара
 Pszczyńscy 120, 143, 144
 Ptaśnik 144
R
 R. Š. 182
 Radziwińscy-Luba *див.* Люба-Радзимінські
 Randt *див.* Рандт Еріх
 Rawita-Gawroński Fr. *див.* Равіта-Гавронський Францішек
 Redzik A. *див.* Redzik Adam
 Redzik Adam (Redzik A.) XXIV
 Reiss 179, 387, 394
 Rejmont *див.* Реймонт Владислав
 Rembrandt *див.* Рембрандт
 Rey *див.* Рей
 Reymont Władysław St. *див.* Реймонт Владислав
 Ringel 394
 Rist 379
 Rocco Giovanni Luigi *див.* Рокко Джованні Луїджі
 Rodakowski *див.* Родаковський Генрик

- Rodakowski Henryk *див.* Родаковський Генрик
 Rodziewiczówna 295, 301, 330
 Roesse Henry XXXV, 244
 Rogala Jan *див.* Рогаля Ян Владиславович
 Romanowicz Tadeusz 213
 Romer 332, 344, 385, 393
 Rostworowscy *див.* Ростворовські
 Rostworowski Kazimierz *див.* Ростворовський Казимир
 Rozrażewski H. 235
 Rozwadowski *див.* Розвадовський Ян
 Rozwadowski Jan *див.* Розвадовський Ян
 Rulikowski *див.* Rulikowski Mieczysław
 Rulikowski Edward *див.* Рудіковський Едвард
 Rulikowski Mieczysław (M. R., Rulikowski) 353
 Rutowski *див.* Рудовський Т.
 Rybiński Maciej 212
 Rzeczyce 237
 Rzewuski 333
S
 Sadowski 333
 Sanguszkowie 306
 Sapiehowie *див.* Сапіги
 Sapieżyńska 405, 406
 Sawczyńska Elżbieta *див.* Савчинська Ельжбета
 Sawczyński *див.* Савчинський Генрик
 Sawczyński Henryk *див.* Савчинський Генрик
 Sawczyński Zygmunt 176
 Sawicka 249
 Sawtschak Lidia 194
 Sawtschak Lubow *див.* Савчак Любов
 Schapiro 395
 Schell H. 142
 Schneider Antoni *див.* Шнайдер Антоні
 Shteliga Marie *див.* Штеліга Марія Мартинівна
 Sedlaczek Franciszek 351
 Siarczyński *див.* Siarczyński Franciszek
 Siarczyński Fr. *див.* Siarczyński Franciszek
 Siarczyński Franciszek (Siarczyński, Siarczyński Fr.) 214, 240
 Sienkiewicz *див.* Сенкевич
 Sierotwiński *див.* Sierotwiński Stanisław
 Sierotwiński Stanisław (Sierotwiński) 342, 351
 Sierpiński 358
 Sigismundus Augustus 235
 Sixtus Quintus 141
 Skarbek Fryderyk *див.* Скарбек Фридерик
 Skarbkowie 385
 Skowroński 333
 Skrzyński 296
 Słotwiński *див.* Слотвінський Конstantи
 Słowacki *див.* Словацький Юліуш
 Słowacki Juliusz *див.* Словацький Юліуш
 Smagłowski Wincenty 345
 Smogorzewski *див.* Смогожевський
 Sobieski 309
 Sochaczewski 307
 Solski T. XXVIII
 Söldenhoff 344
 Stachowicz 21
 Stadniccy (Stadnicki) 208, 213, 296, 297
 Stadnicki *див.* Stadniccy
 Stalin *див.* Сталін
 Stangret Zdzisław *див.* Станґрет Здіслав
 Starosolski *див.* Старосольський Володимир
 Starosolski *див.* Старосольський Юрій
 Starosolski Włodzimierz *див.* Старосольський Володимир
 Starosolskyj Georg *див.* Старосольський Юрій

Starosolskyj Wladimir *див.* Старо-
 сольський Володимир
 Stasiak *див.* Стасяк
 Stefanus *див.* Стефанус
 Sten 382
 Sternschuss Adolf 213
 Stöckl 142
 Straszewska 296, 321
 Stronczyński Kazimierz 297
 Strozzi Bernardo *див.* Строцці Бер-
 нардо
 Sumiński K. 203
 Suszycki 394
 Suworow 21
 Swierkowski *див.* Świerkowski Ksa-
 wery
 Swierkowski Ksawery *див.* Świerkow-
 ski Ksawery
 Szajer 342
 Szajnocha *див.* Шайноха Кароль
 Szajnocha Karol *див.* Шайноха Кароль
 Szajnochowa 393
 Szaraniewicz *див.* Шараневич І.
 Szaraniewicz J. *див.* Шараневич І.
 Szarski Marcin 178
 Szczepanowski Stanisław 408
 Szczyrski 341
 Szembekowa Maria z Fredrów 344
 Szendruk *див.* Шендрик Іван
 Szewczenko Taras *див.* Шевченко
 Тапас
 Szwalbe 358
 Szwedzicki *див.* Шведзіцький
 Szwejkowski 249
 Szymanowski 385
 Szyryn P. 345
 Szyszka-Bohusz 227
Ś
 Śmoliarski *див.* Смолярський Казі-
 мир
 Świerkowski Ksawery (Swierkowski,
 Swierkowski Ksawery) 339, 351-
 353
T
 T. M. *див.* Маньковський Тадеуш
 Tam F. von *див.* Там Ф. фон

Tarło *див.* Тарло
 Tarnawski *див.* Тарнавський Олек-
 сандр
 Teodorowicz *див.* Теодорович Юзеф
 Teodorowicz Józef *див.* Теодорович
 Юзеф
 Tietze Hans 138
 Tomkiewicz 365
 Treterowie 388
 Treterus Thomas 235
 Tyszkowska *див.* Тишковська Марія
 Tyszkowski *див.* Тишковський Ка-
 зимир
 Tyszkowski K. *див.* Тишковський Ка-
 зимир
 Tyszkowski Kazimierz *див.* Тишков-
 ський Казимир
U
 Ujejski 295, 301, 330
 Umiński *див.* Умінський Юзеф
 Usijewicz Helena 410
V
 Vecchia Pietro Delia *див.* Веккіо П'єтро
 делла
 Vignol 22
 Vigouroux F. 141
 Vitz 242
W
 Walde 144
 Walczak Stanisław 353
 Wardeńscy (Wardeński) 208, 213
 Wardeński *див.* Wardeńscy
 Wasilewscy (Wasilewski) 208, 213
 Wasilewski *див.* Wasilewscy
 Watzke *див.* Вацке Адольф
 Weigl J. *див.* Вейгль Юзеф
 Weinstöck *див.* Вайншток
 Welyczko *див.* Величко Григорій
 Wernicki 344
 Weryha-Darowsy *див.* Верига-Да-
 ровські
 Weryho-Darowski *див.* Верига-Да-
 ровські
 Widajewicz 249
 Wierczyński *див.* Верчинський Сте-
 фан

Wierczyński Stefan *див.* Верчинський Стефан
Wiesiołowski *див.* Вєсьоловський
Wisłocka 395
Wisłocki W. T. *див.* Віслоцький Владислав
Wisłocki Wł. T. *див.* Віслоцький Владислав
Wisłocki Władysław Tadeusz *див.* Віслоцький Владислав
Witkowski 332
Wojda Feliks 353
Wodziccy *див.* Водзіцькі
Wolańska *див.* Волянська Анна з Дідушицьких
Wolańska Anna z Dzieduszyckich *див.* Волянська Анна з Дідушицьких
Wolscy 408
Wolska Maryla *див.* Вольська Марія
Wolski *див.* Wolski Karol
Wolski Karol (Wolski) 407, 408
Wołowicz *див.* Wołowiczowie
Wołowiczowie (Wołowicz) 208, 213
Woroniczowie 144
Woroschilow *див.* Ворошилов
Woźniak Władysław 353
Wójcicki 342
Wójcikówna 344
Wronowski 385
Wróblewski *див.* Врублевський Болеслав Петрович
Wuław Benjamin 411
Wybranowscy *див.* Вибрановські
Wybranowski *див.* Вибрановські
Wybranowski *див.* Вибрановський Казимир
Wysech 342
Wysłouchowie 385

Z

Zachorowski Witold 351
Zahorski Andrzej 353
Zajkin *див.* Зайкін Яків Ісаєвич
Zajkin Waclaw *див.* Заїкин Вячеслав
Zakrzewski St. *див.* Закшевський Станіслав
Zalewski *див.* Залєвський Едмунд
Zalewski Edmund *див.* Залєвський Едмунд
Zalewski St. 141
Zaleski 142
Zaluscy 317
Zamojscy (Zamoyski) 209
Zamojski Andreas *див.* Zamojski Andrzej
Zamojski Andrzej (Zamojski Andreas) 208, 213, 395
Zamoyski *див.* Zamojscy
Ziembicki Grzegorz 344
Zimorowicz *див.* Zimorowicz I. B.
Zimorowicz I. B. (Zimorowicz) XXIX, 235
Zivier 144
Zölliker 121
Zweig Arnold 380
Ż
Żebrowska 213
Żelenko *див.* Зеленко Ілля
Żeromski *див.* Жеромський
Żukotyńska 395
Żurawski *див.* Журавський Тадеуш
Żurawski Tadeusz *див.* Журавський Тадеуш
Żydowscy (Żydowski) 208, 213
Żydowski *див.* Żydowscy

ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

А

Австрія XXIII, 36, 403
Австро-Угорщина VIII
Аделін (Адельсдорф, Adelin, Adelsdorf, Adelshof, помилк.) V, XXXIII, XXXIV, XXXVI, 248, 324, 327, 336, 337, 339, 340, 342, 351, 352
Адельсдорф *див.* Аделін
Азербейджан *див.* Азербайджан
Азербейжан *див.* Азербайджан
Азербайджан (Азербейджан, Азербейжан) 384
Азія 63
Алжир 63
Америка *див.* США
Аон 381

Б

Баварія 403
Баворів (Baworów) 180
Баранів (Baranów) 337, 428
Баранівка (Baranówka) 318
Барановичі (Baranowicze) 306, 311, 321
Белград (Београд) 103
Белелуя 26
Бельгія 428
Бенькова Вишня (Beńkowa Wisznia) 344, 392
Београд *див.* Белград
Берег Мукосієвий 64
Береги (Berehy) 208
Бережани (Brzeżany) 77, 334, 344, 405
Берлін (Berlin) VII, XV, XXVII, XLVIII, 147, 153, 217, 227, 228, 252, 269, 401, 413, 416, 419
Берлін Східний XLVII
Беч (Biezensia) 236
Бжесько, округ (Brzesko, Kreis) 2

Бібрка 93, 96
Біловежа (Białowieża) 309
Білорусь (Білоруська Радянська Соціалістична Республіка, Білоруська РСР, Białoruska republika, BSRR) IV, XLVIX, 277, 304-308, 311, 321
Білорусь Західна (Zachodna Białoruś) 343
Білоруська Радянська Соціалістична Республіка *див.* Білорусь
Білоруська РСР *див.* Білорусь
Бірінгем XXIV
Борислав (Borysław) 344
Бостон XXIV
Бранденбургія 413
Бремен XXXII
Броди (Brody) XXIX, 93, 94, 344
Будзішин (Budziszyn) 353
Буковина 77, 154, 423
Бурштин (Bursztyn) 212
Буськ 93, 96
Бучач (Buczacz) 70, 213

В

Варакляни (Warklany) 207
Варшава (Warschau, Warszawa) IV-VII, XIV-XVI, XXVI, XXVII, XXIX-XXX, XXXII, XXXIV, XXXVI-XXXVIII, XLII, XLVIII, 1, 21, 122, 147, 168, 209, 217, 220, 228, 237, 248, 249, 278, 294, 296, 297, 303, 307, 315, 319, 321, 322, 339, 340, 342, 351-354, 356-358, 360, 365, 378, 413, 416, 420, 421, 424, 425
Вулиці та площі:
- Nowy Świat-gasse 1
- Rakowiecka 356
- Św. Krzyża 226

- Варшавське королівство (Varsovia, regia) 236
 Вашингтон XXIV, XLIV
 Везувій, гора 22
 Велике Князівство Литовське (Magnus ducatus Lituaniae) 235
 Великобританія XXIII
 Великонімеччина *див.* Німеччина
 Великоросія *див.* Росія
 Венгрія *див.* Угорщина
 Венеція (Venedig, Wenecja, Wenezia) 21, 67
 Винники 93
 Висова 185
 Відень (Wiedeń) 184, 296, 321, 385, 403, 404
 Вікно (Okno) 392
 Відшир XXIV
 Вільно (Wilno) 20, 250, 311, 321
 Вілянів (Willanów) 203
 Вінниця 104
 Вісла (Wisła) 337
 Вісьнич *див.* Вісьнич Новий
 Вісьнич Новий (Вісьнич, Wiśnicz) XXXII, 254
 Войнич (Wojnicz) 296
 Волинь (Вольнь, Wołyń) 167, 168, 383
 Вольнь *див.* Волинь
 Воля Мелецька (Wola Mielecka) 2
 Ворохта (Worochta) 344
 Вроцлав (Wrocław) V-VII, IX, XXIV, XXV, XXVIII, XXIX, XXX, XXXIII, XXXIV, XXXVI-XXXVIII, XLV, XLVII, XLVIII, 320, 342, 352-354, 357, 396, 404, 415, 416, 424, 426, 430
Вулиці та площі:
 - Шевська XXXIV
- Г**
 ГГ *див.* Генеральне Губернаторство
 Галицька Україна *див.* Галичина
 Галичина (Галицька Україна, Дистрикт Галичина, Galicja, Galizien, Galizien Distrikt) III, V, XVI, XXIX, XXX, 21, 74, 94, 139, 144, 154, 159, 168, 169, 174, 192-194, 196-198, 202, 240, 260, 296, 299, 316, 398, 403-405, 418, 419, 423, 425, 427
 Галичина *всходня див.* Галичина Східна
 Галичина Східна (Галичина *всходня*, Galicja Wschodnia, Galicya Wschodnia) 21, 142, 296, 404
 Генеральна Губернія *див.* Генеральне Губернаторство
 Генеральне Губернаторство (ГГ, Генеральна Губернія, Generalgouvernement, Generalna Gubernja, GG) XV, XVI, XXV, XXVI, XXXVIII, XLVI, XLVIII, 18, 144, 159, 192-194, 198, 209, 210, 217, 220, 223, 225, 229, 245, 336, 337, 396, 399, 403, 404, 413, 416, 423, 425
 Герат 63
 Глиняни (Gliniany) 93, 344
 Гонфлер (Honfleur) 332
 Городисько (Grodzisko) 212, 240
 Городок 77, 93, 96
 Городок Ягайлонський, пов. (Gródek Jagielloński, pow.) 251
 Грабовичі (Grabowice) 237
 Грибів (Grzybów) 2
 Григорів (Hrehorów) 176
 Грузія (Трудия, помилк.) 380
 Грюнвальд XLII, 324, 330
 Гута Щирецька 94
- Г**
 Гарбич (Górbitsch, Gróbitsch, помилк.) 255
 Гданськ (Danzig, Gdańsk) 242, 310
 Гелда (Gielda) 2
 Гольдберг *див.* Золотория
 Гродно (Grodno) 321
- Д**
 Далекий Схід 36
 Деятин (Delatyn) 88, 109, 175
 Джерсі Ситі 104
 Дзіків (Dzików) XXI, XXXI, 227
 Дистрикт Галичина *див.* Галичина
 Дніпропетровськ 112
 Добромилъ 70

Долинське староство (Dolińskie starostwo) 236
 Домб'є 428
 Дороговиж 64
 Дрезден (Dresden) 400
 Дрогобицька обл. 70, 81, 82, 100, 167, 426
 Дрогобич (Drohobycz) 77, 306, 321, 334, 344
 Дунаїв 93
 Дунаївський р-н 94
Е
 Європа *див.* Європа
 Єгипет *див.* Єгипет
 Ельба, р. (Łaba) 311
Є
 Європа (Європа) 63, 403
 Європа Західна (Zachód Europy) 320
 Європа Східна (Схід Європи) 94, 403
 Єгипет (Єгипет) 62
 Єрусалим XLIV
Ж
 Жаб'є (Żabie) 306, 321
 Житомирське староство (Żytomierskie starostwo) 237
 Жмигород (Żmigród) 296, 297
 Жовква (Żółkiew) X, 77, 79, 89, 93, 96, 110, 120, 129-131, 162, 177, 407, 428
 Жовква, пов. (Żółkiew, pow.) 251
З
 Закопане 335, 425
 Зальцбург XXIV
 Запитів 185
 Заріче 22
 Заслав'є (Zasławie) 180
 Західна Україна (Західні Землі України, Західні Области України, Західні області УРСР, Західно-Українська Народна Республіка, ЗУНР, Western Ukraine) IV, VI, VIII, IX, XI, XLII, XLIX, L, 9, 15-18, 22, 25, 26, 95, 117, 118, 120, 145, 165, 168, 171, 240, 288, 321, 324, 325, 328, 338, 343, 398, 422, 428

Західні Землі України *див.* Західна Україна *див. теж* Галичина
 Західні Области України *див.* Західна Україна
 Західні області УРСР *див.* Західна Україна
 Західно-Українська Народна Республіка *див.* Західна Україна
 Згурсько (Zgórsko) 2, 296
 Золоторія (Гольдберг, Goldberg, Złota Góra, Złotoryja) XXXIII, 255, 311, 336, 351, 354
 Золочів (Złoczów) 86, 90, 93, 96, 110, 131, 178
 Золочів, пов. (Złoczów, pow.) 345
 ЗУНР *див.* Західна Україна
І
 Івано-Франківськ (Станіславів, Stanisławów, Stanisławów) XXIX, XXX, 10, 236, 306, 321, 334, 344, 422
 Івано-Франківська обл. (Станіславівська обл., Станіславська обл.) 23
 Ізбиська (Izbiska) 2
 Іспанія XXXIX
 Італія (Włochy) 296, 429
К
 Кавказ (Kafkasiya) 384
 Казань 112
 Казахстан 422
 Калущ (Kałusz) 344
 Камінка Струмилова 93
 Кам'янець-Подільський (Camenecensia, Kamenez Podilskyj) XXX, 196, 237, 424
 Канада XXIV
 Канзас-Сіті XXIV
 Караганда L
 Карпати, гори 17
 Катовиці (Katowice) 144, 405, 425
 Келецьке в-во (Kieleckie w-wo) 321
 Кельці (Kielce) 297
 Кембрідж (Cambridge) VI
 Кемпно (Карпо, помилк., Кєрно) V, XXXVII, 340, 352-354
 Кенігсберг 416
 Київ *див.* Київ

- Київ (Киев, Kiev, Kiew, Kijów) VII-IX, XVII, XX-XXII, XXX-XXXIII, XXXIX, XL, XLII, XLIV, XLVIII, 10, 15, 20-23, 25, 26, 28, 39, 40, 70, 71, 76, 84, 85, 103, 112, 120, 123, 136, 137, 147, 153, 168, 171, 180, 191, 219, 227, 256, 262, 272-274, 276, 284, 287, 289-293, 302, 303, 314, 315, 317, 323, 325, 326, 329, 332, 334-336, 338, 340, 345-347, 349, 355, 357, 361, 364, 365, 367, 372, 373, 377-379, 388-391, 394, 416, 418, 419, 424, 425, 428
Вулиці та площі:
 - Короленка 15, 325, 345, 389
 Кіль 419
 Климонтовичі (Klimontowice) 297
 Клівленд XXIV
 Кобленц 220
 Коломия (Kołomyja) 334, 344, 345, 380
 Кольбушова, округ (Kolbuszowa, Kreis) 2
 Конюшки Сем'янівські (Koniuszki Siemianowskie) 2
 Корець (Korzec) 318
 Корчин (Korczyn) 236
 Коссов (Kossów) 206, 213
 Краків (Krakau, Cracovia, Kraków) V, VII, XIV-XVI, XXIV-XXVI, XXVIII, XXX, XXXI, XXXV, XXXVIII, XLII, XLV, XLVII, XLVIII, 2, 18-21, 138, 142, 143, 159, 193, 194, 197, 203, 207-209, 212, 213, 217, 220, 223-229, 234, 236, 238-246, 248-250, 252-254, 270, 283, 295-297, 300, 307, 311, 312, 321, 324, 327, 331, 332, 337, 351, 356, 358, 364, 365, 399-401, 403, 409, 413, 414, 416, 419, 424, 430
Вулиці та площі:
 - Aussenring 224
 - Św. Krzyża 226
 - Uniwersytecka 241
 Краківська земля (Cracovia, terra) 236
 Краківське в-во (Krakowskie w-wo) 321
 Краковець (Krakowiec) 93, 96
 Красичин *див.* Красічин
 Красічин (Красичин, Krasieczyn) 21, 64, 213, 296, 321
 Красне 93, 94, 96
 Красностав (Crasnostavia) 236
 Кременець *див.* Крем'янець
 Кремінець *див.* Крем'янець
 Кремянець *див.* Крем'янець
 Крем'янець (Кременець, Кремінець, Кремянець, Krzemieniec) 64, 77, 78, 108, 111, 306, 321
 Крехів Х, 96, 120
 Крим XXXVIII, 276
 Кровинка (Krowinka) 180
 Крушина (Kruszyna) 208, 212, 321, 393, 405
 Кубань 380, 384
 Курнік XXXI
Л
 Лаврів 70
 Ленінград *див.* Санкт-Петербург
 Липовець (Lipowiec) 208
 Литва (Литовська Радянська Соціалістична Республіка, Litewska republika, LSRR) IV, 277, 304, 308, 309
 Лігниця (Legnica, Lignica) 351, 352, 354
 Лодзь 424
 Лондон XXIV
 Лопатин (Łopatyn) XXIX, 93
 Лошнів (Łoszniów) 180
 Лука Велика (Łuka Wielka) 180
 Луцьк (Łuck) 122, 306, 310, 321
 Львів (Львов, Lemberg, Leopoldis, Lviv, Lwiw, Lwów) III-X, XII-XXI, XXIV-XLIX, L, 1, 3, 4, 7-17, 19-24, 26-29, 34, 35, 39, 40, 42, 45-49, 52, 59-64, 66-69, 71-83, 85-88, 92-102, 104, 105, 108, 112, 114, 116-123, 130, 137-146, 148-150, 153-160, 162, 164-169, 171, 172, 174, 175, 177, 179, 181, 185, 187-190,

- 192-202, 204-207, 209, 211, 213-215, 217-220, 222, 223, 226, 228-232, 234-239, 241-243, 245, 246, 248, 249, 251, 254-258, 260-262, 266, 267, 269-271, 274-277, 279-285, 288, 289, 292, 294-299, 301, 305-307, 310-316, 321-324, 326-328, 332-339, 341-346, 350, 355, 357-359, 361, 362, 364, 365, 368-374, 378-380, 385, 386, 388, 389, 392, 396, 397, 403-407, 410, 412-427, 429, 430
- Вулиці та площі:*
- Академічка *див.* Шевченка Т. пр.
 - Архівна (Bernardiner-Platz, Bernhardenplatz) 151, 222, 223
 - Баворовських *див.* Бібліотечна
 - Баворовського *див.* Бібліотечна
 - Бандери С. (Сапіги Льва) 132
 - Бандурського пл. *див.* Митна пл.
 - Басараб О. (Stalmacha) 231
 - Баторого *див.* Романа кн.
 - Берштайна *див.* Шолом-Алейхе-ма Ш.
 - Бібліотечна (Баворовських, Баворовського, Уейського, Baworowskistr., Ujejskiego (част.), Ujejskigasse (част.) XI, XIV, XV, XXII, 29, 83, 105, 113, 131, 144, 150, 180, 196, 214, 376
 - Боримельська *див.* Конотопська
 - Вало́ва (Wallstr.) 194
 - Винниченка В. (Дистрикту, Радянська, Чарнецького, Чернецького помилк., Czarnieckiego, Czarnieckigasse, Distriktstrasse) XI, XXII, XXXVII, XL, 10, 14, 26, 40, 43, 73, 82, 88, 97, 98, 106, 111, 113, 114, 125, 126, 132, 133, 136, 144, 151, 152, 163, 194, 195, 199, 214, 222, 223, 257, 261, 268, 272, 282, 285, 292, 362, 363, 368, 371, 372, 408
 - Вірменська (Bürgerstr.) 222, 223
 - Вірменська (част.) (Дзедушицьких, Музейна) 133, 174
 - Галицька (Halitschstr.) 223
 - Галицька пл. (Halicki-Platz) 9, 10, 13, 14, 151
 - Гвардійська (Кадецька) 124
 - Герцена О. (Лозинського) 111, 135
 - Гетманська *див.* Свободи пр. (част.) 174
 - Гоголя М. (Зигмунтовська, Зигмунтовська) 133, 134
 - Городоцька (1-го Травня) 135
 - Грекова О. (Arcischewskigasse) 194
 - Григоренка пл. (Smolka-Platz, Smolkipl.) 180, 214
 - Гуцульська (Унії Любелської) 123
 - Дверніцького *див.* Свенціцького І.
 - Дзедушицьких *див.* Вірменська (част.)
 - Дистрикту *див.* Винниченка В.
 - Длугоша *див.* Кирила і Мефодія
 - Длугоша *див.* Кирила і Мефодія
 - Домагаличів (Домагальєвічів) *див.* Павлова І.
 - Домініканська *див.* Ставропігійська
 - Дорошенка П. (Сикстуська, Сыктуская, Sykstuskagasse, Sixtus-Gasse, Syxtusgasse, Sikstuskaßgasse) XXXIX, 1, 123, 142, 147, 188, 195, 255, 372
 - Дорошенка П. (част.) (Оборони Львова) 130
 - Драгоманова М. (Мохнацького, Рож, Blumenstrasse, Mochnackiego, Mochnackigasse) 126-130, 151, 164, 174, 176, 198, 201, 214, 222, 223, 230, 269
 - Дудаєва Д. (Зіморовича) 123
 - Жовківська *див.* Хмельницького Б.
 - Жовковська *див.* Хмельницького Б.
 - Зигмунтовська *див.* Гоголя М.
 - Зіморовича *див.* Дудаєва Д.
 - Кадецька *див.* Гвардійська
 - Калеча *див.* Каліча Гора
 - Калеча *див.* Каліча Гора
 - Каліча *див.* Каліча Гора
 - Каліча Гора (Калеча, Калеча, Кальеча, Kalcza Berggasse, Kalcza-

- Gasse) XI, XXXIV, 1, 2, 100, 105, 132-135, 195, 255, 407, 409
- Кальеча *див.* Каліча Гора
 - Карманського П. (Gundulicza) 145
 - Кармеліцка *див.* «Просвіти»
 - Карпинця І. (Косинерська) 124
 - Карпінського 137
 - Катедральна пл. (Karitelpl., Karitelplatz) 222
 - Кирила і Мефодія (Длугоша, Длугоша) 123, 130
 - Ковжуна (част.) (Сокола) 10
 - Кокорудза І. (Modziejewskiej, помил.) 126, 127
 - Колесси Ф. (Wrónowskich) 144, 200
 - Конотопська (Боримельська) 124, 132
 - Коперника М. (Kopernikagasse, Kopernikastrasse, Kopernikus Gasse) 1, 6, 43, 60, 88, 110, 125-129, 151, 188, 255
 - Косинерська *див.* Карпинця І.
 - Костюшка Т. (Костюшки, Kościuszki) 87, 132, 144
 - Костюшки *див.* Костюшка Т.
 - Котляревського І. (Nabielaka) 175
 - Кохановського *див.* Левицького К.
 - Коцюбинського М. (Супінського, Supińskigasse) 26, 194
 - Краківська (Krakauerstr.) 110, 136, 222, 223
 - Краківська пл. *див.* Ярослава Осмомисла пл. 125
 - Красіцьких *див.* Огієнка І.
 - Куліша П. (Сонячна, Соняшна) 124
 - Куркова *див.* Лисенка М.
 - Левицького К. (Кохановського, Breitegasse) 123-125, 194
 - Лепкого Б. (Brajerowska) 173
 - Лисенка М. (Куркова, Kurkowa, Kurkowagasse, Kurkowastr., Ungarnstr., Ungarnstrasse) XII, XIX, XXXV, XXXVII, 10, 14, 83, 106, 114, 144, 149-151, 158, 176, 189, 190, 194, 214, 272, 273, 282, 285-287, 368, 376
 - Личаківська (Oststr.) 100, 134, 136, 222, 223
 - Лозинського *див.* Герцена О.
 - Малаховського *див.* Остроградських
 - Марка Вовчка (Korołewy Jadwiegigasse) 194
 - Маряцка пл. *див.* Міцкевича пл.
 - Мельника А. (Шимоновичів (част.) 28
 - Митна пл. (Бандурського пл., Zollplatz) 124, 125, 222, 223
 - Міцкевича пл. (Маряцка пл.) 132
 - Мохнацького *див.* Драгоманова М.
 - Музейна *див.* Вірменська (част.)
 - Мулярська (Старотандетна) 97, 111, 133, 134
 - Наливайка С. (Різницька, Rzeznickagasse, Schlachthofstrasse) XII, XIV, XXXIX, 106, 115, 125, 126, 151, 369
 - Оборони Львова *див.* Дорошенка П. (част.)
 - Огієнка І. (Красіцьких) 125, 131
 - Одеська (Botschkowskigasse) 194
 - Озаркевича Є. (Пирогова М., Скарги Петра, Piotra Skargigasse, Spitalstrasse) 14, 60, 79, 80, 94, 96, 106, 152
 - Олесницького Є. (Kochanowskigasse) 152
 - Оссолінських (Осолінських, Оссолінських) *див.* Стефаника В.
 - Остроградських (Малаховського) 124
 - Павлова І (Домагаличів, Домагальєвічів) 132-134
 - Парфановичів (Międzyńska) 143
 - Пекарська 124, 126, 132, 133
 - 1-го Травня *див.* Городоцька
 - Пирогова М. *див.* Озаркевича Є.
 - Підвалля *див.* Підвальна
 - Підвальна (Підвалля, Am Graben, Podwale) 14, 84, 155, 223
 - Підзамче ст. 87, 110, 132
 - Підкови пл. (Ritterpl.) 222, 223

- Піскова (Piskowagasse) 194
- Поповича Є. (Lelewela-Gasse) 1
- Потоцького *див.* ген. Чупринки
- Поштова *див.* Стефаника В.
- «Просвіти» (Кармеліцка, Karmelickastr., Rumänenstr.) 137, 164
- Професорська (Bibliotheksgasse, Nikorowiczagasse) 151, 222, 223
- Радянська *див.* Винниченка В.
- Рильського М. (Rybackagasse) 195
- Римлянина П. (Cłowa) 175
- Ринок пл. (Ringplatz) 13, 79, 87, 94, 123-125, 130-132, 152, 156, 222, 223, 257, 261, 314, 315, 334, 335, 397
- Різницька *див.* Наливайка С.
- Рож *див.* Драгоманова М.
- Романа кн. (Баторого) 123, 125
- Руська (Reussenstr.) 222, 223
- Рутовського *див.* Театральна
- Сапіги Льва *див.* Бандери С.
- Св. Юра пл. (Georgsplatz) 222, 223
- Свенціцького І. (Дверніцького) 79
- Свободи пр. (3-го Мая) 9, 124, 132
- Свободи пр. (част.) (Гетманська, Hetmanskastrasse) 87
- Сикстуська (Сыкстуская) *див.* Дорошенка П.
- Січових Стрільців (3-го Мая) 13, 124, 412
- Скарги Петра *див.* Озаркевича Є.
- Сковороди Г. (част.) (Hausnera) 195
- Сокола *див.* Ковжуна (част.)
- Сонячна *див.* Куліша П.
- Соняшна *див.* Куліша П.
- Ставропігійська (Домініканська) 124, 125
- Сталинський р-н м. Львова – тепер Галицький р-н м. Львова
- Староєврейська (част.) (Kapitolstr.) 223
- Старотандетна *див.* Мулярська
- Стефаника В. (Осолінських, Оссолинських, Оссолінських, Поштова, Усулинских, помилк., Ossolinskigasse, Ossolińskich, Ossolińskistrasse, Postgasse) XI, XX, XXII, XXXIX, CL, 1, 2, 4, 9, 43, 57, 90, 105, 106, 113, 114, 116, 120, 124, 126, 128-130, 146, 147, 150, 172, 174, 175, 181, 188, 190, 191, 195, 214, 222, 223, 255, 257, 272, 273, 359, 362, 368, 371, 376, 408
- Стрийська (Stryjska) 175
- Стрийський парк (част.) (Ostmesseplatz) 222, 223
- Супінського *див.* Коцюбинського М.
- Сыкстуская *див.* Дорошенка П.
- Театральна (Рутовського, Lange-gasse, Rutowskiego) 101, 111, 135, 144, 222, 223
- Технічна (Technicka) 9, 12, 175, 176
- 3-го Мая *див.* Свободи пр.
- Туган-Барановського М. (Sakramentekgasse) 152
- Уейського (част.) *див.* Бібліотечна
- Уейського (част.) *див.* Устияновича М.
- Унії Любелської *див.* Гуцульська
- Устияновича М. (Уейського (част.), Ujejskiegostr. (част.), Zwillingstrasse) 196-198
- Усулинских *див.* Стефаника В.
- Федорова І. (Blacharska, Klempnerstr.) 144, 222
- Франка І. (част.) (Prusa Pl.) 143
- Фредра О. (Fredry) 407
- Хмельницького Б. (Жовківська, Жовковська, Żółkiewskagasse) 7, 79, 100, 134-136, 152, 368, 376
- Чарнецького *див.* Винниченка В.
- Чернецького помилк. *див.* Винниченка В.
- Чупринки ген. (Потоцького, Rotockiego) 127, 143
- Шевченка Т. пр. (Академіцка, Akademickastrasse) 152
- Шимоновичів *див.* Мельника А.
- Шолом-Алейхема Ш. (Берштайна) 87, 110, 132
- Шпитальна 94

- Шукевича В. (Eckstr.) 214
- Ярослав Осмомисла пл. (Краківська пл.) 110, 125
- Akademickastrasse *див.* Шевченка Т. пр.
- Am Graben *див.* Підвальна
- Arcischewskigasse *див.* Грекова О.
- Baworowskistr. *див.* Бібліотечна
- Bernardiner-Platz *див.* Архівна
- Bernhardienerplatz *див.* Архівна
- Bibliothekgasse *див.* Професорська
- Blacharska *див.* Федорова І.
- Blumenstrasse *див.* Драгоманова М.
- Botschkowskigasse *див.* Одеська
- Brajerowska *див.* Лепкого Б.
- Breitegasse *див.* Левицького К.
- Bürgerstr. *див.* Вірменська
- Clowa *див.* Римлянина П.
- Czarnieckiego *див.* Винниченка В.
- Czarnieckigasse *див.* Винниченка В.
- Distriktstrasse *див.* Винниченка В.
- Eckstr. *див.* Шукевича В.
- Fredry *див.* Фредра О.
- Georgsplatz *див.* Св. Юра пл.
- Gundulicza *див.* Карманського П.
- Halicki-Platz *див.* Галицька пл.
- Halitschstr. *див.* Галицька
- Hausnera *див.* Сковороди Г. (част.)
- Hetmanskastrasse *див.* Свободи пр. (част.)
- Kalcza Berggasse *див.* Каліча Гора
- Kalcza-Gasse *див.* Каліча Гора
- Kapitelpl. *див.* Катедральна пл.
- Kapitelplatz *див.* Катедральна пл.
- Kapitolstr. *див.* Старосєврейська (част.)
- Karmelickastr. *див.* «Просвіти»
- Klempnerstr. *див.* Федорова І.
- Kochanowskigasse *див.* Олесницького Є.
- Kopernikagasse *див.* Коперника М.
- Kopernikastrasse *див.* Коперника М.
- Kopernikus Gasse *див.* Коперника М.
- Korolewy Jadwigigasse *див.* Марка Вовчка
- Kościuszki *див.* Костюшка Т.
- Krakauerstr. *див.* Краківська
- Kurkowa *див.* Лисенка М.
- Kurkowagasse *див.* Лисенка М.
- Kurkowastr. *див.* Лисенка М.
- Langegasse *див.* Театральна
- Lelewela-Gasse *див.* Поповича В.
- Międzyńska *див.* Парфановичів
- Mochnackiego *див.* Драгоманова М.
- Mochnackigasse *див.* Драгоманова М.
- Modziejewskiej *див.* Кокорудза І.
- Nabelaka *див.* Котляревського І.
- Nikorowiczagasse *див.* Професорська
- Ossolinskigasse *див.* Стефаника В.
- Ossolińskich *див.* Стефаника В.
- Ossolińskistrasse *див.* Стефаника В.
- Ostmesseplatz *див.* Стрийський парк (част.)
- Oststr. *див.* Личаківська
- Piotra Skargigasse *див.* Озаркевича Є.
- Piskowagasse *див.* Піскова
- Podwale *див.* Підвальна
- Postgasse *див.* Стефаника В.
- Potockiego *див.* ген. Чупринки
- Prusa Pl. *див.* Франка І. (част.)
- Reussenstr. *див.* Руська
- Ringplatz *див.* Ринок пл.
- Ritterpl. *див.* Підкови пл.
- Rumänenstr. *див.* «Просвіти»
- Rutowskiego *див.* Театральна
- Rybackagasse *див.* Рильського М.
- Rzeznickagasse *див.* Наливайка С.
- Sakramentekgasse *див.* Туган-Барановського М.
- Schlachthofstrasse *див.* Наливайка С.
- Sikstuskagasse *див.* Дорошенка П.
- Sikstuskafgasse *див.* Дорошенка П.
- Sixtus-Gasse *див.* Дорошенка П.
- Smolka-Platz *див.* Григоренка пл.

- Smolkipl. *див.* Григоренка пл.
- Spitalstrasse *див.* Озаркевича Є.
- Stalmacha *див.* Басараб О.
- Stryjska *див.* Стрийська
- Supińskigasse *див.* Коцюбинського М.
- Sykstuskagasse *див.* Дорошенка П.
- Syxtusgasse *див.* Дорошенка П.
- Technicka *див.* Технічна
- Ujejskiego (част.) *див.* Бібліотечна
- Ujejskiegostr. (част.) Устияновича М.
- Ujejskigasse (част.) *див.* Бібліотечна
- Ungarnstr. *див.* Лисенка М.
- Ungarnstrasse *див.* Лисенка М.
- Wallstr. *див.* Вало́ва
- Wronowskich *див.* Колесси Ф.
- Zollplatz *див.* Митна пл.
- Zwillingstr. *див.* Устияновича М.
- Żółkiewskagasse *див.* Хмельницького Б.
- Львівська земля (Lemberger Land, Leopoliensia, terra) 204, 236
- Львівська обл. (Львовская обл.) IX, X, XXIX, 4, 6, 8, 11, 12, 20, 69, 71, 93, 95-98, 416, 419, 420, 426, 427
- Львівське в-во (Lwowskie w-wo) 7, 95, 311
- Львов *див.* Львів
- Львовская обл. *див.* Львівська обл.
- Любачів, пов. (Lubaczów, pow.) 251
- Люблін (Lublinensia) IV, XXXII, XL, 21, 209, 217, 220, 236, 277, 415
- Лювен 428
- Люшнів (Luszniewo, Ruszniew, помилк.) 208
- Ляшки Муровані *див.* Муроване
- М**
- Мазовше (Mazowsze) 307
- Маловесь (Małowieś) 208
- Малопольща (Małopolska) 21
- Марбург (Marburg) 399
- Медика (Medyka) XXIX, 70, 79, 110, 129, 165, 168, 177, 296, 407, 408
- Мелець, округ (Mieliec, Kreis) 2
- Михалевичі (Michalewice) 2
- Мишковичі (Myszkowice) 180
- Могильниця XXIX
- Молдова (Moldavia) VI
- Монреаль XXIV
- Моравія Нижня (Morawa Dolna) 255
- Морочин (Moroczyn) 54, 213, 393, 405
- Москва (Moskau, Moskwa) VII, XX, XXII, XXIX, XXX, XL, XLI, XLII, XLIII, XLVIII, 81, 101-104, 108, 112, 118, 134-136, 147, 154, 168, 171, 191, 204, 309-311, 321, 343, 348, 359, 369, 372, 374, 380, 394, 411, 421, 426, 428
- Мости Великі 93
- Мостиська, пов. (Mościska, pow.) 251
- Мурано (Murano) 65, 67
- Муроване (Ляшки Муровані, Laszki Murowane) XXIX, 204, 205
- Мюнхен (Monachium) 21, 421
- Н**
- Надвірна (Nadwórna) 344
- Наддніпрянська Україна 161, 174
- Неаполь 22
- Нижин *див.* Ніжин
- Нижня Сілезія (Dolny Śląsk) V, XXVIII, XXXVI, 248, 255, 310, 351, 353, 413
- Ніжин (Нижин) 112
- Німеччина (Великонімеччина, Райх, Niemcy, Reich, Rzesza, Rzesza Niemiecka) VIII, IX, XXVI, XXXIII, XXXIX, XLIV, 138, 139, 143, 192, 196, 267, 280, 303, 309, 337, 399
- Нова Александрія (Nowa Alexandria) 20
- Нова Гвінея 382
- Новий Санч 184
- Новогрудок (Nowogródek) 306, 321
- Новогрудське в-во (Nowogródzkie w-wo) 237
- Нью-Йорк (Нью Йорк) V, VIII, XXIV, XXVI, XXXIII, XLIV, 104
- Нью Йорк *див.* Нью-Йорк
- Нюрнберг (Nuremberg) XXIII, XXIV

О

Обра 89, 109, 175

Одеса XXXVIII, 367, 381

Одра, р. (Odra) 353

Ожидів 87

Олесько 93, 96

П

Париж (Paryż) VIII, XX, XXVI, 61, 161, 296, 321, 352, 354, 413

Партинь (Partyń) 2

Переворськ (Пшеворськ, Przeworsk) 113, 208, 296

Перегінсько 46

Перемиська земля (Premisliensia, terra) 237

Перемисьль *див.* Перемишль

Перемишль (Перемисьль, Premisla, Przemyśl) V, XXIX, 10, 12, 14, 64, 70, 77, 81, 82, 87, 100, 132, 142, 165, 236, 296, 340, 388, 390, 391, 420

Перемишляни 93, 96

Переяслав XXI

Петербург *див.* Санкт-Петербург

Підгайці, округ (Podhajce, Kreis) 2

Підгірці (Podhorce) 165, 306, 334

Підкамінь 94

Підкарпаття 122

Пінськ (Pińsk) 306, 321

Пйонтковець (Piątkowiec) 2

Пйотрків (Piotrków) 297

Пйотрківське в-во (Piotrkowskie w-wo) 321

Поділля 185

Познанське в-во (Poznańskie w-wo) 175, 297, 321

Познань (Poznań) 208

Полісся (Polesie) 311

Полтава 381

Польская Республика *див.* ПольщаПольська Республіка *див.* Польща
Польща (Польская Республика, Польша, Польська Республіка, Річ Посполита, Państwo Polskie, Polen, Polonia, Polska, Rzeczpospolita) VIII, XI, XX, XXIX, XXX, XLI, XLII, XLIII,

XLIV, XLV, XLVII, XLVIII, XLIX, 26, 62, 95, 141, 144, 204, 219, 235, 277, 278, 294, 296, 298, 299, 303-310, 313, 315, 316, 319-322, 324, 325, 327-335, 337-339, 342, 343, 348-350, 352, 359-361, 363, 364, 368-370, 372, 374, 377-380, 386, 388, 389, 392, 395, 403, 411-415, 417, 418, 420, 422-427, 430

Поляниця 183

Помор'я (Pomorze) 310

Поморяни (Pomorzan) 94, 111, 177, 407

Помпеї 22

Понож, ліс (Ponorz, Wald) 2

Поториця 189, 190, 306, 393

Потсдам VII, XLVI, XLVIII, 159, 243, 245

Прага (Prag) 185, 196, 414

Прилбичі 165

Прінстон (Princeton) VI

Пруссія (Prusy) 310

Псари 54

Псков XXXII, 254

Пшеворськ *див.* Переворськ

Пщина (Pszczyna) 143, 144

Р

Рава-Руська (Rawa Ruska) 12, 344

Рава-Руська, пов. (Rawa Ruska, pow.) 251

Радам 423

Радянська Україна *див.* УкраїнаРадянський Союз *див.* СРСР

Рай (Raj) 405, 407

Райх *див.* Німеччина

Рацлавиці (Racławice) 223, 306, 344

Рейн, р. (Phin, помилк.) 21

Рейнська область (Rheinland) 21

Рейсдадь (Ruysdal) 21

Рим (Roma, Rome) 21, 22, 378, 428

Риманів (Риманов) 383

Риманов *див.* Риманів

Рівне (Równ) 208

Річ Посполита *див.* Польща

Річиця (Rzeczyca) 208, 213

Рогатин (Rohatyn) 344

Рожнятівський ключ (Rożniatowski klucz) 236
 Розділ (Rozdół) 334, 345
 Росія (Беликоросія, РСФСР, Republica Rosyjska, Rosja, Rossja, Rußland) XII, 38, 95, 141, 379, 388, 400
 РСФСР *див.* Росія
 Рудки (Rudki) 344
 Рудки, пов. (Rudki, Kreis, Rudki, pow.) 2, 251
 Рудники (Rudniki) 2
 Румунія 347
 Русько (Rusko) 297
С
 Самбір (Sambor) 2, 12, 204, 306, 321, 334, 344, 345
 Самбір, пов. (Sambor, pow.) 251
 Самбірська економія (Samborska ekonomia) 235
 Сан Міхеле (San Michele) 65, 67
 Сандомир (Sandomiria, Sendomir) 204, 236
 Санкт-Петербург (Ленінград, Петербург) 101, 104, 112, 135, 153, 171, 416, 424
 Сенява (Sieniawa) 228
 Сибір (Sibirien, Syberia) IX, XIV, 21, 181
 Сидней XXVI
 Сілезія (Śląsk) XIV, 254, 327, 357, 365
 Сілезія Опольська (Śląsk Opolski) 310
 Скоттсдейл 403
 Словаччина 404
 Словіта (Słowita) 86, 90, 94, 96, 110, 131, 178, 428
 Слуцьк (Śluczk) 320
 Снятин (Sniatyn) 344
 Снятинський пов. 26
 Сокаль 12
 Сопушин 187
 Союз Радянських Соціалістичних Республік *див.* СРСР
 Союз ССР *див.* СРСР

Спаськ L
 СРСР (Радянський Союз, Союз Радянських Соціалістичних Республік, Союз ССР, СССР, ZSRR, ZSSR, Związek Radziecki, Związek Socjalistycznych Sowietkich Republik, Związek Sowietki, Związek SRR) IX, XXIII, XLIII, XLIV, XLVIX, 3, 15, 25, 26, 108, 117, 139, 161, 169, 170, 266, 280, 292, 296, 301, 303-305, 308-310, 312, 319, 321, 325, 338, 375, 377, 383, 388, 405, 409, 412
 СССР *див.* СРСР
 Сталінград 280
 Станіславів *див.* Івано-Франківськ
 Станіславівське в-во 7
 Станіславівська Епархія 382
 Станіславівська обл. *див.* Івано-Франківська обл.
 Станіславська обл. *див.* Івано-Франківська обл.
 Станіславівське в-во (Stanisławowskie w-wo) 311
 Старий Самбір 64
 Старосамбірський р-н XXIX
 Стонсдорф (Stonsdorf) 354
 Стрий (Stryj) 12, 185, 344
 Стшельці Великі (Strzelce Wielkie) 2
 Схабовець (Schabowiec) 2
 Схід Європи *див.* Європа Східна
 Східна Пруссія (Ifflanty, помилк.) 240
 США (Америка) XXIII, XXXIX, XL, XLIV, 403
 Сян, р. 82
 Сянік (Sanocensia) 236
Т
 Тарнів (Tarnów) V, 2, 296
 Тарнобжег (Tarnobrzeg) 296, 321
 Тат. Республіка *див.* Татарстан
 Татарстан (Тат. Республіка) 112
 Тербовля (Trembovlia, Trembowla) 236, 344
 Тербовля, округ (Trembowla, Bezirk) 180

Тернопіль (Tarnopol) XXIX, XXXVIII, 21, 139, 179, 306, 321, 334, 345, 404

Вулиці та площі:

- Mickiewiczstr. 180

Тернопіль, округ (Tarnopol, Bezirk) 180

Тернопільська обл. 167

Тернопільське в-во (Tarnopolskie w-wo) 7, 311

Тинець (Tyńiec) 332, 340

Тироль XXIV

Товмач (Tumacz) 344

Торонто VIII, XXVI

Торунь 417

Трудия, помилк. *див.* Грузія

Трускавець (Truskawiec) 21

Туреччина (Турція) 62, 63

Турція *див.* Туреччина

У

Угорщина (Венгрия) 62

Ужгород 122, 374

Україна (Радянська Україна, Українська держава, Українська Народна Республіка, УНР, УРСР, У.Р.С.Р., УССР, Южная Росія, Ukraina, Ukraine, Ukrainśka republika, Ukrainśka Republika Ludowa, Ukr.S.S.R., Ukrainśka SRR, USRR) III, IV, VI-VIII, XVIII, XXXII, XXXVII, XXXVIII, XL, XLI, XLII, XLIV, XLV, XLVIII, XLIX, L, 16, 17, 21, 69-71, 82, 84, 85, 153, 166, 169, 184, 260, 275, 277, 278, 307-311, 316, 321, 323-325, 328, 329, 338, 342, 347, 349, 350, 359-361, 364, 378-384, 388, 389, 414, 424

Українська держава *див.* Україна
Українська Народна Республіка *див.* Україна

УНР *див.* Україна

Урлів (Urlów) 345

УРСР *див.* Україна

УССР *див.* Україна

Ф

Феодосія 112

Флоренція (Florencja) 296, 321

Фрайбург 413

Франкфурт-на-Майні XXXIX

Франкфурт-на-Одері (Frankfurt n/O) 255

Франція (Francja) 36, 333

Х

Харків (Charków) XXXVIII, 103, 108, 111, 276, 336, 378, 379, 381, 403

Хирів (Chyrtów) 64, 77, 165, 168, 334, 344

Хмельницьке староство XXIX

Холмская Русь 142

Ц

Цехановець (Ciechanowiec) 212

Ч

Червона Русь (Rotreussen, Ruś Czerwona) 144, 204

Чернівці (Czernowitz) 168, 403

Чернігів (Черніхів) 103, 111

Черніхів *див.* Чернігів

Чехія 403

Чикаго XXIV

Чорне море (Schwarzes Meer) 380

Чортків (Czortków) 344, 407, 423

Щ

Щавниця (Szczawnica) 20

Щирець 93, 96

Щирецький р-н 94

Щуровичі XXIX

Щуцин (Szczucin) 296

Ю

Южная Росія *див.* Україна

Юзефівка (Józefówka) 180

Я

Яворів (Jaworów) 12, 93, 94, 96, 139, 344

Яворів, пов. (Jaworów, pow.) 251

Яворівське староство (Jaworowskie starostwo) 237

Ями (Jamy) 2

Ясло (Jasło) 296, 297

А

Adelin *див.* Аделін

Adelsdorf *див.* Аделін

Adelshof, помилк. *див.* Аделін

В

Baranowicze *див.* Барановичі
 Baranów *див.* Баранів
 Baranówka *див.* Баранівка
 Baworów *див.* Баворів
 Beńkowa Wisznia *див.* Бенькова Вишня
 Berehy *див.* Береги
 Berlin *див.* Берлін
 Białoruska republika *див.* Білорусь
 Białowieża *див.* Біловежа
 Bięcensia *див.* Беч
 Borysław *див.* Борислав
 Brody *див.* Броди
 Brzesko, Kreis *див.* Бжесько, округ
 Brzeżany *див.* Бережани
 BSRR *див.* Білорусь
 Buczacz *див.* Бучач
 Budziszyn *див.* Будзішин
 Bursztyn *див.* Бурштин

С

Cambridge *див.* Кембрідж
 Camenecensia *див.* Кам'янець-Подільський
 Charków *див.* Харків
 Chyrów *див.* Хирів
 Ciechanowiec *див.* Цехановець
 Cracovia *див.* Краків
 Cracovia, terra *див.* Краківська земля
 Crasnostavia *див.* Красностав
 Czernowitz *див.* Чернівці
 Czortków *див.* Чортків

D

Danzig *див.* Гданськ
 Delatyn *див.* Делятин
 Dolińskie starostwo *див.* Долинське староство
 Dolny Śląsk *див.* Нижня Сілезія
 Dresden *див.* Дрезден
 Drohobycz *див.* Дрогобич
 Dzików *див.* Дзіків

F

Florencja *див.* Флоренція
 Francja *див.* Франція
 Frankfurt n/O *див.* Франкфурт-на-Одері

G

GG *див.* Генеральне Губернаторство
 Galicja *див.* Галичина
 Galicja Wschodnia *див.* Галичина Східна
 Galizien *див.* Галичина
 Galizien, Distrikt *див.* Галичина
 Gdańsk *див.* Гданськ
 Generalgouvernement *див.* Генеральне Губернаторство
 Generalna Gubernja *див.* Генеральне Губернаторство
 Generalne Gubernatorstwo *див.* Генеральне Губернаторство
 Gieda *див.* Гелда
 Gliniany *див.* Глиняни
 Goldberg *див.* Золоторія
 Górbitsch *див.* Гарбіч
 Grabowice *див.* Грабовичі
 Grodno *див.* Гродно
 Grodzisko *див.* Городисько
 Gróbitsch, помилк. *див.* Гербіч
 Gródek Jagielloński, pow. *див.* Гродок Ягайлонський, пов.
 Grunwald *див.* Грюнвальд
 Grzybów *див.* Грибів

H

Honfleur *див.* Гонфлер
 Hrehorów *див.* Григорів

I

Ifflanty *див.* Східна Пруссія
 Izbiska *див.* Ізбиська

J

Jamy *див.* Ями
 Jasło *див.* Ясло
 Jaworów *див.* Яворів
 Jaworów, pow. *див.* Яворів, пов.
 Jaworowskie starostwo *див.* Яворівське староство
 Józefówka *див.* Юзефівка

K

Kafkasiya *див.* Кавказ
 Kałusz *див.* Калуш
 Kamenez Podilskyj *див.* Кам'янець-Подільський
 Katowice *див.* Катовиці

Karpo, помилк. *див.* Кемпно
 Kępno *див.* Кемпно
 Kielce *див.* Кельці
 Kieleckie w-wo *див.* Келецьке в-во
 Kiev *див.* Київ
 Kiew *див.* Київ
 Kijów *див.* Київ
 Klimontowice *див.* Климонтовичі
 Kolbuszowa, Kreis *див.* Кольбушова, округ
 Kołomyja *див.* Коломия
 Koniuszki Siemianowskie *див.* Конюшки Сем'янівські
 Korczyn *див.* Корчин
 Korzec *див.* Корець
 Kossów *див.* Коссов
 Krakau *див.* Краків
 Krakowiec *див.* Краковець
 Krakowskie w-wo *див.* Краківське в-во
 Kraków *див.* Краків
 Krasieczyn *див.* Красічин
 Krowinka *див.* Кровинка
 Kruszyna *див.* Крушина
 Krzemieniec *див.* Крем'янець
L
 Laszki Murowane *див.* Муроване
 Legnica *див.* Лігниця
 Lemberg *див.* Львів
 Lemberger Land *див.* Львівська земля
 Leopoliensia, terra *див.* Львівська земля
 Leopoli *див.* Львів
 Lignica *див.* Legnica
 Lipowiec *див.* Липовець
 Litewska republika *див.* Литва
 LSRR *див.* Литва
 Lubaczów, pow. *див.* Любачів, пов.
 Lublinsia *див.* Люблін
 Luszniowo *див.* Люшнів
 Lviv *див.* Львів
 Lwów *див.* Львів
 Lwowskie w-wo *див.* Львівське в-во
 Lwów *див.* Львів
Ł
 Łaba *див.* Ельба

Łopatyn *див.* Лопатин
 Łoszniów *див.* Лошнів
 Łuck *див.* Луцьк
 Łuka Wielka *див.* Лука Велика
M
 Magnus ducatus Lituaniae *див.* Велике Князівство Литовське
 Małopolska *див.* Малопольща
 Małowieś *див.* Маловесь
 Marburg *див.* Марбург
 Mazowsze *див.* Мазовше
 Medyka *див.* Медика
 Michalewice *див.* Михалевичі
 Mieliec, Kreis *див.* Мелець, округ
 Moldavia *див.* Молдова
 Monachium *див.* Мюнхен
 Morawa Dolna *див.* Моравія Нижня
 Moroczyn *див.* Морочин
 Mościska, pow. *див.* Мостиська, пов.
 Moskau *див.* Москва
 Moskwa *див.* Москва
 Murano *див.* Мурано
 Myszkowice *див.* Мишковичі
N
 Nadwórna *див.* Надвірна
 Niemcy *див.* Німеччина
 Nowa Alexandria *див.* Нова Александрія
 Nowogródek *див.* Новогрудок
 Nowogródzkie w-wo *див.* Новогрудське в-во
 Nuremberg *див.* Нюрнберг
O
 Odra *див.* Одра
 Okno *див.* Вікно
P
 Państwo Polskie *див.* Польща
 Partyń *див.* Партинь
 Paryż *див.* Париж
 Phin, помилк. *див.* Рейн
 Piątkowiec *див.* Пйонтковець
 Pińsk *див.* Пінськ
 Piotrków *див.* Пйотрків
 Piotrkowskie w-wo *див.* Пйотрківське в-во
 Podhajce, Kreis *див.* Підгайці, округ

Podhorce *див.* Підгірці
 Polen *див.* Польща
 Polesie *див.* Полісся
 Polonia *див.* Польща
 Polska *див.* Польща
 Pomorzany *див.* Поморяни
 Pomorze *див.* Помор'я
 Ponorz, Wald *див.* Понож, ліс
 Poznań *див.* Познань
 Poznańskie w-wo *див.* Познанське в-во
 Prag *див.* Прага
 Premisla *див.* Перемишль
 Premisliensia, terra *див.* Перемись-
 ка земля
 Princeton *див.* Принстон
 Przemyśl *див.* Перемишль
 Przeworsk *див.* Переворськ
 Prusy *див.* Пруссія
 Pszczyna *див.* Пщина

R

Raławice *див.* Рацлавиці
 Raj *див.* Рай
 Rawa Ruska *див.* Рава-Руська
 Rawa Ruska, pow. *див.* Рава-Русь-
 ка, пов.
 Reich *див.* Німеччина
 Republica Rosyjska *див.* Росія
 Rheinland *див.* Рейнська область
 Rohatyn *див.* Рогатин
 Roma *див.* Рим
 Rome *див.* Рим
 Rosja *див.* Росія
 Rossja *див.* Росія
 Rotreussen *див.* Червона Русь
 Rozdół *див.* Розділ
 Rożniatowski klucz *див.* Рожнятів-
 ський ключ
 Równo *див.* Рівне
 Rudki *див.* Рудки
 Rudki, Kreis *див.* Рудки, пов.
 Rudki, pow. *див.* Рудки, пов.
 Rudniki *див.* Рудники
 Rußland *див.* Росія
 Rusko *див.* Русько
 Ruś Czerwona *див.* Червона Русь
 Ruszniew, помилк. *див.* Люшнів

Ruysdal *див.* Рейсдаль
 Rzeczpospolita *див.* Польща
 Rzeszyca *див.* Річиця
 Rzesza *див.* Німеччина
 Rzesza Niemiecka *див.* Німеччина

S

Sambor *див.* Самбір
 Sambor, pow. *див.* Самбір, пов.
 Samborska ekonomia *див.* Самбір-
 ська економія
 San Michele *див.* Сан Міхеле
 Sandomiria *див.* Сандомир
 Sanocensia *див.* Сянік
 Schabowiec *див.* Схабовець
 Schwarzes Meer *див.* Чорне море
 Sandomir *див.* Сандомир
 Sibirien *див.* Сибір
 Sieniawa *див.* Сенява
 Słowita *див.* Словіта
 Słuck *див.* Слуцьк
 Sniatyn *див.* Снятин
 Stanislavovia *див.* Івано-Франківськ
 Stanisławów *див.* Івано-Франківськ
 Stanisławowskie w-wo *див.* Стані-
 славівське в-во
 Stonsdorf *див.* Стонсдорф
 Stryj *див.* Стрий
 Strzelce Wielkie *див.* Стшеляці Ве-
 ликі
 Szczawnica *див.* Щавниця
 Szczucin *див.* Щуцин
 Syberia *див.* Сибір

Ś

Śląsk *див.* Сілезія
 Śląsk Opolski *див.* Сілезія Ополь-
 ська

T

Tarnobrzeg *див.* Тарнобжег
 Tarnopol *див.* Тернопіль
 Tarnopol, Bezirk *див.* Тернопіль, округ
 Tarnopolskie w-wo *див.* Тернопіль-
 ське в-во
 Tarnów *див.* Тарнів
 Tłumacz *див.* Товмач
 Trembovlia *див.* Теребовля
 Trembowla *див.* Теребовля

Trembowla, Bezirk *див.* Тербовля, округ

Truskawiec *див.* Трускавець

Tyńiec *див.* Тинець

U

Ukr.S.S.R *див.* Україна

Ukraina *див.* Україна

Ukraine *див.* Україна

Ukraińska republika *див.* Україна

Ukraińska Republika Ludowa *див.* Україна

Ukraińska SRR *див.* Україна

Urlów *див.* Урлів

USRR *див.* СРСР

V

Varsovia, regia *див.* Варшавське королівство

Venedig *див.* Венеція

W

Warklany *див.* Варацкляни

Warschau *див.* Варшава

Warszawa *див.* Варшава

Wenecja *див.* Венеція

Wenezia *див.* Венеція

Western Ukraine *див.* Західна Україна

Wiedeń *див.* Відень

Willanów *див.* Вілянів

Wilno *див.* Вільно

Wisła *див.* Вісла

Wiśnicz *див.* Вісьнич Новий

Wiśnicz Nowy *див.* Вісьнич Новий

Włochy *див.* Італія

Wojnicz *див.* Войнич

Wola Mielecka *див.* Воля Мелецька

Wołyń *див.* Волинь

Worochta *див.* Ворохта

Wrocław *див.* Вроцлав

Z

Zachód Europy *див.* Європа Західна

Zachodna Białoruś *див.* Білорусь Західна

Zasławie *див.* Заслав'є

Zgórsko *див.* Згурсько

Złoczów *див.* Золочів

Złoczów, pow. *див.* Золочів, пов.

Złota Góra *див.* Золоторія

Złotoryja *див.* Золоторія

ZRSR *див.* СРСР

ZSRR *див.* СРСР

ZSSR *див.* СРСР

Związek Radziecki *див.* СРСР

Związek Socjalistycznych Sowietkich Republik *див.* СРСР

Związek Sowiecki *див.* СРСР

Związek SRR *див.* СРСР

Ż

Żabie *див.* Жаб'є

Żmigród *див.* Жмигород

Żółkiew *див.* Жовква

Żółkiew, pow. *див.* Жовква, пов.

Żytomierskie starostwo *див.* Житомирське староство

**ПОКАЖЧИК
АРХІВНИХ, БІБЛІОТЕЧНИХ, МУЗЕЙНИХ І ОКРЕМИХ ЗБІРОК
ТА УСТАНОВ-ФОНДОЗБЕРІГАЧІВ**

Архіви

- Архів Обкома КП(б)У *див.* Архів обласного комітету КП(б)У у Львові
- Архів давніх актів м. Львова** (пл. Ринок 1; Міський архів, Archiwum Gminy miasta Lwowa, Archiwum Miejskie) 4, 10, 14, 143, 343
- Архів Львівського національного університету ім. І. Франка** (Archiwum Uniwersytetu Lwowskiego) 144
- Архів Львівської Політехніки** (Technische Hochschularchiv, Zbiory Politechniki Lwowskiej) 224, 333 *див. також Бібліотеки*
- Архів міста Городиська *див.* *Окремі збірки*
- Архів НЗіО у Львові** (Archiwum Zakładu Narodowego im. Ossolińskich) 52, 54, 213 *див. також Бібліотеки, Установи*
- Архів НКВД (архів Зехцера) XV**
- Архів НКВС Західного округу** (Архівний відділ Управління НКВС по Львівській області) XXXVII, 15, 69, 82, 84, 155, 169
- Архів НТШ у Львові IV, XXXVI, XXXVII, 69, 215** *див. також Бібліотеки, Установи*
- Архів обласного комітету КП(б)У у Львові** (Архів Обкома КП(б)У, Партархів у Львові) XLVIII, 362
- Архів Пщинський *див.* *Показчик особистих та приватних збірок.* Пщинські
- Архів «Студіону» у Львові** *див.* Бібліотека «Студіону» у Львові
- Архів Товариства ім. М. Качковського у Львові** 423
- Державний архів Львівської області** (ДАЛО, Львівський обласний історичний архів, Львовский Областной Государственный Исторический Ахив УНКВД Л/о, Обласний Архів, Облгосархів, Облдержархів УНКВС Львівської обл.) X, XLVIII, 69, 84, 361, 362
- Державний архів у Львові** (вул. Підвальна 13; Польський Державний Архів, Archiwum Państwowe, Archiwum Ziemske Państwowe) 10, 14, 51, 143, 155, 343, 358
- Державний архів у Львові** (Staatsarchiv Lemberg) 204, 205, 420
- Державний архів Служби безпеки України XLVIII**
- Державний історичний архів у Львові** (проект) 10
- Крехівський архів *див.* Бібліотека монастиря оо. Василіян у Крехові
- Львівський обласний історичний архів *див.* Державний архів Львівської області
- Львовский Областной Государственный Исторический Ахив УНКВД Л/о *див.* Державний архів Львівської області

Митрополичий архів у Львові 45, 421Міський архів *див.* Архів давніх актів м. Львова**Науковий архів Президії НАН України** XLVIIIОбласний Архів *див.* Державний архів Львівської областіОблгосархів *див.* Державний архів Львівської областіОблдержархів УНКВС Львівської обл. *див.* Державний архів Львівської областіПартархів у Львові *див.* Архів обласного комітету КП(б)У у ЛьвовіПольський Державний Архів *див.* Державний архів у Львові**Центральний державний архів вищих органів влади та управління України** (ЦДАВОВУ) XLVIII**Центральний державний архів громадських об'єднань України** (ЦДАГОУ) XLVIII**Центральний державний історичний архів України у м. Львові** (ЦДІА України у Львові) XLVIIIArchiv aus Lipowiec *див.* *Окремі збірки.* Липовецький архівArchiv der Pfarrei Kruszyna *див.* *Окремі збірки.* Парохіальний архів с. КрушиниArchiwum Gminy miasta Lwowa *див.* Архів давніх актів м. ЛьвоваArchiwum Kapitulne *див.* *Окремі збірки.* Римо-католицька митрополича капітула у ЛьвовіArchiwum Miejskie *див.* Архів давніх актів м. ЛьвоваArchiwum Państwowe *див.* Державний архів у ЛьвовіArchiwum Uniwersytetu Lwowskiego *див.* Архів Львівського національного університету ім. І. ФранкаArchiwum Ziemskie Państwowe *див.* Державний архів у ЛьвовіStaatsarchiv Lemberg *див.* Державний архів у ЛьвовіTechnische Hochschularchiv *див.* Архів Львівської ПолітехнікиZbiory Politechniki Lwowskiej *див.* Архів Львівської Політехніки**Бібліотеки****Баварська державна бібліотека** 422Баворовіанум *див.* Бібліотека Фондації гр. Віктора Баворовського у Львові**Бібліотека Академії ветеринарної медицини у Львові** (Biblioteka A.W., Bibliothek der tierärztlichen Akademie, Biblioteka Akademii Medycyny Weterynaryjnej) 210, 231-233**Бібліотека Академії закордонної торгівлі у Львові** (Biblioteka Akademii Handlowej, Biblioteka Wyższej Szkoły Handlowej, Bibliothek der Handels-Akademie) 54, 152, 343, 393**Бібліотека Академії наук УРСР в Києві** (Biblioteka Akademii Nauk Kijów) IX, XXII, XXXVIII, XXXIX, XLIII, 86, 302, 303, 340, 345-347, 349, 362, 367, 370, 373, 378, 389, 393

- Кабінет ім. Остроградського та Вороного 373

Бібліотека Академічного Дому у Львові 126**Бібліотека Академічної читальні у Львові** (Biblioteka Czytelni Akademickiej) 344

- Бібліотека АН *див.* Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника
- Бібліотека Баворовських *див.* Бібліотека Фондації гр. Віктора Баворовського у Львові
- Бібліотека Бережанської гімназійної бурси** (Biblioteka bursy gimnazjalnej w Brzeżanach) 344
- Бібліотека Берлінського університету XVI**
- Бібліотека Бродівської гімназії** (Biblioteka gimnazjalna w Brodach) 344
- Бібліотека Варшавського університету** (Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego, BU w Warszawie, Universitätsbibliothek, Warschau) 209, 249, 351, 352, 392
- Бібліотека Віленського університету** (Biblioteka uniwersytecka w Wilnie) 250
- Бібліотека вірменської митрополичої капітули** (Капітула ормянська) 131
- Бібліотека вірменської церкви в Станіславові** (Biblioteka kościoła ormiańskiego w Stanisławowie) 345, 353 *див. також Окремі збірки*
- Бібліотека Вроцлавського університету** (Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu) XXXIII, 352-354
- Бібліотека Гімназії євангелицької конфесійної громади у Львові** (Євангелицька школа) 123-125
- Бібліотека гімназії Наукового закладу ім. Г. Йордана** (2 середня школа) 117
- Бібліотека Гірничої академії у Кракові** (Bibliothek der Bergakademie) 209
- Бібліотека греко-католицької Богословської академії у Львові** (Bohosłowie) 9, 13, 141, 142, 323, 393, 394
- Бібліотека греко-католицької духовної семінарії у Львові** (Biblioteka Seminarium grecko-katolickiego, Griechisch-Katholische Seminar-Bibliothek) 103, 141, 151, 370, 388, 393-395 *див. також Окремі збірки*
- Бібліотека Генерального Інституту Католицької Акції у Львові** 142
- Бібліотека Державної економічно-торговельної школи у Львові** (Państwowa Szkoła Ekonomiczno-Handlowa) 172
- Бібліотека Дідушицьких у Львові** (вул. Куркова 15; Поторицька бібліотека, Biblioteka Dzieduszyckich oder Poturzycka, Biblioteka Poturzycka, Bibliothek der Grafen Dzieduszycki in Lemberg (sog. Poturzyckische Bibliothek), Gräflich Dzieduszycki Stiftungs-Bibliothek) XIX, XX, 9, 13, 20, 77, 86, 88, 98, 144, 150, 166, 176, 189-191, 204, 333, 343, 387, 393, 407, 410
- Бібліотека II державної гімназії ім. К. Шайнохи у Львові** (8-а гімназія, 8-ма Середня школа, 8-a szkoła średnia) 86, 89, 110, 131, 178
- Бібліотека євангелицького костелу в Золоторії** (Biblioteka Kościoła Ewangelickiego w Złotoryi) 354
- Бібліотека євангелицької конфесійної громади у Львові** (Bibliothek der Evangelischen Gemeinde) 103, 152 *див. також Окремі збірки*
- Бібліотека єзуїтів у Хирові *див.* Бібліотека єзуїтського конвікту в Хирові
- Бібліотека єзуїтського колегіуму в Любліні** (Bobolanum) 210

- Бібліотека єзуїтського колегіуму у Львові** (Księgozbiór lwowskiej akademii jezuickiej) 332, 344
- Бібліотека єзуїтського конвікту в Хирові** (Бібліотека єзуїтів у Хирові, Захист єзуїтів у Хирові, Księgozbiór chyrowskiego zakładu) 64, 77, 168, 334, 344
- Бібліотека єврейської віросповідної громади у Львові** (вул. Різницька 5; Бібліотека єврейської конфесійної громади, Єврейська бібліотека, Жидівська бібліотека, Кагал, Кагальна бібліотека, Biblioteka Gminy Wyznaniowej, Biblioteka Izraelickiej Gminy Wyznaniowej, Bibliothek der Israelitischen Kultusgemeinde, Bibliothek der jüdischen Gemeinde, Jüdische Bibliothek) IX, XII, XXXVIII, XXXIX, 7, 10, 13, 50, 73, 98, 106, 125, 126, 151, 153, 170, 193, 210, 266, 283, 333, 368, 369, 371 *див. також* Єврейська бібліотека
- Бібліотека Жіночої гімназії сс. Василянок у Львові** (Гімназія № 4, 4-та гімназія, 4-та Середня школа, 4-ta szkoła średnia) 86, 89, 110, 130, 178
- Бібліотека Закладу ім. Оссолінських *див. Бібліотека НЗіО у Львові*
- Бібліотека з Медики *див. Покажчик особистих та приватних збірок*. Павликовські з Медики
- Бібліотека ім. М. Горького в Москві *див. Наукова бібліотека ім. М. Горького Московського державного університету*
- Бібліотека ім. Салтикова-Щедріна *див. Державна публічна бібліотека ім. М. Є. Салтикова-Щедріна у Ленінграді*
- Бібліотека Інституту археології АН УРСР у Львові** (Bibliothek des Prehistorischen-Instituts) 152 *див. також Установи*
- Бібліотека Інституту економіки АН УРСР у Львові** (Bibliothek des ekonomische Instituts) 152 *див. також Установи*
- Бібліотека Інституту історії України АН УРСР у Львові** (Bibliothek des historischen Instituts) 152 *див. також Установи*
- Бібліотека Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН УРСР у Львові** (Bibliothek des Folklor-Instituts) 152 *див. також Установи*
- Бібліотека Інституту мовознавства АН УРСР у Львові** (Bibliothek des sprachwissenschaftlichen Instituts) 152 *див. також Установи*
- Бібліотека Інституту св. Йосафата у Львові** 142
- Бібліотека Інституту української літератури АН УРСР у Львові** (Bibliothek des Literatur-Instituts) 152 *див. також Установи*
- Бібліотека католицького університету ім. Яна-Павла II в Любліні** (Бібліотека католицького університету в Любліні, Universitätsbibliothek, Lublin) IV, 210
- Бібліотека Командування округу VI корпусу у Львові** (Biblioteka Wojskowa D.O.K. VI) 392, 407
- Бібліотека Латинського семінару *див. Бібліотека Римо-католицької духовної семінарії у Львові*
- Бібліотека Латинської Духовної Семінарії *див. Бібліотека Римо-католицької духовної семінарії у Львові*

Бібліотека Літературно-Наукового касина *див.* Бібліотека Міського касина і Літературного кола у Львові

Бібліотека Львівського медичного інституту (Медична бібліотека, Bibliothek der Medizin-Akademie, Bibliothek des Medizinischen Institutes, Medizinische Bibliothek, Staatsbibliothek, Med. Abt.) XVII, 152, 164, 170, 193, 206, 210, 214, 344

Бібліотека Львівського державного університету ім. Івана Франка *див.* Бібліотека Львівського університету

Бібліотека Львівського університету (вул. Мохнацького 5; Бібліотека Львівського державного університету ім. Івана Франка; Бібліотека Університецька у Львові, Abt. I.; Biblioteka Uniwersytecka we Lwowie; Lemberger U.-B.; Staatsbibliothek, Abt. I.; Universitätsbibliothek Lemberg) XII, XVII, XXII, XXVI, XXXIII, XXXVI, 42, 151, 152, 159, 163, 164, 172, 173, 193, 206, 210, 214, 217, 218, 221, 222, 229, 251, 252, 267, 269, 279, 292, 332, 335, 336, 344, 353, 358, 367, 369, 371, 372, 387, 399, 400, 402 *див. також Установи*

Бібліотека Львівської Політехніки (Бібліотека політехнічна, Бібліотека Політехнічного інституту, Технічна бібліотека, Biblioteka Politechnicka, Biblioteka Szkoły Politechnicznej, Bibliothek der Politechnischen Hochschule, Bibliothek der Technischen Hochschule, Technische Abteilung, T.-H.-Bibliothek) X, XVII, XXII, XXIV, XXVI, 136, 151, 159, 163, 172, 173, 193, 206, 210, 219, 221, 222, 224, 230, 242, 279, 333, 343, 400, 402 *див. також Архіви*

Бібліотека Львівської філармонії 290

Бібліотека Медицька *див. Показчик особистих та приватних збірок.* Павликовські з Медики

Бібліотека міста Львова (пл. Ринок 1; Biblioteka Publiczna m. Lwowa) 4, 9, 10, 13, 344

Бібліотека міських театрів у Львові (Biblioteka miejskich teatrów) 333

Бібліотека Міського касина і Літературного кола у Львові (вул. Академічна 13; Бібліотека Літературно-Наукового касина; Biblioteka Kasya Miejskiego i Koła Literackiego; Städtische Kassino- u. Literaten-Verein-Bibliothek) 9, 13, 152, 370, 393, 394

Бібліотека монастиря оо. Бенедиктинців у Тинці (Biblioteka klasztoru z Tyńca) 332

Бібліотека монастиря оо. Бернардинців у Львові (Biblioteka klasztoru Bernardynów, Klosterbibliothek der Bernardiner, Lemberg) 10, 152, 333

Бібліотека монастиря оо. Василіян у Жовкві (Василіяни, Жовква, Монастирь «Васильян», Biblioteka OO. Bazylianów w Żółkwi) X, 77, 79, 85, 89, 110, 120, 129-131, 177, 428

Бібліотека монастиря оо. Василіян у Крехові (Крехівський архів) 96, 120, 165

Бібліотека монастиря оо. Василіян у Львові (Монастирь «Васильян», Biblioteka Klasztoru OO. Bazylianów we Lwowie, Klosterbibliothek der Basilianer, Lemberg) X, 7, 10, 103, 152, 162, 258, 361, 362, 368, 370, 371, 377, 388, 393, 394, 407

Бібліотека монастиря оо. Воскресенців у Львові (Biblioteka klasztoru Zmartwychwstańców, Klosterbibliothek der Resurrektionisten) 152, 333
див. також Окремі збірки

Бібліотека монастиря оо. Домініканців у Жовкві 93 *див. також Окремі збірки*

Бібліотека монастиря оо. Домініканців у Львові (Biblioteka klasztoru Dominikanów we Lwowie, Klosterbibliothek der Domikaner, Lemberg) 152, 333 *див. також Окремі збірки*

Бібліотека монастиря оо. Домініканців у Чорткові (Biblioteka klasztoru o. Dominikanów w Czortkowie) 407

Бібліотека монастиря оо. Єзуїтів у Станіславові (Biblioteka o. Jezuitów w Stanisławowie) 345

Бібліотека монастиря оо. Кармелітів у Львові (Biblioteka klasztoru Karmelitów we Lwowie, Klosterbibliothek der Karmelitaner, Lemberg) 152, 333

Бібліотека монастиря оо. Францисканців у Львові (Biblioteka klasztoru Franciszkanów, Klosterbibliothek der Franziskaner, Lemberg) 10, 152, 333

Бібліотека музею «Стривігор» у Перемишлі 340, 391, 392

Бібліотека на Політехніці *див. Бібліотека Львівської Політехніки*

Бібліотека Народного Дому у Львові (вул. Рутівського 22; Бібліотека Наукового Дому; Biblioteka Narodnego Domu; Bibliothek des Instituts «Narodny Dom»; Bibliothek der Narodni Dom; Bibliothek der Ruthenischen National-Haus; Lemberg Staatsbibliothek, Päd. Abt., Nebenmagazin, Ungarnstr. 14) XII, XIV, XVII, XXI, XXIV, XXVI, XXXV-XXXVIII, 9, 10, 13, 14, 17, 23, 28, 37-39, 50, 82, 83, 98, 101, 106, 111, 112, 114, 121, 134, 149-151, 153, 157-159, 162, 164, 170, 173, 193, 199, 214, 219, 224, 230, 237, 269, 271-273, 279, 281, 286, 293, 332, 368, 402, 418, 430 *див. також Установи*

Бібліотека Наукового Дому *див. Бібліотека Народного Дому*

Бібліотека НЗіО у Вроцлаві XXXVI, XXXVIII, XLV, XLVII *див. також Установи*

Бібліотека НЗіО у Львові (Бібліотека Закладу ім. Оссолінських, Бібліотека Оссолінеум, II Відділ Державної бібліотеки у Львові, Abt. II., Biblioteka Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich we Lwowie, Bibliothek des National-Instituts Ossoliński, Bibliothek des Ossolinskischen Institutes, Ossolineum, Ossolinskische Bibliothek, Staatsbibliothek, Abt. II., Lemberg) V, IX, XI, XII, XIV, XVI, XVII, XXII, XXV, XXVI, XXX-XXXII, XXXVI, XLI, XLIV, XLV, 9, 10, 13, 14, 17, 23, 24, 28, 50-52, 59, 61, 90, 98, 101, 105, 112, 117, 118, 141, 142, 144, 148, 149, 151, 153, 154, 159, 161, 162, 164, 170, 172-174, 181, 189, 191, 193, 197, 200-203, 206, 207, 210, 211, 214, 218, 221, 222, 226, 227, 229, 231, 234, 238-244, 246, 248-254, 266-270, 279, 294, 300, 301, 315, 316, 326, 335-340, 343, 345, 353, 354, 356, 365, 368, 392, 396, 399, 403-407, 419-421, 423 *див. також Архіви, Установи*

Бібліотека НТШ у Львові (III відділ Державної бібліотеки у Львові, Abt. III., Biblioteka N.T.Sz., Biblioteka Naukowego Towarzystwa im. Szewczenki, Biblioteka Szewczenki, Bibliothek der Schewtschenko-Gesellschaft, SB III,

- Staatsbibliothek, Abt. III., T. N. Szew., Ukrainische Szewczenko-Wissenschaftlicher-Gesellschaft Bibliothek, Lemberg) V, IX-XII, XIV, XV, XVII, XXI-XXIV, XXVI, XXXIII, XXXV, XXXVI, XLVI, XLVIII, 9, 10, 13, 14, 17, 23, 26, 28, 39, 40, 43, 50, 51, 73, 79, 86, 98, 105, 112, 117, 118, 124-127, 134, 136, 144, 148, 150, 151, 153, 157, 159-165, 167, 169-174, 181, 193, 199, 206, 210, 214, 215, 219, 221, 224-226, 230, 231, 243-245, 248, 266, 268, 270, 273, 279, 296, 332, 353, 368, 394, 396, 402, 408, 420, 422-424, 427-430 *див. також Архіви, Установи*
- Бібліотека оо. Студитів у Львові *див. Бібліотека «Студіону» у Львові*
- Бібліотека ординації Замойських у Варшаві** (Zamoyski-Bibliothek) 209
- Бібліотека ординації Красінських у Варшаві** (Kraśiński-Bibliothek) 209
- Бібліотека Оссолінеум *див. Бібліотека НЗіО у Львові*
- Бібліотека Павликовських *див. Показчик особистих та приватних збірок Павликовські*
- Бібліотека палацу у Стонсдорфі** (Biblioteka pałacowa w Stonsdorfie) 354
- Бібліотека Перемиської греко-католицької капітули** (Капітульна Бібліотека в Перемишлі, Перемиська капітульна бібліотека) IV, 70, 77, 87, 111, 340, 390, 391, 420
- Бібліотека Пірпонта Моргана у Нью-Йорку** XXIV
- Бібліотека політехнічна *див. Бібліотека Львівської Політехніки*
- Бібліотека Політехнічного інституту *див. Бібліотека Львівської Політехніки*
- Бібліотека Польського військового касина** (пл. Бандурського; Військова бібліотека, Biblioteka Wojskowa) 73, 77, 89, 110, 124, 125, 177
- Бібліотека Польської академії наук у Кракові** (Bibliothek der polnischen Akademie der Wissenschaften) 209
- Бібліотека Польської Комісії до дослідів над обороною Східних Земель у Львові** 9, 13
- Бібліотека Римо-католицької духовної семінарії в Любліні** (Bibliothek des Priesterseminars) 210
- Бібліотека Римо-католицької духовної семінарії у Львові** (Бібліотека Латинського семінару, Бібліотека Латинської Духовної Семінарії, Бібліотека Теологічної Семінарії і її професорів, Biblioteka Seminarium Duchownego rzym. kat., Römisch-Katholische Seminar-Bibliothek) XIX, 53, 77, 90, 98, 111, 151, 178, 332, 333, 344, 393, 394, 407 *див. також Окремі збірки*
- Бібліотека Римо-католицької митрополичої капітули у Львові** (Biblioteka Kapituły lwowskiej obrz. łac.) 332 *див. також Окремі збірки*
- Бібліотека Ставропігії *див. Бібліотека Ставропігійського інституту у Львові*
- Бібліотека середньої школи 31 і 32 у Львові** 97, 111
- Бібліотека Ставропігійського інституту у Львові** (Бібліотека Львівського Ставропігіона, Бібліотека Ставропігії, Ставропігіон) X, 9, 13, 98, 144, 291 *див. також Установи*
- Бібліотека Станіславівської гімназії** (Biblioteka gimnazjalna w Stanisławowie) 345
- Бібліотека «Студіону» у Львові** (Бібліотека оо. Студитів у Львові, Byzantinologische Bibliothek, sog. «Studion», Studion (Bibliothek des Met-

- ropoliten), Studitenkloster Bibliothek) X, XII-XIV, XXI, 9, 10, 13, 14, 45, 47, 60, 79, 80, 98, 101, 106, 112, 115, 132-134, 152, 153, 166, 170, 172, 173, 193, 225, 266, 345, 346, 349, 357, 358, 373, 393, 394, 419, 421, 428, 429
- Бібліотека Теологічної Семінарії і її професорів *див.* Бібліотека Римо-католицької духовної семінарії
- Бібліотека Товариства «Відродження» у Львові** 97, 100, 103, 111, 142 *див. також Окремі збірки*
- Бібліотека Товариства Галицько-Руська Матиця у Львові** (Zbiór Haličko-ruskiej Maticy) 73, 89, 103, 110, 176, 423
- Бібліотека Товариства ім. М. Качковського у Львові** 423
- Бібліотека Товариства прихильників наук у Вільні** (Biblioteka TPW w Wilnie) 250
- Бібліотека Товариства приятелів Франції у Львові** (Biblioteka Towarzystwa Przyjaciół Francji) 333
- Бібліотека Товариства «Просвіта» у Львові** X, 9, 13, 170, 323, 397 *див. також Окремі збірки*
- Бібліотека Торговельно-промислової палати у Львові** (Промислова комора, Промислова палата, Biblioteka Izby Handlowej, Biblioteka Izby Handlowo-Przemysłowej, Bibliothek der Handels- u. Gewerbekammer) 89, 110, 152, 177, 344
- Бібліотека Торговельно-промислової палати в Бродах** (Biblioteka Izby Handlowo-Przemysłowej w Brodach) 344
- Бібліотека УПТ «Рідна школа»** 86, 90, 110, 130, 131, 178 *див. також Окремі збірки*
- Бібліотека Українського Робітничого Дому у Львові** (Zbiór Ukraińskiego robotniczego domu) 9, 13, 73, 89, 110, 176
- Бібліотека Університетська у Львові *див.* Бібліотека Львівського університету
- Бібліотека фарного костелу в Станіславові** (Biblioteka kościoła farnego w Stanisławowie) 345
- Бібліотека Філії Академічної гімназії з українською мовою викладання у Львові** (вул. Пекарська 19; Середня школа ч. 36) 126, 132
- Бібліотека Фондації гр. Віктора Баворовського у Львові** (вул. Баворовських 2; Baworowskistr. 2; «Баворовіанум»; Бібліотека Баворовських; Biblioteka Fundacji Baworowskich; Baworowianum; Bawarowskische Bibliothek; Baworowskische Stiftung; Biblioteka Baworowskich; Bibliothek der Gräfl.-Viktor Baworowskischen Stiftung; Gräfl. Baworowski Stiftungsbibliothek; Staatsbibliothek, Päd. Abt., Nebenmagazin) XI, XIV, XVI, XVII, XXVII, XXXII, XXXVI, 9, 10, 13, 14, 29, 30, 34, 50, 60, 64-67, 82-84, 105, 112, 115, 117, 131, 144, 150, 159, 164, 170, 172, 173, 179-181, 193, 201, 210, 214, 224, 234, 238, 242, 243, 266-268, 279, 297-301, 321, 332, 337, 343, 368, 402, 424 *див. також Установи*
- Бібліотека Фондації гр. Віктора Баворовського в Тернополі** (Księgozbiór Fundacji Baworowskiego w Tarnopolu) 334

Бібліотека Християнського інтернату у Львові 142

Бібліотека Чернівецького університету (Bibliothek der Universität Czernowitz, U.-B. Czernowitz) 168, 403

Бібліотека Чернівецької Політехніки (Т.-Н.-Bibliothek Czernowitz) 403

Бібліотека VI державної гімназії ім. С. Сташиця у Львові (12 Середня Школа) 136

Бібліотеки університетських факультетів і кафедр у Варшаві (Bibliotheken der Universitätsinstitute, Warschau) 209

Бібліотеки університетських факультетів і кафедр у Вільні (Biblioteki seminaryjne, Wilno) 250

Бібліотеки університетських факультетів і кафедр у Кракові (Bibliothek der Universitätsinstitute) 209

Бібліотеки університетських факультетів і кафедр у Любліні (Bibliotheken der Universitätsinstitute, Lublin) 210

Бібліотеки університетських факультетів і кафедр у Львові (Biblioteki Uniwersyteckie, Uniwersyteckie biblioteki seminaryjne, Lwów) 210, 251, 322, 323, 332, 344, 358, 372, 394, 397, 410 *див. також Установи*

- Бібліотека географічного факультету (Biblioteka Zakładu geograficznego Uniwersytetu) XXIV, 332

- Бібліотека кабінету української літератури XXIV

- Бібліотека кафедри географії (Biblioteka Zakładu geograficznego Uniwersytetu) 332

- Бібліотека кафедри германістики 427

- Бібліотека кафедри історії польської літератури (Biblioteka Zakładu historii literatury polskiej) 332

- Бібліотека кафедри історії польського мистецтва (Biblioteka Zakładu historii sztuki polskiej) 332

- Бібліотека кафедри історії Польщі (Biblioteka Zakładu historii polskiej) 332

- Бібліотека кафедри політичного та міжнародного права (Biblioteki Zakładu Prawa Politycznego i Prawa Narodów) 344

- Бібліотека кафедри польської мови (Biblioteka Zakładu języka polskiego) 332

- Бібліотека кафедри суспільно-економічної історії (Biblioteka Zakładu historii społecznej i gospodarczej) 332

- Бібліотека кафедри французької філології (Biblioteka Zakładu Filologii francuskiej) 333

- Бібліотека семінару з адміністративного права (Biblioteka Seminarium administracyjnego) 332

Випозичальня Г. Альтенберга у Львові (Wypożyczalnia Altenberga) 172, 173, 407

Випозичальня Губриновича у Львові 54

Випозичальня Літературно-мистецького кола у Львові (Wypożyczalnia Koła Literacko-Artystycznego) 172

Випозичальня Міського касина у Львові (Wypożyczalnia Kasyna) 172

Випозичальня Пожежної охорони у Львові (Wypożyczalnia Straży Pożarnej) 172

- Випозичальня працівників міських водогонів у Львові** (Wypożyczalnia pracowników wodociągów miejskich) 172
- Випозичальня Спілки поштових працівників у Львові** (Wypożyczalnia Związku pracowników pocztowych) 172
- Випозичальня «Nowa Książka» у Львові** 172
- Випозичальня «Wiedza» у Львові** 172
- Випозичальня «Wita» у Львові** 172
- Військова бібліотека** *див.* Бібліотека Польського військового касина
- Військова бібліотека** (Bernardiner-Platz 3; Biblioteka Wojskowa; Militärbibliothek) 151
- Військова бібліотека на пл. Бандурського *див.* Бібліотека Польського військового касина
- Державна бібліотека *див.* Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника
- Державна пруська бібліотека в Берліні** 419
- Державна публічна бібліотека ім. М. Є. Салтикова-Щедріна у Ленінграді** (Бібліотека ім. Салтикова-Щедріна) 101, 424
- Державна бібліотека у Варшаві** (Staatsbibliothek Warschau) 209
- Державна бібліотека у Кракові** (Staatsbibliothek Krakau) 209, 210, 229
- Державна бібліотека у Любліні** (Staatsbibliothek Lublin) 210
- Державна бібліотека у Львові** (Львівська державна бібліотека, Staatsbibliothek Lemberg) XVI, XVII, XXIV-XXVI, XXXIII-XXXV, XLVI, XLVII, 159, 163, 192-194, 196, 198, 199, 201, 206, 209-211, 214, 217, 220, 223, 226, 229, 230, 234-239, 241, 279, 301, 337, 339, 396, 402, 418-420, 423, 427, 429, 430
- Державна історична бібліотека УРСР** 86
- Дрогобицька обласна бібліотека** (Biblioteka oblasna w Drohobycz) 334, 344
- ІІ Відділ Державної бібліотеки у Львові *див.* Бібліотека НЗіО у Львові
- Єврейська бібліотека** (вул. Краківська 11) 73, 110, 125
- Єврейська бібліотека** (Biblioteka Żydowska) 89, 109, 176 *див. також* Бібліотека єврейської віросповідної громади у Львові
- Єврейська бібліотека «Fundation Perl» в Тернополі** XXXVIII
- Жидівська (кагальна) бібліотека *див.* Бібліотека єврейської віросповідної громади у Львові
- Кагальна бібліотека *див.* Бібліотека єврейської віросповідної громади у Львові
- Капітульна Бібліотека в Перемишлі *див.* Бібліотека Перемиської греко-католицької капітули
- ЛфБАН УРСР *див.* Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника
- Львівська бібліотека АН УРСР *див.* Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника
- Львівська державна бібліотека *див.* Державна бібліотека у Львові
- Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника** (Бібліотека АН, Державна бібліотека, АННБУ, АННБ України,

- ЛфБАН УРСР, Львівська бібліотека АН УРСР, Львівська філія Бібліотеки АН УРСР, Львовская Библиотека Академии Наук Украины, Наукова Державна Бібліотека, Ф.Б.А.Н., Філіал Бібліотеки Академії Наук УРСР у Львові, Філія Бібліотеки АН. у Львові, Biblioteka Akademii Nauk USRR, Biblioteka Akademii Nauk ZSRR, Bibliothek der Ukrainischen Akademie der Wissenschaften, Biblioteka filji Akademii Nauk Ukrainiskiej, Filia Biblioteki Akademii Nauk U.R.S.R., Lemberger Filial der Akademie der Wissenschaften in Kiev) III, IV, VII, IX, X, XIII, XV, XVII-XIX, XXI-XXIV, XXVI, XXX, XXXV, XXXVII, XXXIX-XLVIII, L, 10, 13, 14, 17, 28, 29, 37, 39, 45, 49-52, 59, 64, 72, 74, 77-79, 81-88, 97, 98, 100, 101, 104, 105, 109, 114, 115, 118, 121, 123, 124, 126-128, 130, 131, 143, 161, 166, 170, 172, 175, 180, 189-191, 197, 218, 255, 257, 258, 262, 266, 267, 269, 271, 274, 275, 281-284, 289-290, 294, 297, 300, 301, 303, 313-315, 321-323, 325, 326, 329, 332, 336-338, 341, 350, 358, 359, 367-374, 378, 389, 392, 396, 403, 405, 406, 408, 409, 416, 418-430
- Відділ спецфондів (Specfond) XXII, 118, 161-163, 169, 170, 172-174, 230, 279, 376, 411
 - Кабінет Івана Франка L, 374, 375, 429
 - Кабінет картографії XVI, XXXVIII, 116, 273, 291, 376
 - Кабінет Маркса-Енгельса-Леніна (Кабінет Марксизму, Kabinet für Marxismus-Leninismus) XIV, XVI, 40, 57, 107, 118, 211, 276, 362, 374, 375, 424, 428
 - Кабінет мистецтва 422
 - Музей книги (Buchmuseum des Ossolineums) XIV, 150, 266, 291
- Львівська обласна дитяча бібліотека** (Обласна Діточа Бібліотека, Мійська бібліотека Сталинського району у Львові) 14, 82
- Львівська обласна педагогічна бібліотека** (Педагогічна бібліотека, Centralna Biblioteka Pedagogiczna, Staatsbibliothek, Päd. Abt.) X, XVII, XXII, 172, 173, 206, 214, 333, 372
- Львівська обласна універсальна наукова бібліотека** (Обласна бібліотека, Distriktbibliothek, Gubernial-Bibliothek, Obłasna Biblioteka) L, 10, 14, 151, 159, 387, 395
- Львівська філія Бібліотеки АН УРСР *див.* Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника
- Львовская Библиотека Академии Наук Украины *див.* Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника
- Медична бібліотека *див.* Бібліотека Львівського медичного інституту
- Мійська бібліотека Сталинського району у Львові *див.* Львівська обласна дитяча бібліотека
- Міська бібліотека** (вул. Дзедушицьких) 133
- Міська бібліотека у Львові** (Stadtbibliothek, Städtische Bibliothek) 151
- Міська бібліотека *див.* Центральна міська бібліотека для дорослих у Львові
- Міська бібліотека Шевченківського р-ну у Львові** (вул. Старотандетна 2; Районова бібліотека) 97, 111, 133, 134
- Міська публічна бібліотека в Станіславові** (Biblioteka Publiczna Miejska w Stanisławowie) 345

Морочинська Бібліотека *див. Показчик особистих та приватних збірок*.
Хшановські з Морочина

Наукова бібліотека ім. М. Горького Московського державного університету (Бібліотека ім. М. Горького в Москві, Uniwersytet w Moskwie) XXII, 101, 394

Наукова Державна Бібліотека *див. Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника*

Національна бібліотека у Варшаві (Biblioteka Narodowa Józefa Piłsudskiego, Biblioteka Narodowa w Warszawie, Piłsudski-Nationalbibliothek) IV, V, XXXIII-XXXVIII, 209, 339, 340, 351-354, 356, 357, 365, 405

Національна бібліотека України ім. В. Вернадського (НБУВ) XLVIII, 424, 425, 428

Обласна бібліотека *див. Львівська обласна універсальна наукова бібліотека*

Обласна дитяча бібліотека *див. Львівська обласна дитяча бібліотека*

Педагогічна бібліотека *див. Львівська обласна педагогічна бібліотека*

Перемишська капітульна бібліотека *див. Бібліотека Перемишської греко-католицької капітули*

Польська бібліотека в Парижі (Biblioteka Polska w Paryżu) 352, 354

Польська бібліотека в Рапперсвілі (Rapperswyl) 317

Польська бібліотека в Тернополі (Polska Biblioteka w Tarnopolu) 345

Поторицька бібліотека *див. Бібліотека Дідушицьких у Львові*

Професійна сільсько-господарська бібліотека фундації «Fredrowo» (Biblioteka zawodowa ogrodnicza fundacji «Fredrowo») 344 *див. також Показчик особистих та родинних збірок*

Публічна бібліотека ім. Врублевських у Вільні (Biblioteka Publiczna im. Wróblewskich, Biblioteka Wróblewskiego) 250, 321

Публічна бібліотека ім. Ієроніма Лопатинського у Любліні (Lopatcinskische öfftl. Bibliothek) 210

Публічна бібліотека столичного міста Варшави (Biblioteka Publiczna, Biblioteka Publiczna m. st. Warszawy) 352, 354

Публічна бібліотека Товариства народної школи у Львові (вул. Чарнецького 1; вул. Радянська 1; Райбібліотека; Районова бібліотека ТСА; Biblioteka Publiczna Towarzystwa Szkoły Ludowej; Biblioteka rejonowa; Öffentliche Bibliothek des Polnischen Volksschulvereines; T.S.L.; Wypożyczalnia Towarzystwa Szkoły Ludowej) XXII, 88, 90, 97, 111, 118, 133, 151, 170, 172, 173, 178, 334, 344, 392, 394, 407

Райбібліотека *див. Публічна бібліотека Товариства народної школи у Львові*
Районова бібліотека, вул. Радянська 1 *див. Публічна бібліотека Товариства народної школи у Львові*

Районова бібліотека з вул. Старотандетної 2 *див. Міська бібліотека Шевченківського р-ну у Львові*

Сілезька бібліотека в Катовицях (Biblioteka Śląska w Katowicach) 405

Станіславська обласна бібліотека (Biblioteka obłastna w Stanisławowie) 334

Тернопільська обласна бібліотека (Biblioteka obłastna w Tarnopolu) 334
Технічна бібліотека *див. Бібліотека Львівської Політехніки*

III відділ Державної бібліотеки у Львові *див.* Бібліотека НТШ у Львові

ТСА *див.* Публічна бібліотека Товариства народних шкіл

Університетська бібліотека в Кілі 419

Ф.Б.А.Н. *див.* Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника

ФБОН Академії Наук СРСР *див.* Фундаментальна бібліотека АН СРСР у Москві

Філіал Бібліотеки Академії Наук УРСР у Львові *див.* Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника

Філія Бібліотеки АН у Львові *див.* Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника

Фундаментальна бібліотека АН СРСР у Москві (Московська фундаментальна бібліотека, ФБОН Академії Наук СРСР) XLIII, 348

Фундаментальна бібліотека Варшавської теологічної семінарії (Фундаментальная библиотека Варшавской теологической семинарии) 323

Фундаментальная библиотека Варшавской теологической семинарии *див.* Фундаментальна бібліотека Варшавської теологічної семінарії

Центральна міська бібліотека для дорослих у Львові (Міська бібліотека) XXII, 14, 97, 111, 173

Цісарська публічна бібліотека у Відні (Cesarska Biblioteka Publiczna w Wiedniu) 385

Ягеллонська бібліотека у Кракові (Biblioteka Jagiellońska, BJ, Jagellonische Bibliothek) XXV, XXXIII, 209, 226, 227, 229, 246, 248, 250, 252-254, 295, 300, 330, 335, 336, 342, 351, 352, 365, 386, 388, 400

Abt. I. *див.* Бібліотека Львівського університету

Abt. II. *див.* Бібліотека НЗіО у Львові

Abt. III. *див.* Бібліотека НТШ у Львові

Altenberga *див.* Випозичальня Г. Альтенберга у Львові

Bawarowskische Bibliothek *див.* Бібліотека Фондації гр. Віктора Баворовського у Львові

Baworowianum *див.* Бібліотека Фондації гр. Віктора Баворовського у Львові

Baworowskische Stiftung *див.* Бібліотека Фондації гр. Віктора Баворовського у Львові

Biblioteka Akademii Handlowej *див.* Бібліотека Академії закордонної торгівлі у Львові

Biblioteka Akademii Medycyny Weterynaryjnej *див.* Бібліотека Академії ветеринарної медицини у Львові

Biblioteka Akademii Nauk USRR *див.* Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника

Biblioteka Akademii Nauk ZSRR *див.* Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника

Biblioteka A.W. *див.* Бібліотека Академії ветеринарної медицини у Львові

Biblioteka Baworowskich *див.* Бібліотека Фондації гр. Віктора Баворовського у Львові

Biblioteka bursy gimnazjalnej w Brzeżanach *див.* Бібліотека Бережанської гімназійної бурси

- Biblioteka Czytelni Akademickiej *див.* Бібліотека Академічної читальні у Львові
- Biblioteka Dzieduszyckich oder Poturzycka *див.* Бібліотека Дідушицьких у Львові
- BiblJoteka filji Akademii Nauk Ukrainskiej *див.* Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника
- Biblioteka gimnazjalna w Brodach *див.* Бібліотека Бродівської гімназії
- Biblioteka gimnazjalna w Stanisławowie *див.* Бібліотека Станіславівської гімназії
- Biblioteka Gminy Wyznaniowej *див.* Бібліотека єврейської віросповідної громади у Львові
- Biblioteka Izby Handlowej *див.* Бібліотека Торговельно-промислової палати у Львові
- Biblioteka Izby Handlowo-Przemysłowej *див.* Бібліотека Торговельно-промислової палати у Львові
- Biblioteka Izby Handlowo-Przemysłowej w Brodach *див.* Бібліотека Торговельно-промислової палати в Бродях
- Biblioteka Izraelickiej Gminy Wyznaniowej *див.* Бібліотека єврейської віросповідної громади у Львові
- Biblioteka Jagiellońska *див.* Ягеллонська бібліотека у Кракові
- Biblioteka Kapituły lwowskiej obrz. łac. *див.* Бібліотека Римо-католицької митрополічної капітули у Львові
- Biblioteka Kasyna Miejskiego i Koła Literackiego *див.* Бібліотека Міського касина і Літературного кола у Львові
- Biblioteka klasztoru Bernardynów *див.* Бібліотека монастиря оо. Бернардинців у Львові
- Biblioteka klasztoru Dominikanów *див.* Бібліотека монастиря оо. Домініканців у Львові
- Biblioteka klasztoru Franciszkanów *див.* Бібліотека монастиря оо. Францисканців у Львові
- Biblioteka klasztoru Karmelitów *див.* Бібліотека монастиря оо. Кармелітів у Львові
- Biblioteka Klasztoru OO. Bazylianów we Lwowie *див.* Бібліотека монастиря оо. Василіян у Львові
- Biblioteka klasztoru oo. Dominikanów w Czortkowie *див.* Бібліотека монастиря оо. Домініканців у Чорткові
- Biblioteka klasztoru z Tuńca *див.* Бібліотека монастиря оо. Бенедиктинців у Тинці
- Biblioteka klasztoru Zmartwychwstańców *див.* Бібліотека монастиря оо. Воскресенців у Львові
- Biblioteka Kościoła Ewangelickiego w Złotoryi *див.* Бібліотека євангеліцького костелу в Золоторії
- Biblioteka kościoła farnego w Stanisławowie *див.* Бібліотека фарного костелу в Станіславові
- Biblioteka kościoła ormiańskiego w Stanisławowie *див.* Бібліотека вірменської церкви в Станіславові

- Biblioteka Medycka *див. Покажчик особистих та приватних збірок*. Пав-
ликовські з Медики
- Biblioteka miejskich teatrów *див.* Бібліотека міських театрів у Львові
- Biblioteka N. T. Sz. *див.* Бібліотека НТШ у Львові
- Biblioteka Narodnego Domu *див.* Бібліотека Народного Дому у Львові
- Biblioteka Narodowa Józefa Piłsudskiego *див.* Національна бібліотека в
Варшаві
- Biblioteka Narodowa w Warszawie *див.* Національна бібліотека в Варшаві
- Biblioteka Naukowego Towarzystwa im. Szewczenki *див.* Бібліотека НТШ у
Львові
- Biblioteka OO. Bazylianów w Słowicie *див.* Монастир сс. Василян у Словіті
- Biblioteka OO. Bazylianów w Żółkwi *див.* Бібліотека монастиря оо. Васи-
ліян у Жовкві
- Biblioteka oo. Jezuitów w Stanisławowie *див.* Бібліотека монастиря оо. Єзуї-
тів у Станіславові
- Biblioteka oblasna w Drohobyczu *див.* Дрогобицька обласна бібліотека
- Biblioteka oblasna w Stanisławowie *див.* Станіславівська обласна бібліо-
тека
- Biblioteka oblasna w Tarnopolu *див.* Тернопільська обласна бібліотека
- Biblioteka pałacowa w Stonsdorfie *див.* Бібліотека палацу у Стонсдорфі
- Biblioteka Pawlikowskich *див. Покажчик особистих та приватних збірок*.
Павликовські
- Biblioteka Politechnicka *див.* Бібліотека Львівської Політехніки
- Biblioteka Polska w Paryżu *див.* Польська бібліотека в Парижі
- Biblioteka Poturzycka *див.* Бібліотека Дідушицьких у Львові
- Biblioteka Publiczna *див.* Публічна бібліотека столичного міста Варшави
- Biblioteka Publiczna im. Wróblewskich *див.* Публічна бібліотека ім. Вруб-
левських у Вільні
- Biblioteka Publiczna m. Lwowa *див.* Бібліотека міста Львова
- Biblioteka Publiczna m. st. Warszawy *див.* Публічна бібліотека столичного
міста Варшави
- Biblioteka Publiczna Miejska w Stanisławowie *див.* Міська публічна бібліо-
тека в Станіславові
- Biblioteka Publiczna Towarzystwa Szkoły Ludowej *див.* Публічна бібліотека
Товариства народної школи у Львові
- Biblioteka rejonowa *див.* Публічна бібліотека Товариства народної школи
у Львові
- Biblioteka Seminarium administracyjnego *див.* Бібліотеки університетсь-
ких факультетів і кафедр у Львові. Бібліотека семінару з адміністра-
тивного права
- Biblioteka Seminarium Duchownego rzym. kat. *див.* Бібліотека Римо-ка-
толицької духовної семінарії у Львові
- Biblioteka Seminarium grecko-katolickiego *див.* Бібліотека Греко-като-
лицької Духовної семінарії у Львові
- Biblioteka Szewczenki *див.* Бібліотека НТШ у Львові
- Biblioteka Szkoły Politechnicznej *див.* Бібліотека Львівської Політехніки

- Biblioteka Śląska w Katowicach *див.* Сілезька бібліотека в Катовицях
Biblioteka Towarzystwa Przyjaciół Francji *див.* Бібліотека Товариства приятелів Франції у Львові
Biblioteka TPW w Wilnie *див.* Бібліотека Товариства прихильників наук у Вільні
Biblioteka uniwersytecka w Wilnie *див.* Бібліотека Віленського університету
Biblioteka Uniwersytecka we Lwowie *див.* Бібліотека Львівського університету
Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu *див.* Бібліотека Вроцлавського університету
Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego *див.* Бібліотека Варшавського університету
Biblioteka Wojskowa *див.* Бібліотека Польського військового касина
Biblioteka Wojskowa D.O.K. VI *див.* Бібліотека Командування округу VI корпусу у Львові
Biblioteka Wróblewskiego *див.* Публічна бібліотека ім. Врублевських у Вільні
Biblioteka Wyższej Szkoły Handlowej *див.* Бібліотека Академії закордонної торгівлі у Львові
Biblioteka Zakładu Filologii francuskiej *див.* Бібліотеки університетських факультетів і кафедр у Львові. Бібліотека кафедри французької філології
Biblioteka Zakładu geograficznego Uniwersytetu *див.* Бібліотеки університетських факультетів і кафедр у Львові. Бібліотека кафедри географії
Biblioteka Zakładu historii literatury polskiej *див.* Бібліотеки університетських факультетів і кафедр у Львові. Бібліотека кафедри історії польської літератури
Biblioteka Zakładu historii polskiej *див.* Бібліотеки університетських факультетів і кафедр у Львові. Бібліотека кафедри історії Польщі
Biblioteka Zakładu historii sztuki polskiej *див.* Бібліотеки університетських факультетів і кафедр у Львові. Бібліотека кафедри історії польського мистецтва
Biblioteka Zakładu języka polskiego *див.* Бібліотеки університетських факультетів і кафедр у Львові. Бібліотека кафедри польської мови
Biblioteka Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich we Lwowie *див.* Бібліотека НЗіО у Львові
Biblioteka Zakładu Prawa Politycznego i Prawa Narodów *див.* Бібліотеки університетських факультетів і кафедр у Львові. Бібліотека кафедри політичного та міжнародного права
Biblioteka zawodowa ogrodnicza fundacji «Fredrowo» *див.* Професійна сільсько-господарська бібліотека фундації «Fredrowo»
Biblioteki seminaryjne *див.* Бібліотеки університетських факультетів і кафедр у Вільні
Biblioteki Uniwersyteckie *див.* Бібліотеки університетських факультетів і кафедр у Львові
Bibliothek der Bergakademie *див.* Бібліотека Гірничої академії у Кракові

- Bibliothek der Evangelischen Gemeinde *див.* Бібліотека євангелицької конфесійної громади у Львові
- Bibliothek der Grafen Dzieduszycki in Lemberg *див.* Бібліотека Дідушицьких у Львові
- Bibliothek der Gräfl.- Viktor Baworowskischen Stiftung *див.* Бібліотека Фондації гр. Віктора Баворовського у Львові
- Bibliothek der Handels-Akademie *див.* Бібліотека Академії закордонної торгівлі у Львові
- Bibliothek der Handels- u. Gewerbe-kammer *див.* Бібліотека Торговельно-промислової палати у Львові
- Bibliothek der Israelitischen Kultusgemeinde *див.* Бібліотека єврейської віросповідної громади у Львові
- Bibliothek der jüdischen Gemeinde *див.* Бібліотека єврейської віросповідної громади у Львові
- Bibliothek der Medizin-Akademie *див.* Бібліотека Львівського медичного інституту
- Bibliothek der Politechnischen Hochschule *див.* Бібліотека Львівської Політехніки
- Bibliothek der polnischen Akademie der Wissenschaften *див.* Бібліотека Польської академії наук у Кракові
- Bibliothek der Ruthenischen National-Haus *див.* Бібліотека Народного Дому у Львові
- Bibliothek der Schewtschenko-Gesellschaft *див.* Бібліотека НТШ у Львові
- Bibliothek der Technischen Hochschule *див.* Бібліотека Львівської Політехніки
- Bibliothek der tierärztlichen Akademie *див.* Бібліотека Академії ветеринарної медицини у Львові
- Bibliothek der Ukrainischen Akademie der Wissenschaften *див.* Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника
- Bibliothek der Universitätsinstitute *див.* Бібліотека університетських факультетів і кафедр у Кракові
- Bibliotheken der Universitätsinstitute *див.* Бібліотеки університетських факультетів і кафедр у Варшаві
- Bibliotheken der Universitätsinstitute *див.* Бібліотеки університетських факультетів і кафедр у Львові
- Bibliotheken der Universitätsinstitute *див.* Бібліотеки університетських факультетів і кафедр у Любліні
- Bibliothek des ekonomische Instituts *див.* Бібліотека Інституту економіки АН у Львові
- Bibliothek des Folklor-Instituts *див.* Бібліотека Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН у Львові
- Bibliothek des historischen Instituts *див.* Бібліотека Інституту історії України АН у Львові
- Bibliothek des Instituts «Narodny Dom» *див.* Бібліотека Народного Дому у Львові

- Bibliothek des Literatur-Instituts *див.* Бібліотека Інституту української літератури АН у Львові
- Bibliothek des Medizinischen Institutes *див.* Бібліотека Львівського медичного інституту
- Bibliothek des National-Instituts Ossoliński *див.* Бібліотека НЗіО у Львові
- Bibliothek des Prehistorischen-Instituts *див.* Бібліотека Інституту археології АН у Львові
- Bibliothek des Priesterseminars *див.* Бібліотека Римо-католицької духовної семінарії в Любліні
- Bibliothek des sprachwissenschaftlichen Instituts *див.* Бібліотека Інституту мовознавства АН у Львові
- Bibliothek des Universität Czernowitz *див.* Бібліотека Чернівецького університету
- BJ *див.* Ягеллонська бібліотека у Кракові
- Bobolanum *див.* Бібліотека єзуїтського колегіуму в Любліні
- BU w Warszawie *див.* Бібліотека Варшавського університету
- Byzantinologische Bibliothek, sog. «Studion» *див.* Бібліотека «Студіону» у Львові
- Centralna Biblioteka Pedagogiczna *див.* Львівська обласна педагогічна бібліотека
- Cesarska Biblioteka Publiczna w Wiedniu *див.* Цісарська публічна бібліотека у Відні
- Distriktbibliothek *див.* Львівська обласна універсальна наукова бібліотека
- Filia Biblioteki Akademii Nauk U.R.S.R. *див.* Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника
- Gräfllich Baworowski Stiftungs-bibliothek *див.* Бібліотека Фондації гр. Віктора Баворовського у Львові
- Gräfllich Dzieduszycki Stiftungs-Bibliothek *див.* Бібліотека Дідушицьких у Львові
- Griechisch-Katholische Seminar-Bibliothek *див.* Бібліотека Греко-католицької Духовної семінарії у Львові
- Gubernial-Bibliothek *див.* Львівська обласна універсальна наукова бібліотека
- Jagellonische Bibliothek *див.* Ягеллонська бібліотека у Кракові
- Jüdische Bibliothek *див.* Бібліотека єврейської віросповідної громади у Львові
- Klosterbibliothek der Basilianer *див.* Бібліотека монастиря оо. Василіян у Львові
- Klosterbibliothek der Bernardiner *див.* Бібліотека монастиря оо. Бернардинців у Львові
- Klosterbibliothek der Domikaner *див.* Бібліотека монастиря оо. Домініканців у Львові
- Klosterbibliothek der Franziskaner *див.* Бібліотека монастиря оо. Францисканців у Львові
- Klosterbibliothek der Karmelitaner *див.* Бібліотека монастиря оо. Кармелітів у Львові

- Klosterbibliothek der Resurrektionisten *див.* Бібліотека монастиря оо. Воскресенців у Львові
- Kraśiński-Bibliothek *див.* Бібліотека ординації Красінських у Варшаві
- Księgozbiór chyrowskiego zakładu *див.* Бібліотека єзуїтського конвікту у Хирові
- Księgozbiór Fundacji Baworowskiego w Tarnopolu *див.* Бібліотека Фондації гр. Віктора Баворовського в Тернополі
- Księgozbiór lwowskiej akademii jezuickiej *див.* Бібліотека єзуїтського колегіуму у Львові
- Lemberger Filial der Akademie der Wissenschaften in Kiev *див.* Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника
- Lemberger U.-B. *див.* Бібліотека Львівського університету
- Lopaticinskische öfftl. Bibliothek *див.* Публічна бібліотека ім. Ієроніма Лопатинського у Любліні
- Medizinische Bibliothek *див.* Бібліотека Львівського медичного інституту
- Militärbibliothek *див.* Військова бібліотека
- Oblasna Biblioteka *див.* Львівська обласна універсальна наукова бібліотека
- Ossolineum *див.* Бібліотека НЗіО у Львові
- Ossolinskische Bibliothek *див.* Бібліотека НЗіО у Львові
- Öffentliche Bibliothek des Polnischen Volksschulverejnes *див.* Публічна бібліотека Товариства народної школи у Львові
- Pilsudski-Nationalbibliothek *див.* Національна бібліотека у Варшаві
- Polska Biblioteka w Tarnopolu *див.* Польська бібліотека в Тернополі
- Rapperswyl *див.* Польська бібліотека в Рапперсвілі
- Römisch-Katholische Seminar-Bibliothek *див.* Бібліотека Римо-католицької духовної семінарії у Львові
- SB III *див.* Бібліотека НТШ у Львові
- Stadtbibliothek *див.* Державна бібліотека у Львові
- Staatsbibliothek, Abt. I. *див.* Бібліотека Львівського університету
- Staatsbibliothek, Abt. II. *див.* Бібліотека НЗіО у Львові
- Staatsbibliothek, Abt. III. *див.* Бібліотека НТШ у Львові
- Staatsbibliothek Krakau *див.* Державна бібліотека у Кракові
- Staatsbibliothek Lemberg *див.* Державна бібліотека у Львові
- Staatsbibliothek Lublin *див.* Державна бібліотека у Любліні
- Staatsbibliothek, Med. Abt. *див.* Бібліотека Львівського медичного інституту
- Staatsbibliothek, Päd. Abt. *див.* Львівська обласна педагогічна бібліотека
- Staatsbibliothek, Päd. Abt., Nebenmagazin Baworowskistr. 2. *див.* Бібліотека Фондації гр. Віктора Баворовського у Львові
- Staatsbibliothek, Päd. Abt., Nebenmagazin Ungarnstr. 14 *див.* Бібліотека Народного Дому у Львові
- Staatsbibliothek Warschau *див.* Державна бібліотека у Варшаві
- Städtische Bibliothek *див.* Міська бібліотека у Львові
- Städtische Kassino- u. Literaten-Verein-Bibliothek *див.* Бібліотека Міського касина і Літературного кола у Львові
- Studion (die Bibliothek des Metropolitens) *див.* Бібліотека «Студіону» у Львові
- Studitenkloster Bibliothek *див.* Бібліотека «Студіону» у Львові

Technische Abteilung *див.* Бібліотека Львівської Політехніки
T.-H.-Bibliothek *див.* Бібліотека Львівської Політехніки
T.-H.-Bibliothek Czernowitz *див.* Бібліотека Чернівецької Політехніки
T. N. Szew. *див.* Бібліотека НТШ у Львові
T.S.L. *див.* Публічна бібліотека Товариства народної школи
U.-B. *див.* Бібліотека Львівського університету
U.-B. Czernowitz *див.* Бібліотека Чернівецького університету
Ukrainische Szewczenko-Wissenschaftlicher-Gesellschaft Bibliothek *див.* Бібліотека НТШ у Львові
Univ.-Bibliothek Lemberg *див.* Бібліотека Львівського університету
Universitätsbibliothek *див.* Бібліотека Львівського університету
Universitätsbibliothek, Lublin *див.* Бібліотека католицького університету ім. Яна-Павла II в Любліні
Universitätsbibliothek, Warschau *див.* Бібліотека Варшавського університету
Uniwersyteckie biblioteki seminaryjne *див.* Бібліотеки університетських факультетів і кафедр у Львові
Wypożyczalnia Kasyna *див.* Випозичальня Міського казино у Львові
Wypożyczalnia Koła Literacko-Artystycznego *див.* Випозичальня Літературно-мистецького кола у Львові
Wypożyczalnia pracowników wodociągów miejskich *див.* Випозичальня працівників міських водогонів у Львові
Wypożyczalnia Straży Pożarnej *див.* Випозичальня Пожежної охорони у Львові
Wypożyczalnia Towarzystwa Szkoły Ludowej *див.* Публічна бібліотека Товариства народної школи у Львові
Wypożyczalnia Związku pracowników pocztowych *див.* Випозичальня Спілки поштових працівників у Львові
Zamoyski-Bibliothek *див.* Бібліотека ординації Замойських у Варшаві
Zbiór Ukraińskiego robotniczego domu *див.* Бібліотека Українського Робітничого Дому у Львові

Музеї

Археологічний музей у Львові (Музей праісторичний, Miejskie Muzeum Prehistoryczne, Museum für Vor- und Frühgeschichte) 12, 222, 223, 306
Барбер інститут красних мистецтв університету в Бірмінгемі XXIV
Біловезький музей (Muzeum Białowieskie) 309
Британський національний музей у Лондоні XXIV
Вашингтонська Національна галерея XXIV
Вірменський музей *див.* Музей вірменської капітули у Львові
Волинський музей у Луцьку (Muzeum Wołyńskie) 306, 321
Галерея Куртолд інституту XXIV
Галерія Народова *див.* Національна галерея м. Львова
Галерія образотворчого мистецтва *див.* Львівська галерея мистецтв
Гуцульський музей в Жаб'ю (Muzeum Huculskie w Żabiem) 306, 321

- Державна Картинна Галерея при вул. Мохнацького 42 *див.* Національний музей у Львові
- Державний історичний музей у Львові *див.* Львівський історичний музей
- Державний музей етнографії та художнього промислу АН УРСР у Львові** (Етнографічний музей, Muzeum Etnograficzne we Lwowie) XL, L, 257, 258, 260, 286, 306, 307, 350, 363
- Діорама міста Львова** (Diorama m. Lwowa) 4
- Доісторичний музей у Львові** (проект) 9, 12
- Етнографічний музей *див.* Державний музей етнографії та художнього промислу АН УРСР у Львові
- Етнографічний музей НТШ *див.* Культурно-історичний музей НТШ у Львові
- Етнографічний музей у Львові** (Музей Етнографічний Міський) 11
- Етнографічний музей у Львові** (проект) 9, 12
- Єврейський музей *див.* Музей єврейської віросповідної громади у Львові
- Збірка ім. Б. Оржеховича *див.* Музей Болеслава Ожеховича у Львові
- Історичний музей *див.* Львівський історичний музей
- Історичний музей м. Львова** (пл. Ринок 4; Міський музей; Музей Міста Львова; Muzeum Historyczne; Muzeum Historyczne miasta Lwowa) 11-13, 177, 306, 333, 344
- Історичний музей у Львові** (проект) 12
- Історично-Воєнний Музей при НТШ *див.* Музей воєнно-історичних пам'яток НТШ
- Картинна галерія *див.* Львівська галерея мистецтв у Львові
- Київський музей західного мистецтва** 350
- Київський музей російського мистецтва** 350
- Київський музей українського мистецтва** 350
- Королівський замок на Вавелі. Державні колекції мистецтва** (Kunstgeschichtliche Sammlungen, Państwowe zbiory sztuki, Wawel) 250, 254, 399, 400
- Культурно-історичний музей НТШ у Львові** (Етнографічний музей НТШ, Музей Доісторичний Наукового Т-ва ім. Шевченка, Музей Етнографічний НТШ, Музей НТШ, Etnographische Museum, Muzeum imienia Szewczenki) 11, 12, 16, 26, 144, 174, 181, 222, 223, 306, 420, 426 *див. також* Архіви, Бібліотеки, Установи
- Культурно-історичний музей Оссолінеум *див.* Музей ім. Любомирських у Львові
- Львівська галерея мистецтв** (Галерія образотворчого мистецтва, Картинна галерія, Львівська державна картинна галерея, Обласна картинна галерея, Bildergalerie, Galeria Obrazów we Lwowie, Gemäldegalerie) XXXI, 9, 13, 60, 64-68, 96, 131, 132, 174, 222, 223, 254, 298, 299, 305, 306, 318, 350, 419
- Львівська державна картинна галерея *див.* Львівська галерея мистецтв у Львові
- Львівський державний історичний музей *див.* Львівський історичний музей
- Львівський історичний музей** (Державний історичний музей у Львові, Історичний музей, Львівський державний історичний музей, Historische

Museum, Lwowskie Muzeum Historyczne) 65, 71, 80, 85, 87, 89, 96, 99, 110, 132, 177, 181, 222, 223, 288, 291, 293, 294, 298, 299, 305-307, 318, 326, 350, 427

Львівський літературно-меморіальний музей ім. Івана Франка (Меморіальний музей, Музей І. Франка, Музей Івана Франка у Львові) 75, 164, 165, 216, 257-259

Львівський національний музей *див.* Національний музей у Львові

Меморіальний музей *див.* Львівський літературно-меморіальний музей ім. Івана Франка

Метрополітен-музей мистецтва у Нью-Йорку XXIV

Міський музей *див.* Історичний музей м. Львова

Музей Академії Наук *див.* Музей ім. Любомирських у Львові

Музей Баворовських у Львові 12, 68, 216, 269, 306

Музей Богословської академії у Львові 12, 13, 419

Музей Бойманс фон Бенінген XXIV

Музей Болеслава Ожеховича у Львові (Збірка ім. Б. Оржеховича, Muzeum Orzechowicza) IV, 9, 11, 12, 13, 68, 306, 320, 333 *див. також* Покажчик особистих та приватних збірок. Ожехович Болеслав

Музей Бруніцьких *див.* Музей Бруніцького у Львові

Музей Бруніцького у Львові (вул. Технічна 1; Музей Бруніцьких; Zbiory Miejskie Brunickich) 12, 306 *див. також* Покажчик особистих та приватних збірок. Бруніцький Конstantи

Музей вірменської капітули у Львові (Вірменський музей) 7, 11, 306

Музей Воєнних пам'яток *див.* Музей воєнно-історичних пам'яток у Львові

Музей воєнно-історичних пам'яток у Львові (Історично-Воєнний Музей при НТШ, Музей Воєнних пам'яток) 11, 26, 420

Музей «Гуцульщина» в Коломиї (Filia Muzeum Pokuckiego, Muzeum w Kołomyi) 334, 345

Музей Дідушицьких *див.* Музей ім. Дідушицьких у Львові

Музей Доісторичний НТШ *див.* Культурно-історичний музей НТШ у Львові

Музей Етнографічний Міський *див.* Етнографічний музей у Львові

Музей Етнографічний НТШ *див.* Культурно-історичний музей НТШ у Львові

Музей єврейської віросповідної громади у Львові (Єврейський музей, Muzeum Gminy Wyznaniowej Żydowskiej) 11, 306

Музей заслужених польок у Львові (Muzeum Zasłużonych Polek) 88, 109, 175

Музей Івана Франка у Львові *див.* Львівський літературно-меморіальний музей ім. І. Франка

Музей ім. Дідушицьких у Львові (Музей Дідушицьких, Музей Природничий ім. Дідушицьких, Muzeum Dzieduszyckich) 9, 12, 16, 23, 306, 333, 344, 358 *див. також* Покажчик особистих та приватних збірок. Дідушицькі

Музей ім. Любомирських у Львові (Культурно-історичний музей Оссолінеум, Музей Академії Наук, Музей Любомирських, Музей Осолінеуму, Музей «Ossolineum», Lubomirski-Museum in Lemberg, Muzeum im. Lu-

bomirskich, Sammlung Lubomirski) XI, XIV, XXI, XXVII, XXVIII, XXX, XXXII, XLVII, 4, 7, 12, 13, 19, 20, 27, 35-37, 61, 68, 71, 80, 118, 119, 138, 268, 269, 296, 298-300, 305, 306, 320, 331, 333, 343, 344, 372, 385, 396, 412, 424, 427

Музей ім. Собеського *див.* Національний музей ім. короля Яна III у Львові
Музей історичний Яна III *див.* Національний музей ім. короля Яна III у Львові

Музей Кагалу *див.* Музей єврейської віросповідної громади у Львові

Музей книги *див.* Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника

Музей Красних мистецтв у Бостоні XXIV

Музей Любомирських *див.* Музей ім. Любомирських у Львові

Музей мистецького промислу у Львові (Музей художньої промисловості, Промисловий музей, Kunstgewerbe Museum, Muzeum Przemysłowy, Muzeum Przemysłu Artystycznego) 7, 9, 12, 13, 68, 87, 90, 95, 111, 119, 178, 181, 298, 299, 305, 306, 318, 333, 344, 426

Музей мистецького промислу у Львові (проект) 12

Музей Народного Дому у Львові (Muzeum Narodnego Domu) 11-13, 66, 158, 306

Музей народної архітектури і побуту у Львові 426

Музей НТШ *див.* Культурно-історичний музей НТШ у Львові

Музей Осолінеуму *див.* Музей ім. Любомирських у Львові

Музей «Ossolineum» *див.* Музей ім. Любомирських у Львові

Музей Пінінських у Львові (Muzeum Pinińskiego) 7, 12, 306, 320 *див.* також Показчик особистих та приватних збірок. Пінінський Леон

Музей праісторичний *див.* Археологічний музей у Львові

Музей Природничий ім. Дідушицьких *див.* Музей ім. Дідушицьких у Львові

Музей районний у Перемишлі 12

Музей районний у Раві-Руській 12

Музей районний у Самборі 12

Музей районний у Сокалі 12

Музей районний у Стрию 12

Музей районний у Яворові 12

Музей Римо-католицької архідієцезії у Львові (Muzeum Archidiecezjalne) 306

Музей Ставропігії *див.* Музей Ставропігійського інституту у Львові

Музей Ставропігійського інституту у Львові (Музей Ставропігії) 11-13, 66, 69, 99, 144

Музей Сходу у Львові (проект) 9, 13

Музей Товариства прихильників наук у Вільні (Muzeum Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie) 321

Музей у Барановичах (Muzeum w Baranowiczach) 306, 321

Музей у Бережанах (Muzeum w Brzeżanach) 334

Музей у Гродні (Muzeum w Grodnie) 321

Музей у Дрогобичі (Muzeum w Drohobyczu) 306, 321

- Музей у Крем'янці** (Muzeum w Krzemieńcu) 306, 321
Музей у Луцьку (Muzeum w Łucku) 306, 321
Музей у Новогрудку (Muzeum w Nowogrodку) 306, 321
Музей у Пінську (Muzeum w Pińsku) 306, 321
Музей у Самборі (Muzeum Samborskie, Muzeum w Samborze) 306, 321, 334, 345
Музей у Станіславові (Muzeum w Stanisławowie) 306, 321
Музей у Тернополі (Muzeum w Tarnopolu) 306, 321
Музей українського мистецтва *див.* Національний музей у Львові
Музей художньої промисловості *див.* Музей мистецького промислу у Львові
Музей Чарторийських на Вавелі (Muzeum Czartoryskich na Wawelu) 228
Музей Шевченка у Києві *див.* Національний музей Тараса Шевченка в Києві
Музей-архів «Стривігор» у Перемишлі 166, 391, 392
Народня Галерея м. Львова *див.* Національна галерея м. Львова
Народовий Музей ім. короля Яна III *див.* Національний музей ім. короля Яна III у Львові
Національна галерея Канади XXIV
Національна галерея м. Львова (вул. Оссолінських 3; Галерія народова; Народня Галерея м. Львова; Galeria miasta Lwowa; Galeria Narodowa miasta Lwowa) 12, 68, 306, 333
Національний музей ім. короля Яна III у Львові (Музей ім. Собеського, Музей історичний Яна III, Народовий Музей ім. короля Яна III, Muzeum Narodowe Miejskie im. Króla Jana III) 9, 11, 12, 13, 68, 306, 333, 344
Національний музей Тараса Шевченка в Києві (Музей Шевченка у Києві, Szewczenko-Museum in Kiev) XXI, 146
Національний музей у Кракові 240, 241, 253, 424
Національний музей у Львові (вул. Мохнацького 42; Державна Картинна Галерея; Львівський національний музей; Музей українського мистецтва; Український національний музей; Nacjonalnyj Muzej; Ukrainische Nationalmuseum) 9, 10, 12, 13, 17, 68, 77, 79, 86, 89, 110, 126-130, 174, 177, 222, 223, 258, 288, 296, 393, 394, 419, 421, 427, 428
Нью-Йоркська галерея Пола Дрея XXIV
Обласна картинна галерея *див.* Львівська галерея мистецтв
Окружний музей в Тарнові V
Панорама Рацлавицька у Львові (Panorama Racławicka, Racławiczerpanorama) 4, 222, 223, 306, 344
Подільський музей у Тернополі (Muzeum Podolskie) 306, 321, 334, 345
Покутський музей у Станіславові (Muzeum Pokuckie) 306, 321, 334, 345
Польський музей у Перемишлі 392
Польський музей у Самборі (Polskie Muzeum w Samborze) 334
Польський шкільний музей у Львові (Polskie Muzeum Szkolne) 333, 343
Поторицька галерея Дідушицьких (Galeria Poturzycka Dzieduszyckich) 306
Природничий музей А. Н. УРСР у Львові *див.* Природознавчий музей АН УРСР у Львові

- Природничий Музей НТШ у Львові** (Природознавчий музей) 11, 23, 26
Природничий музей у Львові (проект) 12
 Природознавчий музей *див.* Природничий музей НТШ у Львові
Природознавчий музей АН УРСР у Львові (Muzeum Przyrodnicze Ki-jowskiej Akademii Nauk) 75, 222, 223, 274, 275, 306, 426
 Промисловий музей *див.* Музей мистецького промислу у Львові
Сілезький музей у Вроцлаві 417
 Український національний музей *див.* Національний музей у Львові
Художній інститут у Чикаго XXIV
Художній музей Нельсона Аткінса в Канзас-Сіті XXIV
Художній музей у Клівленді XXIV
 Bildergalerie *див.* Львівська галерея мистецтв
 Buchmuseum des Ossolineums *див.* Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника
 Diorama m. Lwowa *див.* Діорама міста Львова
 Etnographische Museum *див.* Культурно-історичний музей НТШ у Львові
 Filia Muzeum Pokuckiego w Kołomyi *див.* Музей «Гуцульщина» в Коломиї
 Galeria miasta Lwowa *див.* Національна галерея м. Львова
 Galeria Narodowa miasta Lwowa *див.* Національна галерея м. Львова
 Galeria Obrazów we Lwowie *див.* Львівська галерея мистецтв
 Galeria Poturzycka Dzieduszyckich *див.* Поторицька галерея Дідушицьких у Львові
 Gemäldegalerie *див.* Львівська галерея мистецтв
 Historische Museum *див.* Львівський історичний музей
 Kunstgeschichtliche Sammlungen *див.* Королівський замок на Вавелі.
 Державні колекції мистецтва
 Kunstgewerbe Museum *див.* Музей мистецького промислу у Львові
 Lubomirski-Museum in Lemberg *див.* Музей ім. Любомирських у Львові
 Lwowska Państwowa Galerja Obrazów *див.* Львівська галерея мистецтв
 Lwowskie Muzeum Historyczne *див.* Львівський історичний музей
 Miejskie Muzeum Prehistoryczne *див.* Археологічний музей у Львові
 Muzeum Archidiecezjalne *див.* Музей Римо-католицької архідієцезії у Львові
 Muzeum Białowieskiego z Białowieży *див.* Біловезький музей
 Muzeum Czartoryskich na Wawelu *див.* Музей Чарторийських на Вавелі
 Muzeum Dzieduszyckich *див.* Музей ім. Дідушицьких у Львові
 Muzeum Etnograficzne we Lwowie *див.* Державний музей етнографії та художнього промислу АН УРСР у Львові
 Museum für Vor- und Frühgeschichte *див.* Археологічний музей у Львові
 Muzeum Gminy Wyznaniowej Żydowskiej *див.* Музей єврейської віросповідної громади у Львові
 Muzeum Historyczne *див.* Історичний музей м. Львова
 Muzeum Historyczne miasta Lwowa *див.* Історичний музей м. Львова
 Muzeum Huculskie w Żabiem *див.* Гуцульський музей в Жаб'ю
 Muzeum im. Lubomirskich *див.* Музей ім. Любомирських у Львові
 Muzeum imienia Szewczenki *див.* Культурно-історичний музей НТШ у Львові

Muzeum Narodnego Domu *див.* Музей Народного Дому у Львові
Muzeum Narodowe Miejskie im. Króla Jana III *див.* Національний музей ім. короля Яна III у Львові
Muzeum Orzechowicza *див.* Музей Болеслава Ожеховича у Львові
Muzeum Pinińskiego *див.* Музей Пінінських у Львові
Muzeum Podolskie *див.* Подільський музей у Тернополі
Muzeum Pokuckie *див.* Покутський музей у Станіславові
Muzeum Przemysłowy *див.* Музей мистецького промислу у Львові
Muzeum Przemysłu Artystycznego *див.* Музей мистецького промислу у Львові
Muzeum Przerodnicze Kijowskiej Akademii Nauk *див.* Природознавчий музей АН УРСР у Львові
Muzeum Samborskie *див.* Музей у Самборі
Muzeum Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie *див.* Музей Товариства прихильників наук у Вільні
Muzeum w Baranowiczach *див.* Музей у Барановичах
Muzeum w Brzeżanach *див.* Музей у Бережанах
Muzeum w Drohobyczu *див.* Музей у Дрогобичі
Muzeum w Grodnie *див.* Музей у Гродні
Muzeum w Kołomyi *див.* Музей «Гуцульщина» в Коломиї
Muzeum w Krzemieńcu *див.* Музей у Крем'янці
Muzeum w Łucku *див.* Музей у Луцьку
Muzeum w Nowogrodku *див.* Музей у Новогрудку
Muzeum w Pińsku *див.* Музей у Пінську
Muzeum w Samborze *див.* Музей у Самборі
Muzeum w Stanisławowie *див.* Музей у Станіславові
Muzeum w Tarnopolu *див.* Музей у Тернополі
Muzeum Wołyńskie *див.* Волинський музей у Луцьку
Muzeum Zasłużonych Polek *див.* Музей заслужених польок у Львові
Nacjonalny Muzej *див.* Національний музей у Львові
Naturhistorische Museum *див.* Природознавчий музей АН УРСР у Львові
Panorama Racławicka *див.* Панорама Рацлавицька у Львові
Polskie Muzeum Szkolne *див.* Польський шкільний музей у Львові
Polskie Muzeum w Samborze *див.* Польський музей у Самборі
Racławicerpanorama *див.* Панорама Рацлавицька у Львові
Sammlung Lubomirski *див.* Музей ім. Любомирських у Львові
Szewczenko-Museum in Kiew *див.* Національний музей Тараса Шевченка в Києві
Ukr. Nationalmuseum *див.* Національний музей у Львові
Wawel *див.* Королівський замок на Вавелі. Державні колекції мистецтва
Zbiory Miejskie Brunickich *див.* Музей Бруніцького у Львові

Установи

Академія архітектури СРСР у Москві 81
Академія закордонної торгівлі у Львові 419
Варшавський університет 420, 421

Відділ суспільних наук АН УРСР у Львові *див.* Інститут суспільних наук АН УРСР у Львові

Дім Учених у Львові 370

Інститут археології АН УРСР у Львові 16, 22, 257, 261, 274, 275, 277
див. також Бібліотеки

Інститут архітектури АН УРСР у Львові 372

Інститут економіки АН УРСР у Львові 16, 22, 257, 261, 274, 275, 372
див. також Бібліотеки

Інститут єврейської культури АН УРСР у Києві 372

Інститут історії України АН УРСР у Києві (Instytut historyczny Kijów) XXII, 394

Інститут історії України АН УРСР у Львові 16, 22, 93, 96, 134, 257, 258, 261, 274, 275, 394, 420, 426, 427 *див. також Бібліотеки*

Інститут літератури АН УРСР у Києві (Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАНУ в Києві) XLVIII, 355, 371

Інститут літературознавства *див.* Інститут української літератури АН УРСР у Львові

Інститут математики АН УРСР у Львові 274, 275

Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН УРСР у Львові (Інститут українського фольклору) 16, 22, 257, 261, 274-276, 288, 419 *див. також Бібліотеки*

Інститут мовознавства АН УРСР у Львові 16, 22, 257, 261, 274, 275, 418 *див. також Бібліотеки*

Інститут націоналістичної освіти 146

Інститут німецької праці на Сході, Краків (Institut für Deutsche Ostarbeit in Krakau) 243, 247

Інститут німецької праці на Сході, Львівська філія (Остінститут, Східний Інститут, Institut für Deutsche Ostarbeit) XXIV, 280

Інститут польської літератури у Москві (Instytut Literatury Polskiej w Moskwie) 411

Інститут суспільних наук АН УРСР у Львові (Відділ суспільних наук АН УРСР у Львові) L, 16, 418, 430

Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАНУ в Києві 427

Інститут українського фольклору *див.* Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН УРСР у Львові

Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського НАНУ L

Інститут української літератури АН УРСР у Львові (Інститут літературознавства) 16, 22, 257, 261, 273, 274, 285 *див. також Бібліотеки*

Інститут хімії у Львові (Chemische Institut) 242

Кам'янець-Подільський державний український університет 422

Київський бібліотечний інститут 416

Київський інститут народної освіти 420

Київський педагогічний інститут 420

Краєвий Інститут Народної Творчості у Львові 156

Львівська Богословська академія 419, 422

Львівський державний університет ім. І. Франка XIII, 104, 136, 416, 418-421, 426-429 *див. також Архіви, Бібліотеки*

Мистецька школа Олекси Новаківського 419

«Народний Дім», Руський народний інститут у Львові (Institut Narodni Dom) XII, XXXVII, 150, 166, 296 *див. також Бібліотеки*

Наукове товариство ім. Шевченка у Львові (НТШ) XXXVII, 11, 16, 26, 27, 102, 105, 123, 125, 134, 140, 153, 154, 188, 189, 195, 258, 406, 422, 427, 428, 430 *див. також Архіви, Бібліотеки, Музеї*

Науково-дослідний інститут ім. Т. Шевченка Наркомосу УРСР 420

Національний заклад ім. Оссолінських у Вроцлаві (Wrocławskie Ossolineum) V, VII, XXIX-XXXI, XXXIII, XXXIV, XXXVI, XXXVII, XL, XLIV, XLV, XLVII, XLVIII, 410, 424, 426 *див. також Бібліотеки*

- Кабінет графіки XXVIII

- Нумізматично-сфрагістичний кабінет XXVIII

Національний заклад ім. Оссолінських у Львові (Ossolineum, Instytut Ossolińskich, Ossolineum we Lwowie) IV, VI, XI, XIII-XVI, XX, XXI, XXV, XXVII, XXVIII, XXXIII, XXXIV, XL, XLII, XLIV, XLV, XLVIII, 1, 12, 19, 24, 27, 28, 60, 69, 102, 105, 140, 143, 157, 188, 189, 195, 197, 255, 294-299, 303, 305, 313-318, 321, 330-333, 342, 364, 369, 372, 385-388, 396, 398, 400, 402, 407-409, 411, 412, 424, 425, 429, 430 *див. також Архіви, Бібліотеки*

Німецький військовий картографічний інститут у Варшаві (Deutsche Militärkartographische Institut in Warschau) 147

Оссолінеум *див. Національний заклад ім. Оссолінських у Львові*

Остінститут *див. Інститут німецької праці на Сході, Львівська філія*

Польська академія мистецтв у Кракові (Akademia Umiejętności w Krakowie, PAU) 227, 229, 332, 333

Ставропігійський інститут у Львові («Ставропропігон») 69, 99 *див. також Бібліотеки*

«Ставропропігон» *див. Ставропігійський інститут у Львові*

Східний Інститут *див. Інститут німецької праці на Сході, Львівська філія*

Українська Вільна Академія Наук 427

Український інститут книгознавства в Києві 424

Український науковий інститут Гарвардського університету 426

Університет Миколая Коперніка в Торуні 417

Фундація гр. Віктора Баворовського у Львові 421 *див. також Бібліотеки*

Akademia Umiejętności w Krakowie *див. Польська академія мистецтв у Кракові*

Chemische Institut *див. Інститут хімії у Львові*

Deutsche Militärkartographische Institut in Warschau *див. Німецький військовий картографічний інститут у Варшаві*

Institut für Deutsche Ostarbeit *див. Інститут німецької праці на Сході, Львівська філія*

Institut für Deutsche Ostarbeit in Krakau *див.* Інститут німецької праці на Сході, Краків
 Instytut historyczny Kijów *див.* Інститут історії України АН УРСР у Києві
 Instytut Literatury Polskiej w Moskwie *див.* Інститут польської літератури у Москві
 Institut Narodni Dom *див.* «Народний Дім», Руський народний інститут у Львові
 Instytut Ossolińskich *див.* Національний заклад ім. Оссолінських у Львові
 National Institut Ossoliński *див.* Національний інститут ім. Оссолінських у Львові
 Ossolineum *див.* Національний заклад ім. Оссолінських у Львові
 PAU *див.* Польська академія мистецтв у Кракові
 Uniwersytet w Moskwie *див.* Наукова бібліотека ім. М. Горького Московського державного університету
 Wrocławskie Ossolineum *див.* Національний заклад ім. Оссолінських у Вроцлаві
 Zakład Narodowy im. Ossolińskich *див.* Національний заклад ім. Оссолінських у Львові

Окремі збірки

Академічний Комітет у Львові 184
«Альбом Шевченківської Вистави» 186
Архів міста Городисько (Archiwum miasta Grodzisko) 212
Архітектори 282
Банк крайового господарства у Львові (Госбанк, Державний банк, Держбанк, Bank Gospodarstwa Krajowego) 70, 87, 90, 111, 132, 178
«Бова» 186
«Будова Народного Дому у Стрию» 185
 Василіяни *див.* Бібліотека монастиря оо. Василіян у Львові
 Василіяни Жовква *див.* Бібліотека монастиря оо. Василіян у Жовкві
 Василіянки сс., Словіта *див.* Монастир сс. Василіянок у Словіті
Вещлярська громада 183
«Визволення», редакція журналу у Львові XXXVI
 Випозичальні *див.* Бібліотеки
«Відповіді міністрів на інтерпеляції наших послів» 186
«Відродження», українське протиалкогольне і протинікотинове товариство у Львові 184 *див. також Бібліотеки*
Військовий евакогоспіталь у Львові 370
Військовий лазарет у Львові 100, 111, 134
«Вільне життя», редакція у Львові 104
Вірменська громада м. Львова (Ormianie Lwowsy) 212
Вірменська громада м. Станіславова (Ormianie Stanisławowsy) 212
див. також Бібліотеки
 Вірменська Метрополітальна Курія *див.* Вірменська митрополічна курія у Львові

- Вірменська митрополича курія у Львові** (Вірменська Метрополітальна Курія) 120
- Воскресенці ОО. у Львові** (Змартвихвстанці) 54 *див. також Бібліотеки* 8-а гімназія *див.* Бібліотека II державної гімназії ім. К. Шайнохи у Львові 8-ма середня школа *див.* Бібліотека II державної гімназії ім. К. Шайнохи у Львові
- «Всесвіт», видавництво у Львові** 185
- Галицьке господарське товариство у Львові** (Galicyjskie Towarzystwo Gospodarskie, Galizisches Landwirtschaftliches Verein) 208, 212
- Галицько-Руська Матиця у Львові** (Руська Матиця) 186
- Генеральна візитація села Сопушина** (Visitatio generalis) 1764 р. 187
- Гімназія № 4 *див.* Бібліотека Жіночої гімназії сс. Василянок у Львові
- Госбанк *див.* Банк крайового господарства у Львові
- Господарський стипендійний фонд** 184
- Господарчий архів Перегінська *див.* Центральна адміністрація столових маєтків греко-католицької митрополії
- Греко-католицька Духовна семінарія у Львові** 184 *див. також Бібліотеки*
- Гуртожиток театру ім. Л. Українки у Львові** 137
- 12 Середня Школа *див.* Бібліотека VI державної гімназії ім. С. Сташиця у Львові
- Державний банк *див.* Банк крайового господарства у Львові
- Держбанк *див.* Банк крайового господарства у Львові
- Директорія УНР XXXVII
- «Дідоліч», винарня у Львові** 123
- «Діло», редакція у Львові** 166
- «Дневник (по польськи) до записування метеорологічних помічень»** 186
- «Дністер», товариство взаємних забезпечень у Львові** 103, 184
- «Добра Книжка»** 184
- 2 середня школа *див.* Бібліотека гімназії Наукового закладу ім. Г. Йордана
- Допомоговий фонд** 184
- «Драматичні твори»** 186
- Друкарня оо. Василіян у Жовкві 120
- Духовна семінарія *див.* Римо-католицька духовна семінарія у Львові
- Евангелицька школа *див.* Бібліотека Гімназії євангелицької конфесійної громади у Львові
- Євангелицька конфесійна громада у Львові** 185 *див. також Бібліотеки*
- «Життя і Знання», редакція у Львові** XXXVI, 167
- Жіночий Конгрес** 183
- «За нове життя», редакція** 104
- Захист Єзуїтів у Хирові *див.* Єзуїтський конвікт у Хирові
- «Записки галицького старшини»** 184
- «Записки сільських парохів»** 184
- Західно-Українська Народна Республіка** XXXVI

- «Збірка нот» 186 *див. також Музичні збірки*
 «Збірка світлин – копій автографів Шевченка» 187 *див. також Фотографічні збірки*
 «Збірка фундаційних записів» 185
 Зброя *див. Колекції зброї*
 Здвиг соколів 1914 р. *див. «Сокіл-Батько», товариство у Львові*
 З'їзд українських природників 184
 Змартвихвстанці *див. Воскресенці ОО. у Львові*
 «Зоря», товариство у Львові 103
 Кагал *див. Бібліотека єврейської віросповідної громади у Львові*
 Картографічні збірки XIV, XVI, XVII, XXXIV, XXXVIII, XLV, 37, 39, 41-43, 45, 53, 73, 74, 78, 85, 87, 97, 100, 102-104, 108, 116, 118, 147, 148, 199, 200, 230, 268, 273, 274, 278, 280, 286, 291, 292, 297, 301, 331, 376, 386
 «Квіти реквізіційні з 1918 р.» 187
 Клуб Письменників *див. Літературно-мистецький клуб у Львові*
 Книгарня «Ruch» у Львові 172
 Колекції зброї XXI, XLIV, 31, 36, 278, 295-297, 305, 307, 321, 331, 334, 385, 386
 Комітет для українських переселенців у Празі 185
 Комітет політв'язнів 183
 Кооптранс у Львові (вул. 1 Травня 29) 101, 111, 134
 «Копії з віденських архівів» 184
 Корпус кадетів (Korpus Kadetów) 393
 Крайовий Виділ у Львові 186
 Крем'янецька гімназія 215
 Кружок Ганни Барвінок 292, 293
 Кружок Лесі Українки 183
 «Культурна поміч» 184
 Латинська капітула *див. Римо-католицька митрополича капітула у Львові*
 Легіон Українських Січових Стрільців (УСС) XXXVI, 245
 «Леополіс Бней Бріт», товариство у Львові 82
 Липовецький архів (Archiv aus Lipowiec, Archiwum Lipowieckie) 207, 212
 Літературно-мистецький клуб у Львові (Клуб Письменників, Schriftsteller-Klub) 129, 152
 Львівська Бібліотечна і політосвітна школа 282
 Львівська міська шкільна рада (Stadtschulrath) 154
 Львівський таємний університет (Протоколи засідань українських професорів і доцентів львівського університету) 182, 419, 420, 422
 Манастир домініканців у Жовкві *див. Монастир оо. Домініканців у Жовкві*
 Масонська ложа Б[реде] (Łoża masońska B[rede]) 393
 «Метрики рр. 1826, 1846 і 1847» 185
 Марійське товариство молоді у Львові 103, 142
 Метрика міста Августова 1748 р. 187
 Метрополітальна курія латинського віросповідання *див. Римо-католицька митрополича курія у Львові*

Мисливське товариство у Львові 118

Мистецькі збірки XI, XIV, XVI, XX-XXIII, XXVI-XXVIII, XXXI-XXXIV, XXXVII, XLIV, 8, 21, 22, 24, 27, 28, 30, 31, 35, 36, 41, 42, 60-62, 64, 66-68, 70, 86, 96, 105, 106, 116, 138, 145, 174, 179, 240, 241, 254, 258, 266-269, 275, 278, 280, 281, 296, 297, 299, 300, 305-308, 313, 331, 345, 350, 376, 385, 386, 416, 425

Міська Суспільна Опіка у Львові 184**Міський фінансовий Відділ у Львові 28****Монастир оо. Василянів у Бучачі 70****Монастир оо. Василянів у Добромилі 70****Монастир оо. Василянів у Лаврові 70****Монастир оо. Домініканців у Жовкві 93 див. також Бібліотеки****Монастир оо. Домініканців у Львові 64, 282 див. також Бібліотеки**

Монастир сс. Василянок у Словіті (Словіта; СС. Василянки; Монастирський архів зі Словіти; Biblioteka OO. Bazylianów w Słowicze, помилк.) 86, 90, 96, 110, 131, 178, 216, 428

Монастирський архів зі Словіти *див.* Монастир сс. Василянок у Словіті

Монастир «Василян» *див.* Бібліотеки монастирів оо. Василянів у Жовкві, Львові

«Морочин» *див.* Показчик особистих та приватних збірок. Хшановські з Морочина

«Москвофільство» 184

Музичні збірки XIV, XXXVIII, 38, 53, 72, 78, 85, 87, 90, 92, 97, 100, 101, 108, 117, 118, 121, 122, 149, 168, 170, 186, 199, 200, 230, 237, 248, 268, 273, 290, 297, 333, 373, 375

Народна організація українців м. Львова XXXVI**Народна школа в Висовій 185****Народні земства 183****Начальна інтендатура УГА XXXVI****Начальна команда Української Галицької Армії XXXVI****«Нова Зоря», редакція у Львові 185****«Новий Час», редакція у Львові 166**

Нотні збірки *див.* Музичні збірки

Нумізматичні збірки XXVIII, XXX, XXXI, 13, 31, 250, 296, 297, 305, 306, 321, 324, 339

Облспоживспілка *див.* Ревізійний Союз Українських Кооперативів у Львові

Палата піонерів *див.* Палац піонерів

Палац піонерів у Львові (Палата піонерів, Pałac pionierów) 8, 88, 90, 111, 126, 127, 132, 166, 178 *див. також* Показчик особистих та приватних збірок. Потоцькі у Львові

«Пам'ятники історичні, що відносяться до польської революції 1794 р.» 187**«Папери читанок Галицької й Стрийської діляниці у Львові» 185**

Парохіальний архів с. Крушини (Archiv der Pfarrei Kruszyna, Archiwum parafji w Kruszyńie) 208, 212

- Партизансько-повстанчий штаб УНР XXXVI**
Парцеляційне товариство «Земля» у Львові 120
«Пацифікація» («1930 рік») 182
«Переслідування духовенства» 184
«Підгірський Дзвін», редакція 184
Підгорецький замок (Zamek w Podhorcach) 333, 334 *див. також Показчик особистих та родинних збірок. Жевуські, Сангушки*
Підзамче, залізнична станція у Львові 87, 110, 132
«Підписи гостей на першій педагогічній виставі у Львові» 187
Подільське товариство прихильників наук у Тернополі (Podolskie Towarzystwo Przyjaciół nauk w Tarnopolu) 334
Поліграфічна спілка у Львові (вул. Пекарська 18; Бібліотека поліграфістів; Поліграфічний трест; Związek Poligraficzny) 73, 97, 111, 124, 133
 Поліграфічний трест *див. Поліграфічна спілка*
Польська національна організація жінок (Narodowa Organizacja Kobiet) 183
Польське археологічне товариство у Львові (Polskie Stowarzyszenie Archeologiczne) 344
Польське геральдичне товариство у Львові (Polskie Towarzystwo Heraldyczne) 343
Польське історичне товариство у Львові (Polskie Towarzystwo Historyczne) 144, 344
Польське лікарське товариство у Львові (Polskie Towarzystwo Lekarskie) 344
Польське музичне товариство у Львові (Polskie Towarzystwo Muzyczne) 344
Польське народознавче товариство у Львові (Polskie Towarzystwo Ludoznawcze) 344
Польське наукове товариство у Львові (Polskie Towarzystwo Naukowe) 332, 422
Польське педагогічне товариство у Львові 73, 88, 109, 175
Польське природниче товариство ім. Коперніка у Львові (Polskie Towarzystwo Przyrodnicze im. Kopernika) 343
Польське сходознавче товариство, видавництво у Львові (Wydawnictwo Polskiego T-wa Orientalistycznego) 333
Польське товариство правників у Львові (Polskie Towarzystwo Prawników Polskich, T-wo Prawnicze) 344, 385
Польське товариство слухачів права у Львові (Polskie Towarzystwo Słuchaczów Prawa) 344
Польське філологічне товариство у Львові (Polskie Towarzystwo Filologiczne) 344
Польське філософське товариство у Львові (Polskie Towarzystwo Filozoficzne) 332, 344
Польський західний союз, Львівський округ (Польскі Звйонзек Заходні, обвуд львовскі) 54

- Польські Звйонзек Заходні, обвуд Львовскі див. Польський західний союз,
Львівський округ
- «Польські військові листи»** 186
- Промислова комора див. Торговельно-промислова палата у Львові
- Промислова палата див. Торговельно-промислова палата у Львові
- «Проповіді 1-ої полов. XIX в.»** 185
- «Просвіта», товариство у Львові** XII, XXXVI, 156, 166, 182, 184, 186
див. також *Бібліотеки*
- «Протоколи 1819–32 рр.»** 184
- Рада Республіки** XXXVII
- Ревізійний Союз Українських Кооперативів у Львові** (Обласпожив-
спілка, Р.У.С.К.) 70, 184
- Римо-католицька духовна семінарія у Львові** (Духовна Семінарія)
120 див. також *Бібліотеки*
- Римо-католицька духовна семінарія у Ченстохові** XLV
- Римо-католицька митрополича капітула у Львові** (Латинська капі-
тула, Archiwum Kapitulne, Kapituła łacińska) 166, 333, 343 див. також
Бібліотеки
- Римо-католицька митрополича курія у Львові** (Метрополітальна курія
латинського віросповідання) XLV, 120
- «Рідна Школа», українське педагогічне товариство у Львові** 120, 166,
182, 183, 184 див. також *Бібліотеки*
- «Рідний край», редакція** XXXVII
- «Роздумування», збірка** 182
- Р.У.С.К. див. Ревізійний Союз Українських Кооперативів у Львові
- Руська Матиця див. Галицько-Руська матиця у Львові
- Сандомирська міська гімназія** 184
- «Свобода», видавництво у Джерзі-Ситі** 104
- «Свобода», редакція часопису у Львові** XXXVI
- Середня школа ч. 36 див. Бібліотека Філії Академічної гімназії з україн-
ською мовою викладання у Львові
- «Сигнали», редакція часопису** 54
- «Сільський Господар», товариство у Львові** X, 104, 184
- «Сокіл-Батько», товариство у Львові** (Здвиг соколів 1914 р.) 184, 215
- «Списки книжок з обов'язкового примірника»** 186
- Спілка Визволення України** 186
- Спілка народних театрів і хорів у Львові** (Товажиство театрув і хурув
влоосьцянських, Товариство театрів і хорів селянських, Polskie To-
warzystwo Teatrów i Chorów, Związek Teatrów i Chorów ludowych) 53,
111, 178, 306, 393
- Спілка польського вчительства у Львові** (Związek Nauczycielstwa Pol-
skiego) 125
- «Спогади з 1923 р. Рукописи різних авторів»** 186
- «Старі записки і акти, кінець XVIII і початок XIX в.»** 185
- Стрілецьке товариство у Львові («Стрільниця»)** 166

- «Стрільниця» *див.* Стрілецьке товариство у Львові
 Студенти Ветеринарної Академії *див.* Товариство слухачів Ветеринарної академії у Львові
«Студентські справи» 183
Табори інтернованих вояків Армії УНР і УГА та цивільного населення в Австрії та Польщі XXXVI
Театральна бібліотека 113, 290, 370
Театральні збірки 89, 91, 110, 125, 178, 213, 290, 330, 370, 375, 410
Тимчасовий виділ самоуправління у Львові (Тимчасовий виділ са-моуправний) 186
«Тіква – Сіон», товариство у Львові (Тікват Ціон, Pitwat Cion) 89, 110, 176
 Тікват Ціон *див.* «Тіква – Сіон»
 Товажиство Опекі над Поляками заграницон *див.* Товариство опіки над поляками закордоном у Львові
 Товажиство попераня Людових Шкул Повшехних, оддзял львовскі *див.* Товариство підтримки загальних народних шкіл, львівський відділ
 Товажиство театрув і хурув влосьцяньських *див.* Спілка народних театрів і хорів у Львові
 Товажиство Штук Пенкних *див.* Товариство прихильників мистецтва у Львові
Товариство братньої допомоги студентів ветеринарії у Львові (Towarzystwo Bratniej Pomocy Stud. Weterynarji) 232 *див. також* Товариство слухачів Ветеринарної академії у Львові
Товариство любителів книги у Львові 422
Товариство народного університету ТУР у Львові (Towarzystwo Uniwersytetu Ludowego TUR) 407
Товариство наукових викладів ім. П. Могили у Львові (Товариство Петра Могили) 185, 323
Товариство опіки над поляками закордоном у Львові (Товажиство Опекі над Поляками заграницон) 54
 Товариство Петра Могили *див.* Товариство наукових викладів ім. П. Могили у Львові
Товариство підтримки загальних народних шкіл, львівський відділ (Товажиство попераня Людових Шкул Повшехних, оддзял львовскі) 54
Товариство плекання чужих мов і культур у Львові 184
Товариство прихильників мистецтва у Львові (Товажиство Штук Пенкних) 54, 113
Товариство прихильників освіти у Відні 184
Товариство слухачів Ветеринарної академії у Львові (Студенти Ветеринарної Академії, Weterynaria) 88, 109, 175, 393 *див. також* Товариство братньої допомоги студентів ветеринарії у Львові
Товариство слухачів медицини у Львові (Towarzystwo Słuchaczów Medycyny) 344
Товариство українських агрономів у Львові 183
Товариство українських кооператорів у Львові 184

- УГА див. Українська Галицька Армія
«Українська Бесіда», товариство у Львові 166
Українська Галицька Армія (УГА) XXXVI, 245
Українська Загальна Енциклопедія 185
Українська Капела 183
Українська Народна Республіка XXXVI
Українська парламентарна репрезентація у польському Сеймі та Сенаті (Український Парламентарний Клуб) XXXVI, XXXVII, 215
Українське Богословське Товариство у Львові (Ukraińskie Towarzystwo Bohosłowskie) 388
Українське Крайове Товариство Охорони дітей у Львові 184
Українське народне об'єднання XXXVI
Українське національно-демократичне об'єднання (УНДО) XXXVI, XXXVII, 215
Українське педагогічне товариство «Рідна школа» XXXVI
Український банк у Львові XXXVII
Український горожанський комітет рятунку України XXXVI
Український Жіночий Комітет помочі раненим 183
Український Парламентарний Клуб див. Українська парламентська репрезентація
«Українські вісті», редакція 166
Українські семінарійні курси 182
УНДО див. Українське національно-демократичне об'єднання
Уряд УНР XXXVII
УСС див. Легіон Українських Січових Стрільців
Фотографічні збірки XIV, XXVII, XLIV, 20-22, 31, 35, 95, 99, 165, 200, 215, 216, 230, 268, 273, 278, 297, 307, 371, 398
Фронт Національної Єдності 184
Фундація гр. Станіслава Скарбка в Дороговижу (Фундація Скарбка) 54, 64
Фундація Скарбка див. Фундація гр. Станіслава Скарбка в Дороговижу
Харчовий уряд УНР у м. Станіславові XXXVI
«Хортиця», видавництво 167
«Целібат» 182
Центральна адміністрація столових маєтків греко-католицької митрополії (Господарчий архів Перегінська) 46
«Червона Калина», видавництво у Львові 166, 183
Чеська Бесіда, товариство у Львові 118
4-та гімназія див. Бібліотека Жіночої гімназії сс. Василянок у Львові
4-та Середня школа див. Бібліотека Жіночої гімназії сс. Василянок у Львові
«Шана Липинського» 183
Шкільні бібліотеки 282
Яворівська гімназія 184
Archiwum Lipowieckie див. Липовецький архів

- Archiwum miasta Grodzisko *див.* Архів міста Городисько
 Archiwum parafji w Kruszyńcu *див.* Парохіальний архів с. Крушини
 Bank Gospodarstwa Krajowego *див.* Банк крайового господарства у Львові
 4-ta szkoła średnia *див.* Бібліотека Жіночої гімназії сс. Василянок у Львові
 Galicyjskie Towarzystwo Gospodarskie *див.* Галицьке господарське товариство у Львові
 Galizisches Landwirtschaftliches Verein *див.* Галицьке господарське товариство у Львові
 Halicko-ruska Matica *див.* Галицько-Руська матиця у Львові
 Izba Handlowa *див.* Торговельно-промислова палата у Львові
 Izba Handlowo-Przemysłowa *див.* Торговельно-промислова палата у Львові
 Kapituła łacińska *див.* Римо-католицька митрополича капітула у Львові
 Korpus Kadetów *див.* Корпус Кадетів
«Książnica-Atlas», видавництво у Львові 333
 Łoża masoniska B[rede] *див.* Масонська ложа Б[реде]
«Miscelanea» 182
 Narodowa Organizacja Kobiet *див.* Польська національна організація жінок
 Ormianie Lwowscy *див.* Вірменська громада м. Львова
 Ormianie Stanisławowscy *див.* Вірменська громада м. Станіславова
«Ossolineum», видавництво у Львові (Wydawnictwo Ossolineum) 187, 333, 406, 408
 8-a szkoła średnia *див.* Бібліотека II державної гімназії ім. К. Шайнохи у Львові
 Pitwat Cion *див.* «Тіква – Сіон», товариство у Львові
 Podolskie Towarzystwo Przyjaciół nauk w Tarnopolu *див.* Подільське товариство прихильників наук у Тернополі
 Polskie Stowarzyszenie Archeologiczne *див.* Польське археологічне товариство у Львові
 Polskie Towarzystwo Filologiczne *див.* Польське філологічне товариство у Львові
 Polskie Towarzystwo Filozoficzne *див.* Польське філософське товариство у Львові
 Polskie Towarzystwo Heraldyczne *див.* Польське геральдичне товариство у Львові
 Polskie Towarzystwo Historyczne *див.* Польське історичне товариство у Львові
 Polskie Towarzystwo Lekarskie *див.* Польське лікарське товариство у Львові
 Polskie Towarzystwo Ludoznawcze *див.* Польське народознавче товариство у Львові
 Polskie Towarzystwo Muzyczne *див.* Польське музичне товариство у Львові
 Polskie Towarzystwo Naukowe *див.* Польське наукове товариство у Львові
 Polskie Towarzystwo Pedagogiczne *див.* Польське педагогічне товариство у Львові
 Polskie Towarzystwo Prawników Polskich *див.* Польське товариство правників у Львові

- Polskie Towarzystwo Przyrodnicze im. Kopernika *див.* Польське природниче товариство ім. Коперніка у Львові
- Polskie Towarzystwo Słuchaczów Prawa *див.* Польське товариство слухачів права у Львові
- Polskie Towarzystwo Teatrów i Chórów *див.* Спілка народних театрів і хорів у Львові
- Schriftsteller-Klub *див.* Літературно-мистецький клуб у Львові
- Stadtschulrath *див.* Львівська міська шкільна рада
- «The Trident» (Тризуб) 104**
- Tow. Słuchaczów Akademii Weterynarji *див.* Товариство слухачів Ветеринарної академії у Львові
- Towarzystwo Bratniej Pomocy Stud. Weterynarji *див.* Товариство братньої допомоги студентів ветеринарії у Львові
- Towarzystwo Słuchaczów Medycyny *див.* Товариство слухачів медицини у Львові
- Towarzystwo Uniwersytetu Ludowego TUR *див.* Товариство народного університету ТУР у Львові
- T-wo Prawnicze *див.* Польське товариство правників у Львові
- Ukraińskie Towarzystwo Bohosłowskie *див.* Українське Богословське Товариство у Львові
- Weterynaria *див.* Товариство слухачів Ветеринарної академії у Львові
- Wydawnictwo Ossolineum *див.* «Ossolineum», видавництво у Львові
- Wydawnictwo Polskiego T-wa Orientalistycznego *див.* Польське сходознавче товариство, видавництво у Львові
- Zamek w Podhorcach *див.* Підгорецький замок
- Związek Nauczycielstwa Polskiego *див.* Спілка польського вчительства у Львові
- Związek Poligraficzny *див.* Поліграфічна спілка у Львові
- Związek Teatrów i Chórów ludowych *див.* Спілка народних театрів і хорів у Львові

ПОКАЖЧИК ОСОБИСТИХ ТА РОДИННИХ КОЛЕКЦІЙ

А

Абрагам Владислав (Abraham Władysław) 385, 392
 Августин *див.* Ягустин
 Амброзєвичева Антоніна (Ambroziejczowa Antonina) 344
 Андрусак Микола 102, 183
 Антонич Богдан-Ігор 120, 127, 128, 416
 Архипенко Євген XXXVI, 181
 Асник Адам (Asnyk Adam) 295, 301, 313, 330

Б

Бабин Микола 292
 Баворовський Віктор (Baworowski Wiktor) XI, XXIX, 105, 170, 179, 297-299
 Баворовські (Baworowscy), родина XIV, XVI-XVIII, XXVII-XXIX, XXXII, 9, 12, 13, 50, 60, 64, 66, 84, 112, 115, 144, 150, 153, 159, 164, 170, 179, 180, 201, 210, 234, 267-269, 279, 294, 298, 306, 321, 332, 337, 343, 402, 415, 424
 Бадені Станіслав (Badeni Stanisław) 54, 392
 Бажанський Порфирій XII, 121
 Байгер Ян (Bajger Jan) 102
 Бальцер Освальд (Balzer Oswald) XXX, 53, 54, 119, 144, 385, 392, 405, 408
 Бандтке Ян-Вінценти (Bandtkie Jan-Wincenty) 297
 Барвінок Ганна 185
 Барвінський Богдан 102
 Барвінський Олександр 77
 Барвінські, родина 272, 286, 369, 375
 Бартосінський Казимир (Bartośiński Kazimierz) 410

Батовські (Batowscy, Batowski), родина 207, 211
 Бачевський Стефан (Baczewski Stefan) 73, 89, 110, 123, 124, 177
 Бачинська-Донцова Марія 185
 Бачинський Володимир 186, 272
 Бачинський Левко 187
 Бачинські, родина XXXV, 215, 245 *див. також* Донцов Дмитро
 Бедрило Іван 102
 Белза Владислав (Belza Władysław) 214
 Бенуа Павел (Benoe Paweł) 207, 212
 Бережницька-Будзова Олена 102, 186
 Бернацький Людвік (Bernacki Ludwik) XXX, 53, 98, 113, 385, 392, 408
 Бельовський Август (Bielowski August) 54, 55, 214
 Берут Болеслав (Bierut Bolesław) 278
 Біленький Ярослав 292
 Білецький Василь 183
 Білозерський Василь 160
 Більчевський Юзеф (Більчевський Йосиф, Bileczewski Józef) 54, 120, 166
 Благодір Олександр 181
 Блажкевичева Іванна 187
 Бобикевич Костянтин 183
 Бобровський Еміль (Bobrowski Emil) 409
 Богомолець Францішек (Bohomolec Franciszek) 330
 Божик Степан 183
 Борејша Єжи (Гольдберг Беніамін, Borejsza Jerzy) 109
 Бородай Михайло 355

- Борхи (Борги, помилк., Borch, Borchow), родина 207, 211, 370, 375
Босий Володимир 183
Бочковський Олґерд 187
Брандис [Ян](Brandys [Jan]) 394
Браніцький Ксаверій (Branicki Ksawery) 385
Браславський С. 102
Брик Іван 271-273, 281
Бродзький Евґеніуш (Brodzki Eugeniusz) 385
Броніцкі *див.* Бруніцкі
Бруніцький Констати (Brunicki Konstanty) 7, 12, 68, 88, 109, 175, 392
Бруніцкі (Броніцкі, Bruniccy), родина 9, 306, 406
Брухнальська Марія (Bruchnalska Marja) 175
Брюль Марія-Амалія (Brühl Marie-Amalie) 204
Бугаєнко Олександр 185
Будзиновський Вячеслав 184
Бурачинська Лідія 183
Буяк Францішек (Bujak Franciszek) 388, 395
- В**
Вайнштток Леон (Weinstöck Leon) 87, 111, 393
Вакулко Василь 103
Варденські (Wardenścy, Wardenśki), родина 208, 213
Василевські (Wasilewscy, Wasilewsky), родина 208, 213
Вейґль Юзеф (Weigl Józef) 344
Величко Григорій (Wełyczko Hryhorij) 85, 89, 110, 131, 177
Верига-Даровський Мечислав (Даровський Мечислав, Darowski Mieczysław) 385
Верига-Даровські (Даровські, Darowscy, Weryha-Darowscy, Weryho-Darowski), родина 113, 207, 211
Верніцький (Wernicki J.) 344
Весоловський Ярослав 183, 186
Весьоловський Адольф (Wiesiołowski Adolf) 385
Вибрановський Казимир (Wybranowski Kazimierz) 333
Вибрановські (Wybranowscy, Wybranowski), родина 68, 73, 77, 385, 393
– з Обри 88, 109, 175
– з Коссова 208, 213 *див. також* Жидовські
Вислоух Болеслав (Wysłouch Bolesław) 54, 113
Вислоухи (Wysłouchowie), родина 385
Вінцковський *див.* Ярославенко-Вінцковський Ярослав
Віслоцька Яніна (Wisłocka Janina) 395
Віслоцький Владислав-Тадеуш (Wisłocki Władysław-Tadeusz) 178
Вітковський Станіслав-Юзеф (Witkowski Stanisław-Józef) 332
Вітошинський-Доброволя Йосиф-Михайло 183
Вовчок Марко 161
Водзіцкі (Wodziccy), родина XXXIV, 385
Возняк Михайло 103
Воловичі (Wołłowicz, Wołłowiczowie), родина
– з Люшнева 208, 213
Волошин Августин 184
Вольська Марія (Wolska Maryla) 111, 408
Вольські (Wolscy), родина 408
Волянська Анна з Дідушицьких (Wołańska Anna z Dzieduszyckich) 89, 110, 176
Вороничі (Woroniczowie), родина 144
Вроновський Станіслав (Wronowski Stanisław) 385
Врублевський Болеслав (Wróblewski Bolesław) 250
Вуйциківна Броніслава (Wójcikówna Bronisława) 344
- Г**
Галан Ярослав 103
Галин Мартирій 183

- Галичук Г. 187
 Гануляк Григорій 103, 186
 Ганчарук І. 185
 Гартлеб Зигмунт (Hartleb Zygmunt) 334
 Генрих XV Плеса з Пщини 54
 Гіршберг Олександр (Hirschberg Aleksander) 214
 Гнатюк Володимир 122
 Гнатюк Назар XXXVII, 182
 Говикович Альфред (Howykowski Alfred) XX, 79, 89, 110, 167, 177
 Гогендорфи (Hohendorfowie, Hohen-dorf), родина 113, 207, 212
 Голубець Микола 103, 187
 Гонта Дмитро 104
 Гординський Ярослав 186
 Гриневичева Катря 46
 Грушевський Михайло 182, 185, 231, 245, 423
 Гузар Роман (Huzar Roman) 77, 88, 109, 175, 393
 Гусажевські (Husarzewski, Hussarzewscy), родина 207, 212, 296, 321, 385, 405
- Г**
 Гавронський Анджей (Gawroński Andrzej) 332
 Гембарович Мечислав (Gębarowicz Mieczysław) 89, 110, 176
 Гневоші (Gniewoszowie), родина 405
 Годебський Францішек-Ксаверій (Go-debski Franciszek-Ksawery) 214
 Голінський Мартин (Goliński Mar-cin) XXX, XLII, XLIII
 Голуховський Агенор (Gołuchowski Agenor) 4, 5
 Голуховські (Gołuchowscy), родина XX, 8, 68, 118, 125, 166, 333, 343
 Гольдберг Беніамін *див.* Бореїша Єжи
 Гомулицький Віктор (Gomulicki Wik-tor) 213, 296, 321
 Гостковський Роман (Gostkowski Roman) 343
 Гоцинський Северин (Goszczyń-ski Seweryn) 330
- Грабовський Амброзій (Grabowski Ambroży) 296, 297, 321
 Грабовські (Grabowscy, Grabowski), родина 207, 212
 Гротгер Артур (Grottger Artur) XXI, 31, 326, 408
 Груца Адам (Gruca Adam) 312
- Д**
 Даровський Мечислав *див.* Верига-Даровський Мечислав
 Даровські *див.* Верига-Даровські
 Дембовський Едвард (Dębowski Edward) 297
 Дзедушицький *див.* Дідушицький Володимир
 Дзедушицькі *див.* Дідушицькі
 Держжковський Юзеф (Dzierzkowski Józef) 385
 Дибовський Бенедикт (Dybowski Benedykt) 344
 Діаманд Герман (Diamand Herman) 394, 410
 Діаманди (Diamandowie), родина 387
 Дідушицький Володимир (Дзеду-шицький, Dzeduszycki Włodzi-mierz) 73, 88, 109 166 *див. також* Музей ім. Дідушицьких
 Дідушицькі (Dzeduszyccy), родина XIX, XX, XXVII, 9, 12, 13, 68, 98, 144, 150, 166, 176, 189-191, 204, 306, 333, 343, 344, 387, 407
 Дмитрик Іляріон 187
 Добрянський Калістрат 103
 Долинський Мар'ян 184
 Домбська Ізидора (Dąbska Izydora) 395
 Домбські (Dąbbscy), родина 296
 Домбчанська Гелена (Dąbczańska Helena) 333, 344
 Донцов Дмитро XXXV, XXXVI, 215, 245 *див. також* Бачинські
 Дорошенко Володимир 103, 186, 259
 Дорошенко Гануся 103
 Дрогойовські (Drohojowscy, Droho-jowski), родина 113, 207, 211

- Дронговський Зигмунт (Dragowski Zygmunt) 344
 Дудко Федір 183
 Дунін-Борковський Станіслав (Dunin-Borkowski Stanisław) 344
 Дучимінська Ольга 186
- Е**
 Ерліх Людвік (Ehrlich Ludwik) 344
- Є**
 Єловицькі (Jełowiccy), родина 385
- Ж**
 Жевуський Леон (Rzewuski Leon) 333
 Жеромський Стефан (Żeromski Stefan) 232, 295, 300, 301, 313, 330
 Жидовські (Żydowscy, Żydowski), родина
 – з Коссова 208, 213 *див. також* Вибрановські з Коссова
 Жук Андрій XXXVI, 103, 182
 Жукотинська Беатриче (Żukotyńska Beatrycze) 395
 Журавський Тадеуш (Żurawski Tadeusz) 88, 109, 175
 Журба Галина (*справж.* Нивинська, *ур.* Домбровська) 183
- З**
 Заїкин Вячеслав (Zajkin Wacław, помилк.) X, 73, 89, 110, 176
 Зайнфельд Абрагам 109
 Заклинський Богдан 103
 Закржевський Ст. *див.* Закшевський Станіслав
 Закшевський Станіслав (Закржевський Ст., Zakrzewski Stanisław) 120, 144
 Залєвський Едмунд (Zalewski Edmund) 344
 Залєський 132
 Залєський Михайло 103
 Залуські (Załuscy), родина 317
 Замойський Анджей (Zamojski Andrzej) 208, 213, 395
 Замойські (Zamojscy, Zamoyski), родина 209
 Застирець Йосиф 124
 Захарович І. 185
- Заячківський Микола 183
 Здєховський Маріан (Zdziechowski Marian) 183
 Зельденгоф Кароль (Söldenhoff Karol) 344
 Зембіцький Ѓжеґож (Ziembicki Grzegorz) 344
- І**
 Ігель Зигмунт (Igel Zygmunt) 394
 Ільницький Василь 185
- К**
 Калинович Іван (Kalinowicz) 86, 90, 110, 131, 178, 216, 375
 Калінка Валеріан (Kalinka Walerjan) 113
 Камінський [Дмитро] 184
 Камінський Ян-Непомуцен (Kamiński Jan-Nepomucen) 345
 Карлович Ян (Karłowicz Jan) 370, 385
 Карловичі (Karłowiczowie), родина 370
 Каспрович Ян (Kasprowicz Jan) 295, 300, 301, 313, 330, 386
 Квітка Климент 355
 Кентшинський Войцех-Адальберт (Kętrzyński Wojciech-Adalbert) 56, 144, 214
 Кивелюк Іван 184
 Кисілевська Олена XXXVI, 183
 Кісільов Н. 103
 Кльоc Людвік (Kloss Ludwik) 344
 Кляйнер Юліуш (Kleiner Juliusz) 179, 312, 388, 395
 Коберський Карло 184
 Кобилянська Ольга 77, 187
 Ковалєвський Олександр 182
 Коженєвський Юзеф (Korzeniowski Józef) 295, 301, 313, 330
 Козловський Володимир (Kozłowski Włodzimierz) 54, 207, 212, 344, 385, 393, 405
 Козловські (Kozłowscy), родина 113
 Колєсса Філарет 122, 355
 Кониський Олександр 160
 Копецький Е. 182
 Кордуба Мирон 186
 Корч М. 183

Коссак Юліуш (Kossak Juliusz) XXI
 Костомаров Микола 160
 Котовська (Kotowska) 394
 Коцовський А. 38
 Коцовський Кипріяніс XII, 37
 Коцюбинський Михайло 185
 Коцюбинський Хома 103
 Красінський Зигмунт (Kraśiński Zygmunt) 313, 330, 386
 Красіцький Ігнаці (Krasicki Ignacy) 313, 330, 386
 Красовський Олександр 182
 Крать Олександр (Крать Александер) 186
 Крашевський Юзеф-Ігнаці (Kraszewski Józef-Ignacy) 295, 301, 313, 330
 Кревецький Іван 103, 182, 186, 215, 323
 Кривці (Krzywcowie, Krzywiec), родина 207, 212 *див. також* Межеєвські
 Крилач Сава 183
 Крип'якевич Іван 183
 Крушинський Федір 182
 Кубаля Людвік (Kubala Ludwik) 213
 Кузьма-Ляхоцький Антін 182
 Кузьмович Володимир 167, 182
 Кульчинський Станіслав-Леон (Kulczyński Stanisław-Leon) 395
 Кульчицька Олена 183
 Кульчицька Ольга 183
 Купчинський Тадеуш (Kupczyński Tadeusz) 53, 395
 Курах Михайло 183
 Куропатницький Юзеф (Kuropatnicki Józef) 344
 Кухарський Євгеніуш (Kucharski Eugeniusz) 388, 395
 Кучинський Тадеуш-Францішек (Kuczyński Tadeusz-Franciszek) 388
 Кшечунович Валеріан (Krzeczunowicz Walerjan) 177, 393
 Кшечуновичі (Krzeczunowiczowie), родина 77, 89, 110, 177, 385
 Кюналь Карл (Künl Karl) XXVIII, XXXII

Л

Лаврівський Іван 390
 Лада Микола 46
 Лановецький 54
 Лебідь-Юрчик Харитон 182
 Левицький Василь *див.* Софронів-Левицький Василь
 Левицький Віталій (Lewickij, Lewickuj) 73, 103, 110, 124, 388
 Левицький Володимир Йосипович 323
 Левицький Володимир Лукич *див.* Лукич Василь
 Левицький Іван Омелянович 375
 Левицький Кость 167
 Левицький Маріан (Lewicki Marian) 388, 394
 Левицький Омелян 103
 Лемпівський Міхал (Łempicki Michał) 113, 388
 Лемпівські (Łempicki), родина 296, 321
 Ленартович Теофіл (Lenartowicz Teofil) 113, 295, 301, 330
 Ленкавський Константи (Łękowski Konstanty) 345
 Леонтович Володимир 186
 Лещинська Теодора 103
 Левік Володимир (Lewik Włodzimierz) 395
 Липа Іван XXXVI
 Липа Юрій XXXVI
 Липинський Вячеслав 183
 Лисенко Микола 355
 Лисий Володимир 103, 187
 Ліпінський Кароль (Lipiński Karol) 345
 Лозинський Владислав (Łoziński Władysław) IV, 344
 Лозинські (Łozińscy), родина 343
 Лорія Станіслав (Loria Stanisław) 179, 312, 395
 Лужницький Григорій (Меріям) 186, 281
 Лукасевич (Лукасевичева) Ружа 54
 Лукич Василь (Левицький Володимир Лукич) 323

Лунів Андрій 292
 Луцький Остап (Łucki Ostap) X, 88, 109, 175, 186
 Луцькі, родина XXXVII
 Люба-Радзими́нський Зигмунт (Luba-Radzimiński Zygmunt) 52, 54
 Люба-Радзими́нські (Radzimińscy-Luba, Luba-Radzimiński), родина 64, 208, 212
 Любанський [Ян] (Lubański [Jan]) 394
 Любомирська Елеонора (Lubomirska Eleonora) XXI, XXXII, 54
 Любомирська Тереза (Lubomirska Teresa) 370
 Любомирський Анджей (Lubomirski Andrzej) XXI, 4, 175
 Любомирський Генрик (Lubomirski Henryk) XXVIII, XXXII, 295, 299, 344
 Любомирський Георг-Єжи (Lubomirski Georg-Jerzy) XXIII, XXIV
 Любомирський Констати (Lubomirski Konstanty) 208, 212
 Любомирський Стефан (Lubomirski Stefan) 54
 Любомирський Юлій (Lubomirski Juliusz) 370
 Любомирські (Lubomirscy), родина XXI, XXVI, XXVII, XXXII, 12, 53, 88, 90, 93, 109, 138, 144, 190, 240, 268, 269, 306, 320, 333, 344, 370, 372, 375, 385, 393, 396, 417
 – з Крушини 208, 212, 296, 321, 393, 405
 – з Малої Веси 208, 212
 – з Переворська 113, 208, 212, 296
 – з Рівного 208, 212
 Любомірські *див.* Любомирські
 Люкас Станіслав (Lukas Stanisław) 213
 Лянцкоронська Кароліна (Lanckorońska Karolina) 332
 Лянцкоронські (Lanckorońscy), родина 333, 343, 345
 Ляхович Фелікс (Lachowicz Feliks) 73, 89, 109, 176

М

М., рабин 392
 Магальяс Степан 182
 Мазакова 123
 Мазур Станіслав 137
 Маковей Осип 77, 113, 216
 Малецький Антоні (Małecki Antoni) 214, 385
 Малицька Константина 285
 Мантойфель Єжи (Manteufel Jerzy) 312
 Марковські (Markowscy, Markowski), родина 208, 212
 Матіїв-Мельник Микола 272
 Менкіцький Рудольф (Mekicki Rudolf) 344
 Менцінська Олена 103
 Менцінський Модест 273
 Меріам *див.* Лужницький Григорій
 Межеєвські (Mierzejewscy, Mierzejewski), родина 207, 212 *див. також* Кривці
 Михайлик Михайло 185
 Мицюк Олександр 185
 Мітріновіч Д. С. 103
 Міхаловський Петро (Michałowski Piotr) XXI
 Міцкевич Адам (Mickiewicz Adam) XXI, 61, 295, 300, 301, 313, 317, 320, 330, 386
 Млоцький Альфред (Młocki Alfred) 344
 Мнішки (Mniszech, Mniszkowie, Mniszhowie), родина XXIX, 144, 204, 205, 208, 212
 Могильницький Роман 182
 Морачевський Вацлав 53, 54, 113
 Мосендз Леонід 185
 Мох Рудольф 187
 Мочульська Олена 103
 Мочульський Михайло 186, 323
 Мудрий Василь (Mudryj) 387, 393, 394
 Музикова Ярослава 185
 Мушак Юрко 103
Н
 Назаров М. 103
 Назарук Осип 182, 215

- Нарбут Теодор (Narbutt Teodor) 213
 Наргелевичі (Nargielewiczowie), ро-
 дина 385
 Нефлікова (Neflikowa) 395
 Невярович-Тисевич Мечислав (Nie-
 wiarowicz-Tysiewicz Mieczysław)
 296, 321
 Немцевич Юліан-Урсин (Niemcewicz
 Julian-Ursyn) 301, 330
 Нижанківський Тарас 103
 Николишин Дмитро 186
 Норблін Ян-Петро (Norblin Jan-Piotr)
 31
- О**
 Обертинська Беата (Obertyńska Bea-
 ta) 111, 408
 Обжут Андрей (Obrzut Andrzej) 127
 Огоновський Володимир 103
 Ожехович Болеслав (Orzechowicz Bo-
 lesław) IV, 11, 68, 306, 320, 333,
 344
 Озаркевич Іван 184
 Озаркевич Лонгин 77
 Олексіїв В. 185
 Опільський Юліан *див.* Рудницький
 Юрій
 Ортвін Остат (Katzenellenbogen Os-
 kar, Ortwin Ostap) 387, 394, 409,
 410
 Оссолінський Юзеф-Максиміліан
 (Ossoliński Józef-Maksymilian) XI,
 105, 213, 294, 295
 Оссолінські (Ossolińscy, Ossoliński),
 родина XXVI-XXVIII, 170, 208,
 212, 218, 267, 268, 279, 337
 – з Цехановця 212
 Островський Микола 103
 Очередько Ш. 185
- П**
 Павликовський Ян-Гвальберт (Paw-
 likowski Jan-Gwalbert) 70, 87, 90,
 111, 178, 184
 Павликовські (Павліковські, Pawli-
 kowscy), родина XI, XXVI, XXVII,
 XXX, XXXII, XXXIII, 52, 53, 56, 58,
 98, 134, 151, 189, 190, 267, 268,
 269, 297, 305, 306, 385, 405, 407
 – з Медики (бібліотека з Медики, Ме-
 дицька бібліотека) 79, 89, 110,
 129, 165, 168, 177, 296, 407, 408
 Павліковські *див.* Павликовські
 Павлович Едвард (Pawłowicz Edward)
 113, 215
 Падалка Микола 185
 Палладін Олександр 103
 Панкевич Юзеф (Панкевич Й., Pan-
 kiewicz Józef) 31
 Паньків Володимир 69, 104, 183
 Паньківський Кость 292
 Пастернак Ярослав 104
 Патайдль (Patajdl) 73, 88, 109, 175
 Паше-Озерський Микола 282
 Пашкевич Степанія 104
 Пеленський Євген-Юліан 183
 Переяславський О. (Шпилінський
 Олександр) 184
 Перльмуттер (Perlmutter) 79, 89, 110,
 177
 Перфецький Роман 182, 185
 Петрушевич Антоній XII, 149, 272,
 281, 286
 Пирогів Микола 185
 Пінінський Леон (Piniński Leon) XXVIII,
 68, 306, 320, 333, 344, 385, 393
 Пінінські (Pinińscy), родина 12 *див.*
також Музей Пінінських
 Піщаківський 73
 Піщковська (Piszczkowska) 124, 395
 Плятери (Platerowie), родина 385
 Поль Вінценти (Pol Wincenty) 295,
 301, 330
 Полянський Юрій 104
 Понятовський Юзеф (Poniatowski
 Józef) 208, 212
 Попелі (Popielowie), родина 176
 Потоцькі (Potoccy), родина
 – з Бучача 213
 – з Вілянова 203
 – з Кракова 203
 – зі Львова XX, 79, 89, 110, 125-128,
 166 *див. також* Палац піонерів

- з Підгірців 165
- з Поморян 94, 111, 177, 413, 177, 407
- з Раю 405, 407
- Прийма (Pryjma) 393
- Приходько Віктор 186
- Прокопів Іван 182
- Прусевич Олександр (Prusiewicz Aleksander) 387
- Пшивара (Przywara) 88, 109, 175
- Пщинські (Pszczynscy), родина 120, 143, 144

Р

- Радзикеви́ч Володимир 281
- Радзімінські *див.* Люба-Радзимінські
- Райс Леопольд (Reiss Leopold) 179, 387, 394
- Раковський Іван 104, 182
- Ревюк Володимир 104, 185
- Реї (Reyowie), родина
- з Псар 54, 113
- Реймонт Владислав (Rejmont Władysław) 295, 300, 301, 313, 330
- Репніна Варвара 160
- Рибінський Мацей (Rybiński Maciej) 212
- Рибіцький [Станіслав] (Rybicki Stanisław) 113
- Рінгель Міхал (Ringel Michał) 394
- Річицькі (Rzeczyssy), родина 237
- Родаковський Генрик (Rodakowski Henryk) 326
- Родзевичівна Марія (Rodziewiczówna Maria) 295, 301, 330
- Рожанковський Теодор 272, 281
- Розвадовський Ян (Rozwadowski Jan) 77, 88, 109, 123, 175, 393
- Роздольський Осип 24, 122
- Роляуер (Rolauer) XX, 167
- Романович Тадеуш (Romanowicz Tadeusz) 213
- Романовський Мечислав (Romanowski Mieczysław) 113
- Ромер Евґеніуш (Romer Eugeniusz) 334, 346, 387, 395

- Ростворовський Казимир (Rostworowski Kazimierz) 73
- Ростворовські (Rostworowscy), родина 89, 109, 176, 393
- Росткович Михайло 292
- Руданський Степан 160
- Рудницький Юрій (Опільський Юліан) 186
- Рудович Володимир 104
- Рудович Олександр 104
- Руліковський Вацлав (Rulikowski Wacław) 120
- Руліковський Едвард (Rulikowski Edward) 120, 213
- Руліковський Мечислав (Rulikowski Mieczysław) 353
- Рутовський Тадеуш (Rutowski Tadeusz) 54, 333

С

- Савчинський Генрик (Sawczyński Henryk) 73, 89, 109, 176, 395
- Садовий 183
- Садовський Володимир 117, 120
- Садовський Єронім-Вінценти (Sadowski Hieronim-Wincenty) 333
- Саєвич Микола 183
- Саєвич Омелян 182
- Самчук Улас 183
- Санґушки (Sanguszkowie), родина 306
- Сапіги (Sapiehowie), родина 54, 57, 58, 144, 208, 213, 385
- з Красічина 64, 94, 208, 296, 321
- Свежавський Людвік (Свіжавський, Swieżawski Ludwik) 80
- Свежавські (Swieżawscy), родина 54
- Свіжавський *див.* Свежавський Людвік
- Сенкевич Генрик (Sienkiewicz Henryk) 295, 300, 301, 313, 330, 386
- [Семенський Станіслав] (Семіньський, Siemieński Stanisław) 132
- Семіньський *див.* [Семенський Станіслав]
- Сімович Василь 104, 186
- Сітницький Іван 183
- Сіхульський Казимир (Sichulski Kazimierz) 326

- Скарбек Ігнаці (Скарбек Ігнатій, Skarbek Ignacy) XXVIII, XXXII
 Скарбек Станіслав (Skarbek Stanisław)
 – з Дороговижа 54, 64
 Скарбек Фридерик (Skarbek Fryderyk) 213
 Скарбки (Skarbkowie), родина 385
 Скляр В. 182
 Сковронський Єжи-Ігнаці (Skowroński Jerzy-Ignacy) 333
 Скрутень Йосафат 186
 Скішинські (Skrzyńscy), родина 296
 Сластьон Опанас 355
 Словацький Юліуш (Słowacki Juliusz) 77, 78, 108, 111, 213, 295, 300, 301, 313, 317, 320, 330, 339, 386
 Слотвінський Конstantи (Ślotwiński Konstanty) 214
 Смагловський Вінценти (Smagłowski Wincenty) 345
 Смогожевський Зигмунт (Smogorzewski Zygmunt) 332, 369
 Смуґлевич Францішек (Smuglewicz Franciszek) XXVIII
 Снігурський Іван 390
 Сопотницький Олександр 104
 Софронів-Левицький Василь (Левицький Василь) 272, 281
 Сохацький О. 182
 Сохачевський Олександр (Sochaczewski Aleksander) 307
 Стадник Микола 182
 Стадницькі (Stadniccy, Stadnicki), родина 208, 213, 296, 297
 Старосольський Володимир (Starosolski Włodzimierz, Starosolskyj Wladimir) X, 73, 77, 89, 109, 176, 187, 196, 198, 215, 387, 393, 394
 Стасяк Стефан (Stasiak Stefan) 332, 369
 Стефаник Василь 185
 Стефанус (Stefanus) 73, 89, 109, 176, 395
 Страшевська Дорота (Straszewska Dorota) 296, 321
 Стрончинський Казимир (Stronczyński Kazimierz) 297
 Студинський Кирило 77, 113, 115, 216, 271, 273, 274
 Суходольський Вітольд (Suchodolski Witold) 311
 Сушицький (Suszycki) 394
 Сьомкін 282, 285
 Сярчинський Францішек (Siarczyński Franciszek) 214, 240
- Т**
 Танячкевич Данило 185
 Таранько Михайло 104, 125, 186
 Тарнавський Зенон 186
 Тарнович Юліян 104, 184
 Тарновський Станіслав (Tarnowski Stanisław) 24, 61
 Тарновські (Tarnowscy), родина XXI
 Твардовський Казимир (Twardowski Kazimierz) 312
 Теодорович Юзеф (Теодорович Й., Teodorowicz Józef) XX, 85, 89, 110, 120, 131, 177, 385, 393, 407, 410
 Терлецький Михайло 104
 Тершаковець Михайло 104, 281
 Тимошук Григорій 182
 Тишковська Марія (Tyszkowska Maria) 395
 Тишковський Казимир (Tyszkowski Kazimierz) 179
 Томашівська Марія 104
 Томашівський Степан 185
 Третери (Treterowie), родина 388
 Тумін 100
 Турганов Б. 104
 Турянський Осип 185
 Тушицький 182
- У**
 Уейський Корнель (Ujejski Kornel) 295, 301, 330
 Українка Леся 113, 160, 174, 231, 355, 375
 Умінський Юзеф (Umiński Józef) 388, 395
 Ухмилова 104

Ф

Феденко Панас 187
Федорців Федь 187
Федорчакова Софія 104
Федун В. 104
Федусевич Мирон 104
Федькович Юрій 113
Фенців І. 182
Филипчак Іван 182
Фінкель Людвік (Finkel Ludwik) 345
Форманіош Міхал (Formaniosz Michał) 344
Франке Маріан (Franke Marian) 54
Франко Іван (Franko Iwan) XI, XXII, 40-43, 50, 74-76, 105, 113, 149, 160, 174, 185, 216, 231, 245, 258, 270, 272, 286-288, 375
Фредри (Fredrowie), родина 385
– з Бенькової Вишні 392
Фредро Едвард (Fredro Edward)
– з Річиці 208, 212
Фредро Олександр (Fredro Aleksander) 54, 113, 207, 212, 295, 300, 301, 313

Х

Хибінський Адольф (Chybiński Adolf) 344
Хиренс (Chyreńs) 394
Хмельницький Богдан XXX
Хмельовський Петро (Chmielowski Piotr) 392
Хованці (Chowańcowie), родина 345
Ходовецький Даніель (Chodowiecki Daniel) XXVIII
Хомин Петро 46
Храпливий Євген 104, 184
Христовський (Chrystowski) 392
Хруцький Сергій 182
Хшановські (Chrzanowscy), родина
– з Морочина (Морочинська бібліотека, «Морочин») 54, 91, 119, 213, 393, 405

Ц

Цетнери (Cetnerowie), родина
– з Краківця 211
Ценські (Cieńscy), родина 54, 113, 385

– з Вікна 392

Ціпановська Ольга 104

Ч

Чабан Іван 104
Чайковський Андрій 187
Чапельський Тадеуш (Czapelski Tadeusz) 214, 370
Чапельські (Czapelscy), родина 370
Чапські (Czapscy), родина 331
Чарнецькі (Czarnecy), родина 31, 297
Чарнік Броніслав (Czarnik Bronisław) 214
Чарторійський Вітольд (Czartoryski Witold) IV
Чарторійські (Czartoryscy), родина
– з Гонфлер 332
Чекмановський А. 183
Червінський Адольф 46
Черемшина Марко 185
Чоловський Олександр (Czołowski Aleksander) 54, 73, 77, 89, 110, 113, 144, 177, 200, 333, 344, 388
Чоловські (Czołowscy), родина 369

Ш

Шайноха Кароль (Szajnocha Karol) XXX, 144, 213
Шайнохова Гелена (Szajnochowa Helena) 393
Шапіро Самуель (Schapiro Samuel) 395
Шараневич В. Е. 184
Шарський Мартин (Szarski Marcin) 178
Шведзіцький (Szwedzicki) 73, 88, 109, 175
Шевченко Варфоломій 161
Шевченко Тарас XXI, 174, 187
Шембекова Марія з Фредрів (Szembekowa Maria z Fredrów) 344
Шендрик Іван (Szendruk, помилк.) X, 73, 77, 89, 110, 176
Шептицький Андрей XII, 46, 106, 371, 421
Шимановський (Szymanowski) 385
Ширин Петро (Szyryn Piotr) 345
Шмигельський Антін 183

Шнайдер Антоні (Schneider Antoni) 52, 213
 Шрамченко Леонтій 182
 Штатмиллер 372
 Штерншус Адольф (Sternschuss Adolf) 213

Шухевич Степан 182
 Шухевич Тарас 122

Щ

Щепкін Михайло 160
 Щурат Василь 187, 369
 Щурат Степан 104
 Щурко Станіслав 120

Ю

Юраш Антоні (Jurasz Antoni) 344

Я

Яблоновські (Jabłonowscy, Jabłonowski), родина 52, 54, 90, 144, 369, 385
 – з Бурштина 207, 212
 Ягустин (Августин, Ягустын, Jagustyn) 369, 372, 393
 Якубович Юзеф (Jakubowicz Józef) 344
 Якубський Антоні-Владислав (Jakubski Antoni-Władysław) 344
 Ямпольський Володимир (Jampolski Włodzimierz) 409
 Янковський (Jankowski) 73, 88, 109, 395
 Янковські (Jankowscy), родина 175
 Янчак Ярослав 104, 186
 Ярославенко-Вінцковський Ярослав 122
 Яроховський Казимир (Jarochoowski Kazimierz) 213
 Ярошевський Богдан 182
 Яськів Микола 104

А

Abraham Władysław *див.* Абрагам Владислав
 Ambroziewiczowa Antonina *див.* Амбровичева Антоніна
 Asnyk Adam *див.* Асник Адам

В

Baczewski Stefan *див.* Бачевський Стефан
 Badeni Stanisław *див.* Бадені Станіслав
 Bajger Jan *див.* Байгер Ян
 Balzer Oswald *див.* Бальцер Освальд
 Bandtkie Jan-Wincenty *див.* Бандтке Ян-Вінценти
 Bartosiński Kazimierz *див.* Бартоцінський Казимир
 Batowscy *див.* Батовські
 Baworowscy *див.* Баворовські
 Baworowski Wiktor *див.* Баворовський Віктор
 Belza Władysław *див.* Белза Владислав
 Benoe Paweł *див.* Бенуа Павел
 Bernacki Ludwik *див.* Бернацький Людвік
 Bielowski August *див.* Бельовський Август
 Bierut Bolesław *див.* Берут Болеслав
 Bilczewski Józef *див.* Більчевський Юзеф
 Bobrowski Emil *див.* Бобровський Еміль
 Bohomolec Franciszek *див.* Богомолець Францішек
 Borch *див.* Борхи
 Borchowie *див.* Борхи
 Borejsza Jerzy *див.* Борейша Єжи
 Brandys [Jan] *див.* Брандис [Ян]
 Branicki *див.* Браніцький
 Brodzki Eugeniusz *див.* Бродзький Євгеніуш
 Bruchnalska Marja *див.* Брухнальська Марія
 Bruniccy *див.* Бруніцькі
 Brunicki Konstanty *див.* Бруніцький Константи
 Brühl Marie Amalie *див.* Брюль Марія-Амалія
 Bujak Franciszek *див.* Буяк Францішек

С

Cetnerowie *див.* Цетнери
Chmielowski Piotr *див.* Хмельовський Петро
Chodowiecki *див.* Ходовецький Даниель
Chowańcowie *див.* Хованці
Chrystowski *див.* Христовський
Chrzanowscy *див.* Хшановські
Chybiński *див.* Хибінський Адольф
Chyreńs *див.* Хиренс
Cieńscy *див.* Ценські
Czapelscy *див.* Чапельські
Czapelski Tadeusz *див.* Чапельський Тадеуш
Czapscy *див.* Чапські
Czarneccy *див.* Чарнецькі
Czarnik Bronisław *див.* Чарнік Броніслав
Czartoryscy *див.* Чарторійські
Czartoryski Witold *див.* Чарторійський Вітольд
Czołowscy *див.* Чоловські
Czołowski Aleksander *див.* Чоловський Олександр

D

Darowscy *див.* Верига-Даровські
Darowski Mieczysław *див.* Верига-Даровський Мечислав
Dąbcańska Helena *див.* Домбчанська Гелена
Dąbska Izydora *див.* Домбська Ізидора
Dąbscy *див.* Домбські
Dębowski Edward *див.* Дембовський Едвард
Diamand Herman *див.* Діаманд Герман
Diamandowie *див.* Діаманди
Dragowski Zygmunt *див.* Дронговський Зигмунт
Drohojowscy *див.* Дрогойовські
Drohojowski *див.* Дрогойовські
Dunin-Borkowski Stanisław *див.* Дунін-Борковський Станіслав
Dybowski Benedykt *див.* Дибовський Бенедикт
Dzieduszyccy *див.* Дідушицькі

Dzieduszycki Włodzimierz *див.* Дідушицький Володимир
Dzierzkowski Józef *див.* Дзержковський Юзеф

E

Ehrlich Ludwik *див.* Ерліх Людвік

F

Finkel Ludwik *див.* Фінкель Людвік
Formaniosz Michał *див.* Форманіош Міхал
Franke Marian *див.* Франке Маріан
Franko Iwan *див.* Франко Іван
Fredro Aleksander *див.* Фредро Олександр
Fredro Edward *див.* Фредро Едвард
Fredrowie *див.* Фредри

G

Gawroński Andrzej *див.* Гавронський Анджей
Gębarowicz Mieczysław *див.* Гембарович Мечислав
Gniewoszowie *див.* Гнєвоші
Godebski Franciszek-Ksawery *див.* Гodeбський Францішек-Ксаверій
Goliński Marcin *див.* Голінський Мартин
Gołuchowscy *див.* Голуховські
Gołuchowski Agenor *див.* Голуховський Аґенор
Gomulicki Wiktor *див.* Гомуліцький Віктор
Gostkowski Roman *див.* Гостковський Роман
Goszczyński Seweryn *див.* Гощинський Северин
Grabowscy *див.* Грабовські
Grabowski *див.* Грабовські
Grabowski Ambroży *див.* Грабовський Амброзій
Grottger Artur *див.* Гротґер Артур
Gruca Adam *див.* Груца Адам

H

Hartleb Zygmunt *див.* Гартлеб Зигмунт
Hirschberg Aleksander *див.* Гіршберґ Олександр

Hohendorf *див.* Гогендорфи
 Hohendorfowie *див.* Гогендорфи
 Howykwycz Alfred *див.* Говикович
 Альфред
 Husarzewski *див.* Гусажевські
 Hussarzewscy *див.* Гусажевські
 Huzar Roman *див.* Гузар Роман

I

Igel Zygmunt *див.* Ігель Зигмунт

J

Jabłonowscy *див.* Яблоновські
 Jabłonowski *див.* Яблоновські
 Jagustyn *див.* Ягустин
 Jakubowicz Józef *див.* Якубович Юзеф
 Jakubski Antoni-Władysław *див.* Якуб-
 ський Антоні-Владислав
 Jampolski Włodzimierz *див.* Ямполь-
 ський Володимир
 Jankowscy *див.* Янковські
 Jankowski *див.* Янковський
 Jarochoński Kazimierz *див.* Ярохов-
 ський Казимир

Jełowiccy *див.* Єловицькі

Jurasz Antoni *див.* Юраш Антоні

K

Kalinka Walerjan *див.* Калінка Вале-
 ріан
 Kalinowicz *див.* Калинович Іван
 Kamiński Jan-Nepomucen *див.* Ка-
 мінський Ян-Непомуцен
 Karłowicz Jan *див.* Карлович Ян
 Karłowiczowie *див.* Карловичі
 Kasprowicz Jan *див.* Каспрович Ян
 Katzenellenbogen Oskar *див.* Ортвін
 Остап
 Kętrzyński Wojciech-Adalbert *див.* Кент-
 шинський Войцех-Адальберт
 Kleiner Juliusz *див.* Кляйнер Юліуш
 Kloss Ludwik *див.* Кльос Людвік
 Korzeniowski Józef *див.* Коженьов-
 ський Юзеф
 Kossak Juliusz *див.* Коссак Юліуш
 Kotowska *див.* Котовська
 Kozłowscy *див.* Козловські
 Kozłowski Włodzimierz *див.* Козлов-
 ський Володимир

Krasicki Ignacy *див.* Красіцький
 Ігнаци

Kraśiński Zygmunt *див.* Красінсь-
 кий Зигмунт

Kraszewski Józef-Ignacy *див.* Кра-
 шевський Юзеф-Ігнаци

Krzeczunowicz Walerjan *див.* Кше-
 чунович Валеріан

Krzeczunowiczowie *див.* Кшечуновичі

Krzywcowie *див.* Кривці

Krzywiec *див.* Кривці

Kubala Ludwik *див.* Кубаля Людвік

Kucharski Eugeniusz *див.* Кухарсь-
 кий Євгеніуш

Kuczyński *див.* Кучинський

Kulczyński Stanisław-Leon *див.* Куль-
 чинський Станіслав-Леон

Kurczyński Tadeusz *див.* Купчинсь-
 кий Тадеуш

Kuropatnicki Józef *див.* Куропатниць-
 кий Юзеф

Künl Karl *див.* Кюнль Карл

L

Lachowicz *див.* Ляхович

Lanckorońscy *див.* Лянцкоронські

Lanckorońska Karolina *див.* Лянцко-
 ронська Кароліна

Lenartowicz Teofil *див.* Ленартович
 Теофіл

Lewicki Marian *див.* Левицький Ма-
 ріан

Lewickij *див.* Левицький Віталій

Lewickuj *див.* Левицький Віталій

Lewik Włodzimierz *див.* Левік Во-
 лодимир

Lipiński Karol *див.* Ліпінський Кароль

Loria Stanisław *див.* Лорія Станіслав

Luba-Radzimiński *див.* Люба-Радзи-
 мінські

Luba-Radzimiński Zygmunt *див.* Люба-
 Радзимінський Зигмунт

Lubański [Jan] *див.* Любанський [Ян]

Lubomirscy *див.* Любомирські

Lubomirska Eleonora *див.* Любомир-
 ська Елеонора

Lubomirska Teresa *див.* Любомирська Тереза
Lubomirski Andrzej *див.* Любомирський Анджей
Lubomirski Georg-Jerzy *див.* Любомирський Георг-Єжи
Lubomirski Henryk *див.* Любомирський Генрик
Lubomirski Konstanty *див.* Любомирський Константи
Lukas Stanisław *див.* Люкас Станіслав

L

Łempiccy *див.* Лемпичькі
Łempicki Michał *див.* Лемпичький Міхал
Łękawski Konstanty *див.* Ленкавський Константи
Łoziński Władysław *див.* Лозинський Владислав
Łozińscy *див.* Лозинські
Łucki Ostap *див.* Луцький Остап

M

Małecki Antoni *див.* Малецький Антоні
Manteufel Jerzy *див.* Мантойфель Єжи
Markowscy *див.* Марковські
Markowski *див.* Марковські
Mękicki Rudolf *див.* Менкіцький Рудольф
Michałowski Piotr *див.* Міхаловський Пьотр
Mickiewicz Adam *див.* Міцкевич Адам
Mierzejewscy *див.* Межеєвські
Mierzejewski *див.* Межеєвські
Młocki Alfred *див.* Млоцький Альфред

Mniszech *див.* Мнішки
Mniszhowie *див.* Мнішки
Mniszkowie *див.* Мнішки
Mudryj *див.* Мудрий Василь

N

Narbutt Teodor *див.* Нарбут Теодор
Nargielewiczowie *див.* Наргелевичі
Neflikowa *див.* Нефлікова

Niemcewicz Julian-Ursyn *див.* Немцевич Юліан-Урсин
Niewiarowicz-Tysiewicz Mieczysław *див.* Невярович-Тисевич Мечислав
Norblin Jan-Piotr *див.* Норблін Ян-Петро

O

Obertyńska Beata *див.* Обертинська Беата
Obrzut Andrzej *див.* Обжут Анджей
Ortwin Ostap *див.* Ортвін Остап
Orzechowicz Bolesław *див.* Ожехович Болеслав
Ossolińscy *див.* Оссолінські
Ossoliński *див.* Оссолінські
Ossoliński Józef-Maksymilian *див.* Оссолінський Юзеф-Максиміліан

P

Pankiewicz Józef *див.* Панкевич Юзеф
Pańska *див.* Панська
Patajdl *див.* Патайдль
Pawlikowscy *див.* Павликовські
Pawlikowski Jan-Gwalbert *див.* Павликовський Ян-Ґвальберт
Pawłowicz Edward *див.* Павлович Едвард
Perlmutter *див.* Перльмуттер
Pinińscy *див.* Пінінські
Piniński Leon *див.* Пінінський Леон
Piszczkowska *див.* Піщковська
Platerowie *див.* Плятери
Pol Wincenty *див.* Поль Вінценти
Poniatowski Józef *див.* Понятовський Юзеф
Popielowie *див.* Попелі
Potoccy *див.* Потоцькі
Prusiewicz Aleksander *див.* Прусевич Олександр
Pryjma *див.* Прийма
Przywara *див.* Пшивара
Pszczyńscy *див.* Пщинські

R

R. Š. 182
Radziwińscy-Luba *див.* Люба-Радзiminські
Reiss *див.* Рейс

- Rejmont Władysław *див.* Реймонт Владислав
 Rey *див.* Реї
 Ringel Michał *див.* Рінгель Міхал
 Rodakowski Henryk *див.* Родаковський Генрик
 Rodziewiczówna Maria *див.* Родзевичівна Марія
 Rolauer *див.* Роляуер
 Romanowicz Tadeusz *див.* Романович Тадеуш
 Romanowski Mieczysław *див.* Романовський Мечислав
 Romer Eugeniusz *див.* Ромер Евгеніуш
 Rostworowscy *див.* Ростворовські
 Rostworowski Kazimierz *див.* Ростворовський Казимир
 Rozadowski Jan *див.* Розвадовський Ян
 Rulikowski Edward *див.* Руліковський Едвард
 Rulikowski Mieczysław *див.* Руліковський Мечислав
 Rulikowski Wacław *див.* Руліковський Вацлав
 Rutowski Tadeusz *див.* Рутовський Тадеуш
 Rybiński Maciej *див.* Рибінський Мацей
 Rzeczuscy *див.* Річицькі
 Rzewuski Leon *див.* Жевуський Леон
- S**
 Sadowski Hieronim-Wincenty *див.* Садовський Єронім-Вінценти
 Sanguszkowie *див.* Санґушки
 Sapiehowie *див.* Сапіги
 Sawczyński Henryk *див.* Савчинський Генрик
 Schapiro Samuel *див.* Шапіро Самуель
 Schneider Antoni *див.* Шнайдер Антоні
 Siarczyński Franciszek *див.* Сярчинський Францішек
 Siemieński Stanisław *див.* [Семенський Станіслав]
- Sienkiewicz Henryk *див.* Сенкевич Генрик
 Skarbek Fryderyk *див.* Скарбек Фридерик
 Skarbek Ignacy *див.* Скарбек Ігнаці
 Skarbek Stanisław *див.* Скарбек Станіслав
 Skarbkowie *див.* Скарбки
 Skowroński Jerzy-Ignacy *див.* Сковронський Єжи-Ігнаці
 Skrzyńscy *див.* Скішинські
 Slotwiński Konstanty *див.* Слотвінський Константи
 Słowacki Juliusz *див.* Словацький Юліуш
 Smagłowski Wincenty *див.* Смагловський Вінценти
 Smogorzewski Zygmunt *див.* Смоґожевський Зигмунт
 Smuglewicz Franciszek *див.* Смуґлевич Францішек
 Sochaczewski Aleksander *див.* Сохачевський Олександр
 Söldenhoff Karol *див.* Зельденгоф Кароль
 Stadniccy *див.* Стадницькі
 Stadnicki *див.* Стадницькі
 Starosolski Włodzimierz *див.* Старосольський Володимир
 Stasiak Stefan *див.* Стасяк Стефан
 Stefanus *див.* Стефанус
 Sternschuss Adolf *див.* Штерншус Адольф
 Straszewska Dorota *див.* Страшевська Дорота
 Stronczyński Kazimierz *див.* Стрончинський Казимир
 Suchodolski Witold *див.* Суходольський Вітольд
 Suszycki *див.* Сушицький
 Swieżawscy *див.* Свежавські
 Swieżawski Ludwik *див.* Свежавський Людвік
 Szajnocha Karol *див.* Шайноха Кароль
 Szajnochowa Helena *див.* Шайнохова Гелена

Szapiro Samuel *див.* Шапіро Самуель
Szarski Marcin *див.* Шарський Мар-
тин
Szembekowa Maria z Fredrów *див.*
Шембекова Марія з Фредрів
Szendruk *див.* Шендрик Іван
Szymanowski *див.* Шимановський
Szwedzicki *див.* Шведзіцький
Szyryn Piotr *див.* Ширин Петро

T

Tarnowscy *див.* Тарновські
Tarnowski Stanisław *див.* Тарновсь-
кий Станіслав
Teodorowicz Józef *див.* Теодорович
Юзеф
Treterowie *див.* Третери
Twardowski Kazimierz *див.* Твардов-
ський Казимир
Tyszkowska Maria *див.* Тишковсь-
ка Марія
Tyszkowski Kazimierz *див.* Тишков-
ський Казимир

U

Ujejski Kornel *див.* Уейський Корнель
Umiński Józef *див.* Умінський Юзеф

W

Wardenscy *див.* Варденські
Wardenski *див.* Варденські
Wasilewscy *див.* Василевські
Weigl Józef *див.* Вейгль Юзеф
Weinstöck *див.* Вайншток
Wełyczko Hryhorij *див.* Величко Гри-
горій
Wernicki J. *див.* Верніцький
Weryha-Darowscy *див.* Верига-Да-
ровські
Weryho-Darowski *див.* Верига-Да-
ровські
Wiesiołowski Adolf *див.* Весьолов-
ський Адольф
Wisłocka Janina *див.* Віслоцька Яніна
Wisłocki Władysław-Tadeusz *див.* Віс-
лоцький Владислав-Тадеуш
Witkowski Stanisław-Józef *див.* Віт-
ковський Станіслав-Юзеф
Wodziccy *див.* Водзіцькі

Wolańska Anna (z Dzieduszyckich)
див. Волянська Анна
Wolscy *див.* Вольські
Wolska Maryla *див.* Вольська Марія
Wołowicz *див.* Воловичі
Wołowiczowie *див.* Воловичі
Woroniczowie *див.* Вороничі
Wójcikówna Bronisława *див.* Вуйци-
ківна Броніслава
Wronowski Stanisław *див.* Вронов-
ський Станіслав
Wróblewski Bolesław *див.* Врублев-
ський Болеслав
Wybranowscy *див.* Вибрановські
Wybranowscy z Kossowa *див.* Вибра-
новські з Коссова
Wybranowscy z Obry *див.* Вибранов-
ські з Обри
Wybranowski Kazimierz *див.* Вибра-
новський Казимир
Wysłouchowie *див.* Вислоухи

Z

Zajkin Wacław *див.* Заїкин Вячеслав
Zakrzewski Stanisław *див.* Закшев-
ський Станіслав
Zalewski Edmund *див.* Залевський
Едмунд
Zaluscy *див.* Залуські
Zamojscy *див.* Замойські
Zamojski Andrzej *див.* Замойський
Анджей
Zamoyski *див.* Замойські
Zdziechowski Marian *див.* Здоховсь-
кий Маріан
Ziembicki Grzegorz *див.* Зембіцький
Ґжегож

Ż

Żeromski Stefan *див.* Жеромський
Стефан
Żukotyńska Beatrycze *див.* Жукотин-
ська Беатриче
Żurawski Tadeusz *див.* Журавський
Тадеуш
Żydowscy *див.* Жидовські
Żydowski *див.* Жидовські

ЗМІСТ

Вступне слово (<i>Галина Сварник</i>)	III
Передмова (<i>Роман Дзюбан</i>).....	VIII
Документи і матеріали: 1939–1945	1
Науково-довідковий апарат	
Біограми.....	413
Список використаних джерел.....	431
Перелік скорочень	436
Словник рідковживаних та іншомовних слів.....	444
Іменний покажчик	449
Географічний покажчик	496
Покажчик архівних, бібліотечних, музейних і окремих збірок та установ-фондозберігачів.....	512
Покажчик особистих та родинних колекцій	550

**Національна академія наук України
Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника
Науково-дослідний відділ історичних колекцій**

**Львівська національна наукова бібліотека України
імені В. Стефаника: переміщення і втрати фондів
Т. 1 (1939–1945)**

Збірник документів і матеріалів

Редактор *МАРТА ПОНОМАРЕНКО*
Художнє оформлення *ТАРАСА СТЕФАНІШИНА*
Комп'ютерна верстка *ІННИ МОРОЗОВОЇ*

Підписано до друку 29.11.2010. Формат 70×100/16

Папір офсет. Умовн. друк. арк. 50,3

Умовн. фарбовідб. 50,3. Обл.-вид. арк. 31

Наклад 200 прим. Зам. №

Надруковано з оригінал-макета

Львівська обласна книжкова друкарня

79008, Львів, вул. Пекарська, 11